Nicolae Andrei
Dicţionar etimologic de termeni ştiinţifici:
Elemente de compunere greco-latine

Editura ştiinţifică şi enciclopedică
București
1987

ABDOMENO- "cavitate abdominală, viscere". #1 L *abdomen* "pântece, abdomen" > fr. *abdomeno-* > rom. *abdomeno-* #2 **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examinarea cavităţii abdominale; *sin.* peritoneoscop.

ABDOMIN-, v. **ABDOMINO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere abdominală.

ABDOMINO- "abdomen, abdominal". #1 L *abdomen, (-inis)* "pântece, abdomen" > fr. *abdomino-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *abdomino-.* #2 **~ centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie făcută într-o pungă cu lichid aflată în abdomen; **~ histerectomie** (v. hister_1-, v. histero_1-, v. -ectomie), s. f., extirpare chirurgicală a uterului pe cale abdominală; **~ histerotomie** (v. histero_1-, v. -tomie), s.f., deschidere a uterului pe cale abdominală, pentru extragerea fătului în cazul unei naşteri anormale; *sin.* abdominouterotomie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare, cu ochiul liber sau cu ajutorul laparoscopului, a viscerelor abdominale; **~ uterotomie** (v. utero-, v. -tomie), s.f., abdominohisterotomie*.

ABERO- "distorsiune optică". #1 L *aberro, (-are)* "a se abate, a se îndepărta" > fr. *aberro-,* engl. *id.* > rom. *abero-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea aberaţiei vizuale; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru determinarea defectului de distorsiune a unui ochi normal.

ABIO- "lipsa vieţii, stare anorganică". #1 gr. *abios* "fără viaţă" > fr. *abio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *abio-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., rezultat din substanţe minerale sau anorganice; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., concepţie materialistă naivă care explică apariţia vieţii în mod spontan din materie anorganică; *sin.* abiogenie, arhigeneză, arhigonie; **~ genie** (v. -genie_1) s.f., abiogeneză*; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază elementele anorganice; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., proces degenerativ al celulelor vii.

ABLUTO- "spălare, spălat". #1 L *ablutus* "spălat" > fr. *abluto-,* engl. *id.* > rom. *abluto-.* #2 ~ **manie** (v. -manie), s.f., tendinţă patologică de a se spăla.

-ACANT "ghimpe, spin". #1 gr. *akantha* "spin, ţeapă" > fr. *-acanthe* > rom. *-acant.*

ACANT-, v. **ACANTO-.** #2 ~ **estezie** (v. -estezie), s.f., senzaţie de înţepături, fără să existe vreun stimul funcţional; ~ **odont** (v. -odont), adj., cu dinţi spinoşi.

ACANTI- "spin, ghimpe". #1 L *acanthus* "acant, plantă spinoasă" > fr. *acanthi-,* engl. *id.* > rom. *acanti-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj., care poartă spini; ~ **flor** (v. -flor), adj., cu flori ţepoase; ~ **form** (v. -form), adj., cu aspect de ghimpe.

ACANTO- "spin, ţeapă". #1 gr. *akantha* "ghimpe, scaiete" > fr. *acantho-,* engl. *id.,* germ. *akantho-* > rom. *acanto-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructul acoperit de ţepi; ~ **cefali** (v. -cefal), s.m.pl., clasă de viermi paraziţi nematelminţi, înzestraţi cu o trompă retractilă prevăzută cu cârlige; ~ **ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din cretacicul superior, cu cochilie groasă, răsucită dorsal, având spini sau tuberculi; ~ **cit** (v. -cit), s.n., globulă roşie deformată, prevăzută cu proeminenţe în formă de ţepi; ~ **clad** (v. -clad), adj., cu ramuri spinoase; ~ **dactili** (v. -dactili), s.m.pl., gen de saurieni din familia lacertidelor; ~ **fag** (v. -fag), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu spini; ~ **fil** (v. -fil_2), adj., care are frunzele terminate cu ţepi; ~ **for** (v. -for), adj. (despre plante) care poartă spini; ~ **id** (v. -id), adj., cu aspect de ghimpe; ~ **liză** (v. -liză), s.f., slăbire a rezistenţei filamentelor de unire dintre celulele stratului malpighian al epidermei; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul spinilor; ~ **pod** (v. -pod), adj., cu picioare acoperite cu ţepi; ~ **por** (v. -por), s.m., ţeapă tubulară, caracteristică unor polizoare; ~ **pter** (v. -pter), adj., cu aripile acoperite cu ţepi; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., corpuscul sferoidal ciliat din celulele unor alge.

ACARI- "acarieni, păianjeni". #1 gr. *akari,* "molie, acarian" > fr. *acari-,* engl. *id.* > rom. *acari-. #2* ~ **cide** (v. -cid), adj., s.n.pl. (substanţe) care distrug acarienii; ~ **fer** (v. -fer), adj., care poartă acarieni; ~ **form** (v. -form), adj., cu înfăţişare de acarian.

ACARO- "acarieni, scabie". #1 gr. *akari* "molie" > fr. *acaro-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *akaro-* > rom. *acaro-.* #2 ~ **fil** (v. -fil_1), adj., care creşte în simbioză cu acarienii; *sin.* acarofitic; ~ **fitic** (v. -fitic), adj., acarofil*; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică faţă de scabie; ~ **id** (v. -id), adj., cu aspect

de acarian; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază creşterea diferitelor specii de insecte.

ACARPO- "fără seminţe, fără fructe". #1 gr. *akarpos* "fără fruct" > fr. *acarpo-,* engl. *id.,* germ. *akarpo-* > rom. *acarpo-.* #2 ~ **trop** (v. -trop), adj., care nu prezintă mişcări de curbare pentru răspândirea seminţelor sau fructelor; *sin.* acarpotropic; ~ **tropic** (v. -tropic), adj., acarpotrop*.

ACAUSTO- "care nu arde, necombustibil." #1 gr. *akaustos* "care nu arde" > fr. *acausto-* > rom. *acausto-.* #2 ~ **biolit** (v. bio-, v. -lit_1), s.n., rocă sedimentară necombustibilă, de origine organică.

ACCELERO- "acceleraţie". #1 L *accelero, accelerare* "a grăbi" > fr. *accéléro-,* engl. *id.* > rom. *accelero-.* #2 ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează grafic acceleraţia unei mişcări; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară acceleraţia.

ACEFALO- "absenţa capului". #1 gr. *akephalos* "fără cap" > fr. *acéphalo-,* engl. *id.* > rom. *acefalo-.* #2 ~ **brahie** (v. -brahie), s.f., lipsa congenitală a capului şi a braţelor; ~ **cardie** (v. -cardie), s.f., absenţa congenitală a capului şi a inimii; ~ **chirie** (v. -chirie), s.f., lipsa congenitală a capului şi a membrelor superioare; ~ **gastrie** (v. -gastrie), s.f., absenţa congenitală a capului şi a părţii superioare a abdomenului; ~ **gastru** (v. -gastru), adj., s.m. (monstru) care prezintă acefalogastrie; ~ **pod** (v. -pod), adj., s.m. (monstru) care prezintă acefalopodie; ~ **podie** (v. -podie), s.f., absenţa congenitală a capului şi a picioarelor; ~ **rahie** (v. -rahie), s.f., lipsa congenitală a capului şi a coloanei vertebrale; ~ **stom** (v. -stom), adj., s.m. (făt teratologic) care prezintă acefalostomie; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., absenţa congenitală a capului şi a orificiului bucal; ~ **toracie** (v. -toracie), s.f., absenţa congenitală a capului şi a toracelui.

ACETABUL-, v. **ACETABULO-.** #2 ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a unui acetabul anatomic.

ACETABULI- "cupă, capsulă". #1 L *acetabulum* "cupă, pocal" > fr. *acétabuli-,* engl. *id.* > rom. *acetabuli-.* #2 ~ **fere** (v. -fer), adj., s.n.pl. (moluşte cefalopode) care au cupule sau ventuze prehensile; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de cupă.

ACETABULO- "cavitate articulară, acetabul". #1 L *acetabulum* "vas, cupă" > fr. *acétabulo-,* engl. *id.* > rom. *acetabulo-.* #2 ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a cavităţii articulare a osului iliac.

ACETI- "oţet, acid acetic". #1 L *acetum* "oţet" > fr. *acéti-,* engl. *id.* > rom. *aceti-.* #2 ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară tăria oţetului; *sin.* acetometru.

ACETO- "oţet". #1 L *acetum* "oţet" > fr. *acéto-,* engl. *id.* > rom. *aceto-.* #2 **~ bacter** (v. -bacter), s.n., bacterie nepatogenă care transformă alcoolul în acid acetic; **~ liză** (v. -liză), s.f., transformare chimică a celulozei când este tratată cu un amestec de acid sulfuric, acid acetic şi anhidridă acetică; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., acetimetru*.

ACHINETO- (AKINETO-) "imobil, rezistent". #1 gr. *akinetos* "inert, inactiv, fără mişcare" > fr. *akinéto-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *achineto-, akineto-.* #2 **~ spor** (v. -spor), s.m., celulă asexuată imobilă şi de rezistenţă, prezentă la cloroficee şi cianoficee; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange cu funcţia de organ de rezistenţă şi de înmulţire.

ACHIRO- "pleavă, bractee". #1 gr. *akhyron* "pleavă" > fr. *achyro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *achiro-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante cu flori glumacee; **~ morf** (v. -morf), adj., cu aspect de pleavă.

ACI- "vârf, ascuţit, acicul, acicular". #1 L *acus* "ac" > fr. *aci-,* engl. *id.* > rom. *aci-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte pe frunze aciculare; **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă ghimpi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ghimpe sau de spin.

ACICULI- "spin mic, acicul". #1 L *aciculus* "ac mic" > fr. *aciculi-,* engl. *id.* > rom. *aciculi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu spini mici; **~ form** (v. -form), adj., în formă de acicul.

ACID-, v. **ACIDO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., creştere a concentraţiei ionilor de hidrogen în sânge; **~ osteofit** (v. osteo-, v. -fit), s.n., osteotit ascuţit; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţă excesivă a unui acid în urină.

ACIDI- "acru, acreală, acid, aciditate". #1 L *acidus* "acru" > fr. *acidi-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *acidi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine acizi; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de analiză chimică volumetrică a acizilor prin neutralizare cu o bază; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., acidometru*.

ACIDO- "acru, acid, acreală, aciditate". #1 L *acidus* "acru" > fr. *acido-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *acido-.* #2 **~ butirometrie** (v. butiro-, v. -metrie_1), s.f., metodă de dozare a materiei grase din lapte; **~ fil** (v. -fil_1), adj. **1.** Care prezintă afinitate pentru coloranţii acizi. **2.** Care preferă solurile acide; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., însuşirea de a fi acidofil; *sin.* oxifilie; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante adaptate la solurile acide; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care generează un acid; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a unui acid; **~ id** (v. -id), adj., cu calităţi asemănătoare unui acid; **~ liză** (v. -liză), s.f., operaţie prin care un acid înlocuieşte un alt acid dintr-un ester; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea acidităţii unui lichid; *sin.* acidimetru; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre un bazin acvatic) cu

exponentul de hidrogon (pH-ul) sub 5.

ACINACI- "sabie, spadă" #1 L *acinaces* "sabie scurtă" > fr. *acinaci-,* engl. *id.* > rom. *acinaci-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de sabie.

ACINI- "boabă de strugure" #1 L *acinus* "boabă de strugure" > fr. *acini-,* engl. *id.* > rom. *acini-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma unei boabe de strugure; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu boabe de strugure.

ACIPENSERI- "sturioni". #1 L *acipenser, (-eris)* "morun, nisetru" > L sav. *acipenseri-,* fr. *acipenséri-* > rom. *acipenseri-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a pisciculturii care se ocupă cu creşterea sturionilor; **~ forme** (v. -form), s.f.pl., ordin de peşti răpitori, cu scheletul osificat incomplet, cu capul conic şi cu corpul acoperit cu cinci rânduri de plăci osoase; *sin.* sturioni.

ACLEISTO- "orificiu, deschizătură". #1 gr. *akleistos* "deschis" > fr. *acléisto-,* engl. *id.* > rom. *acleisto-.* #2 **~ cardie** (v. -cardie), s.f., persistenţa după naştere a orificiului dintre cele două atrii ale embrionului.

ACM-, v. **ACMO-** #2 **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate mecanică prin care se apreciază fineţea înţepăturii unui ac.

ACMO- "ascuţit, intruziv". #1 gr. *akme* "vârf" > fr. *acmo-,* engl. *id.* > rom. *acmo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze ascuţite; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., formă de zăcământ a rocilor magmatice intruzive.

ACO- "medicament" #1 gr. *akos* "leac, doctorie" > fr. *aco-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *aco-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., cunoaştere a medicamentelor pentru tratarea diferitelor boli.

ACOMODO- "acomodare". #1 L *accomodo, accomodare* "a potrivi, a adapta" > fr. *accomodo-,* engl. *id.* > rom. *acomodo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea capacităţii de acomodare a globului ocular.

ACONDRO- "distrofie a cartilajelor". #1 gr. *akhondros* "fără cartilaj" > fr. *achondro-,* engl. *id.,* germ., *id.* > rom. *acondro-.* #2 **~ distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., acondroplazie*; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin oprirea creşterii oaselor membrelor, în contrast cu dezvoltarea normală a restului corpului; *sin.* acondrodistrofie.

ACR-, v. **ACRO-** #2 **~ amfibrie** (v. amfi-, v. -brie), s.f., creştere terminală a unor plante; **~ andrie** (v. -andrie), s.f., dispoziţie apicală a anteridiilor la unele briofite; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., maladie infantilă caracterizată prin tulburări dureroase la extremităţi; **~ odont** (v. -odont), adj. (despre reptile) cu dinţii sudaţi pe marginea superioară a maxilarelor; **~ onim** (v. -onim), adj., s.n. (cuvânt) format din primele litere ale termenilor care compun o expresie complexă; **~ ostealgie** (v. oste-, v. osteo-, v. -algie),

s.f., senzaţie dureroasă resimţită la oasele extremităţilor.

ACRATO- "limpede, cristalin". #1 gr. *akratos* "neamestecat, pur" > germ. *akrato-* > rom. *acrato-.* #2 **~ pege** (v. -peg), adj.pl. (despre izvoare) cu ape reci; **~ terme** (v. -term), adj.pl. (despre izvoare) cu apă caldă.

ACRIBO- "precizie, exactitate". #1 gr. *akribes* "exact" > fr. *acribo-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *akribo-* > rom. *acribo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Corectitudine în respectarea proprietăţilor termenilor. **2.** Studiu al preciziei maxime în cercetarea ştiinţifică.

ACRIDO- "lăcustă". #1 gr. *akris, (-idos)* "lăcustă" > fr. *acrido-,* engl. *id.* > rom. *acrido-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj. (despre populaţii) care se hrăneşte cu lăcuste; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de lăcustă; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a entomologiei care studiază lăcustele.

-ACRIE "vârf, extremitate". #1 gr. *akros* "ascuţit" > fr. *-acrie,* engl. *id.,* germ. *-akrie* > rom. *-acrie.*

ACRO- "vârf, extremitate". #1 gr. *akros* "vârf" > fr. *acro-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *akro-* > rom. *acro-.* #2 **~ bat** (v. -bat_2), s.m.,f., gimnast specializat în exerciţii de echilibristică; **~ batolit** (v. bato-_1, v. -lit_1), s.n., batolit în fază incipientă de eroziune; **~ batolitic** (v. bato-_1, v. -litic_1), adj., referitor la faza incipientă de eroziune a unui batolit, în care apare vizibil numai vârful acestuia; **~ blasteză** (v. -blasteză), s.f., ieşire a tubului germinativ prin vârful sporului, caracteristică lichenilor; **~ blastic** (v. -blastic), adj., (despre muguri şi flori) care s-a dezvoltat în vârful organului botanic; **~ brahicefalie** (v. brahi-_1, v. -cefalie), s.f., malformaţie datorată osificării precoce a suturii coronare, caracterizată prin dezvoltarea craniului numai în sens vertical şi lateral; **~ brie** (v. -brie), s.f., acrogeneză*, **~ carp** (v. -carp), adj. (despre briofite) care formează sporogonul în vârful ramurilor; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., fructificaţie la vârful ramurilor ; **~ cefal** (v. -cefal), adj., cu craniul ascuţit şi conic; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală a cutiei craniene, constând în alungirea acesteia; *sin.* acrocranie; **~ centric** (v. -centric), adj., care are centromerul situat la unul din capetele cromozomului; ~ **cianoză** (v. -cianoză), s.f., sindrom caracterizat printr-o coloraţie violacee a extremităţilor membrelor, datorată unor tulburări ale circulaţiei sanguine; **~ cranie** (v. -cranie), s.f., acrocefalie*; **~ cist** (v. -cist) s.n., chist sferic şi gelatinos format pe conidiofori la maturaţia celulelor generative; **~ croic** (v. -croic), adj. (despre ciuperci) decolorat la vârful hifei în punctul de creştere; **~ distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., tulburare de nutriţie cronică a extremităţilor corpului; **~ dolihomelie (~ dolicomelie)** (v. doliho-, v. -

melie), s.f., malformaţie caracterizată prin prezenţa unor membre anormal de lungi; **~ drom** (v. -drom), adj. (despre nervaţia frunzelor) care este convergent la vârf; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate exagerată la nivelul extremităţilor membrelor; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte în regiunile înalte; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) care cresc la altitudini alpine şi subalpine; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de locuri înalte; **~ fonie** (v. **-**fonie_1), s.f., pronunţare accentuată a iniţialei unui cuvânt; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., tip de fecundaţie la care tubul polinic pătrunde în sacul embrionar prin vârful micelei; *sin.* acrotropie; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Care este format la vârful unui organ. **2.** (Despre plante) Care are organele de reproducere în vârf; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., creşterea în lungime la vârful organelor vegetale; *sin.* acrobrie; **~ gerie** (v. -gerie), s.f., atrofiere senilă a pielii la nivelul extremităţilor; **~ gin** (v. -gin), adj. (despre hepatice) cu arhegoanele situate la vârful axelor; **~ lit** (v. -lit_1), adj., s.n. (statuie) ale cărei extremităţi sunt făcute din piatră sau din marmură, iar corpul din alt material; **~ macrie** (v. -macrie), s.f., deformaţie congenitală caracterizată prin alungirea şi subţierea excesivă a degetelor; **~ manie** (v. -manie), s.f., grad extrem de alienaţie mintală; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., afecţiune endocrină caracterizată prin dezvoltarea exagerată a capului şi a membrelor; *sin.* eritromelalgie; **~ melalgie** (v. mel_1-, v. melo_1-, v. -algie), s.f., durere localizată la extremităţile membrelor; **~ micrie** (v. -micrie), s.f., stare anormală caracterizată prin nedezvoltarea extremităţilor şi a craniului; **~ miotonie** (v. mio-_1, v. -tonie), s.f., contracţie involuntară, localizată la una dintre extremităţi; **~ necroză** (v. -necroză), s.f., direcţia în care se produce necrozarea unor organe vegetale; **~ pachie** (v. -pachie), s.f. **1.** Diformitate caracterizată prin îngroşarea extremităţilor. **2.** Osteopatie datorată mutaţiei calcice şi caracterizată prin îngroşarea extremităţilor locomotorii; **~ pahidermie** (v. pahi-, v. -dermie), s.f., pahiacrie*; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune localizată la extremităţi; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., studiu al bolilor extremităţilor mădularelor; **~ petal** (v. -petal) adj., cu petale ascuţite; **~ plastie** (v. -plastie), adj. (despre limb) cu creştere de la bază către vârf; **~ pleurogen** (v. pleuro-, v. -gen_1), adj., care se dezvoltă la vârful şi pe laturile organelor vegetale; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., regiune falangiană a membrelor animalelor vertebrate; **~ sarc** (v. -sarc), s.n., ţesut cărnos format prin concreşterea ovarului cu caliciul; **~ sclerodermie** (v. sclero-, v. -dermie), s.f., sclerodactilie*; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., sclerodactilie progresivă; **~ sindeză** (v. -sindeză), s.f., împerechere

incompletă a doi cromozomi, legaţi numai la un capăt, în procesul meiotic; **~ spiră** (v. -spiră), s.f., tulpiniţă răsucită de la vârful seminţei în germinaţie; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor dezvoltat la extremitatea unei celule de reproducere, prezent la unele specii de ciuperci; **~ stih** (v. -stih), s.n., poezie în care literele iniţiale ale versurilor formează un cuvânt sau o propoziţie; **~ ton** (v. -ton), adj. **1.** (Despre foliole) Cu porţiunea terminală mai dezvoltată. **2.** (Despre orhidee) Care are anterele concrescute, prin vârf, cu rostelul; **~ trofodinie** (v. trof-, v. trofo-, v. -odinie), s.f., tulburare nutriţională a extremităţilor, asociată cu parestezii; **~ trofonevroză** (v. trofo-, v. -nevroză), s.f., tulburare nevrotică a troficităţii extremităţilor; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., acrogamie*; **~ zom (aerosom)** (v. -zom), s.m., extremitatea anterioară a spermatozoidului.

ACROMAT-, v. **ACROMATO-** #2 **~ opsie** (v. -opsie), s. f., incapacitate de a distinge culorile; **~ urie** (v. -urie), s.f., eliminare de urină decolorată.

ACROMATO- "fără culoare, decolorat". #1 gr. *akhromatos* "fără culoare" > fr. *achromato-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *acromato.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., formă degenerativă de hematie, lipsită aproape complet de hemoglobină; *sin.* acromocit; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care nu prezintă afinitate pentru coloranţi; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., calitate a plantelor acromatofile; **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., stare patologică, caracterizată prin imposibilitatea recunoaşterii tactile a obiectelor.

ACROMO- „decolorare, lipsă a cromatinei". #1 gr. *akhromos* "necolorat, lipsa culorii" > fr. *achromo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *acromo-.* #2 **~ centru** (v. -centru), s.n., corpuscul de natură cromozomică, lipsit de cromatină; **~ cit** (v. -cit), s.n., acromatocit*; **~ dermie** (v. -dermie) s.f., leucodermie*; **~ trichie** (v. -trichie), s.f., decolorare congenitală a părului.

ACROO- "fără culoare, necolorat". #1 gr. *akhroos* "lipsit de culoare" > fr. *achroo,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *acroo-.* #2 **~ cist** (v. -cist), s.n., celulă din meristemul terminal.

-ACTIN "rază, radiaţie, radial, stelat". #1 gr. *aktis, (-inos)* "rază" > fr. *-actine,* engl. *id.* > rom. *-actin.*

ACTIN-, ACTINO- #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu ţepi radiali; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut celular dispus în formă de stea.

ACTINI- "rază, radiaţie; radial". #1 gr. *aktis, (-inos)* "rază" > fr. *actini-,* engl. *id.* > rom. *actini.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine radiaţii radioactive; **~ form** (v. -form), adj., cu formă radială; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce radiaţii radioactive; *sin.* actinogen.

ACTINO- "rază, radiaţie, radial, radiant". #1 gr. *aktis, (-inos)* „rază" > fr.

actino-, engl. *id.,* germ. *aktino-* > rom. *actino-.* #2 ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază acţiunea şi efectele radiaţiilor termice şi solare asupra organismelor; ~ **cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., determinarea conturului şi dimensiunilor inimii cu ajutorul razelor X paralele; ~ **carp** (v. -carp), adj. (despre plante), cu fructe dispuse radial; ~ **drom** (v. -drom), adj., dispus în formă radială sau palmată; ~ **fag** (v. -fag), adj. (despre paraziţi) care distruge celulele de actinomicete; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., actinigen*; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., producere a radiaţiilor; ~ **graf** (v. -graf), s.n., actinometru înregistrator; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu fotomecanic de preparare a unui clişeu, folosind un negativ obţinut cu raze X; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la actinograf; ~ **id** (v. -id), adj., cu aspect de stea; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., mineral monoclinic de culoare verde, cu cristale alungite radial; ~ **logie** (v. -logie_1) s.f., disciplină care studiază efectul radiaţiilor asupra funcţiilor biologice ale organismelor; ~ **mer** (v. -mer), s.n., segment radial; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul radiaţiilor electromagnetice din atmosferă. **2.** Măsurarea intensităţii radiaţiilor termice şi solare; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea intensităţii radiaţiilor electromagnetice; ~ **micete** (v. -micete), s.f.pl., grup de bacterii patogene, care trăiesc în colonii sub formă de stea; ~ **morf** (v. -morf), adj. (despre organe vegetale) cu simetrie radială; ~ **patie** (v. -patie), s.f., boală provocată de radiaţiile luminoase şi ultraviolete; ~ **stel** (v. -stel), s.n., existenţa floemului şi a xilemului în raze alternante în cilindrul central al unor rădăcini sau tulpini; ~ **terapie** s.f., tratament medical în care se folosesc radiaţii luminoase (ultraviolete sau infraroşii); ~ **zoare** (v. -zoar), s.n.pl., clasă de celenterate marine, cu simetrie radială.

ACTO-_1 "litoral". #1 gr. *akte* "ţărm, litoral" > fr. *acto-,* engl. *id.* > rom. *acto-.* #2 ~ **fil** (v. -fil_1), adj., care creşte pe litoral; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante de litoral stâncos.

ACTO-_2 "comportament". #1 L *actus* "mişcare, impuls" > germ. *akto-* > rom. *acto-.* #2 ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea automată a activităţii ritmice comportamentale a animalelor.

ACU- "auz, auditiv". #1 gr. *akouein* "a auzi" > fr. *acou-,* engl. *id.,* germ. *aku-* > rom. *acu-*. #2 ~ **fene** (v. -fen), s.f.pl., senzaţii auditive patologice, subiective sau obiective, care nu sunt legate de un stimul exterior; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă medicală de evaluare a acuităţii auditive; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea acuităţii

auditive.

ACULEI- "spin, ac mic". #1 L *aculeus* "ac mic, ghimpe" > fr. *aculéi-,* engl. *id.* > rom. *aculei-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care are spini; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori aculeate; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ac mic.

ACUMINI- "vârf, acuminat". #1 L *acumen, (-inis)* „vârf, ascuţiş" > fr. *acumini-,* engl. *id.* > rom. *acumini-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care are tuberculi ascuţiţi la vârf; **~ form** (v. -form), adj. (despre frunze) de formă alungită şi cu marginile concave.

ACUSTICO- "auz, sunet". #1 gr. *akoustikos* "relativ la auz" > fr. *acoustico-,* engl. *id.* > rom. *acustico-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de sunete; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a intensităţii şi frecvenţei sunetelor.

-ACUZIE „auz, sunet, audiţie". #1 gr. *akousis* "auz" > fr. *-acousie,* engl. *-acousia* > rom. *-acuzie.*

ACVA- "apă, acvatic". #1 L *aqua* "apă" > fr. *aqua,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *acva-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., acvicultură*; **~ naut** (v. -naut), s.m., explorator al mediului subacvatic; **~ stat** (v. -stat), s.n., termostat care limitează temperatura lichidului într-un cazan încălzit; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de tipărire a operelor de artă, care imită pictura în acuarelă.

ACVARIO- "acvariu". #1 L *aquarium* "rezervor de apă, cisternă" > fr. *aquario-* > rom. *acvario-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), s.m., persoană care practică acvariofilia; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., creştere a peştilor de ornament.

ACVI- "apă, lichid, umiditate". #1 L *aqua* "apă" > fr. *aqui-,* engl. *id.* > rom. *acvi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care trăieşte în mediul acvatic; **~ cultor** (v. -cultor), s.m.,f., persoană care se ocupă cu acvicultura; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., creştere a animalelor şi a plantelor acvatice; **~ fer** (v. -fer), adj. (despre un ţesut vegetal) care conţine apă; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de apă; **~ fug** (v. -fug), adj., care nu permite pătrunderea apei sau a umidităţii.

ADAMANTO- "smalţ dentar, ţesut adamantin". #1 gr. *adamas, (-antos)* "smalţ" > fr. *adamanto-,* it. *id.,* germ., *id.,* engl. *id.* > rom. *adamanto-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă care produce ţesut adamantin; *sin.* ameloblast; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce smalţ dentar; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., producere a ţesutului adamantin; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a smalţului dentar.

ADAPTO- "acomodare, adaptare". #1 L *adapto, (-are)* "a potrivi, a acomoda" > fr. *adapto-* > rom. *adapto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1) s.n. **1.** Aparat medical pentru măsurarea timpului de adaptare retiniană. **2.** Instrument

pentru măsurarea adaptării individuale a stimulilor senzoriali sau fiziologici.

ADE- „exagerat, lacom". #1 gr. *aden* "abundent, sătul" > fr. *adé-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *ade-.* #2 **~ fagie** (v. -fagie), s.f., poftă exagerată de mâncare.

-ADELF "frate, stamină; concrescut, înfrăţit". #1 gr. *adelphos* "frate" > fr. -*adelphe,* engl. *-adelphous* > rom. *-adelf.*

-ADELFIE "concreştere, înfrăţire, sudare". #1 gr. *adelphos* "frate" > fr. -*adelphie,* germ. *id.,* engl. *-adelphy* > rom. *-adelfie.*

ADELFO- "frate, concreştere, gamet, embrion". #1 gr. *adelphos* "frate" > fr. *adelpho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *adelfo-* > rom. *adelfo-.* #2 **~ carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului în urma adelfogamiei; **~ fagie** (v. -fagie), s.f. **1.** Absorbirea normală a unuia sau a mai multor embrioni animali sau vegetali de către cel mai precoce dintre ei. **2.** Devorarea unui animal, în mod ocazional sau obişnuit, de către un animal din aceeaşi specie sau din specii diferite. **3.** Unirea a doi gameţi de acelaşi sex; **~ gam** (v. -gam), adj., care prezintă adelfogamie; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Polenizare încrucişată între indivizii deosebiţi ai unor specii animale sau vegetale apropiate. **2.** Proces de copulaţie (la unele ciuperci). **3.** Metodă folosită pentru ameliorarea şi formarea unor rase noi de animale. **4.** Fecundare între descendenţii apropiaţi ai aceloraşi părinţi şi între forme parentale şi cele filiale; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., tip de citotropism cu atragerea reciprocă a zoosporilor liberi.

ADELO- "neclar, nedefinit, ascuns, necunoscut". #1 gr. *adelos* "ascuns, invizibil" > fr. *adélo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *adelo-.* #2 **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., clasă de ciuperci imperfecte, ale căror forme de reproducere nu sunt încă cunoscute; **~ morf** (v. -morf), adj. **1.** Care nu produce deformare la suprafaţa epiteliului, fiind invizibil la exterior. **2.** (Despre celule) Care nu iese în lumenul glandei; **~ morfic** (v. -morfic), adj. (despre celule) care are o formă schimbătoare sau nedefinită; **~ pod** (v. -pod), adj., cu picioare ascunse; **~ stom** (v. -stom), adj., cu orificiul bucal nedefinit.

-ADEN "glandă, ganglion; glandular, ganglionar". #1 gr. *aden* "glandă" > fr. -*adéne,* engl. *-adenous* > rom. *-aden.*

ADEN-, v. **ADENO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere localizată în ganglioni; *sin.* adenodinie; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a ganglionilor limfatici; **~ ectopie** (v. -ectopie), s.f., localizare normală a glandelor sau a ganglionilor; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., adenalgie*; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., inflamaţie a glandei tarsale şi a pleoapei; **~ oncoză** (v. -

oncoză), s.f., tumefacţie a glandelor.

-ADENIE "glandă, ganglion". #1 gr. *aden, adenos* "glandă" > fr. *-adénie,* germ. *id.,* engl. *-adeny* > rom. *-adenie.*

ADENO- "glandă, ganglion". #1 gr. *aden, (-os)* "glandă" > fr. *adeno-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *adeno-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă glandulară embrionară; **~ cancroid** (v. cancro-, v. -id), s.n., tumoare glandulară benignă, asociată cu metaplazie malpighiană; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., proces hiperplazic datorat retenţiei unei secreţii glandulare; **~ cist** (v. -cist), s.n., membrană celulară care înconjoară glanda; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă secretoare a glandei; **~ fil** (v. -fil_2), adj. (despre plante) care conţine glande în frunze; **~ for** (v. -for), s.m., organ care susţine glandele nectarifere; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a glandelor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., examen citologic al celulelor ganglionilor limfatici; **~ id** (v. -id), adj. **1.** Cu aspect de glandă. **2.** Care se referă la ţesutul ganglionar; **~ idectomie** (v. -id, v. -ectomie), s.f., extirpare a vegetaţiilor adenoide; **~ limfocel** (v. limfo-, v. -cel_2), s.n., dilatare varicoasă a vaselor şi a ganglionilor limfatici; **~ logie** (v. logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul glandelor; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere patologică a glandelor; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., creşterea în volum, prin reducerea ţesutului subcutanat, a unui grup de ganglioni limfatici; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a glandelor şi a ganglionilor limfatici; **~ petalie** (v. -petalie), s.f., transformare a nectarinelor în petale neproducătoare de nectar; **~ pod** (v. -pod), s.n. **1.** Peţiol foliar sau peduncul florifer prevăzut cu glande. **2.** Pedicel al unei glande; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., întărire patologică a glandelor; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru secţionarea vegetaţiilor adenoide; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., îndepărtare chirurgicală a tumorilor glandulare sau ganglionare; **~ tonsilectomie** (v. tonsil-, v. tonsilo-, v. -ectomie), s.f., extirpare a amigdalelor şi a ganglionilor limfatici; **~ tripsie** (v. -tripsie), s.f., procedeu terapeutic constând în apăsarea cu degetul a vegetaţiilor adenoide infectate, în vederea îndepărtării secreţiilor purulente.

ADINAM-, v. **ADINAMO-.** #2 **~ andrie** (v. -andrie), s.f. **1.** Incapacitate funcţională a staminelor sau a androceului din floare. **2.** Alogamie neurmată de fecundare.

ADINAMO- "lipsa fertilităţii, sterilitate". #1 gr. *adynamos* "fără putere, neputincios" > fr. *adynamo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *adinamo-.* #2 **~ ginie** (v. -ginie), s.f., incapacitate funcţională a pistilului.

ADIP-, v. **ADIPO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţiune chirurgicală a

unei mase de grăsime, în special din regiunea peretelui abdominal.

ADIPO- "grăsime, adipozitate". #1 L *adeps, adipis* „grăsime" > fr. *adipo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *adipo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2) s.n., hernie al cărei sac conţine ţesut gras; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă adipoasă; **~ crom** (v. -crom), s.n., hidrocarbură alifatică nesaturată, prezentă în tumorile canceroase; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce ţesut adipos; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a grăsimilor în organism; *sin.* adipogenie; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., adipogeneză*; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de grăsime; *sin.* lipoid; **~ liză** (v. -liză), s.f. **1.** Proces de dizolvare a grăsimilor prin hidroliză. **2.** Funcţiune prin care un ţesut organic restituie sângelui grăsimile depozitate; **~ necroză** (v. -necroză), s.f., proces de mortificare a ţesutului gras al organismului; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a grăsimilor pe ţesuturi sau organe.

AEGO-, v. **EGO-_2.**

AELUR-, v. **AELURO-.** #2 **~ opsie** (v. -opsie), s.f., poziţie oblică a ochilor şi a fisurilor palpebrale.

AELURO- (AILURO-) "pisică, felină". #1 gr. *ailouros* "pisică" > fr. *aîluro-,* engl. *aeluro-, ailuro-,* it. *ailuro-* > rom. *aeluro-, ailuro-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., s.m.,f. (persoană) care suferă de aelurofilie; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., dragoste morbidă pentru pisici; **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă aelurofobie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de pisici.

AER-, v. **AERO-.** #2 **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut parenchimatic cu spaţii intercelulare mari, pline cu aer, prezent în tulpinile şi rădăcinile unor plante acvatice submerse; **~ odontalgie** (v. odont-, v. odonto-, v. -algie), s.f., sindrom dureros dentar, care se declanşează la mari înălţimi.

AERI- „aer, aerian". #1 L *aer, aeris* "aer" > fr. *aéri-,* engl. *id.* > rom. *aeri-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte, în întregime, în aer; **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine sau care conduce aerul; **~ form** (v. -form), adj., cu aspectul sau cu proprietăţile fizice ale aerului; **~ vor** (v. -vor) adj., care respiră prin ingestie de aer.

AERO- "aer, oxigen, atmosferă, gaz". #1 gr*. aer, aeros* "aer" > fr. *aéro-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *aero-.* #2 **~ bacter** (v. -bacter), s.n., gen de bacterii aerobe, larg răspândite în natură; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază organismele aerobionte; **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme a căror viaţă este condiţionată de folosirea oxigenului liber din atmosferă; **~ bioscop** (v. bio-, v. -scop), s.n., aparat utilizat pentru determinarea conţinutului bacterian din aer; **~ biotic** (v. -biotic), adj. (despre organisme) care poate trăi numai în aer liber; **~ bioză**

(v. -bioză), s.f., formă de viaţă a unor organisme care consumă oxigenul molecular liber din atmosferă; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., maturizare a fructelor supraterestre în aer liber; **~ carpotropie** (v. carpo-_1, v. -tropie), adj., care prezintă mişcări de răsucire pentru maturizarea fructelor aflate în aer liber; **~ cartograf** (v. carto-, v. -graf), s.n., aparat pentru realizarea hărţilor şi a planurilor topografice după fotograme aeriene; **~ cartografie** (v. carto-, v. -grafie), s.f., tehnică a realizării hărţilor şi planurilor topografice după fotograme aeriene; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., formaţiune tumorală datorată distensiei excesive, cu aer sau cu gaz, a unei cavităţi anatomice; *sin.* chist aerian; **~ cist** (v. -cist), s.n., veziculă aeriană de pe organele vegetale ale unor plante acvatice; **~ cistografie** (v. cisto-, v. -grafie), s.f., metodă de explorare radiologică a vezicii urinare, care constă în efectuarea unui clişeu după distensia cu aer a acesteia; **~ cistoscop** (v. cisto-, v. -scop), s.n., instrument utilizat în endoscopia vezicală; **~ cistoscopie** (v. cisto-, v. -scopie), s.f., examinare a vezicii urinare cu ajutorul aerocistoscopului; **~ colie** (v. -colie_2), s.f., acumulare de gaze în intestinul gros; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj. (despre vehicule) construit astfel încât să întâmpine, la înaintare, o rezistenţă minimă din partea aerului; **~ drom** (v. -drom), s.n., teren amenajat pentru decolarea, aterizarea şi staţionarea avioanelor; **~ embolie** (v. -embolie) s.f., astupare cu gaz a unui vas sanguin sau limfatic; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., deglutiţie exagerată a aerului care pătrunde odată cu alimentul în esofag şi stomac; **~ fil** (v. -fil_1), adj. **1.** Care conţine aer. **2.** Care are nevoie de aer pentru creştere şi dezvoltare; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. **1.** (Plante) care trăiesc complet în aer, ataşate de alte plante, fără a fi însă parazite. **2.** (Plante) cu muguri de regenerare aerieni; **~ fitobionte** (v. fito-, v. -biont), s.n.pl., organisme vegetale cu viaţa condiţionată de oxigenul din natură; **~ fob** (v. -fob), adj., s.n., care se teme de contactul cu aerul; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de aer; **~ for** (v. -for), adj., care conţine sau care conduce aerul; **~ fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., tehnica fotografierii unui obiectiv arheologic de la bordul unui avion; **~ fotogramă** (v. foto-, v. -gramă) s.f., fotogramă aeriană; **~ game** (v. -gam), s.f.pl., fanerogame*; **~ gastrie** (v. -gastrie), s.f., acumulare excesivă de gaze în stomac; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Care este produs prin intermediul aerului atmosferic. **2.** De origine respiratorie. **3.** (Despre bacterii) Care descompune unele substanţe solide şi lichide în substanţe gazoase; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de producere a aerului; **~ geologie** (v. geo-, v. -logie_1), s.f., ansamblu de informaţii geologice culese de la bordul unui avion; **~ graf** (v.

-graf), s.n., aparat pentru pulverizarea culorilor lichide sub acţiunea aerului comprimat; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază aerul şi proprietăţile sale; **~ gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Comunicare transmisă prin telegrafie fără fir. **2.** Scrisoare cu un format special, destinată poştei aeriene; **~ hidroterapie** (v. hidro-_1, v. -terapie), s.f., utilizare a apei şi a aerului în tratamentul unor boli; **~ ionoterapie** (v. iono-, v. -terapie), s.f., tratament medical cu aer conţinând ioni negativi, pozitivi sau amestecaţi; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., corp mineral incandescent, cu aspect de piatră, care cade pe pământ din spaţiul interplanetar; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în aerologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază păturile superioare ale atmosferei; **~ magnetometrie** (v. magneto-, v. -metrie_1), s.f., metodă de măsurare din avion a prospecţiunilor magnetice terestre, cu ajutorul aeromagnetometrelor; **~ magnetometru** (v. magneto-, v. metru_1), s.n., aparat folosit la ridicările şi prospecţiunile magnetice de la bordul unui avion; **~ mamografie** (v. mamo-, v. -grafie), s.f., radiografie mamară, executată după insuflarea aerului în spaţiul retromamar; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care studiază proprietăţile fizice ale aerului pe baza efectelor lui mecanice; **~ metru** (v. -metru_1) s.n., instrument pentru măsurarea densităţii aerului; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., acţiune morfogenetică a aerului asupra dezvoltării organelor animale sau vegetale; **~ naut** (v. -naut), s.m.,f., persoană care conduce un vehicul aerian; **~ nautic** (v. -nautic), adj. **1.** Referitor la tehnica construirii şi conducerii aeronavelor. **2.** Relativ la ştiinţa navigaţiei aeriene; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., ştiinţă care studiază proprietăţile fizice şi chimice ale straturilor superioare ale atmosferei; **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie provocată de schimbările presiunii atmosferice; **~ piezoterapie** (v. piezo-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a aerului comprimat sau rarefiat în cura de altitudine; **~ piezotermoterapie** (v. piezo-, v. termo-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a aerului cald sub presiune; **~ planctofite** (v. plancto-, v. -fit), s.f.pl., plante microscopice vii, care plutesc în aerul atmosferic; **~ pletismograf** (v. pletismo-, v. -graf), s.n., aparat care înregistrează modificările volumului toracic în timpul respiraţiei; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru măsurarea cantităţii de praf din aer; ~ **sialografie** (v. sialo-, v. -grafie), s.f., metodă medicală de explorare a glandelor salivare şi de înregistrare radiografică după insuflarea cu aer; **~ siderolit** (v. sidero_1-, v. -lit_1), s.n., meteorit în a cărui compoziţie se află metale şi piatră; **~ stat** (v. -stat), s.n., aeronavă mai uşoară decât volumul aerului dezlocuit; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., mişcare de orientare a

microorganismelor din apă în funcţie de repartiţia oxigenului; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de tratament a unor boli pulmonare cronice cu ajutorul aerului montan sau marin; **~ termoterapie** (v. termo-, v. -terapie), s.f., utilizare a aerului cald în scop terapeutic; **~ tonometrie** (v. tono-, v. -metrie_1), s.f., măsurare a tensiunii gazelor din lichidul sanguin şi a unor lichide din organism; **~ tonometru** (v. tono-, v. -metru_1), s.n., aparat cu care se măsoară tensiunea gazelor din sânge şi a unor lichide din organismul uman; **~ topograf** (v. topo-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric pentru executarea unor hărţi şi a unor planuri topografice la scară mare; **~ topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., tehnică a măsurătorilor terestre cu ajutorul fotogramelor aeriene; **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre plante) care se curbează către o sursă de aer; **~ ureteroscop** (v. uretero-, v. -scop), s.n., instrument endoscopic pentru examinarea uretrei, după distensia acesteia cu aer.

AETIO-, v. **ETIO-.**

AFANO- "invizibil, imperceptibil". #1 gr. *aphanes* "nevăzut, invizibil" > fr. *aphano-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *afano-.* #2 **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., unitate taxonomică (subregn) care cuprinde virusurile, agenţi patogeni invizibili cu microscopul obşnuit; *sin.* virofite.

-AFAZIE "lipsa vorbirii, tulburare de limbaj". #1 gr. *aphasia* "muţenie" > fr. *aphasie,* germ. *id.* > rom. *-afazie.*

AFAZIO- "tulburare de vorbire, disfazie". #1 gr. *aphasia* "muţenie" > fr. *aphasio-* > rom. *afazio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul tulburărilor de limbaj.

-AFIE "pipăit, simţ tactil". #1 gr. *haphe* "pipăire, atingere" > fr. *-aphie,* germ. *id.,* it. *-afia* > rom. *-afie.*

AFILO- "lipsa frunzelor". #1 gr. *aphyllos* "fără frunze" > fr. *aphyllo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *afilo-.* #2 **~ pod** (v. -pod), adj., lipsit de frunze bazale.

AFOTO- "lipsit de lumină, care evită lumina". #1 gr. *aphotos* "fără lumină" > fr. *aphoto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *afoto-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., fenomen de indiferenţă a frunzelor faţă de direcţia luminii; *sin.* afototaxie; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., afotometrie*; **~ tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă afototropie (afototropism); **~ tropie** (v. -tropie), s.f., curbare a plantelor în direcţia opusă luminii; *sin.* afototropism.

AFRO- "spumă". #1 gr. *aphros* "clăbuc, spumă" > fr. *aphro-,* engl. *id.* > rom. *afro-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce spumă; **~ morf** (v. -morf), adj., cu aspect de spumă.

AFTO- "ulceraţie aftoasă". #1 gr. *aphte* „erupţie, inflamaţie" > fr. *aphto-,*

engl. *id.* > rom. *afto-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj., asemănător cu leziunile provocate de febra aftoasă.

AGALMATO- "podoabă, ornament". #1 gr. *agalma, (-atos)* "statuie, podoabă" > fr. *agalmato-,* engl. *id.* > rom. *agalmato-.* #2 ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., varietate compactă de pirofilit, care se întrebuinţează în industria materialelor refractare.

AGAMET-, v. **AGAMETO-.** #2 ~ **ange** (v. -ange), s.m., corp de fructificaţie în care se dezvoltă agameţii.

AGAMETO- "asexuat, fără proces sexual". #1 gr. *agametes* "fără soţ" > fr. *agaméto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *agameto-.* #2 ~ **cit** (v. -cit), s.n., celulă-mamă care produce agamocite.

-AGAMIE "sterilitate, lipsa gameţilor". #1 gr. *agamia* "burlăcie, celibat" > fr. *-agamie,* germ. *id.,* engl. *-agamy* > rom. *-agamie.*

AGAMO- "lipsa gameţilor, sterilitate". #1 gr. *agamos* "necăsătorit" > fr. *agamo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *agamo-.* #2 ~ **biu** (v. -biu), s.n., etapă sporofitică în procesul de metageneză, la unele pteridofite; ~ **cit** (v. -cit), s.n., celulă reproducătoare asexuată; ~ **dem** (v. -dem), s.n., populaţie constituită din specii vegetale sau animale cu reproducere asexuată; ~ **fite** (v. -fite), s.f.pl., protofite*; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., tip de înmulţire asexuată, neimplicând un proces de fecundaţie; ~ **genetic** (v. -genetic), adj., rezultat pe cale asexuată; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., partenogeneză*; ~ **ginoecie** (v. gin-, v. gino-, v. -oecie), s.f., prezenţă de flori femele sterile pe aceeaşi plantă; ~ **ginomonoecie** (v. gino-, v. mon-, v. mono-, v. -oecie), s.f., prezenţă de flori femele hermafrodite pe aceeaşi plantă; ~ **gonie** (v. -gonie), s.f., partenogeneză*; ~ **hipnospor** (v. hipno-, v. -spor), s.m., celulă reproducătoare de rezistenţă, produsă pe cale asexuată; ~ **monocie** (v. mon-, v. mono-, v. -oecie), s.f., prezenţă de flori hermafrodite sterile pe aceeaşi plantă; ~ **spermie** (v. -spermie), s.f., tip de reproducere în care embrionii şi seminţele se formează fără fecundaţie; ~ **spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare rezultată pe cale asexuată; ~ **trop** (v. -trop), adj., care nu prezintă mişcări de atracţie reciprocă între gameţii conjugaţi.

AGARICI- "ciuperci, fungi". #1 L *agaricum* "ciupercă" > fr. *agarici-,* engl. *id.* > rom. *agarici-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj., care conţine ciuperci; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de ciupercă.

AGATO- "frumos". #1 gr. *agathos* "frumos" > fr. *agatho-,* engl. *id.* > rom. *agato-.* #2 ~ **fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze frumoase.

AGLICO- „fără gust dulce". #1 gr. *aglykes* "care nu-i dulce" > fr. *aglyco-,*

engl. *id.* > rom. *aglico-.* #2 **~ fagie** (v. -fagie), s.f., anomalie gustativă, care se manifestă prin repulsia faţă de alimentele cu gust dulce.

AGLOSO- "lipsa limbii". #1 gr. *aglossos* "fără limbă" > fr. *aglosso-,* engl. *id.* > rom. *agloso-.* #2 **~ stomie** (v. -stomie), s.f., anomalie congenitală, caracterizată prin lipsa limbii şi a deschizăturii orale.

AGLUTINO- "aglutinare, aglutinină". #1 L *agglutino, (-are)* "a lipi, a alipi" > fr. *agglutino-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *aglutino-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), s.m., substanţă corpusculară proteică intrând în compoziţia microbilor şi a globulelor roşii şi care stimulează producerea aglutininei; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru observarea fenomenului de aglutinare a bacteriilor sau a unor componenţi celulari, sub influenţa acţiunii serului sanguin ce conţine aglutinine.

AGMATO- "fractură, ruptură a unui os". #1 gr. *agma, (-atos)* "fragment, parte" > fr. *agmato-,* engl. *id.* > rom. *agmato-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., parte a chirurgiei care studiază fracturile.

-AGOG "care conduce, care provoacă". #1 gr. *agogos* „care conduce, care provoacă" > fr. *-agogue,* germ. *-agog,* it. *-agogo* > rom. *-agog.*

-AGOGIE "conducere, îndrumare, orientare, educare". #1 gr. *agoge* "conducere, transportare" > fr. *-agogie,* it. *-agogia,* germ. *-agogie* > rom. *-agogie.*

AGORA- "piaţă, loc deschis". #1 gr. *agora* "piaţă, loc public" > fr. *agora-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *agora-.* #2 **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană) care suferă de agorafobie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de spaţii deschise; **~ nom** (v. -nom_1), s.m., magistrat grec însărcinat cu aprovizionarea şi supravegherea pieţelor.

-AGRĂ "acces, durere". #1 gr. *agra* "apucare, strânsătură" > fr. *-agre,* it. *-agra,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *-agră.*

AGRESO- "agresiune". #1 L *agressus* "atac, agresiune" > fr. *agresso-* > rom. *agreso-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază mecanismele agresiunilor patogene şi reacţiile organismului în aceste cazuri.

AGRI- "ogor, teren, câmpie". #1 L *ager, agri* "câmp, ogor" > fr. *agri-,* it. *id.* > rom. *agri-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care aparţine agriculturii; **~ cultor** (v. -cultor), s.m., persoană care se ocupă cu agricultura; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., totalitatea operaţiilor şi a metodelor de cultivare a pământului.

AGRIO- "sălbatic, necultivat". #1 gr. *agrios* "sălbatic, fioros, rustic" > fr. *agrio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *agrio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază obiceiurile omului preistoric; **~ timie** (v. -timie),

s.f., tendinţă patologică de a comite acte de nebunie fioroasă; **~ tip** (v. -tip), s.n., tipul sălbatic sau ancestral al unei plante.

AGRO- "ogor, câmpie, agrar, agricol". #1 gr. *agros* "ogor, câmpie" > fr. *agro-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl., *id.* > rom. *agro-.* #2 **~ biocenoză** (v. bio-, v. -cenoză_1), s.f., totalitate a organismelor vegetale şi animale din biotipul agricol; **~ biolog** (v. bio-, v. -log), s.m.,f., specialist în agrobiologie; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază acţiunea legilor biologice asupra culturii plantelor şi a creşterii animalelor; *sin.* biologie agricolă; **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., zonă cultivată cu plante agricole; **~ ecologie** (v. eco_1-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază influenţa factorilor de mediu abiotici asupra creşterii şi productivităţii plantelor de cultură; *sin.* ecologie agrară; **~ ecotip** (v. eco_1-, v. -tip), s.n., ecotip rezultat în urma lucrărilor de ameliorare agrară; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte pe câmpuri necultivate; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante de cultură; **~ fitocenoză** (v. fito-, v. -cenoză_1), s.f., fitocenoză formată în terenurile cultivate; **~ geolog** (v. geo-, v. -log), s.m.,f., specialist în agrogeologie; **~ geologie** (v. geo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază rocile pe care s-au format solurile arabile; **~ grafie** (v. grafie), s.f., descriere sistematică a terenurilor cultivabile; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul factorilor de vegetaţie şi ai mijloacelor tehnice de ameliorare; **~ meteorolog** (v. meteoro-, v. -log), s.m.,f., specialist în agrometeorologie; **~ meteorologie** (v. meteoro-, v. logie_1), s.f., disciplină care studiază rolul condiţiilor meteorologiee în dezvoltarea plantelor de cultură; **~ nom** (v. -nom_1), s.m.,f., specialist în agronomie; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., ansamblu de cunoştinţe teoretice şi practice privind cultivarea sistematică a pământului; **~ pedologie** (v. pedo_2-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu aplicarea metodelor de creştere a fertilităţii terenurilor; **~ tip** (v. -tip), s.n., tipul solului la plantele de cultură; **~ zoocenoză** (v. zoo-, v. -cenoză_1), s.f., biocenoză a faunei agricole; **~ zootehnie** (v. zoo-, v. -tehnie), s.f., tehnică a cultivării plantelor furajere şi a creşterii animalelor domestice; *sin.* agrozootehnică.

AGROSTO- "păşune, graminee". #1 gr. *agrostis* "buruiană, iarbă" > fr. *agrosto-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *agrosto-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul gramineelor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază păşunile; *sin.* graminologie.

AI-, v. **AIO-.** #2 **~ filofite** (v. filo_1-, v. -fit), s.f.pl., plante care formează păduri sempervirescente.

AIDOIO-, v. **EDOIO-.**

AIHMO- "obiect ascuţit". #1 gr. *aikme* "vârf ascuţit" > fr. *aichmo-.,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *aihmo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de obiecte ascuţite.

AILURO-, v. **AELURO-.**

AIO- "persistent". #1 gr. *aion* "veşnic, mereu" > fr. *aio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *aio-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze persistente; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante cu frunze verzi persistente.

AIOLO- "vânt, furtună". #1 gr. *aiolos* "agitat, tumultuos" > germ. *aiolo-* > rom. *aiolo-.* #2 **~ static** (v. -static), adj. (despre plante) cu creşterea oblică din cauza vânturilor constante.

AIRO- "suspensie". #1 gr. *airo* "a se înălţa, a se ridica" > fr. *airo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *airo-.* #2 **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., corpusculi în suspensie, prezenţi la bacterii şi la cianoficee.

AITALO- "tufiş semipervirescent". #1 gr. *aithales* "tufiş mereu verde" > fr. *aithalo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *aitalo-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante de tufişuri, persistente şi în timpul iernii.

AKINETO-, v. **ACHINETO-.**

AL-, v. **ALO-.** #2 **~ autogamie** (v. auto-, v. gamie), s.f., posibilitatea unui organism de a se reproduce sexuat prin autogamie sau alogamie; **~ ergie** (v. -ergie), s.f., creştere patologică a reactivităţii organismului faţă de un agent microbian sau mecanic; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., anomalie de coloraţie a irisului; **~ onim** (v. -onim), adj., s.m. **1.** Adj. Semnat cu numele altuia. **2.** S.m. Persoană care semnează o lucrare cu numele altuia.

ALAGO- "altern" #1 gr. *allage* "schimbare, alternare" > fr. *allago-,* engl. *id.* > rom. *alago-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj. cu frunze alterne.

ALANTO- "cârnat, maţ". #1 gr. *allas, antos* "maţ, cârnat" > fr. *allanto-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *allanto-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de cârnat; **~ idă** (v. -id), s.f. **1.** S.f. Membrană embrionară a animalelor vivipare şi ovipare. **2.** S.f.pl. Animale vertebrate cu memhrană embrionară; *sin.* amniote.

ALASO- "schimbare, modificare". #1 gr. *allasso, (-ein)* "a trece, a schimba" > fr. *allasso-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *alaso-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metode terapeutice care diferă de medicaţia specifică; **~ tonic** (v. -tonic), adj., care este cauzat de schimbarea sau scăderea turgescenţei.

ALATO- "lateral". #1 L *alatus* "înaripat" > fr. *alato-,* engl. *id.* > rom. *alato-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., care are pe tulpină proeminenţe foliacee laterale.

ALBEDO- "albedo fotografic". #1 L *albedo* "albeaţă" > fr. *albédo-* > rom.

albedo-. #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument folosit în fotometrie pentru determinarea albedoului.

ALBI- "alb, de culoare albă". #1 L *albus* "alb, luminos" > fr. *albi-,* engl. *id.* > rom. *albi-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpina de culoare albă; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori albe.

ALBIDI- "alburiu, albicios". #1 L *albidus* "albicios" > fr. *albidi-* > rom. *albidi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori de culoare alburie.

ALBUMIN-, v. **ALBUMINO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţă a albuminei în plasma sanguină; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţă a albuminei în urină.

ALBUMINO- "albumină, albuminos". #1 L *albumen, (-inis)* "albuş de ou" > fr. *albumino-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *albumino-.* #2 **~ colie** (v. -colie_1), s.f., prezenţă a albuminei în fiere; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce albumină; **~ id** (v. -id), adj., s.n.pl. **1.** Adj. De natura albuminei. **2.** S.n.pl. Proteine complexe insolubile, din ţesut cartilaginos; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de dezintegrare a albuminei; **~ metrie** (v. -metrie_1) s.f., determinare a cantităţii de albumină dintr-un lichid; **~ metru** (v. metru_1), s.n., aparat pentru determinarea albuminei dintr-un lichid; **~ rahie** (v. -rahie), s.f., prezenţă excesivă a albuminei în lichidul cefalorahidian.

ALCI- "elan, animal nordic". #1 L *alces, (-is)* "elan" > fr. *alci-,* engl. *id.* > rom. *alci-.* #2 **~ corn** (v. -corn), adj., asemănător coarnelor de elan; **~ form** (v. -form), adj., cu înfăţişare de elan.

ALECTORO- "cocoş". #1 gr. *alektor, (-oros)* "cocoş" > fr. *alectoro-.* > rom. *alectoro-.* #2 **~ lof** (v. -lof), adj., asemănător cu creasta cocoşului.

ALELO- "reciproc, alternativ". #1 gr. *allelon* "alternativ, reciproc" > fr. *allélo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *alelo-.* #2 **~ gamie** (v. -gamie), s.f., tip de polenizare în două moduri nespecifice; **~ gen** (v. -gen_1) adj., cu indivizi femeli ce produc descendenţi fie exclusiv masculi, fie exclusiv femeli; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., succesiune a două generaţii (sporofitică şi gametofitică) în ciclul de dezvoltare al unor plante; **~ morf** (v. -morf), adj. **1.** Care are mai multe forme. **2.** (Despre un caracter ereditar) Care se opune altui caracter ereditar; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., formare a unor perechi de caractere la descendenţii monohibrizi, când părinţii se deosebesc între ei numai printr-o singură însuşire ereditară; *sin.* alelomorfism; **~ patie** (v. -patie), s.f., influenţă reciprocă asupra dezvoltării plantelor superioare care cresc alături, prin intermediul substanţelor chimice numite coline; **~ trih** (v. -trih), adj. (despre frunze) cu feţele opuse acoperite cu perişori; **~ trop** (v. -trop), adj., referitor la un amestec în stare de echilibru a două forme ale unui compus desmotrop; *sin.* alelotropic; **~**

tropic (v. -tropic), adj., alelotrop*.

ALETO- "care se mişcă, care cutreieră". #1 gr. *aletes* "rătăcitor, umblător" > fr. *aleto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *aleto-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă liberă care se mişcă cu ajutorul cililor, flagelilor sau pseudopodelor; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante mezofile, care cresc în locuri umblate de oameni sau de animale.

ALEURO- "făină, gluten, aleuronă, făinos, glutinos". #1 gr. *aleuron* "făină" > fr. *aleuro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *aleuro-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă sedimentară cu aspect făinos şi compact; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea calităţii glutenului din făina de cereale; **~ spor** (v. -spor) s.m., conidie formată pe laturile hifelor miceliene.

ALEXI- "care opreşte, care alungă". #1 gr. *alexo, (-ein)* "a apăra, a proteja" > fr. *alexi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *alexi-.* #2 **~ piretic** (v. -piretic), adj., s.n. (medicament) care scade sau care opreşte febra.

ALFITO- "făină". #1 gr. *alphiton* "făină" > fr. *alphito-,* engl. *id.* > rom. *alfito-.* #2 **~ morf** (v. -morf), adj., cu aspect de făină.

ALGEZI-, v. **ALGEZIO-.** #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinarea intensităţii excitaţiei necesare apariţiei unei senzaţii dureroase; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea pragului de recepţie al excitaţiilor dureroase; *sin.* algeziometru, algometru.

-ALGEZIE "durere, sensibilitate dureroasă". #1 gr. *algos, (-esis)* "durere" > fr. *-algésie,* germ. *id.* > rom. *-algezie.*

ALGEZIO- "durere, excitaţie dureroasă". #1 gr. *algos, (-esis)* "durere" > fr. *algésio-* > rom. *algezio-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce durere; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a durerii; *sin.* algogeneză; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., algezimetru*.

ALGI- „algă marină". #1 L *alga* "algă" > fr. *algi-,* engl. *id.* > rom. *algi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care distruge algele; **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte pe alge; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de algă; **~ static** (v. -static), adj., s.n. (substanţă) care inhibă dezvoltarea algelor în bazinele acvatice.

-ALGIE "durere, suferinţă". #1 gr. *algos* "durere" > fr. *-algie,* germ. *id.* > rom. *-algie.*

ALGO-_1 „alge, algaceu". #1 L *alga* "algă" > fr. *algo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *algo-.* #2 **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., grupare naturală formată din indivizii uneia sau ai mai multor specii de alge; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., cultivare a algelor marine în scop alimentar sau farmaceutic; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de algă; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în algologie; **~**

logie (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul algelor; **~ trofie** (v. -trofie), adj., referitor la simbioza dintre alge şi plantele superioare.

ALGO-_2 „durere, dureros". #1 gr. *algos* "durere" > fr. *algo-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *algo-.* #2 **~ estezie** (v. -estezie), s.f., prezenţă a sensibilităţii la durere; **~ filie** (v. -filie_1) s.f., înclinaţie patologică spre senzaţii dureroase; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de durere; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care provoacă durere; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., algeziogeneză*; **~ lagnie** (v. -lagnie), s.f., obţinere de satisfacţii sexuale prin durere, sub formă de masochism sau de sadism; **~ manie** (v. -manie), s.f., stare psihică anormală de căutare a unei plăceri în durere; **~ menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., menstruaţie dureroasă; **~ metrie** (v. -metrie_1) s.f., măsurare a senzaţiilor de durere; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., algezimetru*; **~ stază** (v. -stază), s.f., suprimare a senzaţiei de durere; **~ timie** (v. -timie), s.f., repercusiune afectivă a durerii.

ALI- "aripă, aripat ". #1 L *ala* "aripă" > fr. *ali-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *ali-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu aripi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de aripă; **~ ped** (v. -ped_2), adj., cu degetele unite printr-o membrană.

ALIFATO- "grăsime, substanţe grase". #1 gr. *aliphar, (-atos)* "untură, grăsime" > fr. *aliphato-,* engl. *id.* > rom. *alifato-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de grăsime; *sin.* alifatomorf; **~ morf** (v. -morf), adj., alifatoid*.

ALNI- "arin". #1 L *alnus* „arin" > fr. *alni-,* engl. *id.* > rom. *alni-*. #2 **~ col** (v. -col_1) adj., care creşte pe arini; **~ form** (v. -form), adj., cu înfăţişare de arin.

ALO- "altul, diferit, deosebit, alternare, alternanţă". #1 gr. *allos* "altul" > fr. *allo-,* it. *id.* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *allo-.* #2 **~ biogeneză** (v. bio-, v. -geneză), s.f., alternare a generaţiei sexuate cu cea asexuată; **~ bioză** (v. -bioză), s.f., modificare a modului de reacţie a organismului la schimbarea mediului ambiant; **~ carp** (v. -carp), adj., s.n. (fruct) rezultat prin polenizare încrucişată; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., structură a unui fruct rezultat prin polenizare încrucişată; **~ cheratoplastie (~ keratoplastie)** (v. cherato-, v. -plastie) operaţie de transplant chirurgical de cornee cu ţesut prelevat de la acelaşi individ; **~ chezie** (v. -chezie), s.f., eliminare a fecalelor printr-un anus artificial sau anormal congenital; **~ chinezie (~ kinezie)** (v. -chinezie), s.f., tulburare de motricitate care constă în executarea involuntară a unei mişcări în locul celei dorite; *sin.* heterochinezie; **~ chirie (~ cheirie)** (v. -chirie), s.f., transpunere a unei senzaţii în regiunea corespunzătoare din partea opusă a corpului; *sin.* aloestezie, heterocheirie; **~ ciclie** (v. -ciclie), s.f **1.** Comportare anormală

a unui cromozom sau a unui fragment cromozomial. **2.** Grad diferit de spiralizare al unor regiuni cromozomiale; **~ clorofilă** (v. cloro-, v. -fil_2), s.f., constituent verde al clorofilei; **~ cor (~ chor)** (v. -cor), adj. **1.** (Despre seminţe) Care se răspândeşte prin mijloace străine. **2.** Care populează mai multe formaţii vegetale înrudite din aceeaşi regiune; **~ corie (~ chorie)** (v. -corie_2), s.f., proces de răspândire a seminţelor şi fructelor prin mijloace străine (apă, vânt etc.); **~ crin** (v. -crin), adj., heterocrin*; **~ croic** (v. -croic), adj. **1.** Capabil să-şi schimbe culoarea. **2.** Care este colorat diferit pe cele două feţe; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj. (despre cristale) de culori diferite în funcţie de natura substanţelor pe care le conţine; **~ cromazie** (v. -cromazie), s.f., schimbare a coloraţiei pielii; **~ cronic** (v. -cronic), adj., care se produce în timpuri diferite; **~ desmozomi** (v. desmo-, v. -zom), s.m.pl., desmozomi care unesc celule de tipuri diferite; **~ dromie** (v. -dromie), s.f., aloritmie*; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., alochirie*; **~ fan** (v. -fan), s.n., argilă coloidală care măreşte plasticitatea maselor ceramice; **~ fazie** (v. -fazie), s.f., vorbire incoerentă; **~ fen** (v. -fen), s.n., caracter condiţionat de mai multe gene ale unor sisteme celulare diferite; **~ filie** (v. -filie_2), s.f., coexistenţă, pe aceeaşi plantă, a frunzelor cu forme şi dimensiuni diferite; *sin.* anizofilie, heterofilie; **~ fon** (v. -fon), s.n., variantă a unui fonem sau sunet; **~ game** (v. -gam), adj., s.f.pl. (plante) care prezintă alogamie; **~ gamie** (v. -gamie) s.f., reproducere prin polenizare încrucişată şi fecundaţie străină; **~ gen** (v. -gen_1) adj. **1.** (Despre plante) Care se deosebeşte prin origine şi natură de mediul înconjurător. **2.** Care s-a format anterior rocii şi într-un alt loc decât acesta; **~ genetic** (v. -genetic), adj. **1.** Alogen. **2.** Referitor la alogeneză; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., schimbare genotipică datorată influenţei mediului înconjurător; **~ genic** (v. -genic), adj., care aparţine aceleiaşi specii dar cu genotipuri deosebite; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., modificare a formei datorată mutaţiei; **~ graf** (v. -graf), adj., s.n. (scris) făcut de o altă persoană; **~ hton** (v. -hton), adj. **1.** Care este deplasat de la locul iniţial; **2.** Originar din alte regiuni geografice; **~ izogeneză** (v. izo-, v. -geneză), s.f., ciclu evolutiv caracterizat prin alternarea de generaţii; **~ izomerie** (v. izo-, v. -merie), s.f., izomerie simetrică a substanţelor alotrope; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., dificultate patologică manifestată în vorbire; **~ lecit** (v. -lecit), s.n., celulă din zona fasciculată a suprarenalei, având un aspect spumos; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., accelerare sau încetinire a ritmului de dezvoltare a anumitor organe, în comparaţie cu ansamblul organismului; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., tip de polenizare în cazul căreia stigmatul unei flori primeşte

polenul de la alte flori ale aceleiaşi specii; *sin.* alogamie (1); **~ morf** (v. -morf), s.n. **1.** Variantă morfematică contextuală. **2.** Formă distinctă a unei substanţe; **~ morfie** (v. -morfie), s.f. **1.** Totalitatea formelor unei substanţe. **2.** Acomodare histologică; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., tip de alometrie; **~ pat** (v. -pat), s.m., medic care tratează prin alopatie; **~ patie** (v. -patie), s.f., procedeu terapeutic, opus homeopatiei, de tratare a unei boli cu mijloace contrare naturii sale; **~ pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre un organism) care trăieşte în depresiunile adânci ale mărilor şi oceanelor; **~ plasmă** (v. -plasmă) s.f., parte diferenţiată a citoplasmei, cu funcţii specializate (membrană, cil, flagel etc.); **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de înlocuire a unui ţesut distrus prin materiale străine; *sin.* heteroplastie; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., dezvoltare anormală a unui ţesut; **~ plectic** (v. -plectic), adj. (despre frunze) care înconjoară un organ vegetal; **~ poliploid** (v. poliplo-, v. -id), s.m., hibrid interspecific cu trei seturi cromozomale, două de la unul dintre părinţi şi unul de la celălalt părinte; **~ psihoză** (v. -psihoză), s.f., tulburare psihică, caracterizată prin prelucrarea morbidă a stimulilor externi; **~ ritmie** (v. -ritmie), s.f., **1.** Tulburare periodică a ritmului cardiac. **2.** Ritm inegal al diviziunii celulare sau al dezvoltării organismelor unicelulare; **~ sindeză** (v. -sindeză), s.f., împerechere a filamentelor cromozomiale ale unor gameţi proveniţi de la părinţi diferiţi; **~ sperm** (v. -sperm), s.m., embrion rezultat pe cale alogamică; **~ sterie** (v. -sterie), s.f., proprietate a unor substanţe de a avea mai multe forme, fără să-şi modifice compoziţia chimică; **~ term** (v. -term), adj., a cărui temperatură corporală depinde de temperatura mediului înconjurător; **~ tip** (v. tip), s.n., exemplar taxonic al holotipului, având sexul opus acestuia; **~ tipic** (v. -tipic), adj., cu sens opus holotipului; **~ topie** (v. -topie), s.f., deplasare anormală a unor centri de dezvoltare a organismului; **~ trof** (v. -trof), adj. **1.** (Despre vieţuitoare) Care foloseşte substanţele organice sintetizate de alte organisme. **2.** (Despre flori) Cu adaptare redusă pentru primirea insectelor vizitatoare; **~ trofic** (v. -trofic), adj., alotrof*; **~ trop** (v. -trop) adj. (despre substanţe) care are mai multe varietăţi; *sin.* alotropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., alotrop*; **~ tropie** (v. -tropie), s.f. **1.** Proprietate a unui element chimic de a exista în două sau mai multe forme cu proprietăţi fizice şi chimice deosebite. **2.** Atracţie reciprocă între două celule de sens opus; **~ zaur (~ saur)** (v. -zaur), s.m., reptilă terestră fosilă carnivoră, de talie uriaşă, **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., cromozom cu rol esenţial în determinarea sexului; *sin.* heterocromozom, cromozom sexual.

ALOIO- "alternare, alternanţă, schimbare". #1 gr. *alloios* "deosebit, diferit" > fr. *alloio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *aloio-.* #2 **~ biogeneză** (v. bio-, v. -geneză), s.f., alternare între generaţia sexuată şi cea partenogenetică; *sin.* aloiogeneză; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., aloiobiogeneză*.

ALOTRI-, v. **ALOTRIO-.** #2 **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f. implantare anormală a dinţilor.

ALOTRIO- "diferit, anormal, impropriu". #1 gr. *allotrios* "diferit, deosebit" > fr. *allotrio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *alotrio-.* #2 **~ fagie** (v. -fagie), s.f., tendinţă patologică de a ingera substanţe necomestibile; **~ morf** (v. -morf), adj., referitor la mineralele care nu au formă proprie, ci o iau pe aceea a cavităţilor unde se află.

ALSO- "crâng, pădurice". #1 gr. *alsos* "pădurice" > fr. *also-,* engl. *id.* > rom. *also-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în crânguri.

ALTERNI- "altern, alternant". #1 L *alternus* "cu schimbul, alternând" > fr. *alterni-,* engl. *id.* > rom. *alterni-.* #2 **~ flor** (v. -flor) adj., cu flori alterne; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale alterne.

ALTI- "înălţime, altitudine". #1 L *altus* "înalt" > fr. *alti-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *alti-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte în regiunea munţilor înalţi; **~ graf** (v. -graf), s.n., altimetru înregistrator; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu stabilirea altitudinii punctelor caracteristice ale scoarţei terestre; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea altitudinii faţă de un nivel de referinţă; **~ telemetru** (v. -tele-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea de la distanţă a altitudinii unui punct inaccesibil.

ALVEO- "alveolă, alveolar". #1 L *alveus* "cavitate, albie, adâncitură" > fr. *alvéo-* > rom. *alveo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru determinarea calităţilor plastice ale făinii; *sin.* extensimetru; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică la alveograf; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere patologică a ţesutului alveolar dentar.

ALVEOL-, v. **ALVEOLO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală la nivelul unei alveole dentare.

ALVEOLI- "alveolă". #1 L *alveolus* "albie mică" > fr. *alvéoli-,* engl. *id.* > rom. *alveoli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de alveolă.

ALVEOLO- "alveolă, alveolar". #1 L *alveolus* „albioară, cavitate mică" > fr. *alvéolo-,* engl. *id.* > rom. *alveolo-.* #2 **~ clazie** (v. -clazie), s.f., proces de distrugere progresivă a sistemului osos alveolar; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., reconstituire chirurgicală a crestei alveolare edentate; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de deschidere a alveolelor dentare.

AMATO- "nisip, loc nisipos". #1 gr. *amathos* "praf, nisip" > fr. *amatho-,* engl. *id.* > rom. *amato-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte pe soluri nisipoase; **~ file** (v. -fil_1), adj., s.f.pl. (plante) cu afinitate deosebită pentru solurile nisipoase; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe terenurile nisipoase; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de praf.

AMAURO- "de culoare închisă, întunecat". #1 gr. *amauros* "obscur, întunecat" > fr. *amauro-,* engl. *id.* > rom. *amauro-.* #2 **~ lepis** (v. -lepis), adj., cu solzi vegetali de culoare închisă.

AMAXO- "vehicul, mijloc de transport ". #1 gr. *hamaxa* "car, căruţă" > fr. *amaxo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *amaxo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f. teamă morbidă de vehicule.

AMBI- "amândoi, împreună, dublu". #1 L *ambo* „doi, amândoi" > fr. *ambi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *ambi-.* #2 **~ dextrie** (v. -dextrie), s.f., însuşirea de a fi ambidextru; **~ dextru** (v. -dextru), adj., s.m.,f. (persoană) care se foloseşte la fel de bine de ambele mâini; **~ gen** (v. -gen_2), adj., s.n. **1.** Adj. Cu stamine şi pistile în aceeaşi floare; *sin.* monoclin, bisexual. **2.** S.n. Denumire improprie pentru genul neutru; **~ opie** (v. -opie), s.f., vedere dublă; **~ par** (v. -par), adj. (despre muguri) care produce atât frunze, cât şi flori; **~ valent** (v. -valent), adj., referitor la existenţa concomitentă a două aspecte radical diferite.

AMBLI-, v. **AMBLIO-.** #2 **~ andru** (v. -andru), adj., cu stamine teşite, boante; **~ noia** (v. -noia), s.f., amblitimie*; **~ op** (v. -op), s.m.,f. (persoană) care suferă de ambliopie; **~ opie** (v. -opie) s.f., diminuare a acuităţii vizuale; **~ pode** (v. -pod), s.f.pl., mamifere erbivore fosile eocene, cu picioare terminate cu câte cinci degete cu copite la vârf; *sin.* ambliopode; **~ stomă** (v. -stomă), s.f., gen de amfibieni urodeli, de culoare cărămizie, cu pete mari deschise şi care se înmulţesc prin neotenie; **~ timie** (v. -timie), s.f., termen generic care înglobează fenomene de obsesie, de suspiciune şi de anxietate; *sin.* amblinoia.

AMBLIO- "şters, redus". #1 gr. *amblys* "tocit, diminuat" > fr. *amblyo-,* engl. *id.* > rom. *amblio-.* #2 **~ cromazie** (v. -cromazie), s.f., imposibilitate de a distinge culorile; **~ pode** (v. -pod), s.f.pl., amblipode*; **~ scop** (v. -scop) s.n., aparat pentru alternarea şi corectarea unui ochi ambliopic.

AMEBO-, v. **AMIBO-.**

AMENO- "voioşie, veselie". #1 L *amoenus* "plăcut, încântător" > fr. *améno-,* it. *id.* > rom. *ameno-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., stare patologică caracterizată prin veselie.

AMENTI- "ciorchine, mâţişor, ament". #1 L *amentun* „cureluşă, mâţişor" >

fr. *amenti-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *amenti-.* #2 **~ fere** (v. -fer), adj., s.f.pl. **1.** Adj. Care poartă amenţi. **2.** S.f.pl. Arbori cu inflorescenţe în formă de ciorchine; **~ flore** (v. -for), s.f.pl., plante a căror floare este un ament; **~ form** (v. -form), adj. în formă de mâţişor.

AMERO- "nedivizat". #1 gr. *ameres* "nesegmentat" > fr. *améro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *amero-.* #2 **~ spor** (v. -spor), s.m., corpuscul reproducător asexuat unicelular.

AMETR-, v. **AMETRO-.** #2 **~ op** (v. -op), adj., s.m.,f. (persoană) care suferă de ametropie; **~ opie** (v. -opie), s.f., anomalie a refracţiei oculare.

AMETRO- "defect vizual". #1 gr. *ametros* "disproporţionat" > fr. *amétro-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *ametro-.* #2 **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument medical pentru determinarea gradului de ametropie.

AMFI-_1 "în două feluri, din ambele părţi, dublu" #1 gr. *amphi-* "în mijloc, împrejur" > fr. *amphi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *amfi-.* #2 **~ artroză** (v. -artroză), s.f. articulaţie anatomică prezentând un grad limitat de mobilitate; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază amfibienii, vertebrate tetrapode care trăiesc în apă şi pe uscat; **~ biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care poate trăi atât în apă, cât şi pe uscat; **~ bioză** (v. -bioză), s.f., posibilitate de vieţuire în două medii diferite; **~ biu** (v. -biu), adj., s.n. **1.** S.n., adj. (Plantă sau animal) cu viaţă terestră şi acvatică. **2.** Adj. Care are o natură mixtă sau care prezintă un aspect dublu; **~ bol** (v. -bol), s.m., mineral care conţine silicaţi hidrataţi de magneziu, fier, sodiu, calciu şi aluminiu; **~ bolie** (v. -bolie), s.f., construcţie sintactică defectuoasă, datorită căreia o propoziţie sau o frază are un sens echivoc; **~ brah** (v. -brah) s.m., picior de vers format dintr-o silabă lungă precedată şi urmată de două silabe scurte; **~ brie** (v. -brie), s.f., încetare a dezvoltării în lungime a organelor unor plante, procesul de creştere continuându-se numai în grosime; **~ carp** (v. -carp), adj. (despre plante) care produce fructe aerocarpice şi geocarpice; **~ carpie** (v. -carpie), s.f. **1.** Caracteristică a unor plante de a forma două tipuri de flori şi de fructe. **2.** Maturizare a fructelor aflate o parte în aer şi o parte în sol; **~ carpogen** (v. carpo_1-, v. -gen_1), adj., care produce fructe pe sol, dar cu maturaţie subterană; **~ centric** (v. -centric), adj., care începe şi se sfârşeşte în acelaşi vas arterial sau venos; **~ cite** (v. -cit), s.n.pl., celule situate în jurul unei celule nervoase dintr-un ganglion; **~ clin** (v. -clin), adj., cu descendenţi, dintre care unii seamănă cu una dintre speciile parentale, iar alţii cu cealaltă; **~ clor** (v. -clor), adj., care este verde de jur împrejur; **~ cotil** (v. -cotil), adj., cu cotiledoanele concrescute; **~ cotilie** (v. -cotilie),

s.f., concreştere a cotiledoanelor; **~ criptofite** (v. cripto-, v. -fit), s.f.pl., plante cu organe vegetative amfibii, care cresc în mlaştini; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., policromie*; **~ dermă** (v. -dermă), s.f. **1.** Membrană externă a cortexului. **2.** Cuticulă epidermică; **~ diploid** (v. diplo-, v. -id), s.m., hibrid rezultat din specii parentale diploide; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care trăiesc atât în apă, cât şi pe uscat; **~ floic** (v. -floic), adj. (despre plante) care prezintă floem intern şi extern de ambele părţi ale xilemului; **~ fotic** (v. -fotic), adj. (despre vegetale) care este heliofil primăvara şi sciofil toamna; **~ gam** (v. -gam), adj., care prezintă fecundaţie uneori endogamică, alteori exogamică; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., copulaţie a două celule sexuate, din care rezultă perechi de nuclee conjugate; **~ gastrie** (v. -gastrie), s.f., apariţie de organe stipelare pe faţa ventrală a hepaticelor frunzoase; **~ gen** (v. -gen_1) adj. **1.** Cu origine dublă. **2.** (Despre organe vegetale) Cu creştere la ambele extremităţi; **~ genetic** (v. -genetic), adj., rezultat în urma unui proces de fecundaţie; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., amfigonie*; **~ geu** (v. -geu), adj. (despre plante) care creşte aproape pe tot globul pământesc; **~ gin** (v. -gin), adj., (despre anteridii) care se lipeşte de oogon înconjurând piciorul acestuia; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., reproducere sexuată la cele mai multe talofite, în care gameţii provin de la indivizi deosebiţi; *sin.* amfigeneză; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., înmulţire în care zigotul se formează după fuzionarea gameţilor de sex opus; *sin.* cariomixie; **~ morf** (v. -morf), adj., care prezintă amfimorfie; **~ morfie** (v. -morfie), caracteristică a unor organe vegetale sau animale de a se prezenta sub două înfăţişări deosebite; *sin.* amfimorfism; **~ ox** (v. -ox), s.m., animal acraniat marin din încrengătura cordatelor, cu corpul pisciform, transparent şi ascuţit la cele două extremităţi; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., plasmă încă neseparată în nucleu şi citoplasmă, prezentă la bacterii şi cianoficee; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., modificare morfologică a cromozomilor sub influenţa citoplasmei, la hibrizi; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., ordin de crustacee cu corpul comprimat lateral, fitofage sau microfage, cu două feluri de picioare, unele pentru sărit şi altele pentru înotat; **~ sarc** (v. -sarc), s.n., bacă indehiscentă şi multispermă, cu pericarpul consistent şi cu mezocarpul cărnos; **~ sperm** (v. -sperm), s.n., învelişul extern al seminţei; **~ spor** (v. -spor), s.m. mezospor* (1, 2); **~ teciu** (v. -teciu), s.n. **1.** Strat celular extern care înconjoară ţesutul sporangial al capsulei de la muşchi. **2.** Înveliş extern al apoteciului de la licheni; **~ ten** (v. -ten), s.n., stadiu al profazei meiotice de la începutul împerecherii cromozomilor omologi; **~ tochie (~ tokie, ~ tohie)** (v. -tochie), s.f., tip de

partenogeneză în cazul căreia din ovulul fecundat pot rezulta indivizi masculi şi femeli; **~ trih** (v. -trih), adj. **1.** Care este păros pe ambele părţi. **2.** (Despre bacterii) Cu cili la fiecare pol; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., perioadă în care lăstarul anizofil are dezvoltarea maximă a frunzelor şi mugurilor pe părţile laterale ale tulpinii; **~ trop** (v. -trop), adj. **1.** Curbat în formă de potcoavă. **2.** (Despre plante) Cu ovulul răsturnat aşa încât hilul are o poziţie mediană.

ARHI- (ARCHI-) "primitiv, arhaic, primar, străvechi". #1 gr. *arkhi* "primul" > fr. *archi-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *arhi-, archi-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., primordiu de fructificaţie, la ascomicete; **~ cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., tip de fertilizare la florile închise; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., abiogeneză*; **~ gonie** (v. -gonie), s.f. abiogeneză*; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., clasă de ciuperci primitive unicelulare microscopice, parazite sau saprofite, cu înmulţire sexuată sau asexuată; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplast nediferenţiat încă în plasmă şi nucleu, specific bacteriilor şi cianoficeelor.

-ARHIE_1 "putere, stăpânire, conducere". #1 gr. *arkhos* "şef, comandant, conducător" > fr. *-archie,* it. *-archia,* germ. *-archie,* engl. *-archy* > rom. *-arhie.*

-ARHIE_2 "izolare, autonomie". #1 gr. *arkeo, arkein* "a fi de ajuns, a fi suficient" > it. *-archia,* fr. *-arcie,* germ. *-arkie,* engl. *-arky* > rom. *-arhie.*

ARISTERO- "în partea stângă". #1 gr. *aristeros* „la stânga" > fr. *aristéro-,* engl. *id.* > rom. *aristero-.* #2 **~ stil** (v. -stil), adj., cu stilul situat în partea stângă a axei florale.

ARISTI- "aristă, ţeapa gramineelor" #1 L *arista* "spic, ţeapa spicului" > fr. *aristi-,* engl. *id.* > rom. *aristi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine ţepi; **~ form** (v. -form), adj., de forma aristei.

ARISTO- "distins, nobil, perfect". #1 gr. *aristos* "cel mai bun, foarte distins" > fr. *aristo-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *aristo-.* #2 **~ crat** (v. -crat), s.m.,f., persoană care aparţine aristocraţiei; **~ craţie** (v. -craţie), s.f., pătură a unei clase sociale sau a unui grup social care se bucură de diferite privilegii; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., procesul apariţiei de noi caractere de adaptare.

ARITENO- "pâlnie, căuş, gâtlej". #1 gr. *arytaina* "pâlnie, ulcior, ceainic" > fr. *aryténo-,* engl. *id.,* it. *ariteno-* > rom. *ariteno-.* #2 **~ id** (v. -id), s.n., cartilaj laringian pereche, care întinde corzile vocale; **~ idectomie** (v. -id, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a cartilajului aritenoid.

ARITMO- "număr, cifră, numărătoare, calcul". #1 gr. *arithmos* „număr" > fr.

arithmo-, germ. *id.,* engl. *id.,* it. *aritmo-* > rom. *aritmo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de numirea cifrelor; **~ graf** (v. -graf), s.n., aritmometru înregistrator; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a numerelor; **~ grif** (v. -grif), s.n., specie enigmistică la care literele cuvintelor sunt reprezentate prin cifre; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază proprietăţile numerelor, independent de operaţiile care se pot efectua cu ele; **~ manie** (v. -manie), s.f., obsesie patologică a calculelor aritmetice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat care efectuează, mecanic sau manual, operaţii aritmetice.

ARO- "salt, evoluţie, treaptă superioară". #1 gr. *airo, airein* "a ridica, a creşte, a spori" > fr. *aro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *aro-.* #2 **~ morf** (v. -morf), adj., care prezintă structură rezultată din aromofoză; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor adaptative care apar la organismele vii.

ARTERI-, v. **ARTERIO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare patologică a unei artere; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui segment dintr-o arteră; **~ ectopie** (v. -ectopie), s.f., traiect anormal al unei artere.

ARTERIO- "arteră, arterial". #1 gr. *arteria* "artera trahee" > fr. *artério-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *arterio-.* #2 **~ centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie arterială; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., metodă de cultivare a agenţilor patogeni ai unor boli infecţioase, prin însămânţarea sângelui prelevat de la un bolnav prin puncţie arterială; **~ flebografie** (v. flebo-, v. -grafie), s.f., radiografie a unei artere şi a ramificaţiilor sale; **~ graf** (v. -graf), s.n., sfigmograf*; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Radiografie a arterelor. **2.** Metodă de înregistrare grafică a pulsului arterial; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., sfigmogramă*; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune calcaroasă aflată în pereţii arterelor sclerozate sau într-un trombus arterial; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul arterelor; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., pierdere a consistenţei unui ţesut arterial; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea diametrului unei artere; **~ necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a arterelor; **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie a pereţilor arteriali; **~ piezogramă** (v. piezo-, v. -gramă), s.f., arteriogramă obţinută cu un microfon prevăzut cu un cristal piezoelectric; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală plastică de refacerc a unui perete arterial distrus; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a unei artere; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a unei artere; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de îngroşare şi de pierdere a

elasticităţii pereţilor arterelor şi arteriolelor; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., contracţie spasmodică a pereţilor arteriali; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a vaselor arteriale; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a arterelor pentru injectarea unor medicamente; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în arteriotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei artere; **~ tripsie** (v. -tripsie), s.f., operaţie chirurgicală de strivire a peretelui arterial; **~ xeroză** (v. -xeroză), s.f., întărire a peretelui arterial prin hipergeneză conjunctivă.

ARTIO- "egal, pereche, simetric". #1 gr. *artios* "cu soţ, egal, pereche" > fr. *artio-,* engl. *id.* > rom. *artio-.* #2 **~ dactil** (v. -dactil), adj., s.n. **1.** adj. Paricopitat, cu degete perechi. **2.** S.n.pl. Ordin de mamifere terestre, erbivore şi ungulate, de talie mare, având la fiecare picior un număr egal de degete; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., animale metazoare cu simetrie bilaterală, cuprinzând anelidele, moluştele, artropodele etc.

ARTO- "sferic, rotund". #1 gr. *artos* "pâine" > fr. *arto-,* engl. *id.* > rom. *arto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.m., plantă lemnoasă tropicală, cu fructul mare, sferic şi gust de pâine; *sin.* arbore de pâine; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune pietroasă de formă rotunjită.

ARTR-, v. **ARTRO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere localizată la nivelul articulaţiilor; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie a unei articulaţii; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate articulară; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere a articulaţiilor.

-ARTRIE "articulaţie, încheietură". #1 gr. *arthron* "articulaţie, încheietură" > fr. *-arthric,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-artrie.*

ARTRO- "articulaţie, încheietură, ligament; articular, ligamentos". #1 gr. *arthron* "articulaţie, încheietură" > fr. *arthro-.* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *artro-* > rom. *artro-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., acumulare patologică de lichid în articulaţii; **~ centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie a unei articulaţii; **~ cinetic** (v. -cinetic), adj., referitor la mişcările articulare; **~ clazie** (v. -clazie), s.f., rupere chirurgicală a unei anchiloze fibroase; **~ deză** (v. -deză), s.f., suprimare chirurgicală a mobilităţii unei articulaţii; **~ fite** (v. -fit), s.n.pl., corpuri străine articulare care iau naştere în articulaţii în urma unor leziuni traumatice sau patologice; *sin.* artrolite; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care este generat de articulaţii; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a unei articulaţii; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., clişeu radiografic al unei articulaţii; **~ gripoză** (v. -gripoză) s.f., maladie congenitală caracterizată prin imobilizări persistente şi prin deformaţii ale articulaţiilor; *sin.* artromiodisplazie; **~ lite** (v. -lit_1), s.n.pl., artrofite*; **~ liză** (v. -liză), s.f.,

secţionare chirurgicală a ligamentelor unei articulaţii anchilozate; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază articulaţiile; **~ malacie** (v. -malacie). s.f., hiperlaxitate ligamentară; **~ mer** (v. -mer), s.n., parte a unui organism articulat; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument care măsoară unghiul de mobilitate al unei articulaţii; **~ miodisplazie** (v. mio_1-, v. dis-, v. -plazie), s.f., artrogripoză*; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a unei articulaţii; **~ pioză** (v. -pioză), s.f. **1.** Colecţie intraarticulară de puroi. **2.** Artrită purulentă; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., intervenţie chirurgicală pentru redarea mişcărilor unei articulaţii anchilozate; *sin.* artroplazie; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., artroplastie*; **~ pneumografie** (v. pneumo-, v. -grafie), s.f., examen radiografic al unei articulaţii în care s-a introdus aer; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., încrengătură de animale nevertebrate, cu schelet extern chitinos, cu membrele şi corpul din inele articulate; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument medical optic utilizat în artroscopie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a leziunilor dintr-o articulaţie cu ajutorul artroscopului; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor de rezistenţă articulat, format prin segmentarea bazi-petală a hifelor, specific algelor; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a unei operaţii; *sin.* artrotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., artrostomie*.

-ARTROZĂ "degenerare articulară, afecţiune ligamentoasă". #1 gr. *arthrosis* "articulaţie, încheietură" > fr. *-arthrose,* germ. *id.* > rom. *-artroză.*

ARUNDI- „trestie". #1 L *arundo* "trestie, stuf" > engl. *arundi-* > rom. *arundi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., pe care cresc trestii; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de trestie.

ARVI- "ogor, câmp". #1 L *arvum* "câmpie, ogor" > fr. *arvi-,* engl. *id.* > rom. *arvi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte sau care trăieşte pe câmp.

ASCI- "ască". #1 gr. *askos* "pungă" > fr. *asci-,* engl. *id.* > rom. *asci-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă asce.

ASCO- "ască". #1 gr. *askos* "pungă, sac, burduf" > fr. *asco-* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *asko-* > rom. *asco-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., corp de fructificaţie producător de asce şi de ascospori; **~ for** (v. -for), s.n., hifă purtătoare de asce; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce asce; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a ascelor; *sin.* ascogenie; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., ascogeneză*; **~ gon** (v. -gon_1), s.n., terminaţie a hifei, prezentă la ascomicete; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., clasă de ciuperci saprofite sau parazite, care se înmulţesc prin spori formaţi în ască; **~ spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată, formată în ască; **~ stromă** (v. -stromă), s.f., ansamblu de hife împletite, în care sunt afundate periteciile.

ASIMETRO- "neregulat, disproporţionat". #1 gr. *asymmetros* "neregulat, asimetric" > fr. *asymmetro-,* engl. *id.* > rom. *asimetro-.* #2 **~ carp** (v. -carp). s.n., fruct asimetric, neregulat.

ASOMATO- "necunoaştere a corpului, lipsit de corp". #1 gr. *asomatos* "fără trup" > fr. *asomato-.* germ. *id.,* engl. *id.* >rom. *asomato-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante inferioare care nu provin din celule somatice şi sunt lipsite de ţesuturi permanente; **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., tulburare caracterizată prin necunoaşterea unuia sau a mai multor segmente ale corpului uman.

ASPALO- "cârtiţă". #1 gr. *aspalax* "cârtiţă" > fr. *aspalo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *aspalo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu înfăţişare de cârtiţă; **~ som** (v. -som), s.m., monstru caracterizat printr-o eventraţie care ocupă porţiunea inferioară a abdomenului, iar aparatul urinar, genital şi intestinal se deschid în exterior prin orificii distincte.

ASPERGILI- "pămătuf". #1 L *aspergillum* "perie, pămătuf" > fr. *aspergilli-,* engl. *id.* > rom. *aspergili-.* #2 **~ form** (v. -form) adj., în formă de pămătuf.

ASPERI- "rigid, aspru, rugos". #1 L *asper* "aspru" > fr. *aspéri-,* engl. *id.* > rom. *asperi-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpină rigidă şi aspră.

ASPIDO- "scut". #1 gr. *aspis, (-idos)* "scut, pavăză" > fr. *aspido-* > rom. *aspido-.* #2 **~ ceras** (v. -ceras), s.m., moluscă cefalopodă fosilă din jurasicul superior, cu cochilie ornamentată şi răsucită spre partea dorsală.

ASPORO- „lipsit de spori". #1 gr. *asporos* „neînsămânţat" > fr. *asporo-,* engl. *id.* > rom. *asporo-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care nu produce sau care nu se înmulţeşte prin spori.

ASTACI- "rac". #1 L *astacus* "rac" > fr. *astaci-,* engl. *id.* > rom. *astaci-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a acvaculturii, care se ocupă cu creşterea racilor; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de rac; *sin.* astacoid, astacomorf.

ASTACO- "rac, crustaceu". #1 gr. *astakos* „rac". > fr. *astaco-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *astaco-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., astaciform*; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., crustaceu petrificat; **~ morf** (v. -morf), adj., astaciform*.

ASTAZO- "dezechilibru, instabilitate". #1 gr. *astasos* "instabil, nestatornic" > fr. *astaso-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *astazo-.* #2 **~ bazofobie** (v. bazo-, v. -fobie), s.f., incapacitate de a sta în picioare şi de a merge, determinată de o teamă nemotivată, întâlnită la bolnavii cu tulburări de echilibru.

ASTEN-, v. **ASTENO-.** #2 **~ opie** (v. -opie), s.f., oboseală oculară.

-ASTENIE "oboseală, istovire". #1 gr. *astheneia* "debilitate, slăbiciune" > fr. -*asthénie,* germ. *id.* > rom. *-astenie.*

ASTENO- "oboseală, slăbire, debilitate". #1 gr. *asthenos* "fără forţă, slăbit" > fr. *asthéno-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *asteno-* > rom. *asteno-.* #2 **~ bioză** (v.

-bioză), s.f., fază de activitate redusă care intervine temporar în viaţa unor specii de insecte; ~ **corie** (v. -corie_1), s.f., oboseală pupilară; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., studiu ştiinţific al debilităţii; ~ **manie** (v. -manie), s.f., obsesie patologică a asteniei; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., strat geologic puţin rezistent, de tensiune nulă, situat la o adâncime de cca 100 km; ~ **spermie** (v. -spermie), s.f., reducere a vitalităţii spermatozoizilor.

ASTER-, v. **ASTERO-.** #2 ~ **onim** (v. -onim), s.n., grup de asteriscuri care înlocuiesc, într-o lucrare, numele autorului sau al unui personaj.

ASTERO- "stea, asterisc, steluţă; stelar, stelat". #1 gr. *aster, (-eros)* "stea" >fr. *astéro-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *astero-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), s.n., fruct stelat; ~ **id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. În formă de stea. **2.** S.m. Fiecare dintre micile planete ale sistemului solar, invizibile cu ochiul liber şi ale căror orbite se află între Marte şi Jupiter; ~ **nom** (v. -nom_3), s.n., cavitate stelată produsă prin roaderea de către larvele insectelor a ţesutului vegetal; ~ **trih** (v. -trih), adj., cu peri stelaţi; ~ **zoare** (v. -zoar), s.n.pl., clasă de echinoderme marine cu corpul alcătuit dintr-un disc central de la care pornesc cinci braţe în direcţii radiale; *sin.* stele-de-mare.

ASTMATI- "astmă, astmatic". #1 L *asthma, (-atis)* "gâfâială, respiraţie grea" > fr. *asthmati-* > rom. *astmati-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., asemănător cu astma.

ASTMO- "astmă". #1 gr. *asthma* "gâfâială, respiraţie grea" > fr. *asthmo-,* germ. *id.* > rom. *astmo-.* #2 ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care provoacă criză astmatică.

ASTRAGAL-, v. **ASTRAGALO-.** #2 ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a unei părţi a astragalului.

ASTRAGALO- "astragal, os al tarsului". #1 gr. *astragalos* "oscior, arşic" > fr. *astragalo-,* engl. *id.* > rom. *astragalo-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj., asemănător cu astragalul.

ASTRO- "astru, planetă, corp ceresc; astral, cosmic". #1 gr. *astron* "stea, astru" > fr. *astro-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *astro-.* #2 ~ **biolog** (v. bio-, v. -log), s.m.,f., specialist în astrobiologie; ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază viaţa de pe alte corpuri cereşti; ~ **blast** (v. -blast), s.n., celulă glială triunghiulară cu expansiuni citoplasmatice implantate pe pereţii vaselor din apropiere; ~ **centru** (v. -centru), s.n., centrozom*; ~ **cit** (v. -cit), s.n., celuă nevroglică în formă de stea, ataşată de vasele sanguine cerebrale şi ale măduvei spinării; *sin.* celulă Cajal; ~ **dom** (v. -dom), s.n., cupolă transparentă a marilor aeroporturi; ~ **drom** (v. -drom), s.n., cosmodrom*; ~ **fotografie** (v. foto-,

v. -grafie), s.f., ansamblu de tehnici fotografice utilizate în astrofizică; ~ **fotometrie** (v. foto-, v. -metrie_1), s.f., ştiinţă a măsurării intensităţii luminoase a stelelor; ~ **geologie** (v. geo-, v. -logie_1), s.f., geologie a corpurilor cereşti; ~ **gnozie** (v. -gnozie), s.f., ramură a astronomiei care studiază aştrii şi constelaţiile, denumirea şi poziţiile lor reciproce; ~ **graf** (v. -graf), s.n. **1.** Instrument care serveşte la observarea aştrilor şi la determinarea coordonatelor lor. **2.** Aparat cu ajutorul căruia se fotografiază spectrele aştrilor; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., ramură a astronomiei care se ocupă cu descrierea aştrilor; ~ **idă** (v. -id), s.f., curbă plană descrisă de un punct al unui cerc care se roteşte într-un cerc fix cu raza de patru ori mai mare; ~ **latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a aştrilor; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., persoană care practică astrologia; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., pseudoştiinţă care îşi propune să prezică destinul omului după poziţia şi după mersul corpurilor cereşti; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., ramură a astronomiei care cuprinde ansamblul de metode de determinare a poziţiei aştrilor şi a coordonatelor geografice ale locului; ~ **metru** (v. -metru_1) s.n., aparat fotometric utilizat la măsurarea şi la compararea gradului de luminozitate a stelelor; ~ **meteorologie** (v. meteoro-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fenomenele meteorologice din atmosfera planetelor; ~ **naut** (v. -naut), s.m., persoană care explorează spaţiul cosmic; ~ **nautic** (v. -nautic), adj., referitor la studiul navigaţiei cosmice interplanetare; ~ **nom** (v. -nom_1), s.m., specialist în astronomie; ~ **nomie** (v. -nomie), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul corpurilor cereşti şi cu legile mişcării şi evoluţiei lor; ~ **scop** (v. -scop), s.n., telescop astronomic utilizat pentru examinarea sumară a bolţii cereşti; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a bolţii cereşti; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., corpuscul filamentos transparent şi stelat care înconjoară centrosfera unei celule, în cariocineză; ~ **spectrografie** (v. spectro-, v. -grafie), s.f. parte a astrofizicii care descrie spectrele corpurilor cereşti; ~ **spectroscopie** (v. spectro-, v. -scopie), s.f., cercetare a spectrelor aştrilor, pentru a se deduce componenţa şi stările lor fizice.

ATACTO-, "neregulat, în dezordine". #1 gr. *ataktos* "neorânduit, dezordonat" > fr. *atacto-,* germ. *atakto-* > rom. *atacto-.* #2 ~ **stel** (v. -stel), s.n., cilindru central cu fascicule liberiene şi lemnoase dispuse neregulat în tulpina plantelor monocotiledonate.

ATAXO- "dezordine, lipsa coordonării". #1 gr. *ataxia* „dezordine" > fr. *ataxo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *ataxo-.* #2 ~ **femie** (v. -femie), s.f., tulburare patologică în coordonarea musculaturii aparatului fonator; ~

fobie (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de dezordine.

ATEL-, v. **ATELO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., operaţie medicală de turtire totală sau parţială a unui plămân; **~ encefal** (v. -encefal), s.m., monstru fără creier; **~ encefalie** (v. -encefalie), s.f., anomalie constând în dezvoltarea imperfectă a creierului.

ATELO- "incomplet, imperfect, defect, defectuos". #1 gr. *ateles* „imperfect, incomplet" > fr. *atélo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *atelo-.* #2 **~ cardie** (v. -cardie), s.f., anomalie caracterizată prin dezvoltarea incompletă a inimii; **~ cheilie** (v. -cheilie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin dezvoltarea defectuoasă a buzelor; **~ chinezie (~ kinezie)** (v. -chinezie), s.f., imposibilitate a uneia dintre extremităţile corpului uman de executa mişcări pentru atingerea unei ţinte; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., defect congenital de dezvoltare a limbii; **~ gnaţie (~ gnatie)** (v. -gnaţie), s.f., monstruozitate caracterizată prin lipsa parţială sau totală a maxilarelor; **~ mielie** (v. -mielie), s.f., anomalie congenitală care constă în dezvoltarea incompletă sau defectuoasă a măduvei spinării; **~ podie** (v. -podie), s.f., anomalie constând în dezvoltarea incompletă sau defectuoasă a picioarelor; **~ prosopie** (v. -prosopie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin dezvoltarea incompletă a feţei; **~ stom** (v. -stom), s.n., echinoid exociclic, lipsit de aparatul masticator; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., anomalie care constă în dezvoltarea incompletă a gurii.

ATERO- "aterom, ateromatos". #1 gr. *athere* "terci, fiertură de făină" > fr. *athéro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *atero-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce aterom; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a ateromului; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de aterom; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., maladie cronică degenerativă, produsă prin depunere de grăsimi şi de colesterol în pereţii interni ai arterelor, determinând sclerozarea acestora.

ATLANTO- "uriaş, gigant". #1 gr. *atlas, (-antos)* "titan, uriaş" > fr. *atlanto-,* germ. *id.* > rom. *atlanto-.* #2 **~ zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă uriaşă de peste 40 m, din ordinul dinozaurienilor, care a trăit în cretacic.

-ATLON "probă fizică, exerciţiu". #1 gr. *athlon* „luptă" > fr. *-athlon,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-atlon.*

ATMO- "vapori, aer, gaze, atmosferă; gazos, aerian, atmosferic". #1 gr. *atmos* "aburi, vapori" > fr. *atmo-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *atmo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care intră în compoziţia atmosferei terestre; **~ goniograf** (v. gonio-, v. -graf), s.n., radiogoniograf adaptat pentru înregistrarea perturbaţiilor atmosferice; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat

pentru înregistrarea perturbaţiilor atmosferice; **~ liză** (v. -liză), s.f., separare a unui amestec de gaze la trecerea prin pereţii unui vas poros; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea cantităţii de lichid evaporat de o plantă într-un interval de timp dat; **~ rinometru** (v. rino-, v. -metru_1), s.n., aparat care înregistrează şi măsoară petele făcute pe o suprafaţă rece de vaporii de apă existenţi în aerul expirat pe nări; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., înveliş gazos care înconjoară globul terestru.

ATOPO- "lipsa localizării, dereglare". #1 gr. *atopos* "deplasat, dereglat" > fr. *atopo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *atopo-.* #2 **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., imposibilitate de a localiza, fără control vizual, o excitaţie aplicată pe suprafaţa corpului; **~ menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., ciclu menstrual dereglat şi nespecific.

ATRACTO- "fus, proeminenţă". #1 gr. *atraktos* "fus" > fr. *atracto-,* engl. *id.,* germ. *atrakte-* > rom. *atracto-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu profil caracterizat prin predominanţa proeminenţelor; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanţă fundamentală formată din cariolimfă în stadiul profazei diviziunii nucleare mitotice; *sin.* atractozom; **~ zom** (v. -zom), s.f., atractoplasmă*.

ATRET-, v. **ATRETO-.** #2 **~ enterie** (v. -enterie), s.f., imperforaţie a unei porţiuni din intestin; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin persistenţa membranei pupilare.

ATRETO- "imperforare, neperforare; negăurit, închis, astupat, neperforat". #1 gr. *atretos* "negăurit, nestrăpuns, nepătruns" > fr. *atréto-,* it. *id.* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *atreto-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru care prezintă gura sau nările neperforate; **~ cistie** (v. -cistie), s.f., anomalie care constă în imperforaţia gâtului vezicii urinare; **~ corm** (v. -corm), s.m., monstru caracterizat prin imperforarea şi lipsa de comunicare a cavităţilor unor organe (anus, uretră, vulvă) cu exteriorul; **~ gastrie** (v. -gastrie), s.f., malformaţie constând în imperforaţia orificiului piloric sau a cardiei; **~ lemie** (v. -lemie) s.f., anomalie care constă în neperforarea esofagului sau a faringelui; **~ metrie** (v. -metrie_2), s.f., malformaţie constând în lipsa oricărei comunicări cu exteriorul a cavităţii uterine şi vaginale; **~ rinie** (v. -rinie), s.f., malformaţie care constă în neperforarea orificiilor nazale; **~ stomie** (v. -stomie), monstruozitate constând în imperforarea orificiului bucal; **~ uretrie** (v. -uretrie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin imperforarea uretrei.

ATRIO- "atriu, auricul, atrial". #1 L *atrium* "vestibul, curte interioară" > fr. *atrio-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *atrio-.* #2 **~ comisuropexie** (v. comisuro-, v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de corectare a insuficienţei

mitrale; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., porţiune din electrocardiogramă, care corespunde activităţii auriculului; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., dilataţie patologică a auriculului; **~ septopexie** (v. septo-, v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de includere a unui defect septal interatrial, prin care marginile orificiului sunt suturate la peretele atriului drept; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a unuia dintre atrii.

-ATROFIE "lipsa vitalităţii, slăbire, debilitate, regresiune". #1 gr. *atrophia* "privare de hrană" > fr. *-atrophie,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *-atrofia* > rom. -*atrofie.*

ATROPO- "atrofiere". #1 gr. *artophos* „lipsit de hrană" > fr. *atropho-,* germ. *id.,* engl., *id.,* it. *atrofo-* > rom. *atrofo-.* #2 **~ dermie** (v. -dermie), s.f., boală de piele, caracterizată prin cheratoză foliculară şi prin atrofiere cutanată.

AUDIO- "auz, audiţie, frecvenţă sonoră, auditiv". #1 L *audio, (-ire)* "a auzi" > fr. *audio-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *audio-.* #2 **~ fon** (v. -fon), s.n., aparat acustic, folosit de hipoacuzici pentru amplificarea sunetelor; **~ fonologie** (v. fono-, v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care studiază fonatia, audiţia şi limbajul; **~ graf** (v. -graf) s.n., audimetru*; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică a rezultatelor audiometrice; **~ gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Înregistrare grafică a intensităţii şi frecvenţei sunetelor. **2.** Curbă grafică indicând acuitatea auditivă a unei persoane; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în audiologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul problemelor legate de auz; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de măsurare a acuităţii auditive a unei persoane; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea acuităţii auditive a unei persoane şi pentru efectuarea audiogramelor; *sin.* audiograf.

AULACO- "încreţitură, rid; brăzdat, striat". #1 gr. *aulax, (-akos)* "brazdă, şanţ, încreţitură" > fr. *aulaco-,* engl. *id.* > rom. *aulaco-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe încreţite; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., specie de belemnt din triasicul superior, striat longitudinal; **~ fil** (v. -fil_2), adj., care are frunze brăzdate; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe striate.

AULO- "gaură, cavitate". #1 gr. *aulos* "tub, cavitate, canal" > fr. *aulo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *aulo-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care trăiesc în cavităţile unor organe aparţinând altor vegetale, fără însă a le parazita; **~ stom** (v. -stom), adj., cu gură tubulară.

AURI-_1 "aur". #1 L *aurum* "aur" > fr. *auri-* > rom. *auri-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine aur.

AURI-_2 "ureche, urechiuşă". #1 L *auris* "ureche" > fr. *auri-,* engl. *id.* > rom.

auri-. #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de ureche.

AURICULI- "auriculă, apendice foliaceu". #1 L *auricula* "ureche mică" > fr. *auriculi-* > rom. *auriculi-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de urechiuşă sau de apendice foliaceu.

AURICULO- "auricul, auricular". #1 L *auricula* "ureche mică, urechiuşă" > fr. *auriculo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *auriculo-.* #2 ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a unui auricul al inimii.

AURO- "aur, auriu". #1 L *aurum* "aur" > fr. *auro-,* engl. *id.* > rom. *auro-.* #2 ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de aur; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., silicat de aluminiu şi magneziu, care ia naştere prin metamorfozarea rocilor argiloase; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., cristoterapie*.

AUSTRALO- "sud, sudic, austral". #1 L *australis* "de la miazăzi, sudic" > fr. *australo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *australo-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj., s.m.,f. **1.** S.m.,f. Populaţie neagră răspândită în Australia şi Oceania. **2.** Adj. Care aparţine australoizilor; ~ **pitec** (v. -pitec), s.m., maimuţă antropomorfă fosilă evoluată din era terţiară, descoperită în sudul Africii, având poziţie bipedă.

AUT-, v. **AUTO-** #2 ~ **arhie** (v. -arhie_2), s.f. **1.** Politică a unui stat de creare a unei economii naţionale închise. **2.** Independenţă a indivizilor faţă de convenţiile sociale, considerate ca străine naturii; ~ **ecologie** (v. eco-_1, v. -logie_1), s.f., ramură a ecologiei care studiază interacţiunea organismului individual (vegetal sau animal) cu mediul vital; ~ **oic** (v. -oic), adj. **1.** (Despre paraziţi) Care îşi parcurge întreg ciclul vital pe aceeaşi plantă gazdă. **2.** Care prezintă fructificaţii mascule şi femele pe aceeaşi plantă; ~ **onim** (v. -onim), adj. (despre o lucrare, o operă) care este publicat sub numele adevărat al autorului; ~ **onimie** (v. -onimie), s.f., creare în taxonomia biologică a numelui unui alt taxon de acelaşi rang, care include tipul taxonului imediat superior; ~ **opsie** (v. -opsie), s.f., disecare şi examinare anatomică a organelor interne, pentru stabilirea cauzei morţii; *sin.* necropsie.

AUTO- "însuşi, singur, de la sine, spontan, automat, prin mijloace proprii, automobil". #1 gr. *autos* "el însuşi" > fr. *auto-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *auto-.* #2 ~ **alogamie** (v. alo-, v. -gamie), s.f., prezenţa în cadrul aceleiaşi specii a unor indivizi parţial autogami şi parţial alogami; ~ **biografie** (v. bio-, v. -grafie), s.f. **1.** Scriere literară aparţinând genului epic, în care autorul îşi povesteşte viaţa. **2.** Biografia unei persoane, scrisă de ea însăşi; ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., biologie a organismelor individuale; *sin.* idiobiologie; ~ **blast** (v. -blast), s.n., microorganism sau

germen solitar; **~ carp** (v. -carp), adj., s.n. (fruct) rezultat prin autofecundare; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., autogamie urmată de formarea fructului; **~ cartograf** (v. carto-, v. -graf) s.n., aparat pentru obţinerea de planuri şi hărţi prin restituţia automată a fotogramelor; **~ cefal** (v. -cefal), adj. **1.** Care se bucură de autocefalie. **2.** Care se conduce singur; **~ cefalie** (v. -cefalie) s.f., independenţă a unei biserici ortodoxe naţionale; **~ cheratoplastie** (v. cherato-, v. -plastie), s.f., operaţie plastică, de refacere a corneei distruse, cu material prelevat de la aceeaşi persoană; **~ cinetic** (v. -cinetic), adj., care este capabil să se mişte fără a primi impuls din afară; **~ citoliză** (v. cito-, v. -liză), s.f., autoliză*; **~ clazie** (v. -clazie), s.f., proces de topire a unui ţesut organic prin fermenţi proprii; **~ core** (v. -cor), adj., s.f.pl. (plante) care răspândesc seminţele prin deschiderea bruscă a fructelor; **~ corie** (v. -corie_2), s.f., împrăştiere a sporilor, seminţelor şi fructelor prin mijloace proprii; **~ crat** (v. -crat), adj., s.m.,f. (conducător) cu puteri absolute; **~ craţie** (v. -craţie), s.f., formă de guvernământ, în care întreaga putere a statului este concentrată în mâna unei singure persoane; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., procedeu de realizare a reproducerilor colorate prin imprimarea succesivă a mai multor culori peste o autotipie alb-negru; **~ cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom obişnuit de care se prind cromozomii sateliţi în timpul procesului meiotic; **~ dem** (v. -dem), s.n., populaţie formată din indivizi care se reproduc prin autofertilizare; **~ desmozomi** (v. desmo-, v. -zom), s.m.pl., desmozomi care unesc diferite zone ale suprafeţei aceleiaşi celule; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj., care este mişcat de propria sa forţă; **~ drom** (v. -drom), s.n., teren special amenajat, destinat curselor de automobile; **~ ecolalie** (v. eco-_1, v. -lalie), s.f., simptom al unor boli mintale, care constă în repetarea stereotipă a propriilor cuvinte; **~ erastie** (v. -erastie), s.f., dragoste excesivă faţă de propria-i persoană, devenită obiectul instinctual sexual deviat; *sin.* narcisism; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a plantelor la excitaţiile interne; **~ fag** (v. -fag), adj., care prezintă autofagie; **~ fagie** (v. -fagie), s.f. consumare a propriilor ţesuturi ale unui organism supus inaniţiei; **~ fen** (v. -fen), adj. (despre un caracter genetic) controlat de o singură genă care se manifestă autonom în cursul transplantelor; **~ fil** (v. -fil_1), adj., autogam*; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., autoapreciere exagerată patologic; **~ filogenie** (v. filo-_1, v. -genie_1), s.f., dezvoltare a unor frunze din lamina altor organe foliare; **~ fit** (v. -fit), s.m., făt teratologic care poate trăi în viaţa extrauterină; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante autotrofe care se nutresc, prin fotosinteză, direct din materia organică; **~ fitic** (v. -fitic), adj. (despre

plante) care îşi produce singur substanţele nutritive; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a fi singur; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., rezonanţă obsedantă a propriei voci; **~ fonomanie** (v. fono-_2, v. -manie), s.f., tendinţă patologică spre sinucidere; **~ fundoscop** (v. -fundo-, v. -scop), s.n., oftalmoscop pentru examinarea fundului de ochi propriu; **~ game** (v. -gam), adj., s.f.pl. (plante) la care fecundaţia se realizează cu polen din staminele florii în care se află şi pistilul; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Fecundaţie a florilor unei plante prin polenul produs în aceeaşi floare; **2.** Tip de autofecundare la protozoare, constând în unirea a două nuclee formate în aceeaşi celulă; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Creat sau existent prin sine însuşi. **2.** A cărui dezvoltare este produsă de factori interni. **3.** (Despre sudură) Care utilizează energia termică produsă de arderea acetilenei în oxigen; **~ geneză** (v. -geneză) s.f. **1.** Reproducere prin polen propriu. **2.** Teorie conform căreia dezvoltarea în natura vie se datorează exclusiv factorilor interni ereditari, negându-se acţiunea mediului ambiant. **3.** Teorie potrivit căreia din materia organică poate lua naştere, în mod spontan, un organism viu evoluat; *sin.* generaţie spontanee; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., capacitate a unui organism vegetal de a se reproduce; **~ genotipie** (v. geno-_1, v. -tipie), adj., care provine din acelaşi genotip; *sin.* izogenetic; **~ gnoză** (v. -gnoză), s.f., cunoaştere de sine însuşi ; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., autogeneză* (1, 2, 3); **~ graf** (v. -graf), adj., s.n. **1.** Adj., s.n. (Text, document) scris de autorul însuşi. **2.** S.n. Aparat folosit în fotogrammetrie la măsurarea corpurilor cu ajutorul fotogramelor terestre; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Procedeu prin care se reproduc pe o piatră litografică sau pe o hârtie specială un text, un desen etc. **2.** Produs tipografic obţinut prin acest procedeu; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., telegramă trimisă automobiliştilor în deplasare şi afişată la staţiile de benzină; **~ hematoterapie** (v. hemato-, v. -terapie), s.f., tratament care constă în injectarea de sânge provenit dintr-o venă a aceluiaşi bolnav; *sin.* autohemoterapie; **~ hemoliză** (v. hemo-, v. -liză), s.f., distrugere a globulelor roşii de către propriul ser al bolnavului; **~ hemoterapie** (v. -hemo-, v. -terapie), s.f., autohematoterapie*; **~ historadiografie** (v. histo-, v. radio-, v. -grafie), s.f., histoautoradiografie*; **~ homogamie** (v. homo-, v. -gamie), s.f., autopolenizare excepţională; **~ hton** (v. -hton), adj. **1.** Care s-a format şi s-a dezvoltat pe teritoriul unde trăieşte şi în prezent; *sin.* indigen, aborigen. **2.** Care este limitat la un areal restrâns. **3.** Relativ la cărbunii care s-au format pe locul de origine a plantelor din care aceştia provin. **4.** Referitor la formaţiile geologice care nu au suferit mişcări

tectonice de translaţie; **~ htonie** (v. -htonie), s.f., caracter autohton; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie patologică a eului propriu; **~ leucocitoterapie** (v. leuco-, v. cito-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a leucocitelor provenind de la aceeaşi persoană; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă magmatică înglobată în altă rocă, cu care a provenit din aceeaşi magmă iniţială; **~ litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeu de reproducere tipografică a lucrărilor executate direct pe piatra litografică, pe o placă de metal sau pe hârtie de transport; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a celulelor şi ţesuturilor organice sub acţiunea enzimelor proprii; *sin.* autocitoliză, autopepsie autoproteoliză; **~ log** (v. -log), adj., s.n. **1.** S.n. Produs sau component care provine de la acelaşi organism. **2.** Adj. Ceea ce apare în mod natural într-un anumit sector organic sau care este prezent în mod normal în ţesuturile sau umorile corpului. **3.** (Despre un neoplasm) Provenit din celule care apar în mod normal în organul respectiv; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., proces de autofecundare, la care copulează doi gameţi sau două nuclee de acelaşi sex; **~ mizofobie** (v. mizo-, v. -fobie), s.f., teamă patologică de mirosuri neplăcute, care ar putea proveni de la propria persoană; **~ mobil** (v. -mobil), adj., care se mişcă prin el însuşi sau care se mişcă cu ajutorul unui motor propriu; **~ morf** (v. -morf), adj., privind mineralele rocilor limitate de formele cristaline proprii speciei lor; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare organică morfologică şi funcţională, condiţionată de factori interni; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., curbură de creştere inegală a organelor vegetale datorită unor cauze interne; **~ nefrectomie** (v. nefr-, v. nefro-, v. -ectomie), s.f., operaţie chirurgicală de excludere funcţională totală a rinichiului tuberculos; **~ nictitropic** (v. nicti-, v. -tropic), adj. (despre organe vegetale) care în mod spontan îşi ia poziţia obişnuită din timpul nopţii; **~ nom** (v. -nom_1), adj., care se bucură de autonomie; **~ nomie** (v. -nomie), s.f. **1.** Drept al unui stat de a se administra singur. **2.** Faptul de a se supune legilor, normelor proprii, de a dispune liber de propria voinţă. **3.** Distanţă maximă până la care se poate deplasa un avion, o navă, un vehicul etc., fără a se mai alimenta cu combustibil pe parcurs; **~ partenogeneză** (v. parteno-, v. -geneză), s.f., partenogeneză sub acţiunea unui stimul fizic sau chimic; **~ pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre organisme) care trăieşte permanent în stratul superior al apelor mării; **~ pepsie** (v. -pepsie), s.f., autoliză*; **~ plasmoterapie** (v. plasmo-, v. -terapie), s.f., utilizare a plasmei sanguine în scop terapeutic; **~ plast** (v. -plast), s.n., granulă de clorofilă; **~ plastic** (v. -plastic), adj., referitor la reacţiile sau la adaptările orientate spre

modificarea organismului propriu; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală ce refacere a unui ţesut organic distrus cu material prelevat de la acelaşi individ; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., proces de dezvoltare în care unele celule ale embrionului se diferenţiază morfologic şi biologic într-o anumită direcţie; *sin.* autodiferenţiere; **~ pneumocefalie** (v. pneumo-, v. -cefalie), s.f., formaţie tumorală intracraniană plină cu aer sau cu gaz; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., zona distală a membrelor toracale sau pelviene; **~ poliploid** (v. poliplo-, v. -id), s.m., hibrid poliploid care prezintă mai mult de două garnituri cromozomale; **~ potamic** (v. -potamic), adj. (despre organisme) care prosperă în ape curgătoare; **~ proteoliză** (v. proteo-, v. -liză), s.f., autoliză*; **~ radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., metodă modernă de cercetare, bazată pe studiul imaginii obţinute pe o peliculă radiografică a unui organ sau ţesut conţinând o substanţă radioactivă; **~ scoliotropic** (v. scolio-, v. tropic), adj., care prezintă autotropism; la care organele vegetale cresc şi se dezvoltă în linie curbă; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., percepţie halucinatorie, care constă în faptul că bolnavul are impresia că se vede pe sine însuşi; **~ seroterapie** (v. sero-, v. -terapie), s.f., metodă de tratament cu ser scos din sângele bolnavului; **~ sindeză** (v. -sindeză), s.f., proces de împerechere a cromozomilor cu aceeaşi origine, în meioză; **~ spor** (v. -spor), s.m., aplanospor format în celula parentală şi asemănător cu aceasta; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., vindecare a unei boli pe cale naturală; **~ tetraploid** (v. tetraplo-, v. -id), s.m., hibrid tetraploid care prezintă genomuri asemănătoare; **~ tip** (v. -tip), s.n., tip de taxon stabilit de autorul însuşi; **~ tipie** (v. -tipie) s.f., procedeu fotochimic de executare a unui clişeu zincografic cu ajutorul unor puncte sau linii de diferite mărimi; **~ tipografie** (v. tipo-, v. -grafie), s.f., tipar înalt, ale cărui clişee se prepară prin corodarea unei plăci de metal pe care imaginile au fost executate direct; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** (La unele animale) Pierdere reflexă şi spontană, în caz de primejdie, a unei părţi a corpului (coadă, apendice, picior etc.) care, ulterior, se poate regenera. **2.** Capacitate a unor vegetale de a pierde şi apoi de a reface anumite părţi ale organismului; **~ trof** (v. -trof), adj., care este capabil să-şi producă singur substanţele organice necesare, pornind de la elemente minerale; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., capacitate a plantelor cu clorofilă de a-şi sintetiza singure substanţele nutritive; *sin.* autotrofism*; **~ uroterapie** (v. uro-_1, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a urinii recent emise şi sterilizate provenind de la acelaşi bolnav; **~ vaccinoterapie** (v. vaccino-, v. -terapie), s.f., utilizare a autovaccinurilor în scop terapeutic; **~ zit** (v. -zit),

s.m., făt dezvoltat care se poate hrăni singur în caz de moştri dubli, deosebit de cel parazit; **~ zom** (v. -zom), s.m., cromozom comun celor două sexe, prezent în celulele somatice şi care, împreună cu alozomul, formează genomul.

AUXANO- "creştere, dezvoltare, stimulare". #1 gr. *auxano, (-ein)* "a creşte, a spori" > fr. *auxano-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *auxano-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., auxanometru care înregistrează automat creşterea plantelor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., rezultatul determinării necesităţilor nutritive ale substanţelor biochimice, prin metoda auxanografică; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., auxologie*; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea creşterii plantelor.

-AUXEZĂ "sporire, creştere, augmentare". #1 gr. *auxesis* "sporire, creştere" > fr. *-auxése,* germ. *id.* > rom. *-auxeză.*

AUXO- "creştere, dezvoltare, stimulare". #1 gr. *auxo, auxein* "a spori, a creşte" > fr. *auxo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *auxo-.* #2 **~ autotrof** (v. auto-, v. -trof), adj. (despre un organism) care îşi sintetizează singur vitaminele necesare; **~ blast** (v. -blast), s.n., lăstar de creştere, servind la înmulţirea vegetativă; **~ cit** (v. -cit) s.n., androcit*; **~ crom** (v. -crom), s.m., hormon vegetal care are rolul de a stimula sinteza pigmenţilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă al cărei obiect îl constituie creşterea organismelor; *sin.* auxanologie; **~ merie** (v. -merie), s.f., extindere a unei excitaţii la un mare număr de elemente celulare; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., studiul metodelor de măsurare a creşterii arborilor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n, aparat folosit în auxometrie; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care studiază legile creşterii şi dezvoltării arborilor; **~ patie** (v. -patie), s.f., tulburare patologică a creşterii; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor de creştere întâlnit la algele diatomee; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic de substituţie; **~ tonic** (v. -tonic), adj. (despre mişcări) cauzat de creşterea tensiunii de turgescenţă; **~ tonie** (v. -tonie), s.f., creştere a tensiunii turgescenţei vegetale; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre un microorganism) ale cărui necesităţi nutritive diferă de acelea ale tulpinii din care provine; *sin.* auxotrofic; **~ trofic** (v. -trofic), adj., auxotrof*.

AVI- "pasăre". #1 L *avis* "pasăre" > fr. *avi-,* germ. *id.* > rom. *avi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care aparţine aviculturii; **~ cultor** (v. -cultor), s.m.,f., specialist în avicultură; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care studiază creşterea şi îmbunătăţirea speciilor şi raselor de păsări; **~ form** (v. -form) adj., în formă de pasăre.

AXI- "axă, axial". #1 L *axis* "osie" > fr. *axi-,* germ. *id.* > rom. *axi-.* #2 **~ fer**

(v. -fer), adj., prevăzut cu o axă; **~ form** (v. -form) adj., în formă de axă.

-AXIE "valoare, estimare". #1 gr. *axia* "evaluare, valoare" > fr. *-axie,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-axie.*

AXILI- "axilă, axilar". #1 L *axilla* "subsoară" > fr. *axilli-,* engl. *id.* > rom. *axili-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., înzestrat cu flori axilare.

AXIO-_1 "valoare, valoros". #1 gr. *axios* "demn, valoros, care estimează" > fr. *ario-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *axio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină filozofică având ca obiect studiul valorilor; *sin.* teoria generală a valorilor.

AXIO-_2 "axă, axial". #1 gr. *axon* "ax, osie" şi L *axis* "osie" > fr. *axio-,* engl. *id.* > rom. *axio-.* #2 **~ drom** (v. -drom), adj., a cărui nervură foliară terţiară este paralelă cu cea secundară; **~ metru** (v. -metru_1) s.n., aparat montat în faţa timonei, care indică poziţia cârmei faţă de axa longitudinală a navei.

AXO- "axă, tulpină, axon; axial, axonic". #1 gr. *axon* "axă, osie" > fr. *axo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *axo-.* #2 **~ gamie** (v. -gamie), s.f., prezenţă a organelor de reproducere pe tulpina frunzoasă; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea dimensiunilor sau axelor pe un traseu chimografic; **~ idă** (v. -id), s.f., loc geometric al axei instantanee de rotaţie în mişcarea unui corp rigid; **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., membrană plasmatică ce limitează axoplasma; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare a poziţiei spaţiale a axei medii a undelor electrocardiografice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea axului cilindric al unei lentile; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., zona axială a unui cromozom, în care sunt localizate combinaţiile genelor; **~ plasmă** (v. plasmă), s.f., protoplasma axonului, formată din elemente identice cu acelea din corpul neuronal; **~ sperme** (v. -sperm), adj., s.n.pl. (plante) care prezintă placentaţie centrală sau central unghiulară.

AXONO- "axă rectangulară". #1 gr. *axon, (-onos)* "axă, osie" > fr. *axono,-* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *axono-.* #2 **~ fore** (v. -fore), s.n.pl., graptoliţi la care sicula rămâne distală, iar hidrotecile se dezvoltă în mod centripet, având deschiderile orientate în sens invers; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** metodă de obţinere a proiecţiei obiectelor din spaţiu pe un plan, folosindu-se raportarea prealabilă a acestora la trei axe de coordonate ortogonale. **2.** Disciplină care studiază reprezentările axonometricc.

AZIGO- "lipsa simetriei, impar". #1 gr. *azygos* "impar, fără soţ" > fr. *azygo-,* engl. *id.* > rom. *azigo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică de punere în evidenţă a sistemului venos azigos, folosindu-se o substanţă de contrast; **~ id** (v. -id), adj. haploid*; **~ morf** (v. -morf), adj., care este lipsit

de simetrie; **~ sperm** (v. -sperm), s.n., azigospor*; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat din diviziunea directă a unui gamet; *sin.* azigosperm.

AZOO- "sterp, steril". #1 gr. *azoos* "fără viaţă" > fr. *azoo-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *azoo-.* #2 **~ spermie** (v. -spermie), s.f., absenţă a spermatozoizilor din lichidul seminal.

BACI- „boabă de strugure". #1 L *bacca* "boabă, sâmbure" > fr. *bacci-,* engl. *id.* > rom. *baci-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. care are ca fruct o bacă; **~ form** (v. -form), adj., în formă de boabă de strugure; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu boabe de strugure.

BACILI- "bacil". #1 L tz. *bacillus* "beţişor, baghetă" > fr. *bacilli-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *bacili-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (medicament) care distruge bacilii; **~ form** (v. -form), adj., în formă de bacil.

BACILO- "bacil" #1 L tz. *bacillus* "beţişor, vargă" > fr. *bacillo-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *bacillo-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce bacili; **~ scopie** (v. -scopie) s.f., căutare a bacililor tuberculozei în excreţiile şi produsele patologice ale unui bolnav.

-BACTER "bacterie". #1 gr. *bakterion* "bastonaş" > fr. *-bacter,* engl. *id.,* germ. *-bakter* > rom. *-bacter.*

BACTERIO- "bacterii, bacterian". #1 gr. *bakterion* "bastonaş" > fr. *bacterio-,* engl. *id.,* germ. *bakterio-* > rom. *bacterio-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., hematie alungită în formă de bacil; **~ clorofilă** (v. cloro-, v. -fil_2), s.f., pigment existent în cromatoforii bacteriilor fototrofe; **~ colie** (v. -colie_1), s.f., prezenţa germenilor bacterieni în fiere; **~ fag** (v. -fag), s.m., microorganism care distruge bacteriile; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., distrugere a bacteriilor de către bacteriofagi; **~ fagoterapie** (v. fago-, v. -terapie), s.f., tratament al unei infecţii prin administrarea bacteriofagilor specifici; **~ genie** (v. -genie), adj., care este generat de bacterii; **~ litic** (v. -litic_2), adj., care produce bacterioliză; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de dezintegrare a bacteriilor sub acţiunea agenţilor chimici; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în bacteriologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul bacteriilor; *sin.* microfitologie (2); **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de analiză a unui mediu bacterian; **~ pexie** (v. pexie), s.f., fixare a bacteriilor de către histiocite; **~ riză** (v. -riză_1), s.f., simbioză între rădăcinile unor leguminoase şi bacteriile fixatoare de azot; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen al unui preparat microscopic în vederea depistării bacteriilor; **~ statie** (v. -statie), adj., s.n. (substanţă) care opreşte înmulţirea bacteriilor; **~ stază** (v. -stază), s.f., acţiunea de inhibare a multiplicării bacteriilor; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de tratament

care utilizează ca medicamente microbi capabili să distrugă germenii patogeni; **~ toxemie** (v. tox-, v. toxo-, v. -emie), s.f., intoxicaţie generală produsă de toxinele bacteriilor; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre substanţe chimice) cu afinitate pentru bacterii.

BACTRO- "bastonaş". #1 gr. *baktron* "băţ, baston" > fr. *bactro-,* engl. *id.* > rom. *bactro-.* #2 **~ spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată în formă de bastonaş.

BACULI- "baghetă, bastonaş". #1 L *baculus* "nuia, baghetă" > fr. *baculi-,* engl. *id.* > rom. *baculi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de bastonaş.

-BAFIE "coloraţie". #1 gr. *baphe* "culoare" > fr. *-baphie* > rom. *-bafie.*

-BALAN "ghindă, gland penian". #1 gr. *balanos* "ghindă" > fr. *-balane* > rom. *-balan.*

BALANI- "ghindă". #1 L *balanus* "ghindă" > fr. *balani-,* engl. *id.* > rom. *balani-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă ghindă; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ghindă.

BALANO- "ghindă, gland penian". #1 gr. *balanos* "ghindă" > fr. *balano-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *balano-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a glandului penian; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu ghindă; **~ for** (v. -for), adj., care poartă ghindă; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., studiul şi descrierea ghindelor şi a stejarului; **~ id** (v. -id), adj., în formă de ghindă; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a glandului penian; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., inflamaţie gonoreică a glandului penian; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere patologică la nivelul glandului penian; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a glandului penian.

BALISTO- "mişcare, oscilaţie, arme de foc". #1 L *ballista* "maşină de azvârlit pietre" > fr. *ballisto-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *balisto-.* #2 **~ cardiograf** (v. cardio-, v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea oscilaţiilor transmise corpului de contracţiile inimii; **~ cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., înregistrare a oscilaţiilor transmise corpului de contracţiile inimii; **~ cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., înregistrare realizată la balistocardiograf; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de armele de foc; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat folosit pentru fotografierea unor obiective care se deplasează foarte repede; **~ spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată, expulzată printr-un mecanism balistic propriu.

BALNEO- "băi, balnear". #1 L *balneum* "baie" > fr. *balnéo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *balneo-.* #2 **~ geologie** (v. geo-, v. -logie_1), s.f., studiul relaţiilor dintre apele minerale şi structura geologică respectivă; **~ grafie**

(v. -grafie), s.f., descriere a băilor; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în balneologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază apele minerale şi nămolurile terapeutice. **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea în scop terapeutic a apelor minerale şi a nămolurilor.

BALO- "aruncare, expulzare". #1 gr. *ballo, ballein* "a arunca, a azvârli" > fr. *ballo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *balo-.* #2 **~ core (~ chore)** (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) la care diseminarea se face printr-un mecanism propriu de expulzare; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea vitezei proiectilelor; **~ spor** (v. -spor), s.m., ascospor expulzat din ască printr-un mecanism propriu.

BALSAMI- "balsam". #1 L *balsamum* „balsam" > fr. *balsami-,* engl. *id.* > rom. *balsami-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care secretă balsam; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce balsam.

-BAR "greutate, presiune". #1 gr. *baros* "greutate" > fr. *-bare,* engl. *-bar,* germ. *id.* > rom. *-bar.*

BAR-, v. **BARO-.** #2 **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a ţesuturilor organice la variaţiile de presiune.

BARATRO- "curenţi marini". #1 gr. *barathron* "abis, prăpastie" > fr. *barathro-* > rom. *baratro-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat cu care se măsoară rapiditatea şi direcţia curenţilor marini.

BARBI- "barbă, smoc de păr". #1 L *barba* "barbă" > fr. *barbi-* > rom. *barbi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre plante) prevăzut cu un smoc de peri lungi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de barbă.

BARI- "greutate, presiune". #1 gr. *barys* "greu, profund" > fr. *bary-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *bari-* > rom. *bari-.* #2 **~ centru** (v. -centru), s.n. **1.** Punctul de întâlnire a medianelor unui triunghi. **2.** Centru de greutate; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., bariglosie*; **~ giroscop** (v. giro-, v. -scop), s.n., instrument giroscopic pentru punerea în evidenţă a rotaţiei pământului; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., dificultate în pronunţarea cuvintelor; *sin.* barifonie, barilalie; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., bariglosie*; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare aproximativă a greutăţii animalelor vii pe bază de măsurători; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea intensităţii zgomotelor; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., influenţă morfogenetică a forţei de gravitaţie asupra organelor vegetale; *sin.* geomorfoză; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., partea centrală a globului pământesc formată din elemente cu densitate mare; *sin.* centrosferă; **~ teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer fosil din eocenul superior, cu corpul greu şi cu incisivii inferiori transformaţi în defense.

BARO- "greutate, presiune". #1 gr. *baros* „greutate, presiune" > fr. *baro-,*

engl. *id.,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *baro-.* #2 **~ clin** (v. -clin), adj., referitor la calitatea distribuţiei presiunii şi a densităţii unei mase gazoase sau a aerului atmosferic; **~ core (~ chore)** (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) la care însămânţarea se realizează pe loc, prin simpla cădere a seminţelor; **~ corie (~ chorie)** (v. corie_2), s.f., însămânţare pe areal propriu, datorită greutăţii fructelor şi seminţelor; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre vieţuitoare) capabil să trăiaseă la presiuni mari; **~ fob** (v. -fob) adj. (despre organisme) capabil să trăiască la presiuni atmosferice reduse; **~ foreză** (v. -foreză), s.f., difuzie a particulelor dintr-o suspensie sub influenţa gravitaţiei; **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., posibilitatea de a aprecia, fără a vedea, greutatea obiectelor; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează presiunea atmosferică; *sin.* barometrograf; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., curbă care reprezintă variaţiile presiunii atmosferice înregistrate la barograf; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., carbonat natural de bariu; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care tratează despre tehnicile şi aparatele de măsurare a presiunii; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea presiunii atmosferice; **~ narcoză** (v. -narcoză), s.f., anestezie generală realizată prin inhalarea unui amestec de gaze la o presiune mai mare decât cea atmosferică; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se demonstrează existenţa presiunii atmosferice; **~ stat** (v. -stat), s.n., aparat care serveşte la menţinerea unei presiuni constante; **~ taxie** (v. -taxie), s.f. **1.** Sensibilitate a organismelor la modificările presiunii mediului ambiant. **2.** Stimulare a celulelor vii prin modificarea presiunii mediului în care se găsesc; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor boli cu ajutorul unor presiuni determinante sau al aerului comprimat; **~ termograf** (v. termo-, v. -graf), s.n., barotermometru înregistrator; **~ termohigrometru** (v. termo-, v. higro-, v. -metru_1), s.n., aparat care înregistrează simultan variaţiile presiunii, ale temperaturii şi ale umezelii; **~ termometru** (v. termo-, v. -metru_1), s.n., aparat care măsoară concomitent presiunea atmosferică şi temperatura aerului; **~ trop** (v. -trop), adj. (referitor la distribuţia presiunii şi a densităţii) în care suprafeţele atmosferice sunt izobare.

-BAT_1 (-BATĂ) "adâncime, profunzime". #1 gr. *bathos* "adâncime" > fr. -*bathe,* germ. *id.,* engl. *-bath* > rom. *-bat, -bată.*

-BAT_2 "care merge, care susţine" #1 gr. *baino, bainein* "a merge, a se sprijini" > fr. *-bate,* germ. *-bat,* engl. *id.* > rom. *-bat.*

-BATĂ, v. **-BAT_1.**

BATI- "adânc, profund, situat jos". #1 gr. *bathys* "adânc, profund" > fr.

bathy-, germ. *id.,* engl. *id.,* it. *bali-.* > rom. *bati-.* #2 **~ cardie** (v. -cardie), s.f., poziţie coborâtă a inimii; **~ centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie adâncă realizată cu ajutorul unui instrument chirurgical; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate profundă mioarticulară; **~ gastrie** (v. -gastrie), s.f., coborâre a stomacului din poziţia normală în abdomennl inferior; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument care măsoară şi care înregistrează adâncimea mărilor şi oceanelor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., măsurare a adâncimilor mărilor şi oceanelor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă înregistrată la batigraf; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu măsurarea adâncimii apei din mări, lacuri şi râuri. **2.** Distribuţie pe verticală a organismelor care trăiesc într-un anumit mediu; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat care măsoară adâncimea apelor din mări, lacuri şi râuri; **~ pelagie** (v. pelagie), adj., referitor la zonele oceanice de mare adâncime; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., respiraţie profundă; **~ reometru** (v. reo-, v. -metru_1), s.n., instrument care înregistrează continuu direcţia şi viteza curenţilor marini; **~ scaf** (v. -scaf), s.n., aparat submersibil autonom folosit în explorări oceanografice la mari adâncimi; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., cabină sferică, legată cu un cablu de nava-bază, înzestrată cu echipament pentru cercetări submarine; **~ termograf** (v. termo-, v. -graf), s.n., aparat care înregistrează temperatura apei până la adâncimea de 200 m.

-BATIC "de adâncime, adânc". #1 gr. *bathos* "adânc, profund" > fr. -*bathique,* engl. *-batic,* germ. *-bathisch* > rom. *-batic.*

BATMO- "excitabilitate". #1 gr. *bathmos* "treaptă, prag, grad" > fr. *bathmo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *batmo-.* #2 **~ trop** (v. -trop), adj. **1.** Referitor la funcţia de excitabilitate a fibrei musculare; *sin.* batmotropic. **2.** Relativ la excitabilitatea periodic variabilă a miocardului; *sin.* batmotropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., batmotrop* (1, 2).

BATO-_1 "adâncime, profunzime". #1 gr. *bathos* "adânc, profund" > fr. *batho-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *bato-.* #2 **~ crom** (v. -crom), s.n., efect produs de o grupare de atomi care, introduşi în molecula unei substanţe organice, produce închiderea culorii acesteia; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de adâncime; **~ ide** (v. -id), s.n.pl., peşti selacieni din jurasic, adaptaţi la viaţa bentonică, având corpul turtit dorso-ventral şi coada heterocercă; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă intruzivă sub formă de masiv imens înrădăcinat în adâncul scoarţei terestre; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat cu care se iau probe pentru determinarea aluviunilor.

BATO-_2 „mur, rug de mure". #1 gr. *batos* "rug de mure" > fr. *bato-,* engl. *id.* > rom. *bato-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a

speciilor de mur; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., studiul speciilor de mur.

BATRACO- "batracieni". #1 gr. *batrakhos* „broască" > fr. *batraco-,* engl. *id.,* it. *batraco-* > rom. *batraco-.* #2 ~ **cultură** (v. -cultură), s.f., creşterea broaştelor de baltă comestibile; ~ **fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu broaşte; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă exagerată de broaşte; ~ **id** (v. -id), adj., în formă de broască; *sin.* batracomorf; ~ **morf** (v. -morf), adj., batracoid*; ~ **sperm** (v. -sperm), adj., asemănător cu ouăle de broască.

BATRO- "proeminenţă, protruzie". #1 gr. *bathron* "treaptă, pas" > fr. *bathro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *batro-.* #2 ~ **cefal** (v. -cefal), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă batrocefalie; ~ **cefalie** (v. -cefalie), s.f., deformare a craniului, caracterizată prin protruzia posterioară a occipitalului.

BAZ-, v. **BAZO-.** #2 ~ **omatofore** (v. omato-, v. -for), s.f.pl., moluşte gasteropode pulmonate, cu ochii situaţi la baza a două tentacule retractile.

-BAZĂ "sprijin, suport, susţinere, fundament". #1 gr. *basis* "punct de sprijin, susţinere, suport" > fr. *-base,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-bază.*

BAZI- "fundament, bază; alcalin, bazic". #1 gr. *basis* "punct de sprijin, suport" > fr. *basi-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *bazi-.* #2 ~ **ant** (v. -ant), adj., cu flori bazale; ~ **fil** (v. -fil_1), adj. **1.** (Despre plante) Care preferă solurile alcaline. **2.** Cu afinitate pentru coloranţii bazici; ~ **fită** (v. -fit), adj., s.f. (plantă) adaptată la concentraţii mari ale sărurilor de calciu; ~ **fug** (v. -fug), adj. (despre organe vegetale), dezvoltat de la bază către vârf; *sin.* bazifugal; ~ **game** (v. -gam), s.f.pl., plante superioare la care oosfera are o poziţie inversată în sacul embrionar; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., fecundaţie la care tubul polinic pătrunde în sacul embrionar; ~ **giniu** (v. -giniu), s.n., suport al pistilului ridicat deasupra nivelului de inserţie a unor verticile florale; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., raportarea variaţiilor biologice la punctul de plecare, ceea ce revine la o exprimare procentuală şi la o reprezentare semilogaritmică; ~ **onim** (v. -onim), s.n., nume de bază în sistematica plantelor; ~ **podiu** (v. -podiu), s.n., zonă autopodială, corespunzând regiunii carpiene, formată dintr-o mulţime de oase scurte şi diferenţiate; ~ **sfenoid** (v. sfeno-, v. -id), s.n., porţiune posterioară a sfenoidului, articulată cu apofiza bazilară a occipitalului; ~ **ton** (v. -ton), adj. (despre plante) cu o dezvoltare mai pronunţată în partea bazală.

BAZIDIO- "bazidie". #1 gr. *basidion* "bază mică" > fr. *basidio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *bazidio-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), s.n., organ de fructificaţie care produce bazidiospori; ~ **for** (v. -for), adj., s.n. **1.** Adj. Care poartă bazidii. **2.** S.n. Suport al bazidiilor; ~ **micete** (v. -micete), s.f.pl., clasă de

ciuperci la care sporii se formează la exterior, pe bazidii.

-BAZIE "mers, deplasare". #1 gr. *basis* "mers" > fr. *-basie,* germ. *id.,* it. *-basia* > rom. *-bazie.*

BAZIO- "baza craniului". #1 gr. *basis* "suport, fundament" > fr. *basio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *bazio-.* #2 **~ trib** (v. -trib), s.n., instrument obstetrical utilizat în baziotripsie; **~ tripsie** (v. -tripsie), s.f., operaţie obstetricală care constă în zdrobirea craniului fetal cu ajutorul unui instrument special când fătul nu poate fi extras prin craniotomie sau cranioclazie.

BAZO- "mers, deplasare; baze, bazic". #1 gr. *basis* "mers, deplasare, sprijin, bază" > fr. *baso-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *bazo-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., leucocit bazofil; **~ citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., absenţa leucocitelor bazofile din sânge; **~ eritrocit** (v. eritro-, v. -cit) s.n., globulă roşie cu punctaţii bazofile, care apare în intoxicaţiile cu plumb; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care are afinitate pentru coloranţii bazici; **~ filemie** (v. -fil_1, v. -emie), s.f., ansamblul leucocitelor bazofile din sânge; **~ filie** (v. -filie_1), s.f. **1.** Afinitate pentru coloranţii bazici. **2.** Creştere excesivă a numărului de leucocite bazofile; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a cădea din mers.

BDELO- "lipitoare". #1 gr. *bdella* "lipitoare" > fr. *bdello-,* engl. *id.* > rom. *bdelo-.* #2 **~ ide** (v. -id), adj., s.f. pl. **1.** Adj. Bdelomorf*. **2.** S.f.pl. Subclasă de rotifere cu corpul alungit şi cuticula inelată; **~ morf** (v. -morf), adj., cu aspect de lipitoare; *sin.* bdeloid.

BELEMNO- "săgeată". #1 gr. *belemnon* "săgeată" > fr. *bélemno-,* engl. *id.* > rom. *belemno-.* #2 **~ ide** (v. -id), adj., s.f.pl. **1.** Adj. În formă de săgeată. **2.** S.f.pl. Subordin de cefalopode dibranhiate fosile.

BELO- "săgeată, sagitat". #1 gr. *belos* "săgeată" > fr. *bélo-,* engl. *id.* > rom. *belo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze sagitate.

BELONI- "zărgan, peşte teleostean". #1 L *belone* "zărgan" > fr. *beloni-,* engl. *id.* > rom. *beloni-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.n.pl., ordin din clasa actinopterigienilor, cuprinzând peşti osoşi marini, cu corpul alungit şi cilindric, având ca tip zărganul.

BELONO- "vârf ascuţit, ac". #1 gr. *belone* "ac, vârf ascuţit" > fr. *bélono-,* engl. *id.* > rom. *belono-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de înţepăturile cu acul; **~ id** (v. -id), adj., în formă de ac.

BENTO- "fundul apelor, adânc". #1 gr. *benthos* "adânc, adâncime" > fr. *bentho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *bento-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj. (despre organisme) care se hrăneşte cu vieţuitoare bentonice; **~ fili** (v. -fil_1), adj., s.m.pl. (peşti) care depun icrele pe un substrat vegetal, pietros sau nisipos;

~ fite (v. -fit), s.f.pl., plante fixate pe fundul mărilor sau al apelor dulci; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre sedimente marine) de origine organică vegetală sau animală; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat cu care se poate fotografia fundul mării la adâncimi foarte mari; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat de scufundare sferic, suspendat de nava de cercetări cu ajutorul unui cablu.

BI- „dublu, de două ori, îndoit". #1 L *bis* "de două ori" > fr. *bi-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *bi-.* #2 **~ anter** (v. -anter), adj., cu două antere; **~ atlon** (v. -atlon), s.n., probă sportivă constând în două încercări atletice combinate; **~ axifer** (v. axi-, v. -fer), adj., care are două axe florale; **~ cefal** (v. -cefal), adj., care are două capete; **~ centric** (v. -centric), adj., care are două centre; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. **1.** Care prezintă două cicluri. **2.** Dispus în două verticile sau cercuri. **3.** (Despre un compus organic) A cărui formulă conţine două lanţuri închise; **~ color** (v. -color), adj., care are două culori; **~ corn** (v. -corn), adj., care are două antene sau două coarne; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., tipăritură în două culori; **~ cuspid** (v. -cuspid), adj., care prezintă două vârfuri; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., anomalie congenitală în care apar două degete la o mână sau la un picior; **~ fer** (v. -fer), adj. (despre plante) care înfloreşte şi care fructifică de două ori pe an; **~ fid** (v. -fid), adj., despicat în două; **~ flor** (v. -flor), adj., care are două flori; **~ form** (v. -form), adj., cu două forme; **~ gam** (v. -gam), adj., s.m.,f. (persoană) care are două soţii sau care a contractat două căsătorii paralele; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., situaţie a unei persoane bigame; **~ lingv** (v. -lingv), adj. care vorbeşte şi care scrie în două limbi; **~ lobectomie** (v. lob-, v. lobo-, v. -ectomie), s.f., rezecţie a doi lobi pulmonari; **~ man** (v. -man_2), adj., care are două mâini; **~ nom** (v. -nom_2), s.n., expresie algebrică formată din doi termeni; **~ ped** (v. -ped_2), adj., s.n. (animal) cu două picioare; **~ penatifid** (v. penati-, v. -fid), adj., care are limbul împărţit în mai multe segmente dispuse în mod penat; **~ peniform** (v. -peni, v. -form), adj. (despre muşchi) ale cărui fibre se inserează angmar pe două feţe ale unui tendon central; **~ petal** (v. -petal), adj. care are două petale; **~ remă** (v. -remă), s.f., navă romană cu două rânduri de vâsle suprapuse; **~ silab** (v. -silab), adj., de două silabe; *sin.* bisilabic; **~ sulc** (v. -sulc) adj. (despre animale) cu copita despicată; **~ triflor** (v. tri-, v. -flor), adj., care are de două ori câte trei flori; **~ univoc** (v. uni-, v. -voc), adj., care se găseşte într-un raport reciproc şi exclusiv de unu la unu; **~ valent** (v. -valent), adj. **1.** (Despre elemente chimice) Cu două valenţe. **2.** Care are două valori; **~ valve** (v. -valv), adj., s.f. pl. **1.**

Adj. Cu cochilia formată din două valve. **2.** Adj. (Despre capsule botanice) Format din două părţi. **3.** S.f.pl. Clasă de moluşte acvatice marine şi dulcicole, cu corpul cuprins într-o cochilie bivalvă şi cu branhii lamelare.

BIAIO- "anormal". #1 gr. *biaios* "forţat" > fr. *biaio-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *biaio-.* #2 **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare anormală morfologică şi funcţională sub influenţa unor factori obişnuiţi.

BIBLIO- "carte, de cărţi". #1 gr. *biblion* "carte" > fr. *biblio-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *biblio-.* #2 **~ clast** (v. -clast), s.m.,f., distrugător de cărţi; **~ fag** (v. -fag), adj., s.m.,f. (insectă) care se hrăneşte cu celuloza din cărţi; **~ fil** (v. -fil_1), adj., s.m.,f. **1.** Adj., s.m.,f. (Colecţionar) de cărţi rare şi preţioase. **2.** Adj. (Despre ediţii) Realizat în condiţii grafice deosebite; **~ filie** (v. -filie_1), s.f. **1.** Pasiune de a cunoaşte, de a evalua şi de a colecţiona cărţi rare şi preţioase. **2.** Ramură a bibliologiei care se ocupă cu studiul cărţilor rare şi al valorii lor artistice; **~ fob** (v. -fob), s.m., persoană care urăşte cărţile; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., aversiune patologică faţă de cărţi; **~ graf** (v. -graf), s.m., specialist în bibliografie (1); **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Ramură a bibliologiei care se ocupă cu studiul tipăriturilor, al ediţiilor operelor etc. **2.** Ansamblul lucrărilor unui autor sau al scrierilor referitoare la o anumită chestiune; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în bibliologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul cărţilor din punct de vedere al formei, al istoricului lor etc.; **~ man** (v. -man_1), adj., s.m.,f. (persoană) care manifestă pasiune excesivă pentru cărţi; **~ manie** (v. -manie), s.f., pasiune exagerată pentru cărţi; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., instituţie de cultură în care se adună, se organizează şi se păstrează cărţile şi publicaţiile, pentru a putea fi puse la dispoziţia cititorilor; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor maladii nervoase prin lecturi adecvate.

-BIE "viaţă, vieţuire". #1 gr. *bios* "viaţă" > fr. *-bie* > rom. *-bie.*

BILI- "fiere, căi biliare". #1 L *bilis* "fiere" > fr. *bili-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *bili-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., cultura agentului patogen al unei boli infecţioase într-un mediu adecvat bilei; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce fiere; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a fierii; *sin.* bilogeneză; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere parţială sau totală a fierii către exterior; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţa de săruri biliare în urină.

BILO- "fiere". #1 L *bilis* "fiere" > fr. *bilo-,* engl. *id.* > rom. *bilo-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., biligeneză*; **~ liză** (v. -liză), s.f., distrugere bacteriană în prezenţa fierii sau a sărurilor biliare.

BIO- "viaţă, fiinţă vie". #1 gr. *bios* "viaţă" > fr. *bio-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.*

> rom. *bio-.* #2 **~ bibliografie** (v. biblio-, v. -grafie), s.f., scriere care cuprinde prezentarea vieţii cuiva şi lista analitică a lucrărilor sale; **~ blast** (v. -blast), s.n. **1.** Substanţă ipotetică vie, componentă fundamentală a citoplasmei. **2.** Celulă capabilă să trăiască independent; **~ calorimetrie** (v. calori-, v. -metrie_1), s.f., parte a biologiei care se ocupă cu studiul fenomenelor calorice produse de activitatea organică; **~ cenologie** (v. ceno-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul biocenozelor; **~ cenometru** (v. ceno-_1, v. -metru_1), s.n., dispozitiv pentru colectarea cantitativă a nevertebratelor din ierburi; **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., ansamblul organismelor animale şi vegetale legate de un anumit loc de viaţă, formând un tot unitar; **~ ciclu** (v. -ciclu), s.n. **1.** Ciclu vital evolutiv al unui organism. **2.** Ansamblul transformărilor ciclice din natură care implică totalitatea organismelor vii. **3.** Subdiviziune a biosferei, cuprinzând biocenozele din principalele medii de viaţă; **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care poate distruge un organism vegetal sau animal; **~ climagramă** (v. clima-, v. -gramă), s.f., grafic rezultat din suprapunerea cerinţelor termohidrice ale unei specii, exprimate cifric, peste diagrama climatului unei localităţi date; **~ climatolog** (v. climato-, v. -log), s.m., specialist în bioclimatologie; **~ climatologie** (v. climato-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază relaţiile dintre organisme şi climă; **~ coloid** (v. colo-_2, v. -id), s.m., substanţă coloidală prezentă în celulele sau în ţesuturile organismelor; **~ cor (~ chor)** (v. -cor), s.n. **1.** Linie de hotar între regiunile floristice sau faunistice. **2.** Grupare de plante şi animale în cadrul unui biotop; **~ corie (~ chorie)** (v. -corie_2) s.f., parte a biocenozei cu durata de existenţă redusă, care apare ca urmare a unor condiţii favorabile; *sin.* microcenoză; **~ crom** (v. -crom), adj., s.m. **1.** Adj. Cu pigmentaţie biologică. **2.** S.m. Pigment produs de plante sau de animale; **~ dermă** (v. -derm), s.f., totalitatea organismelor din biocenoza unei ape care trăiesc pe tegumentul animalelor; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la fenomenele dinamice vitale ale organismelor; **~ dozimetru** (v. dozi-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru stabilirea cantităţii de raze ultraviolete, necesară pentru producerea unui eritem minim; **~ ecologie** (v. eco-_1, v. -logie_1), s.f., ecologie a plantelor şi animalelor; **~ electrogeneză** (v. electro-, v. -geneză), s.f., proces de producere a electricităţii în celulele şi ţesuturile organismelor vii; **~ ergonomie** (v. ergo-, v. -nomie), s.f., ramură a ergonomiei care studiază oboseala organismului în relaţie cu durata zilei de muncă, cu repausul, cu orarul, cu alimentaţia etc.; **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu organisme vii; **~ fenomenologie** (v. fenomeno-, v. -

logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul fenomenelor vieţii; **~ fil** (v. -fil_1) adj. (despre elemente chimice) care se concentrează în corpul vieţuitoarelor; **~ filaxie** (v. -filaxie), s.f., ansamblu de mecanisme defensive ale organismului; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., microorganisme care nu produc tulburări organismelor-gazdă; **~ fiţie** (v. -fiţie), s.f., stare de echilibru instabil al organismului animal sau vegetal, în care se găsesc inactive unele virusuri; **~ for** (v. -for), s.n. **1.** Unitate a substanţei ereditare. **2.** Ultima unitate ipotetică a celulei; **~ fotogeneză** (v. foto-, v. -geneză), s.f., fenomen de producere a luminii reci de către unele vieţuitoare; *sin.* bioluminescenţă; **~ gen** (v. -gen_1), adj., s.m.,n. **1.** Adj. (Despre roci) Care a luat naştere prin activitatea organismelor. **2.** Adj. (Despre organisme) Care trăieşte parazit pe alt organism viu. **3.** S.m. Moleculă ipotetică, purtătoare a fenomenelor specifice vieţii. **4.** S.n. Îngrăşământ agricol obţinut din culturi de bacterii bogate în azot; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., teorie potrivit căreia orice fiinţă provine numai din altă fiinţă care a procreat-o; **~ genic** (v. -genic), adj. **1.** Produs de materia vie. **2.** Referitor la valoarea nutritivă a unei ape pentru microorganisme; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., ştiinţă care studiază dezvoltarea ontogenetică şi evoluţia filogenetică a organismelor animale şi vegetale; **~ geocenologie** (v. geo-, v. ceno-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază distribuţia geografică a comunităţilor vegetale şi animale; **~ geocenoză** (v. geo-, v. -cenoză_1), s.f. complex unitar al suprafeţei Pământului în care biocenoza, şi părţile respective din litosferă, hidrosferă, atmosferă şi pedosferă se condiţionează reciproc; **~ geograf** (v. geo-, v. -graf), s.m.,f., specialist în biogeografie; **~ geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., ştiinţă care studiază repartiţia organismelor vegetale şi animale pe suprafaţa terestră; **~ glifă** (v. -glif), s.f., urmă lăsată de vieţuitoarele fosile pe suprafaţa inferioară a stratelor sedimentare; **~ gnoză** (v. -gnoză), s.f., studiu al cunoaşterii proceselor care au loc în materia vie; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., autor de biografii; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., expunere orală sau scrisă a vieţii unei persoane; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a unui biosistem sau a variaţiilor lui în timp; **~ id** (v. -id), adj. (despre un sistem viabil) capabil să manifeste proprietăţi specifice vieţii numai în interiorul unui alt organism; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă sedimentară provenind din transformarea substanţei organice a vieţuitoarelor; **~ litic** (v. -litic_2), adj., care distruge viaţa; **~ liză** (v. -liză), s.f., descompunere a materiei vii sub acţiunea fermenţilor; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în biologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază organismele vii şi

diferitele aspecte ale vieţii; **~ meteorolog** (v. meteoro-, v. -log), s.m.,f., specialist în biometeorologie; **~ meteorologie** (v. meteoro-, v. -logie_1), s.f., studiul influenţei factorilor climatici asupra fiinţelor vii; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de cercetare a fenomenelor biologice prin măsurători efectuate asupra fiinţelor vii; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., denumire generică pentru instrumentele de măsurare a stării de sănătate; **~ microscop** (v. micro-, v. -scop), s.n., aparat special, utilizat în biomicroscopie; **~ microscopie** (v. micro-, v. -scopie), s.f., examen microscopic al celulelor şi ţesuturilor vii; **~ morfogeneză** (v. morfo-, v. -geneză), s.f., proces de dezvoltare a caracterelor biologice şi morfologice ale organismelor, în funcţie de condiţiile de existenţă; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f. **1.** Totalitatea modificărilor structurale şi funcţionale ale organismelor; **2.** Acţiune morfogenetică a organismelor vii asupra altora; **~ necroză** (v. -necroză), s.f., proces de distrugere a unui ţesut organic, ca urmare a unor leziuni distrofice; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., ştiinţă care se ocupă cu legile de manifestare a vieţii; **~ nomogeneză** (v. nomo-_1, v. -geneză), s.f., proces biologic evolutiv determinat prin legi cauzale şi logice; **~ noză** (v. -noză), s.f., tulburare a activităţii normale a unui organism produsă de un agent patogen viu; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., patologie privită din perspectivă biologică; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f. **1.** Materie organică vie, care intră în constituţia tuturor vieţuitoarelor. **2.** Substanţa fundamentală, vâscoasă şi vie, a celulei; **~ plast** (v. -plast), s.n., particulă citoplasmatică vie, capabilă de a se reproduce singură; **~ plastic** (v. -plastic), adj., referitor la proprietatea celulelor vii, de a-şi reface distrugerile suferite; **~ poieză** (v. -poieză), s.f., totalitatea fenomenelor care au contribuit la apariţia organismelor vii; **~ pulpectomie** (v. pulp-, v. pulpo-, v. -ectomie), s.f., extirpare a pulpei dentare vii; **~ ritmogramă** (v. ritmo-, v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a ritmurilor biologice ale organismului; **~ scopie** (v. -scopie), s.f. **1.** Observaţie a proceselor vitale. **2.** Studiul vieţii pe bază de observaţii; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., totalitatea organismelor vegetale şi animale care trăiesc pe suprafaţa pământului; **~ sociologie** (v. socio-, v. -logie_1), s.f. **1.** Teorie neştiinţifică care explică viaţa socială şi politică, în primul rând prin factori biologici. **2.** Studiu al comunităţilor vegetale şi animale, fundamentat pe ideea analogiei dintre structurile sociale şi cele ecologice; **~ spectrometrie** (v. spectro-, v. -metrie_1), s.f., aplicare a metodelor spectrometrice pentru determinarea prezenţei unui material străin; **~ spectroscopie** (v. spectro-, v. -scopie), s.f., examinare a ţesuturilor vii, cu ajutorul spectroscopului; **~ speolog** (v.

speo-, v. -log), s.m.,f., specialist în biospeologie; **~ speologie** (v. speo-, v. -logie_1), s.f., disciplina care studiază viaţa plantelor şi a animalelor cavernicole; **~ stratigrafie** (v. strati-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază răspândirea organismelor de-a lungul epocilor geologice şi depozitele sedimentare cu ajutorul fosilelor; **~ stratinomie** (v. strati-, v. -nomie), s.f., parte a paleontologiei care studiază condiţiile în care au fost înglobate în depozitele sedimentare fosilele vegetale şi animale de-a lungul erelor geologice; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., disciplină care se ocupă cu clasificarea organismelor vii; *sin.* biotaxonomie; **~ taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., biotaxie*; **~ tehnologie** (v. tehno-, v. -logie_1), s.f., elaborarea de tehnici şi de metodologii ştiinţifice pe baza înţelegerii proceselor biologice la toate nivelele de organizare a biosferei; **~ telemetrie** (v. tele-, v. -metrie_1), s.f., măsurare şi determinare a unor procese vitale de la distanţă; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a produselor biologice în scop terapeutic; **~ termogeneză** (v. termo-, v. -geneză), s.f., transformare a energiei chimice în căldură la nivel celular; **~ tip** (v. -tip), s.n. **1.** Grup de indivizi care au aceeaşi constituţie genetică şi care nu se deosebesc morfologic, prezentând, în schimb, diferenţe de ordin biologic. **2.** Tip constituţional. **3.** Grup de germeni cu proprietăţi biochimice asemănătoare, în cadrul unei specii; **~ tipologie** (v. tipo-, v. -logie_1), s.f. **1.** Ramură a biologiei care studiază biotipurile. **2.** Disciplină care cercetează pentru fiecare individ relaţiile posibile între structura corpului şi comportamentul psihologic; **~ tom** (v. -tom), s.n., aparat cu ajutorul căruia se realizează tomografia; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., studiul structurii unui organism vegetal sau animal prin disecţie; **~ top** (v. -top), s.n., teritoriu de viaţă limitat, cu condiţii ecologice relativ similare; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre organisme) care se hrăneşte cu substanţe existente în fiinţele vii; **~ trofic** (v. -trofic), adj., referitor la nutriţia ţesuturilor organice; **~ zom** (v. -zom), s.m., unitate organică şi funcţională din citoplasmă.

-BIONT "fiinţă vie, organism". #1 gr. *bion, bionton* "organism viu" > fr. -*bionte,* germ. *-biont,* engl. *id.* > rom. *-biont.*

-BIOTIC "relativ la viaţă, vital, biologic". #1 gr. *biotikos* "referitor la viaţă" > fr. *-biotique,* engl. *-biotic,* germ. *-biotisch* > rom. *-biotic.*

-BIOZĂ "viaţă, nutriţie". #1 gr. *biosis* "mijloc de trai" > fr. *-biose,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *-bioză.*

BISO- "mătase, mătăsos" #1 gr. *byssos* "in foarte fin" > fr. *bysso-,* engl. *id.* > rom. *biso-.* #2 **~ id** (v. -id), adj. (despre frunze) cu aspect de peri mătăsoşi; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., varietate de amfibol cu aspect fibros.

BITUMINI- "bitum, bituminos". #1 L *bitumen, bituminis* "smoală" > fr. *bitumini-,* engl. *id.* > rom. *bitumini-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine bitum; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de bitum.

-BIU "viaţă, vietate, existenţă". #1 gr. *bios* "viaţă" > L sav. *-bium,* germ. *id.* > rom. *-biu.*

-BLAST "germen, embrion". #1 gr. *blastos* "lăstar, mugur" > fr. *-blate,* germ. *-blast,* engl. *id.* > rom. *-blast.*

-BLASTEZĂ "germinaţie, înmugurire". #1 gr. *blastesis* "încolţire, înmugurire" > fr. *-blastése,* germ. *id.* > rom. *-blasteză.*

-BLASTIC "germinativ, germinat". #1 gr. *blastikos* "germinat" > fr. *-blastique,* engl. *-blastic,* germ. *-blastisch* > rom. *-blastic.*

-BLASTIE "germinaţie, înmugurire". #1 gr. *blastos* "germen, mugur" > fr. *-blastie,* engl. *-blasty* > rom. *-blastie.*

BLASTO- "germen, mugure, embrion". #1 gr. *blastos* "mugure, germen" > fr. *blasto-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *blasto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.m., mugure florifer; **~ cel** (v. -cel_1), s.n., cavitate centrală de segmentare a blastulei; **~ cist** (v. -cist). **1.** Blastulă. **2.** Veziculă germinativă; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă embrionară nediferenţiată; **~ derm** (v. -derm), s.n., membrană vitelină care dă naştere corpului embrionar; **~ filă** (v. -fil_2), s.f., rudiment al cotiledonului; **~ for** (v. -for), s.n. **1.** Cordon ombilical al ovulului. **2.** Fir care leagă sămânţa de pericarp şi o nutreşte în tinereţe. **3.** Formaţie anatomică cu aspect de cordon; **~ ftorie** (v. -ftorie), s.f., degenerare a germenilor din citoplasma oului fecundat; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Dezvoltare timpurie a embrionului în timpul segmentării şi formarea păturilor germinale. **2.** Reproducere prin înmugurire; *sin.* blastogenie; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., blastogeneză* (1, 2); **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a mugurilor; **~ ide** (v. -id), adj., s.f.pl. **1.** Adj. În formă de mugur. **2.** S.n.pl. Clasă de echinoderme fosile, cu înfăţişare de muguri calcaroşi, descoperite în terenurile paleozoice; **~ liză** (v. -liză), s.f., distrugere a celulei reproducătoare; **~ manie** (v. -manie), s.f., proliferare teratologică a ramurilor; *sin.* cladomanie; **~ mer** (v. -mer), s.n., celulă care provine din prima diviziune a oului fecundat; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., ciuperci levuriforme patogene, care se reproduc prin înmugurire; **~ neuropor** (v. neuro-, v. -por), s.m., deschidere temporară la unii embrioni, formată din unirea blastoporului cu neuroporul; **~ por** (v. -por), s.m., gura primitivă a embrionului, prin care cavitatea internă a gastrulei comunică cu exteriorul; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., a doua fază în dezvoltarea unui embrion; *sin.* blastulă; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., spori

imperfecţi care se formează prin înmugurirea unei celule preexistente; **~ stromă** (v. -stromă), s.f., porţiune a blastodermului; **~ zooid** (v. zoo-, v. -id), s.m., organism care se dezvoltă dintr-un blastem, prin reproducere asexuată.

BLASTOMO- "tumoare, umflătură". #1 gr. *blastoma* "tumoare" > fr. *blastomo-,* engl. *id.* > rom. *bastomo-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care generează tumori; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare şi dezvoltare a unei tumori maligne.

BLEFAR-, v. **BLEFARO-** #2 **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., inflamaţie simultană a pleoapelor şi a conjunctivei.

-BLEFARIE "pleoapă". #1 gr. *bleapharon* "cili, pleoapă" > fr. *-blépharie >* rom. *-blefarie.*

BLEFARO- "pleoapă, palpebral". #1 gr. *blepharon* „pleoapă" > fr. *blépharo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *blefaro- >* rom. *blefaro-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., corpuscul situat la baza flagelilor; **~ calazie** (v. -calazie), s.f., lărgire a plicei cutanate a pleoapei superioare; **~ fimoză** (v. -fimoză), s.f., micşorare a deschiderii fantei palpebrale; **~ for** (v. -for), adj. (despre frunze) prevăzut pe margine cu peri sau cili paraleli; **~ pioree** (v. pio-, v. -ree), s.f., inflamaţie purulentă a globului ocular; **~ plaste** (v. -plast), s.n.pl., granule intracelulare colorate intens, implicate în generarea cililor şi flagelilor; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a unei pleoape distruse; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a pleoapei şi a aparatului său muscular; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a pleoapei superioare; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie de suturare a unei pleoape; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., contracţie spasmodică a muşchiului orbicular al pleoapelor; **~ stat** (v. -stat), s.n., instrument medical pentru menţinerea pleoapelor îndepărtate în timpul operaţiilor pe ochi; **~ stazie** (v. -stazie), s.f., imobilizare a pleoapelor; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare a pleoapelor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie palpebrală.

-BLEM "ţesut organic". #1 gr. *blema* "pătură" > fr. *-bléme,* germ. *-blem,* engl. *id.* > rom. *-blem.*

BLEN-, v. **BLENO-** #2 **~ enterie** (v. -enterie), s.f., stare patologică manifestată prin eliminarea frecventă a materiilor fecale de consistenţă lichidă sau moale; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f. **1.** Inflamaţie catarală a conjunctivei. **2.** Secreţie conjunctivală exagerată; **~ otoree** (v. oto-, v. -ree), s.f., scurgere a urechii în catarul auricular; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţa de mucozităţi în urină.

BLENI- "mucus, mucozitate". #1 L *blennus* "răpciugos, mucios" > fr. *blenni-,*

engl. *id.* > rom. *bleni-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine mucus; **~ form** (v. -form), adj., care are aspect de mucozitate.

BLENO- „mucus, mucozitate". #1 gr. *blenna* "mucozitate" > fr. *blenno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *bleno-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce mucus; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu mucusul; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., boală venerică contagioasă, manifestată prin scurgeri purulente, mâncărime etc.; *sin.* gonoree, blenoree; **~ ree** (v. -ree), s.f., blenoragie*.

-BLEPSIE "vedere, văz". #1 gr. *blepsis* "vedere, văz" > fr. *-blepsie,* germ. *id.* > rom. *-blepsie.*

-BOL (-BOLĂ) "aruncare, schimbare, transformare". #1 gr. *ballo, ballein* "a azvârli, a arunca" > fr. *-bole,* germ. *-bol,* engl. *-bole >* rom. *-bol, -bolă.*

-BOLĂ, v. **-BOL.**

BOLEO- "împrăştiere, diseminare". #1 gr. *boleo* "a arunca, a azvârli" > fr. *boléo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *boleo-.* #2 **~ anemocorie** (v. anemo-, v. -corie_2), s.f., răspândire a seminţelor şi sporilor prin aruncare la exterior; **~ autocorie** (v. auto-, v. -corie_2), s.f., autodiseminare printr-un mecanism propriu.

-BOLIE "schimbare, modificare, transfigurare". #1 gr. *bole* "aruncare, azvârlire" > fr. *-bolie,* germ. *id.,* engl. *-boly >* rom. *-bolie.*

BOLO- "energie radiantă, radiaţie". #1 gr. *bole, bolos* "rază, suliţă, săgeată" > fr. *bolo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *bolo-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a intensităţii radiaţiilor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument folosit pentru măsurarea fluxurilor de radiaţii termice. **2.** Aparat pentru măsurarea cantităţii de energie radiantă. **3.** Instrument pentru măsurarea intensităţii radiaţiilor electromagnetice. **4.** Aparat care măsoară strălucirea aparentă a stelelor.

BOMBICI- "mătase, mătăsos". #1 L *bombyx, (-ycis)* „vierme de mătase" > fr. *bombyci- >* rom. *bombici-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre frunze) care poartă peri mătăsoşi şi moi.

BOMBILI- "bondar". #1 gr. *bombylios* "bondar" > fr. *bombyli-,* engl. *id.* > rom. *bombili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă bondari.

BOSTRICI- "elice". #1 L tz. *bostrychus* "buclat, ondulat" > fr. *bostryci- >* rom. *bostrici-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de elice.

BOTANO- "plantă, vegetale". #1 gr. *botane* "iarbă, păşune" > fr. *botano-,* engl. *id.* > rom. *botano-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu vegetale; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., botanică descriptivă; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., plantă fosilă; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul plantelor; *sin.* botanică.

BOTR-, v. **BOTRO-.** #2 **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut format din celule sau din canale poroase; *sin.* tafrenchim.

BOTRIO-_1 "botridie, organ de fixare". #1 gr. *bothrion* "cavitate mică, gropiţă" > fr. *bothrio-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *botrio-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., vierme parazit intestinal din familia cestodelor, al cărui organ de fixare este format din două botridii.

BOTRIO-_2 "ciorchine, racem". #1 gr. *botrys, (-yos)* „ciorchine de strugure" > fr. *botryo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *botrio-.* #2 **~ blastospori** (v. blasto-, v. -spor), s.m.pl., celule reproducătoare asexuate formate pe sterigme care se găsesc de-a lungul hifelor sau pe nişte umflături terminale sau intercalare; **~ for** (v. -for), adj., care poartă ciorchini sau raceme; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., mineral din grupul aluminit-cianotrichitului, care se prezintă în agregate reniforme sau botrioidale; **~ id** (v. -id), adj., în formă de ciorchine; *sin.* botrioidal; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., varietate de datolit care se prezintă în agregate sub formă de ciorchini de strugure; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a curei de struguri în scop terapeutic.

BOTRO- "rid, cicatrice". #1 gr. *bothros* "şanţ, groapă" > fr. *bothro-,* engl. *id.* > rom. *botro-.* #2 **~ dendron** (v. -dendron), s.m., plantă fosilă dintre licopodialele paleozoice, pe a cărei scoarţă există riduri foliare.

BOTULI- "cârnat". #1 L *botulus* "caltaboş, cârnat" > fr. *botuli-,* engl. *id.* > rom. *botuli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de cârnat.

BRACTEI- "bractee, frunzuliţă". #1 L *bractea* "lamă de metal" > fr. *bractéi-,* engl. *id.* > rom. *bractei-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre flori) prevăzut cu bractee; **~ form** (v. -form), adj., în formă de bractee.

BRACTEO- "bractee, frunzuliţă". #1 L *bractea* "lamă, foiţă de metal" > fr. *bractéo-,* engl. *id.,* germ. *brakteo-* > rom. *bracteo-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., dezvoltare excesivă şi proliferare teratologică a bracteelor.

BRADI- "încet, lent, încetinit, rar". #1 gr. *bradys* "lent, încet" > fr. *brady-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *bradi-.* #2 **~ artrie** (v. -artrie), s.f., ritm încetinit în articularca cuvintelor; **~ auxeză** (v. -auxeză), s.f., creştere întârziată a unui organ faţă de altul; **~ bazie** (v. -bazie), s.f., mers încetinit, datorat unor cauze patologice; **~ cardie** (v. -cardie), s.f., încetinire a activităţii cardiace, manifestată prin scăderea pulsului; *sin.* bradiritmie; **~ chinezie (~ kinezie)** (v. -chinezie), s.f., încetineală în executarea mişcărilor; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin scurtarea degetelor; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., percepere lentă a senzaţiilor exteroceptive; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., consum lent al hranei; **~**

fazie (v. -fazie), s.f., tulburare de limbaj, constând într-o exprimare foarte rară a cuvintelor; **~ femie** (v. -femie), s.f., încetinire generală a debitului verbal; **~ frenie** (v. -frenie), s.f., desfăşurare lentă a proceselor psihomotorii; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., evoluţie încetinită a unor organisme vegetale sau animale; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., bradilalie*; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., încetinire anormală a ritmului vorbirii; *sin.* bradiglosie; **~ pepsie** (v. -pepsie), s.f., proces digestiv încetinit; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., rărire anormală a mişcărilor respiratorii; **~ pragie** (v. -pragie), s.f., diminuare anormală a activităţii motorii; *sin.* bradipraxie; **~ praxie** (v. -praxie), s.f., bradipragie*; **~ psihie** (v. -psihie), s.f., încetinire anormală a ritmului funcţiilor psihice; **~ ritmie** (v. -ritmie), s.f., bradicardie*; **~ sfigmie** (v. -sfigmie), s.f., încetinire a bătăilor pulsului; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., întârziere patologică a ejaculaţiei; **~ sporie** (v. -sporie), s.f., diseminarea seminţelor într-o perioadă mai lungă de timp, până toamna târziu; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., încetinire a proceselor metabolice; **~ urie** (v. -urie), s.f., eliminare încetinită a urinii; **~ zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă din ordinul teromorfelor; *sin.* pareiazaur.

-BRAH "scurt, îngust". #1 gr. *brakhys* "îngust, scurt" > fr. *-braque,* rom. *-brah.*

BRAHI-_1 "scurt, îngust". #1 gr. *brakhys* "scurt" > fr. *brachy-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *brachi-* > rom. *brahi-.* #2 **~ bazie** (v. -bazie), s.f., mers cu paşi anormal de mici; **~ blast** (v. -blast), s.n., lujer anual scurt, cu creştere limitată; **~ caul** (v. -caul) adj., cu tulpina scurtă; **~ cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (persoană) care are craniul cu diametrele longitudinal şi transversal aproape egale; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., constituţia unei persoane brahicefale; *sin.* brahicranie; **~ cer** (v. -cer_1), adj., s.n. pl. **1.** Adj. Care are coarne sau antene scurte. **2.** S.n.pl. Subordin de insecte diptere, care se caracterizează prin antene scurte; **~ cheilie** (v. -cheilie), s.f., anomalie caracterizată prin scurtarea accentuată a uneia sau a ambelor buze; *sin.* microcheilie; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri scurte; **~ corm (~ korm)** (v. -corm), adj., s.m.,f. (persoană) cu trunchiul scurt; **~ cran** (v. -cran), adj., cu craniul mic; **~ cranie** (v. -cranie), s.f., brahicefalie*; **~ dactil** (v. -dactil), adj., cu degetele scurte; **~ dactilie** (v. dactilie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin scurtimea exagerată a degetelor; **~ drom** (v. -drom), adj. (despre nervaţia frunzei) îndreptat spre marginea organului, apoi curbat şi reticulat; **~ falangie** (v. -falangie), s.f., anomalie caracterizată prin falange anormal de scurte; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze foarte scurte; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., limbă anormal de scurtă; **~ gnat**

(v. -gnat), adj., cu maxilare anormal de scurte; **~ gnatie (~ gnaţie)** (v. -gnatie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin dezvoltarea redusă în lungime a maxilei sau a mandibulei; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., stenografie*; **~ logie** (v. -logie_1) s.f., specie de elipsă care constă în evitarea repetării unui element al frazei, exprimat anterior; *sin.* brahiologie; **~ melie** (v. -melie), s.f., malformaţie congenitală, caracterizată prin dezvoltarea incompletă sau în lungime a membrelor; *sin.* micromelie; **~ metrop** (v. metr-, v. metro-, v. -op), adj. (despre ochi) al cărui focar este situat între infinit şi retină; **~ metropie** (v. metr_2-, v. metro_2-, v. -opie), s.f., stare patologică a ochiului brahimetrop; **~ morf** (v. -morf), adj., s.m. (tip constituţional) caracterizat prin trup îndesat şi membre scurte; *sin.* brahitip; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., stare caracterizată printr-o statură anormal de mică; **~ odont** (v. -odont), adj., ai cărui dinţi au coroană scurtă şi erupţie rapidă; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., respiraţie scurtă şi sacadată; **~ pode** (v. -pode), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Cu picioarele sau cu peţiolurile scurte. **2.** S.n.pl. Clasă de animale nevertebrate bentonice, exclusiv marine; **~ pter** (v. -pter), adj., cu aripile anormal de scurte; **~ rahie** (v. -rahie), s.f., coloană vertebrală anormal de scurtă; **~ rinc** (v. -rinc), adj., cu ciocul scurt; **~ rinie** (v. -rinie), s.f., anomalie congenitală caracterizată printr-un nas foarte scurt; **~ schelie** (v. -schelie), s.f., dezvoltare insuficientă a membrelor inferioare; **~ stafilie** (v. -stafilie), s.f., anomalie caracterizată printr-un arc alveolar scurt; **~ stilie** (v. -stilie), s.f., tip de heterostilie cu stile mai scurte decât staminele; **~ tip** (v. -tip), adj., s.m. brahimorf*; **~ ur** (v. -ur) adj., cu coada scurtă.

BRAHI_2- "plex brahial". #1 gr. *brakhion* "braţ" > fr. *brachi-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *brahi-.* #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere în zona plexului brahial.

-BRAHIE „braţ". #1 gr. *brakhion* "braţ" > fr. *-brachie,* germ. *id.,* it. *-brachie* > rom. *-brahie.*

BRAHIO-_1 "scurt, îngust". #1 gr. *brakhys* "îngust, scurt" > fr. *brachyo-,* it. *brachio-* > rom. *brahio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., brahilogie*.

BRAHIO-_2 "braţ, membru superior". #1 gr. *brakhion* "braţ" > fr. *brachio-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *brahio-.* #2 **~ pode** (v. -pod), s.n.pl. clasă de nevertebrate marine cu cochilie bivalvă şi cu două braţe spiralate în jurul gurii; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., amputare a unui braţ; **~ zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă uriaşă dinozauriană din jurasicul superior şi cretacicul inferior, cu membrele posterioare mai scurte decât cele anterioare.

BRAHISTO- "foarte scurt". #1 gr. *brakhystos* "cel mai scurt" > fr. *brachysto-,*

engl. *id.* > rom. *brahisto-.* #2 **~ cronă** (v. -cron), s.f., traiectorie pe care un corp realizează cel mai scurt timp, atunci când se deplasează între două puncte date, sub acţiunea gravitaţiei.

BRANCHI-, v. **BRANHI-.**

BRANCHIO-, v. **BRANHIO-.**

BRANHI- (BRANCHI-) "branhii". #1 L *branchiae* "branhii" > fr. *branchi-,* engl. *id.* > rom. *branhi-, branchi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care trăieşte parazitar pe branhiile peştilor; **~ fer** (v. -fer), adj., care este înzestrat cu branhii; **~ form** (v. -form), adj., în formă de branhii.

BRANHIO- (BRANCHIO-) "branhii, lamele branhiale". #1 gr. *brankhia* "urechi de peşti, branhii" > fr. *branchio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *branhio-, branchio-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care îşi are originea în branhii; **~ mer** (v. -mer), s.n. segment al mezodermului visceral ; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., ciuperci inferioare care parazitează în vasele sanguine din lamelele branhiale ale peştilor; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., ordin de crustacee inferioare, cu corpul segmentat şi prevăzut cu formaţii branhiale; **~ steg** (v. -steg), adj., care acoperă branhiile; **~ stome** (v. -stom), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care are branhiile unite cu gura; **2.** S.n.pl. Gen de cefalocordate, al căror tip este amfioxul; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., reacţie fizică prin care peştii sunt antrenaţi către o apă mai oxigenată; **~ zaur** (v. -zaur), s.m., animal amfibiu din carboniferul superior permian, din grupa stegocefalilor, asemănător cu salamandra.

BREFO- "embrion". #1 gr. *brephos* "embrion" > fr. *brépho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *brefo-.* #2 **~ plastic** (v. -plastic), adj., format din ţesuturi embrionare; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., transplant de ţesuturi embrionare, realizat în cadrul aceleiaşi specii; **~ trofic** (v. -trofic), adj., referitor la nutriţia embrionară.

BREVI- "scurt". #1 L *brevis* "scurt" > fr. *brévi-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *brevi-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpina scurtă; **~ domă** (v. -dom), s.f., cochilie a unui amonit, a cărei cameră de locuit nu depăşeşte lungimea unei circumvoluţii; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori scurte; **~ ped** (v. -ped_2), adj. **1.** Cu picioare scurte. **2.** (Despre flori, frunze etc.) Cu suportul scurt; **~ rostru** (v. -rostru), adj., cu botul sau cu ciocul scurt. **~ roştri** (v. -rostru), s.m.pl., corcodilieni cu botul scurt, lăţit sau rotunjit, care au apărut în jurasic; **~ stil** (v. -stil), adj. (despre plante) cu stilul scurt.

BRICO- "scrâşnire, scrâşnet". #1 gr. *bryko, brykein* "a scrâşni din dinţi" > fr. *bryco-,* engl. *id.* > rom. *brico-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., stare patologică de a scrâşni din dinţi.

-BRIE "creştere, dezvoltare". #1 gr. *bryo* "a creşte" > fr. *-brye,* engl. *-brya* > rom. *-brie.*

BRIO- "muşchi de pământ". #1 gr. *bryon* "muşchi" > fr. *bryo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *brio-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care trăieşte pe muşchi; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., încrengătură de plante cu corpul diferenţiat în rizoizi, tulpină şi frunze, cu structură foarte simplă, al căror tip este muşchiul; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu muşchiul de pământ; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în briologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul muşchilor de pământ; **~ spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată, specifică briofitelor; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., clasă de mici nevertebrate acvatice, care trăiesc în colonii fixate pe fundul apei, având aspect de muşchi de pământ.

BROM-, v. **BROMO-.** #2 **~ hidroză** (v. -hidroză), s.f., transpiraţie fetidă.

BROMATO- "nutriţie". #1 gr. *broma, (-atos)* "hrană, nutriţie" > fr. *bromato-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *bromato-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a mijloacelor de nutriţie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază metodele de nutriţie.

BROMO- "miros fetid". #1 gr. *bromos* "miasmă, miros urât" > fr. *bromo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *bromo-.* #2 **~ dermă** (v. -derm), s.f., erupţie cutanată, provocată de ingestia de medicamente conţinând brom; **~ menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., menstruaţie fetidă; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., respiraţie urât mirositoare.

BRONCHO-, v. **BRONHO-.**

BRONHI-, v. **BRONHIO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilataţie parţială sau generală a bronhiilor; *sin.* bronşectazie.

BRONHIO- "bronhii, bronhial" #1 gr. *bronkhia* "bronhii" > fr. *bronchio-,* engl. *id.* > rom. *bronhio-.* #2 **~ liză** (v. -liză), s.f., proces caracterizat prin leziuni distructive ale peretelui bronhic.

BRONHO- (BRONCHO-) "bronhii, bronhial". #1 gr. *bronkhos* "trahee, bronhie" > fr. *broncho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *bronco-* > rom. *bronho-, broncho-.* #2 **~ biopsie** (v. bi-, v. bio-, v. -opsie), s.f., biopsie a mucoasei bronhice, efectuată în cursul unei bronhoscopii; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., dilataţie chistică a bronhiilor; **~ egofonie** (v. -ego_2, v. -fonie_1), s.f., combinare a egofoniei cu bronhofonia; *sin.* egobronhofonie. **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., rezonanţă exagerată a vocii bolnavului, la ascultarea plămânilor, în cazuri de pneumonie, bronşită, astmă etc.; **~ gen** (v. -gen_1), adj., de origine bronhică; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a bronhiilor după introducerea în căile respiratorii a unei substanţe de

contrast; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., imagine radiologică obţinută în urma unei bronhografii; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune minerală în bronhii; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în bronhologie; ~ **logie** (v. -logie_1) s.f., disciplină care studiază bolile bronhice şi tratamentul acestora; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a calibrului bronhic; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat medical utilizat în bronhometrie; ~ **mucocel** (v. muco-, v. -cel_2), s.n., dilataţie chistică a bronhiilor, plină cu secreţii stagnante; ~ **patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a bronhiilor; ~ **piocel** (v. pio-, v. -cel_2), s.n., dilatare chistică a bronhiilor plină cu puroi; ~ **pioree** (v. pio-, v. -ree), s.f., inflamaţie bronhială purulentă; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a bronhiilor; ~ **plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a bronhiilor; ~ **pneumopatie** (v. pneumo-, v. -patie), s.f., maladie care afectează, în acelaşi timp, bronhiile şi plămânii; ~ **radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., examinare a bronhiilor şi a bronhiolelor cu ajutorul razelor X; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., suturare a bronhiilor; ~ **ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie bronhică; ~ **ree** (v. -ree), s.f., expectoraţie exagerată, provocată de o bronşită cronică; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în bronhoscopie; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare vizuală a interiorului bronhiilor cu ajutorul bronhoscopului; ~ **spasm** (v. -spasm), s.n., contracţie spasmodică a bronhiilor; ~ **spirografie** (v. spiro-_2, v. -grafie), s.f., înregistrare spirografică separată a ventilaţiei celor doi plămâni; ~ **spirometrie** (v. spiro-_2, v. -metrie_1), s.f., metodă de explorare funcţională simultană a fiecăruia din cei doi plămâni; ~ **spirometru** (v. spiro-_2, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea capacităţii fiecăruia din cei doi plămâni; ~ **stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a bronhiilor; ~ **tom** (v. -tom) s.n., instrument chirurgical pentru deschiderea bronhiilor; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a unei bronhii.

-BRONTĂ "tunet, trăsnet". #1 gr. *bronte* "tunet" > germ. *-bronte* > rom. *-brontă.*

BRONTO- "tunet, trăsnet; înfricoşător". #1 gr. *bronte* "trăsnet" > fr. *bronto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *bronto-.* #2 ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică faţă de trăsnete; ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează tunetele; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., parte a meteorologiei care tratează despre tunete; ~ **zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă jurasică uriaşă din ordinul dinozaurienilor erbivori, cu capul mic şi cu gâtul foarte lung.

BUBONO- "regiune inghinală". #1 gr. *boubon* "stinghie, vintre" > fr. *bubono-,* engl. *id.* > rom. *bubono-.* #2 ~ **cel** (v. -cel_2), s.n., hernie inghinală incompletă.

BUCO- "gură, cavitate bucală". #1 L *bucca* "obraz, gură" > fr. *bucco-,* engl. *id.* > rom. *buco-.* #2 **~ faringoscopie** (v. faringo-, v. -scopie), s.f., examinare medicală a porţiunii mediale a faringelui, cu ajutorul unui instrument special.

BUFO- "broască râioasă". #1 L *bufo* "broască" > fr. *bufo-,* engl. *id.* > rom. *bufo-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., folosirea terapeutică a veninului de broască râioasă.

BULB-, v. **BULBO-.** #2 **~ odiu** (v. -odiu), s.n., disc al bulbului vegetal.

BULBI- "bulb, bulbaceu". #1 L *bulbus* "ceapă, bulb" > fr. *bulbi-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *bulbi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă bulbi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de bulb.

-BULBIE "bulb". #1 L *bulbus* „ceapă, bulb" > fr. *-bulbie,* germ. *id.* > rom. *-bulbie.*

BULBO- "bulb". #1 L *bulbus* "bulb, ceapă" > fr. *bulbo-,* engl. *id.* > rom. *bulbo-.* #2 **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a bulbului duodenal.

BULI- "globulos". #1 L *bulla* "băşică, vezică" > fr. *bulli-,* engl. *id.* > rom. *buli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre celule) cu aspect globulos.

-BULIE "voinţă". #1 gr. *boule* "voinţă" > fr. *-boulie,* germ. *-bulie* > rom. *-bulie.*

BUN-, v. **BUNO-.** #2 **~ odonte** (v. -odont), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Cu coroana molarilor mamelonată şi formată din tuberculi conici. **2.** S.n.pl. Grupe de mamifere omnivore artiodactile, cu coroana molarilor mamelonată şi constituită din tuberculi conici izolaţi.

BUNO- "mamelonat, conic". #1 gr. *bounos* "movilă, colină" > fr. *buno-,* engl. *id.* > rom. *buno-.* #2 **~ id** (v. -id), adj. (despre molari) de formă conică; **~ lofodont** (v. lof-, v. lofo-, v. -odont), adj. (despre molari) care prezintă structură bunodontă şi lofodontă; **~ selenodonte** (v. selen-, v. seleno-, v. -odont) adj., s.n.pl. **1.** Adj. (Despre molari) Care prezintă atât tuberculi rotunjiţi şi izolaţi, cât şi tuberculi arcuiţi în formă de semilună. **2.** S.n.pl. Grup fosil de mamifere erbivore, ai căror molari aveau un aspect intermediar între acela al rumegătoarelor (selenodonte) şi al porcinelor (bunodonte).

BURS-, v. **BURSO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., operaţie chirurgicală de excizie a unei burse anatomice.

BURSI- "pungă, sac anatomic". #1 L tz. *bursa* "săculeţ" > engl. *bursi-.* > rom. *bursi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma unei pungi.

BURSO- "bursă, sac anatomic". #1 L tz. *bursa* "săculeţ, pungă" > fr. *burso-,* engl. *id.* > rom. *burso-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune formată într-o

bursă anatomică; ~ **patie** (v. -patie), s.f., maladie care afectează o bursă anatomică; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei burse anatomice.

BUTIRO- "unt, grăsime". #1 gr. *butyron* "unt" > fr. *butyro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *butiro-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj., cu aspect de grăsime; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea procentului de grăsime din lapte.

CACO- "urât, greşit, defectuos". #1 gr. *kakos* "rău" > fr. *caco-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kako-* > rom. *caco-.* #2 ~ **chilie** (v. -chilie), s.f., stare patologică a sucului gastric; ~ **colie** (v. -colie_1), s.f., stare anormală a fierii; ~ **epie** (v. -epie), s.f., pronunţie greşită; ~ **fazie** (v. -fazie), s.f., vorbire incorectă, cu deformarea şi substituirea cuvintelor; ~ **fonie** (v. -fonie_1) s.f., asociaţie dezagreabilă de sunete sau de cuvinte; ~ **gen** (v. -gen_1), adj. (despre plante) care prezintă structură genetică nefavorabilă; *sin.* cacogenic; ~ **genic** (v. -genic), adj., cacogen*; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Dezvoltare anormală a unei structuri sau formaţii anatomice. **2.** Incapacitate a plantelor la hibridaţie; ~ **geuzie** (v. -geuzie), s.f., senzaţie falsă de gust dezagreabil; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., ortografiere greşită; ~ **lalie** (v. -lalie), s.f., vorbire defectuoasă; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., construcţie gramaticală greşită; ~ **melie** (v. -melie), s.f., deformaţie congenitală a picioarelor; ~ **plazie** (v. -plazie), s.f. **1.** Creştere patologică. **2.** Structură sau formaţie anatomică defectuoasă; ~ **pragie** (v. -pragie), s.f., deviere de la normal a funcţilor nutritive; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., miros dezagreabil al gurii; ~ **trofie** (v. -trofie), s.f., nutriţie defectuoasă.

CADUCI- "caduc, care cade spontan". #1 L *caducus* „care cade, pieritor" > fr. *caduci-,* engl. *id.* > rom. *caduci-.* #2 ~ **corn** (v. -corn), adj. (despre animale) cu coarne caduce; ~ **flor** (v. -flor) adj., cu flori caduce.

CAENO-, v. **CENO-_1.**

CAINO-, v. **CENO-_3.**

-CALAZIE "lărgire, relaxare, slăbire". #1 gr. *khalasis* "slăbire, lărgire" > fr. -*chalasie,* it. *-calasi* > rom. *-calazie.*

CALAZO- (CHALAZO-) "granulă, tumoare, calază". #1 gr. *khalaza* "măzăriche, grindină" > fr. *chalazo-,* engl. *id.* > rom. *calazo-, chalazo-.* #2 ~ **dermie** (v. -dermie), s.f., tumoare voluminoasă a pielii, de natură conjunctivă; ~ **gam** (v. -gam), adj., care prezintă calazogamie; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., tip de fecundaţie prezent la angiosperme, în care tubul polinic pătrunde în ovul prin calază.

CALCARI- "pinten, pintenat". #1 L *calcar, (-is)* "pinten" > fr. *calcari-,* engl. *id.*

> rom. *calcari-,* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu pinten; ~ **form** (v. -form) adj., în formă de pinten.

CALCEI- "pantof, papuc". #1 L *calceus, (-i)* "încălţăminte, ciubotă" > fr. *calcéi-,* engl. *id.* > rom. *calcei-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de pantof.

CALCI-_1 "călcâi". #1 L *calx, (-cis)* "călcâi" > fr. *calci-* > rom. *calci-.* #2 ~ **grad** (v. -grad), adj., care merge pe călcâie.

CALCI-_2 "calciu, calcar, calcaros". #1 L *calx, (-cis)* "piatră de var, calcar" > fr. *calci-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *calci-.* #2 ~ **col** (v. -col_1), adj., care vegetează pe solurile calcaroase; ~ **fer** (v. -fer), adj., care conţine calciu; ~ **filaxie** (v. -filaxie), s.f., sensibilitate mărită la calciu a unor ţesuturi organice; ~ **fil** (v. -fil_1), adj., care preferă solurile bogate în calciu; ~ **filie** (v. -filie_1), s.f. **1.** Afinitate pe care o au unele plante pentru solurile calcaroase. **2.** Afinitate anormală a unor ţesuturi organice pentru sărurile de calciu, pe care le fixează; ~ **fug** (v. -fug), adj. (despre plante) care nu poate creşte pe solurile calcaroase; *sin.* calcifob; ~ **gen** (v. -gen_2), adj., care produce calcar; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit pentru determinarea calciului din sol; ~ **mielie** (v. -mielie), s.f., procent ridicat de calciu din măduva osoasă; ~ **penie** (v. -penie), s.f., lipsă de calciu în ţesuturile organice; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a calciului în ţesuturi; ~ **rahie** (v. -rahie), s.f., prezenţă a calciului în lichidul cefalorahidian; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a sărurilor de calciu în scop terapeutic; ~ **urie** (v. -urie), s.f., prezenţă a calciului în urină; ~ **vor** (v. -vor), adj. (despre vegetale) care scobeşte cavităţi în rocile de calcar.

CALCO- "aramă, fier, metal, sulf". #1 gr. *khalkos* "aramă, bronz, fier" > fr. *chalco-,* engl. *id.,* germ. *chalko-* > rom. *calco-.* #2 ~ **fil** (v. -fil_1), adj. (despre elemente chimice) care prezintă o afinitate deosebită pentru sulf; ~ **graf** (v. -graf), s.m., specialist în calcografie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Procedeu de reproducere grafică a imaginilor cu ajutorul unor clişee metalice gravate. **2.** Metodă microscopică de studiu a unei secţiuni lustruite a mineralelor metalifere opace, cu ajutorul luminii reflectate; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., strat geologic situat între litosferă şi barisferă, caracterizat prin concentrarea sulfurii de fier şi a elementelor cu afinitate pentru sulf; ~ **tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu grafic de reproducere, constând în gravarea, pe cale chimică, a desenului pe o placă de zinc.

-CALCULIE "calcul, operaţie aritmetică". #1 L *calculus* "pietricică, socoteală" > fr. *-calculie,* germ. *-kalkulie* > rom. *-calculie.*

CALI- „frumos, estetic, plăcut". #1 gr. *kallos* "frumuseţe" > fr. *calli-,* engl. *id.*

> rom. *cali-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., persoană care copiază artistic cărţi şi manuscrise; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., artă şi tehnică de a scrie frumos; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ştiinţă a măsurării şi estimării cât mai exacte a calităţii; **~ pteris** (v. -pteris), s.m., plantă fosilă din permian, aparţinând grupului pteridospermelor; **~ stenie** (v. -stenie), ansamblu de exerciţii fizice pentru preadolescenţi.

CALIBEI- "de oţel, oţelos". #1 L *chalybeis* "de oţel" > fr. *chalybéi-* > rom. *calibei-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de sârmă de oţel.

CALIC-, v. **CALICO-_1.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a unui caliciu renal; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unui caliciu renal.

CALICI- "caliciu floral". #1 L *calyx, (-ycis)* "caliciu floral" > fr. *calyci-,* engl. *id.,* it. *calici-* > rom. *calici-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu un caliciu; **~ flor** (v. -flor), adj., cu florile fixate pe caliciu; **~ form** (v. -form), adj., în formă de caliciu.

CALICO-_1 "cupă, caliciu". #1 gr. *kalyx, (-ykos)* "cupă, înveliş floral" > fr. *calyco-,* engl. *id.* > rom. *calico-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de cupă sau de caliciu.

CALICO-_2 "calciu, calcar, pietriş". #1 gr. *khalix, (-ikos)* „var, pietriş" > fr. *chalico-,* engl. *id.* > rom. *calico-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe pietrişuri; **~ teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer erbivor din eocen, de talie mare, cu picioarele anterioare mai înalte decât cele posterioare.

CALIPTO- "închis, acoperit". #1 gr. *kalyptos* "ascuns, acoperit" > fr. *calypto-,* engl. *id.* > rom. *calipto-.* #2 **~ blastic** (v. -blastic), adj. (despre hidrozoare) la care gonoforul este închis în gonotecă; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., silicat natural de zirconiu tetragonal.

CALIPTRI- "caliptră vegetală, piloriză". #1 L *calyptra* "voal, acoperământ" > fr. *calyptri-,* engl. *id.* > rom. *caliptri-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care este înzestrat cu caliptră; **~ form** (v. -form), adj., în formă de caliptră; *sin.* caliptroid.

CALIPTRO- "caliptră, piloriză". #1 gr. *kalyptra* "învelitoare, scufie, văl" > fr. *calyptro-,* engl. *id.,* germ. *kalyptro-* > rom. *caliptro-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), s.n., ţesut meristematic situat la vârful vegetativ al rădăcinii care generează caliptra. **~ id** (v. -id), adj., caliptriform*.

CALO- "frumos, simetric". #1 gr. *kallos* "frumuseţe" > fr. *callo-,* engl. *id.* > rom. *calo-.* #2 **~ fil_1** (v. -fil_1), adj., iubitor de frumos; **~ fil_2** (v. -fil_2), adj., cu frunze simetrice; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., preocupare pentru scrisul frumos, caligrafic; **~ manie** (v. -manie), s.f., preocupare patologică pentru

propria-i frumuseţe; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., bractee mare care înveleşte unele inflorescenţe; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de fotografiere, care utilizează clorura de argint ca sensibilizator şi clorura de sodiu sau iodura de potasiu pentru fixare.

CALORI- "căldură, radiaţie, călduros, caloric". #1 L *calor, (-oris)* "căldură" > fr. *calori-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *calori-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., s.n. **1.** Adj. Care transportă sau care răspândeşte căldură. **2.** S.n. Instalaţie de încălzire centrală, producătoare de căldură; **~ fug** (v. -fug), adj., s.n. (agent sau material) rău conducător de căldură; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce energie calorică; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Disciplină care studiază metodele de măsurare a cantităţii de căldură. **2.** Metodă de măsurare a cantităţii de căldură consumate de corpul uman; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument folosit pentru măsurarea cantităţilor de căldură produse sau absorbite de corpuri. **2.** Aparat pentru determinarea valorii calorice a alimentelor.

CAMBIO- "cambiu, ţesut vegetal tânăr". #1 L tz. *cambium* "schimbare" > fr. *cambio-,* engl. *id.* > rom. *cambio-.* #2 **~ gene** (v. -gen_1), adj., s.f.pl. (celule) adulte capabile de a-şi recăpăta proprietatea de a se divide şi de a genera ţesut meristematic.

CAME- (CHAME-) "aproape de pământ, scund". #1 gr. *khamai* "pe jos, care se târăşte" > fr. *chamé-,* engl. *id.,* it. *came-* > rom. *came-, chame-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante perene scunde, lemnoase sau erbacee, cu muguri de regenerare situaţi aproape de suprafaţa solului, pe tulpini persistente; **~ prosop** (v. -prosop), adj., cu faţa scundă şi lată; **~ cran** (v. -cran), adj., cu craniul nedezvoltat; **~ rin** (v. -rin), adj. (despre oameni) cu nasul lat; **~ som** (v. -som), adj. (despre indivizi) mic de statură.

-CAMP "curbat, îndoit". #1 gr. *kampos* "curbură" > L sav. *-campus,* fr. *-campe* > rom. *-camp.*

CAMPANI- "clopot, clopoţel". #1 L tz. *campana* "clopot" > fr. *campani-,* engl. *id.* > rom. *campani-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori în formă de clopot; **~ form** (v. -form), adj., în formă de clopoţel.

CAMPI- "câmp vizual". #1 L *campus* "întindere, câmpie" > fr. *campi-,* engl. *id.* > rom. *campi-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a câmpului vizual cu ajutorul campimetrului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea câmpului vizual.

CAMPILO- "curbat, arcuit". #1 gr. *kampylos* "curbat, arcuit" > fr. *campylo-,* engl. *id.,* it. *campilo-* > rom. *campilo-.* #2 **~ drom** (v. -drom), adj., care are frunze sau foliole cu nervaţiune arcată; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect curbat;

~ trop (v. -trop), adj. (despre un ovul) care este curbat astfel încât micropilul să ajungă lângă hil.

CAMPO_1- "curbare, arcuire". #1 gr. *kampe, (-os)* "încovoiere, îndoire" > fr. *campo-,* engl. *id.* > rom. *campo-.* #2 **~ spasm** (v. -spasm), s.n., camptocormie*.

CAMPO-_2 „omidă". #1 gr. *kampe* "omidă" > fr. *campo-,* engl. *id.* > rom. *campo-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj. (despre păsări) care se hrăneşte cu omizi.

-CAMPSIE "îndoire, flexiune". #1 gr. *kampsis* „curbare, arcuire" > fr. -*campsie,* germ. *-kampsie* > rom. *-campsie.*

CAMPTO- "curbare, încovoiere". #1 gr. *kamptos* "curbat, flexibil" > fr. *campto-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kampto-* > rom. *campto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe curbate; **~ cormie** (v. -cormie), s.f., sindrom caracterizat prin încovoierea vicioasă a trunchiului; *sin.* campospasm; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., imposibilitate de a întinde complet degetele; **~ drom** (v. -drom), adj., (despre nervaţie) care este curbat sau arcuit la capăt; **~ gnaţie** (v. -gnaţie), s.f., malformaţie caracterizată prin conformaţia curbă a mandibulei.

CANALI- "canal, vas anatomic". #1 L *canalis* "tub, conductă" > fr. *canali-,* engl. *id.* > rom. *canali-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., înzestrat cu canale anatomice; **~ form** (v. -form), adj., în formă de canal anatomic.

CANALICULO- "canalicul lacrimal". #1 L *canaliculus* "canal mic" > fr. *canaliculo-* > rom. *canaliculo-.* #2 **~ rinostomie** (v. rino-, v. -stomie), s.f., refacere chirurgicală a căilor lacrimale; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare intracanaliculară a friurilor cicatriceale ale unui canalicul strâmtorat.

CANCERI- "cancer, canceros". #1 L *cancer, (-eris)* "ulcer, afecţiune canceroasă" > fr. *cancéri-,* engl. *id.* > rom. *canceri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de cancer; **~ gen** (v. -gen_2), adj., s.n. (substanţă sau factor) care provoacă apariţia cancerului.

CANCERO- "cancer, tumoare malignă". #1 L *cancer, (-eris)* "cancer, afecţiune canceroasă" > fr. *cancéro-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cancero-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de cancer; *sin.* carcinofobie; **~ log** (v. -log), s.m.,f., oncolog*; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu al tumorilor maligne.

CANCRO- "formaţiune canceroasă". #1 L *cancer, cancri* "ulceraţie, afecţiune canceroasă" > fr. *cancro-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cancro-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** adj. Asemănător cu cancerul. **2.** S.n. Formaţiune canceroasă a pielii şi a mucoaselor.

CANI- "câine" #1 L *canis* "câine" > fr. *cani-* > rom. *cani-.* #2 **~ cultură** (v. -

cultură), s.f., ramură a medicinii veterinare care se ocupă cu creşterea câinilor; *sin.* cinologie, chinologie; **~ form** (v. -form), adj., care are forma unui câine.

CANINI- "dinte canin". #1 L *caninus* "de câine, câinesc" > fr. *canini-,* engl. *id.* > rom. *canini-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de canin.

CANTO-_1 "unghi, ligament palpebral". #1 gr. *kanthos* "comisură a pleoapelor" > fr. *cantho-,* engl. *id.,* it. *canto-,* germ. *kantho-* > rom. *canto-.* #2 **~ liză** (v. -liză), s.f., excizie chirurgicală a ligamentului palpebral; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de mărire a deschiderii palpebrale; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie medicală de suturare a unghiului lateral al pleoapelor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a comisurii externe a pleoapelor.

CANTO-_2 "cântec". #1 L *cantus* "cânt, cântec" > fr. *canto-,* engl. *id.* > rom. *canto-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., sistem etnografic de măsurători taxonomice privind cântecul popular.

CAPACI- "capacitate electrică". #1 L *capax, (-acis)* „încăpător, cuprinzător" > fr. *capaci-* > rom. *capaci-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară capacitatea electrică.

CAPILAR-, v. **CAPILARO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie) s.f., dilataţie a capilarelor sanguine.

CAPILARI- "vase capilare". #1 L *capillaris* "ca părul, de păr" > fr. *capillari-,* engl. *id.* > rom. *capilari-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument cu care se măsoară diametrul vaselor capilare. **2.** Aparat folosit pentru determinarca secţiunii mijlocii a unui teren.

CAPILARO- "vase capilare". #1 L *capillaris* "ca firul de păr" > fr. *capillaro-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kapillaro-* > rom. *capilaro-.* #2 **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie care afectează vasele capilare; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen microscopic al vaselor capilare; **~ trop** (v. -trop), adj., care prezintă afinitate pentru vasele capilare.

CAPILI- "fir de păr, capilar". #1 L *capillus* "fir de păr" > fr. *capilli-,* engl. *id.* > rom. *capili-. #2* **~ fer** (v. -fer), adj., care are fire de păr; **~ form** (v. -form), adj., asemănător cu firul de păr.

CAPITI- "măciucă, globulos". #1 L *caput, capitis* "cap" > fr. *capiti-* > rom. *capiti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre organe vegetale) prevăzut cu o parte globuloasă în formă de măciucă.

CAPITULI- "capitul botanic". #1 L *capitulum* "cap mic, căpşor" > fr. *capituli-,* engl. *id.* > rom. *capituli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de capitul.

-CAPNIE "fum, fumigaţie". #1 gr. *kapnos* "fum" > fr. *-capnie,* germ. *-kapnie*

> rom. *-capnie.*

CAPNO- "fum, dioxid de carbon, cenuşiu". #1 gr. *kapnos* "fum" > fr. *capno-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kapno-* > rom. *capno-.* #2 **~ fil_1** (v. -fil_1), adj. (despre bacterii) a căror creştere este stimulată de prezenţa dioxidului de carbon; **~ filie** (v. -filie_1) s.f., afinitate deosebită a unor bacterii pentru dioxidul de carbon; *sin.* carbofilie; **~ id** (v. -id), adj., de culoarea cenuşie a fumului; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a densităţii fumului.

CAPRI- "capră, caprin". #1 L *capra* "capră domestică" > fr. *capri-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *capri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu înfăţişare de capră; **~ ped** (v. -ped_2), adj., cu picioare de capră.

CAPSO- "înveliş, acoperiş". #1 gr. *kapsa* "cutie, casetă" > fr. *capso-,* engl. *id.* > rom. *capso-.* #2 **~ mere** (v. -mer), s.f.pl., particule proteice rotunde şi simetrice, care formează capsida.

CAPSUL-, v. **CAPSULO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei capsule articulare.

CAPSULI- "capsulă, capsular". #1 L *capsula* "cutie mică" > fr. *capsuli-,* engl. *id.* > rom. *capsuli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care are fructul o capsulă; **~ form** (v. -form), adj., în formă de capsulă.

CAPSULO- "capsulă, capsular". #1 L *capsula* "cutiuţă" > fr. *capsulo-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *id.* > rom. *capsulo-.* #2 **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de eliberare a unei capsule articulare; **~ rafie** (v. rafie), s.f., sutură medicală a capsulei articulare de umăr; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru secţionarea capsulei articulare; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a capsulei articulare.

CARACTERO- „caracter, trăsături psihice". #1 gr. *kharakter* "semn gravat, amprentă, imprimare" > fr. *caractéro-,* germ. *charaktero-* > rom. *caractero-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în caracterologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază structura şi dezvoltarea caracterelor; **~ patie** (v. -patie), s.f., complex de trăsături caracteriale patologice care influenţează negativ comportarea socială.

CARADRII- "ploier, pasăre de baltă". #1 L tz. *charadrius* "ploier" >L sav. *charadrii-,* fr. *id.* > rom. *caradrii-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.f.pl., ordin de păsări cu ciocul şi picioarele lungi *(Charadrius apricarius).*

CARBO- "cărbune, carbon, dioxid de carbon". #1 L *carbo* "cărbune" > fr. *carbo-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *karbo-* > rom. *carbo-.* #2 **~ filie** (v. -filie), s.f., capnofilie*; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., amestec de dioxid de carbon şi oxigen, utilizat ca stimulent al căilor respiratorii; **~ ide** (v. -id), s.f.pl., compuşi organici care se găsesc în asfalturile naturale; **~ metru** (v. -

metru_1), s.n., aparat pentru detectarea dioxidului de carbon; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a gazului carbonic.

CARBONI- "cărbune". #1 L *carbo, (-onis)* "cărbune" > fr. *carboni-,* engl. *id.* > rom. *carboni-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., s.n. **1.** Adj. Care conţine zăcăminte de cărbuni. **2.** S.n. A cincea perioadă a erei paleozoice, când s-au format principalele zăcăminte de cărbune; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de cărbune.

CARCIN-, v. **CARCINO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a unui carcinom.

CARCINO- "cancer, crustacee, carcinom". #1 gr. *karkinos* "rac, crab" > fr. *carcino-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *carcino-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu crustacee; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., cancerofobie*; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care generează un carcinom; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a tumorilor canceroase; **~ id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. Relativ la o tumoare malignă. **2.** S.m. Tumoare canceroasă cu evoluţie lentă; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de dezintegrare a celulelor carcinomatoase; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Ramură a oncologiei care studiază carcinoamele. **2.** Disciplină care se ocupă cu clasificarea crustaceelor; **~ static** (v. -static), adj., s.n. (agent) care opreşte dezvoltarea carcinoamelor.

-CARD "inimă, cardiac". #1 gr. *kardia* "inimă" > fr. *-carde,* germ. *-kard* > rom *-card.*

CARDI-, v. **CARDIO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere acută localizată în epigastru; **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a cavităţii inimii; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a unei părţi a inimii; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., senzaţie dureroasă în regiunea precordială sau în inimă.

-CARDIE "inimă, miocard". #1 gr. *kardia* "inimă" > fr. *-cardie,* germ. *-kardie* > rom. *-cardie.*

CARDIO- "inimă, muşchi cardiac, aparat circulator". #1 gr. *kardia* "inimă" > fr. *cardio-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kardio-* > rom. *cardio-.* #2 **~ angiografie** (v. angio-, v. -grafie), s.f. angiocardiografie*; **~ angiologie** (v. angio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază inima şi aparatul circulator; **~ angioscleroză** (v. angio-, v. -scleroză), s.f., angiocardioscleroză*; **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct în formă de inimă; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a inimii; **~ centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie chirurgicală a inimii; **~ clazie** (v. -clazie), s.f., ruptură a peretelui cardiac; *sin.* cardiorexie; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze în formă de inimă; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică

de a se îmbolnăvi de inimă ; **~ frenie** (v. -frenie), s.f., neurastenie cardiovasculară; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a inimii embrionare; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează grafic pulsaţiile inimii; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare a pulsaţiilor inimii cu ajutorul cardiografului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., curbă reprezentând bătăile inimii înregistrate la cardiograf; **~ id** (v. -id), adj., cordiform*; **~ idă** (v. -id), s.f., curbă descrisă de un punct al unui cerc care se rostogoleşte, fără alunecare, pe un alt cerc fix exterior şi de aceeaşi rază; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul cardiac; **~ liză** (v. -liză), s.f., înlăturare chirurgicală a aderenţelor pericardiace, după rezecţia costală; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în cardiologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul anatomiei, fiziologiei şi patologiei inimii şi aparatului circulator; *sin.* cardiopatologie; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., distrofie a muşchiului cardiac; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., mărire patologică a inimii; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a dimensiunilor inimii sau a forţei sale de contracţie; **~ miopatie** (v. mio-_1, v. -patie), s.f., boală a muşchiului cardiac; **~ miopexie** (v. mio-_1, v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare la miocard a unui lambou vascularizat; **~ miotomie** (v. mio-_1, v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a seromucoasei gastrice şi esofagiene la nivelul sfincterului cardiac; **~ omentopexie** (v. omento-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală la miocard a unui lambou pediculat din marele epiploon; **~ patie** (v. -patie), s.f., termen generic pentru bolile de inimă; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., cardiologie*; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale în formă de inimă; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., metodă chirurgicală pentru revascularizarea miocardului în insuficienţa coronariană organică; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., secţionare chirurgicală longitudinală şi suturare transversală a musculaturii stomacului la nivelul cardiei; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a muşchilor inimii; **~ pneumopegie** (v. pneumo-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală la miocard a unui segment pulmonar în vederea ameliorării vascularizaţiei; **~ pteris** (v. -pteris), s.m., ferigă fosilă, cu frunze ovale sau cordiforme ; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., mobilitate excesivă a inimii cu deplasarea sa în jos; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie chirurgicală de suturare a unei plăgi cardiace; **~ rexie** (v. -rexie), s.f., cardioclazie*; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de induraţie a muşchiului cardiac; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se examinează contracţiile inimii; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a bătăilor inimii cu ajutorul cardioscopului; **~ sfigmograf** (v. sfigmo-, v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea grafică a muşchilor inimii şi a

pulsului radial; ~ **sfigmogramă** (v. sfigmo-, v. -gramă), s.f., reprezentare grafică obţinută la cardiosfigmograf; ~ **spasm** (v. -spasm), s.n. **1.** Convulsie a inimii. **2.** Mişcare spastică a cardiei, orificiu superior al stomacului; ~ **stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtare a orificiilor cardiace; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f. operaţie medicală de deschidere a cordului; ~ **tahometru** (v. taho-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea continuă a frecvenţei contracţiilor cardiace; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., tratamentul bolilor cardiace; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Deschidere chirurgicală a cavităţii cardiace. **2.** Secţionare a stratului musculos la nivelul orificiului superior al stomacului; ~ **tonic** (v. -tonic), adj., s.n. (medicament) care stimulează acţiunea inimii; ~ **topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., anatomie topografică a inimii; ~ **topometrie** (v. topo-, v. -metrie_1), s.f., măsurare a ariei opacităţii cardiace; ~ **trofie** (v. -trofie), s.f., nutriţie a inimii; ~ **valvulotomie** (v. valvulo-, v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a valvulei mitrale.

CARFO- "agitare" #1 gr. *karphos* „pai uscat, ramură uscată" > fr. *carpho-,* engl. *id.* > rom. *carfo-.* #2 ~ **logie** (v. -logie_2), s.f., agitaţie continuă a degetelor unui bolnav; *sin.* crocidism, delir musitant.

CARI-, v. **CARIO-_1.** #2 ~ **enchim** (v. -enchim), s.n., cariolimfă*; ~ **opsă** (v. -opsă), s.f., tip de fruct uscat indehiscent şi monosperm, cu pericarpul membranos şi concrescut cu sămânţa.

CARICO- "rogoz". #1 L *carex, (-icis(* "rogoz" > fr. *carico-,* engl. *id.,* germ. *kariko-* > rom. *carico-.* #2 ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a speciilor de rogoz; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., studiul speciilor de rogoz.

CARINI- "carenă, jgheab, muchie, creastă". #1 L *carina* "carenă" > fr. *carini-,* engl. *id.* > rom. *carini-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu o proeminenţă în formă de muchie; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de creastă sau de jgheab.

CARIO-_1 "nucleu celular, nuclear". #1 gr. *karyon* „nucă, nucleu" > fr. *caryo-,* engl. *id.,* it. *cario-,* germ. *karyo-* > rom. *cario-.* #2 ~ **biont** (v. -biont), s.n., organism vegetal cu nucleul bine diferenţiat; ~ **carp** (v. -carp), adj., al cărui fruct se aseamănă cu o nucă; ~ **chineză (~ kinez, ~ cineză)** (v. -chineză), s.f., tip de înmulţire a celulelor vii, caracterizat prin transformări în structura nucleului care se divide indirect; *sin.* mitoză; ~ **cit** (v. -cit), s.n., normoblast policromatofil; ~ **clazie** (v. -clazie), s.f., proces de fragmentare a nucleului celular; ~ **crom** (v. -crom), s.m. **1.** Celulă nervoasă în care nucleul se colorează intens. **2.** Celulă nervoasă care prezintă un raport nucleocitoplasmic ridicat; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f.,

proces de fuzionare a nucleilor de sex diferit; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare şi diferenţiere a nucleului celular; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a cromozomilor dintr-o celulă, după numărul şi caracterele morfologice ale acestora; **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., membrană care delimitează nucleul, fiind formată din citoplasma înconjurătoare; *sin.* membrană nucleară; **~ limfă** (v. -limfă), s.f., suc nuclear acromatinic, prezent în nucleul interfazic sau în repaus; *sin.* nucleoplasmă, carienchim; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces necrobiotic de dezintegrare a nucleului celular; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul nucleului celular; **~ mer** (v. -mer), s.n., fragment dintr-un cromozom; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a diametrelor nucleilor celulari, cu ajutorul microscopului; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., amfimixie*; **~ picnoză** (v. -picnoză), s.f., condensare a structurilor cromatiniene nucleare într-o masă densă şi tahicromatică; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., masă protoplasmatică vie din interiorul membranei nucleare, cuprinzând cariolimfa şi cromatina; **~ plasmogamie** (v. plasmo-, v. -gamie), s.f., proces de fuzionare a doi gameţi, rezultând o celulă nouă; **~ plast** (v. -plast), s.n., corpuscul din nucleul celulei; **~ rexă** (v. -rexă), s.f., cariorexie*; **~ rexie** (v. -rexie), s.f. proces de rupere a nucleului celular în mai multe fragmente şi răspândirea lor în citoplasmă; *sin.* cariorexă; **~ schiză** (v. -schiză), s.f., eliminare a unor produse sau formaţiuni în afara nucleului celular; **~ stază** (v. -stază), s.f., timp intermitotic; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., membrană nucleară care separă carioplasma de citoplasmă; **~ tip** (v. -tip), s.n., totalitate a cromozomilor unei specii sau a unor soiuri, împreună cu particularităţile lor caracteristice; **~ zom** (v. -zom), s.m., masă granulară de substanţă cromatică, prezentă în plasma nucleară în timpul interfazei.

CARIO-_2 „carie dentară". #1 L *caries* "putregai, putrezire" > fr. *cario-,* engl. *id.* > rom. *cario-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce carii dentare; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a cariilor dentare.

CARNI- "carne, carnal". #1 L *caro, (-nis)* "carne" > fr. *carni-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *karni-* > rom. *carni-.* #2 **~ color** (v. -color), adj., de culoarea roşie a cărnii; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de carne; **~ vor** (v. -vor), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care se hrăneşte cu carne. **2.** S.n.pl. Ordin de mamifere care se hrănesc predominant cu carne, având carnasiere şi canini lungi şi ascuţiţi.

-CARP "fructovar, sământă". #1 gr. *karpos* "fruct" > fr. *-carpe,* germ. *-karp,* engl. *-carp* > rom. *-carp.*

CARP-_1, v. **CARPO-_1.** #2 **~ odiu** (v. -odiu), s.n., carpelă sterilă abortivă.

CARP-_2, v. **CARPO-_2.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie articulară a oaselor carpului.

CARPI- "crap, ciprinid". #1 L tz. *carpa* "crap" > fr. *carpi-* > rom. *carpi-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., cipriniculturǎ*.

-CARPIE "fructe, seminţe, fructificaţie, germinaţie". #1 gr. *karpos* "fruct" > fr. *-carpie,* germ. *-karpie,* engl. *-carpy* > rom. *-carpie.*

CARPO-_1 "fruct, sămânţă, carpelă, ovar, fructificaţie". #1 gr. *karpos* "fruct" > fr. *carpo-,* engl. *id.,* germ. *karpo-* > rom. *carpo-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.n., receptacul al sporogonului, care poartă organele de reproducere; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu fructe; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante inferioare la care sporangii sunt incluşi în organe speciale, numite sporocarpi; **~ for** (v. **-**for), s.m. **1.** Peduncul care susţine fructul. **2.** Bază lărgită a gineceului. **3.** Suport bifidat al mericarpului; **~ gamie** (v. -gamie) s.f., tip de reproducere sexuată, generând carpofori, la rodofite; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce carpogoane, carpele sau fructe; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a fructului; **~ gon** (v. -gon_1), s.n., gametange feminin care conţine oosfera, prezent la alge; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., fruct fosil prezent în straturile geologice; **~ liză** (v. -liză), s.f., disociere a carpelelor sudate; **~ logie** (v. -logie_1) s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fructelor; **~ manie** (v. -manie), s.f., producere teratologică de cistolite în unele fructe; **~ morf** (v. -morf), adj., cu aspect de fruct; **~ podiu** (v. podiu), s.n., pedicelul fructului; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere permanentă a fructelor; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., oosferă înainte de fecundare; **~ sperm** (v. -sperm), s.n., oosferă fecundată, specifică algelor; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor asexuat, neflagelat şi haploid al algelor roşii, format în carposporange; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.n., celule ale filamentelor carposporogene de la algele roşii, în care se diferenţiază carposporii; **~ sporofit** (v. sporo-, v. -fit), s.n., prima generaţie sporofitică a algelor roşii, constituită din filamente sporogene şi gonimoblaste; **~ stegiu** (v. -stegiu), s.n. (la labiate) bordură de peri în gâtul caliciului, întârziind diseminarea; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., teacă a sporilor; **~ zom** (v. -zom), s.m., corp de fructificaţie, specific fungilor.

CARPO-_2 "pumn, oase carpiene". #1 gr. *karpos* "încheietura mâinii, pumn" > fr. *carpo-,* engl. *id.,* germ. *karpo-* > rom. *carpo-.* #2 **~ cifoză** (v. -cifoză), s.f., afecţiune care constă în deformarea braţului prin curbarea radiusului cu convexitatea în afară; *sin.* diformitatea lui Madelung; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., diformitate a carpului, care se datorează paraliziei extensorilor mâinii şi degetelor.

CARTO- "hartă, plan". #1 gr. *khartes* "foaie de papirus, document" > fr. *charto-, carto-,* engl. *charto-, carto-,* it. *carto-,* germ. *karto-* > rom. *carto-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în cartografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază modelele şi tehnica de întocmire a hărţilor şi a planurilor topografice; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a unor fenomene statistice, repartizate teritorial; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul teoretic şi practic al hărţilor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care studiază metodele şi instrumentele folosite în măsurarea suprafeţelor; **~ tecă** (v. -tecă), s.f. **1.** Totalitate a fişelor de evidenţă cuprinzând date privitoare la materialele sau la persoanele dintr-o instituţie. **2.** Colecţie de hărţi geografice.

CASMO- (CHASMO-) (HASMO-) "deschidere, fisură, crăpătură". #1 gr. *khasma* "deschizătură, deschidere" > fr. *chasmo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *casmo-, hasmo-, chasmo-.* #2 **~ cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., prezenţa florilor cleistogame şi casmogame pe aceeaşi floare; *sin.* casmodihogamie; **~ comofite** (v. como-, v. -fit), s.f.pl., casmofite*; **~ dihogamie** (v. diho-, v. -gamie) s. f., casmocleistogamie*; **~ fil** (v. **-**fil_1), adj. (despre plante) care creşte în crăpăturile stâncilor; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în crăpăturile stâncilor; *sin.* casmocomofite; **~ gam** (v. -gam), adj. (despre plante) care prezintă casmogamie; **~ gamie** (v. **-**gamie), s. f., polenizare care se realizează după deschiderea florilor; **~ petalie** (v. **-**petalie), s.f., deschidere persistentă a învelişului floral.

CATARO-_1 "curat, nepoluat". #1 gr. *katharos* „curat, pur" > fr. *catharo-,* engl. *katharo-,* germ. *id.* > rom. *cataro-.* #2 **~ bii** (v. -bie), s.f.pl., catarobionte*; **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme animale şi vegetale care vieţuiesc numai în apele curate, nepoluate.

CATARO-_2 "conductibilitate". #1 gr. *katarrhos* "scurgere, fluenţă" > fr. *catarrho-* > rom. *cataro-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat care măsoară conductibilitatea la căldură a aerului.

CATENI- "lanţ, lănţişor". #1 L *catena* "lanţ" > fr. *caténi-* > rom. *cateni-.* #2 **~ form** (v. **-**form), adj., în formă de lanţ; *sin.* catenoid.

CATENO- "lanţ, lănţişor". #1 L *catena* "lanţ" > fr. *caténo-,* engl. *id.* > rom. *cateno-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cateniform*; **~ idă** (v. -id), s.f., suprafaţă de rotaţie obţinută prin rotirea lănţişorului în jurul bazei sale.

CATETO- "înălţime". #1 gr. *kathetos* "perpendiculară, înălţime" > fr. *cathéto-,* engl. *id.* > rom. *cateto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s. n., instrument pentru măsurarea cu precizie a diferenţelor de înălţime.

CATOPTRO- "oglindă". #1 gr. *katoptron* "oglindă" > fr. *catoptro-,* engl. *id.* >

rom. *catoptro-.* #2 ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de oglinzi.

CAUDI- "coadă, caudat". #1 L *cauda* "coadă" > fr. *caudi-,* engl. *id.*> rom. *caudi-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj. **1.** Care are coadă. **2.** Care prezintă flori caudate; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de coadă.

-CAUL "tulpină, tijă botanică". #1 gr. *kaulos* "tulpină, tijă" şi L *caulis, id.* > fr. *-caule,* engl. *-caulous* > rom. *-caul.*

CAULI- "tulpină, axă vegetală". #1 L *caulis* "tulpină, tijă" > fr. *cauli-,* engl. *id.* > rom. *cauli-.* #2 ~ **col** (v. -col_1), adj. (despre ciuperci) care trăieşte ca parazit pe tulpinile şi ramurile unor arbori; ~ **fer** (v. -fer), adj., care are tulpină aeriană; *sin.* caulescent; ~ **flor** (v. -flor), adj. **1.** Care poartă flori pe tulpină. **2.** (Despre plante) Care mai întâi înfloreşte şi apoi înfrunzeşte; ~ **florie** (v. -florie), s.f., fenomen de apariţie a florilor direct pe tulpina sau pe ramurile plantelor lemnoase; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de tulpină; ~ **gen** (v. -gen_2), adj., care generează tulpini.

-CAULIE „tulpină, trunchi". #1 gr. *kaulos* "tulpină" > L sav. *-caulia,* fr. *-caulie,* engl. *-cauly,* germ. *-kaulie* > rom. *-caulie.*

CAULO- "tulpină, tijă vegetală". #1 gr. *kaulos* "tulpină, tijă a unei plante" > fr. *caulo-,* engl. *id.,* germ. *kaulo-* > rom. *caulo-.* #2 ~ **carp** (v. **-**carp), adj. (despre plante) la care fructele se formează direct pe tulpină; ~ **colezie (~ colesie)** (v. -colezie), s.f., concreştere anormală a tulpinilor la două plante deosebite; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a tulpinii; ~ **id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. În formă de tulpină. **2.** S.m. Parte a talului unor plante inferioare, care se aseamănă morfologic cu tulpina plantelor superioare; ~ **taxie** (v. -taxie), s.f., mod de aşezare a ramurilor pe tulpină.

-CAUST "ardere, incineraţie". #1 gr. *kaustos* "combustibil, care arde" > fr. -*causte,* engl. *-caust* > rom. *-caust.*

CAUSTO- „care arde, combustibil". #1 gr. *kaustos* "care arde" > germ. *kausto-* > rom. *causto-.* #2 ~ **biolit** (v. bio-, v. -lit_1), s.n., rocă sedimentară organogenă, ce poate fi utilizată drept combustibil.

CAVERNI- "peşteră, cavernă". #1 L *caverna* "bortă, grotă" > fr. *caverni-,* engl. *id.* > rom. *caverni-.* #2 ~ **col** (v. -col_1), adj., care trăieşte sau care creşte în peşteri; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de cavernă.

CAVERNO- "grotă, cavernă pulmonară, gaură de sondă". #1 L *caverna* "gaură, grotă, bortă" > fr. *caverno-,* engl. *id.,* germ. *kaverno-* > rom. *caverno-.* #2 ~ **grafie** (v. -grafie), s. f., radiografie a sinusului cavernos, după injectarea cu o substanţă opacă la razele X; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă reprezentând variaţia diametrului unei găuri de sondă în funcţie de adâncime; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s. f., operaţie de măsurare

şi de înregistrare a diametrului unei găuri de sondă, de-a lungul acesteia; **~ metru** (v. -metru_1), s. n., aparat utilizat în cavernometrie; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se examinează cavităţile pulmonare; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a cavităţilor pulmonare cu ajutorul cavernoscopului; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de deschidere a cavernei tuberculoase şi de suturare a pereţilor ei la tegumente; **~ tomie** (v. -tomie), s. f., speleotomie*.

CAVI- "cavitate, gaură, scobit, găunos". #1 L *cavus* "scobit, gol" > fr. *cavi-,* engl. *id.* > rom. *cavi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre paraziţi) care există în cavităţile naturale ale animalelor; **~ corn** (v. -corn), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care posedă coarne cavitare, găunoase. **2.** S.n.pl. Familie de erbivore rumegătoare, cu coarne cavitare; **~ form** (v. -form), adj., în formă de cavitate anatomică.

CAVO- "vena cavă". #1 L *cavus* "scobit, găunos" > fr. *cavo-,* engl. *id.* > rom. *cavo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a unei vene cave; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută în urma cavografiei; **~ manometrie** (v. mano-, v. -metrie_1), s.f., studiu al presiunii din interiorul venei cave.

-CAZIE (-CHAZIE) "răspândire, împrăştiere". #1 gr. *khasis* "diviziune" > fr. *-chasie,* germ. *id.,* engl. *-chasy* > rom. *-cazie, -chazie.*

-CAZIU "împărţire, ramificare". #1 gr. *khasis* „diviziune" > fr. *-chasium,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-caziu.*

CEBO- "maimuţă". #1 gr. *kebos* "maimuţă" > fr. *cébo-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *cebo-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (monstru) care prezintă cebocefalie; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală a capului fetal.

CECIDIO- „gală, cecidie, gogoaşă de stejar". #1 gr. *kekidion* „gogoaşă mică de stejar" > fr. *cécidio-,* engl. *id.* > rom. *cecidio-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante inferioare care provoacă dezvoltarea galelor; **~ for** (v. -for), adj., care poartă gale, **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul cecidiilor; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., animale mici care determină formarea galelor.

CECIDO- "cecidie, excrescenţă". #1 gr. *kekis, (-idos)* "gogoaşă de stejar, gală" > fr. *cécido-,* engl. *id.* > rom. *cecido-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care atacă organele vegetale provocând cecidii.

CECO- "cecum, orb, cecal". #1 L *caecus* "orb" > fr. *caeco-,* engl. *id.,* it. *ceco- >* rom. *ceco-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie al cărei conţinut este format din cecum; **~ cistoplastie** (v. cisto-, v. -plastie), s.f., mărire chirurgicală a capacităţii vezicale, folosindu-se cecul şi colonul drept; **~ colostomie** (v.

colo-_1, v. -stomie), s.f., anastomozare chirurgicală a cecului cu un segment din colonul transvers sau din colonul sigmoid; *sin.* colocecostomie; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument de scris pentru orbi; **~ grafie** (v. grafie), s. f., metodă specială de scris folosită de orbi ; **~ ileostomie** (v. ileo-, v. -stomie), s.f., anastomozare chirurgicală a cecului cu ileonul; *sin.* ileocecostomie; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a cecului la planul posterior al abdomenului; **~ ptoză** (v. -ptoză), s. f., coborâre patologică a cecului în micul bazin; **~ rafie** (v. -rafie), s. f., operaţie chirurgicală de suturare a cecului; **~ stomie** (v. -stomie), s. f., creare chirurgicală a unui anus artificial la nivelul cecului; **~ tomie** (v. -tomie), s. f., deschidere a cecului pe cale chirurgicală.

-CEFAL "cutie craniană, craniu". #1 gr. *kephale* "cap" > fr. *-céphale,* it. *-cefalo >* rom. *-cefal.*

CEFAL-, v. **CEFALO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s. f., durere localizată la cap; *sin.* cefalee; **~ odinie** (v. -odinie), s. f., durere localizată într-o zonă circumscrisă a craniului; **~ odiu** (v. -odiu), s. n., excrescenţă gonidială a talului unor licheni.

-CEFALIE "cap, cutie craniană, craniu". #1 gr. *kephale* "cap" > fr. *-céphalie,* it. *-cefalia,* engl. *-cephaly >* rom *-cefalie.*

CEFALO- "craniu, cutie craniană". #1 gr. *kephale* "cap" > fr. *céphalo-,* engl. *id.,* germ. *kephalo- >* rom. *cefalo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s. n., denumire generică pentru un ansamblu de meningocele şi encefalocele; *sin.* craniocel; **~ centeză** (v. -centeză), s. f., puncţie cerebrală; **~ cord** (v. -cord), s.n., porţiune cefalică a notocordului; **~ diprosop** (v. di-, v. -prosop), s.m., monstru fetal caracterizat prin prezenţa unui cap rudimentar ataşat de propriul său cap; **~ for** (v. -for), s. n. **1.** Receptacul floral. **2.** Picior al ciupercii; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de dezvoltare a craniului, din faza embrionară, până la vârsta adultă; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument pentru înregistrarea grafică a dimensiunilor capului; **~ grafie** (v. grafie), s.f., **1.** Descriere anatomică a capului. **2.** Înregistrare grafică a formei şi a dimensiunilor cutiei craniene; **~ hidrocel** (v. hidro-_1, v. -cel_2), s. n., colectare de lichid cefalorahidian în partea de jos a aponevrozelor epicraniale; **~ id** (v. -id), adj., în formă de craniu; **~ mel** (v. -mel_1), s. m., monstru care are un membru supranumerar ataşat la cap; **~ metrie** (v. -metrie_1), s. f., tehnică a măsurării dimensiunilor capului, utilizată în antropometrie; **~ metru** (v. **-**metru_1), s. n., instrument pentru măsurarea dimensiunilor craniului; **~ pag** (v. -pag), adj., care prezintă cefalopagie; **~ pagie** (v. -pagie), s. f., monstruozitate gemelară, în care cei doi indivizi

sunt reuniţi prin extremităţile lor cefalice; **~ plegie** (v. -plegie), s. f., paralizie a muşchilor capului şi ai feţei; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., clasă de moluşte marine, cu structură superioară, având în jurul gurii braţe tentaculare; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a capului; **~ stat** (v. -stat), s.n., aparat de fixare a capului în cursul unei înregistrări fotografice sau radiografice a mişcărilor mandibulare; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cefalotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s. f., deschidere chirurgicală a craniului fetal în cursul creşterii în caz de făt mort; **~ toracopag** (v. toraco-, v. -pag), s.m., monstru gemelar dublu, rezultat din fuzionarea capetelor indivizilor şi din sudarea toracelor; **~ trib** (v. -trib), s. n., instrument obstretical utilizat în cefalotripsie; **~ tripsie** (v. -tripsie), s. f., operaţie obstetricală de zdrobire a craniului fetal, în timpul naşterii, spre a facilita scoaterea lui.

-CEL_1 "cavitate, scobitură". #1 gr. *koilos* "adâncitură, scobitură" > fr. -*coele,* engl. *id.* > rom. *-cel*.

-CEL_2 "tumoare, hernie". #1 gr. *kele* "tumoare, umflătură" > fr. *-céle,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *-cel.*

CELERI- "viteză, acceleraţie". #1 L *celer, (-eris)* "repede, rapid" > fr. *céléri-* > rom. *celeri-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., tahimetrie*; **~ metru** (v. -metru_1), s. n., tahimetru*.

CELI- "cavitate, abdomen, celiac abdominal". #1 gr. *koile* "cavitate" > fr. *coeli-,* engl. *id.* > rom. *celi-.* #2 **~ adelf** (v. -adelf), s. m., făt teratologic dublu, cu comunicare interabdominală; **~ algie** (v. -algie), s.f., celiodinie*; **~ ectazie** (v. -ectazie), s. f., dilatare a abdomenului; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a ramurilor celiale ale nervului pneumogastric; **~ odinie** (v. -odinie), s. f., durere abdominală; *sin.* celialgie.

-CELIE "cavitate, scobitură". #1 gr. *koilia* "scobitură" > fr. *-coelie,* germ. *id.,* it. *-celia* > rom. *-celie.*

CELIO- (COELIO-) "abdomen, pântece, cavitate; celial, abdominal". #1 gr. *koilia* "pântece, abdomen" > fr. *coelio-,* L sav. *id.,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *celio-* > rom. *celio-, coelio-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s. n., hernie abdominală; **~ centeză** (v. -centeză), s. f., puncţie abdominală; **~ colpotomie** (v. colpo-, v. -tomie), s. f., colpoceliotomie*; **~ elitrotomie** (v. elitro-, v. -tomie), s. f., deschidere chirurgicală a cavităţii abdominale pe cale vaginală; **~ enterotomie** (v. entero-, v. -tomie), s. f., operaţie chirurgicală de deschidcre a intestinului prin incizia peretelui abdominal; **~ gastrotomie** (v. gastro-, v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a stomacului în

urma secţionării abdominale*; ~ **histerectomie** (v. hister-_1, v. histero-_1, v. -ectomie), s. f., operaţie medicală de deschidere a uterului prin incizie abdominală; ~ **mialgie** (v. mi-_1, v. mio-_1, v. -algie), s.f., durere a muşchilor abdominali; *sin.* celiomiodinie; ~ **miodinie** (v. mi-_1, v. mio-_1, v. -odinie), s. f., celiomialgie*; ~ **patie** (v. -patie), s. f., nume generic pentru afecţiunile abdominale; ~ **pioză** (v. -pioză), s. f., prezenţa puroiului în cavitatea abdominală; ~ **plegie** (v. -plegie), s. f., holeră asiatică; ~ **rafie** (v. -rafie), s. f., sutură a peretelui abdominal; ~ **salpingectomie** (v. salping-, v. salpingo-, v. -ectomie), s. f., secţionare chirurgicală a tubului uterin prin incizie abdominală; *sin.* celiosalpingotomie; ~ **salpingotomie** (v. salpingo-, v. -tomie), s. f., celiosalpingectomie*; ~ **scop** (v. -scop), s. n., instrument pentru examinarea cavităţilor corpului uman; ~ **scopie** (v. -scopie), s. f., metodă de explorare vizuală a cavităţii abdominale cu ajutorul celioscopului; ~ **tomie** (v. -tomie), s. f., laparotomie*.

CELO-_1 (COELO-) "scobit, găunos, concav". #1 gr. *koilos* "adâncit, scobit" > fr. *coéolo-, célo-* L sav. *coelo-,* engl. *coelo-, celo-,* germ. *coelo-* > rom. *celo-, coelo-.* #2 ~ **blast** (v. -blast), s. n., aparat vegetativ al unor plante inferioare format dintr-o celulă pluricelulară; ~ **mielie** (v. -mielie), s. f., cavitate patologică în măduva spinării; ~ **nemă** (v. -nemă), s. f., masă de peri filamentoşi, higroscopici şi fistuloşi, din sporangele unor mixomicete şi gastromicete; ~ **sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe găunoase.

CELO-_2 „hernie, tumoare". #1 gr. *kele* "tumoare" > fr. *célo-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *celo-.* #2 ~ **rafie** (v. -rafie) s. f., operaţie medicală de fixare a testiculelor în bursele anatomice; ~ **som** (v. -som), s. m., monstru cu eventraţie prin fisura mediană sau laterală, cu atrofie sternală şi cu deplasare herniară a cordului; ~ **tom** (v. -tom), s. n., instrument chirurgical utilizat în herniotomie; ~ **tomie** (v. -tomie), s. f., herniotomie*.

CELO-_3 "cer, soare". #1 L *caelum* "boltă cerească" > fr. *caelo-,* engl. *id.* > rom. *celo-.* #2 ~ **stat** (v. -stat), s. n., aparat automat care urmăreşte mişcarea diurnă a unui astru cu ajutorul unui sistem de oglinzi plane.

CELUL-, v. **CELULO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere provocată de inflamaţia ţesutului celular.

CELULI- "celulă animală sau vegetală". #1 L *cellula* "odaie, cămăruţă" > fr. *celluli-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *celuli-.* #2 ~ **cid** (v. -cid), adj., care distruge celulele; ~ **fer** (v. -fer), adj., care conţine celule; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de celulă.

CELULO- "celuloză". #1 L *cellula* "cameră mică, odaie" > fr. *cellulo-,* engl. *id.* > rom. *celulo-.* #2 ~ **litic** (v. -litic_2), adj. (despre bacterii) care

degradează celuloza din resturile vegetale în compuşi mai simpli; **~ liză** (v. -liză), s. f., proces de descompunere a celulozei sub acţiunea unor microorganisme.

CEMENTO- "cement dentar". #1 L *cementum* "pietriş" > fr. *cémento-,* engl. *id.* > rom. *cemento-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s. n., celulă care participă la formarea cementului dentar; **~ cit** (v. -cit), s. n., celulă care face parte din structura cementului dentar; **~ clazie** (v. -clazie), s. f., proces de distrugere a cementului dentar; **~ id** (v. -id), s.m., matrice formată dintr-un ţesut nemineralizat; **~ liză** (v. -liză), s.f., resorbţie patologică a cementului dentar din zona radiculară; **~ plast** (v. -plast), s.n., cavitate săpată în masa cementului dentar, în care se află plasate cementoblastele.

-CIN_1 "nou, recent, actual". #1 gr. *kainos* "recent, nou" > fr. *-céne,* engl. *id.* > rom. *-cen.*

-CEN_2 "asociaţie, comunitate, comun, asociat" #1 gr. *koinos* "în comun" > fr. *-céne,* engl. *-coen* > rom. *-cen.*

CEN-, v. **CENO-_1.** #2 **~ adelf** (v. -adelf), s.m., monstru cu două corpuri şi cu unul sau mai multe organe esenţiale comune; **~ estezie** (v. -estezie), s.f. **1.** Impresie generală, nediferenţiată, rezultat al senzaţiilor primite de la organele interne. **2.** Sensibilitate care reflectă propria existenţă corporală; **~ esteziopatie** (v. estezio-, v. -patie), s. f., tulburare a cenesteziei; **~ ur** (v. -ur), s.m., tenie parazită, a cărei larvă se dezvoltă în organismul uman sau animal.

CENO-_1 (CAENO-) (COENO-) "asociaţie, comunitate, colonie, grupare". #1 gr. *koinos* „comun" > L sav. *caeno-,* fr. *coeno-, céno-,* it. *ceno-,* engl. *coeno-, ceno-,* germ. *coeno-* > rom. *ceno-, caeno-, coeno-.* #2 **~ bionte** (v. -biont), s. n.pl., populaţie componentă a unei biocenoze; **~ biosgori** (v. bio-, v. -spor), s. m.pl., autospori reuniţi în cenobii, prezenţi la alge; **~ biu** (v. -biu), s.n. **1.** Colonie imobilă de organisme unicelulare, înglobată într-o masă mucilaginoasă comună. **2.** Grup de celule în colonii, prezent la cloroficee. **3.** Fruct schizocarpic; **~ carp** (v. -carp) s. n., fruct compus, care provine din toate florile singuratice ale unei inflorescenţe; **~ carpie** (v. -carpie), s. f., concreştere a carpelelor; **~ centru** (v. -centru), s.n., masă de granule, de natură cromidială, din oosfera unor fungi; **~ cit** (v. -cit), s. n., celulă plurinucleată în membrană comună, specifică algelor şi mixomicetelor; **~ cladie** (v. -cladie), s. f., concreştere a ramurilor prin grefă naturală; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care prezintă afinitate pentru un anumit biotop; **~ gametange** (v. gamet-, v. gameto-, v. -ange), s.m., gametange unicelular format dintr-o masă plasmatică plurinucleară; **~**

gamie (v. -gamie), s. f., contopire a doi cenogametangi, rezultând un cenozigot; **~ geneză** (v. -geneză), s. f. **1.** Apariţie a unor noi caractere în cursul dezvoltării, pentru adaptarea la condiţiile mediului înconjurător. **2.** Grup de indivizi rezultaţi dintr-un strămoş comun; **~ glee** (v. -glee), s. f., substanţă mucilaginoasă din spaţiile intercelulare ale tubului algelor; **~ logie** (v. -logie_1), s. f., studiul comunităţilor vegetale şi animale ; **~ monoecie** (v. mon-, v. mono-, v. -oecie), s. f., prezenţă pe aceeaşi plantă de flori hermafrodite, femele şi mascule; **~ sfere** (v. -sferă), s. f. pl. (la bazidiomicete) sferule formate din bazidii tinere, cu rol asemănător plastidelor, **~ spor** (v. -spor), s. m., oospor compus, prezent la peronosporale; **~ taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s. f., sistematică a comunităţilor biologice; **~ tip** (v. -tip), s. n., tip primitiv din care au derivat alte tipuri.

CENO-_2 "gol, deschis". #1 gr. *kenos* "vid, gol" > fr. *céno-,* it. *id.,* germ. *id.* > rom. *ceno-.* #2 **~ taf** (v. -taf), s. n., monument funerar ridicat în memoria unui personaj al cărui corp a dispărut sau se găseşte în altă parte.

CENO-_3 (CAINO-) "recent, nou". #1 gr. *kainos* "actual, nou" > fr. *caeno-, céno-,* engl. *caino-, ceno-,* it. *ceno-* > rom. *ceno-, caino-.* #2 **~ genetie** (v. -genetie) adj. **1.** Care dispare în perioada adultă. **2.** De origine recentă; **~ geneză** (v. -geneză), s. f., obţinere a unor caractere recente, în urma schimbării condiţiilor de mediu; **~ zoic** (v. -zoic), s.n., neozoic*.

-CENOZĂ_1 "asociaţie, comunitate, convieţuire". #1 gr. *koinosis* "care se asociază, care reuneşte" > fr. *-cénose, -coenose,* engl. *-coenose* > rom. *-cenoză.*

-CENOZĂ_2 "golire, evacuare, descărcare". #1 gr. *kenosis* "golire, descărcare" > fr. *-cénose,* engl. *-cenosis* > rom. *-cenoză.*

-CENTEZĂ "înţepătură, puncţie". #1 gr. *kentesis* "înţepătură" > fr. *-centése* > rom. *-centeză.*

CENTI- "o sută, însutit". #1 L *centum* „o sută" > fr. *centi-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *centi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., care are o sută de flori; **~ ped** (v. -ped), adj., care are o sută de picioare.

CENTRI- "centru". #1 L *centrum* "mijloc, centru" > fr. *centri-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *centri-.* #2 **~ fug** (v. -fug), adj., care tinde să se depărteze de centru; **~ pet** (v. -pet), adj., care tinde să se apropie de centru.

-CENTRIC "situat în centru, central". #1 gr. *kentron* "vârf, centru" > fr. *-centrique,* it. *-centrico,* engl. *-centric* > rom. *-centric.*

CENTRO- „mijloc, centru, nucleu, central, median" #1 gr. *kentron* "vârf, centru" > fr. *centro-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *centro-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s. n.

celulă întâlnită în leziunile de lichen ruber; **~ desmoză** (v. -desmoză), s. f., fascicul filamentos care leagă doi centrozomi şi care dă naştere fusului central, în timpul diviziunii celulare; **~ id** (v. -id), s. n., punct din spaţiu care se mişcă cu o viteză egală cu viteza medie a obiectelor cereşti aflate în vecinătatea infinitezimală a acestuia; **~ lecit** (v. -lecit), s. n., ou cu deutoplasma grupată spre centru; **~ mer** (v. -mer), s. n., segment scurt al cromozomului pe care se inserează filamentele fusului nuclear, în timpul procesului de mitoză şi de meioză; *sin.* chinetocor, kinetocor, cinetocor; **~ osteoscleroză** (v. osteo-, v. -scleroză), s.f., proces de osificare a cavităţii medulare osoase; *sin.* centroscleroză; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., zonă plasmatică centrală care înconjoară centriolul; **~ plast** (v. -plast), s. n., corpuscul sferic extranuclear în timpul procesului mitotic; **~ scleroză** (v. -scleroză), s. f., centroosteoscleroză*; **~ sferă** (v. -sferă), s. f. **1.** Partea centrală a pământului, formată din metale grele, complet disociate şi gazeificate. **2.** Masă citoplasmatică, situată în jurul centrozomului; **~ sperme** (v. -sperm), s.f.pl., grup de plante, cu ovar superior, cu seminţe localizate pe o formaţie din centrul fructului; **~ taxie** (v. -taxie), s. f., proces de concentrare a materialului cromatinian al spermatogoniei în jurul centrozomului; **~ tecă** (v. -tecă) s.f., idiozom*; **~ zom** (v. -zom), s. m., corpuscul înconjurat de o zonă protoplasmatică, situat în centrul celulei şi care serveşte la reproducerea indirectă a acesteia; *sin.* citocentru.

-CENTRU "vârf ascuţit, pinten, centru, nucleu". #1 gr. *kentron* "vârf, pinten, centru" > fr. *-centre,* engl. *id.* > rom. *-centru.*

-CER_1 "corn, tentacul, antenă". #1 gr. *keras* „corn" > L sav. *-cerus,* fr. *-cére* > rom. *-cer.*

-CER_2 "porc". #1 gr. *khoiros* "porc" > fr. *-chére* > rom. *-cer.*

CERAMO- "argilă, ceramică". #1 gr. *keramos* "argilă, lut pentru oale" > fr. *céramo-,* engl. *id.* > rom. *ceramo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s. f., disciplină care tratează despre istoria ceramicii; **~ logie** (v. -logie_1), s. f., studiu al ceramicii.

-CERAS "corn, proeminenţă osoasă". #1 gr. *keras* "corn" > L sav. *-ceras,* fr. *-céras,* engl. *id.* > rom. *-ceras*.

CERATO- "corn, protuberanţă cornoasă, cornos, osos". #1 gr. *keras, (-atos)* "corn" > fr. *cérato-,* engl. *id.* > rom. *cerato-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de corn; **~ manie** (v. -manie), s. f., teratologie a frunzelor sau a florilor dezvoltate în formă de corn sau de pinten; **~ zaur** (v. -zaur), s. m., reptilă fosilă din ordinul dinozaurienilor, având pe nas o creastă osoasă.

CERAUNO- (CHERAUNO-) "tunet, trăsnet". #1 gr. *keraunos* "tunet, trăsnet"

> fr. *cérauno-, kérauno-,* engl. *id.,* germ. *kerauno-* > rom. *cerauno-, cherauno-.* #2 **~ fobie (cheraunofobie)** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tunete.

-CERC "coadă, filament, înotătoare". #1 gr. *kerkos* "coadă" > L sav. *-cercus,* fr. *-cerque,* it. *-cerco* > rom. *-cerc.*

CERCO- "coadă, apendice, înotătoare". #1 gr. *kerkos* „coadă" > fr. *cerco-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cerco-.* #2 **~ cist** (v. -cist), s. n., formă larvară de tenie, având un singur scolex invaginat şi un apendice sub formă de coadă; **~ id** (v. -id), adj., în formă de coadă; **~ pitec** (v. -pitec), s.m., specie de maimuţă catariniană africană, cu coadă lungă, neprehensilă.

CEREALI- "cereale". #1 L *cercalis* "de grâu" > fr. *-céréali-* > rom. *cereali-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s. f., ramură a ştiinţei care se ocupă cu cultura cerealelor.

CEREBELO- „creier mic, cerebel". #1 L *cerebellum* "creier mic" > fr. *cérébello-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cerebelo-.* #2 **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a cerebelului.

CEREBRI- "creier". #1 L *cerebrum* "creier" > fr. *cérébri-,* engl. *id.* > rom. *cerebri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu aspect asemănător unui creier.

CEREBRO- „creier, vase cerebrale". #1 L *cerebrum* "creier" > fr. *cérébro-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cerebro-.* #2 **~ angioscleroză** (v. angio-, v. -scleroză), s. f., proces de sclerozare a vaselor cerebrale; **~ fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s. f., fiziologie a creierului; **~ id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu creierul; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., ramolire a unei porţiuni din creier; **~ patie** (v. -patie), s. f., maladie a creierului; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie cerebrală; **~ scleroză** (v. -scleroză), s. f., sclerozare a ţesutului cerebral; **~ tomie** (v. -tomie), s. f., operaţie medicală de disecţie a creierului; **~ tonie** (v. -tonie) s. f., componentă temperamentală, caracterizată prin tensiune nervoasă masivă, înclinare spre meditaţie etc.

CERI- "ceară, de ceară, ceros". #1 L *cera* "ceară" > fr. *céri-,* engl. *id.* > rom. *ceri-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine ceară; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de ceară; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce ceară.

CERO- "ceară, cerat, ceros". #1 gr. *keros* "ceară " > fr. *céro-,* engl. *id.* > rom. *cero-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s. f., procedeu de pregătire a unei forme de tipar înalt, prin gravarea manuală a imaginii într-un strat de ceară, aplicat pe o placă de metal; **~ id** (v. -id), adj. (despre muşchi) cu aspect lucios; **~ plastie** (v. -plastie), s. f., modelarea structurilor anatomice în ceară.

CERVI- "cerb, cervideu". #1 L *cervus* "cerb" > fr. *cervi-,* engl. *id.* > rom. *cervi-.* #2 **~ color** (v. -color), adj., de culoare brun-roşcată a cerbilor; **~**

form (v. -form), adj., cu înfăţişare de cerb.

CERVIC-, v. **CERVICO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s. f., durere cervicală; *sin.* cervicodinie; **~ artroză** (v. -artroză), s. f., afecţiune cu caracter degenerativ a vertebrelor cervicale; **~ ectomie** (v. -ectomie), s. f., excizie chirurgicală a colului uterin; **~ odinie** (v. -odinie), s. f., cervicalgie*.

CERVICO- "ceafă, cervical, col ulterin". #1 L *cervix, (-icis)* "gât, ceafă" > fr. *cervico-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cervico-.* #2 **~ brahialgie** (v. brahi-, v. -algie), s. f., nevralgie a plexului cervicobrahial, caracterizată prin dureri localizate la ceafă, gât şi membrele superioare ; **~ cistopexie** (v. cisto-, v. -pexie), s.f., suspendare chirurgicală a colului vezical în caz de incontinenţă a urinii; **~ pexie** (v. -pexie), s. f., operaţie chirurgicală de fixare a colului uterin; **~ tomie** (v. -tomie), s. f., incizie chirurgicală la nivelul colului uterin.

CEST-, v. **CESTO-.** #2 **~ ode** (v. -od), s. n.pl., clasă de viermi paraziţi, platelminţi, în formă de panglică.

CESTO- "curea, panglică". #1 gr. *kestos* "cingătoare, brâu" > L sav. *cesto-,* fr. *cesto-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cesto-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s. n. pl. **1.** Adj. În formă de cingătoare sau de panglică. **2.** S.n.pl. Clasă de viermi plaţi, paraziţi; *sin.* cestode.

-CETE „balene, cetacee". #1 gr. *ketos, (-eos)* "cetaceu, monstru marin" > L sav. *-cetae,* it. *-ceti >* rom. *-cete.*

CETO- "cetacee, balene". #1 gr. *ketos* "balenă" > fr. *céto-,* engl. *id. >* rom. *ceto-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s. f., disciplină care se ocupă cu studiul cetaceelor; **~ teriu** (v. -teriu), s. n., mamifer marin din ordinul cetaceelor, ale cărui vertebre au fost descoperite în sedimentele din miocen.

CEZARO- "cezariană". #1 L *caesar, (-aris)* "tăiere, incizie" > fr. *césaro-,* engl. *id.* > rom. *cezaro-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s. f., extragere chirurgicală a fătului viu.

CHAETO-, v. **CHETO-.**

CHALAZO-, v. **CALAZO-.**

CHAME-, v. **CAME-.**

CHAO-, v. **CAO-.**

CHASMO-, v. **CASMO-.**

-CHAZIE, v. **-CAZIE.**

CHEIL-, v. **CHEILO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere localizată la nivelul buzelor.

-CHEILIE (-CHELIE) "buze, labii". #1 gr. *kheilos* „buză" > fr. *-chélie,* germ. *id.,* engl. *-cheilia* > rom. *-cheilie, -chelie.*

CHEILO- "buze, labiice" #1 gr. *kheilos* "buză" > fr. *chéilo-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *id.* > rom. *cheilo-.* #2 ~ **angioscop** (v. angio-, v. -scop), s. n., aparat medical utilizat în cheiloangioscopie; ~ **angioscopie** (v. angio-, v. -scopie), s.f., examinare a circulaţiei sanguine din buze cu ajutorul cheiloangioscopului; ~ **drom** (v. -drom), adj., craspedodrom*; ~ **fagie** (v. -fagie), s. f., deprindere involuntară de mişcare a buzelor; ~ **manie** (v. -manie), s. f., dublare teratologică a labelului în cazul florilor zigomorfe; ~ **plastie** (v. -plastie), s. f., refacere chirurgicală a buzelor; ~ **rafie** (v. -rafie), s. f., suturare chirurgicală a unei buze; ~ **stomatoplastie** (v. stomato-, v. -plastie), s. f., refacere chirurgicală a buzelor şi a gurii; ~ **tomie** (v. -tomie), s. f. incizie chirurgicală a buzei.

CHEIMONO- (CHIMONO-) "iarnă, hibernal". #1 gr. *kheimon, (-onos)* "timpul iernii, iarnă" > L sav. *cheimono-,* fr. *chéimono-,* engl. *id.* > rom. *cheimono-, chimono-.* #2 ~ **clor** (v. -clor), adj., cu frunze verzi şi persistente în timpul iernii; ~ **fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care vegetează în timpul iernii; ~ **fob** (v. -fob), adj. (despre vegetale) cu frunze căzătoare în timpul iernii.

CHEIR-, v. **CHEIRO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s. f., sindrom caracterizat prin dureri ale mâinilor.

-CHEIRIE, v. **-CHIRIE.**

CHEIRO- "mână, palmă" #1 gr. *kheir, (-os)* "mână" > fr. *chéiro-,* engl, *id.,* it. *id.* > rom. *cheiro-.* #2 ~ **fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze palmate; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a scrie; ~ **id** (v. -id), adj., asemănător cu degetele unei mâini; ~ **megalie** (v. -megalie), s. f., creştere în volum a degetelor şi a mâinilor; *sin.* chiromegalie; ~ **plastie** (v. -plastie), s. f., refacere chirurgicală a policelului distrus; ~ **podalgie** (v. pod-, v. podo-, v. -algie), s. f., durere în părţile extreme ale membrelor superioare sau inferioare; ~ **ptere** (v. -pter), s.n.pl., chiroptere*; ~ **pterofil,** adj., chiropterofil*; ~ **pterogam** adj., chiropterogam*; ~ **scop** (v. -scop), s. n., aparat pentru reeducarea vederii binoculare şi a capacităţii de fuziune; ~ **spasm** (v. -spasm), s. n., mişcare convulsivă a mâinii; ~ **teriu (chiroteriu)** (v. -teriu), s. m., amfibian labirintodont ale cărui urme în formă de palmă cu cinci degete au fost găsite pe unele roci din triasic.

CHELI- "gheare, cleşti". #1 L *chelae* "foarfecele racului" > L sav. *cheli-,* fr. *chéli-,* engl. *id.* > rom. *cheli-.* #2 ~ **cer** (v. -cer_1), s. n., fiecare dintre cele două apendice cefalice în formă de cleşte ale arahnidelor; ~ **fer** (v. -fer), adj., s. m. **1.** Adj. Care este înzestrat cu gheare sau cu cleşti. **2.** S.m. Specie de arahnid mic, lipsit de postabdomen şi de glanda veninoasă; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de gheară sau de cleşte.

-CHELIE, v. **-CHEILIE.**

CHELO-_1 "tumoare, hernie". #1 gr. *kele* "umflătură, cocoaşă" > fr. *kélo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *chelo-.* #2 **~ id** (v. -id), s.n., formaţiune tumorală benignă, dezvoltată pe pielea care a avut o leziune; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a inelului herniar.

CHELO-_2 "cleşte, gheară". #1 gr. *khele* "foarfecă de rac, gheară" > fr. *chélo-,* engl. *id.* > rom. *chelo-.* #2 **~ for** (v. -for), adj., care este înzestrat cu cleşti sau cu gheare.

CHENO-_1 "gâscă". #1 gr. *khen, (-enos)* "gâscă" > L sav. *cheno-,* fr. *chéno-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cheno-.* #2 **~ coprolit** (v. copro-, v. -lit_1), s.n., mineral cristalizat în sistemul hexagonal, în cristale columnare incolore şi transparente.

CHENO-_2 (KENO-) "spaţiu deschis, gol". #1 gr. *kenos* "vid, gol" > fr. *kéno-,* engl. *id.,* germ. *ceno-* > rom. *cheno-, keno-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de spaţii deschise sau de încăperi goale.

CHENO-_3 "deschis, căscat". #1 gr. *khaino* "a se căsca, a se deschide" > fr. *chaeno-,* engl. *id.,* germ. *cheno-* > rom. *cheno-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct deschis; **~ clorantie** (v. clor-, v. cloro-, v. -antie), s.f., apariţie teratologică a frunzelor verzi în verticilele florale.

CHERAT-, v. **CHERATO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere corneană; **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., deplasare în afară a corneei; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a unei porţiuni din cornee.

CHERATO- „corn, cornee; cornean, chitinos". #1 gr. *keras, keratos* „corn" > fr. *kérato-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *cherato-* > rom. *cherato-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a membranei posterioare a corneei; **~ centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie chirurgicală a corneei; **~ dermă** (v. -dermă), s.f., cheratodermie*; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., hiperplazie a stratului cornos; *sin.* cheratodermă; **~ elcoză** (v. -elcoză), s.f., ulceraţie a corneei; **~ esteziometrie** (v. estezio-, v. -metrie_1), s.f., măsurare a sensibilităţii corneei; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce inflamaţia corneei; **~ id** (v. -id), adj., în formă de ţesut cornos; **~ litic** (v. -litic_2), adj., s.n. (agent terapeutic) cu proprietatea de a dizolva stratul cornos al epidermei; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de separare şi de dizolvare fiziologică sau patologică a stratului cornos al epidermei; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., proces de înmuiere purulentă a corneei; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., malformaţie congenitală care constă în mărirea diametrului corneei; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea curburii corneei; **~ plastic** (v. -plastic), adj., care stimulează producerea de cheratină şi de ţesut osos; **~**

plastie (v. -plastie), s.f., înlocuire chirurgicală a unei porţiuni de cornee; ~ **rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a corneei; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru observarea astigmatismului vizual; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., măsurare a refracţiei ochiului; *sin.* schiascopie; ~ **tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cheratotomie; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a corneei.

CHERAUNO-, v. **CERAUNO-.**

CHERI- "ceară, parafină". #1 gr. *kerion* "fagure de miere, ceară" > fr. *kéri-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *cheri-.* #2 ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., întrebuinţare terapeutică a băilor de parafină.

CHERO- "veselie, voioşie". #1 gr. *khairo, (-ein)* "a se înveseli" > fr. *chéro-,* engl. *id.,* it. *chero-,* germ. *chäro-* > rom. *chero-.* #2 ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., aversiune patologică faţă de o stare de veselie; ~ **manie** (v. -manie), s.f., tendinţă patologică către starea de voioşie.

CHERSO- "pământ necultivat" #1 gr. *kersos* "pământ înţelenit" > fr. *cherso-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *cherso-.* #2 ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe terenuri necultivate, având o mare răspândire geografică.

-CHETE "peri, perişori, păr, pilozitate, filament, setă". #1 gr. *khaite* "păr, coamă" > L sav. *-chaeta, -chaetes,* fr. *-chétes* > rom. *-chete.*

CHETO- (CHAETO-) "păr, coamă, setă, ţepi". #1 gr. *khaite* „coamă de păr" > fr. *chéto-,* L sav. *chaeto-,* engl. *cheto-* > rom. *cheto-, chaeto-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe ţepoase; ~ **for** (v. -for), adj. (despre viermi şi insecte) care este înzestrat cu peri ţepoşi; ~ **gnate** (v. -gnat), s.n.pl., încrengătură de metazoare marine, având orificiul bucal prevăzut cu nişte căngi chitinoase pentru prinsul hranei; ~ **pode** (v. -pod), s.n.pl., clasă de anelide sau de viermi cu corpul ţepos şi segmentat.

-CHEZIE "defecaţie". #1 gr. *khezein* „a defeca, a evacua fecalele" > fr. -*chézie,* germ. *-chesie* > rom. *-chezie.*

CHIASTO- "diagonal, rombic". #1 gr. *khiastos* "dispus diagonal, încrucişat" > fr. *chiasto-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *chiasto-.* #2 ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., varietate de andaluzit.

CHIL-, v. **CHILO-_1.** #2 ~ **ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a vaselor chilifere; ~ **urie** (v. -urie), s.f., prezenţă a chilului în urină.

CHILI-_1 "chil, suculent, lăptos". #1 L tz. *chylus* "suc, zeamă" > fr. *chyli-,* engl. *id.,* it. *chili-* > rom. *chili-.* #2 ~ **caul** (v. -caul), adj. (despre plante) care are o tulpină suculentă; ~ **fer** (v. -fer), adj., prin care circulă chilul; ~ **form** (v. -form), adj., care are aspectul lăptos sau coloraţia chilului.

CHILI-_2 "o mie, înmiit, numeros". #1 gr. *khilioi* "o mie" > fr. *chili-,* engl. *id.*

> rom. *chili-.* #2 **~ ant** (v. -ant) adj., cu numeroase flori; **~ arh** (v. -arh), s.m. (în Grecia antică) comandant a o mie de soldaţi; **~ arhie** (v. -arhie_1), s.f., demnitatea de chiliarh.

-CHILIE "suc, umoare, chil, suculenţă". #1 gr. *-khylos* "suc, zeamă" > fr. *-chylie,* germ. *id.,* it. *-chilie* > rom. *-chilie.*

CHILO-_1 "suc, chil, produs chiliar". #1 gr. *khylos* "suc, umoare" > fr. *chylo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *chilo-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpină lactescentă; **~ cel** (v. -cel_2), s.n. acumulare de lichid chilos în tunica vaginală; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze suculente; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante suculente; **~ microgramă** (v. micro-, v. -gramă), s.f., curbă de variaţie a numărului chilomicronilor serici; **~ poieză** (v. -poieză), s.f., proces de formare a chilului; **~ ree** (v. -ree), s.f., secreţie excesivă de chil.

CHILO-_2 "o mie, numeros". #1 gr. *khilioi* „o mie" > fr. *chilo-,* engl. *id.* > rom. *chilo-.* #2 **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., ordin de artropode terestre, carnivore şi cu multe picioare, din care fac parte scolopendra, urechelniţa etc.

-CHIMEN „timp de iarnă, hibernal". #1 gr. *kheimainein* „a fi rece" > fr. *-chiméne* > rom. *-chimen.*

CHIMI- "sevă, chim". #1 L tz. *chymus* "suc, zeamă" > fr. *chymi-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *chimi-* > rom. *chimi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. **1.** Care conduce seva. **2.** Care poartă sau care conţine chim; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de chim.

CHIMO-_1 "zgomot, sunet". #1 gr. *kyma, (-atos)* "talaz, agitaţie" > fr. *kymo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *chimo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Aparat utilizat în fiziologie pentru înregistrarea grafică a mişcărilor unor organe interne. **2.** Aparat pentru înregistrarea sunetelor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică a unor fenomene fiziologice cu ajutorul schimografului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., curbă reprezentând rezultatul înregistrărilor la chimograf.

CHIMO-_2 "suc, chim". #1 gr. *khymos* "zeamă, umoare, suc" > fr. *chymo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *chimo-.* #2 **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere abundentă a chimului.

CHIMO-_3 "timpul iernii, iarnă". #1 gr. *kheima* "iarnă" > fr. *chimo-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *chimo-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce frig; **~ pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre un organism vegetal marin) care iarna devine planctonic.

CHIMONO-, v. **CHEIMONO-.**

CHIN-_1, v. **CHINO-_1.** #2 **~ estezie** (v. -estezie), s.f., totalitatea senzaţiilor

de mişcare pe care ni le dă corpul nostru.

CHIN-_2 v. **CIN-.** #2 **~ antropie** (v. -antropie), s.f., cinantropie*.

CHINETO- (CINETO-) (KINETO-) "mişcare, mobilitate". #1 gr. *kinetos* „mobil, mişcător" > fr. *kinéto-, cinéto-,* germ. *kineto-,* engl. *id.,* it. *chineto-* > rom. *chineto-, cineto-, kineto-.* #2 **~ cor (cinetocor, kinetocor)** (v. -cor), s.n., centromer*; **~ nemă (cinetonemă)** (v. -nemă), s.f., loc de inserţie a filamentelor fusului cromozomial; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., corpuscul cromofil din celulele nervoase; **~ plaste (cinetoplaste, kinetoplaste)** (v. -plast), s.n.pl., corpusculi sateliţi formaţi la baza flagelilor, care se divid concomitent cu chinetozomii; **~ scop (kinetoscop)** (v. -scop), s.n., aparat cu ajutorul căruia se poate reconstitui o mişcare; **~ terapie (kinetoterapie)** (v. -terapie), s.f., chineziterapie*; **~ zom (cinetozom, kinetozom)** (v. -zom) **1.** Cil. **2.** Particulă citoplasmatică autoduplicantă, cu rol important în morfogeneza ciliatelor.

-CHINEZĂ (-CINEZĂ) (-KINEZĂ) "mişcare, mobilitate, transformare, diviziune". #1 gr. *kinesis* "mişcare" > fr. *-kinése, -cinése,* germ. *-kinese,* it. *-cinesi* > rom. *-chineză, -cineză, -kineză.*

CHINEZI-, v. **CHINEZIO-.** #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea unei mişcări; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament terapeutic prin mişcare; *sin.* chinetoterapie.

-CHINEZIE (-KINEZIE) "mişcare, transformare". #1 gr. *kinesis* "mişcare" > fr. *-kinésie;* germ. *id.* > rom. *-chinezie, -kinezie.*

CHINEZIO- (KINEZIO-) "mişcare, mobilitate". #1 gr. *kinesis, kineseos* "mişcare" > fr. *kinésio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *chinezio-, kinezio-.* #2 **~ logie (kineziologie)** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă a anatomiei, fiziologiei şi mecanicii mişcărilor musculare ale omului.

CHINEZO- "mişcare, răsucire". #1 gr. *kinesis* "mişcare" > fr. *kinéso-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *chineso-* > rom. *chinezo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de mişcare.

CHINO-_1 "mişcare, mobilitate". #1 gr. *kino, (-ein)* "a se mişca" > germ. *kino-,* engl. *id.* > rom. *chino-.* #2 **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasmă cu structură fibrilară; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat care reproduce mecanic mişcările individuale ale mandibulelor.

CHINO-_2, v. **CINO-.** #2 **~ drom** (v. -drom), s.n., teren special amenajat pentru cursele de câini; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu creşterea şi dresajul câinilor; *sin.* cinologie.

CHIONO- "zăpadă, de zăpadă, nival". #1 gr. *khion, (-onos)* "zăpadă" > fr. *chiono-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *chiono-.* #2 **~ fil_1** (v. -fil_1), adj.

(despre plante) cu afinitate pentru zăpadă; **~ fil_2** (v. -fil_2), adj., cu frunze de culoarea zăpezii; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care se dezvoltă sub covorul de zăpadă; **~ fob** (v. -fob), adj. (despre plante şi animale) care nu prezintă afinitate pentru regiunile cu zăpadă abundentă; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de zăpadă; **~ higrofite** (v. higro-, v. -fit), s.f.pl., plante adaptate la regiunile cu ape stagnante, rezultate din topirea zăpezilor.

CHIR-, v. **CHIRO-.** #2 **~ agră** (v. -agră), s.f., afecţiune de origine gutoasă, localizată la mâini; **~ algie** (v. -algie), s.f., sensibilitate a mâinii la presiune; **~ onim** (v. -onim), s.n., numele plantei dat în manuscris; **~ urg** (v. -urg), s.m., specialist în chirurgie; **~ urgie** (v. -urgie), s.f., ramură a medicinii care utilizează intervenţia operatorie în scop terapeutic sau de diagnosticare.

-CHIRIE (-CHEIRIE) "mână, membru superior" #1 gr. *kheir* "mână" > fr. -*chirie,* engl. *-cheiria* > rom. *-chirie, -cheirie.*

CHIRO- "mână, palmă, manual, palmat". #1 gr. *kheir, (-iros)* "mână" > fr. *chiro-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *id.* >rom. *chiro-.* #2 **~ brahialgie** (v. brahi_2-, v. -algie), s.f., durere localizată la mâini şi la umăr; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru reeducarea degetelor unui mutilat; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., studiu al liniilor şi semnelor palmare şi degetale ale mâinii; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Arta de a se exprima cu ajutorul mişcărilor degetelor mâinii. **2.** Studiu al corelaţiilor dintre mână şi caracter; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., cheiromegalie*; **~ ptere** (v. -ptere), s.n.pl., ordin de mamifere cu aripi formate dintr-o membrană tegumenară (liliacul, vampirul etc.); *sin.* cheiroptere; **~ pterofile** (v. ptero-, v. -fil_1), adj., s.f.pl. (plante) a căror polenizare este realizată de lilieci; *sin.* cheiropterofile; **~ pterogame** (v. ptero-, v. -gam), adj., s.f.pl., cheiropterogame*; **~ tip** (v. -tip), s.n., exemplar de plantă pe baza căruia s-a dat denumirea din manuscris.

-CHIST, v. **-CIST.**

CHIST-, v. **CHISTO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie) s.f., extirpare chirurgicală a unei formaţiuni chistice.

CHISTI- "capsula cristalinului". #1 gr. *kystis* "veziculă, capsulă" > fr. *kysti-* > rom. *chisti-.* #2 **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument medical pentru secţionarea capsulei cristalinului.

CHISTO- "chist, veziculă". #1 gr. *kystis* "ac, vezică, băşică" > fr. *kysto-* > rom. *chisto-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a chisturilor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică pentru

evidenţierea unui chist; **~ id** (v. -id), adj., în formă de chist.

CHITRO- "gropiţă, adâncitură". #1 gr. *khytra* "gropiţă" > fr. *chytro-* > rom. *chitro-.* #2 **~ for** (v. -for), adj., care este prevăzut cu gropiţe sau cu scobituri.

CHOMO-, v. **COMO-.**

-CHOR, v. **-COR.**

-CHOREZĂ, v. **-COREZĂ.**

-CHORIE, v. **-CORIE_2.**

CHORO-, v. **CORO-_1.**

-CHREZĂ, v. **-CREZĂ.**

-CIAN „albastru, violet". #1 gr. *kyanos* "albastru-închis" > fr. *-cyane,* engl. *-cyan* > rom. *-cian.*

CIAN-, v. **CIANO.** #2 **~ hidroză** (v. -hidroză), s.f., transpiraţie de culoare albastră; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a vederii în care obiectele apar colorate în albastru; **~ urie** (v. -urie), s.f., evacuare de urină de culoare albastră.

CIANO- "albastru, violet". #1 gr. *kyanos* "albastru-închis" > fr. *cyano-,* engl. *id.,* it. *ciano-* > rom. *ciano-.* #2 **~ cist** (v. -cist), s.n. **1.** Celulă cu granule de clorofilă şi amidon, care se colorează în albastru. **2.** Masă de antocian, cuprinsă într-o membrană celulară; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., colorare în albastru a pielii; *sin.* cianopatie; **~ ficee** (v. -ficee), s.f.pl., clasă de alge albastre microscopice; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care are afinitate pentru coloranţi albaştri sau verzi; **~ filă** (v. -fil_2), s.f., clorofilă aproape pură, fără pigmenţi de xantofilă; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., alge albastre; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., gaz incolor, otrăvitor, lacrimogen şi cu miros de migdale amare; **~ genetic** (v. -genetic), adj., care produce cianogen sau acid hidrocianic; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., elaborare a cianogenului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea gradului de intensitate a culorii albastre; **~ patie** (v. -patie), s.f., cianodermie*; **~ plast** (v. -plast), s.n., corpuscul celular sferic, impregnat cu antocian; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de reproducere fotografică a unor desene tehnice, executate pe hârtie de calc.

-CIANOZĂ "albastru, albăstreală". #1 gr. *kyanosis* "culoare albastră" > fr. *-cyanose,* germ. *-zyanose* > rom. *-cianoză.*

CIATI- "cupă, cupulă". #1 L *cyathus* "cupă, pocal" > fr. *cyathi-,* engl. *id.* > rom. *ciati-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de cupă; *sin.* ciatoid.

CIATO- "cupă". #1 gr. *kyathos* "pocal, cupă" > fr. *cyatho-,* engl. *id.* > rom. *ciato-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., ciatiform*.

CIBISO- "cataractă oculară". #1 gr. *kibisis* "pungă, săculeţ" > fr. *cibiso-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cibiso-.* #2 **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în operaţia de extracţie a cataractei.

CICL-, v. **CICLO-.** #2 **~ artroză** (v. -artroză), s.f., articulaţie centrală, care permite mişcări de rotaţie; **~ encefal** (v. -encefal), adj., s.m. (monstru) care prezintă ciclencefalie; **~ encefalie** (v. -encefalie), s.f., monstruozitate constând în fuziunea sau în lipsa emisferelor cerebrale; **~ op** (v. -op), s.m. **1.** Făt teratologic cu un singur ochi. **2.** Specie de crustaceu dulcicol, cu corpul oval, cu două antene înotătoare lungi şi cu un singur ochi, situat pe cefalotorace; **~ opie** (v. -opie), s.f., malformaţie congenitală, caracterizată prin fuziunea celor două orbite şi prin existenţa unui singur ochi; **~ oramă** (v. -oramă), s.f., perdea cu colorit neutru, care închide laturile şi fundalul scenei.

-CICLIC "periodic, circular, spiralat, ciclic". #1 gr. *hyklikos* "în formă de cerc" > fr. *-cyclique,* engl. *-cyclic* > rom. *-ciclic.*

-CICLIE "ciclu, cerc, spirală, verticil botanic". #1 gr. *kyklos* "roată, cerc" > fr. *-cyclie,* engl. *-cycly* > rom. *-ciclic.*

CICLO- "cerc, ciclu, perioadă, ochi, orbită". #1 gr. *kyklos* "cerc, glob ocular" > fr. *cyclo-,* engl. *id.,* it. *ciclo-* > rom. *ciclo-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (individ) care prezintă ciclocefalie; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală, constând în lipsa totală sau parţială a organelor olfactive şi în situarea ochilor, rudimentari şi uniţi, într-o singură orbită; **~ coriză** (v. -coriză), s.f., diviziunea organului axial vegetal într-un mănunchi de axe secundare; **~ ergometru** (v. ergo-, v. -metru_1), s.n., aparat medical care permite calcularea lucrului mecanic efectuat de un subiect într-o perioadă de timp; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze ovale; **~ forie** (v. -forie), s.f., heteroforie în sens de torsiune; **~ frenie** (v. -frenie), s.f., tulburare psihică cu caracter reversibil şi periodic, de tip afectiv; **~ gen** (v. -gen_1), adj., (despre tulpină) care creşte în cercuri concentrice; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., totalitatea fenomenelor meteorologice care conduc la o depresiune atmosferică; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă reprezentând evoluţia unui proces, format din operaţii care se repetă în cicluri succesive; **~ id** (v. -id), adj. **1.** Asemănător unui cerc. **2.** Care este dispus în cerc sau în verticile concentrice; **~ idă** (v. -id), s.f., curbă plană descrisă de un punct dat al unui cerc care se rostogoleşte fără alunecare pe o dreaptă fixă; **~ liză** (v. -liză), s.f., totalitatea fenomenelor care însoţesc slăbirea şi dispariţia depresiunilor atmosferice; **~ mastopatie** (v. masto-, v. -patie), s.f., sindrom periodic, caracterizat prin tumefacţia dureroasă a sânilor; **~**

metrie (v. -metrie_1), s.f., tehnică a măsurării unui cerc; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. instrument pentru măsurarea cercurilor; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor morfologice pe care le suferă un organism în cursul dezvoltării sale ontogenetice; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., capacitate a plantelor urcătoare de a se căţăra prin mişcări de răsucire în jurul suportului; **~ pareză** (v. -pareză), s.f., paralizie a muşchiului ciliar al ochiului; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a acomodării globului ocular; **~ pter** (v. -pter), adj. (despre peşti) cu înotătoarele dispuse în cerc; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se măsoară câmpul vizual; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., mişcare convulsivă de acomodare a ochiului; **~ sperme** (v. -sperm), s.f.pl., plante la care embrionul este spiralizat în interiorul seminţei; **~ steg** (v. -steg), adj. (despre cochilii) care are cămăruţele înrulate în cercuri concentrice; **~ stomi** (v. -stom), s.m.pl., clasă de vertebrate acvatice inferioare, cu corpul pisciform, lipsite de maxilare şi cu gura rotundă; **~ timie** (v. -timie), s.f., stare psihică morbidă, care se caracterizează prin alternarea stărilor de bună dispoziţie cu cele de depresiune; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical întrebuinţat în ciclotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a muşchiului ciliar; **~ trop** (v. -trop), adj., s.n. (agent, medicament) care influenţează desfăşurarea ciclului menstrual.

-CICLU "cerc, perioadă, ciclu". #1 gr. *kyklos* "roată, cerc" > L sav. *-cyclus, -cyclum,* fr. *-cycle,* engl. *id.* > rom. *-ciclu.*

CICONII- "barză, bâtlan". #1 L *ciconia* "barză" > L sav. *ciconii-,* fr. *ciconii* > rom. *ciconii-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.f.pl., ordin de păsări de talie mare, cu gâtul şi picioarele lungi, cu ciocul alungit şi conic, având ca tip bâtlanul.

-CID "care omoară, care distruge, care opreşte". #1 L *caedo, (-ere)* "a tăia, a ucide" > fr. *-cide,* engl. *id.,* > rom. *-cid.*

-CIEZĂ "sarcină, gestaţie". #1 gr. *kyesis* "gestaţie, sarcină" > fr. *-cyése,* it. *-ciesi* > rom. *-cieză*.

CIEZIO- "gestaţie, sarcină". #1 gr. *kyesis* "sarcină, gestaţie" > fr. *cyésio-,* engl. *id.* > rom. *ciezio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul gestaţiei.

CIFO- „cocoaşă, curbură". #1 gr. *kypkos* "cocoşat, înclinat" > fr. *cypko-,* engl. *id.,* it. *cifo-* > rom. *cifo-.* #2 **~ scolioză** (v. -scolioză), s.f., curbare laterală şi anteroposterioară a coloanei vertebrale.

-CIFOZĂ "cocoaşă, gibozitate". #1 gr. *kyphosis* "gheboşare, încovoiere, cocoaşă" > fr. *-cyphose,* it *- cifose,* germ. *-kyphose* > rom. *-cifoză.*

CILI- "perişori, cili". #1 L *cilium* "gene, pleoape" > fr. *cili-,* it. *id.,* engl. *id.* >

rom. *cili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu cili sau cu perişori; **~ form** (v. -form), adj., în formă de cili.

CILINDR-, v. **CILINDRO-.** #2 **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut vegetal format din celule cilindrice; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţa în urină a unor formaţiuni cilindrice celulare, de origine renală.

CILINDRI- "cilindru, cilindric". #1 L *cylindrus* "sul, cilindru" > fr. *cylindri-,* engl. *id.* > rom. *cilindri-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori în formă de cilindru; **~ form** (v. -form), adj., în formă de cilindru.

CILINDRO- "cilindru, cilindric". #1 gr. *kylindros* "butuc, sul, tub" > fr. *cylindro-,* engl. *id.* > rom. *cilindro-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe cilindrice; **~ id** (v. -id), adj., s.m.,n. **1.** Adj. Care are forma unui cilindru. **2.** S.m.pl. Formaţiuni cilindrice microscopice alungite, subţiri şi ascuţite la capete, întâlnite în urină. **3.** S.n. Corp mărginit de o suprafaţă cilindrică şi de două suprafeţe, din care una plană ce o intersectează.

CILIO- "cili, perişori, filamente". #1 L *cilium* "gene, pleoape" > fr. *cilio-,* engl. *id.* > rom. *cilio-.* #2 **~ fore** (v. -for), s.n.pl., clasă de protozoare prevăzute cu cili vibratili, necesari la locomoţie şi la prinderea hranei; *sin.* infuzori; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare şi dezvoltare a cililor; **~ grad** (v. -grad), adj., care se deplasează cu ajutorul cililor vibratili; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor mobil şi ciliat, care este prezent la unele plante inferioare.

CIMBI- "luntre, nacelă". #1 L *cymba* „barcă, luntre" > fr. *cymbi-,* engl. *id.* > rom. *cimbi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de luntre sau de nacelă.

CIMBO- "depresiune, cavitate". #1 gr. *kymbe* "luntre, vas, barcă" > fr. *cymbo-,* engl. *id.,* it. *cimbo-* > rom. *cimbo-.* #2 **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., deformaţie a craniului, care prezintă o scobitură adâncă, situată în partea de dinapoi a bregmei; **~ encefalie** (v. -encefalie) s.f., malformaţie cerebrală, caracterizată printr-o depresiune în formă de cupă pe suprafaţa creierului; **~ id** (v. -id), adj., în formă de vas, de cupă.

CIMO- "undă electromagnetică, ondulat". #1 gr. *kyma* "val, talaz" > fr. *cymo-,* germ. *kymo-* > rom. *cimo-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., mineral amorf şi moale din grupul alofanului, de culoare albă-cenuşie; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea lungimilor de undă sau a frecvenţelor oscilaţiilor electromagnetice; *sin.* undametru; **~ scop** (v. -scop), s.n., undametru cu lampă cu incandescenţă, folosit ca indicator de acord.

CIN-, v. **CINO-.** #2 **~ antropie** (v. -antropie), s.f., stare patologică a unei persoane de a se crede transformată în câine; **~ odont** (v. -odont), s.m., dinte canin; **~ orexie** (v. -orexie), s.f., foame puternică, manifestată mai

ales ca simptom al unor afecţiuni ale tubului digestiv.

CINCLIDO- "gratie, grilaj; reticulat, grilat". #1 gr. *kinklis, (-idos)* "zăbrele, gratii" > fr. *cinclido-,* engl. *id.* > rom. *cinclido-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., care are fructe reticulate.

CINE- "mişcare, animare, film; filmic". #1 gr. *kineo, (-ein)* "a mişca" > fr. *cine-, kiné-,* engl. *kine-,* germ. *id.* > rom. *cino-.* #2 **~ densigrafie** (v. densi-, v. -grafie), s.f., metodă de investigaţie a inimii şi a vaselor pulmonare; **~ fil** (v. -fil_1) adj., s.m.,f. (persoană) iubitoare de filme; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., pasiune pentru filme; **~ fluorografie** (v. fluoro-, v. -grafie), s.f., radiocinematografie*; **~ fob** (v. -fob), s.m.,f., persoană care urăşte filmele; **~ radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., tehnică radiografică, permiţând efectuarea de imagini în mişcare; **~ scop** (v. -scop), s.n., tub catodic utilizat pentru redarea imaginilor de televiziune; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., metodă medicală de determinare a refracţiei oculare.

CINEMA- "film, proiecţie". #1 gr. *kinema* "mişcare" > fr. *cinéma- >* rom. *cinema-.* #2 **~ scop** (v. -scop), s.n., procedeu cinematografic de proiecţie pe un ecran lat pentru obţinerea unui câmp vizual mărit; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., arhivă de filme; *sin.* filmotecă.

CINEMATO- "mişcare, film". #1 gr. *kinema, (-atos)* "mişcare" > fr. *cinémato-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cinémato-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Local special pentru proiectarea filmelor cinematografice în faţa publicului. **2.** Arta cinematografică; **~ grafie** (v. -grafie) s.f., tehnica înregistrării fotografice şi a reproducerii unor imagini succesive astfel încât să se dea iluzia mişcării.

CINEMO- "mişcare, viteză". #1 gr. *kinema* "mişcare" > fr. *cinemo- >* rom. *cinemo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument care determină şi care înregistrează vitezele; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare fotografică ritmică, la intervale scurte, a diverselor faze ale unei mişcări; **~ metru** (v. -metru_1) s.n., indicator de viteză.

-CINETIC (-KINETIC) "de mişcare, mobil". #1 gr. *kinetikos* "care se mişcă" > fr. *-cinétique,* engl. *-kinetic >* rom. *-cinetic, -kinetic.*

CINETO-, v. **CHINETO-.**

-CINEZĂ, v. **-CHINEZĂ.**

CINGUL-, v. **CINGULO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie a girusului cingular.

CINGULO- "girus cingular". #1 L *cingulum* "cordon, cingătoare" > fr. *cingulo- >* rom. *cingulo-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a girusului cingular.

CINO- (CHINO-_2) "câine, canin". #1 gr. *kyon, kynos* "câine" > fr. *cyno-,* engl. *id.,* it *cino- >* rom. *cino-, chino-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., specie de maimuţă africană, cu capul şi botul de formă alungită şi cu coada lungă; **~ drom (chinodrom)** (v. -drom), s.n., pistă special amenajată pentru cursele de câini; **~ fil** (v. -fil_1), adj., s.m.,f. (persoană) care iubeşte câinii; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., ataşament exagerat pentru câini; **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană) care suferă de cinofobie ; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de câini; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de câine; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., chinologie*, canicultură*; **~ pedie** (v. -pedie), s.f., creştere a câinilor de vânătoare.

CIPRINI- „crap". #1 L *cyprinus* "crap" > L sav. *cyprini-,* fr. *id.* > rom. *ciprini-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a pisciculturii care se ocupă cu creşterea crapului; *sin.* carpicultură; **~ forme** (v. -form), s.n.pl., grup de peşti osoşi ducicoli sau salmastricoli, cu corpul acoperit cu solzi cicloizi sau cu plăci osoase.

CIPRINO- "crap". #1 gr. *kyprinos* "crap" > fr. *cyprino-,* engl. *id.* > rom. *ciprino-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. În formă de crap. **2.** S.n.pl. Familie de peşti teleosteeni de apă dulce, cu solzi rotunzi, având ca tip principal crapul; *sin.* ciprinide.

CIRI- "ciri, peri ţepoşi, filament". #1 L *cirrus, (-i)* "buclă de păr, cârcel" > fr. *cirri-,* engl. *id.* > rom. *ciri-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre plante) care este înzestrat cu peri ţepoşi sau cârcei; **~ form** (v. -form), adj., în formă de cârcel; *sin.* ciroid; **~ grad** (v. -grad), adj., care se mişcă cu ajutorul cirilor; **~ pede** (v. -ped_2), s.n.pl., subclasă de crustacee marine, cu picioarele transformate în ciri, pentru prinderea hranei.

CIRO-_1 "ciroză, cirotic". #1 gr. *kirrhos* "galben-roşcat" > fr. *cirrho-,* engl. *id.* > rom. *ciro-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care determină un proces de ciroză hepatică.

CIRO-_2 "cârcel". #1 L *cirrus* "filament, buclă de păr" > fr. *cirro-,* engl. *id.* > rom. *ciro-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., ciriform*.

CIRS-, v. **CIRSO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a varicelor; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., dilatare varicoasă a conjunctivei.

CIRSO- „varice". #1 gr. *kirsos* "varice" > fr. *cirso-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *cirso-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., dilatare varicoasă a venelor cordonului spermatic; *sin.* varicocel; **~ id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu varicele; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cirsotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de excizie a unei vene varicoase.

CIRTO-_1 "cutie toracică, torace". #1 gr. *kyrtos* "cuşcă, cutie, colivie" > fr. *cyrto-,* engl. *id.* > rom. *cirio-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., totalitate a metodelor şi procedeelor de măsurare a perimetrului toracic; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument medical pentru măsurarea perimetrului toracic.

CIRTO-_2 "curbat, arcuit". #1 gr. *kyrtos* "arcuit, convex, curbat" > fr. *cyrto-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *cirto-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze curbate; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu o cocoaşă; **~ pod** (v. -pod), adj., cu picioare arcuite.

CISO- "iederă". #1 gr. *kissos* "iederă" > fr. *cisso-,* engl. *id.* > rom. *ciso-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de iederă; **~ idă** (v. -id), s.f., curbă plană cu un punct de întoarcere, a cărei ecuaţie este de gradul trei.

-CIST (-CHIST) "vezică, veziculă, chist". #1 gr. *kystis* "vezică, băşică" > fr. -*cyste, -kyste,* engl. *-cyst* > rom. *-cist, -chist.*

CIST-, v. **CISTO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., tulburare funcţională dureroasă a vezicii urinare; **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilataţie patologică a vezicii urinare; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., operaţie chirurgicală de ablaţie a vezicii urinare; **~ elcoză** (v. -elcoză), s.f., ulceraţie a vezicii urinare; **~ encefal** (v. -encefal), s.m., monstru caracterizat prin aspectul vezicular al encefalului; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere reumatismală a vezicii urinare.

CISTERNO- "cisterne anatomice". #1 L *cisterna* "rezervor de apă" > fr. *cisterno-,* engl. *id.* > rom. *cisterno-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică pentru evidenţierea conturului şi dimensiunilor cisternelor subarahnoidiene; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută în urma unei cisternografii ; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de deschidere a cisternelor de la baza craniului.

CISTI- "vezică, vezicular, vezical". #1 gr. *kystis* "vezică, băşică" > fr. *cysti-,* engl. *id.,* it. *cisti-* > rom. *cisti-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru caracterizat prin aspectul vezicular al encefalului; **~ cerc** (v. -cerc), s.m., formă larvară a teniei, având aspectul unei vezicule de mărimea unui bob de mazăre; **~ cercoid** (v. cerco-, v. -id), s.m., formă larvară a unor cestode ale căror vezicule sunt rudimentare.

CISTIC-, v. **CISTICO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a canalului cistic.

CISTICO- "vezică, vezical, canal cistic". #1 gr. *kystikos* "vezical, de băşică" > fr. *cystico-,* engl. *id.* > rom. *cistico-.* #2 **~ litectomie** (v. lit-, v. lito-, v. -ectomie), s.f., incizie chirurgicală a calculilor biliari în canalul cistic ; **~ litotripsie** (v. lito-, v. -tripsie), s.f., zdrobire chirurgicală a calculilor biliari

în canalul cistic; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., suturare chirurgicală a canalului cistic; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., operaţie medicală de deschidere la suprafaţa abdomenului a canalului cistic; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a canalului cistic.

-CISTIE "vezică urinară". #1 gr. *kystis* "vezică, băşică" > fr. *-cystie,* engl. *-cystia* > rom. *-cistie.*

CISTO-_1 "vezică, băşică, chist". #1 gr. *kystis* "veziculă, băşică" > fr. *cysto-,* engl. *id.,* it. *cisto-.* > rom. *cisto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., corp de fructificaţie al agelor roşii; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a vezicii urinare ; **~ croic** (v. -croic), adj. (despre pigmenţi) care este difuzat în vacuolele celulei; **~ cromoscopie** (v. cromo-, v. -scopie), s.f., cromocistoscopie*; **~ enterocel** (v. entero-, v. -cel_2), s.n., hernie a vezicii urinare, însoţită de o ansă intestinală, printr-un orificiu natural sau patologic; **~ enteroepiplocel** (v. entero-, v. epiplo-, v. -cel_2), s.n., hernie a vezicii urinare, a intestinului şi a epiploonului prin acelaşi orificiu natural sau patologic; **~ epiplocel** (v. epiplo-, v. -cel_2), s.n., hernie a vezicii urinare, însoţită de epiploon; **~ for** (v. -for), adj., care conţine un chist; **~ fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., fotografie a interiorului vezicii urinare; **~ ftizie** (v. -ftizie), s.f., tuberculoză a vezicii urinare; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a vezicii urinare cu ajutorul unei substanţe de contrast; **~ hemie** (v. -hemie), s.f. **1.** Congestie vezicală. **2.** Aflux excesiv de sânge la nivelul vezicii urinare; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune sferică de carbonat de calciu, de forma unui ciorchine, pe faţa internă a membranei celulare; **~ litotomie** (v. lito-, v. -tomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unui calcul din vezica urinară; **~ merocel** (v. mero-, v. -cel_2), s.n., hernie a vezicii urinare prin inelul femural; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a presiunii intravezicale, în funcţie de conţinutul acesteia şi de puterea de contracţie a muşchiului vezical; **~ metrogramă** (v. metro-2, v. -gramă), s.f., grafic reprezentând variaţiile presiunii intravezicale în funcţie de conţinutul şi puterea de contracţie a muşchiului vezical; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea presiunii intravezicale; **~ morf** (v. -morf), adj., în formă de vezică; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a vezicii urinare; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a vezicii urinare; **~ pielografie** (v. pielo-, v. -grafie), s.f., radiografie a vezicii urinare şi a pelvisului ureteric; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., închidere chirurgicală a unei fistule vezico-vaginale; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a vezicii urinare; **~ proctostomie** (v. procto-, v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală pentru stabilirea comunicaţiei între vezica urinară şi

rect; *sin.* cistorectostomie; ~ **ptoză** (v. -ptoză), s.f. **1.** Relaxarea anormală a vezicii urinare. **2.** Reducerea capacităţii de contracţie a peretelui vezicii urinare; ~ **radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., radiografie a vezicii urinare, după injectarea unei substanţe opace la razele X; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie medicală de suturare a vezicii urinare; ~ **ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie vezicală; ~ **rectostomie** (v. recto-, v. -stomie), s.f., cistoproctostomie*; ~ **ree** (v. -ree), s.f. **1.** Inflamaţie a vezicii urinare. **2.** Scurgere din interiorul pereţilor vezicali; ~ **rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a pereţilor vezicii urinare; ~ **scleroză** (v. -scleroză), s.f., sclerozare a vezicii urinare; ~ **scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se examinează vizual interiorul vezicii urinare; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a vezicii urinare cu ajutorul cistoscopului; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., masă de secreţii cuprinsă într-un chist sferoidal vegetal; ~ **sfincteromanometrie** (v. sfinctero-, v. mano-, v. -metrie_1), s.f., metodă medicală de explorare a funcţiei vezicale, bazată pe studierea proprietăţilor muşchiului vezical şi a sfincterelor sale, printr-o înregistrare grafică realizată cu ajutorul cistosfincteromanometrului; ~ **sfincteromanometru** (v. sfinctero-, v. mano-, v. -metru_1), s.n., aparat utilizat în cistosfincteromanometrie; ~ **sor** (v. -sor), s.m., grămăjoară de spori de rezistenţă; ~ **spor** (v. -spor), s.m., stadiu de latenţă sau de repaus al unor zoospori; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a vezicii urinare la suprafaţa abdomenului; ~ **til** (v. -til), s.n., concreţiune mucilaginoasă asemănătoare cistolitului, dar fără cristale de carbonat de calciu; ~ **tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cistotomie; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie medicală de incizie a vezicii urinare; ~ **trahelografie** (v. trahelo-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de explorare a zonei colului vezical, prin introduccrea în vezică a unei substanţe de contrast; ~ **trahelotomie** (v. trahelo-, v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a colului vezicii urinare; ~ **ureterogramă** (v. uretero-, v. -gramă), s.f., radiografie a vezicii urinare şi a ureterelor, utilizându-se o substanţă radioopacă; ~ **ureteronefrectomie** (v. uretero-, v. nefr-, v. nefro-, v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a rinichiului şi a ureterului corespunzător, cu grefă din vezică la locul de implantare.

CISTO-_2 "coş, coşuleţ". #1 gr. *kiste* "coş de răchită" > L tz. *cisto-,* fr. *cisto-* > rom. *cisto-.* #2 ~ **for** (v. -for), s.m., persoană care purta un coş sacru la serbările date în cinstea lui Bachus.

-CIT (-CITĂ) "celulă, cavitate". #1 gr. *kytos* "cavitate, obiect scobit, celulă" > fr. *-cyte,* engl. *id.* > rom. *-cit, -cită.*

CIT-, v. **CITO-.** #2 ~ **emie** (v. -emie), s.f., invadarea sângelui periferic de elemente ale proceselor tumorale.

-CITĂ, v. **-CIT.**

CITO- „celulă, cavitate, celular". #1 gr. *kytos* "cutie, cavitate" > fr. *cyto-,* engl. *id.,* it. *cito-* > rom. *cito-.* #2 ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., studiu al biologiei celulare; ~ **biotaxie** (v. bio-, v. -taxie), s.f., citocleză*; ~ **blast** (v. -blast), s.n., nucleu celular; ~ **centru** (v. -centru), s.n., centrozom*****; ~ **chineză** (v. -chineză), s.f., citocineză*; ~ **cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care distruge celulele vii; ~ **cineză** (v. -cineză), s.f., totalitatea schimbărilor care au loc în plasmă, în timpul diviziunii celulare; *sin.* citochineză (citokineză); ~ **clazie** (v. -clazie), s.f., proces de fragmentare sau de distrugere a celulelor vii; ~ **cleză** (v. -cleză), s.f., influenţă a unei grupe de celule asupra dezvoltării altei grupe învecinate; *sin.* citobiotaxie; ~ **coc** (v. -coc), s.m., nucleul diploid al zigotului; ~ **crinie** (v. -crinie), s.f., proces de excreţie în mediul intern al unui produs chimic elaborat în celulă; ~ **croic** (v. -croic), adj. (despre pigmenţi) care este difuzat în protoplasma celulară; ~ **crom** (v. -crom), s.m. **1.** Proteină complexă, cu rol determinant în realizarea respiraţiei celulare. **2.** Pigment feroporfirinic dizolvat în sucul vacuolar al sacharomicetelor. **3.** Celulă nervoasă conţinând o cantitate redusă de citoplasmă, fiind lipsită de corpi Nessl; ~ **cromie** (v. -cromie), s.f., procedeu rapid de tipar în patru culori, la care forma parţială de negru serveşte la redarea efectelor de tonuri închise; ~ **dermă** (v. -dermă), s.f., membrană celulară sau perete celular; ~ **fag** (v. -fag), adj., care înglobează sau care distruge celulele; ~ **fagie** (v. -fagie), s.f., înglobare a unei celule de către o alta; *sin.* citofagocitoză; ~ **fil** (v. -fil_1), adj., care are afinitate pentru celule; ~ **filaxie** (v. -filaxie), s.f., acţiune de protecţie pe care o au apele minerale asupra celulelor; ~ **filetic** (v. -filetic), adj., referitor la genealogia celulelor; ~ **fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază funcţiile celulei vii; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., fuzionare a gameţilor în cadrul procesului de fecundaţie; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care produce celule; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de dezvoltare ontogenetică şi filogenetică a celulei; *sin.* citogenie; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., citogeneză*; ~ **geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., studiul legăturilor dintre constituţia cromozomală a organismelor şi răspândirea lor geografică; ~ **gonie** (v. -gonie), s.f., proces de înmulţire prin celule singuratice, pe calea diviziunii simple; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a celulei; ~ **hialoplasmă** (v. hialo-, v. -plasmă), s.f., ectoplasmă*; ~ **hidroliză** (v. hidro-_1, v. -liză), s.f., degenerare celulară

prin distrugerea membranei sub acţiunea enzimelor; ~ **histogeneză** (v. histo-, v. -geneză), s.f., dezvoltare structurală a celulelor vii; ~ **histologie** (v. histo-, v. -logie_1), s.f., studiul histologic al celulelor individuale; ~ **lemă** (v. -lemă_1), s.f., peliculă plasmatică externă, care căptuşeşte membrana celulară; ~ **limfă** (v. -limfă), s.f. **1.** Partea fluidă a citoplasmei. **2.** Suc celular; ~ **litic** (v. -litic_2), adj., s.n. (substanţă) care distruge celulele; ~ **liză** (v. -liză), s.f., proces de dizolvare sau de degenerare a celulei; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în citologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază structura, dezvoltarea şi funcţiile celulei; ~ **megalie** (v. -megalie), s.f., creştere exagerată a unor celule sub acţiunea unor factori externi, chimici sau inframicrobieni; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., numărare sau măsurare a celulelor din sânge; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea celulelor organice; ~ **microzomi** (v. micro-, v. -zom), s.m.pl., incluzini citoplasmatice granulare; ~ **mixie** (v. -mixie_1), s.f. **1.** Proces de fuziune a celulelor. **2.** Proces de trecere a cromatinei dintr-o celulă în citoplasma altei celule; ~ **morfologie** (v. morfo-, v. -logie_1), s.f., studiul morfologic al celulei; ~ **morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitate a modificărilor structurale pe care le suferă celula în timpul dezvoltării ei; ~ **nemă** (v. -nemă), s.f., particulă spiralată, prezentă în structura citoplasmei; ~ **patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a celulelor animale sau vegetale; ~ **patogen** (v. pato-, v. -gen_1), adj., care are un efect distructiv asupra celulelor; ~ **patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul modificărilor patologice din interiorul celulei; ~ **penie** (v. -penie), s.f., reducere patologică a numărului de celule dintr-un ţesut; ~ **plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanţă fundamentală vie, fluidă sau vâscoasă, din celulă, excluzând nucleul, membrana şi plastidele; ~ **poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., proces de formare şi dezvoltare a celulelor; ~ **riză** (v. -riză), s.f., formă mototolită a membranei celulare în cursul plasmolizei; ~ **sarc** (v. -sarc), s.n., corpul celulei fără nucleu; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se examinează celulele; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de diagnosticare bazată pe studiul microscopic al celulelor prelevate din organism; ~ **spectrofotometrie** (v. spectro-, v. foto-, v. -metrie_1), s.f., metodă fizică modernă de investigare fină a celulelor şi a structurii celulare; ~ **static** (v. -static), adj., s.n. (medicament) care opreşte sau care împiedică înmulţirea celulelor; ~ **taxie** (v. -taxie), s.f., tendinţă de atracţie reciprocă a celulelor; ~ **taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., clasificare botanică a celulelor, bazată pe asemănări şi diferenţe cromozomiale; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a celulelor

embrionare în scop terapeutic; **~ trofie** s.f., dezvoltare normală a celulei vii; **~ trofoblast** (v. trofo-, v. -blast), s.n., strat profund al lui Langhans din epiteliul corionului fetal; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre virusuri) cu afinitate deosebită pentru celule; **~ zim** (v. -zim), s.m., enzimă rezultată prin distrugerea trombocitelor, cu rol important în coagularea sângelui; *sin.* trombochinază; **~ zomi** (v. -zom), s.m. pl. **1.** Formaţiuni filamentoase şi paralele, din celulele renale. **2.** Componenţii granulari extracelulari cuprinşi în membrana celulară. **3.** S.m. Corpul celular exclusiv nucleul; **~ zoologie** (v. zoo-, v. -logie_1), s.f., studiul celulelor animale.

CITRI- "lămâie, citric". #1 L *citrus* "lămâi" > fr. *citri-,* engl. *id.* > rom. *citri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de lămâie.

CITRO- "fructe citrice". #1 gr. *kitron* "lămâie" > fr. *citro-,* engl. *id.* > rom. *citro-.* #2 **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., mucegaiuri superioare, cu condrioforii în formă de mănunchi, care se dezvoltă pe fructele citrice.

-CLAD "ramură, tulpină". #1 gr. *klados* "ramură, mlădiţă" > fr. *-clade,* engl. *-cladous* > rom. *-clad.*

CLAD-, v. **CLADO-.** #2 **~ ant** (v. -ant), adj. (despre plante) la care arhegonul este situat pe ramuri speciale; **~ autoic** (v. aut-, v. auto-, v. -oic), adj. (despre plante) la care anteridia este dispusă pe ramuri speciale; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., parenchim ramificat; **~ odiu** (v. -odiu), s.n., tulpină sau ramură axială asimilatoare dilatată.

-CLADIE "ramură, tulpină, lăstăriş". #1 gr. *klados* "lujer, mlădiţă" > fr. *-cladie,* germ. *-kladie* > rom. *-cladie.*

-CLADIU „ramură, lăstar". #1 gr. *klados* "lujer, mlădiţă" > fr. *-cladium,* engl. *id.* > rom. *-cladiu.*

CLADO- "ramură, mlădiţă, lăstar, tulpină". #1 gr. *klados* "tulpiniţă, ramură, lăstar" > fr. *clado-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *klado-* > rom. *clado-.* #2 **~ cere** (v. -cer_1), s.n.pl., ordin de crustacee inferioare planctonice, mărunte, cu corpul cuprins într-o carapace şi având pe cap două perechi de antene mari, adaptate la înot; **~ distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., dezvoltare inegală şi teratologică a ramurilor; **~ fil** (v. -fil_2), s.n. **1.** Ramură cu înfăţişare foliacee, dar de origine caulinară. **2.** Tulpină sau ramură asimilatoare dilatată, de forma unei frunze; **~ for** (v. -for), s.n., parte a tulpinii care poartă ramurile inflorescenţei; **~ fore** (v. -for), s.f.pl., ordin de alge verzi filamentoase, ramificate dihotomic, care trăiesc pe pietre sau pe sol, creşterea în lungime făcându-se terminal; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre organe vegetale) care este produs de ramură; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., ramificare a direcţiilor evolutive în filogeneză; **~ manie** (v. -

manie), s.f., proliferare teratologică a ramurilor; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., suport sau trunchi ramificat; **~ ptoză** (v. -ptoză) s.f., cădere anormală a ramurilor.

CLAMIDO- "strat protector, membrană". #1 gr. *khlamys, (-ydos)* „manta, mantie, acoperământ" > fr. *chlamydo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *clamido-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct acoperit cu periant; **~ cist (~ chist),** s.n., zoosporange de rezistenţă cu pereţii dubli, rămas închistat în interiorul hifei; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor asexuat şi de rezistenţă, cu membrana îngroşată şi cu citoplasma densă, prezent la ascomicete şi ustilaginale.

-CLASIE, v. **-CLAZIE.**

CLASMATO- "parte, fragment, diviziune, fragmentare". #1 gr. *klasma, (-atos)* "parte, bucată" > fr. *clasmato-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *klasmato-* > rom. *clasmato-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n. **1.** Element celular din ţesut conjunctiv al unor batracieni, reprezentând o varietate de mastocit. **2.** Celulă mezenchimală primitivă, cu rol de macrofag.

CLASO-, v. **CLAZO-.**

-CLAST- "dezagregat, divizat". #1 gr. *klastos* "sfărâmat, zdrobit" > fr. *-claste,* engl. *-clast,* germ. *-klast* > rom. *-clast.*

-CLASTIC "care sfărâmă, care dezintegrează". #1 gr. *klastos* "sfărâmat" > fr. *-clastique,* engl. *-clastic* > rom. *-clastic.*

-CLASTIE "dezintegrare, dizolvare". #1 gr. *klastos* "zdrobit" > fr. *-clastie,* engl. *-clastia,* it. *id.* > rom. *-clastie.*

CLASTO- "distrugere, sfărâmare, fragmentare". #1 gr. *klastos* "spart, sfărâmat" > fr. *clasto-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *klasto-* > rom. *clasto-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., tendinţă patologică de a distruge obiectele; **~ tip** (v. -tip), s.n., fragmentul tipului botanic original.

CLATRO- "zăbrele, gratii". #1 gr. *klathra* "grătar, zăbrele" > fr. *clathro-,* engl. *id.* > rom. *clatro-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de zăbrele.

CLAUSTRO- "spaţiu închis, închidere, claustrare". #1 L *claustrum* „loc închis, împrejmuire" > fr. *claustro-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *klaustro-* > rom. *claustro-.* #2 **~ filie** (v. -filie_1), s.f., atracţie irezistibilă către încăperi închise; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., frică patologică de spaţiile închise; **~ man** (v. -man_1), s.m., persoană care prezintă claustromanie; **~ manie** (v. -manie), s.f., claustrare voluntară.

CLAUZO- "murmur, murmurare". #1 gr. *klausis* „plânset" > fr. *clauso-* > rom. *clauzo-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., obsesia de a murmura.

CLAVI- "măciucă, îngroşat". #1 L *clava* "retevei, măciucă" > fr. *clavi-,* engl. *id.* > rom. *clavi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori îngroşate spre vârf; **~**

form (v. -form), adj. **1.** (Despre organe vegetale) Care se îngroaşă spre vârf. **2.** În formă de măciucă.

-CLAZ "spărtură, fractură". #1 gr. *klasis* "zdrobire, spărtură" > fr. *-clase,* germ. *-klas* > rom. *-claz.*

-CLAZĂ "sfărâmare, spărtură, zdrobire". #1 gr. *klasis* "fractură, sfărâmare" > fr. *-clase,* germ. *id.* > rom. *-clază.*

-CLAZIE (-CLASIE) "fragmentare, împărţire, zdrobire". #1 gr. *klasis* "ruptură, sfărâmare" > fr. *-clasie,* germ. *-klasie,* it. *-clasia* > rom. *-clazie, -clasie.*

CLAZO- (CLASO-) "ţipăt". #1 gr. *klasis* "ruptură, spargere" > fr. *claso-* > rom. *clazo-, claso-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., formă a stării crepusculare epileptice critice, manifestată prin crize de ţipete stridente.

CLEDO- "dărâmătură, teren necultivat". #1 gr. *khledos* "dărâmătură" > fr. *chlédo-,* engl. *id.* > rom. *cledo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte pe grămezile de gunoi sau pe molozuri; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., buruienişuri antropofile de pe terenurile necultivate; *sin.* plante ruderale.

CLEID-, v. **CLEIDO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a claviculei.

CLEIDO- "claviculă". #1 gr. *kleis, (-idos)* „cheie" > fr. *cléido-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kleido-* > rom. *cleido-.* #2 **~ rexie** (v. -rexie), s.f., dublă fractură a claviculelor fetusului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a claviculei unui făt mort în vederea facilitării expulzării lui; **~ tripsie** (v. -tripsie), s.f., procedeu obstetrical care constă în fracturarea claviculei fătului, în momentul naşterii, în caz de distocie.

CLEISTO- "închis, astupat". #1 gr. *kleistos* "închis, ascuns" > fr. *cléisto-,* engl. *id.* > rom. *cleisto-* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct sau organ de fructificaţie care nu se deschide la maturitate; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului la florile cleistogame; **~ gam** (v. -gam), adj., care prezintă cleistogamie; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., mod particular de polenizare în care florile se polenizează cu propriul lor polen, fără să se mai deschidă; **~ petalie** (v. -petalie), s.f., înveliş floral permanent închis, care asigură polenizarea cleistogamică; **~ teciu** (v. -teciu), s.n., corp de fructificaţie de formă sferică şi indehiscentă, prezent la ciupercile superioare (ascomicete).

-CLEPSIE "lipsă, absenţă" #1 gr. *klepsis* "pierdere, lipsă" > fr. *-clepsie,* it. *-clepsia* > rom. *-clepsie.*

CLEPTO- „furt, sustragere". #1 gr. *kleptes* "hoţ" > fr. *clepto-, klepto-,* engl. *clepto-, klepto-,* germ. *klepto-* > rom. *clepto-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., mod de viaţă al unor specii de păsări care ocupă cuiburile abandonate de

alte specii; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a nu fi victima unui furt; **~ lagnie** (v. -lagnie), s.f., impulsie irezistibilă spre furt, asociată cu o stare de excitaţie sexuală; **~ man** (v. -man_1), adj., s.m.,f. (persoană) care suferă de cleptomanie; **~ manie** (v. -manie), s.f., înclinaţie patologică de sustragere a unor obiecte, de obicei fără utilitate practică pentru bolnav.

-CLEZĂ "influenţă, influenţare". #1 gr. *klesis* "convocare, citaţie" > fr. *-klése,* germ. *id.* > rom. *-cleză.*

CLIDONO- "unde de supratensiune". #1 gr. *klydon, (-onos)* "agitaţie, gălăgie" > fr. *clydono-* > rom. *clidono-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru determinarea polarităţii, amplitudinii şi formei undelor de supratensiune din instalaţiile electrice.

CLIMA- "climă, climat, climatic" #1 gr. *klima* "latitudine, climat" > fr. *clima-,* engl. *id.,* germ. *klima-* > rom. *-clima.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică simultană a variaţiilor temperaturii şi umidităţii dintr-un biotop dat; **~ tip** (v. -tip), s.n., ecotip format în condiţiile climatice specifice habitatului său; **~ top** (v. -top), s.n., ansamblu omogen de factori şi de condiţii ecologice care alcătuiesc climatul unei comunităţi de viaţă.

CLIMACO- "scară, urcuş". #1 gr. *klimax, (-ckos)* "scară" > fr. *climaco-,* engl. *id.,* germ. *klimako-* > rom. *climaco-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de urcuş sau de scări; **~ rize** (v. -riză_1), s.f.pl., plante cu zona piliferă a rădăcinii de origine epidermală.

CLIMATO- "climă, climat, climatic". #1 gr. *klima, (-atos)* "latitudine, înclinaţie, climă" > fr. *climato-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *klimato-* > rom. *climato-* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a climatelor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a principalelor date meteorologice pentru o anumită regiune geografică; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în climatologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a meteorologiei care studiază clima diferitelor regiuni ale globului terestru şi influenţa ei asupra vieţii animale şi vegetale; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., studiul acţiunii patogene a climatului asupra organismului; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a factorilor climatici în scop terapeutic.

CLIMO- "climă, înclinaţie". #1 gr. *klima* "înclinaţie, climat" > fr. *climo-,* engl. *id.* > rom. *climo-.* #2 **~ nanie** (v. -nanie), s.f., regresiune patologică spre vârsta infantilă, în sensul preferinţei obsesive pentru poziţia culcată, pentru legănat şi pentru căutarea sânului matern; **~ stat** (v. -stat), s.n., instrument aşezat în exteriorul unei clădiri, care măsoară efectul termic al factorilor climatici.

-CLIN "înclinare, aplicare, tendinţă, descendenţă; oblic, înclinat, descendent". #1 gr. *kline* "pantă, pat" > fr. *-cline,* germ. *-klin* > rom. *-clin.*

CLIN-, v. **CLINO-.** #2 **~ artroză** (v. -artroză), s.f., deviere laterală a axului unui membru la nivelul unei articulaţii.

-CLINIC "înclinat, oblic". #1 gr. *klinikos* "de pat" > fr. *-clinique,* engl. *-clinic* > rom. *-clinic.*

-CLINIE "înclinare, curbare". #1 gr. *klino, (-ein)* "a înclina" > fr. *-clinie,* germ. *-klinie,* engl. *-cliny* > rom. *-clinie.*

-CLINIU "receptacul, conceptacul". #1 gr. *kline* "pat" > L sav. *-clinium,* engl. *id.* > rom. *-cliniu.*

CLINO- „înclinare, involuţie, poziţie culcată; oblic, înclinat, clinic". #1 gr. *kline* "pantă, pat" > fr. *clino-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *klino-* > rom. *clino-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., cu craniul în formă de şa; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., deformaţie congenitală a capului, caracterizată prin aplatizarea sau deprimarea calotei craniene; **~ claz** (v. -claz), s.n., mineral arsenios de cupru, care se prezintă în formă de agregate lamelare; **~ clor** (v. -clor), s.n., mineral verde din grupa cloritului trioctaedric, care cristalizează în sistemul monoclinic; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformaţie congenitală, constând în devierea laterală a degetelor mâinii; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze oblice; **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Instrument care serveşte la determinarea grafică a înclinării pantei terenului. **2.** Instrument pentru măsurarea înclinării faţă de verticală sau de orizontală a unei găuri de sondă; **~ id** (v. -id), în formă de pat; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul involuţiei organismelor animale; **~ manie** (v. -manie), s.f., tendinţă morbidă de căutare a patului sau a poziţiei culcate; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument pentru măsurarea unghiurilor verticale faţă de orizont sau a unghiurilor zenitale faţă de verticala locului. **2.** Instrument care determină înclinarea avionului sau a chilei unei nave; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor alungit, format la vârful filamentului micelian al fungilor şi lichenilor; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., organ de fructificaţie în formă de butelie sau urcior, cuprinzând picnospori; **~ stat** (v. -stat), s.n., aparat pentru cercetarea direcţiei de creştere a plantelor; **~ statie** (v. -statie), adj., referitor la fenomenele provocate de poziţia culcată; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al bolilor prin repaus la pat.

CLIPEI- "scut, pavăză". #1 L *clypeus* "scut" > fr. *clypéi-,* engl. *id.* > rom. *clipei-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de scut.

-CLIST "întrerupt, oprit, închis". #1 gr. *kleistos* "astupat, închis" > fr. *-cliste,* engl. *-clistous* > rom. *-clist.*

-CLIT "înclinat, diferit, anormal". #1 gr. *klitos* "în pantă, înclinat" > fr. *-clite,* engl. *id.* > rom. *-clit.*

CLITO- "cădere". #1 gr. *klitos* „înclinat" > fr. *clito-,* engl. *id.,* germ. *klito-* > rom. *clito-.* #2 **~ core** (v. -cor), s.f.pl., plante care îşi răspândesc fructele prin cădere sau alunecare.

CLITORID-, v. **CLITORIDO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a clitorisului.

CLITORIDO- "clitoris". #1 gr. *kleitoris, (-idos)* "care închide" > fr. *clitorido-,* engl. *id.* > rom. *clitorido-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., circumcizie realizată la femeie.

CLITRO- "spaţiu închis". #1 gr. *kleithron* "zăvor, încuietoare" > fr. *clithro-,* engl. *id.,* germ. *klithro-* > rom. *clitro-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de spaţii închise.

-CLIZĂ_1 "închidere, ocluziune". #1 gr. *kleisis* "închidere, împrejmuire" > fr. *-clise,* it. *id.,* germ. *-klise* > rom. *-cliză.*

-CLIZĂ_2 „spălare, spălătură". #1 gr. *klysis* "spălare, spălătură" > fr. *-clyse,* it. *-clisi,* engl. *-clysis* > rom. *-cliză.*

-CLIZĂ_3 "înclinaţie, predispoziţie". #1 gr. *klisis* "înclinare, aplecare" > fr. *-clise* > rom. *-cliză.*

CLIZI- "înclinaţie, pantă". #1 gr. *klisis* "povârniş, pantă" > fr. *clisi-* > rom. *clizi-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument topografic folosit pentru măsurarea unghiurilor de pantă.

-CLONIE "convulsie, contracţie". #1 gr. *klonos* "agitaţie, tumult" > fr. *-clonie,* it. *-clonia,* germ. *-klonie* > rom. *-clonie.*

CLONO-_1 "agitaţie, convulsie". #1 gr. *klonos* "agitaţie, tumult" > fr. *clono-,* engl. *id.,* germ. *klono-* > rom. *clono-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea grafică a mişcărilor produse în timpul unui spasm clonic.

CLONO-_2 "înmulţire asexuată". #1 gr. *klon, (-onos)* "lujer, lăstar" > fr. *clono-,* engl. *id.,* germ. *klono-.* > rom. *clono-.* #2 **~ tip** (v. -tip), s.n., individ vegetal rezultat din tipul original pe cale de înmulţire asexuată.

-CLOR "de culoare verde". #1 gr. *khloros* "verde ca iarba" > fr. *-chlore* > rom. *-clor.*

CLOR-, v. **CLORO-.** #2 **~ antie** (v. -antie), s.f., proces de transformare a unor elemente vegetale în frunze verzi asimilatoare; **~ emie** (v. -emie), s.f., concentraţie a clorului în sânge; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut parenchimatic asimilator, bogat în clorofilă; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a vederii în care obiectele privite apar colorate în verde; **~ urie**

(v. -urie), s.f., prezenţă a clorurilor în urină.

CLORO- "de culoare verde, clor, clorură". #1 gr. *khloros* "verde, verzui" > fr. *chloro-,* engl. *id.,* it. *cloro-,* germ. *chloro-* > rom. *cloro-.* #2 **~ cist** (v. -cist), s.n., celulă care conţine clorofilă; **~ eritroleucemie** (v. eritro-, v. leuc-, v. leuco-, v. -emie), s.f., varietate de cloroleucoză, caracterizată prin trecerea în circulaţie a unui mare număr de eritroblaste; **~ ficee** (v. -ficee), s.f.pl., clasă de alge verzi unicelulare sau pleuricelulare, de obicei acvatice, care conţin clorofilă; **~ filă** (v. -fil_2), s.f., pigment natural care se găseşte în părţile verzi ale plantelor şi care deţine un rol fundamental în fotosinteză; **~ filoliză** (v. filo-_1, v. -liză), s.f., proces de distrugere a clorofilei sub influenţa unor agenţi chimici; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., alge verzi, unicelulare şi pluricelulare, filamentoase, autotrofe şi acvatice, având în citoplasmă cromatofori cu clorofilă; **~ fori** (v. -for), s.m. pl., corpusculi impregnaţi cu clorofilă, prezenţi în citoplasma celulei vegetale; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare a cantităţii de clor activ dintr-o soluţie decolorantă; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea cantităţii de clor, dizolvate într-un lichid; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., tal filamentos pluricelular, cu funcţie de asimilare; **~ penie** (v. -penie), s.f., lipsă a clorului din organism; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a clorurilor în ţesuturile organice; **~ plast** (v. -plast), s.n., corpuscul de culoare verde din citoplasma plantelor, format din stromă şi clorofilă, cu rol esenţial în fotosinteză.

CLOSTERO- "fus". #1 gr. *kloster* "fus" > fr. *clostéro-,* engl. *id.* > rom. *clostero-.* #2 **~ spor** (v. -spor), s.m., conidie mare în formă de fus, multinucleată şi multiseptată.

CNEM-, v. **CNEMO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., nevralgie a membrelor inferioare.

-CNEMIE "picior, tibie, membru". #1 gr. *kneme* "picior" > fr. *-cnémie,* germ. *-knemie,* it. *-cnemia* > rom. *-cnemie.*

CNEMO- "picior, membru inferior". #1 gr. *kneme* "picior" > fr. *cnémo-,* engl. *id.* > rom. *cnemo-.* #2 **~ scolioză** (v. -scolioză), s.f., curbare laterală a picioarelor.

CNIDO- "urzică; urticant". #1 gr. *knide* "urzică" > fr. *cnido-,* engl. *id.* > rom. *cnido-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă urticantă a unor specii de celenterate; **~ cist** (v. -cist), s.n., nematocist*.

COAGUL-, v. **COAGULO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui cheag de sânge dintr-un vas anevrismal.

COAGULO- "cheag, coagulare". #1 L *coagulum* "cheag" > fr. *coagulo-,* engl.

id. > rom. *coagulo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare a variaţiilor de vâscozitate a sângelui în cursul coagulării; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., grupare de teste care permite diagnosticul unei coagulopatii; **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie datorată tulburării coagulării sângelui.

COANO- "pâlnie, coş". #1 gr. *khoane* "pâlnie" > fr. *choano-,* engl. *id.* > rom. *coano-.* #2 **~ cite** (v. -cit), s.n.pl., celule în formă de pâlnie, cu rol nutritiv, prezente la unele flagelate; **~ id** (v. -id), adj., în formă de pâlnie; **~ zom** (v. -zom), s.m., strat intern format din celule flagelate, la bureţi.

COARCTO- "strictură, strâmtare". #1 L *coarcto, (-are)* "a strânge, a îngusta" > fr. *coarcto-,* engl. *id.* > rom. *coarcto-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei structuri anatomice.

-COC "boabă, grăunte, bacă". #1 gr. *kokkos* "grăunte, boabă" > fr. *-coque,* it. *-cocco* > rom. *-coc.*

CUCCIG-, v. **COCCIGO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., coccigodinie*; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a coccisului; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere în regiunea coccigiană, care apare în timpul sarcinilor şi în afecţiunile uterine; *sin.* coccigalgie.

COCCIGO- "coccis, coccigian". #1 gr. *kokkyx, (-ygos)* "cioc de cuc" > fr. *coccygo-,* engl. *id.,* it. *coccigo-* > rom. *coccigo-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a coccisului.

COCO- "nucleu, sâmbure; capsular, sferic, nuclear". #1 gr. *kokkos* "boabă, sămânţă, grăunte" > fr. *cocco-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *kokko-* > rom. *coco-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce bacterii sferice; **~ gon** (v. -gon_1), s.n., celulă reproducătoare, de formă sferică; **~ id** (v. -id), adj., care are forma unei bacterii sferice; **~ lit** (v. -lit_1), s.n. **1.** Constituent calcaros al cocosferei. **2.** Spiculeţ calcaros al unor flagelate; **~ litofore** (v. lito-, v. -for), s.n.pl., organisme vegetale autotrofe, microscopice, prezente în planctonul marin, prevăzute cu un schelet calcaros; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., specie de sporozoare cu spori sferoidali şi cu un filament înrulat într-o vacuolă; **~ sferă** (v. -sferă), s.f. **1.** Masă sferică de origine citoplasmatică având, la exterior, cocolite. **2.** Schelet extern, calcaros sau silicios, fosilizat, al unor alge flagelate.

CODICO- "manuscrise". #1 L *codex, (-icis)* "registru, condică" > fr. *codico-* > rom. *codico-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină a paleografiei care studiază manuscrisele.

CODIO- "lână; lanuginos, lânos, păros". #1 gr. *kodion* "lână" > fr. *codio-,* engl. *id.* > rom. *codio-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze păroase şi lanuginoase.

CODO- "clopot, clopoţel". #1 gr. *kodon* "clopot" > fr. *codo-* > rom. *codo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze în formă de clopoţel.

COELIO-, v. **CELIO-.**

COELO-, v. **CELO-_1.**

COENO-, v. **CENO-_1.**

COFO- "surditate, surzenie" #1 gr. *kophos* "surd" > fr. *copho-,* it. *cofo-,* germ. *kopho-* > rom. *cofo-.* #2 **~ chirurgie** (v. chir-, v. chiro-, v. -urgie), s.f., disciplină care se ocupă cu tratamentul surdităţii pe cale chirurgicală.

-COFOZĂ "surzenie, anacuzie". #1 gr. *kophosis* "surditate, surzenie" > fr. *-cophose* > rom. *-cofoză.*

COHLEARI- "lingură, cavitate". #1 L *cochlear, (-is)* "lingură" > fr. *cochléari-,* engl. *id.* > rom. *cohleari-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de lingură.

COHLEI- "melc, cochilie, spirală". #1 L *cochlea* "melc" > fr. *cochléi-* > rom. *cohlei-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre păstăi) în formă de cochilie de melc.

COHLEO- "cochilie, spirală". #1 gr. *kokhlias* "melc" şi L *cochlea* "id". > fr. *cochléo-* > rom. *cohleo-.* #2 **~ idă** (v. -id), s.f., curbă plană, loc geometric al extremităţilor arcelor de cerc tangente unei drepte într-un punct al ei, având origine comună şi aceeaşi lungime.

COHLIO- "cochilie de melc" > fr. *cochlio-,* engl. *id.* > rom. *cohlio-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj. cu fructe spiralate; **~ id** (v. -id), adj., în formă de cochilie de melc.

COIL-, v. **COILO-.** #2 **~ onichie** (v. -onichie), s.f., deformaţie a unghiilor ce primesc aspect de lopată şi consistenţă moale; *sin.* koilonichie.

COILO- "găunos, scobit". #1 gr. *koilos* "găunos, scobit" > fr. *coilo-,* engl. *id.,* germ. *koilo-,* it. *coilo-* > rom. *coilo-.* #2 **~ carpie** (v. -carpie), s.f., fructificaţie fără seminţe sau cu seminţe găunoase şi negerminabile.

-COL_1 "care cultivă, care creşte, care locuieşte, care trăieşte, care adoră". #1 L *colo, (-ere)* "a cultiva, a frecventa, a locui, a venera" > fr. *-cole,* engl. *id.,* it. *-colo* > rom. *-col.*

-COL_2 "gât, col anatomic". #1 L *collum* "gât, grumaz" > fr. *-col* > rom. *-col.*

-COL_3 "clei, lipici". #1 gr. *kolla* "clei" > fr. *-cole,* engl. *-col,* germ. *-koll* > rom. *-col.*

COL-_1, v. **COLO-_1.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare patologică a colonului; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a colonului.

COL-_2, v. **COLO-_2** #2 **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut flexibil al plantelor erbacee, format din celule vii cu membrane celulozice, puternic şi inegal îngroşate; **~ odiu** (v. -odiu), s.n., soluţie obţinută prin dizolvarea

nitrocelulozei într-un amestec de alcool şi eter.

COL-_3, v. **COLO-_3.** #2 ~ **agog** (v. -agog), adj., s.n. (medicament) care provoacă evacuarca bilei în intestin; ~ **angiectazie** (v. angi-, v. angio-, v. -ectazie), s.f., dilataţie patologică a căilor biliare; ~ **angiocolecistografie** (v. angio-, v. cole-, v. cisto-, v. -grafie), s.f., metodă radiografică pentru punerea în evidenţă a căilor biliare hepatice şi a vezicii biliare; ~ **angiografie** (v. angio-, v. -grafie), s.f., radiografie a căilor biliare, realizată cu ajutorul unei substanţe de contrast; ~ **angiostomie** (v. angio-, v. -stomie), s.f., hepatostomie*; ~ **angiotomie** (v. angio-, v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală a canalului biliar; ~ **emeză** (v. -emeză), s.f., vomare biliară; ~ **emie** (v. -emie), s.f., trecere a bilei în sânge; ~ **eretic** (v. -eretic), adj., s.n., (medicament) care stimulează secreţia biliară a ficatului; ~ **ereză** (v. -ereză), s.f., proces de elaborare a bilei de către celulele hepatice; ~ **urie** (v. -urie), s.f., prezenţă a segmenţilor biliari în urină; *sin.* coleurie.

COLAPSO- "turtire, aplatizare". #1 L *collapsus* "căzut, prăbuşit" > fr. *collapso-,* engl. *id.,* germ. *kollapso-* > rom. *colapso-.* #2 ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., metodă chirurgicală de tratament, constând în turtirea unui plămân, pentru a grăbi cicatrizarea leziunilor.

COLE- "fiere, bilă, hepatic, biliar". #1 gr. *khole* "fiere" > fr. *cholé-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *cole-* > rom. *cole-.* #2 ~ **cist** (v. -cist), s.n. vezică biliară; ~ **cistectazie** (v. cist-, v. cisto-, v. -ectazie), s.f., dilataţie a vezicii biliare; ~ **cistectomie** (v. cist-, v. cisto-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a vezicii biliare; ~ **cistendeză** (v. cist-, v. cisto-, v. -endeză), s.f., incizie a vezicii biliare, pentru scoaterea calculilor biliari; ~ **cistocinetic** (v. cisto-, v. -cinetic), adj. (despre substanţe) care favorizează excreţia bilei conţinute în veziculă; ~ **cistocoledocostomie** (v. cisto-, v. coledoco-, v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de realizare a unei anastomoze între vezicula biliară şi canalul coledoc; ~ **cistoduodenostomie** (v. cisto-, v. duodeno-, v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de creare a unei anastomoze între vezicula biliară şi duoden; ~ **cistoenterostomie** (v. cisto-, v. entero-, v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de realizare a unei anastomoze între vezicula biliară şi intestin; ~ **cistogastrostomie** (v. cisto-, v. gastro-, v. -stomie), s.f., realizare operatorie a unei anastomoze între vezicula biliară şi stomac; ~ **cistografie** (v. cisto-, v. -grafie), s.f., radiografie a vezicii biliare cu ajutorul unei substanţe de contrast; ~ **cistopatie** (v. cisto-, v. -patie), s.f., maladie a căilor biliare; ~ **cistopexie** (v. cisto-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a vezicii biliare de peretele abdomenului; ~ **cistorafie** (v.

cisto-, v. -rafie), s.f., operaţie medicală de suturare a pereţilor vezicii biliare; **~ cistostomie** (v. cisto-, v. -stomie), s.f., intervenţie chirurgicală de deschidere şi de fixare la piele a vezicii biliare; **~ cistotomie** (v. cisto-, v. -tomie), s.f., deschidere operatorie a vezicii biliare; **~ doc** (v. -doc_1), adj., s.n. (canal) prin care se varsă bila în duoden; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul biliar; **~ litotripsie** (v. lito-, v. -tripsie), s.f., operaţie chirurgicală de strivire a calculilor biliari, fără deschiderea vezicii biliare; **~ patie** (v. -patie) s.f., nume generic pentru bolile căilor biliare; **~ poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., proces de producere a bilei; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere abundentă, parţială sau totală, a bilei către exterior; **~ stază** (v. -stază), s.f., stază provocată de întreruperea scurgerii bilei din căile biliare în intestin; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor afecţiuni prin administrarea unor extracte de fiere de bou; **~ urie** (v. -urie), s.f., colurie*.

COLEDOC-, v. **COLEDOCO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a coledocului.

COLEDOCO- "canalul coledoc". #1 gr. *kholedokhos* "care conţine fiere" > fr. *cholédocho-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *coledoco-.* #2 **~ duodenostomie** (v. duodeno-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între coledoc şi duoden; **~ enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., realizare chirurgicală a unei anastomoze între coledoc şi intestin; **~ hepatostomie** (v. hepato-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între coledoc şi canalele hepatice; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul sau concreţiune în canalul coledoc; **~ litotomie** (v. lito-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a canalului coledoc, în vederea extragerii de calculi biliari; **~ litotripsie** (v. lito-, v. -tripsie), s.f., operaţie chirurgicală de zdrobire a calculilor din canalul coledoc; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a canalului coledoc, cu ţesut prelevat din epiploon; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie chirurgicală de suturare a peretelui conductului biliar principal; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat medical utilizat în coledoscopie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare directă a canalului coledoc, cu ajutorul coledocoscopului; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., derivaţie externă a bilei, realizată prin introducerea unui tub în lumenul canalului coledoc; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a canalului coledoc, pentru scoaterea calculilor biliari.

COLEO- "teacă, vagin; elitră". #1 gr. *koleos* "teacă, scoarţă" > fr. *coléo-,* engl *id.,* it. *id.,* germ. *koleo-* > rom. *coleo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie vaginală; **~ chete** (v. -chete), s.f.pl., gen de alge verzi, cu talul discoidal; prevăzut cu filamente scurte, terminate cu ţepi, şi cu oogonul în formă de

butelie; **~ fil** (v. -fil_2), s.n., coleoptil*; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., ţesut meristematic care generează endodermul; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte cu o pereche de aripi tari, scorţoase, cu rol de protecţie; **~ ptil** (v. -ptil), s.n. (la graminee) prima frunzuliţă teciformă, care înveleşte muguraşul embrionului; *sin.* coleofil; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., prolaps vaginal; **~ rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a vaginului; **~ riză** (v. -riză_1), s.f., organ membranos în formă de teacă sau de scufie, care acoperă radicula embrionului, la unele monocotiledonate; **~ spastie** (v. -spastie), s.f., contracţie spasmodică a muşchiului vaginal; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtare anormală a vaginului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., colpotomie*.

-COLESIE, v. **-COLEZIE.**

-COLEZIE (-COLESIE) "concreştere, concrescenţă". #1 gr. *kollesis* "concreştere" > fr. *-collésie,* germ. *-kollesie,* engl. *-collesy* > rom. *-colezie, -colesie.*

COLI-_1 "intestin". #1 gr. *kolon* "intestin" > fr. *coli-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *koli-* > rom. *coli-.* #2 **~ bacilemie** (v. bacil-, v. bacilo-, v. -emie), s.f., prezenţă a colibacililor în sânge; **~ bacilurie** (v. bacil-, v. bacilo-, v. -urie), s.f., prezenţă a colibacililor în urină; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare cantitativă a germenilor din grupul coliform, cu scopul de a stabili contaminarea cu floră intestinală a unor produse.

COLI-_2 "deal". #1 L *collis* "colină, deal" > fr. *colli-,* engl. *id.* > rom. *coli-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte pe dealuri.

COLI-_3 "gât, col". #1 L *collum* "gât, grumaz" > fr. *colli-,* engl. *id.* > rom. *coli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de gât.

COLI-_4 "inhibiţie". #1 gr. *kolyein* "a opri, a stagna" > fr. *coly-,* it. *coli-,* germ. *koly-,* engl. *id.* > rom. *coli-.* #2 **~ frenie** (v. -frenie), s.f., inhibiţie a psihicului uman.

-COLIE_1 "fiere, bilă". #1 gr. *khole* "fiere" > fr. *-cholie,* germ. *id.,* it. *-colie,* engl. *-choly* > rom. *-colie.*

-COLIE_2 "colon, intestin". #1 gr. *kolon* "intestinul gros" > fr. *-colie,* engl. *id.,* it. *-colia* > rom. *-colie.*

-COLIE_3 "sudare, concreştere". #1 gr. *kollao* "a suda, a uni" > fr. *-collie,* germ. *id.,* engl. *-colly* > rom. *-colie.*

COLO-_1 "colon, intestinul gros; colic, abdominal". #1 gr. *kolon* "coloană, intestinul gros" > fr. *colo-,* it. *id.,* germ. *kolo-,* engl. *colo-* > rom. *colo-.* #2 **~ cecostomie** (v. ceco-, v. -stomie), s.f., cecocolostomie*; **~ centeză** (v. -centeză), s.f., puncţionare chirurgicală a colonului în vederea distensiei; **~ cistoplastie** (v. cisto-, v. -plastie), s.f., utilizare a unui segment de colon

pentru refacerea chirurgicală a vezicii urinare; ~ **cliză** (v. -cliză_1), s.f., ocluzie patologică a colonului; ~ **dispepsie** (v. dis-, v. -pepsie), s.f., sindrom dispeptic, caracterizat prin jenă abdominală, balonare etc.; ~ **liză** (v. -liză), s.f., eliberare chirurgicală a colonului de adeziuni anatomice; ~ **patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecţiunile colonului; *sin.* colonopatie; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a colonului de peretele abdomenului; ~ **pexotomie** (v. pexo-, v. -tomie), s.f., colopexie cu deschiderea intestinului la peretele abdominal; ~ **proctectomie** (v. proct-, v. procto-, v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a colonului şi a rectului; ~ **proctie** (v. -proctie), s.f., colostomie*; ~ **ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a colonului transversal; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a colonului; ~ **ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie asociată cu mucus şi puroi, întâlnită în unele afecţiuni ale colonului; *sin.* colonoragie; ~ **rectorafie** (v. recto-, v. -rafie), s.f., operaţie de suturare a extremităţii inferioare a colonului sigmoid de extremitatea superioară a rectului; ~ **ree** (v. -ree), s.f., diaree de origine colică; *sin.* colonoree; ~ **stază** (v. -stază), s.f., reţinere patologică a materiilor fecale în colon; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere şi fixare operatorie la piele a unui segment al intestinului gros; *sin.* coloproctie; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare operatorie a intestinului gros.

COLO-_2 "clei, gelatină, coloid; cleios, lipicios". #1 gr. *kolla* "gumă, clei" > fr. *collo-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kollo-* > rom. *colo-.* #2 ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de tipărire la care clişeul imprimabil este preparat pe o placă de sticlă; ~ **id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. Ale cărui particule se află în stare de dispersie şi nu difuzează prin membrane; *sin.* coloidal. **2.** S.m. Substanţă aflată în stare coloidală sau cu proprietăţi coloide.

COLO-_3 "fiere, bilă; biliar, hepatic". #1 gr. *khole* "fiere" > fr. *cholo-,* engl. *id.* > rom. *colo-.* #2 ~ **lit** (v. -lit_1), s.m., calcul biliar; ~ **ree** (v. -ree), s.f., diaree bilioasă; ~ **stază** (v. -stază), s.f., reducere sau suprimare a tranzitului biliar spre intestin.

COLON-, v. **COLONO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f. durere de-a lungul colonului.

COLONO- "colon, intestinul gros". #1 gr. *kolon, (-onos)* "intestinul gros" > fr. *colono-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kolono-* > rom. *colono-.* #2 ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a motilităţii colonului; ~ **patie** (v. -patie), s.f., colopatie*; ~ **ragie** (v. -ragie), s.f., coloragie*; ~ **ree** (v. -ree), s.f., coloree*; ~ **scop** (v. -scop), s.n., rectoscop*; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., rectoscopie*.

-COLOR "culoare, colorat". #1 L *color* "culoare" > fr. *-colore,* it. *id.* > rom. *-color.*

COLORI- "culoare, coloranţi". #1 L *color, (-oris)* "culoare" > fr. *colori-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kolori-* > rom. *colori-.* #2 ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Metodă de determinare a caracteristicilor unei culori. **2.** Determinare a concentraţiei unei soluţii colorate; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea concentraţiei soluţiilor colorate.

COLOSTRO- "colostru". #1 L *colostrum* „primul lapte, coraslă" > fr. *colostro-,* engl. *id.,* germ. *kolostro-* > rom. *colostro-.* #2 ~ **ree** (v. -ree), s.f., secreţie exagerată şi spontană de colostru, în timpul graviditătţii.

COLP-, v. **COLPO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere vaginală; *sin.* colpodinie; ~ **ectazie** (v. -ectazie), s.f., distensie exagerată a vaginului; ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a unei porţiuni din vagin; ~ **enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut vegetal cu membranele celulare sinuoase; ~ **ode** (v. -od), s.n.pl., protozoare ciliate comune; cu corp oval, prevăzute cu un citostom în formă de pâlnie; ~ **odinie** (v. -odinie), s.f., colpalgie*.

COLPO- "vagin; intravaginal, vaginal, brăzdat". #1 gr. *kolpos* "brazdă, adâncitură, vagin" > fr. *colpo-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kolpo-* > rom. *colpo-.* #2 ~ **cel** (v. -cel_2), s.n., hernie intravaginală; ~ **celiocenteză** (v. celio-, v. -centeză), s.f., puncţie a cavităţii peritoneale, pe cale vaginală; ~ **celiotomie** (v. celio-, v. -tomie), s.f., deschidere a cavităţii abdominale pe cale vaginală; *sin.* celiocolpotomie; ~ **cervicoscopie** (v. cervico-, v. -scopie), s.f., colposcopie*; ~ **cistocel** (v. cisto-, v. -cel_2), s.n., hernie a peretelui posterior al vezicii urinare în vagin; ~ **cistoplastie** (v. cisto-, v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a peretelui vezicovaginal; ~ **cistostomie** (v. cisto-, v. -stomie), s.f., incizie chirurgicală a colului vezicii urinare, realizată pe cale vaginală; ~ **cistotomie** (v. cisto-, v. -tomie) s.f., incizie vezicovagiginală; ~ **citogramă** (v. cito-, v. -gramă), s.f., rezultat al studiului citologic al frotiului vaginal; *sin.* colpogramă; ~ **citologie** (v. cito-, v. -logie_1), s.f., studiul celulelor epiteliale ale ţesutului vaginal; ~ **desmorafie** (v. desmo-, v. -rafie), s.f., operaţie chirurgicală de suturare a pereţilor vaginali; ~ **distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., sindrom genital caracterizat prin scurgeri vaginale fetide, micţiuni dureroase şi dispareunie; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., colpocitogramă*; ~ **histerectomie** (v. hister-_1, v. histero-_1, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a uterului şi a unei porţiuni din vagin; ~ **histeropexie** (v. histero-_1, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală prin suturare a vaginului şi uterului; ~

histerorafie (v. histero-_1, v. -rafie), s.f., refacere chirurgicală prin sutura vaginului şi a uterului; **~ histerostomie** (v. histero-_1, v. -stomie), s.f., extragere chirurgicală a fătului din uter, constând în incizia pereţilor vaginali şi uterini; **~ laparotomie** (v. laparo-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a cavităţii abdominale pe cale vaginală; **~ microscopie** (v. micro-, v. -scopie), s.f., microscopie aplicată colului uterin; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a vaginului; **~ perineoplastie** (v. perineo-, v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a perineului şi a vaginului; **~ perineorafie** (v. perineo-, v. -rafie), s.f., suturare chirurgicală a vaginului şi a perineului; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a vaginului la ţesuturile înconjurătoare; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere plastică pe cale chirurgicală a vaginului; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., prolaps al vaginului; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a vaginului; *sin.* elitrorafie; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., elitroragie; **~ rectopexie** (v. recto-, v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a rectului şi a peretelui posterior al vaginului; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere patologică de mucus din vagin; **~ rexie** (v. -rexie); s.f., ruptură a peretelui vaginal; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru efectuarea colposcopiei; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare optică directă a vaginului şi a colului uterin cu ajutorul colposcopului; *sin.* colpocervicoscopie; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., contracţie dureroasă a muşchilor perineali şi constrictori ai vaginului; **~ stat** (v. -stat), s.n., instrument medical folosit pentru îndepărtarea pereţilor vaginului; *sin.* specul vaginal; **~ stenotomie** (v. steno-, v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei stenoze vaginale; **~ stenoză** (v. -stenoză) s.f., strâmtare patologică a vaginului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a peretelui vaginal; *sin.* coleotomie, elitrotomie ; **~ ureterocistotomie** (v. uretero-, v. cisto-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală, pe cale vaginală, a ureterului şi a vezicii urinare; **~ ureterotomie** (v. uretero-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a ureterului pe cale vaginală, cu scopul extirpării unui calcul ureteral; **~ xeroză** (v. -xeroză), s.f., uscare anormală a canalului vaginal şi a vulvei.

COLUBRI- "şarpe". #1 L *coluber, (-bri)* "şarpe neveninos" > fr. *colubri-,* engl. *id.* > rom. *colubri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de şarpe.

COLUMBI- "porumbel". #1 L *columbus, (-i)* "porumbel" > L sav. *columbi- >* rom. *columbi-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă cu creşterea, ameliorarea şi valorificarea porumbeilor; **~ forme** (v. -form), s.f.pl., ordin de păsări monogame, tericole sau arboricole, de talie mică şi mijlocie, cu ciocul alungit şi moale.

COLUMELI- "columnă, columelă vegetală". #1 L *columella* "coloană mică" > fr. *columelli-,* engl. *id.* > rom. *columeli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. **1.** În formă de columnă. **2.** În formă de columelă vegetală.

COLUMNI- "coloană, columna". #1 L *columna* "stâlp, coloană" > fr. *columni-,* engl. *id.* > rom. *columni-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre stamine) în formă de coloană.

COMATO- "comă, agonie". #1 gr. *koma, (-atos)* "somn profund" > fr. *comato-* > rom. *comato-.* #2 **~ gen** (v. gen_1), adj. (despre o boală) care determină o stare de comă.

COMEDIO- "comedie, lucrare dramatică". #1 gr. *kommedia* „procesiune veselă" > it. *commedio-* > rom. *comedio-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.m., autor de comedii.

COMI- "coamă, păr, setă; pilos, păros". #1 L *coma* "chică, coamă" > fr. *comi-,* engl. *id.* > rom. *comi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care este înzestrat cu un smoc de păr; **~ form** (v. -form), adj., în formă de coamă.

COMISURO- "legătură, fascicul anatomic, comisură". #1 L *commissura* "legătură, încheietură" > fr. *commissuro-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *comisuro-.* #2 **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru secţionarea comisurilor valvulare anormale; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Secţionare chirurgicală a comisurilor unui orificiu cardiac. **2.** Secţionare chirurgicală a măduvei spinării.

COMO- (CHOMO-) "rocă, stâncă, detritus". #1 gr. *khoma* "dărâmătură, movilă" > fr. *chomo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *como-, chomo-.* #2 **~ file** (v. -fil_2), adj., s.f.pl., comofite*; **~ fite (chomofite)** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) care cresc pe rocile acoperite cu detritus sau în crăpăturile stâncilor; *sin.* comofile.

COMPACTO- "densitate, îndesare". #1 L *compactus* „adunat, strâns" > fr. *compacto-* > rom. *compacto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea gradului de îndesare a solului.

CON-, v. **CONO-.** #2 **~ odonte** (v. -odont), s.f.pl., piese dinţate considerate ca armături bucale ale viermilor din grupul anelidelor, întâlnite în sedimente pelitice paleozoice.

CONCHI- "cochilie, scoică". #1 L *concha* "cochilie, scoică" > fr. *conchi-,* engl. *id.* > rom. *conchi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., s.f. pl. (moluşte) înzestrate cu cochilie; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori în formă de cochilie; **~ form** (v. -form), adj., în formă de cochilie de melc.

CONCHILIO- "scoică". #1 gr. *konkhylion* "cochilie, scoică" > fr. *conchylio-,* engl. *id.* > rom. *conchilio-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., creştere a

scoicilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul scoicilor.

CONCO- "cochilie, cornet nazal". #1 gr. *konkhos* "cochilie, scoică" > fr. *concho-,* engl. *id.,* germ. *koncho-* > rom. *conco-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de scoică; **~ idă** (v. -id), s.f. **1.** Curbă plană obţinută dintr-o curbă dată, cu ajutorul unui punct fix şi al unei secante care se roteşte, sprijinindu-se pe punctul fix. **2.** Profil al unui fus de coloană arhitectonică; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul cochiliilor; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în concotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., rezecţie chirurgicală a cornetelor nazale.

-CONDIL "vârf, articulaţie, proeminenţă". #1 gr. *kondylos* "vârf, articulaţie" > fr. *-condyle >* rom. *-condil.*

CONDIL-, v. **CONDILO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui condil anatomic.

CONDILO- "vârf, proeminenţă, condil". #1 gr. *kondylos* "vârf, umflătură" > fr. *condylo-,* engl. *id.,* it. *condilo-,* germ. *kondylo-* > rom. *condilo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe noduroase; **~ clazie** (v. -clazie), s.f., intervenţie ortopedică de realizare a unui pinten osos care se introduce în cavitatea existentă; **~ id** (v. -id), adj., care are forma unui condil; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., animale nevertebrate chitinoase, prevăzute cu picioare articulate; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unui condil.

CONDR-, v. **CONDRO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere la nivelul porţiunilor cartilaginoase ale corpului; *sin.* condrodinie; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f. rezecţie chirurgicală a unui cartilaj; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., condralgie*.

-CONDRIE "cartilaj". #1 gr. *khondros* "cartilaj" > fr. *-chondrie,* engl. *-chondry >* rom. *-condrie.*

CONDRIO- "cartilaj, cartilaginos". #1 gr. *khondrion* "grăunte, granulă" > fr. *chondrio-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *condrio-.* #2 **~ chineză (~ chineză, ~ kineză)** (v. -chineză), s.f., proces de diviziune a mitocondriilor, în cursul mitozei şi al meiozei; **~ cineză**, s.f., condriochineză*; **~ conţi** (v. -cont), s.m.pl., condriozomi din citoplasma celulară, în formă de bastonaşe drepte, curbate sau vermiforme; **~ gen** (v. -gen_1), s.f., factor ereditar, presupus a fi prezent în mitocondrii; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., plasmogenă legată de o mitocondrie; **~ id** (v. -id), adj., condroid* (1); **~ lit** (v. -lit_1), s.n., condriom în formă de şirag; **~ mite** (v. -mite), s.f.pl., granule mitocondriale înlănţuite filiform; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., condriozom de formă granulară sau globuloasă; **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., totalitatea mitocondriilor şi a

organitelor citoplasmatice, care deţin un rol important în producerea enzimelor necesare respiraţiei; *sin.* condriom, condriozom.

CONDRO- "cartilaj, cartilaginos". #1 gr. *khondros* "cartilaj" > fr. *chondro-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *condro-.* #2 ~ **blast** (v. -blast), s.n., celulă cartilaginoasă tânără; *sin.* condroplast (1); ~ **cit** (v. -cit), s.n., celulă cartilaginoasă, de formă sferică, având un nucleu mare, veziculos şi excentric şi o citoplasmă densă; ~ **claste** (v. -clast), s.n.pl., celule care realizează resorbţia cartilajului; ~ **clazie** (v. -clazie), s.f., proces de resorbţie a ţesutului cartilaginos prin acţiunea condroclastelor; ~ **displazie** (v. dis-, v. -plazie), s.f., afecţiune a osificării cartilajelor; *sin.* discondroplazie; ~ **distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., anomalie congenitală a osificării endocondriale; ~ **fit** (v. -fit), s.n., excrescenţă cartilaginoasă prin metaplazia ţesutului de granulaţie; ~ **fore** (v. -for), s.n.pl., cefalopode dibranhiate decapode, cu cochilia cornoasă şi redusă la un scut dorsal; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care produce ţesut cartilaginos; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a ţesutului cartilaginos; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a cartilajelor; ~ **id** (v. -id), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Cu aspect de cartilaj; condrioid*. **2.** S.n.pl. Substanţe complexe, compuse din proteine în amestec cu polizaharide şi care intră în structura cartilajelor; ~ **liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a ţesutului cartilaginos; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care tratează despre cartilaje; ~ **malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere patologică a cartilajelor; ~ **mer** (v. -mer), s.n. **1.** Segment cartilaginos al coloanei vertebrale embrionare. **2.** Vertebră cartilaginoasă; ~ **mucoid** (v. muco-, v. -id), s.n., substanţă proteică aflată în cartilaje; ~ **necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a cartilajului; ~ **patie** (v. -patie), s.f., maladie a cartilajelor; ~ **plast** (v. -plast), s.n. **1.** Condroblast*. **2.** Cavitate în care este plasat condrocitul; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a cartilajelor distruse; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unui cartilaj.

CONDUCTO- "conductivitate". #1 L *conductus* "conductă" > fr. *conducto-,* germ. *kondukto-* > rom. *conducto-.* #2 ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă electrochimică de analiză, bazată pe modificarea conductivităţii soluţiei analizate; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat utilizat pentru determinarea conductivităţii soluţiilor.

CONFERTI- "îngrămădit, aglomerat". #1 L *confertus* "compact, strâns" > fr. *conferti-* > rom. *conferti-.* #2 ~ **flor** (v. -flor), adj., cu flori îngrămădite.

CONI-_1 "con, conic". #1 L *conus, (-i)* "con" > fr. *coni-,* engl. *id.,* germ. *koni-* > rom. *coni-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care poartă conuri. **2.**

S.n.pl. Ordin de arbori cu canale secretoare de răşină, cu frunze persistente, aciculare sau solzoase, cu flori unisexuate dispuse în conuri şi cu seminţe aripate; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori în formă de con; **~ form** (v. -form), adj., care are forma unui con; **~ rostru** (v. -rostru), adj., s.f.pl. **1.** Adj. Care are ciocul conic şi gros. **2.** S.f.pl. Familie de păsări cu ciocul gros şi conic.

CONI-_2, v. **CONIO-_1.** #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de determinare a pulberilor din atmosferă prin examen microscopic; *sin.* coniometrie; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat utilizat pentru determinarea cantităţii de praf din atmosferă; *sin.* coniometru.

-CONIE "pulbere, corpusculi". #1 gr. *konis* "praf, pulbere" > fr. *-conie,* engl. *-conia* > rom. *-conie.*

CONIO-_1 "praf, pulbere". #1 gr. *konis* "praf, colb" > fr. *conio-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *konio-* > rom. *conio-.* #2 **~ fag** (v. -fag), s.m., celulă reticulară, care înglobează pulberi; **~ ftizie** (v. -ftizie), s.f., tuberculoză pulmonară produsă de inhalarea pulberilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu al prafului atmosferic; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., conimetrie*; **~ metru** (v. -metru_1) s.n., conimetru*; **~ profesiogramă** (v. profesio-, v. -gramă), s.f., profesiogramă efectuată la persoanele care lucrează într-un mediu cu pulberi.

CONIO-_2 "con laringal, tubercul". #1 gr. *konos* "con" > fr. *conio-,* engl. *id.,* germ. *konio-* > rom. *conio-.* #2 **~ cist** (v. -cist), s.n., sporange închis în formă de tubercul, conţinând spori, prezent la ferigi; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., lojă a anterei; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a conului laringal.

CONO- "con, conic". #1 gr. *konos* "con" > fr. *cono-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *kono-* > rom. *cono-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct alipit de receptaculul comun; **~ for** (v. -for), adj., care poartă conuri; **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. În formă de con; *sin.* conoidal. **2.** S.n. Suprafaţă generată de o dreaptă care se menţine paralelă cu un plan dat, sprijinindu-se pe o dreaptă fixă şi pe o curbă fixă; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit pentru măsurarea unghiului dintre axele optice ale unui cristal mineral; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., receptacul floral de formă conică; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în conoscopie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., observare a fenomenului de polarizare cromatică.

CONSISTO- "consistenţă". #1 L *consisto, (-ere)* "a se forma, a se alcătui" > fr. *consisto-* > rom. *consisto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit pentru determinarea consistenţei materialelor.

-CONT "baston, filament, flagel, cil". #1 gr. *kontos* "prăjină, băţ" > fr. *-conte,*

engl. *id.,* germ. *-kont* > rom. *-cont.*

CONVEXO- "curbare, deformare". #1 L *convexus* „aplecat, boltit" > fr. *convexo-* > rom. *convexo-.* #2 **~ bazie** (v. -bazie), s.f., deformare constând în înfundarea spre fosa posterioară a scuamei osului occipital.

COPE- "ramă, vâslă". #1 gr. *kope* "vâslă, opacină" > fr. *copé-,* engl. *id.* > rom. *cope-.* #2 **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., subclasă de crustacee planctonice, de apă dulce sau marine, cu corpul segmentat şi prevăzut cu cinci perechi de picioare biramate.

-COPIE "asociaţie, grupare". #1 L *copia* "mulţime" > fr. *-copie,* germ. *id.,* engl. *-copy* > rom. *-copie.*

COPR-, v. **COPRO-.** #2 **~ emeză** (v. -emeză), s.f., vomitare stercorală; **~ emie** (v. -emie), s.f., trecere în sânge a produselor excremenţiale.

COPRO- "fecale, bălegar, excremente". #1 gr. *kopros* "bălegar, excremente" > fr. *copro-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kopro-* > rom. *copro-.* #2 **~ crazie** (v. -crazie), s.f., nereţinere a materiilor fecale; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., însămânţare a materiilor fecale recente, pe un mediu de cultură, în scopul identificării unor microbi patogeni; **~ fag** (v. -fag), adj., s.m. (insectă) care se hrăneşte cu excremente; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., ingerare de materii fecale, întâlnită la unii bolnavi mintali; *sin.* scatofagie; **~ fazie** (v. -fazie), s.f., coprolalie*; **~ femie** (v. -femie), s.f. vorbire obscenă; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte sau care trăieşte pe bălegar sau pe materii fecale; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., stare patologică în care bolnavul se complace în murdăria de excremente; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante saprofite care trăiesc pe excremente; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de materii fecale; **~ lalie** (v. -lalie) s.f. tendinţă morbidă de a folosi cuvinte şi expresii obscene; *sin.* coprofazie; **~ lalomanie** (v. lalo-, v. -manie), s.f., obsesie patologică de a folosi un limbaj obscen, scatologic; **~ lit** (v. -lit_1), s.n. **1.** Concreţiune formată din materiile fecale întărite. **2.** Excrement fosil; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu biologic al materiilor fecale; **~ manie** (v. -manie), s.f., impuls morbid de a se murdări cu excremente; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., întărire excesivă a excrementelor în intestin; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen microscopic al fecalelor; **~ stază** (v. -stază), s.f., coprostazie*; **~ stazie** (v. -stazie), s.f., acumulare în intestin de materii fecale; *sin.* coprostază; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., protozoare care trăiesc în medii bogate în materii organice în descompunere; **~ zoic** (v. -zoic), adj., care creşte pe materii fecale.

-COR (-CHOR) (-HOR) "loc, spaţiu, regiune; răspândire, diseminare, distribuire". #1 gr. *khoreo, (-ein)* "a se răspândi" > fr. *-chore,* engl. *id.,*

germ. *-chor* > rom. *-cor, -chor, -hor.*

COR-, v. **CORE-_2.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilataţie pupilară; *sin.* midriază; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., incizie chirurgicală a irisului, în vederea corectării poziţiei pupilei; **~ ectopie** (v. -ectopie), s.f., anomalie congenitală a poziţiei pupilei care nu se află situată în centrul irisului.

CORACO- "cioc de corb". #1 gr. *korax, (-akos)* "corb" > fr. *coraco-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *coraco-.* #2 **~ id** (v. -id), adj. (despre o formaţiune anatomică) cu aspectul unui cioc de corb.

CORALI- „corali, coralier". #1 L *corallium* "coral" > fr. *coralli-,* engl. *id.* > rom. *corali-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine corali; **~ form** (v. -form), adj., care are forma coralilor; **~ gen** (v. -gen_2), adj. **1.** Care rezultă din acumularea coloniilor de corali. **2.** Care produce substanţa calcaroasă a coralilor.

CORALO- "coral, coralier". #1 gr. *korallon* "coral" > fr. *corallo-,* engl. *id.* > rom. *coralo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu ramificaţiile coralului.

-CORD "coardă, schelet axial, coardă dorsală". #1 gr. *khorde* "sfoară, maţ, cârnat, coardă" > fr. *-chorde,* it. *-cordo,* engl. *-chord* > rom. *-cord.*

CORD-, v. **CORDO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f. **1.** Operaţie chirurgicală de extirpare a unei coarde vocale, pe care s-a dezvoltat o tumoare canceroasă. **2.** Operaţie medicală de rezecţie segmentară a măduvei spinării.

CORDI- "inimă, cordat". #1 L *cor, cordis* "inimă" > fr. *cordi-,* engl. *id.* > rom. *cordi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de inimă; *sin.* cardioid.

CORDO- "coardă, cordon anatomic". #1 gr. *khorde* "maţ, intestin, coardă, cordon" > fr. *chordo-,* engl. *id.,* germ. *id.,* > rom. *cordo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze filamentoase, în formă de fir; **~ mezoderm** (v. mezo-, v. -derm), s.n., porţiune din marginea dorsală a blastoporului, care dă naştere notocordului şi mezodermului; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie medicală de fixare a coardei vocale la cartilajul tiroid; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a cordoanelor măduvei spinării.

CORE-_1, v. **COREO-_1.** #2 **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., maestru de dans şi de balet; *sin.* coreograf; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Arta de a crea dansuri şi spectacole de balet. **2.** Sistem convenţional de notare a paşilor şi a figurilor de dans; *sin.* coreografie.

CORE-_2 "pupilă, iris". #1 gr. *kore* "pupilă anatomică" > fr. *coré-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *kore-* > rom. *core-.* #2 **~ cliză** (v. -cliză_1), s.f., ocluziune patologică a pupilei; **~ gon** (v. -gon_2), s.m., peşte migrator teleostean din

familia salmonidelor, cu solzi argintii; **~ liză** (v. -liză), s.f., operaţie chirurgicală de excizie a aderenţelor de pe faţa posterioară a irisului; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument medical pentru examinarea pupilei.

COREO-_1 "dans, mişcare, coree". #1 gr. *khoreia* „dans" > fr. *choréo-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *coreo-* > rom. *coreo-.* #2 **~ frazie** (v. -frazie), s.f., tulburare de limbaj, caracterizată prin emiterea unor fraze fără nici un sens; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., coregraf*; **~ grafie,** s.f., coregrafie* (2); **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul şi analiza notaţiilor coregrafice.

COREO-_2 "pupilă, pupilar". #1 gr. *kore* "pupilă" > fr. *coréo-,* engl. *id.,* germ. *koréo-* > rom. *coreo-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., pupilometrie*; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat care serveşte la măsurarea deschiderii pupilare; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a pupilei.

-COREZĂ (-CHOREZĂ) "mers, deplasare". #1 gr. *khorein* "a merge" > fr. -*chorése,* germ. *id.* > rom. *-coreză, -choreză.*

CORI- "separat, despărţit". #1 gr. *khoris* "în mod separat" > fr. *chori-,* engl. *id.* > rom. *cori-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), care are frunzele libere, neconcrescute; **~ petal** (v. -petal), adj., care are petalele separate, neconcrescute.

-CORIE_1 "pupilă, iris". #1 gr. *kore* "pupilă" > fr. *-corie,* engl. *id.,* germ. -*korie >* rom. *-corie.*

-CORIE_2 (-CHORIE) "răspândire, împrăştiere, diseminare". #1 gr. *khoreo, (-ein)* "a se răspândi" > fr. *-chorie,* germ. *id.,* engl. *-chory >* rom. *-corie, -chorie.*

-CORIE_3 "saturaţie, saţietate". #1 gr. *koros* „îmbuibare, saturaţie" > fr. -*corie,* germ. *-korie* > rom. *-corie.*

CORIFO- "vârf, alpin". #1 gr. *koryphe* "culme, vârf" > fr. *corypho-,* engl. *id.* > rom. *corifo-.* #2 **~ filie** (v. -filie_2), s.f., apariţie anormală în vârful axei a unei frunze; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în ţinuturile alpine.

CORIMBI- "ciorchine, corimb". #1 L *corymbus* "ciorchine de struguri" > fr. *corymbi- >* rom. *corimbi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre plante) care are florile dispuse în corimb; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ciorchine.

CORINO- "măciucă, bâtă, globulos, clavat". #1 gr. *koryne* "toiag, măciucă" > fr. *coryno-,* engl. *id.* > rom. *corino-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de măciucă; **~ stil** (v. -stil), adj. (despre flori) cu stilul îngroşat spre vârf; **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., viermi mici, cu corpul în formă de pară, care parazitează tubul digestiv al mamiferelor marine ihtiofage.

CORIO-_1 "membrană, înveliş, corion; tegumentar, corionic". #1 gr. *khorion* "piele, placentă, membrană" > fr. *chorio-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *corio-* > rom. *corio-.* #2 **~ alantoidă** (v. alanto-, v. -id), s.f., sac extraembrionar,

format din fuziunea corionului cu alantoida; **~ id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu corionul.

CORIO-_2 "separat, liber, neconcrescut". #1 gr. *khoris* "în mod separat" > fr. *chorio-,* engl. *id.* > rom. *corio-.* #2 **~ file** (v. -fil_2), adj., s.f. pl. (plante) la care sepalele şi petalele sunt separate, neconcrescute.

CORISTO- "fragment, izolat, neconcrescut". #1 gr. *khoristos* „separat, izolat" > fr. *choristo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *coristo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunzele neconcrescute.

-CORIZĂ "dezlipire, separare, diviziune". #1 gr. *khorisis* "dezlipire, separaţie" > fr. *-chorise,* germ. *id.* > rom. *-coriză.*

-CORM "trunchi, corp". #1 gr. *kormos* "trunchi" > fr. *-corme,* engl. *-corm* > rom. *-corm.*

CORM-, v. **CORMO-.** #2 **~ autocore** (v. auto-, v. -cor), adj., s.f.pl. (plante) care se răspândesc pe cale vegetativă.

-CORMIE "trunchi, corp". #1 gr. *kormos* "corp, trunchi" > fr. *-cormie,* germ. -*kormie,* engl. *-cormy* > rom. *-cormie.*

CORMO- "trunchi, tulpină, corm, stolon". #1 gr. *kormos-* „trunchi, corp" > fr. *cormo-,* engl. *id.,* germ. *kormo-* > rom. *cormo-.* #2 **~ dibionte** (v. di-, v. -biont), s.f.pl., plante la care generaţiile gametofitică şi sporofitică mai păstrează un anumit grad de individualitate; **~ filogenie** (v. filo-_2, v. -genie_1), s.f., originea şi evoluţia cormofitelor; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., încrengătură a regnului vegetal, cuprinzând plantele cu corpul diferenţiat în rădăcină, tulpină şi frunze, din care fac parte criptogamele vasculare şi plantele cu flori; **~ id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. Cu aspectul unui corm vegetal. **2.** S.m. Tal superior organizat, format din rizicom, caulom şi filom; **~ monobionte** (v. mono-, v. -biont), s.f.pl., grup de plante, la care există un raport permanent şi total de dependenţă între generaţia gametofitică şi cea sporofitică.

-CORN "antenă, filament, proeminenţă, protuberanţă". #1 L *cornu* "corn" > fr. *-corne,* engl. *-corn* > rom. *-corn.*

CORNEO- "cornee, cornean". #1 L *corneus* "din corn, străveziu" > fr. *cornéo-,* engl. *id.* > rom. *cormo-.* #2 **~ sclerectomie** (v. scler-, v. sclero-, v. -ectomie), s.f., rezecţie a corneei şi a scleroticii.

CORNI- "corn, cornos". #1 L *cornu* "corn, copită" > fr. *corni-,* engl. *id.* > rom. *corni-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu apendice în formă de corniţe; **~ form** (v. -form), adj., în formă de corn; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce ţesut cornos.

CORO-_1 (CHORO)- "loc, regiune, ţinut; răspândire, diseminare". #1 gr.

khoros "loc, regiune, ţară" > fr. *choro-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *coro-, choro-.* #2 ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere generală a unei ţări; ~ **logie** (v. -logie_1) s.f. **1.** Studiul răspândirii geografice şi topografice a organismelor. **2.** Metodă de cercetare care studiază răspândirea elementelor unei culturi istorice, într-o anumită zonă geografică; ~ **tip** (v. -tip), s.n., tip de distribuţie geografică limitată.

CORO-_2 "pieliţă, membrană". #1 gr. *khorion* "membrană, pieliţă" > fr. *choro-,* engl. *id.,* it., *coro-,* rom. *coro-.* #2 ~ **idă** (v. -id), s.f., membrană vasculară şi pigmentată a globului ocular, situată între sclerotică şi retină; ~ **ideremie** (v. -id, v. -eremie), s.f., absenţă congenitală a coroidei.

CORO-_3 "copilă, fetiţă". #1 gr. *kore* "fată" > fr. *coro-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *coro-.* #2 ~ **plast** (v. -plast), s.m., creator de figurine din argilă, asemănătoare cu cele de Tanagra (Grecia).

CORO-_4 "dans, mişcări ritmice". #1 gr. *khoros* "cor, muzică de dans" > fr. *choro-,* germ. *id.* > rom. *coro-.* #2 ~ **manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic pentru dans sau mişcări ritmice.

COROLI- "înveliş floral, corolă". #1 L *corolla* "coroniţă" > fr. *corolli-,* engl. *id.* > rom. *coroli-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj. (despre flori) care este prevăzut cu o corolă dezvoltată; ~ **flor** (v. -flor), adj. (despre flori) care are o corolă; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de corolă.

CORONARO- "artere coronare". #1 L *coronarius* "dispus în coroană" > fr. *coronaro-* > rom. *coronaro-.* #2 ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a arterelor coronare; ~ **patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a arterelor coronare; ~ **scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de induraţie a arterelor coronare; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a arterelor coronare.

CORONI- "coroană". #1 L *corona* "cunună, coroană" > fr. *coroni-,* engl. *id.* > rom. *coroni-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., dispus în verticil în formă de coroană.

CORONO-_1 "coroană, coronarian". #1 gr. *korone* "cerc, coroană" > fr. *corono-,* engl. *id.* > rom. *corono-.* #2 ~ **graf** (v. -graf), s.n., instrument astronomic pentru studiul coroanei solare; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru studiul luminii polarizate a coroanei solare; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie stomatologică de echilibrare ocluzală prin şlefuire selectivă.

CORONO-_2 "cioc de cioară". #1 gr. *korone* "cioară" > fr. *corono-,* engl. *id.* > rom. *corono-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj. (despre apofize) în formă de cioc de cioară; ~ **idotomie** (v. -id, v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a apofizei coronoide a mandibulei.

CORTI- "scoarţă de copac". #1 L *cortex* "coajă, scoarţă" > fr. *corti-,* engl. *id.* > rom. *corti-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre vegetale) care creşte pe scoarţa copacilor.

CORTIC-, v. **CORTICO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unei părţi din scoarţa cerebrală.

CORTICI- "scoarţă, cortex". #1 L *cortex, (-icis)* "scoarţă, coajă de copac" > fr. *cortici-,* engl. *id.* > rom. *cortici-,* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. **1.** Care este prevăzut cu scoarţă. **2.** (Despre cariopse) Care este concrescut cu paleea florală; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de scoarţă.

CORTICO- "scoarţă, cortex; cortizon, cortical". #1 L *cortex, (-icis)* "scoarţă" > fr. *cortico-,* engl. *id.* > rom. *cortico-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. Referitor la zona corticală a suprarenalei. **2.** S.m.pl. Hormoni steroizi secretaţi de corticosuprarenală; **~ lipoid** (v. lipo-, v. -id), s.m., extract exclusiv lipidic de suprarenală; **~ steroid** (v. stero-, v. -id), s.m., corticoid (2); **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a hormonilor corticosuprarenali; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a scoarţei cerebrale; **~ trop** (v. -trop), s.m., hormon al lobului anterior al hipofizei, care stimulează funcţia cortexului suprarenal.

CORTINI- "cortină, văl filamentos". #1 L tz. *cortina* "draperie din piei" > fr. *cortini-* > rom. *cortini-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre ciuperci) în formă de văl membranos sau filamentos.

CORTO- "plantă". #1 gr. *khortos* "buruiană, iarbă" > fr. *chorto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *corto-.* #2 **~ nomie** (v. -nomie), s.f., totalitate a metodelor şi procedeelor de preparare şi conservare a plantelor colectate, precum şi de întocmire a ierbarelor.

COSCINO- "ciur, sită". #1 gr. *koskinon* "sită, ciur" > fr. *coscino-,* engl. *id.* > rom. *coscino-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de ciur.

COSM-, v. **COSMO-.** #2 **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a plantelor la excitaţiile externe; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu menţinerea şi perfecţionarea frumuseţii fizice a corpului omenesc.

COSMETO- "ordine, înfrumuseţare, cosmetică". #1 gr. *kosmetos* "relativ la podoabă" > fr. *cosméto-,* engl. *id.* > rom. *cosmeto-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m., specialist în cosmetologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a dermatologiei care se ocupă cu înfrumuseţarea corpului omenesc; *sin.* bioestetică.

COSMO- "lume, univers; cosmic, universal". #1 gr. *kosmos* "ordine, ornament, univers" > fr. *cosmo-,* engl. *id.,* germ. *kosmo-* > rom. *cosmo-.*

#2 ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul condiţiilor de viaţă din spaţiul cosmic. **2.** Studiu al activităţii factorilor cosmici asupra organismelor vii; ~ **ceras** (v. -ceras), s.m., tip de amonit jurasic, a cărui cochilie evolută era ornamentată cu numeroase coaste curbate şi polifurcate; ~ **craţie** (v. -craţie), s.f., monarhie universală, preconizată de filozofii antici; ~ **drom** (v. -drom), s.n., teren special amenajat pentru lansarea sateliţilor artificiali şi a navelor cosmice; *sin.* astrodrom; ~ **economie** (v. eco-_1, v. -nomie), s.f., economie mondială; *sin.* mondoeconomie; ~ **fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază funcţiile organismului în condiţii artificiale cosmice sau în timpul zborului cosmic; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., teorie referitoare la formarea universului; ~ **gonie** (v. -gonie), s.f., ramură a astronomiei care studiază forma şi evoluţia universului; ~ **graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în cosmografie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu descrierea corpurilor şi a fenomenelor cereşti; ~ **latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a aştrilor; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în cosmologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază structura şi evoluţia universului şi legile care îl guvernează; ~ **naut** (v. -naut), s.m.,f., astronaut*; ~ **nomie** (v. -nomie), s.f. totalitatea legilor care guvernează universul; ~ **patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., studiul acţiunii nocive a factorilor cosmici asupra vieţuitoarelor.

COST-, v. **COSTO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., nevralgie intercostală; ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie costală.

COSTI- "coastă". #1 L *costa* "coastă" > fr. *costi-,* engl. *id.* > rom. *costi-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj. (despre tulpină sau peţiol) care este prevăzut cu coaste longitudinale; ~ **form** (v. -form), adj. (despre o apofiză) care se aseamănă cu o coastă.

COSTO- "coastă". #1 L *costa* "coastă" > fr. *costo-,* engl. *id.,* germ. *kosto-* > rom. *costo-.* #2 ~ **pleurectomie** (v. pleur-, v. pleuro-, v. -ectomie), s.f., procedeu de toracoplastie în care se ridică odată cu coastele respective şi pleura subiacentă; ~ **pneumopexie** (v. pneumo-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a plămânului de o coastă; ~ **tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru rezecţia coastelor; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei coaste; ~ **transversectomie** (v. transvers-, v. transverso-, v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a apofizelor transverse şi a extremităţii vertebrale a coastelor.

-COTIL "cavitate, gaură, scobitură". #1 gr. *kotyle* "adâncitură, cavitate" > fr. *-cotyle,* engl. *-cotyl,* germ. *-kotyl* > rom. *-cotil.*

COTILI- "cavitate, vas". #1 L *cotyla* "vas mic" > fr. *cotyli-,* engl. *id.* > rom. *cotili-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de vas sau de cupă.

-COTILIE "cotiledon". #1 gr. *kotyle* "gaură, adâncitură" > fr. *-cotylie,* germ. -*kotylie,* engl. *-cotyly* > rom. *-cotilie.*

COTILO- "cavitate, scobitură". #1 gr. *kotyle* "cavitate" > fr. *cotylo-,* engl, *id.,* germ. *kotylo* > rom. *cotilo-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj., care are forma unei cavităţi articulare.

COX-, v. **COXO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere localizată în articulaţia şoldului; ~ **anchilometru** (v. anchilo-, v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară gradul de diformitate a unui şold anchilozat; ~ **artrie** (v. -artrie), s.f., coxartroză*; ~ **artropatie** (v. artro-, v. -patie), s.f., afecţiune a articulaţiei coxale; ~ **artroză** (v. -artroză), s.f., reumatism cronic degenerativ al şoldului; *sin.* coxartrie; ~ **odinie** (v. -odinie), s.f., durere la nivelul osului coxal.

COXO- "coapsă, os coxal". #1 L *coxa* "coapsă" fr. *coxo-,* engl. *id.* > rom. *coxo-.* #2 ~ **patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a şoldului; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., rezecţie chirurgicală a osului coxal.

-CRAN „cutie craniană". #1 gr. *kranion* "craniu" > fr. *-cráne* > rom. *-cran.*

CRANI-, v. **CRANIO-.** #2 ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f. **1.** Deschidere chirurgicală a craniului pentru a da creierului posibilitatea de a se dezvolta normal. **2.** Defect osos cranian produs pe cale chirurgicală, în scop terapeutic sau de explorare; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., craniologie*; ~ **ostoză** (v. -ostoză), s.f., închidere prematură a suturilor osoase craniene.

-CRANIE "craniu, cranian, cranial". #1 gr. *kranion* "craniu, cutie craniană" > fr. *-crânie,* germ. *-kranie* > rom. *-cranie.*

CRANIO- "craniu, cutie craniană". #1 gr. *kranion* „craniu" > fr. *crânio-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kranio-* > rom. *cranio-.* #2 ~ **cel** (v. -cel_2), s.n., cefalocel*; ~ **clast** (v. -clast), s.n., instrument obstetrical utilizat în cranioclazie; ~ **clazie** (v. -clazie), s.f., operaţie obstetricală de zdrobire şi de extragere a craniului unui făt mort, realizată cu ajutorul cranioclastului; ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat care permite radiografia craniului; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a craniului, realizată cu ajutorul unei substanţe de contrast; *sin.* craniogramă; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., craniografie*; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în craniologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază forma şi dimensiunile craniului; *sin.* cranilogie; ~ **malacie** (v. -malacie), s.f., proces de înmuiere a oaselor craniene; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., ramură a antropometriei care se ocupă cu măsurarea dimensiunilor craniului şi a indicilor cranieni; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n.,

instrument cu care se măsoară dimensiunile craniului; **~ pagi** (v. -pag), s.m.pl., monştri gemelari dubli, reuniţi prin extremităţile cefalice; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecţiunile craniului; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de transplantare şi de grefare a unui material osos la nivelul bolţii craniene; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a cutiei craniene; **~ stat** (v. -stat), s.n. **1.** Dispozitiv utilizat pentru localizarea şi fixarea craniului, în vederea executării unei radiografii. **2.** Suport folosit la orizontalizarea craniului, pentru măsurarea şi desenarea lui; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., malformaţie congenitală a craniului, care se datorează unei sinostoze a oaselor capului; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru deschiderea craniului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Deschidere sau perforare a craniului fetal în cursul naşterii, în caz de hidrocefalie sau de făt mort. **2.** Operaţie chirurgicală de secţionare a cutiei craniene pentru a se putea ajunge la o tumoare cerebrală; **~ toracopag** (v. toraco-, v. -pag), s.m., făt gemelar teratologic, format prin alipirea craniilor şi a toracelor.

-CRASIE, v. **-CRAZIE.**

CRASPEDO- "margine, bordură". #1 gr. *kraspedon* "margine" > fr. *craspédo-,* engl. *id.* > rom. *craspedo-.* #2 **~ drom** (v. -drom), adj. (despre frunze) cu nervurile secundare înaintând până la marginea limbului foliar, fără a se mai diviza; *sin.* cheilodrom.

-CRAT „care conduce, care guvernează". #1 gr. *kratos* "putere, forţă" > fr. *-crate,* germ. *-krat* > rom. *-crat.*

CRATERI- "cupă, crater". #1 L *crater, (-eris)* "cupă, havuz" > fr. *cratéri-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *crateri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre organe botanice) de forma unei cupe concave sau a unui crater vulcanic.

-CRATIC "care conduce, care mişcă; energic, puternic". #1 gr. *kratos* "putere, energie" > fr. *-cratique,* it. *-cratico,* engl. *-cratic* > rom. *-cratic-.*

CRATO- „cutare, încreţire". #1 gr. *kratos* "forţă, energie" > fr. *crato-,* engl. *id.,* germ. *krato-* > rom. *crato-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), s.n. **1.** Regiune întinsă din scoarţa terestră, care, într-o anumită perioadă geologică nu a suferit mişcări de cutare, ci numai mişcări lente de ridicare sau de coborâre. **2.** Teritoriu întins şi rigid al scoarţei terestre, format dintr-un fundament cristalin cutat şi o cuvertură sedimentară, care este supus unor mişcări epirogenetice; *sin.* platformă continentală; **~ manie** (v. -manie), s.f., plăcere morbidă pentru putere şi preeminenţă.

-CRAŢIE „putere, conducere". #1 gr. *kratos* "putere, forţă" > fr. *-cratie,* germ. *-kratie,* it. *-crazia,* engl. *-cracy* > rom. *-craţie.*

-CRAZIE (-CRASIE) "constituţie, temperament, predispoziţie". #1 gr. *krasis* "temperament, contracţie" > fr. *-crasie,* germ. *-krasie,* it. *-crasia* > rom. *-crazie, -crasie.*

CRE-, v. **CREO-.** #2 **~ odonte** (v. -odont), s.f.pl., subordin de mamifere carnivore fosile, răspândite în eocen, cu membre masive, prevăzute cu gheare şi cu dentiţie puţin specializată.

CREATO- "carne, protide". #1 gr. *kreas, (-atos)* "carne" > fr. *créato-,* engl. *id.* > rom. *creato-.* #2 **~ ree** (v. -ree), s.f., eliminare a unor fibre musculare nedigerate, în fecale.

CREBRI- "strâns, îngrămădit, îndesat". #1 L *creber, crebra, crebrum* "des, numeros, îngrămădit" > fr. *crebri-,* engl. *id.* > rom. *crebri-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori îngrămădite; **~ sulc** (v. -sulc), adj. (despre organe vegetale) prevăzut cu brazde longitudinale numeroase şi dese.

CREIO- "trebuinţe". #1 gr. *khreia* "nevoie, necesitate" > fr. *chréio-* > rom. *creio-, chreio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă interdisciplinară care tratează despre clasificarea şi evoluţia trebuinţelor umane.

CREMNO- "prăpastie, gol, vid". #1 gr. *kremnos* "râpă, prăpastie" > fr. *cremno-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *kremno-* > rom. *cremno-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a labiei mari la femeie; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., vegetaţie a stâncilor abrupte, sărace în humus; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de prăpăstii.

CREMO- "care atârnă, suspendat". #1 gr. *kremao* "a suspenda, a atârna" > fr. *crémo-,* engl. *id.* > rom. *cremo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct uscat bilocular, biseminal şi idehiscent, întâlnit la umbelifere; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze care atârnă; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe suspendate.

-CREN "fântână, izvor". #1 gr. *krene* "izvor" > fr. *-créne,* germ. *-krene,* engl. *-crene* > rom. *-cren.*

CRENI- "crestătură; crenat, dantelat, zimţat". #1 L tz. *crena* "crestătură" > fr. *créni-* > rom. *creni-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre frunze, petale) cu crestături pe margini; **~ rostru** (v. -rostru), adj., cu ciocul zimţat spre vârf.

CRENO-_1 "izvor, pârâu, torent, apă minerală". #1 gr. *krene* "izvor, fântână" > fr. *créno-,* it. *id.,* germ. *kreno-* > rom. *creno-.* #2 **~ bii** (v. -bie), s.f.pl., crenobionte*; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., ramură a limnologiei care studiază organismele vii ce trăiesc în izvoare; **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme vegetale sau animale care trăiesc în apa izvoarelor şi a pâraielor; *sin.* crenobii; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre vieţuitoare) care trăieşte numai în apa izvoarelor; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., vegetaţia apelor de

izvoare; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul apelor minerale terapeutice; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., folosire a apelor minerale în scop terapeutic; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre organisme) care, întâmplător, a ajuns în biocenozele din apa de izvor.

CRENO-_2 „crestat, dinţat". #1 L tz. *crena* "crestătură" > fr. *créno-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *creno-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., globulă roşie crenelată, întâlnită în acantocitoză.

CREO- "carne, de carne". #1 gr. *kreas, (-os)* "carne" > fr. *créo-,* engl. *id.,* germ. *kreo-* > rom. *creo-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu carne; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., obişnuinţă de a se hrăni cu carne; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care trăieşte pe carne.

CREPI- "bază, fundament". #1 gr. *krepis* "soclu, bază, piedestal" > germ. *krepi-* > rom. *crepi-.* #2 **~ domă** (v. -dom), s.f., fundament cu trepte al unui templu antic grecesc.

-CREZĂ (-CHREZĂ) (-HREZĂ) "folosinţă, uzaj, întrebuinţare". #1 gr. *khresis* "folosire, întrebuinţare" > fr. *-chrése >* rom. *-creză, -chreză, -hreză.*

CRI-, v. **CRIO-_1.** #2 **~ algezie** (v. -algezie), s.f., senzaţie dureroasă la aplicare de rece; **~ ergie** (v. -ergie), s.f., acţiune a îngheţului asupra solului şi a rocilor de suprafaţă; **~ estezie,** s.f., criostezie*.

CRIBRI- "ciur, sită, perforat". #1 L *cribrum, (-i)* "sită, ciur" > fr. *cribri-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *cribri-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre organe vegetale) prevăzut cu pori sau cu perforaţii; **~ form** (v. -form), adj. (despre o formaţie anatomică), cu aspect perforat, ciuruit.

CRICO- "inel, cerc, inelat". #1 gr. *krikos* "inel, buclă" > fr. *crico-,* engl. *id.,* germ. *kriko-* > rom. *crico-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de inel; **~ idectomie** (v. -id, v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unei porţiuni din cartilajul cricoid; **~ idotomie** (v. -id, v. -tomie), s.f., incizie parţială sau totală a cartilajului cricoid; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a cartilajului cricoid; **~ traheotomie** (v. traheo-, v. -tomie), s.f., traheotomie realizată prin incizia cartilajului cricoid.

-CRIF "nesigur, neautentic". #1 gr. *kryphos* "tainic, ascuns" > fr. *-cryphe,* germ. *-kryph >* rom. *-crif.*

CRIM-, v. **CRIMO-.** #2 **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere care apare la contactul cu gheaţa sau cu apa foarte rece.

CRIMINO- "ucidere, omor". #1 L *crimen, (-inis)* "acuzare, crimă" > fr. *crimino-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *crimino-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care generează o crimă; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în criminologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a dreptului care studiază cauzele

criminalităţii şi măsurile pentru prevenirea acesteia.

CRIMO- "îngheţ, îngheţare, frig". #1 gr. *krymos* „frig, îngheţ, răceală" > fr. *crymo-,* engl. *id.,* germ. *krymo-* > rom. *crimo-.* #2 ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în regiunile polare; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., crioterapie*.

-CRIN "care secretă, secretor". #1 gr. *krino, (-ein)* "a secreta" > fr. *-crine,* engl. *id.,* germ. *-krin* > rom. *-crin.*

CRINI- "coamă, păr, peri, setă". #1 L *crinis* "păr, plete" > fr. *crini-,* engl. *id.* > rom. *crini-.* #2 ~ **flor** (v. -flor), adj., care are flori cu peri lungi şi rigizi; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de coamă.

-CRINIE "secreţie, excreţie". #1 gr. *krino, (-ein)* "a secreta" > fr. *-crinie,* germ. *-krinie,* engl. *-criny* > rom. *-crinie.*

CRINO-_1 "crin". #1 gr. *krinos* "crin roşu" > fr. *crino-,* engl. *id.* > rom. *crino-.* #2 ~ **ide** (v. -id), s.n.pl., clasă de echinoderme cu corpul în formă de caliciu cu braţe, aşezate pe un peduncul şi fixat pe fundul mării; *sin.* crini-de-mare.

CRINO-_2 "secreţie". #1 gr. *krino, (-ein)* „a secreta" > fr. *crino-,* engl. *id.* > rom. *crino-.* #2 ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care produce secreţie.

CRIO-_1 "frig, ger, congelare, glacial". #1 gr. *kryos* "frig, gheaţă" > fr. *cryo-,* engl. *id.,* germ. *kryo-* > rom. *crio-.* #2 ~ **aeroterapie** (v. aero-, v. -terapie), s.f., utilizare a aerului rece în scop terapeutic; ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază efectele temperaturilor joase asupra vieţuitoarelor; ~ **bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme vegetale care trăiesc pe zăpezi sau pe gheaţă; ~ **cardioplegie** (v. cardio-, v. -plegie), s.f., procedeu chirurgical de oprire a contracţiilor cardiace prin refrigerare; ~ **clastie** (v. -clastie), s.f., dezagregare a rocilor sub acţiunea repetată şi alternantă a îngheţului şi a dezgheţului; *sin.* gelificaţie; ~ **estezie** (v. -estezie), s.f., stare de sensibilitate extremă la frig; *sin.* criestezie; ~ **fil** (v. -fil_1), adj., s.f.pl. (plante) care cresc în zonele reci ale globului terestru; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., grup de plante constituit din alge, muşchi, ciuperci etc., care se dezvoltă în climatul glacial; ~ **gen** (v. -gen_1), adj. (despre un amestec refrigerent) care este format din apă şi o sare solubilă; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., tehnică a producerii temperaturilor foarte joase; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., florură naturală de sodiu şi aluminiu, sticloasă, monoclinică, incoloră, albă sau uşor colorată, folosită în metalurgie şi în industria sticlei; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Studiul legilor de congelare a soluţiilor. **2.** Capitol al fizicii care studiază procedeele de obţinere a temperaturilor joase; *sin.* crionică; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., crioscopie*; ~ **metru** (v. -

metru,), s.n., instrument pentru măsurarea temperaturilor de congelare; *sin.* crioscop; ~ **patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile provocate de temperaturile foarte scăzute; ~ **pedogeneză** (v. pedo-_2, v. -geneză), s.f., proces de formare şi de evoluţie a soluţiilor sub acţiunea îngheţului; ~ **pedologie** (v. pedo-_2, v. -logie_1), s.f., studiul comportării solului la îngheţ; ~ **planctofite** (v. plancto-, v. -fit), s.f.pl., microorganisme vegetale care populează gheţarii şi zăpezile perene, de pe munţi; ~ **plexie** (v. -plexie), s.f., efecte ale frigului asupra organismului în ansamblu; ~ **scop** (v. -scop), s.n., criometru*; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de determinare a greutăţii moleculare a unei substauţe; *sin.* criometrie; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., înveliş al suprafeţei terestre situat în zona de interferenţă a atmosferei, hidrosferei şi litosferei, caracterizat prin prezenţa gheţii; ~ **stat** (v. -stat), s.n., instalaţie pentru producerea sau menţinerea unei temperaturi scăzute, constante; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical care foloseşte congelarea cu ajutorul zăpezii carbonice, aplicat în afecţiunile dermice; *sin.* crimoterapie.

CRIO-_2 "spiralat". #1 gr. *krios* "berbec" > fr. *crio-,* engl. *id.* > rom. *crio-.* #2 ~ **ceras** (v. -ceras), s.m., amonit cu cochilie spirală, ornamentată cu coaste, noduri sau spini, cu secţiunea turei circulară sau eliptică.

CRIPT-, v. **CRIPTO-.** #2 ~ **estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate ascunsă, prin care se produc relaţiile metapsihice de tipul telepatiei, premoniţiunii etc.; *sin.* parapsihologie, parapsihică; ~ **oftalm** (v. -oftalm), adj., s.m. (monstru) lipsit de ochi sau cu ochii ascunşi; ~ **oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., malformaţie congenitală a ochilor, în care aceştia, rudimentar dezvoltaţi, sunt acoperiţi cu pielea pleoapelor; ~ **onim** (v. -onim), adj., s.n. **1.** Adj. Cu nume ascuns. **2.** S.n. Nume convenţional, imaginar sau reprezentat prin nişte iniţiale, cu care un autor îşi semnează o lucrare, o operă de artă; ~ **orhid** (v. -orhid), adj., s.m. (monstru) cu testiculele ascunse sau neemigrate în pungile testiculare; ~ **orhidie** (v. -orhidie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin oprirea testiculului în cavitatea abdominală sau în canalul inghinal; ~ **orhidopexie** (v. orhido-, v. -pexie), s.f., orhidopexie*.

CRIPTO- "ascuns, închis, acoperit, necunoscut". #1 gr. *kryptos* "acoperit, tainic" > fr. *crypto-,* engl. *id.,* germ. *krypto-* > rom. *cripto-.* #2 ~ **bioză** (v. -bioză), s.f., reducere reversibilă şi de apărare a activităţilor vitale la unele organisme, în condiţii nefavorabile de viaţă; *sin.* anabioză; ~ **blast** (v. -blast), s.n., mugure aflat în stare latentă; ~ **cefal** (v. -cefal), s.m., făt teratologic, caracterizat prin lipsa de exteriorizare a capului; ~ **cer** (v. -

cer_1); adj. (despre insecte) cu antene ascunse; **~ coci** (v. -coc), s.m.pl., ciuperci levuriforme; **~ didim** (v. -didim), s.m., tumoare congenitală din interiorul corpului unui fetus, produsă prin creşterea separată a celulelor desprinse în cursul dezvoltării embrionare; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante erbacee perene ale căror organe de înmulţire iernează sub pământ sau sub apă; **~ game** (v. -game), adj., s.f.pl. **1.** Adj. Care aparţine criptogamelor. **2.** S.f.pl. Încrengătură a regnului vegetal, cuprinzând plante inferioare vasculare şi nevasculare, lipsite de flori şi care se înmulţesc prin spori; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Înmulţire cu elemente reproductive ascunse sau necunoscute. **2.** Studiul criptogamelor; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** (Despre vieţuitoare) A cărei origine şi evoluţie anterioară sunt necunoscute. **2.** (Despre plante şi animale) Care provine din regiuni inaccesibile cercetărilor; **~ genetic** (v. -genetic), adj. **1.** (Despre o maladie) A cărui cauză nu poate fi determinată. **2.** (Despre plante) Cu origine filogenetică necunoscută; **~ graf** (v. -graf), s.m., specialist în criptografie (1); **~ grafie** (v. -grafie), s.f., **1.** Scriere secretă cu ajutorul unui cod de semne convenţionale. **2.** Disciplină care se ocupă cu studiul criptogramelor (1). **3.** Joc distractiv constând în dezlegarea unei fraze scrise cu ajutorul unor semne, litere sau cifre etc.; **~ gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Document scris cu caractere secrete, cărora li se atribuie, pe baza unui cod, valori speciale, cunoscute doar de cei iniţiaţi. **2.** Joc distractiv constând din împărţirea unei fraze într-un număr exact de fragmente, care se înscriu într-o formă geometrică regulată, urmând să fie aflate locul şi mediul în care ele se succed; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în criptologie; **~ logie** (v. -logie,), s.f., disciplină care se ocupă cu scrierile secrete, cu documentele cifrate; **~ menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., absenţa exteriorizării fluxului menstrual; **~ mer** (v. -mer), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre o genă) Cu efecte fenotipice necunoscute. **2.** S.n. Alelă recesivă ascunsă; **~ merie** (v. -merie), s.f., prezenţă a unor caractere ereditare latente, care nu pot fi recunoscute sub aspect fenotipic; **~ mnezie** (v. -mnezie), s.f., tulburare de memorie constând în incapacitatea de a diferenţia evenimentele trăite de propria persoană de cele din vis, citite sau auzite; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., parte negranulară din citoplasmă; **~ pode** (v. -pod), adj., s.n.pl. (crustacee) cu picioare ascunse; **~ podie** (v. -podie), s.f. **1.** Diformitate congenitală, în care piciorul, existent ca rudiment, este ascuns în celelalte organe dezvoltate normal. **2.** Diformitate constând în umflarea considerabilă a feţei dorsale a piciorului; **~ por** (v. -por), s.m., por neaparent, situat sub epidermă; **~ radiometru** (v. radio-, v. -metru,), s.n.,

instrument cu care se poate măsura puterea de penetraţie a razelor X; **~ ree** (v. -ree), s.f., secreţie excesivă a glandelor endocrine; **~ scop** (v. -scop), s.n., vizor pentru examene radioscopice în camere luminate; **~ zoic** (v. -zoic), adj. (despre vieţuitoare) care trăieşte în locuri întunecoase sau ascunse.

CRISO- (CRIZO-), "aur, auriu, de aur". #1 gr. *khrysos* "aur" > fr. *chryso-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *criso-* > rom. *criso-, crizo-.* #2 **~ clor** (v. -clor), adj. (despre plante) de culoare verde-aurie; **~ col** (v. -col_3), s.n., mineral conţinând silicat de cupru hidratat, prezentându-se în mase opaliforme sau pământoase; **~ dermă** (v. -dermă), s.f., erupţie cutanată, care apare, în zone descoperite, la unii bolnavi trataţi cu săruri de aur; *sin.* crisiază; **~ fil** (v. -fil_1), adj., s.f. **1.** Adj. Cu frunze de culoare galben-aurie. **2.** S.f. Pigment care apare în urma descompunerii clorofilei şi care, toamna, colorează frunzele în galben; **~ graf** (v. -graf), s.m., copist care scrie manuscrise ca litere de aur; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., arta de a scrie cu litere de aur; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de aur; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., silicat natural de magneziu şi fier, cristalizat în sistemul rombic, de culoare verde-măslinie şi aspect lucios; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare a aurului în ţesuturile organice; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a sărurilor de aur în scop terapeutic; *sin.* auroterapie.

CRISPI- "încreţit, zbârcit". #1 L *crispus* "încreţit" > fr. *crispi-* > rom. *crispi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori zbârcite.

CRISTAL-, v. **CRISTALO-.** #2 **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţă a cristalelor în urină.

CRISTALI- "cristal". #1 L *crystallus* "cristal" > fr. *cristalli-,* engl. *crystalli-* > rom. *cristali-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine cristale; **~ form** (v. -form), adj., în formă de cristale.

CRISTALO- „cristal, gheaţă; cristalin, transparent" #1 gr. *krystallos* "gheaţă" *>* fr. *crystallo-,* engl. *id.,* germ. *krystallo-* > rom. *cristalo-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., cristal care intră în componenţa rocilor metamorfice, format prin creştere în masa solidă a materialului preexistent; **~ blasteză** (v. -blasteză) s.f., proces de recristalizare metamorfică a rocilor preexistente, sub acţiunea presiunilor orientate din scoarţa pământului; **~ core** (v. -cor), s.f.pl., plante care se răspândesc sub acţiunea gheţarilor; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică faţă de obiectele de cristal; **~ gen** (v. -gen), adj., care produce cristale; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Studiul condiţiilor de formare a cristalelor; *sin.* cristalogenie. **2.** Proces de formare a cristalelor în natură; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., cristalogeneză* (1); **~ graf**

(v. -graf), s.m.,f., specialist în cristalografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază formele, proprietăţile şi legile de formare a cristalelor; **~ id** (v. -id), adj., s.n.pl., s.m. **1.** Adj. Cu aspect de cristal. **2.** S.m. Substanţă care cristalizează mai uşor şi care, în stare de soluţie, poate trece printr-o membrană vegetală sau animală; substanţă cristalizată. **3.** S.n.pl. Incluziuni proteice asemănătoare cristalelor, din celulele unor seminţe. **4.** S.m. Capsulă proprie ţesutului cristalinian; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul formelor geometrice ale cristalelor; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., studiul legilor de formare a cristalelor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare a cristalelor.

-CRIT "care discerne, care judecă". #1 gr. *kritos* „care alege, care judecă" > fr. *-crite,* engl. *id.* > rom. *-crit.*

-CRIZĂ "judecată, concluzie". #1 gr. *krisis* "judecată" > fr. *-crise,* germ. *-krise* > rom. *-criză.*

CRIZO-, v. **CRISO-.**

-CROIC "colorat, referitor la coloraţie". #1 gr. *khros* "culoare" > fr. *-chroique,* engl. *-chroic,* germ. *-chroich* > rom. *-croic.*

CROM-, v. **CROMO-.** #2 **~ hidroză** (v. -hidroză), s.f., transpiraţie colorată; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., boală a ochiului datorită căreia obiectele necolorate sunt percepute în culori.

-CROM "culoare, coloraţie, pigmentaţie". #1 gr. *khroma* "culoare" > fr. *-chrome,* germ. *-chrom,* engl. *-chrome* > rom. *-crom.*

CROMAT-, v. **CROMATO-.** #2 **~ opsie** (v. -opsie), s.f., capacitate de a percepe distinct culorile; **~ urie** (v. -urie), s.f., coloraţie anormală a urinii.

-CROMATIC "colorat, colorabil, pigmentat". #1 gr. *khromatikos* "relativ la culoare" > fr. *-chromatique,* engl. *-chromatic,* it. *-cromatico* > rom. *-cromatic.*

CROMATO- „culoare, coloraţie, pigmentaţie". #1 gr. *khroma, khromatos* "culoare" > fr. *chromato-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *cromato-* > rom. *cromato-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă tânără care conţine sau care poate produce pigmenţi; *sin.* cromoblast; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă cu pigmenţi; *sin.* cromocit; **~ disopsie** (v. dis-, v. -opsie), s.f., imposibilitate de a distinge culorile; **~ fag** (v. -fag), s.m., celulă fagocită care înglobează pigmenţi; *sin.* cromofag; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care fixează coloranţii; *sin.* cromofil; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., afinitate a unor plante pentru materiile colorate; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., ereutofobie*; **~ for** (v. -for), s.m. **1.** Celulă care conţine pigment colorat; *sin.* cromofor (2). **2.** Corpuscul din celulele plantelor superioare, care conţine clorofilă sau alţi pigmenţi; **~**

gen (v. -gen_1), adj., care colorează sau care produce materii colorante; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., fenomen de producere a unor substanţe colorate de către bacterii şi fungi, ca rezultat al activităţii metabolice; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu fizico-chimic de separare a substanţelor dintr-o soluţie, filtrându-se printr-un absorbant; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., repartiţie diferită a componenţilor unui amestec de substanţe în soluţie, care se filtrează printr-un mediu poros; ~ **liză** (v. -liză), s.f., proces de descompunere şi de dispariţie a cromatinei nucleare; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., studiul materiilor colorante de origine vegetală; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea intensităţii culorilor; ~ **plasmă** (v. -plasmă), s.f., structură periferică nediferenţiată a citoplasmei, impregnată cu pigmenţi, la bacterii şi cianoficee; *sin.* cromoplasmă (1); ~ **plast** (v. -plast), s.n., corpuscul colorat din rădăcinile de morcov sau din fructele coapte, cu rol asemănător colorplastelor; *sin.* cromoplast; ~ **rexă** (v. -rexă), s.f., proces de fragmentare sau de fisurare a nucleului celular într-un număr de particule care se împrăştie în citoplasmă; ~ **taxie** (v. -taxie), s.f., afinitate a unor substanţe de a ataca selectiv cromatina nucleară.

-CROMAZIE "coloraţie, pigmentaţie". #1 gr. *khroma* "culoare" > fr. -*chromasie,* germ. *id.,* it. *-cromasia,* engl. *-chromasia* > rom. *-cromazie.*

CROMIDIO- "cromidie, granulă bazofilă". #1 gr. *khromidion* "culoare mică" > fr. *chromidio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *cromidio-.* #2 ~ **centru** (v. -centru), s.n., grupare de cromidii în masa definită din celulă; *sin.* cromidiosferă; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., proces de fuzionare a cromidiilor; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., cromidiocentru; ~ **zom** (v. -zom), s.m., granulă bazofilă de cromatină, care provine din nucleu.

-CROMIE "culoare, coloraţie, pigmentaţie". #1 gr. *khroma* "culoare" > fr. -*chromie,* germ. *id.,* it. *-cromia,* engl. *-chromy* > rom. *-cromie.*

CROMO- "culoare, pigmentaţie, materie colorată, pigment, cromatină, coloranţi". #1 gr. *khroma* "culoare" > fr. *chromo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *cromo-* > rom. *cromo-.* #2 ~ **blast** (v. -blast), s.n., cromatoblast*; ~ **centru** (v. -centru), s.n., **1.** S.n.pl. Corpusculi de cromatină din nucleul aflat în stare de repaus sau în stadiul interfazei, care absorb şi fixează diferite substanţe colorate. **2.** S.n. Regiune cromozomială heterocromatică; ~ **cistoscopie** (v. cisto-, v. -scopie), s.f., examinare cu cistoscopul a funcţiei renale şi a permeabilităţii ureterelor cu ajutorul unei substanţe de contrast; *sin.* cromoureteroscopie, cistocromoscopie; ~ **cit** (v. -cit), s.n., cromatocit*; ~ **colografie** (v. colo-_2, v. -grafie), s.f., procedeu de tipar colografic în culori; *sin.* cromocolotipie, cromoheliografie; ~ **colotipie** (v.

colo-_2, v. -tipie), s.f., cromocolografie*; **~ condrie** (v. -condrie), s.f., mitocondrie granulară care dă naştere, în interiorul ei, unui pig>>>> ment; **~ crinie** (v. -crinie), s.f., secreţie sau excreţie de materii colorate; **~ fag** (v. -fag), s.m., comatofag*; **~ fil** (v. -fil_1), adj., cromatofil*; **~ fob** (v. -fob), adj., (despre ţesuturi şi celule) care nu se colorează; **~ for** (v. -for), s.m. **1.** Grup de atomi care, introduşi în molecula combinaţiilor organice, formează compuşi coloranţi. **2.** Cromatofor* (1); **~ fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., procedeu de obţinere a fotografiilor în culori; **~ fotolitografie** (v. foto-, v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeu de pregătire a unei forme de tipar planlitografic şi multicolor, şi de multiplicare a imaginilor prin reproducerea fotografică; **~ fototerapie** (v. foto-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a luminii colorate; **~ fototipie** (v. foto-, v. -tipie), s.f., stampă executată în tipar multicolor, pentru care formele de tipar au fost realizate cu ajutorul reproducerii fotomecanice; **~ gen** (v. -gen_1), adj., s.m. **1.** Adj. Care produce pigmenţi. **2.** S.m. Substanţă care formează prin oxidare compuşi coloraţi; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a pigmenţilor; **~ heliografie** (v. helio, v. -grafie), s.f., cromocolografie*; **~ lipoide** (v. lipă-, v. -id), s.f.pl., picături de ulei, cu pigmenţi de carotină, din celulele unor alge şi ciuperci; **~ litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeu litografic de imprimare policromă; **~ mere** (v. -mer), s.n.pl., granule de cromatină dispuse liniar de-a lungul filamentului cromozomial sau al cromonemei; **~ nemă** (v. -nemă), s.f. **1.** Filament cromozomial lung şi spiralat, observat în profaza mitozei şi a meiozei. **2.** Lanţ de ADN în bacterii şi virusuri; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a pigmenţilor sau coloranţilor pe o celulă sau pe o formaţiune celulară, pe un ţesut sau organ; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f. **1.** Cromatoplasmă*. **2.** Reţeaua cromatinei nucleare; **~ plast** (v. -plast), s.n., cromatoplast*; **~ radiometru** (v. radio-, v. -metru_1), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea şi dozarea razelor X; **~ spiră** (v. -spiră), s.f., filament spiralat cromatic, care apare în nucleu în timpul diviziunii haplomitotice; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratare a unor maladii prin utilizarea luminii colorate; **~ tip** (v. -tip), s.n., parte a genotipului care este localizată în cromozomi; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., reproducere litografică în culori, obţinută pe cale fotochimică; **~ tipografie** (v. tipo-, v. -grafie), s.f., procedeu de tipărire multicoloră cu elementele de imprimare în relief; **~ tropi** (v. -trop), s.m.pl., coloranţi acizi şi azoici, care vopsesc lâna în roşu până la violet şi care au la lumină o rezistenţă relativ bună; **~ uretroscopie** (v. uretero-, v. -scopie), s.f., cromocistoscopie*; **~ xilografie** (v. xilo-, v. -grafie), s.f., tipar

înalt multicolor, executat pe clişee gravate în lemn; **~ zom** (v. -zom), s.m., corpuscul de substanţă nucleară formată în timpul diviziunii cariocinetice şi purtător al caracterelor ereditare.

-CRON "timp, durată, relativ la timp" #1 gr. *khronos* „timp" > fr. *-chrone,* engl. *id.,* germ. *-chron* > rom. *-cron.*

CRON-, v. **CRONO-.** #2 **~ axie** (v. -axie), s.f. **1.** Timp minim în care are loc o excitaţie. **2.** Timp fiziologic caracteristic de excitabilitate a fiecărui organ sau ţesut; **~ aximetrie** (v. axi-_1, v. axio-_1, v. -metrie_1), s.f., măsurare a cronaxiei; **~ aximetru** (v. axi-_1, v. axio-_1, v. -metru_1), s.n., aparat de măsurat proprietatea muşchilor de a se contracta.

-CRONIC "relativ la timp, temporal". #1 gr. *khronikos* "referitor la timp" > fr. *-chronique,* engl. *-chronic,* it. *-cronico* > rom. *-cronic.*

-CRONIE "timp, durată, temporalitate, evoluţie". #1 gr. *khronos* "timp" > fr. *-chronie,* engl. *-chrony* > rom. *-cronie.*

CRONO- „timp, durată, temporalitate". #1 gr. *khronos* "timp, durată" > fr. *chrono-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *crono-* > rom. *crono-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., studiul ştiinţific al ritmurilor biologice ale vieţuitoarelor; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de timp; **~ fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., înregistrare fotografică a unei mişcări la intervale scurte de timp, în scopul studierii acesteia; **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Instrument pentru înregistrarea duratelor de desfăşurare a evenimentelor, fenomenelor, operaţiilor etc. **2.** Aparat automat de precizie, utilizat la verificarea funcţionării cronometrelor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Totalitatea operelor în care faptele sunt prezentate cronologic. **2.** Figură de stil care constă în descrierea temporală a unor momente sau evenimente; **~ gram** (v. -gram), s.n., cronogramă* (1); **~ gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Informaţie dată de literele unei inscripţii, ale unei fraze etc., care au şi o semnificaţie numerală, reprezentând cifre romane; *sin.* cronogram. **2.** Historiogramă*; **~ hidroizopletă** (v. hidro-_1, v. izo-, v. -pletă), s.f., cronoizopletă a umidităţii; **~ izopletă** (v. izo-, v. -pletă), s.f., linie care uneşte pe o hartă punctele cu aceeaşi umiditate; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu datarea evenimentelor istorice în vederea stabilirii succesiunii acestora. **2.** Istoria vieţii unui ecosistem, alcătuită din aspecte filogenetice şi aspecte bionomice; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ramură a meteorologiei care studiază procedeele şi instrumentele pentru măsurarea timpului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument de precizie, folosit pentru măsurarea intervalelor de timp; **~ profesiogramă** (v. profesio-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică în timpul unei activităţi, cu

determinarea duratei în timp a fiecărei operaţii componente; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru măsurarea unui scurt interval de timp; **~ taraxie** (v. -taraxie), s.f., confuzie în orientarea temporală, asociată cu incapacitatea de a identifica datele şi de a le aprecia durata timpului; **~ trop** (v. -trop), adj., referitor la regularitatea unui ritm.

CROSO- (CROSSO-) "fâşie". #1 gr. *krossos* "franj, fâşie" > fr. *crosso-,* engl. *id.* > rom. *croso-, crosso-.* #2 **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale despicate în fâşii lungi şi subţiri.

CRUCI- "cruce, încrucişat". #1 L *crux, crucis* "cruce" > fr. *cruci-,* engl. *id.* > rom. *cruci-.* #2 **~ fere** (v. -fer) s.f.pl., familie de plante angiosperme dicotiledonate, cu patru petale şi patru sepale aşezate în cruce; **~ flor** (v. -flor), adj., cu florile dispuse în cruce; **~ form** (v. -form), adj., în formă de cruce.

CRUSTI- "crustă, coajă". #1 L *crusta* "coajă, înveliş" > fr. *crusti-* > rom. *crusti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., asemănător cu o crustă.

CTEINO- "distrugător, care ucide". #1 gr. *kteino* "a ucide, a omorî" > fr. *ctéino-,* engl. *id.,* germ. *kteino-* > rom. *cteino-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., ciuperci parazite care, prin modul nutriţiei lor, distrug celulele plantei-gazdă.

CTENO- "pieptene, cu dinţi". #1 gr. *kteis, ktenos* "pieptene, creastă" > fr. *cténo-,* engl. *id.* > rom. *cteno-.* #2 **~ fore** (v. -for), s.n.pl., clasă de celenterate pelagice transparente, care se deplasează cu ajutorul unor palete în formă de pieptene; **~ id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. În formă de pieptene. **2.** S.m. Varietate de solz cicloid, având marginea zimţată; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., gen de ciuperci dermatofite din clasa ascomicetelor, cuprinzând tricofitoni microizi.

CTETO- "dobândit, câştigat". #1 gr. *ktetos* "câştigat, dobândit" > fr. *ctéto-,* engl. *id.,* germ. *kteto-* > rom. *cteto-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul biologic al caracterelor moştenite ale unui organism vegetal sau animal; **~ zom** (v. -zom), s.m., cromozom supranumerar asociat unui cromozom sexuat, în timpul meiozei.

-CTONIE "distrugere, ucidere". #1 gr. *ktenos* „ucidere, omorâre" > fr. -*ctonie,* germ. *-ktonie* > rom. *-ctonie.*

CTONO-, v. **HTONO-.**

CUADRI-, v. **CVADRI-.**

CUASI-, v. **CVAS-.**

CUBI- "cub, zar". #1 L *cubus* "zar, cub" > fr. *cubi-,* engl. *id.,* it. *id.,* > rom. *cubi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de cub.

CUBO- "zar, cub". #1 gr. *kubos, kybos* "zar" > fr. *cubo-,* engl. *id.* > rom. *cubo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. De formă cubică. **2.** S.n. Os al tarsului, în formă de cub; **~ manie** (v. -manie), s.f., impulsie patologică către jocul de zaruri.

CUCULI-_1 "glugă, capişon, cornet". #1 L *cucullus* "glugă" > fr. *cuculli-,* engl. *id.* > rom. *cuculi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre organe vegetale) care este prevăzut cu cornet sau cu capişon; **~ form** (v. -form), adj. (despre flori şi frunze) în formă de cornet.

CUCULI-_2 "cuc". #1 L *cuculus* "cuc" > fr. *cuculi-* > rom. *cuculi-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.f., ordin de păsări cuprinzând cucii.

CUCUMI- "castravete". #1 L *cucumis* "castravete" > fr. *cucumi-,* engl. *id.* > rom. *cucumi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de castravete.

CULCITI- "perniţă, pulvină". #1 L *culcita* "pernă" > fr. *culciti-* > rom. *culciti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de perniţă.

CULICI- "ţânţar". #1 L *culex, (-icis)* "ţânţar" > fr. *culici-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *culici-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de ţânţar; **~ fug** (v. -fug) adj., s.n. (preparat) care îndepărtează ţânţarii.

CULMI- "pai, tulpină erbacee". #1 L *culmus* "pai" > fr. *culmi-,* engl. *id.* > rom. *culmi-.* #2 **~ col** (v. -col), adj. (despre microorganisme) care trăieşte pe tulpinile plantelor erbacee; **~ fer** (v. -fer), adj., care are tulpină erbacee.

CULTI- "cultivat, domestic". #1 L *cultus, (-us)* "îngrijire, creştere" > fr. *culti-,* engl. *id.* > rom. *culti-.* #2 **~ gen** (v. -gen_2) s.n., specie vegetală obţinută de om şi prezentă numai în cultură.

-CULTOR "care cultivă, care îngrijeşte". #1 L *cultor* "care lucrează, care cultivă" > fr. *-culteur* > rom. *-cultor.*

CULTRI- "cuţit". #1 L *culter, (-tri)* "cuţit, fier de plug" > fr. *cultri-,* engl. *id.* > rom. *cultri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre frunze) în formă de cuţit.

-CULTURĂ "cultivare, creştere". #1 L *cultura* „lucrare, cultivare" > fr. -*culture,* engl. *id.* > rom. *-cultură.*

CULTURO- "civilizaţie, cultură". #1 L *cultura* "îngrijire, cultivare" > fr. *culturo-,* engl. *id.,* germ. *kulturo-* > rom. *culturo-.* #2 **~ log** (v. -log) s.m.,f., specialist în culturologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fenomenele de civilizaţie şi de cultură.

CUMULI- "grămadă, îngrămădit". #1 L *cumulus* "grămadă, morman" > fr. *cumuli-,* engl. *id.* > rom. *cumuli-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori adunate la un loc.

CUNEI- "pană, cui, colţ". #1 L *cuneus, (-i)* "pană de despicat, colţ" > fr.

cunéi-, engl. *id.,* it. *id.,* germ. *id.* > rom. *cunei-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori în formă de pană; **~ form** (v. -form), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre un sistem de scriere) Care utilizează litere în formă de cuie. **2.** S.n. Unul dintre oasele tarsului. **3.** S.n. Tract de fibre în funiculul posterior al măduvei spinării.

CUNICULI- "iepuri de casă". #1 L *cuniculus* „iepure de casă" > fr. *cuniculi-* > rom. *cuniculi-.* #2 **~ cultor** (v. -cultor), s.m.,f., persoană care se ocupă cu cunicultura; **~ cultură** (v. -cultură), s.f. ramură a zootehniei care se ocupă cu creşterea iepurilor de casă.

CUPR-, v. **CUPRO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţa cuprului în sânge.

CUPRI- "aramă". #1 L *cuprum* "aramă" > fr. *cupri-,* engl. *id.* > rom. *cupri-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine cupru; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de cupru.

CUPRO- "aramă" #1 L *cuprum* "aramă" > fr. *cupro-.* > rom. *cupro-.* #2 **~ rahie** (v. -rahie), s.f., prezenţă a cuprului în lichidul cefalorahidian; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a cuprului şi a sărurilor acestuia în scop terapeutic; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de preparare a clişeelor pentru tipar înalt, utilizându-se o placă de cupru.

CUPULI- "cupulă, cupă mică". #1 L *cupula* "albioară, butoiaş" > fr. *cupuli-,* engl. *id.* > rom. *cupuli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă cupule; **~ fere** (v. -fer), s.f.pl. familie de plante al căror fruct este prevăzut cu o cupulă, având ca reprezentanţi fagul, stejarul, castanul; *sin.* fagacee; **~ form** (v. -form), adj. (despre receptacul) în formă de cupă mică.

CUPULO- "cupulă, cupă mică". #1 L *cupula* "butoiaş, albie mică" > fr. *cupulo-,* engl. *id.* > rom. *cupulo-.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., rezultat grafic al unei cupulometrii; **~ id** (v. -id), adj., în formă de cupulă; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de explorare funcţională a canalelor semicirculare ale urechii, supunând bolnavul unor probe rotatorii.

-CUSPID „ţeapă, ghimpe; lanceolat, ascuţit". #1 L *cuspis, (-idis)* "vârf ascuţit" > fr. *-cuspide* > rom. *-cuspid.*

CUSPIDI- "vârf, ghimpe". #1 L *cuspis, (-idis)* "vârf ascuţit" > L sav. *cuspidi-,* fr. *id.* > rom. *cuspidi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre frunze sau dinţi) cu vârful lung şi ascuţit; **~ form** (v. -form), adj., în formă de vârf rigid şi ascuţit.

CVADRI- (CUADRI-) "de patru ori, împătrit". #1 L *quadrus* "pătrat" > fr. *quadri-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *cvadri-, cuadri-.* #2 **~ coc** (v. -coc), adj., care are patru bace; **~ color** (v. -color), adj., care are patru culori; **~ fid** (v. -fid), adj. (despre frunze) divizat în patru; **~ flor** (v. -flor), adj., care are

patru flori; ~ **fonie** (v. -fonie_1), s.f., tehnică de înregistrare şi de redare muzicală, bazată pe utilizarea a patru surse acustice; ~ **nom** (v. -nom_2) s.n., expresie algebrică formată din patru termeni; ~ **petal** (v. -petal), adj., care are patru petale; ~ **plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie în care sunt lezate toate cele patru membre; ~ **silab** (v. -silab), s.n., cuvânt format din patru silabe; ~ **valent** (v. -valent), s.n., formaţiune constituită din patru cromozomi în meioza autotetraploizilor şi a alotetraploizilor segmentali.

CVASI- (CUASI-) "aproape, asemănător". #1 L *quasi* „cam, aproape" > fr. *quasi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *cvasi-, cuasi-.* #2 ~ **geoid** (v. geo-, v. -id), s.n., suprafaţă auxiliară ale cărei puncte se depărtează, pe verticală, de punctele suprafaţei topografice terestre, cu distanţe egale cu altitudinile normale ale acestor puncte.

DACNO- "muşcare, muşcătură". #1 gr. *dakno, (-ein)* "a muşca" > fr. *dacno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *dacno-.* #2 ~ **manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic de a muşca.

DACRI-, v. **DACRIO-.** #2 ~ **nom** (v. -nom_3), s.n., ulcer al căilor lacrimale; ~ **ops** (v. -ops), s.n., chist al glandei lacrimale.

DACRIO- "lacrimă, lacrimal". #1 gr. *dakry, (-on)* "lacrimă" > fr. *dacryo-,* engl. *id.,* germ. *dakryo-* > rom. *dacrio-.* #2 ~ **cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a glandei lacrimale; ~ **cist** (v. -cist), s.n., sac lacrimal; ~ **cistectazie** (v. cist-, v. cisto-, v. -ectazie), s.f., dilataţie a sacului lacrimal; ~ **cistectomie** (v. cist-, v. cisto-, v. -ectomie), s.f., operaţie chirurgicală de extirpare a sacului lacrimal; ~ **cistoblenoree** (v. cisto-, v. bleno-, v. -ree), s.f., scurgere mucilaginoasă prin sacul lacrimal; ~ **cistocel** (v. cisto-, v. -cel_2) s.n., dilatare chistică a sacului lacrimal; ~ **cistoptoză** (v. cisto-, v. -ptoză), s.f., relaxare exagerată a sacului lacrimal; ~ **cistorinostomie** (v. -cisto-, v. rino-, v. -stomie), s.f., restabilire chirurgicală a drenajului lacrimonazal; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care provoacă secreţia lacrimală; ~ **hemoragie** (v. -hemo, v. -ragie), s.f., hemoragie a căilor lacrimale; ~ **id** (v. -id), adj., în formă de lacrimă; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., calcul lacrimal; ~ **pioree** (v. pio-, v. -ree), s.f., supuraţie a căilor lacrimale; *sin.* dacriopioză; ~ **pioză** (v. -pioză), s.f., dacriopioree*; ~ **ree** (v. -ree), s.f., secreţie lacrimală abundentă.

-DACTIL "deget". #1 gr. *daktylos* "deget" > fr. *-dactyle,* engl. *-dactyl* > rom. *-dactil.*

-DACTILIE "deget, digitaţie". #1 gr. *daktylos* "deget" > fr. *-dactylie,* germ. *-daktylie,* engl. *-dactyly* > rom. *-dactilie.*

DACTILIO- "inel, pietre gravate". #1 gr. *daktylios* "inel, verighetă" > fr. *dactylio-,* engl. *id.,* germ. *daktylio-* > rom. *dactilio-.* #2 ~ **grafie** (v. -

grafie), s.f., descriere a inelelor şi a pietrelor preţioase gravate; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a arheologiei care se ocupă cu studiul inelelor şi al pietrelor preţioase gravate; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., colecţie de inele şi de pietre preţioase gravate.

DACTILO- "deget, maşină de scris, digital". #1 gr. *daktylos* "deget" > fr. *dactylo-,* engl. *id.,* germ. *daktylo-* > rom. *dactilo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu frunzele dispuse ca degetele unei mâini; **~ fazie** (v. -fazie), s.f., mijloc de înţelegere între oameni prin semne convenţionale făcute cu degetele; *sin.* dactilologie; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., persoană care practică dactilografia; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., tehnica de a scrie la maşina de scris; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., urmă lăsată de degete, constituind un mijloc de identificare în antropometria judiciară; **~ gripoză** (v. -gripoză), s.f., atitudine vicioasă, constând într-o încovoiere permanentă a degetelor; **~ id** (v. -id), adj., în formă de deget; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., dactilofazie*; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., creştere exagerată a degetelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat de înregistrare simultană a deplasării unui deget în trei direcţii spaţiale; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie de chirurgie plastică pentru refacerea degetelor distruse; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., specie de peşti din ordinul acantopterigienilor, cu înotătoarele pectorale ca nişte aripi; **~ riză** (v. -riză_1), s.f., ramificaţie a rădăcinilor vegetale; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., procedeu în antropometria judiciară, de identificare a persoanelor pe baza amprentelor digitale; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., ferigă fosilă din carbonifer şi permian, cu sporangii izolaţi şi grupaţi în formă de degete, pe partea inferioară a pinulelor; **~ zoizi** (v. -zoid), s.m.pl., indivizi din coloniile de hidrozoare, având rol factil şi de protecţie.

DAFNO- "laur, dafin". #1 gr. *daphne* "laur" > fr. *daphno-* > rom. *dafno-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu înfăţişare de laur.

DASI- "pilos, păros, cu peri, pilozitate". #1 gr. *dasys* "păros, aspru" > fr. *dasy-,* engl. *id.* > rom. *dasi-.* #2 **~ ant** (v. -ant), adj., cu flori piloase; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe acoperite de pilozitate; **~ cerc** (v. -cerc), adj., cu coada păroasă; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze păroase şi aspre; **~ trih** (v. -trih), adj., care are fire de păr groase; **~ ur** (v. -ur), s.m., marsupial australian arboricol, cu coada păroasă.

DATO- "crăpat, despicat". #1 gr. *dateisthai* "a diviza, a tăia în două" > germ. *dato-,* engl. *id.* > rom. *dato-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., mineral din grupa borosilicaţilor, întâlnit în crăpăturile rocilor magmatice.

DAUCI- "morcov". #1 L *daucus* "morcov sălbatic" > fr. *dauci-,* engl. *id.* >

rom. *dauci-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de morcov; *sin.* daucoid.

DAUCO- "morcov". #1 gr. *daukon* "morcov sălbatic" > fr. *dauco-,* engl. *id.* > rom. *dauco-.* #2 **~ id** (v. id), adj., dauciform*.

DEC-, v. **DECA-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu zece spini; **~ andrie** (v. -andrie), s.f., grupă de plante cu zece stamine libere, în clasificarea linneană; **~ andru** (v. -andru), adj., cu androceul format din zece stamine; **~ atlon** (v. atlon), s.n., complex de zece probe atletice; **~ odont** (v. -odont), adj., cu zece dinţi.

DECA- "zece, înzecit, de zece ori". #1 gr. *deka* "zece" > fr. *déca-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *deka-* > rom. *deca-.* #2 **~ cord** (v. -cord), s.n., instrument muzical asemănător cu harpa, având zece coarde; **~ edru** (v. -edru), s.n., figură geometrică având zece feţe; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu zece frunze sau foi; **~ gin** (v. -gin), adj., cu zece pistile; **~ ginie** (v. -ginie), s.f., grupă de plante cu zece pistile, în clasificarea linneană; **~ gon** (v. -gon_2), s.n., poligon cu zece laturi; **~ mer** (v. -mer), adj., compus din zece părţi; **~ petal** (v. -petal), adj. (despre corolă) care are zece petale; **~ pod** (v. -pod), adj., care are zece picioare; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl. **1.** Ordin de moluşte cefalopode care au zece tentacule. **2.** Ordin de crustacee superioare care posedă cinci perechi de picioare; **~ silab** (v. -silab), adj., s.m. (vers) compus din zece silabe; **~ stil** (v. -stil), adj., s.n. (templu) a cărui faţadă este compusă din zece coloane.

DECLINO- "declinaţie". #1 L *declino, (-are)* "a se îndepărta, a se abate" > fr. *declino-,* engl. *id.,* germ. *deklino-* > rom. *declino-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat cu care se măsoară variaţia declinaţiei magnetice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină declinaţia magnetică.

DECLIVO- "înclinare". #1 L *declivus* "înclinat, în pantă" > fr. *déclivo-,* engl. *id.,* germ. *deklivo-* > rom. *declivo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară înclinarea unei suprafeţe.

DEFECTO- "deficienţă, fisură". #1 L *defectus* "lipsă, uzură, distrugere" > fr. *défecto-* > rom. *defecto-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în defectologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul psihologic şi pedagogic al copiilor cu deficienţe senzoriale şi intelectuale; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat cu ajutorul căruia se descoperă defectele pieselor metalice; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., procedeu de examinare a materialelor şi a pieselor în vederea descoperirii defectelor acestora.

DEFERENT-, v. **DEFERENTO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a canalului deferent.

DEFERENTO- "canalul deferent". #1 L *deferens, (-ntis)* "care cară, care duce

mai departe" > fr. *déférento-* > rom. *deferento-.* #2 **~ veziculografie** (v. veziculo-, v. -grafie), s.f., examen radiologic al canalului deferent şi al veziculei seminale.

DEFLECTO- "îndepărtare, deflaţie". #1 L *deflecto, (-ere)* "a se îndepărta, a se abate" > fr. *déflecto-,* engl. *id.* > rom. *deflecto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit pentru determinarea cantităţii de sol transportat prin deflaţie.

DEI- "zeu, divinitate". #1 L *deus* "zeu, zeitate" > fr. *déi-,* engl. *id.* > rom. *dei-.* #2 **~ cid** (v. cid), s.m.,f., s.m.,n. **1.** S.m.,f. Ucigaş al unui zeu. **2.** S.n. Ucidere a unei zeităţi; **~ form** (v. -form), adj., cu atribute de zeitate.

DEINO-, v. **DINO-_1.**

-DEL "vizibil, clar, evident". #1 gr. *delos* "aparent, vizibil" > fr. *-déle,* engl. *id.* > rom. *-del.*

-DELF "matrice, marsupiu". #1 gr. *delphys* "matrice, pântece" > fr. *-delphe* > rom. *-delf.*

-DELFIE "uter, vagin, matrice, col uterin". #1 gr. *delphys* "uter, matrice" > fr. *-delphie,* germ. *id.* > rom. *-delfie.*

DELO- "evident, definit, vizibil". #1 gr. *delos* "evident, definitiv" > fr. *délo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *delo-.* #2 **~ morf** (v. -morf), adj. (despre papile) cu aspect denivelat.

DELTO- "triunghi, triunghiular, deltaic". #1 gr. *delta* > fr. *delto-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *delto-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. în formă de triunghi. **2.** S.m. Muşchi triunghiular din regiunea umărului.

-DEM "populaţie, grup de fiinţe". #1 gr. *demos* "popor" > fr. *-déme,* engl. *id.* > rom. *-dem.*

DEM-, v. **DEMO-.** #2 **~ agog** (v. -agog), s.m.,f. **1.** Conducător al unei grupări democratice, în antichitate. **2.** Persoană care caută să-şi creeze popularitate prin discursuri emfatice, prin promisiuni mincinoase etc.; **~ agogie** (v. -agogie), s.f., metodă şi atitudine politică de înşelare a poporului prin promisiuni ademenitoare; **~ ecologie** (v. eco-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ecologic al structurii şi dinamicii populaţiilor.

DEMI- "lume, univers". #1 gr. *demios* "relativ la popor" > fr. *démi-,* it. *id.* > rom. *demi-.* #2 **~ urg** (v. -urg), s.m. **1.** Creator al universului în filozofia platoniciană. **2.** Conducător al unor cetăţi antice greceşti.

-DEMIE "populaţie, locuitori". #1 gr. *demos* "popor" > fr. *-démie,* germ. *id.,* it. *-demia* > rom. *-demie.*

DEMO- "popor, populaţie, colectivitate". #1 gr. *demos* "populaţie, popor" >

fr. *démo-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *demo-.* #2 **~ crat** (v. -crat), s.m.,f. (adept) al democraţiei; **~ craţie** (v. -craţie), s.f., formă politică de organizare a societăţii, în care puterea este exercitată de masele populare; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de aglomeraţiile de oameni; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în demografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină socială care studiază statistic fenomenele şi procesele din cadrul colectivităţilor umane; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază creaţiile şi tradiţiile populare; *sin.* demopsihologie; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., demografie teoretică; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., demologie*; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., disciplină care are ca obiect cunoaşterea opiniei publice prin mijloace statistice; **~ tehnografie** (v. tehno-, v. -grafie), s.f., tehnică a descrierii fenomenelor folclorice.

DEMONO- "demon, diavol". #1 gr. *daimon* "zeu, fiinţă supranaturală" > fr. *démono-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *dämono-* > rom. *demono-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de diavoli; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., autor al unor scrieri despre demoni; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care tratează despre credinţele religioase referitoare la demoni; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a demonilor; **~ latru** (v. -latru), adj., s.m.,f. (persoană) care adoră demonii; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul demonilor; **~ manie** (v. -manie), s.f., tulburare mintală care constă în credinţa de a fi stăpânit de forţe diabolice; *sin.* demonopatie; **~ patie** (v. -patie), s.f., demonomanie*.

DENDRO- "copac, arbore, arbust". #1 gr. *dendron* "arbore, copac" > fr. *dendro-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *dendro-.* #2 **~ auxograf** (v. auxo-, v. -graf), s.n., aparat care înregistrează variaţia în timp a creşterii în diametru a arborilor; **~ auxometru** (v. auxo-, v. -metru_1), s.n., aparat folosit pentru măsurarea creşterii în diametru a arborilor pe intervale scurte, în cursul sezonului de vegetaţie; **~ biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care trăieşte pe trunchiul copacilor; **~ climatologie** (v. climato-, v. -logie_1), s.f., procedeu de studiere a perioadelor climatice din trecut pe baza schimbărilor anuale a grosimii inelelor arborilor; **~ cronologie** (v. crono-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu determinarea vârstei plantelor lemnoase pe baza studiului inelelor anuale formate prin creşterea în grosime a rădăcinii şi a tulpinii; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre insecte) care se hrăneşte cu ţesutul lemnos al arborilor; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., dragoste obsesivă pentru copaci; **~ fiză** (v. -fiză), s.f., parafiză falsă ramificată neregulat; **~ fori** (v. -for), s.m.pl., purtători de arbori tineri la procesiunile închinate zeiţei Cibele şi lui Bachus; **~ grafie**

(v. -grafie), s.f., descrierea sistematică a arborilor; **~ id** (v. -id), adj., s.n. pl. **1.** Adj. În formă de arbore sau arbust; **2.** S.m.pl. Graptoliţi*; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adorare a arborilor; **~ lit** (v. -lit_1), s.m., arbore fosil petrificat; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în dendrologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul arborilor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care studiază metodele de măsurare a volumului arborilor; *sin.* taxaţie forestieră; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină înălţimea şi grosimea arborilor netăiaţi; **~ morf** (v. -morf), adj., cu înfăţişare de arbore sau de arbust.

DENDRON (-DENDRU) "copac, arbore". #1 gr. *dendron* "copac, arbore" > L sav. *-dendrum,* fr. *-dendron,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-dendron, -dendru.*

-DENDRU, v. **-DENDRON.**

DENSI- "dens, densitate". #1 L *densus* "dens, compact, des" > fr. *densi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *densi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori dese; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu radiochimiografic care se bazează pe variaţiile de intensitate a fasciculului de raze X, în urma trecerii lui printr-un organ în activitate; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă care permite corelarea densităţilor exprimate în diferite unităţi de măsură; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblul procedeelor de măsurare a densităţii substanţelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat la măsurarea densităţii lichidelor.

DENSITO- "opacitate". #1 L *densitas* "grosime, densitate" > fr. *densito-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *densito-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină opacitatea materialelor fotografice.

DENSO- "permeabilitate, opacitate". #1 L *densus* "des, dens" > germ. *denso-,* engl. *id.* > rom. *denso-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., densitometru înregistrator; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină permeabilitatea la aer a hârtiei.

-DENT "dinte, dentar". #1 L *dens, (-tis)* "dinte" > fr. *-dent,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-dent.*

DENTI- "dinte, dinţat". #1 L *dens, (-ntis)* "dinte" fr. *denti-,* engl. *id.* > rom. *denti-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj. (despre capsule cu fructe) care se deschide prin dinţi; **~ fer** (v. -fer), adj. (despre frunze şi foliole) care este înzestrat pe margine cu dinţi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de dinte; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument chirurgical pentru măsurarea perimetrului dentar; **~ rostru** (v. -rostru), adj. (despre cioc) cu mandibula superioară zimţată.

DENTO- „dinte, dentar". #1 L *dens, (-ntis)* "dinte" > fr. *dento-,* germ. *id.,* it.

id. > rom. *dento-.* #2 **~ nomie** (v. -nomie), s.f., clasificare a dinţilor.

DEO- "divinitate, zeitate". #1 L *deus* "zeu, zeitate" > fr. *déo-,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *deo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., parte a mitologiei care se ocupă cu studiul divinităţilor.

DEONTO- "obligaţie, uzanţă". #1 gr. *deon, (-ontos)* "datorie, obligaţie" > fr. *déonto-,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *deonto-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., totalitatea normelor şi obligaţiilor etice ale unei profesiuni.

DEPRESIO- "depresiune". #1 L *depressio* "adâncitură, înfundare" > fr. *depressio-* > rom. *depresio-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., manometru pentru măsurarea depresiunii din lucrările miniere.

DEPRIMO- "depresiune". #1 L *deprimo, (-ere)* "a se afunda, a apăsa în jos" > fr. *déprimo-* > rom. *deprimo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea diferenţelor de presiune în mine.

DER-, v. **DERO-.** #2 **~ adelf** (v. -adelf), s.m., monstru dublu monocefalian; **~ encefal** (v. -encefal), adj., s.m.,f. (monstru) care prezintă derencefalie; **~ encefalie** (v. -encefalie), s.f., monstruozitate constând în dezvoltarea rudimentală a craniului, cu o anomalie marcată a creierului care rămâne în vertebrele cervicale superioare bifide.

-DERM (-DERMĂ) "piele, mucoasă, tegument, strat cutanat". #1 gr. *derma* "piele" > fr. *-derme,* germ. *-derm,* engl. *id.,* it. *-derma* > rom. *-derm, -dermă.*

DERM-, v. **DERMO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., operaţie chirurgicală de excizie a unei porţiuni din piele.

DERMA- "piele, tegument, membrană; membranos, cutanat". #1 gr. *derma* "piele" > fr. *derma-,* rom. *derma-.* #2 **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte cu aripile membranoase, având ca reprezentant urechelniţa; **~ tom** (v. -tom), s.n. **1.** instrument chirurgical pentru tăierea unor fragmente de piele pentru grefe. **2.** Zonă a pielii corespunzând ramificaţiilor unui nerv rahidian; **~ trop** (v. -trop), adj., dermotrop*.

DERMAT-, v. **DERMATO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., nevralgie a pielii care apare în anumite forme de reumatism, gută etc.; *sin.* dermatodinie; **~ emie** (v. -emie), s.f., aflux de sânge la nivelul pielii; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., dermatalgie*.

DERMATO- "piele, tegument, mucoasă, ţesut cutanat". #1 gr. *derma, (-atos)* "piele" > fr. *dermato-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *dermato-.* #2 **~ caliptrogen** (v. caliptro-, v. -gen_1), s.n., ţesutul meristematic formând caliptra şi stratul pilifer al rădăcinii; **~ ciste** (v. -cist), s.n.pl., peri umflaţi, prezenţi pe sporoforul unor ciuperci; **~ fite** (v. -fit), s.n.pl., ciuperci

microscopice care parazitează pielea şi anexele ei; ~ **fiţie** (v. -fiţie), s.f., boală de piele provocată de ciuperci, parazite, localizate în pielea capului, în ţesutul subcutanat şi la rădăcina părului; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a nu contracta boli de piele; ~ **gen** (v. -gen_1), s.n., ţesut meristematic care generează epiderma primară; ~ **glife** (v. -glif), s.f.pl., creste papilare; ~ **graf** (v. -graf), adj., s.n. (creion) care serveşte la machiaj; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere anatomică a pielii; ~ **id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu pielea; ~ **liză** (v. -liză), s.f., afecţiune congenitală, manifestată prin flasciditate şi prin tendinţa de a se forma pliuri la nivelul pielii şi al ţesutului subcutanat; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în dermatologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a medicinii care studiază şi care tratează bolile de piele; ~ **malacie** (v. -malacie), s.f., proces de înmuiere a pielii; ~ **mer** (v. -mer), s.n., teritoriu cutaneu care corespunde unui metamer medular; ~ **micete** (v. -micete), s.f.pl., ciuperci din grupul fungilor imperfecţi care parazitează pielea şi anexele ei, producând dermatomicoze; ~ **patie** (v. -patie), s.f. maladie a pielii; ~ **plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă vie, făcând parte din membrana celulară; ~ **plast** (v. -plast), s.n., citoplasma şi nucleul, înconjurate de o membrană solidă, formând un aparat vegetativ; ~ **ree** (v. -ree), s.f., transpiraţie abundentă, care survine în anumite boli febrile; ~ **scleroză** (v. -scleroză), s.f., întărirea patologică a ţesutului cutanat; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a pielii cu ajutorul unui microscop special; ~ **spasm** (v. -spasm), s.n., mişcare spasmodică a muşchilor pilomotori, însoţită de erecţia fibrelor de păr; ~ **venerologie** (v. venero-, v. -logie_1), s.f., parte a medicinii care se ocupă cu studiul bolilor de piele şi venerice; ~ **zomi** (v. -zom), s.m. pl. **1.** Corpusculi care apar în celulele vegetale, în timpul anafazei. **2.** Particule care formează membrana celulară; ~ **zoonoză** (v. zoo-, v. -noză), s.f., boală de piele foarte contagioasă, provocată de paraziţi animali microscopici.

-DERMĂ, v. **-DERM.**

-DERMIE "piele, tegument, ţesut cutanat, mucoasă". #1 gr. *derma* "piele" > fr. *-dermie,* germ. *id.,* engl. *-dermy,* it. *-dermia* > rom. *-dermie.*

DERMO- "mucoasă, piele, tegument, ţesut cutanat, coriaceu". #1 gr. *derma* „piele" > fr. *dermo-,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *dermo-.* #2 ~ **blast** (v. -blast) s.n., parte a mezodermului care dă naştere corionului; ~ **deză** (v. -deză), s.f., procedeu de chirurgie ortopedică de limitare a mişcării anormale a unei articulaţii, cu ajutorul unui ligamanet de piele; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., tendinţă specială a tegumentelor unor persoane de a reacţiona prin

leziuni papuloase urticariene la cele mai mici excitaţii; *sin.* urticarie factice; **~ id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu pielea; **~ lexie** (v. -lexie), s.f., capacitate de a identifica litere sau desene trasate pe pielea proprie, fără a le putea urmări vizual; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă magmatică a cărei suprafaţă este brăzdată de forme de scurgere cu aspect de solzi sau de lobi ramificaţi; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., megalodermie*; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de mamifere exotice, arboricole, erbivore şi căţărătoare, adaptate la zborul planat cu ajutorul unei membrane tegumentare care le uneşte capul, membrele şi coada; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre bacterii şi virusuri) care prezintă afinitate pentru mucoase şi tegumente; *sin.* dermatrop.

DERO- "gât". #1 gr. *dere* "gât" > fr. *déro-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *dero-.* #2 **~ didim** (v. -didim), s.m., făt teratologic având un singur corp cu două gâturi şi două capete; *sin.* derodim; **~ mel** (v. -mel_1), s.m., monstru care prezintă un membru supranumerar ataşat de gât sau de maxilar; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a gâtului unui făt mort, a cărui extracţie este imposibilă.

DESERTI- "pustiu, deşert". #1 L *desertum* „pustiu, deşert" > fr. *deserti-,* engl. *id.* > rom. *deserti-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte în regiunile aride.

DESM-, v. **DESMO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie) s.f., dilatare a ligamentelor; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere localizată la nivelul ligamentelor unei articulaţii; **~ odont** (v. -odont), adj. (despre lamelibranhiate) care prezintă dinţi de origine ligamentară.

-DESMĂ "legătură, ligament". #1 gr. *desmos* "legătură, bandaj" > germ. *-desma,* engl. *id.,* fr. *-desme* > rom. *-desmă.*

DESMIE "ligament, legătură, fascicul". #1 gr. *-desma* "ligament, bandă" > fr. *-desmie,* germ. *id.,* engl. *-desmy* > rom. *-desmie.*

DESMIO- "unit, ataşat, legat". #1 gr. *desmios* "care leagă" > fr. *desmio-,* engl. *id.* > rom. *desmio-.* #2 **~ gnat** (v. -gnat), s.m., făt dublu teratologic care prezintă un cap parazit suplimentar, ataşat de maxilarul inferior cu ajutorul unui ligament muscular.

DESMO- (DEZMO-) "bandă, ligament, fascicul, legătură; ligamentar, fascilat". #1 gr. *desmos* "legătură, ligament" > fr. *desmo-,* it. *id.* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *desmo-, dezmo-.* #2 **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din sedimentele cretacicului inferior, cu cochilie aproape involută şi ornamentată cu coaste rare, arcuite şi despărţite prin striuri intermediare fine; **~ cite** (v. -cit), s.n.pl., celule ale ţesutului de suport; **~ condrie** (v. -

condrie), s.f., incluziune citoplasmatică granulară; ~ **core** (v. -cor), s.f.pl., plante care se răspândesc cu ajutorul seminţelor spinoase sau ţepoase; ~ **drom** (v. -drom), adj. (despre un mecanism) la care legăturile dintre elemente asigură o mişcare univocă şi complet determinată a oricărui element mobil condus; ~ **dromie** (v. -dromie), s.f., proprietatea de a fi desmodrom; ~ **gen** (v. -gen_1), s.n., ţesut meristematic, format din celule alungite, care generează ţesutul vascular primar; ~ **glicogen** (v. glico-, v. -gen_1), s.n., glicogen prezent în ţesutul interstiţial sub formă combinată cu o proteină; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a ligamentelor; ~ **id** (v. -id), adj., cu aspect de ligament anatomic; ~ **liză** (v. -liză), s.f., ruptură a legăturii dintre diferitele elemente ale unei molecule simple, pe calea oxidaţiei; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ligamentelor; ~ **patie** (v. -patie), s.f., maladie a ligamentelor; ~ **patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., patologie a ligamentelor; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a ligamentelor; ~ **picnoză** (v. -picnoză), s.f., scurtare operatorie a ligamentelor rotunde, prin fixarea lor la peretele anterior al vaginului; ~ **plastic** (v. -plastic), adj., care provoacă sau care produce aderenţe anatomice; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a ligamentelor distruse; ~ **rexă** (v. -rexă), s.f., ruptură a ligamentelor articulare; *sin.* demorexie; ~ **rexie** (v. -rexie), s.f., desmorexă*; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a ligamentelor articulare; ~ **trop** (v. -trop), adj. (despre compuşi) care prezintă desmotropie; ~ **tropie** (v. -tropie), s.f., tip de tautomerie în care formele izomere pot fi izolate şi puse în evidenţă ca substanţe chimice; ~ **zomi** (v. -zom), s.m.pl., formaţiuni corpusculare inframicroscopice care alcătuiesc o punte intercelulară.

-DESMOZĂ "ligament, legătură". #1 gr. *desmos* "bandă, legătură" > fr. -*desmose,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-desmoză.*

DETRITI- "detritus, detritic". #1 L *detritus* "sfărâmat, măcinat" > fr. *détriti-* > rom. *detriti-.* #2 ~ **col** (v. -col_1), care trăieşte de obicei în depozitele detritice; ~ **vor** (v. -vor), adj. (despre un organism) care se hrăneşte cu detritusuri.

DEUTERO- "al doilea, secund, dedublare". #1 gr. *deuteros* "al doilea" > fr. *deutéro-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *deutero-.* #2 ~ **cel** (v. -cel_1), s.n., cavitate în interiorul corpului animalelor metazoare, în care se află organele; *sin.* celom; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., fuziune nucleară specială, posterioară actului sexual, întâlnită la criptogame; ~ **micete** (v. -micete), s.f.pl., grup eterogen de ciuperci cărora le lipseşte sau nu li se cunoaşte

încă forma perfectă de fructificaţie; *sin.* fungi imperfecţi; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., schimbarea formei cristalelor minerale, datorită unor factori externi; **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie secundară a altei stări patologice; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., incluziuni citoplasmatice inerte, formate din pigmenţi, substanţe grase etc.; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., stare psihică patologică sub imperiul căreia bolnavul vede imaginea sa dedublată; **~ tochie (~ tokie)** (v. -tochie), s.f., înmulţire partenogenetică, din care rezultă indivizi de ambele sexe.

DEVIO- "deviere, deviaţie". #1 L tz. *devio, (-are)* "a se îndepărta, a devia" > fr. *dévio-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *devio-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument cu care se măsoară deviaţia de frecvenţă a unei unde modulate în frecvenţă. **2.** Aparat pentru măsurarea deviaţiei musculare oculare, cu înscrierea rezultatelor pe o schemă.

DEXIO- "spre dreapta, la dreapta". #1 gr. *dexios* "plasat la dreapta" > fr. *déxio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *dexio-.* #2 **~ cardie** (v. -cardie), s.f., dextrocardie*; **~ stil** (v. -stil), adj. (despre flori) care are stilele curbate spre dreapta; **~ trop** (v. -trop), adj. **1.** (Despre flori) Care are stilele curbate la dreapta. **2.** (Despre organe vegetale) Răsucit sau curbat de la stânga spre dreapta; *sin.* dextrogir, dexiotropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., dexiotrop* (2).

-DEXTRIE "îndemânare, abilitate". #1 L *dexter* "drept, potrivit, dibaci" > fr. *-dextrie,* germ. *id.* > rom. *-dextrie.*

DEXTRO- "dreapta, în partea dreaptă". #1 L *dextra* "partea dreaptă, mâna dreaptă" > fr. *dextro-,* it. *id.,* germ. *id.* > rom. *dextro-.* #2 **~ cardie** (v. -cardie), s.f., anomalie care constă în situarea inimii în hemitoracele drept; *sin.* dexiocardie; **~ cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., prima fază a unei angiocardiografii, constând în opacifierea cavităţii drepte a inimii şi a arterei pulmonare; **~ gastrie** (v. -gastrie) s.f., situare a stomacului în partea dreaptă a abdomenului; **~ gir** (v. -gir), adj. **1.** (Despre substanţe) Care deviază spre dreapta planul luminii polarizate. **2.** (Despre organe vegetale) Dexiotrop* (2).

-DEXTRU "dreapta, spre partea dreaptă". #1 L *dexter* „la dreapta, drept" > fr. *-dextre* > rom. *-dextru.*

-DEZĂ "legătură, ligament, bandă". #1 gr. *desis* "legare, fixare" > fr. *-dése,* germ. *id.* > rom. *-deză.*

-DEZIE "divizare, diviziune". #1 gr. *daio, (-cin)* „a diviza, împărţi" > fr. *-désie,* germ. *-däsie* > rom. *-dezie.*

DEZMO-, v. **DESMO-**.

DI- "doi, de două ori, îndoit, dublat". #1 gr. *dis* "de două ori" > fr. *di-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *di-.* #2 **~ adelf** (v. -adelf), adj., s.n. (androceu) cu staminele unite prin filamentele lor, formând două fascicule separate; **~ andrie** (v. -andrie), s.f., fecundare a unui ovul normal de către doi spermatozoizi; **~ andru** (v. -andru), adj. (despre androceu) care este format din două stamine cu filamente libere; **~ bionte** (v. -biont), adj., s.f.pl. (plante) care prezintă gametofitul şi sporofitul separate, ducând o viaţă independentă unul de celălalt; **~ bioză** (v. -bioză), s.f., convieţuire a epibiotului şi a hipobiotului; **~ cariobiont** (v. cario-_1, v. -biont), s.n., organism cu aparatul vegetativ format din celule binucleate; **~ cariocit** (v. cario-_1, v. -cit), s.n., celulă binucleată; **~ cariofază** (v. cario-_1, v. -fază), s.f., conjugare a perechilor de nuclei haploizi, la reproducerea unor ascomicete; *sin.* dihaplofază; **~ cariopsă** (v. cari-_1, v. cario-_1, v. -opsă), s.f. tip de fruct uscat, format din două cariopse; **~ cefal** (v. -cefal), s.m., făt teratologic caracterizat prin existenţa a două capete unite; *sin.* diplocefal; **~ centric** (v. -centric), adj., cu două centromere; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., gen fosil de lamelibranhiate, cu cochilia cu valve groase şi vârfurile răsucite în formă de corn; **~ cinodont** (v. cin-, v. cino-, v. -odont), s.m., gen fosil de reptile teromorfe din permian şi triasic, având premaxilarele transformate într-un cioc cornos, iar caninii în defense; **~ clin** (v. -clin), adj. (despre organisme) la care organele sexuale masculine şi feminine se diferenţiază pe indivizi separaţi; **~ corie** (v. -corie_1), s.f., anomalie constând în prezenţa a două pupile în acelaşi ochi; **~ croic** (v. -croic), adj. **1.** (Despre substanţe) Care prezintă proprietatea de a oferi coloraţii diferite după circumstanţele în care se face observarea. **2.** (Despre plante) Ale căror flori sunt de două culori ; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., care prezintă două culori; **~ cromatopsie** (v. cromat-, v. cromato-, v. -opsie), s.f., anomalie a ochiului care nu poate distinge decât două dintre culorile fundamentale; **~ cromofilie** (v. cromo-, v. -filie_1), s.f., caracteristică a unei celule sau a unui ţesut organic de a se colora şi cu un acid şi cu o bază; **~ dactil** (v. -dactil), adj., care are două degete; **~ delfi** (v. -delf), adj., s.m.pl. **1.** Adj. Cu matrice dublă. **2.** S.m.pl. Marsupiale fosile carnivore mai mici decât cangurul; **~ delfie** (v. -delfie), s.f., malformaţie congenitală a aparatului genital feminin constând în coexistenţa a două vagine, a două coluri şi a două utere; **~ dinam** (v. -dinam), adj. (despre androceu) format din patru stamine, dintre care două cu filamente mai lungi şi două cu filamente mai scurte; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj. (despre flori) cu două stamine lungi şi cu două mai scurte; **~ dinamie** (v. -

dinamie), s.f., heterostilie cu două stamine mai lungi şi cu două mai scurte prezente la labiate; **~ diploid** (v. diplo-, v. -id), adj. (despre organisme) cu un număr dublu de cromozomi diploizi în celulele somatice ale ambilor părinţi; **~ drom** (v. -drom), adj. (despre un organ vegetal) răsucit de două ori; **~ edru** (v. -edru), adj., s.n. **1.** Adj. Care este determinat de intersecţia a două planuri. **2.** S.n. Figură geometrică formată de două semiplane mărginite de dreapta lor de intersecţie; **~ encefal** (v. -encefal), s.n., parte a encefalului situată între trunchiul cerebral şi emisferele cerebrale ; **~ encefalopatie** (v. encefalo-, v. -patie), s.f., stare patologică a diencefalului; **~ entomofilie** (v. entomo-, v. -filie_1), s.f., însuşire a unor plante ale căror flori sunt polenizate de anumite insecte, iar altele de alte insecte; **~ fil** (v. -fil_2), adj., care are două frunze; **~ filetic** (v. -filetic), adj. (despre un organism) care provine din două linii de descendenţă; **~ fitic** (v. -fitic), adj. (despre paraziţi) care trăieşte pe două plante gazdă; **~ fotic** (v. -fotic), adj., cu două feţe inegal luminate; **~ ftong** (v. -ftong), s.m., emisiune vocalică formată dintr-o vocală şi o semivocală, pronunţate în aceeaşi silabă; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., fenomen particular întâlnit la unele angiosperme, la care doi gameţi masculi produc o dublă fecundaţie; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Însuşire a unor vieţuitoare de a avea două moduri de reproducere; sexuată şi asexuată. **2.** Alternare a generaţiilor în ciclul de dezvoltare al unor plante; **~ genic** (v. -genic), adj. **1.** (Despre un caracter) Condiţionat de două perechi de gene sau de două gene independente. **2.** (Despre un organism) Care are pe orice locus două gene cu acţiune diferită; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., tip de înmulţire care se realizează prin contribuţia celor două sexe; **~ gin** (v. -gin), adj. (despre gineceu) care este format din două pistile sau din două carpele; **~ ginie** (v. -ginie), s.f., stare a unui organism cu două seturi cromozomiale materne; **~ glifă** (v. -glif), s.f., consolă cu două caneluri în cruce; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., forma de schistoglosie în care părţile laterale ale limbii nu au fuzionat; **~ gnat** (v. -gnat), s.m., făt teratologic cu două mandibule; **~ gonie** (v. -gonie), s.f. prezenţa atât a organelor sexuale masculine, cât şi feminine; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., examen radiologic care permite realizarea unei imagini în două situaţii funcţionale diferite; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., semn dublu folosit pentru a indica o articulare unică; **~ haplofază** (v. haplo-, v. -fază), s.f., dicariofază*; **~ haploid** (v. haplo-, v. -id), adj., cu două perechi de nuclei haploizi; **~ heteromonoxenie** (v. hetero-, v. mono-, v. -xenie), s.f., dublă posibilitate de evoluţie, monoxenă şi heteroxenă, a unor paraziţi; **~ heteroxen** (v. hetero-, v. -xen), adj.,

referitor la ciclul evolutiv al unor paraziţi care folosesc în dezvoltarea lor două gazde; **~ lemă** (v. -lemă_2), s.f., raţionament disjunctiv-ipotetic care pune două alternative, dintre care trebuie aleasă una, deşi ambele duc la aceeaşi concluzie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Sens echivoc. **2.** Operă dramatică cu două acţiuni distincte; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., divizare fiziologică sau patologică a gameţilor masculi sau femeli în două categorii de mărimi; **~ mer** (v. -mer), adj., s.m. **1.** Adj. (Despre organe vegetale) Care este divizat în două părţi. **2.** S.m. Compus chimic rezultat din combinarea a două molecule din aceeaşi specie de substanţe; **~ merospor** (v. mero-, v. -spor), s.m., didimospor*; **~ metrie** (v. -metrie_2), s.f., anomalie congenitală constând în prezenţa unui uter dublu la aceeaşi femeie; **~ metru** (v. -metru_1), s.m., vers antic format din două măsuri sau din patru picioare; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., fuziune a doi gameţi diferiţi; **~ monoecie** (v. mon-, v. mono-, v. -oecie), s.f., prezenţa a două feluri de flori pe aceeaşi plantă; **~ morf** (v. -morf), adj. **1.** Cu două înfăţişări deosebite. **2.** Care poate cristaliza sub două forme diferite; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., existenţa a două forme deosebite la aceeaşi specie animală sau vegetală; *sin.* dimorfism; **~ odă** (v. -odă), s.f., tub electronic format din doi electrozi; **~ oic** (v. -oic), adj. (despre plante) care are florile femele şi mascule situate pe indivizi deosebiţi ai aceleiaşi specii; **~ petal** (v. -petal), adj. (despre corolă) care are două petale; **~ piren** (v. -piren), adj., care are două seminţe osoase; **~ planetic** (v. -planetic), adj. (despre zoospori) cu două stadii de mobilitate; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., despicare în două a unui organ vegetal axial; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a ambelor jumătăţi corporale; s.n. hemiplegie dublă; **~ pod** (v. -pod), adj. **1.** (Despre versuri) Format din două picioare metrice. **2.** (Despre animale) Care are două membre sau două organe analoage picioarelor; **~ podie** (v. -podie), s.f., unitate metrică în prozodia antică, formată dintr-un grup de două picioare; **~ pter** (v. -pter), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care are două aripi. **2.** S.n.pl. Ordin de insecte cu două aripi şi cu aparatul bucal adaptat pentru supt. **3.** S.n. Templu antic înconjurat cu două rânduri de coloane; **~ silab** (v. -silab), s.n. **1.** Picior de vers de două silabe. **2.** Cuvânt cu două silabe; **~ sperm** (v. -sperm), adj. (despre fructe) care conţine două seminţe; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., fecundaţie la care iau parte doi gameţi masculi şi unul femel; **~ stih** (v. -stih), adj., s.n., **1.** s.n. Grup de două versuri cu structută metrică (de obicei) deosebită şi care formează o strofă. **2.** Adj. (Despre organe vegetale alterne) Dispus pe două rânduri sau serii opuse de o parte şi de alta a unui ax; **~ stil** (v. -stil), adj., s.n. **1.** S.n.,

adj. (Edificiu) care are două coloane situate frontal. **2.** Adj. (Despre flori) Care este prevăzut cu două stile; **~ stom** (v. -stom), s.m., vierme parazit de formă plată, care se instalează în ficatul erbivorelor; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., duplicarea congenitală a gurii; **~ trih** (v. -trih), adj. (despre bacterii) care prezintă doi flageli la o extremitate; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre organe vegetale) răsucit de două ori; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre un parazit) care în ciclul său evolutiv se dezvoltă pe două gazde; **~ zomie** (v. -zomie), s.f. **1.** Prezenţa în celulă a două garnituri cromozomice structural identice. **2.** Prezenţa în celulele somatice haploide a doi cromozomi omologi.

DIABETO- "diabet, diabetic". #1 gr. *diabetes* „scurgere continuă" > fr. *diabéto-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *diabeto-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce diabet; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în diabetologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul afecţiunilor diabetice.

DIABOCO- "succesiune, succedare". #1 gr. *diadokhos* "care succedă" > fr. *diadocho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *diadoco-* > rom. *diadoco-.* #2 **~ chinezie (~ kinezie)** (v. -chinezie), s.f., capacitate de a executa mişcări alternative rapide în succesiune ritmică.

DIAFANO- "transparent, vizibil, transparenţă, vizibilitate". #1 gr. *diaphanes* "transparent, diafan" > fr. *diaphano-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *diafano-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de tipărire cu cerneluri transparente pe celofan, cefaloid etc.; tipar transparent; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare a gradului de transparenţă a substanţelor lichide, solide sau gazoase; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument pentru măsurarea transparenţei hârtiei. **2.** Instrument pentru determinarea vizibilităţii. **3.** Aparat cu care se determină gradul de tulburare a apei prin măsurarea transparenţei ei; **~ scop** (v. -scop), s.n. **1.** Aparat utilizat în diafanoscopie. **2.** Aparat folosit la identificarea seminţelor seci pe baza transparenţei lor; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a cavităţilor naturale ale corpului prin transparenţă sub acţiunea unei surse luminoase.

DIAFRAGMATO- "diafragmă". #1 gr. *diaphragma, (-atos)* "perete, despărţitură" > fr. *diaphragmato-* > rom. *diafragmato-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a viscerelor abdominale printr-un orificiu al diafragmei.

DIALECTO- "grai, dialect". #1 gr. *dialektos* "grai, vorbire" > fr. *dialecto-,* engl. *id.,* germ. *dialekto-* > rom. *dialecto-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în dialectologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază graiurile şi dialectele unei limbi; *sin.* glotologie (1).

DIALI- "separare, despărţire; izolat, liber". #1 gr. *dialyo, (-ein)* "a separa, a despărţi" > fr. *dialy-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *diali-.* #2 **~ desmie** (v. -desmie), s.f., separarea stelului în fascicule independente, în tulpina unor monocotiledonate; *sin.* dialistelie; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze separate; **~ petal** (v. -petal), adj., s.f.pl. **1.** Adj. A cărui corolă are petalele libere, neconcrescute. **2.** S.f.pl. Subclasă de plante angiosperme dicotiledonate, ale căror flori au corola cu petalele separate până la bază; **~ stel** (v. -stel), adj. (despre tulpină) care prezintă mai mulţi cilindri centrali separaţi; **~ stelie** (v. -stelie), s.f., dialidesmie*.

DIASTEMATO- "fisurare, despicare, separare". #1 gr. *diastema, (-atos)* "interval, distanţă" > fr. *diastémato-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *diastemato-.* #2 **~ caulie** (v. -caulie), s.f., monstruozitate caracterizată prin fisurarea longitudinală a trunchiu>>>> lui; **~ cranie** (v. -cranie), s.f., monstruozitate caracterizată printr-o despicare a craniului; **~ gnatie** (v. -gnatie), s.f., anomalie congenitală, caracterizată prin fisurarea longitudinală a mandibulei; **~ mielie** (v. -mielie), s.f., dublare congenitală a măduvei spinării, asociată cu formarea unui sept osos sau cartilaginos, în peretele posterior al canalului vertebral; *sin.* diplomielie.

DIASTEMO- "spaţiu, distanţă". #1 gr. *diastema* "interval, distanţă" > fr. *diastémo-* > rom. *diastemo-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblul metodelor şi procedeelor de măsurare indirectă al distanţelor, prin utilizarea telemetrelor şi tahimetrelor.

-DICEE "dreptate, justiţie". #1 gr. *dike* "justiţie" > fr. *-dicée,* it. *-diceea* > rom. *-dicee.*

DICHO-, v. **DICO-.**

DICO- (DICHO-) (DIHO-) „în două părţi" #1 gr. *dikha* "în două" > fr. *dicho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *dico-, dicho-, diho-.* #2 **~ fiză (dihofiză)** (v. -fiză), s.f., parafiză ramificată simplu; **~ gam** (v. -gam) adj. (despre flori) la care gameţii femeli şi masculi ajung la maturitate funcţională la date diferite, împiedicând autopolenizarea; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., proces de maturizare la date diferite a anterelor şi stigmatelor unei flori; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale despărţite în două; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., sistem de ramificaţie dicotomică a axei inflorescenţei în câte două părţi; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., apariţie a unor organe analoage de tip diferit la aceeaşi plantă; **~ tom** (v. -tom), adj. **1.** Care se împarte în două. **2.** (Despre tulpină) Care se divide prin bifurcaţie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Diviziune în două părţi a unui concept, fără ca acesta să-şi piardă înţelesul iniţial. **2.** Ramificaţie a unui organ vegetal prin bifurcare sau prin divizare repetată în

alte două părţi.

DICRO- "cu două culori". #1 gr. *dikhroos* "bicolor" > fr. *dichro-,* engl. *id.* > rom. *dicro-.* #2 **~ ant** (v. -ant), adj. (despre plante) care prezintă flori de două culori; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument folosit pentru punerea în evidenţă a dicroismului mineralelor.

DICTIO- "plasă, reţea, reticulat, arborescent" #1 gr. *diktyon* "mreajă, plasă" > fr. *dictyo-,* engl. *id.,* germ. *diktyo-* > rom. *dictio-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe reticulate; **~ chineză (~ kineză)** (v. -chineză), s.f., diviziune a aparatului Golgi în cursul cariochinezei; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă poliedrică de mărime medie, cu citoplasmă neutrofilă şi cu un nucleol vizibil care se găseşte asociat cu hiperplazia fibrelor de reticulină; **~ drom** (v. -drom), adj. (despre nervuri) care se întinde sub formă de reţea; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze reticulate; **~ for** (v. -for), adj. (despre organe vegetale) împânzit în formă de reţea; *sin.* reticulat, reticular; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce frunze reticulate; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., gen fosil de graptoliţi din ordovician şi carbonifer, care se caracterizează prin colonii arborescente, fixate printr-un peduncul; **~ pter** (v. -pter), adj. (despre insecte) cu aripi reticulate; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor pluricelular cu aspect reticulat; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange în interiorul căruia rămân membranele sporilor sub aspectul unei reţele, după ce aceştia au fost eliberaţi; **~ stel** (v. -stel), s.n., tip de sifonostel al cărui cilindru lemnos şi liberian are aspectul unei reţele întrerupte în direcţii radiare; **~ tale** (v. -tal), s.f.pl., ordin din filumul feofitelor, cuprinzând alge marine cu talul de dimensiuni mijlocii; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., element structural fundamental al aparatului Golgi, de formă tubulară sau de săculeţe aşezate în teancuri.

-DIDIM "geamăn, dublu; testicul". #1 gr. *didymos* "geamăn, testicul" > fr. *-didyme,* it. *-didimo* > rom. *-didim.*

DIDIMO- "dublu, geamăn". #1 gr. *didymos* "geamăn, dublu" > fr. *didymo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *didimo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe duble şi lipite; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor bicelular; *sin.* dimerospor.

DIETO- "regim alimentar". #1 gr. *diaita* "mod de viaţă, regim alimentar" > fr. *diéto-,* engl. *id.* > rom. *dieto-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., întrebuinţare terapeutică a regimurilor alimentare.

DIFI- "dublu, divizat". #1 gr. *diphyes* "dublu" > fr. *diphy-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *difi-.* #2 **~ cerc** (v. -cerc), adj. (despre o înotătoare caudală) care este divizată în două părţi egale; *sin.* protucerc; **~ genetic** (v. -genetic), adj., care produce embrioni de două tipuri diferite; **~ genic** (v. -genic), adj.

(despre o plantă) care are două posibilităţi de dezvoltare; **~ odont** (v. -odont), adj., (despre un mamifer heterodont) care prezintă două dentiţii succesive: prima de lapte şi a doua definitivă.

DIFTERO- "membrană difterică, difterie". #1 gr. *diphthera* "piele, membrană" > fr. *diphtéro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *diftero-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu membrana difterică.

DIGITI- "deget, digital". #1 L *digitus* "deget" > fr. *digiti-,* engl. *id.* > rom. *digiti-.* #2 **~ fid** (v. -fid), adj. (despre plante) cu foliolele despicate ca degetele unei mâini; **~ form** (v. -form), adj. (despre frunze, foliole şi rădăcini) cu organele omoloage dispuse ca degetele unei mâini; **~ grade** (v. -grad), adj. s.n.pl. (animale) care în timpul mersului se sprijină numai pe vârful degetelor.

DIHO-, v. **DICO-** "dilataţie, dilatare". #1 L *dilato, (-are)* "a mări, a lărgi" > fr. *dilato-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *dilato-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., dilatometru înregistrator; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a variaţiei lungimii unui corp în funcţie de temperatură; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care studiază metodele şi procedeele de măsurare a dilataţiei corpurilor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit la măsurarea dilataţiei corpurilor.

-DINAM "stamină, staminal". #1 gr. *dynamis* „energie, forţă" > fr. *-dyname,* germ. *-dynam* > rom. *-dinam.*

-DINAMIC "activ, energic, puternic". #1 gr. *dynamikos* "relativ la forţă" > fr. *-dynamique,* engl. *-dynamic,* it. *-dinamico* > rom. *-dinamic.*

-DINAMIE "forţă, putere, stamină". #1 gr. *dynamis* "putere, forţă" > fr. *-dynamie,* germ. *id.,* engl. *-dinamy* > rom. *-dinamie.*

DINAMO- "forţă, energie, putere, dinamic, energetic". #1 gr. *dynamis* "forţă, putere" > fr. *dynamo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *dinamo-* > rom. *dinamo-.* #2 **~ cor** (v. -cor), adj. (despre o plantă) care prezintă dinamocorie; **~ corie** (v. -corie_2), adj., s.f., răspândire a seminţelor sau a sporilor printr-un mecanism propriu plantei respective; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Care creează sau care generează energie. **2.** (Despre stimuli) Care are proprietatea de a dinamiza organismul şi de a-i spori capacitatea de acţiune; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Producere de energie sau de forţă. **2.** Proces de producere a senzaţiilor, sentimentelor sau ideilor care augmentează tonusul vital uman; **~ genie** (v. -genie_1), s.f. **1.** Mod de dezvoltare şi creştere a activităţii unui organism, organ, celulă etc. **2.** Acţiune biologică normală sau patologică prin care o activitate psihologică este imediat augmentată; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument care serveşte

la înregistrarea forţei musculare; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la dinamograf; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază forţele, considerate în abstract; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a forţei cu ajutorul dinamometrului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat la măsurarea forţelor.

-DINEZĂ „rotaţie, rotire". #1 gr. *dinesis* "învârtire, rotire" > fr. *dinése,* germ. *id.* > rom. *-dineză.*

DINO-_1 (DEINO-) "uriaş, teribil, groaznic". #1 gr. *deinos* "teribil, groaznic" > fr. *dino-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *dino-, deino-.* #2 **~ ceras** (v. -ceras), s.m., mamifer fosil asemănător cu rinocerul, având caninii foarte dezvoltaţi şi purtând pe cap trei perechi de proeminenţe osoase; **~ teriu** (v. -teriu), s.m., gen de mamifere fosile neogene proboscidiene, cu doi fildeşi fixaţi pe maxilarul inferior; **~ zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă uriaşă care a trăit în era secundară.

DINO-_2 "vertij, ameţeală". #1 gr. *dinos* "ameţeală, vârtej" > fr. *dino-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *dino-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie) s.f., teamă patologică de ameţeală, de vertij.

DIODO- "vase conducătoare". #1 gr. *diodos* "trecere" > fr. *diodo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *diodo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., organ în formă de capsulă care conţine şi care protejează sporii; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante superioare care au în structura lor vase conducătoare prin care circulă seva; *sin.* plante vasculare; **~ goniu** (v. -goniu), s.n. sacul embrionar şi sacul polinic la fanerogame.

DIPL-, v. **DIPLO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., care are doi spini; **~ acuzie** (v. -acuzie), s.f., tulburare în perceperea sunetelor; **~ opie** (v. -opie), s.f., anomalie a vederii care constă în perceperea dublă a imaginii unui obiect; **~ ure** (v. -ur), s.f.pl., ordin de insecte fără aripi şi ochi, având antene foarte lungi.

DIPLO- "dublu, geamăn, de două ori". #1 gr. *diploos* „dublu, îndoit" > fr. *diplo-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *diplo-.* #2 **~ biont** (v. -biont), adj., s.n. **1.** (Organism) care este reprezentat numai de faza diploidă a ciclului evolutiv, cea haploidă, fiind redusă numai la gameţi. **2.** (Organism vegetal) care înfloreşte şi fructifică de două ori pe an; **~ blastic** (v. -blastic), adj. (despre animale metazoare) care are două pături germinative sau embrionare distincte: ectodermul şi endodermul; **~ cardie** (v. -cardie), s.f., inimă la care cele două părţi sunt mai mult sau mai puţin separate; **~ cefal** (v. -cefal), s.m., dicefal*; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin prezenţa a două capete pe acelaşi trunchi; **~**

cit (v. -cit), s.n., celulă care prezintă două seturi haploide de cromozomi; ~ **coc** (v. -coc), s.m., bacterie ai cărei indivizi sunt dispuşi câte doi, constituind agentul etiologic al pneumoniei; ~ **corie** (v. -corie_1), s.f., pupilă dublă; ~ **cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom anormal având patru cromatide în loc de două; ~ **derm** (v. -derm), adj., cu piele dublă; ~ **doc** (v. -doc_2), s.m., reptilă dinozauriană fosilă amfibiană din jurasicul superior, cu coada şi gâtul foarte lungi; ~ **fază** (v. -fază), s.f., generaţie diploidă din ciclul vital; ~ **fil** (v. -fil_2), adj. (despre o frunză) care are ţesut palisadic pe ambele feţe; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., organisme vegetale diploblionte; ~ **fonie** (v. -fonie_1), s.f., emisiuue de două tonuri a vocii, datorită unei anomalii a coardelor vocale; *sin.* voce bitonală; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Dublare a organelor vegetale care sunt în mod obişnuit singuratice. **2.** Producere de forme noi pe cale de hibridaţie între plante aparţinând unor genuri din familii deosebite; ~ **graf** (v. -graf), s.n., maşină de scris cu două mecanisme la care se efectuează simultan două scrieri cu caractere diferite; ~ **haplobiont** (v. haplo-, v. -biont), s.n., organism la care faza de dezvoltare haploidă alternează cu cea diploidă; ~ **id** (v. -id), adj. (despre nucleul celular) care posedă un număr dublu de cromozomi; ~ **mielie** (v. -mielie), s.f., diastematomielie*; ~ **nastie** (v. -nastie), s.f., creştere mai viguroasă a organelor vegetale pe faţa superioară şi inferioară, decât pe părţile laterale; ~ **nemă** (v. -nemă), s.f., stadiu din profaza primară a meiozei, cu apariţia dublă a filamentelor cromatice; ~ **pag** (v. -pag), s.m., monstru dublu constituit din unirea a doi gemeni egal dezvoltaţi, având unul sau mai multe organe vitale în comun; ~ **partenogeneză** (v. parteno-, v. -geneză), s.f., dezvoltare a unui individ dintr-un ou diploid; ~ **pode** (v. -pod), s.n.pl., gen de artropode din clasa miriapodelor, care au câte două perechi de picioare pe fiecare segment al corpului; ~ **pore** (v. -por), s.f.pl., gen fosil de alge verzi cu talul mic nedivizat, având tulpini cu ramuri grupate în câte 2-5 mănunchiuri, care au trăit în triasicul mediu; ~ **pter** (v. -pter), adj., cu două aripi; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se examinează vederea binoculară; ~ **spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat din diviziune reducţională, nucleul având numai jumătate din numărul de cromozomi caracteristici speciei; ~ **sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., tip de sporange format din generaţia cu 2n cromozomi; ~ **stemon** (v. -stemon), adj. (despre flori) cu stamine în număr dublu faţă de numărul petalelor; ~ **stemonie** (v. -stemonie), s.f., stare a unui androceu cu stamine în număr dublu faţă de numărul petalelor; ~ **stih** (v. -stih), adj. (despre organe vegetale sau animale) care este dispus

pe două rânduri sau în două serii; **~ ton** (v. -ton), s.n., stadiu din profaza cariocinetică, având filamentele duble, întreţesute şi longitudinal segmentate; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m. **1.** Centrozom cu doi centrioli. **2.** Heterocromozom dublat; **~ zomie (~ somie)** (v. -zomie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin existenţa a două corpuri distincte, unite prin una sau mai multe zone.

-DIPSIE "sete, ingeraţie de lichid". #1 gr. *dipsa* "sete" > fr. *-dipsie,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *-dipsie.*

DIPSO- "sete, băutură". #1 gr. *dipsa* "sete" > fr. *dipso-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *dipso-.* #2 **~ man** (v. -man_1), s.m.,f., persoană care suferă de dipsomanie; **~ manie** (v. -manie), s.f., tendinţă patologică de a consuma excesiv şi periodic băuturi alcoolice; **~ patie** (v. -patie), s.f., stare psihică pe fondul căreia apar accese de dipsomanie; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic care constă în limitarea cantităţii de lichid ingerat de bolnav.

DIPTERO- "insecte diptere". #1 gr. *dipteros* "care are două aripi" > fr. *diptéro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *diptero-.* #2 **~ nom** (v. -nom_3), s.n., cavitate roasă de larvele unor diptere în părţile parenchimatice ale plantelor.

DIS- (DIZ-) "dificil, anormal, greu, defectuos; tulburare, dificultate, greutate". #1 gr. *dys* "rău, greu, neplăcut" > fr. *dys-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *dis-* > rom. *dis-, diz-.* #2 **~ acuzie** (v. -acuzie), s.f., dificultate a auzului; **~ afie** (v. -afie) s.f., tulburare a simţului tactil; **~ artrie** (v. -artrie), s.f., tulburare de vorbire manifestată prin imposibilitatea exprimării corecte a cuvintelor ; **~ artroză** (v. -artroză), s.f., stare de mobilitale anormală a unei articulaţii; **~ bazie** (v. -bazie), s.f., tulburare a actului motor al mersului; **~ bulie** (v. -bulie), s.f., simptom psihic caracterizat prin lipsă de voinţă; **~ calculie** (v. -calculie), s.f., tulburare manifestată în învăţarea calculului; **~ centric** (v. -centric), adj., deplasat de la centru; **~ chezie** (v. -chezie), s.f., defecaţie dificilă; **~ chinezie (~ kinezie)** (v. -chinezie), s.f., proces patologic caracterizat prin alterarea mecanismelor de reglare a activităţii motorii a organelor contractile; *sin.* paralizie incompletă; **~ ciclie** (v. -ciclie), s.f., nume generic pentru tulburările circulatorii; **~ colie** (v. -colie_1), s.f., tulburare în metabolismul pigmenţilor biliari; **~ condroplazie** (v. condro-, v. -plazie), s.f., tulburare a procesului de osificare a cartilajelor; **~ corie** (v. -corie_1), s.f., deformare a pupilei; **~ crazie** (v. -crazie), s.f., tulburare în compoziţia şi în reacţiile diferitelor umori şi ţesuturi ale organismului; **~ crinie** (v. -crinie), s.f., tulburare în funcţionarea glandelor

endocrine; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj. **1.** Care are o culoare anormală. **2.** Care produce alterarea culorilor; **~ cromatopsie** (v. cromat-, v. cromato-, v. -opsie), s.f., imposibilitatea de a distinge culorile; **~ cromazie** (v. -cromazie), s.f., discromie cutanată; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., tulburare în pigmentarea normală a pielii; **~ cronometrie** (v. crono-, v. -metrie_1), s.f., tulburare de coordonare cinetică, proprie sindromului cerebelos; **~ diadocochinezie (~ diadocokinezie)** (v. diadoco-, v. -chinezie), s.f., dificultate de a executa sincron şi cu repeziciune miş>>>> cări de succesiune ritmică; **~ dipsie** (v. -dipsie), s.f., dificultate în deglutiţia lichidelor; **~ embriogenezie** (v. embrio-, v. -genezie), s.f., perturbare morfologică sau metabolică prenatală, cu substrat genetic sau nutriţional; **~ embrioplazie** (v. embrio-, v. -plazie), s.f., malformaţie de origine embrionară a unui organ; **~ enterie (dizenterie)** (v. -enterie), s.f., boală infectocontagioasă, caracterizată prin dureri, ulceraţii ale intestinelor şi prin diaree cu sânge; **~ ergie** (v. -ergie), s.f., stare patologică a sugarului, caracterizată prin scăderea toleranţei digestive şi prin diminuarea rezistenţei faţă de infecţii; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., perturbare a percepţiei senzaţiilor; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., dificultate la înghiţirea alimentelor; **~ fazie** (v. -fazie), s.f., tulburare a vorbirii; *sin.* afazie; **~ femie** (v. -femie), s.f., tulburare a pronunţării cuvintelor; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., tulburare temporară sau permanentă a timbrului şi a intensităţii vocii; *sin.* răguşeală; **~ fonografie** (v. fono-_1, v. -grafie), s.f., tulburare a limbajului scris; **~ forie** (v. -forie), s.f., tulburare a dispoziţiei afective, caracterizată prin insatisfacţie, prin tristeţe penibilă şi prin iritabilitate; **~ frazie** (v. -frazie), s.f., schizofazie*; **~ genezie** (v. -genezie), s.f., tulburare în reproducere sau în dezvoltare; **~ genic** (v. -genic), adj., care este pe cale de degenerare; **~ geuzie** (v. -geuzie), s.f., tulburare a simţului gustativ; **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., tulburare a funcţiilor de cunoaştere; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., tulburare patologică a scrisului; **~ hemie** (v. -hemie), s.f., tulburare sau alteraţie sanguină; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., tulburare a pronunţării cuvintelor; **~ lexie** (v. -lexie), s.f., tulburare nervoasă, constând în dificultatea de a citi şi de a înţelege un text; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., tulburare de conţinut şi de formă a vorbirii, datorită unor modificări psihopatologice; **~ megalopsie** (v. megal-, v. megalo-, v. -opsie), s.f., iluzie vizuală care constă în impresia că obiectele sunt alungite sau lăţite în jurul propriului ax; **~ melie** (v. -melie), s.f., dezvoltare anormală a membrelor; **~ menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., tulburare a fluxului menstrual, însoţită de dureri; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f.,

imposibilitate de a dimensiona şi de a ghida precis mişcările; **~ mimie** (v. -mimie), s.f., tulburare a capacităţii de exprimare prin gesturi mimice; **~ mnezie** (v. -mnezie), s.f., perturbare a memoriei; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., diformitate congenitală sau câştigată; **~ morfofobie** (v. morfo-, v. -fobie), s.f., tulburare de ordin psihic constând în ideea obsesivă de a avea uu defect fizic inestetic, de obicei al feţei; **~ morfogeneză** (v. morfo-, v. -geneză) s.f., proces care duce la apariţia formelor şi structurilor anormale ale materiei vii; **~ morfogenic** (v. morfo-, v. -genic), adj. (despre un factor) care provoacă anomalii morfologice; **~ morfologie** (v. morfo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază malformaţiile la plante şi animale; **~ odie** (v. -odie_1), s.f., miros fetid produs de unele secreţii; **~ odont** (v. -odont), adj. (despre ţâţâna cochiliei) cu dinţi reduşi sau regresaţi până la dispariţie; **~ ontogeneză** (v. onto-, v. -geneză), s.f., tulburare a dezvoltării embrionare normale; **~ opie** (v. -opie), s.f., slăbirea acuităţii vizuale; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a vederii; **~ orexie** (v. -orexie), s.f., perturbare a poftei de mâncare; **~ organoplazie** (v. organo-, v. -plazie), s.f., tulburare patologică în dezvoltarea totală a complexului morfofuncţional caracteristic unui organ; **~ ortografie** (v. orto-, v. -grafie), s.f., tulburare a însuşirii ortografiei; **~ osmie** (v. -osmie_1), s.f., perturbare a simţului olfactiv; **~ ostoză** (v. -ostoză), s.f., osificare defectuoasă a cartilajelor fetale; **~ pareunie** (v. -pareunie), s.f., dureri violente în timpul actului sexual la femeie; *sin.* algopareunie; **~ pepsie** (v. -pepsie), s.f., tulburare a procesului de digestie; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., înfăţişare defectuoasă, congenitală sau dobândită, a unui organ anatomic extern; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., anomalie în dezvoltarea ţesuturilor, organelor sau regiunilor anatomice; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., tulburare respiratorie de origine cardiacă sau nervoasă; **~ pragie** (v. -pragie), s.f., manifestare dureroasă a unei funcţii anatomice; **~ praxie** (v. -praxie), s.f., incapacitate de a executa mişcări coordonate, ca urmare a unor leziuni ale creierului; *sin.* apraxie; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., lipsa sudurii anatomice; **~ ritmie** (v. -ritmie), s.f., ansamblul modificărilor anormale ale ritmului electroencefalogramei; **~ tanasie** (v. -tanasie), s.f., moarte dificilă, cu comă grea şi dureri prelungite; **~ termie** (v. -termie), s.f., tulburare a termoreglării organismului uman; **~ timie** (v. -timie), s.f., modificare în sens depresiv a tonusului afectiv; **~ tocie (~ tochie, ~ tokie)** (v. -tochie), s.f., naştere dificilă; **~ tonie** (v. -tonie), s.f. **1.** Dereglare a tonusului funcţional al sistemului nervos vegetativ. **2.** Tulburare în reglarea inervaţiei tonice a musculaturii netede sau striate; **~ topie** (v. -topie), s.f.,

anomalie în situarea unui organ anatomic; **~ trofie** (v. -trofie), adj. **1.** (Despre lacuri) Sărac în materii nutritive. **2.** Cu organe omoloage, inegal dezvoltate; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., stare patologică a nutriţiei ţesuturilor sau a organelor; **~ urie** (v. -urie), s.f., greutate la urinare.

DISCI- "disc, rotund". #1 L *discus* "disc" > fr. *disci-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *disci-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj. (despre o plantă) care are receptaculul floral în formă de disc; **~ form** (v. -form), adj., în formă de disc.

DISCO- "disc, rotund, rotat". #1 gr. *diskos* "disc" > fr. *disco-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *disko-* > rom. *disco-.* #2 **~ bol** (v. -bol), s.m., atlet grec care practică aruncarea discului; **~ carp** (v. -carp), s.n., apoteciu în formă de disc, pe care se găseşte stratul himenial al ascomicetelor; **~ fil** (v. -fil_1), s.m.,f., amator de discuri muzicale; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., pasiune pentru discuri; **~ for** (v. -for), adj., care poartă un disc; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a nucleului unui disc intervertebral; **~ id** (v. -id), adj., în formă de disc; *sin.* discoidal; **~ lite** (v. -lit), s.n.pl., formaţiuni rotunde sau elipsoidale, concentrice, prezente în nămolurile calcaroase batiale sau în depozitele cretoase; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., ordin de ciuperci din clasa ascomicetelor, cu corpul de fructificaţie în formă de disc sau de cupă; **~ patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a discurilor intervertebrale; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., receptacul floral în formă de disc; **~ radiculografie** (v. radiculo-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de punere în evidenţă a spaţiului discal şi a rădăcinilor nervoase rahidiene; **~ tecă** (v. -tecă), s.f. **1.** Colecţie de discuri muzicale. **2.** Încăpere special amenajată pentru păstrarea şi audierea discurilor.

DISO- „dublu, geminat, geamăn". #1 gr. *dissos* "dublu" > fr. *disso-,* engl. *id.* > rom. *diso-.* #2 **~ morf** (v. -morf), adj., cu două forme; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe geminate.

DISPERSO- "dispersie". #1 L *dispersus* "împrăştiat, răspândit" > fr. *disperso-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *disperso-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare a gradului de dispersie a aerosolilor.

DISTORSIO- "distorsiune". #1 L *distorsio* "răsucire, sucire" > fr. *distorsio-* > rom. *distorsio-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat care serveşte la măsurarea distorsiunilor.

-DIT "care locuieşte, care intră". #1 gr. *dytes* "care intră, care pătrunde" > fr. *-dyle,* engl. *id.,* germ. *-dyt* > rom. *-dit.*

DIVERSI- "diferit, variat". #1 L *diversus* "deosebit, felurit" > fr. *diversi-,* engl. *id.* > rom. *diversi-.* #2 **~ color** (v. -color), adj. (despre o frunză) care este colorată deosebit pe cele două feţe; **~ form** (v. -form), adj., a cărui formă

este variabilă.

DIVERTICUL-, v. **DIVERTICULO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unui diverticul al tubului digestiv.

DIVERTICULO- "diverticul, fund anatomic". #1 L *diverticulum* "adăpost, loc ferit" > fr. *diverticulo-* > rom. *diverticulo-.* #2 **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare operatorie într-o poziţie dorită a diverticulului unui organ cavitar; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere operatorie la piele a unui diverticul Meckel, care nu poate fi extirpat.

DIZ-, v. **DIS-**.

-DOC_1 "care conţine, prin care trece". #1 gr. *dokhos* "care poate conţine" > fr. *-doque* > rom. *-doc.*

-DOC_2 "grindă, bârnă". #1 gr. *dokos* "bară, grindă" > fr. *-docus,* engl. *id.* > rom. *-doc.*

-DOCHIU "recipient, receptacul". #1 gr. *dokheion* "recipient" > L sav. -*dochium,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *dochiu.*

DOCIMO- „examen, examinare, notare". #1 gr. *dokime* "probă, examen" > fr. *docimo-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *id.* > rom. *docimo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul examinării şi notării elevilor; *sin.* docimonomie; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., docimologie*.

DOCUMENTO- "documente". #1 L *documentum* "dovadă, act" > it. *documento-* > rom. *documento-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., tehnică a descrierii documentelor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă a documentelor ca fenomene ale vieţii socioculturale.

DODEC-, v. **DODECA-.** #2 **~ andrie** (v. -andrie), s.f., grup de plante cu douăsprezece stamine în clasificaţia lui Linné; **~ andru** (v. -andru), adj., care are douăsprezece stamine.

DODECA- "doisprezece". #1 gr. *dodeka* "doisprezece" > fr. *dodéca-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *dodeca-.* #2 **~ edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu douăsprezece feţe; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., tehnică modernă de compoziţie muzicală, care utilizează cele douăsprezece sunete ale gamei cromatice; **~ gin** (v. -gin), adj., care are douăsprezece pistile; **~ ginie** (v. -ginie), s.f., grup de plante cu douăsprezece pistile, în clasificaţia lui Linné; **~ gon** (v. -gon_2), s.n., poligon cu douăsprezece laturi şi tot atâtea unghiuri; **~ mer** (v. -mer), adj., format din douăsprezece părţi; **~ petal** (v. -petal), adj., cu douăsprezece petale; **~ silab** (v. -silab), adj., s.m. (vers) care are douăsprezece silabe; **~ stil** (v. stil), adj., s.n. (edificiu) cu douăsprezece coloane.

DOLABRI- "toporaş, toporişcă". #1 L *dolabra* "topor, secure" > fr. *dolabri-,*

engl. *id.* > rom. *dolabri-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj. (despre frunze) care are forma unui topor cu lama convexă.

DOLICO-, v. **DOLIHO-.**

DOLIHO- (DOLICO-) "alungire, lung, alungit, dilatat". #1 gr. *dolikhos* "prelung, alungit" > fr. *dolicho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *dolico-* > rom. *doliho-, dolico-.* #2 ~ **blast** (v. -blast), s.n., ramură alungită, purtătoare de frunze şi flori; ~ **carp** (v. -carp), s.n., fruct alungit; ~ **cefal** (v. -cefal), adj., s.m.,f. (persoană) care are cutia craniană alungită din faţă către spate; ~ **cefalie** (v. cefalie), s.f., malformaţie a craniului caracterizată prin alungirea diametrului său anteroposterior; ~ **enemie** (v. -enemie), s.f., malformaţie constând în alungirea osului tibial; ~ **colie** (v. -colie_2), s.f., malformaţie care constă în alungirea anormală a colonului; ~ **cran** (v. -cran), adj. (despre un craniu) care are indicele de lăţime şi înălţime cuprins între 70 şi 74,9; ~ **leptocefal** (v. lepto-, v. -cefal), adj., s.m.,f. (persoană) a cărei cutie craniană este lungă, înaltă şi îngustă; ~ **megalie** (v. -megalie), s.f., alungire şi dilatare a unei părţi aparţinând tubului dibestiv; ~ **morf** (v. -morf), adj. (despre un tip uman) cu trăsături alungite; ~ **nemă** (v. -nemă), s.f., stadiu din profaza metotică, caracterizat prin alungirea filamentelor cromatice; ~ **pod** (v. -pod), adj., s.n. **1.** Adj. Cu picioare alungite. **2.** S.n. Lăcustă subţire din regiunile mediteraneene, având apendicele foarte alungit; ~ **sigmoid** (v. sigmo-, v. -id), s.n., malformaţie caracterizată prin alungirea excesivă a segmentului sigmoid al colonului; ~ **stenomelie** (v. steno-, v. -melie), s.f., arahnodactilie*; ~ **stil** (v. -stil), adj., la care stilul este mai lung decât staminele; ~ **tipic** (v. -tipic), adj., de formă alungită.

DOLIO- "butoi". #1 L *dolium* "poloboc, butoi" > fr. *dolio-,* engl. *id.* > rom. *dolio-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de butoi.

DOLIOLI- "butoiaş". #1 L *doliolum* "butoi mic" fr. *dolioli-,* engl. *id.* > rom. *dolioli-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj. (despre o tulpină) în formă de butoiaş.

-DOM (-DOMĂ) "casă, locuinţă, edificiu". #1 gr. *doma* "casă, construcţie" > fr. *-dome,* engl. *id.,* germ. *-dom* > rom. *-dom, -domă.*

DOMATO- "casă, locuinţă". #1 gr. *doma, (-atos)* "casă, domiciliu" > fr. *domato-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *domato-.* #2 ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a sta închis în casă.

-DONEZĂ "tremurare, tremurătură". #1 gr. *donesis* "vibraţie, tremurare" > fr. *-donese,* it. *-donesi* > rom. *-doneză.*

DORI-, v. **DORIO-.** #2 ~ **for** (v. -for), s.m. (la vechii greci) soldat înarmat cu o lance.

DORIO- "lance, lanceolat". #1 gr. *dory* "lance, suliţă" > fr. *doryo-,* engl. *id.* >

rom. *dorio-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze lanceolate.

DORO- "dar, cadou". #1 gr. *doron* "plocon, dar" > fr. *doro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *doro-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., obsesie patologică de a face daruri.

-DOX "idee, părere, opinie". #1 gr. *doxa* „părere, opinie" > fr. *-doxe,* germ. *-dox* > rom. *-dox.*

-DOXIE "credinţă, glorie, opinie". #1 gr. *doxa* "părere, credinţă" > fr. *-doxie,* germ. *id.,* engl. *-doxy* > rom. *-doxie.*

DOXO- "opinie, părere, glorie, credinţă". #1 gr. *doxa* "părere, glorie, doctrină" > fr. *doxo-,* germ. *id.* > rom. *doxo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.m. (în Grecia antică) autor care culegea părerile filozofilor şi le expunea pe probleme; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., cântare liturgică închinată Sfintei Treimi; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., sistem de determinare şi măsurare statistică a opiniei publice în legătură cu o anumită chestiune.

DOZI- "doză". #1 gr. *dosis* "parte, porţie" > fr. *dosi-,* engl. *id.,* > rom. *dozi-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care tratează despre tehnica măsurării dozelor de radiaţii; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Aparat pentru măsurarea dozelor de radiaţii. **2.** Aparat utilizat pentru măsurarea cantităţii de lumină produsă într-un interval de timp de o sursă luminoasă.

DREPANI- "seceră". #1 gr. *drepanon* "seceră" > fr. *drépani-,* engl. *id.* > rom. *drepani-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre o păstaie) care este curbat în formă de seceră.

DREPANO- "seceră, falcat". #1 gr. *drepanon* "seceră" > fr. *drépano-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *drepano-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe falcate; **~ cit** (v. -cit), s.n., hematie în formă de seceră; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri în formă de seceră; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze în formă de seceră; **~ id** (v. -id), adj., în formă de seceră.

DRIMI- "sărat, bogat în săruri". #1 gr. *drimys* "acid, acru" > fr. *drimy-,* engl. *id.* > rom. *drimi-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre o plantă) care prosperă pe terenurile sărate; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante adaptate la solurile bogate în săruri minerale.

DRIMO- "crâng, pădurice". #1 gr. *drymos* "pădurice, crâng" > fr. *drymo-,* engl. *id.* > rom. *drimo-.* #2 **~ file** (v. -fil_1), adj., s.f.pl. (plante) care cresc în crânguri; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante lemnoase de talie mică, din care fac parte arbori şi arbuşti.

DRIO- "stejar". #1 gr. *drys, dryos* "stejar" > fr. *dryo-,* engl. *id.* > rom. *drio-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre o plantă) care creşte pe stejari; **~ pitec** (v. -pitec), s.m., maimuţă fosilă, antropoidă şi arboricolă, care a trăit la

începutul perioadei neogene.

-DROM (-DROMĂ) "drum, cursă, sens, direcţie". #1 gr. *dromos* "cursă, fugă" > fr. *-drome,* engl. *id.,* germ. *-drom >* rom. *-drom, -dromă.*

DROMA- "alergător". #1 gr. *dromas* "agil, iute, alergător" > fr. *droma- >* rom. *droma-.* #2 **~ teriu** (v. -teriu), s.m., animal fosil din trasicul superior care prezintă caractere accentuate de reptilă şi unele de mamifere.

-DROMĂ, v. **-DROM.**

-DROMIE „orientare, direcţie, sens". #1 gr. *dromos* "fugă, alergare" > fr. *-dromie,* germ. *id.,* it. *-dromia,* engl. *-dromy >* rom. *-dromie.*

DROMO- "mers, deplasare, fugă, direcţie". #1 gr. *dromos* "drum parcurs, alergare" > fr. *dromo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *dromo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de călătorie sau de drumuri; **~ manie** (v. -manie), s.f., tendinţă morbidă de a călători fără scop; *sin.* poriomanie; **~ trop** (v. -trop), adj., care favorizează propagarea influxului nervos sau a contracţiei musculare; *sin.* dromotropie; **~ tropie** (v. -tropie), adj., dromotrop*.

DROSO- "rouă". #1 gr. *drosos* "rouă" > fr. *droso-,* engl. *id.* > rom. *droso-.* #2 **~ filă** (v. -fil_1), s.f., insectă dipteră ale cărei larve trăiesc în materiile în stare de fermentaţie; *sin.* musculiţă-de-oţet; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a cantităţii de rouă care a căzut în timpul unei nopţi; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea cantităţii de rouă depusă în cursul unei nopţi.

DUCTILO- "ductibilitate". #1 L *ductilis* „maleabil" > fr. *ductilo-,* engl. *id.,* germ. *duktilo- >* rom. *ductilo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară ductibilitatea unor substanţe.

-DUL (-DULĂ) „sclav, servitor". #1 gr. *doulos* "sclav" > fr. *-dule,* germ. *id. >* rom. *-dul, -dulă.*

-DULĂ, v. **-DUL.**

-DULIE "robie, servitute". #1 gr. *douleia* "robie, sclavie" > fr. *-doulie,* germ. *-dulie,* it. *-dulia >* rom. *-dulie.*

DUO- "doi, dublu". #1 gr. *duo* "doi" > fr. *duo-,* germ. *id. >* rom. *duo-.* #2 **~ diodă** (v. di-, v. -odă), s.f., tub electronic care cuprinde sub acelaşi înveliş două diode; **~ pentodă** (v. pent-, v. penta-, v. -odă), s.f., tub electronic care conţine sub acelaşi înveliş două pentode; **~ triodă** (v. tri-, v. -odă), s.f., tub electronic care cuprinde într-un singur înveliş două triode.

DUODEN-, v. **DUODENO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a duodenului.

DUODENO- "duoden, duodenal". #1 L *duodenum [digitorum]* "de

douăsprezece [degete]" > fr. *duodéno-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.>* rom. *duodeno-.* #2 ~ **cistostomie** (v. cisto-, v. -stomie), s.f., duodenocolecistostomie*; ~ **colecistostomie** (v. cole-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei comunicaţii între vezicula biliară şi duoden; *sin.* duodenocistostomie; ~ **coledocostomie** (v. coledoco-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei comunicaţii între duoden şi canalul coledoc; ~ **enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., realizare chirurgicală a unei comunicaţii între duoden şi un alt segment al intestinului subţire; ~ **ileostomie** (v. ileo-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei legături între duoden şi ileon; ~ **jejunostomie** (v. jejuno-, v. -stomie), s.f., realizare chirurgicală a unei legături între duoden şi jejun; ~ **pancreatectomie** (v. pancreat-, v. pancreato-, v. -ectomie), s.f., extirpare operatorie a potcoavei duodenale, împreună cu capul pancreasului; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a duodenului; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a duodenului; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., suturare chirurgicală a unei plăgi a duodenului; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a duodenului; ~ **sfincterectomie** (v. sfincter-, v. sfinctero-, v. -ectomie), s.f., rezecţie operatorie a duodenului şi a sfincterului piloric; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., realizare chirurgicală a unei legături între duoden şi exteriorul organismului; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a duodenului.

DURO- "duritate". #1 L *durus* "dur, tare" > fr. *duro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *duro-.* #2 ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat care măsoară duritatea prin apăsare statică, utilizat în industria cauciucului; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru măsurarea durităţii metalelor.

EBULIO- "fierbere, ebuliţie". #1 L *ebullio, (-ire)* "a clocoti, a fierbe" > fr. *ébullio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *ebulio-.* #2 ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., ebulioscopie*; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea conţinutului de alcool al unui lichid prin stabilirea punctului său de fierbere; *sin.* ebulioscop; ~ **scop** (v. -scop), s.n., ebuliometru*; ~ **scopie** (v. scopie), s.f., metodă de determinare a greutăţii moleculare pe baza temperaturii de fierbere; *sin.* ebuliometrie.

ECHI- "egal, asemănător". #1 L *aequus* "asemănător, egal" > fr. *équi-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *äqui-* > rom. *echi-.* #2 ~ **valent** (v. -valent), adj. (despre figuri geometrice) egal ca arie cu o altă figură, fără a coincide ca formă; ~ **valv** (v. -valv), adj. (despre moluşte) cu valve egale ca mărime şi formă; ~ **voc** (v. -voc), adj. (despre un termen) care poate fi interpretat în mai multe feluri.

ECHINI- "arici, spini, setă". #1 L tz. *echinus* "arici" > fr. *échini-* > rom. *echini-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu spini sau cu o setă rigidă; ~ **form** (v. -form), adj., asemănător cu un arici; *sin.* echinoid.

ECHINO- "arici, ghimpi, setă, spinos, setular". #1 gr. *ekhinos* "arici" > fr. *échino-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *echino-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., care are fructe spinoase; ~ **cefal** (v. -cefal), adj. cu capul ţepos; ~ **coc** (v. -coc), s.m., vierme parazit din clasa cestodelor, care trăieşte ca adult în intestinele carnivorelor; ~ **derme** (v. -derm), s.n.pl., încrengătură de animale marine nevertebrate, cu simetrie radiară şi schelet calcaros, acoperite cu ţepi; ~ **for** (v. -for), adj. (despre fructe) acoperit cu spini sau cu sete rigide; ~ **id** (v. -id), adj., echiniform*; ~ **rinc** (v. -rinc), s.m., vierme parazit nematelmint, din ordinul acantocefalilor; ~ **spor** (v. -spor), adj., cu spori ţepoşi; ~ **stomi** (v. -stom), s.m.pl., viermi paraziţi din clasa trematodelor, care infestează în mod incidental şi omul.

ECIDIO- „ecidie, corp de fructificaţie". #1 gr. *oikidion* "căsuţă, cămăruţă" > fr. *écidio-,* germ. *aecidio-,* engl. *id.* > rom. *ecidio-.* #2 ~ **cit** (v. -cit), s.n., ecidiospor*; ~ **sor** (v. -sor), s.m., îngrămădire de ecidiospori; ~ **spor** (v. -spor), s.m., tip de spor asexuat, care se formează în ecidiile uredinalelor; *sin.* ecidiocit.

ECLI- "pantă, înclinaţie". #1 gr. *eklines* "înclinat" > fr. *écli-,* engl. *id.,* germ. *ekli-* > rom. *ecli-.* #2 ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument topografic care măsoară diferenţa de nivel.

ECO-_1 "casă, locuinţă, mediu înconjurător, proprietate". #1 gr. *oikos* "casă, gospodărie" > fr. *éco-,* it. *eco-,* engl. *id.,* L sav. *oeco-,* germ. *öko-* > rom. *eco-.* #2 ~ **biotic** (v. -biotic), adj. (despre un organism) adaptat la un mod specific de viaţă; ~ **clin** (v. -clin), s.n., variaţie morfologică sau fiziologică, corelată cu o variaţie ecologică; ~ **dem** (v. -dem), adj., s.n. (populaţie) care trăieşte într-o zonă ecologică bine definită; ~ **etologie** (v. eto-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază influenţa condiţiilor de mediu asupra comportamentului şi obiceiurilor organismelor; ~ **fene** (v. -fen), s.f.pl., organisme vegetale cu genotipuri asemănătoare, dar cu fenotipuri deosebite; ~ **fenotip** (v. feno-, v. -tip), s.n., modificare fenotipică determinată de mediul înconjurător; ~ **fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fiziologia diferitelor grupe de organisme în corelaţie cu mediul lor natural; ~ **fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană) care suferă de ecofobie; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a sta singur în casă; ~ **geneză** (v. geneză), s.f. **1.** Proces de formare a condiţiilor ecologice. **2.** Stabilire a unor relaţii între vieţuitoare şi mediu, în

cursul evoluţiei; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., studiul evoluţiei mediului înconjurător; **~ id** (v. -id), s.m., ansamblul factorilor biologici; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în ecologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază relaţiile reciproce dintre organisme şi mediul lor de viaţă; **~ morfe** (v. -morf), adj., s.f.pl. (plante) cu comportament identic faţă de un anumit factor ecologic; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare a unor caractere morfologice ale plantelor sub influenţa factorilor mediului înconjurător; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., totalitate a relaţiilor sociale de producţie existente într-o anumită orânduire socială, determinate de nivelul de dezvoltare a forţelor de producţie; **~ pedologie_1** (v. pedo-_1, v. -logie_1), s.f., studiul caracterelor somatice determinate de factorii ecologici; **~ pedologie_2** (v. pedo-_2, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază influenţa solurilor asupra organismelor vegetale şi animale; **~ proterandrie** (v. proter-, v. protero-, v. -andrie), s.f., fenomen de maturizare a florilor mascule înaintea celor femele; **~ proteroginie** (v. protero-, v. -ginie), s.f., fenomen de maturizare a florilor femele înaintea celor mascule; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., nume generic pentru atmosferă, hidrosferă, biosferă şi pentru stratul superficial al litosferei, populate de fiinţe vii; **~ tip** (v. -tip), s.n. **1.** Grup de plante sau de animale din aceeaşi specie cu anumite însuşiri ereditare proprii, dobândite sub influenţa condiţiilor de mediu. **2.** Rasă ecologică adaptată sub aspect genetic; **~ ton** (v. -ton), s.n. **1.** Areal de tranziţie între două comunităţi de plante. **2.** Populaţie de tranziţie de pe arealul intermediar dintre două asociaţii; **~ top** (v. -top), s.n., tip particular de habitat determinat de intersecţia unui complex de factori fizico-geografici; **~ toxicologie** (v. toxico-, v. -logie_1), s.f., ramură a ecologiei care studiază acţiunea elementelor şi substanţelor toxice din mediul înconjurător asupra sistemelor biologice.

ECO-_2 "ecou, zgomot, semnal sonor". #1 gr. *ekho,* "sunet, zgomot, ecou" > fr. *écho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *eco-.* #2 **~ acuzie** (v. -acuzie), s.f., tulburare a funcţiei auditive, caracterizată prin perceperea unui sunet auzit altădată; **~ chinezie (~ kinezie)** (v. -chinezie), s.f., tendinţă patologică de imitare automată a acţiunilor şi gesturilor persoanelor din jur; *sin.* ecopraxie; **~ encefalografie** (v. encefalo-, v. -grafie), s.f., metodă de diagnosticare a proceselor patologice intracraniene cu ajutorul ultrasunetelor; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., semnale somatoestezice false determinate de propagarea difuză a excitaţiei; **~ frazie** (v. -frazie), s.f., tendinţă patologică de repetare automată a propoziţiilor auzite la alte persoane; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru aprecierea densităţii

mediilor, bazat pe principiul vibraţiilor ultrasonore; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Metodă de apreciere a densităţii ţesuturilor cu ajutorul ecoului reflectat de vibraţiile ultrasonore. **2.** Intercalare în scris de către bolnav a unor cuvinte auzite întâmplător; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la ecograf; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., repetare automată a cuvintelor spuse de interlocutor, constituind un simptom al unor boli nervoase; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., procedeu de determinare a nivelului unui lichid într-o sondă; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat de măsurare a adâncimii nivelului de lichid dintr-o gură de sondă, pe baza reflexiei undelor sonore; **~ mimie** (v. -mimie), s.f., imitare a expresiilor mimice ale persoanelor din jur, care apare în anumite stări patologice; **~ patie** (v. -patie), s.f., manifestare patologică constând în repetarea fără sens a unor cuvinte sau acţiuni; **~ praxie** (v. -praxie), s.f., ecochinezie*; **~ timie** (v. -timie), s.f., reflectare în reacţiile emoţionale ale unei persoane a tonusului afectiv al celor din jur.

ECREMO- "suspendat, atârnător". #1 gr. *ekkremes* "atârnat, suspendat" > fr. *eccremo-,* engl. *id.* > rom. *ecremo-.* #2 **~ riz** (v. -riz), adj., cu rădăcini atârnătoare.

ECRINO- "secreţie, excreţie". #1 gr. *ekkrino, (-ein)* "a secreta" > fr. *eccrino-,* engl. *id.* > rom. *ecrino-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a fiziologiei care studiază secreţiile.

-ECTAZIE "dilataţie, extensie, distensie". #1 gr. *ektasis* "alungire, dilataţie" > fr. *-ectasie,* germ. *-ektasie,* it. *-ectasia,* engl. *id.* > rom. *-ectazie.*

ECTO- "exterior, extern, în afară". #1 gr. *ektos* "în afară" > fr. *ecto-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *ekto-* > rom. *ecto-.* #2 **~ biont** (v. -biont), s.n., organism fixat pe faţa externă a corpului gazdei; **~ blast** (v. -blast), s.n. **1.** Ectoderm. **2.** Lob membranos situat în partea opusă cotiledonului ; **~ cardie** (v. -cardie), s.f., anomalie congenitală constând în situarea inimii în afara cardiei; **~ carp** (v. -carp), s.n. **1.** Perete extern al pericarpului fructelor. **2.** Corp de fructificaţie rezultat din straturile externe ale aparatului vegetativ; **~ chelostomie (~ kelostomie)** (v. chelo-_1, v. -stomie), s.f., procedeu de tratare a herniei pe cale ventrală, prin deschiderea sacului herniar; **~ cianoză** (v. -cianoză), s.f., algotrofism pe suprafaţa externă sau în celulele moarte ale fanerogamelor; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre tuburi cribrale) care se află în afara sclerogenului şi sub ţesutul epidermal; **~ colostomie** (v. colo-_1, v. -stomie), s.f., deschidere operatorie la nivelul epidermei, a unui segment de colon; **~ crine** (v. -crin), adj., s.f.pl. (substanţe toxice) emanate de plante; **~ croic** (v. -croic), adj.

(despre un pigment) situat pe suprafaţa celulei sau a hifelor; **~ derm** (v. -derm), s.n. **1.** Înveliş extern al embrionului celular din care provin tegumentele şi sistemul nervos. **2.** Strat unicelular extern al peretelui corpului celenteratelor; **~ dinamomorf** (v. dinamo-, v. -morf), adj. (despre un sol) format sub acţiunea predominantă a factorilor climatici; **~ endotrofic** (v. endo-, v. -trofic), adj., care prezintă parazitism ectotrofic şi endotrofic; **~ fit** (v. -fit), adj., s.f.pl. **1.** Adj. (Despre organisme vegetale) Care trăieşte ca parazit la exteriorul unei plante. **2.** S.f.pl. Paraziţi vegetali pe faţa externă a plantei gazdă. **3.** S.f.pl. Paraziţi vegetali de pe suprafaţa corpului uman; **~ floric** (v. -floic), adj. (despre un fascicul luminos) care este dispus central şi acoperit cu ţesut liberian; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre o plantă) care parazitează pe suprafaţa corpului gazdă; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Ontogeneză produsă de factori externi. **2.** Dezvoltare embrionară în afara organismului (in-vitro); **~ glie** (v. -glie), s.f., pătură externă a tubului medular primitiv embrionar; **~ mer** (v. -mer), s.n., blastomer care participă la formarea ectodermului; **~ mezoblast** (v. mezo-, v. -blast), s.n., pătură celulară embrionară din a cărei diferenţiere rezultă ectoblastul şi mezoblastul; **~ mezoderm** (v. mezo-, v. -derm), s.n., mezoderm derivat din ectodermul primar al unui blastodisc bilaminar sau gastrulă; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre un tip somatic) caracterizat prin dezvoltarea exagerată a membrelor în raport cu trunchiul şi a craniului în raport cu masivul facial; **~ pag** (v. -pag), s.m., făt teratologic dublu, caracterizat prin fuziunea pereţilor costosternali; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., zonă citoplasmatică periferică hialină; *sin.* citohialoplasmă, hialoplasmă; **~ plaste** (v. -plast), s.n.pl., granule de cianoficină la algele albastre; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., zonă exterioară a cromozomului; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor format pe bazidie; **~ stromă** (v. -stromă), s.f., ţesut format din hife miceliene, aflat pe suprafaţa organelor parazite; **~ trof** (v. -trof), adj. **1.** Care trăieşte pe suprafaţa altui organism animal sau vegetal. **2.** Cu micoriză la care filamentele miceliene se dezvoltă numai în straturile superficiale ale rădăcinilor plantei gazdă; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre o plantă) curbat în afară; *sin.* ectotropie; **~ tropie** (v. -tropie) adj. ectotrop*; **~ zoar** (v. -zoar), s.n., parazit de natură animală care trăieşte pe suprafaţa corpului uman.

-ECTOMIE "excizie, extirpare, ablaţie". #1 gr. *ektome* "excizie, tăiere" > fr. -*ectomie,* germ. *ektomie,* engl. *-ectomy* > rom. *-ectomie.*

-ECTOPIE "deplasare, dislocare". #1 gr. *ektopos* „în alt loc, deplasat" > fr. -*ectopie,* germ. *-ektopie,* engl. *-ectopy* > rom. *-ectopie.*

ECTOPO- "la distanţă". #1 gr. *ektopos* „deplasat, în alt loc" > fr. *ectopo-* > rom. *ectopo-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie operatorie practicată la o anumită distanţă de organul anatomic asupra căruia se intervine chirurgical.

ECTRO- „malformaţie, lipsă". #1 gr. *ektroo* "a avorta" > fr. *ectro-,* engl. *id.,* germ. *ektro-* > rom. *ectro-.* #2 **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., lipsa congenitală a unuia sau a mai multor degete; **~ gen** (v. -gen_1) adj. (despre substanţe) care provoacă o malformaţie; *sin.* teratogen; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., malformaţie produsă de dezvoltarea incompletă a unor organe; **~ mel** (v. -mel_1), s.m., monstru care prezintă ectromelie; **~ melie** (v. -melie), s.f., malformaţie care constă în lipsa congenitală a unui membru; **~ podie** (v. -podie), s.f., lipsa congenitală, totală sau parţială a unui picior.

ECZEMATO- "eczemă". #1 gr. *ekzema, (-atos)* "erupţie cutanată" > fr. *eczémato-* > rom. *eczemato-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre o substanţă) care provoacă eczemă; **~ id** (v. -id), adj., cu caractere simptomatice similare eczemei.

EDAFO- "sol, teren, pământ". #1 gr. *edaphos* "pământ, teren" > fr. *édapho-,* engl. *id.* > rom. *edafo-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., totalitatea plantelor care formează flora microscopică a solului; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care este produs de condiţiile solului; **~ id** (v. -id), s.m., formaţie geologică naturală, similară unui complex stratigrafic pedogenetic; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul solului. **2.** Studiul formării, compoziţiei şi al influenţei solului asupra organismelor. **3.** Disciplină medicală care studiază rolul constituţiei celulare, tisulare şi individuale, în răspunsul la influenţe patogene fizice sau chimice; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., zonă a solului care este neinfluenţată de rădăcinile plantelor; **~ tip** (v. -tip), s.n., ecotip format sub acţiunea anumitor condiţii de sol; **~ top** (v. -top), s.n., ansamblu omogen de factori ecologici, specifici solului unei comunităţi de organisme vii.

EDOIO- (AIDOIO-) "organe genitale". #1 gr. *aidoion* "organ sexual" > fr. *édoio-,* germ. *aedoio-,* engl. *id., aidoio-* > rom. *edoio-, aidoio-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a organelor de reproducere; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu al organelor genitale; **~ manie** (v. -manie), s.f., exagerare patologică a instinctului sexual la bărbat; *sin.* satiriazis; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., anatomie a organelor de reproducere.

-EDRIE "faţă, latură, muchie". #1 gr. *hedra* "bază, faţă" > fr. *-édrie,* germ. *id.,* it. *-edria* > rom. *-edrie.*

-EDRU "latură, bază, faţă, fundament". #1 gr. *hedra* "faţă, bază" > fr. *-édre,* it. *-edro* > rom. *-edru.*

EDUCO- "educaţie, educativ". #1 gr. *educo, (-are)* "a creşte, a instrui" > fr. *éduco-* > rom. *educo-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre factori psihosociali) care contribuie la formarea omului şi la integrarea lui socială.

EFEBO- "adolescent, tânăr". #1 gr. *ephebos* "adolescent" > fr. *éphébo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *efebo-* > rom. *efebo-.* #2 **~ crazie** (v. -crazie), s.f., sindrom caracterizat prin dureri de cap persistente, asociate cu tulburări endocrine; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., atracţie homosexuală către adolescenţi; **~ geneză** (v. -geneză) s.f. **1.** Totalitatea transformărilor care se produc în organism în timpul pubertăţii. **2.** Dezvoltare aberantă şi spontană a unei celule germinative mascule, provocând teratom testicular sau corioepiteliom. **3.** Dezvoltare a gametului vegetal mascul, fără fecundare prealabilă; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de adolescent; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă a modificărilor structurale şi funcţionale ale pubertăţii masculine.

EFEMERO- "cu viaţă scurtă, efemer". #1 gr. *ephemeros* "care durează o zi" > fr. *éphéméro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *efemero-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante cu perioada de vegetaţie scurtă; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte artropode diptere aeriene cu viaţă foarte scurtă ale căror larve se dezvoltă în apele dulci.

EFUZIO- "răspândire, efuziune". #1 L *effusio* "revărsare, răspândire" > fr. *effusio-,* engl. *id.,* > rom. *efuzio-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n. dispozitiv pentru determinarea densităţii unui gaz, bazat pe fenomenul difuziunii.

EGERSI- "excitabilitate". #1 gr. *egersis* "erecţie, trezire" > fr. *egersi-* > rom. *egersi-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument medical cu care se determină cronaxia şi excitabilitatea neuromusculară.

-EGETIC "care conduce, care îndrumă". #1 gr. *egetikos* "care conduce" > fr. *-égélique* > rom. *-egetic.*

EGO-_1 "eu, propria persoană". #1 L *ego* "eu" > fr. *égo-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *ego-.* #2 **~ centric** (v. -centric), adj., s.m.,f. (persoană) care priveşte totul prin prisma intereselor şi sentimentelor proprii, considerându-se centrul oricărei situaţii; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., iubire patologică de sine; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie patologică a propriei persoane; *sin.* egocentrism; **~ latru** (v. -latru), adj., stăpânit de egolatrie.

EGO-_2 (AEGO-), "capră, behăit de capră". #1 gr. *aix-, aigos* "capră" > L sav. *ego-, aego-,* fr. *égo-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *ego-, aego-.* #2 **~ bronhofonie** (v. bronho-, v. -fonie_1), s.f. bronhoegofonie*; **~ ceras**

(aegoceras) (v. -ceras), s.m., specie de amonit caracteristic triasicului, cu cochilia răsucită spre interior şi cu coaste rare şi proeminente; **~ fonie** (v. -fonie_1) s.f., voce asemănătoare behăitului de capră, cu timbru nazal, percepută stetoacustic la nivelul superior al unei colecţii pleurale mijlocii.

ELAIO- "ulei, grăsime, uleios, oleaginos". #1 gr. *elaion* "ulei de măsline" > fr. *élaio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *elaio-.* #2 **~ cite** (v. -cit), s.n.pl., celule grase, bogate în lipide, depuse sub formă de picături; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea densităţii uleiurilor grase; **~ patie** (v. -patie), s.f., umflătură nedureroasă cu conţinut gras, prezentă la articulaţiile distale ale membrelor inferioare; **~ plaste** (v. -plast), s.n.pl., leucoplaste cu rol în formarea şi în depunerea uleiurilor sub formă de picături; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., corpuscul sferic gras, prezent în celulele parenchimului palisadic şi spongios; **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., apendice de pe seminţe sau fructe, cu conţinut oleaginos.

-ELASMĂ "lamelă, solz, cartilaj". #1 gr. *elasma* "solz, lamă cornoasă, placă" > fr. *-élasma,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *-elasmă.*

ELASMO- "cartilaj, cartilaginos". #1 gr. *elasmos* "lamă cornoasă, placă" > fr. *élasmo-,* engl. *id.* > rom. *elasmo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj. (despre solzi) în formă de lamelă cartilaginoasă; **~ teriu** (v. -teriu), s.m., rinocer gigant din cuaternar, cu o protuberanţă mare pe frunte şi una pe oasele nazale; **~ zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă gigantică marină din cretacic, din ordinul sauropterigienilor, cu corpul plat, şi cu membrele transformate în palete pentru înot.

ELASTO- "elasticitate, fibre elastice". #1 g*r. elastes* "care se întinde" > fr. *élasto-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *elasto-.* #2 **~ mer** (v. -mer), s.m., polimer sintetic cu proprietăţi plastice şi elastice asemănătoare cauciucului natural; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurarea elasticităţii unor corpuri; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit în panificaţie pentru determinarea gradului de elasticitate a glutenului; **~ patie** (v. -patie), s.f., deficienţă a ţesutului elastic; **~ rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a fibrelor ţesutului elastic; **~ tonometrie** (v. tono-, v. -metrie_1), s.f., metodă de măsurare a tensiunii intraoculare.

ELATERO- "elatere botanice". #1 gr. *elater, (-eros)* "care împrăştie, care diseminează" > fr. *élatéro-,* engl. *id.* > rom. *elatero-.* #2 **~ for** (v. -for), s.n. **1.** Ţesut generator de elatere. **2.** Organ filiform purtând elaterele, prezent la plantele hepatice.

-ELCOZĂ „ulcer, ulceraţie". #1 gr. *elkosis* "ulceraţie" > fr. *-elcose,* germ. *-elkose* > rom. *-elcoză.*

ELECTRO- „electricitate, electrizare". #1 gr. *elektron* "ambră galbenă, chihlimbar" > fr. *électro-,* engl. *id.,* germ. *elektro-* > rom. *electro-.* #2 **~ biogeneză** (v. bio-, v. -geneză), s.f., producere de electricitate de către organismele vii; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., studiul formării şi al efectelor ei în organismele vii; **~ bioscopie** (v. bio-, v. -scopie), s.f., metodă medicală de stabilire, cu ajutorul curentului electric, a prezenţei sau absenţei vieţii; **~ bronhogramă** (v. bronho-, v. -gramă), s.f., înregistrare a curenţilor de acţiune ai musculaturii netede bronhopulmonare; **~ calorimetru** (v. calori-, v. -metru_1), s.n., calorimetru electric; **~ cardiofonogramă** (v. cardio-, v. fono-_1, v. -gramă), s.f., fonocardiogramă*; **~ cardiograf** (v. cardio-, v. -graf) s.n., aparat pentru înregistrarea unei electrocardiograme; **~ cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., înregistrare grafică a contracţiilor muşchiului cardiac şi a biocurenţilor lui; **~ cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a activităţii electrice a muşchiului cardiac; **~ cardioscop** (v. cardio-, v. -scop), s.n., aparat care permite proiectarea pe un ecran a traseului electrocardiogramei; **~ cardioscopie** (v. cardio-, v. -scopie), s.f., examinare pe un ecran a curbelor electrice ale inimii proiectate de electrocardioscop; **~ cerebelografie** (v. cerebelo-, v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare grafică a biocurenţilor cerebelului; **~ cerebelogramă** (v. cerebelo-, v. -gramă), s.f., diagramă obţinută prin electrocerebelografie; **~ chimograf (electrokimograf)** (v. chimo-_1, v. -graf), s.n., aparat utilizat în electrochimografie; **~ chimografie** (**~ kimografie)** (v. chimo-_1, v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare fotoelectrică a pulsaţiilor inimii, bazată pe utilizarea razelor X; **~ chimogramă (electrokimogramă)** (v. chimo-_1, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a conturului inimii şi a vaselor mari în activitate, cu ajutorul electrochimografului; **~ chirurgie** (v. chir-, v. chiro-, v. -urgie), s.f., chirurgie bazată pe utilizarea curenţilor electrici; **~ cistomiografie** (v. cisto-, v. mio-_1, v. -grafie), s.f., înregistrare electrică a curenţilor de acţiune aparţinând muşchiului vezical; **~ corticografie** (v. cortico-, v. -grafie), s.f., tehnică de studiere a activităţii electrice a scoarţei cerebrale, prin aplicarea unor electrozi pe suprafaţa creierului; **~ corticogramă** (v. cortico-, v. -gramă), s.f., diagramă obţinută prin electrocorticografie; **~ cromatografie** (v. cromato-, v. -grafie), s.f., metodă de separare a unui amestec de substanţe sub acţiunea unui câmp electric; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., utilizare a curentului electric pentru dezvoltarea vegetalelor; **~ dermatografie** (v. dermato-, v. -grafie), s.f., metodă prin care se

cercetează rezistenţa electrică a pielii; ~ **dermatometrie** (v. dermato-, v. -metrie_1), s.f., metodă de studiu şi de determinare a conductivităţii electrice a pielii; ~ **dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru_1), s.n., aparat care serveşte la măsurarea intensităţii curentului; ~ **encefalograf** (v. encefalo-, v. -graf), s.n., aparat utilizat în electroencefalografie; ~ **encefalografie** (v. encefalo-, v. -grafie), s.f., tehnică de înregistrare grafică a activităţii bioelectrice a sistemului nervos central; ~ **encefalogramă** (v. encefalo-, v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a activităţii electrice a creierului, realizată cu ajutorul electroencefalografului; ~ **fil** (v. -fil_1), adj. (despre o particulă) care prezintă afinitate pentru electroni; ~ **filie** (v. -filie_1), s.f., puterea electrofilă a unei particule; ~ **fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază manifestările biocurenţilor care însoţesc procesele fiziologice; ~ **fluoroscopie** (v. fluoro-, v. -scopie), s.f., electrocardiografie fluoroscopică; ~ **fon** (v. -fon), s.n., aparat pentru redarea prin mijloace electroacustice a sunetelor înregistrate pe un disc; ~ **for** (v. -for), s.n., aparat cu care se demonstrează apariţia electricităţii prin influenţă electrostatică; ~ **foreză** (v. -foreză), s.f. **1.** Deplasare spre electrozi a particulelor dintr-o soluţie coloidală sub acţiunea câmpului electric. **2.** Migraţie a particulelor coloidale aflate în suspensie în celula vie la catod, sub influenţa curentului electric; ~ **fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., procedeu de obţinere a fotografiilor, bazat pe efectul fotoelectric al luminii; ~ **fototerapie** (v. foto-, v. -terapie), s.f., tip de fototerapie, realizată prin metode electrice; ~ **gastrograf** (v. gastro-, v. -graf), s.n., instrument electronic pentru înregistrarea electrogastrografiei; ~ **gastrografie** (v. gastro-, v. -grafie), s.f., înregistrare a fenomenelor electrice care se produc la nivelul stomacului în timpul activităţilor secretorii şi motorii; ~ **gastrogramă** (v. gastro-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a fenomenelor electrice care însoţesc secreţia şi motilitatea gastrică; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care produce electricitate; ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat cu ajutorul căruia se face analiza calitativă a metalelor şi minereurilor; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu tipografic bazat pe corodarea electrolitică; ~ **gravimetrie** (v. gravi-, v. -metrie_1), s.f., metodă de analiză cantitativă care se bazează pe depunerea prin electroliză a metalului la catod şi pe cântărirea substanţei depuse; ~ **hemostază** (v. hemo-, v. -stază), s.f., obţinere a hemostazei prin cauterizarea vasului care sângerează cu cuterul electric; ~ **histerograf** (v. histero-_1, v. -graf), s.m., aparat care înregistrează curenţii electrici emişi de contracţiile uterine; ~

histerogramă (v. histero-_1, v. -gramă), s.f., curbă obţinută la electrohisterograf; *sin.* electrometrogramă; **~ lit** (v. -lit_2), s.m., compus chimic care se poate disocia în ioni sub influenţa curentului electric; **~ liză** (v. -liză), s.f., descompunere a unei substanţe chimice în stare de soluţie cu ajutorul curentului electric; **~ mecanoterapie** (v. mecano-, v. -terapie), s.f., aplicare combinată a electricităţii şi a mecanoterapiei în tratamentul bolnavilor; **~ mer** (v. -mer), s.m., compus chimic care prezintă fenomenul electromeriei; **~ merie** (v. -merie), s.f., izomerie prezentată de doi compuşi chimici care diferă doar prin distribuţia electronilor; **~ metalurgie** (v. -metal, v. -metalo, v. -urgie), s.f., ramură a metalurgiei care foloseşte procedeele electrolitice sau electrotermice; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblu de metode de analiză chimică cantitativă, pentru măsurarea diferenţelor de potenţial; **~ metrogramă** (v. metro-_1, v. -gramă), s.f., electrohisterogramă; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument electrostatic pentru măsurarea diferenţelor de potenţial electric; **~ miograf** (v. mio-_1, v. -graf), s.n., aparat cu ajutorul căruia se face electromiografia; **~ miografie** (v. mio-_1, v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare electrică a contracţiilor muşchilor scheletici; **~ miogramă** (v. mio-_1, v. -gramă), s.f., curbă reprezentând curenţii electrici generaţi de activitatea musculară; **~ narcoză** (v. -narcoză), s.f., anestezie generală profundă, produsă prin acţiunea curentului electric asupra creierului; **~ nistagmografie** (v. nistagmo-, v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare a frecvenţei şi amplitudinii mişcărilor nistagmice; **~ oculografie** (v. oculo-, v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare electrică a mişcărilor oculare prin utilizarea unor electrozi de contact; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., studiul efectelor patologice ale electricităţii industriale şi atmosferice; **~ pirexie** (v. -pirexie), s.f., temperatură ridicată, realizată în organism cu ajutorul curenţilor electrici; **~ plasmoliză** (v. plasmo-, v. -liză), s.f., procedeu de degradare a protoplasmei celulare sub acţiunea unui curent electric, utilizat în vinificaţie şi în industria zahărului; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., reproducere în relief a unor obiecte prin depunerea electrolitică a unui strat de metal pe tiparul lor; **~ pneumograf** (v. pneumo-, v. -graf), s.n., pneumograf cu sistem de înregistrare electrică; **~ radiolog** (v. radio-, v. -log), s.m., specialist în electroradiologie; **~ radiologie** (v. radio-, v. -logie_1), s.f., disciplină medicală cuprinzând aplicaţiile electricităţii şi ale razelor în diagnosticarea şi tratarea bolilor; **~ reoforeză** (v. reo-, v. -foreză), s.f., variantă a tehnicii de electroforeză pe hârtie; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se determină prezenţa şi

nivelul electricităţii statice într-un corp; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul electroscoapelor şi al aplicaţiilor lor; **~ spectrografie** (v. spectro-, v. -grafie), s.f., analiza formei complexe a unei electroencefalograme, prin izolarea şi înregistrarea sistemului de unde constituent; **~ stenoliză** (v. steno-, v. -liză), s.f., depozitarea de ioni sau de particule coloidale pe pereţii interiori ai unui tub capilar, sub acţiunea câmpului electric; **~ stetograf** (v. steto-, v. -graf), s.n., aparat electric care amplifică şi înregistrează zgomotele respiratorii şi cardiace ale toracelui; **~ tanasie** (v. -tanasie), s.f., moarte provocată de curentul electric; *sin.* electrotraumatism, electrocutare; **~ taxie** (v. -taxie), mişcări de orientare, de apropiere sau de îndepărtare, provocate plantelor şi animalelor de curentul electric; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical bazat pe acţiunea curenţilor electrici asupra organismului; **~ termie** (v. -termie), s.f., ştiinţă care utilizează energia electromagnetică pentru obţinerea căldurii necesare unor operaţii tehnologice; **~ termoterapie** (v. termo-, v. -terapie), s.f., procedeu tipografic de reproducere a gravurilor cu ajutorul electrolizei; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare a ţesuturilor organice cu ajutorul curenţilor electrici; **~ tonic** (v. -tonic), adj., referitor la modificările excitabilităţii unui ţesut viu, produse de curentul electric care trece prin acesta.

ELEO- "ulei, uleios, oleaginos". #1 gr. *elaion* "ulei de măslin" > fr. *éléo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *eleo-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., varietate de aluminosilicat natural de sodiu, de culoare deschisă, cristalizată sau compactă; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., oleometru*.

ELEUTERO- "liber, separat, neconcrescut, mobil". #1 gr. *eleutheros* "liber" > fr. *éléuthéro-,* engl. *id.* > rom. *eleutero-.* #2 **~ dactil** (v. -dactil), adj., cu degetele libere; **~ fil** (v. -fil_2), adj. (despre flori) cu petalele, sepalele sau tepalele libere, neconcrescute; **~ gin** (v. -gin), adj. (despre plante) cu ovarele neconcrescute; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petalele separate; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., echinoderme de tip mobil.

ELICO- (HELICO-) "elice, spiralat, spirală". #1 gr. *helix, (-ikos)* "spirală" > fr. *hélico-,* engl. *id.,* it. *elico-,* germ. *heliko-* > rom. *elico-, helico-.* #2 **~ id** (v. -id), s.n. **1.** Curbă generată de învârtirea unei parabole obişnuite în jurul unui cerc. **2.** Suprafaţă generată de o curbă supusă unei mişcări elicoidale; **~ pter (helicopter)** (v. -pter), s.n., aeronavă mai grea decât aerul, prevăzută cu una sau mai multe elice orizontale şi care poate decola şi ateriza pe verticală; **~ stat (helicostal)** (v. -stat), s.n., aparat de zburat, prevăzut cu o elice de susţinere şi completat cu un balon; **~ steg**

(helicosteg) (v. -steg), s.m., porţiune de înrulare în spirală a camerelor unei cochilii pluriloculare, prezentă la foraminifere; **~ tremă (helicotremă)** (v. -tremă), s.f. orificiu rotund al labirintului cohlear.

ELIPSO- "elipsă, eliptic". #1 gr. *elleipsis* "lipsă, defect" > fr. *ellipso-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *elipso-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., trilobit din cambrian, cu corpul mic şi oval, prezentând un cefalotorace semicircular; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument pentru trasarea elipselor; **~ id** (v. -id), s.n. **1.** Suprafaţă convexă ale cărei secţiuni plane sunt elipse şi care posedă trei planuri de simetrie, perpendiculare două câte două. **2.** Corp geometric rezultat din rotirea unei elipse în jurul uneia dintre axele sale de simetrie; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe elipsoidale.

ELITRO- "înveliş, teacă, vagin, vaginal". #1 gr. *elytron* "teacă, înveliş" > fr. *elytro-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *elitro-* > rom. *elitro-.* #2 **~ blenoree** (v. bleno-, v. -ree), s.f., blenoragie a vaginului; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie vaginală; **~ for** (v. -for), adj. (despre insecte) care poartă elitre; **~ id** (v. -id), adj., în formă de elitră; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., autoplastie a vaginului; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., prolaps vaginal; **~ rafie** (v. -rafie) s.f., colporafie*; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie vaginală; *sin.* colporagie; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a vaginului; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument medical utilizat în elitrotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., colpotomie*.

-ELMINŢI "viermi". #1 gr. *helmins, (-nthos)* „vierme" > L sav. *-helminthes,* fr. *-helminthes,* engl. *id.* > rom. *-elminţi.*

EMANO- "emanaţie". #1 L *emano, (-are)* "a se răspândi" > fr. *émano-,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *emano-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a emanaţiilor corpurilor radioactive.

EMBOL-, v. **EMBOLO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui embolus.

EMBOLI- "embolie". #1 L *embolus* "cui, piron, pană de lemn" > fr. *emboli-,* germ. *id.,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *emboli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de embolie; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce embolii.

EMBOLIE "astupare, obstrucţie". #1 gr. *embole* "strângere, înfigere, astupare" >fr. *-embolie,* germ. *id.* > rom. *-embolie.*

EMBOLO- "astupare, obstrucţie, embolie". #1 gr. *embole* "astupare, strângere, atac" > fr. *embolo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *embolo-.* #2 **~ fazie** (v. -fazie), s.f., embololalie*; **~ frazie** (v. -frazie), s.f., angofrazie*; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., tulburare psihică de vorbire, manifestată prin adăugarea inoportună a unor sunete între cuvintele unor

fraze; *sin.* embolofazie; ~ **meri** (v. -mer), adj., s.m.pl. **1.** Adj. (Despre o vertebră) care este constituită din două piese în formă de inel, străbătute de notocord. **2.** S.m.pl. Grup fosil de stegocefali temnospondili din carbonifer şi permian, cu vertebre embolomere; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică, în unele forme uşoare de tuberculoză, a emboliilor provocate prin injecţii intravenoase.

EMBRI-, v. **EMBRIO-.** #2 ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unei porţiuni de embrion.

EMBRIO- "embrion, germen". #1 gr. *embryon* „fetus, germen, embrion" > fr. *embryo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *embrio-.* #2 ~ **blast** (v. -blast), s.n., parte a discului germinal din care se dezvoltă embrionul propriu-zis; ~ **cardie** (v. -cardie), s.f., ritm cardiac patologic, care apare în miocarditele grave; ~ **ctonie** (v. -ctonie), s.f., acţiune de suprimare a embrionului în matrice; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., grup de plante care, în cursul dezvoltării lor ontogenetice, formează un embrion; ~ **for** (v. -for), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre plante) Care generează şi poartă embrioni. **2.** S.n. Strat saciform şi dilatat de celule care poartă embrionii din arhegoane, la licopodiacee. **3.** S.n. Formaţiune înconjurată de o membrană rezistentă, constituită din embrionul hexacant de cestode; ~ **ftorie** (v. -ftorie) s.f., lezare toxică a embrionului; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care generează embrionul; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de transformare succesivă a oului şi embrionului până la ecloziune sau naştere; *sin.* embriogenie; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., embriogeneză*; ~ **grafie** (v. -grafie) s.f., disciplină care se ocupă cu descrierea embrionului; ~ **id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu un embrion; *sin.* embriomorf; ~ **lemă** (v. -lemă_1), s.f., membrană extraembrionară; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în embriologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază stadiile de dezvoltare embrionară; ~ **morf** (v. -morf), adj., embrioid*; ~ **nomie** (v. -nomie), s.f., ştiinţă care se ocupă cu clasificarea embrionului; ~ **patie** (v. -patie), s.f., maladie apărută în cursul dezvoltării embrionare; ~ **tocie** (v. -tocie), s.f., expulzare spontană sau provocată a fătului din cavitatea uterină, înainte ca acesta să fie viabil; *sin.* avort; ~ **tom** (v. -tom), s.n. **1.** Instrument utilizat în embriotomie. **2.** Somatotom*; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare intrauterină pe cale obstetricală a fătului mort; ~ **trof** (v. -trof), adj., care furnizează substanţele nutritive folosite în timpul gestaţiei; ~ **trofie** (v. -trofie), s.f., ansamblu de procese prin care se asigură nutriţia oului, a embrionului sau a fătului.

-EMBRIONIE "germen, embrion, fetus". #1 gr. *embryon* "embrion, făt" > fr.

embryonie, germ. *id.,* it. *-embrionia* > rom. *embrionie.*

EMEN-, v**. EMENO-.** #2 **~ agog** (v. -agog), adj., s.n. (substanţă) care provoacă sau favorizează menstruaţia.

EMENO- "ciclu menstrual, menstruaţie". #1 gr. *emmenos* "menstruaţie" > fr. *emméno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *emeno-.* #2 **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune apărută în timpul ciclului menstrual.

-EMETIC "care vomită, vomitiv". #1 gr. *emeticos* "care provoacă vomă" > fr. *-émétique,* engl. *-emetic >* rom. *-emetic.*

-EMEZĂ "vomă, vărsătură". #1 gr. *emesis* "vărsare, vomă" > fr. *-emése,* germ. *id.* > rom. *-emeză.*

EMI-, v. **HEMI-.** #2 **~ sferă (hemisferă)** (v. -sferă), s.f. **1.** Jumătate dintr-o sferă. **2.** Fiecare din cele două părţi simetrice ale creierului mare, de formă eliptică. **3.** Fiecare din cele două jumătăţi ale sferei cereşti sau terestre, delimitate de ecuatorul ceresc, respectiv de ecuatorul terestru şi de primul meridian; **~ stih (hemistih)** (v. -stih), s.n., fiecare din cele două jumătăţi ale unui vers, despărţite de cezură.

-EMIE (-HEMIE) "sânge, sanguin". #1 gr. *haima* "sânge" > fr. *-émie,* germ. -*ämie,* it. *-emia >* rom. *-emie, -hemie.*

EMPLO- "supurativ, purulent". #1 gr. *empyos* "care supurează" > fr. *empyo-,* engl. *id.* > rom. *empio-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2) s.n., tumoare purulentă.

EMPROSTO- "în faţă, anterior". #1 gr. *emprosthen* "în faţă" > fr. *emprostho-,* germ. *id.* > rom. *emprosto-.* #2 **~ melofor** (v. melo-_1, v. -for), s.m., monstru cu membrele supranumerare, situate sub gât sau sub torace.

EMULSO- „emulsie, dispersie". #1 L *emulsus* "muls" > fr. *émulso-* > rom. *emulso-.* #2 **~ id** (v. -id), s.n., sistem coloidal în care mediul de dispersie e lichid, iar faza dispersă are proprietăţile unui lichid; *sin.* coloid liofil.

ENANTIO- "opus, contrar, antagonic". #1 gr. *enantios* "opus, contrar, invers" > fr. *énantio-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *enantio-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., relaţii antagonice care se stabilesc între două sau mai multe organisme vegetale sau animale; **~ blast** (v. -blast), adj. (despre un embrion) care are radicula opusă hilului; *sin.* enantioblastic; **~ blastie** (v. -blastie), adj., enantioblast*; **~ mer** (v. -mer), s.m., fiecare din cei doi izomeri antipozi optici ai unei substanţe cu aceeaşi compoziţie chimică; **~ morf** (v. -morf), adj., care este format din aceleaşi părţi, dar dispuse în sens invers; **~ morfie** (v. -morfie), s.f. **1.** Proprietate a două substanţe de a cristaliza în două forme, una fiind imaginea celeilalte într-o oglindă plană. **2.** Proprietate a două entităţi, ale căror imagini se oglindesc reciproc, de a

se suprapune între ele numai prin reflectare într-un plan extern; **~ patie** (v. -patie), s.f., procedeu terapeutic de a trata o boală cu mijloace contrare naturii sale; **~ stil** (v. -stil), adj. (despre flori) care prezintă stilul şi stigmatul aplecate în direcţia contrară staminelor; **~ trop** (v. -trop), adj., care prezintă enantiotropie; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., proprietate a unei substanţe de a cristaliza în două structuri cristaline diferite, în funcţie de temperatură şi de presiune, fără schimbarea stării de agregare.

-ENCEFAL "creier". #1 gr. *enkephalos* „creier" > fr. *-encéphale,* it. *-encefalo* > rom. *-encefal.*

ENCEFAL-, v. **ENCEFALO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere intensă a capului; **~ atrofie** (v. -atrofie), s.f., proces de atrofiere a creierului; **~ emie** (v. -emie), s.f., umflătură nedureroasă cerebrală congenitală; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare vizuală provocată de leziuni cerebrale.

-ENCEFALIE "creier, encefal, activitate cerebrală". #1 gr. *enkephalos* "creier" > fr. *-encéphalie,* it. *-encefalia,* germ. *-enzephalie* > rom. *-encefalie.*

ENCEFALO- "creier, encefal, cerebral". #1 gr. *enkephalos* "creier" > fr. *encéphalo-,* engl. *id.*, it. *encefalo-,* germ. *enzephalo-* > rom. *encefalo-.* #2 **~ atriografie** (v. atrio-, v. -grafie), s.f, tehnică mixtă de encefalografie şi arteriografie, utilizată pentru evidenţierea aportului sanguin în regiunea cerebrală; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a encefalului; **~ cistocel** (v. cisto-, v. -cel_2), s.n., tip de hernie a encefalului în care sistemul ventricular comunică cu cavitatea encefalocelului; **~ cistomeningocel** (v. cisto-, v. meningo-, v. -cel_2), s.n., varietate de encefalocel în care există o cantitate de lichid între meninge şi porţiunea de creier herniat; **~ displazie** (v. dis-, v. -plazie), s.f., anomalie în dezvoltarea ţesuturilor sistemului nervos central; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de examinare radiografică a encefalului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., imagine radiologică a encefalului; **~ id** (v. -id), adj., care are aparenţa sau consistenţa encefalului; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune de calciu intracerebrală solitară sau multiplă; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere patologică a creierului; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofie a unei părţi a encefalului; **~ mere** (v. -mer), s.n.pl., segmente succesive ale creierului embrionar; **~ mielocel** (v. mielo-, v. -cel_2) s.n., malformaţie în care se asociază în acelaşi sac herniar un encefalocel cu un mielocel; **~ mielografie** (v. mielo-, v. -grafie), s.f., explorare radiologică a encefalului şi a măduvei spinării; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune organică a creierului; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie cerebrală; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examinarea

interiorului cutiei craniene; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a encefalului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., disecţie a encefalului.

-ENCHIM "ţesut vegetal, ţesut organic". #1 gr. *enkhyma* "umplutură, amestec" > fr. *-enchyme,* germ. *-enchym* > rom. *-enchim.*

ENCICLO- "ansamblu, sistem, ciclic circular". #1 gr. *enkyklia* "ansamblul ştiinţelor" > fr. *encylo-,* engl. *id.,* it. *enciclo-* > rom. *enciclo-.* #2 **~ ped** (v. -ped_1), s.m., persoană care are cunoştinţe enciclopedice; **~ pedie** (v. -pedie), s.f. **1.** Tip de lucrare lexicografică, de diferite mărimi, care tratează sistematic termeni de bază, noţiuni dintr-un domeniu sau din toate domeniile de activitate umană. **2.** Ansamblu multilateral de cunoştinţe omeneşti.

END-, v. **ENDO-.** #2 **~ adelf** (v. -adelf), s.m., făt teratologic caracterizat prin includerea gemenului parazit în corpul celuilalt; **~ anevrismorafie** (v. anevrismo-, v. -rafie), s.f., tratament chirurgical al unui anevrism arteriovenos pe cale endoanevrismală; **~ arteriectomie** (v. anteri-, v. anterio-, v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a tunicii interne a unei artere; **~ osmometru** (v. osmo-_2, v. metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea intensităţii fenomenelor de endoosmoză.

ENDEC-, v. **ENDECA-.** #2 **~ andru** (v. -andru), adj., care are unsprezece stamine.

ENDECA- "unsprezece". #1 gr. *hendeka* "unsprezece" > fr. *hendéca-,* engl. *endeca-,* germ. *hendeka-* > rom. *endeca-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu unsprezece foi sau foliole; **~ gin** (v. -gin), adj., cu unsprezece pistile; **~ gon** (v. -gon_2), s.n., poligon care are unsprezece unghiuri şi unsprezece laturi; **~ silab** (v. -silab), s.m., vers de unsprezece silabe.

-ENDEZĂ "scoatere, luare, extragere". #1 gr. *endysis* "intrare" > fr. *-endése* > rom. *-endeză.*

ENDO- "intern, interior, înăuntru, lăuntric" #1 gr. *endon* "spre interior, înăuntru" > fr. *endo-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *endo-.* #2 **~ biofiţie** (v. bio-, v. -fiţie), s.f., viaţă parazitară în interiorul ţesuturilor unui alt organism vegetal; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., ansamblu de însuşiri biologice, specifice fiecărui ţesut sau organ; **~ biont** (v. -biont), s.n., organism fixat în interiorul plantei gazdă; **~ biotic** (v. -biotic), adj., care parazitează părţile interne ale gazdei; **~ blast** (v. -blast), s.n., strat interior al embrionului celular; **~ card** (v. -card), s.n., membrană subţire care căptuşeşte cavităţile inimii; **~ carp** (v. -carp), s.n., strat intern al pericarpului, care protejează sămânţa unor fructe; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., cefalopod fosil din silurian, cu cochilie mare şi cilindrică, având un

sifon marginal; **~ cianoză** (v. -cianoză), s.f., simbioză a unor plante superioare cu unele specii de alge albastre; **~ ciclogen** (v. ciclo-, v. -gen_1), adj. (despre pteridofite) format în endodermul unor rădăcini adventive; *sin.* endodermogen; **~ cinetic** (v. -cinetic), adj. (despre un fruct) care se deschide printr-un mecanism intern; **~ cist** (v. -cist), s.n. **1.** Celulă de rezistenţă, prezentă la ficoflagelate. **2.** Celulă sexuată din frustulele unor diatomee; **~ crin** (v. -crin), adj. **1.** (Despre glande) Care îşi varsă secreţiile cu hormoni direct în sânge. **2.** Care aparţine glandelor endocrine; **~ crinie** (v. -crinie), s.f., stare patologică produsă de dereglarea secreţiei endocrine; **~ crinolog** (v. crino-_2, v. -log), s.m.,f., specialist în endocrinologie; **~ crinologie** (v. crino-_2, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul glandelor endocrine; **~ crinopatie** (v. crino-_2, v. -patie), s.f., stare patologică datorată disfuncţiei glandelor endocrine; **~ crinopsihiatrie** (v. crino-_2, v. -psih-, v. -psiho-, v. -iatrie), s.f., studiul contribuţiei hormonilor la activitatea psihică; **~ crinoterapie** (v. crino-_2, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a substanţelor extrase din glandele endocrine; **~ crinotrop** (v. crino-_2, v. -trop), adj., cu afinitate pentru glandele endocrine; **~ crom** (v. -crom), s.m., ansamblul cromatoforilor din celulele unor alge; **~ dendrobiont** (v. dendro-, v. -biont), s.n., organism care are biotopul în interiorul lemnului; **~ derm** (v. -derm), s.n. **1.** Foiţă embrionară internă din care provin tubul digestiv şi glandele anexe. **2.** Strat unicelular interior al peretelui corpului de celenterate. **3.** Strat intern al scoarţei tulpinii şi rădăcinii, care protejează stilul; **~ dermogen** (v. dermo-, v. -gen_1), adj., endociclogen*; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate internă; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., însuşirea unor insecte de a se alimenta în spaţii închise; **~ fazie** (v. -fazie), s.f., trăire interioară a actului vorbirii, fără exteriorizare verbală; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., însuşirea unor insecte de a rămâne în locuinţe sau în adăposturi zi şi noapte; **~ fit** (v. -fit), adj., s.f. **1.** Adj. (Despre organisme vegetale sau animale) Care trăieşte în interiorul unei plante; *sin.* endofitic. **2.** S.f. Ciupercă parazită ale cărei micelii se dezvoltă în interiorul ţesuturilor plantei-gazdă; **~ fitic** (v. -fitic), adj., endofit* (1); **~ fitobiont** (v. -fito-, v. -biont), s.n., organism cu biotopul în ţesutul plantelor; **~ forie** (v. -forie), s.f., tendinţă de deviaţie a ochiului spre interior; *sin.* strabism convergent latent; **~ gam** (v. -gam), adj. **1.** Care practică endogamia (1). **2.** Care prezintă endogamie (2); **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Contractare obligatorie a căsătoriilor în cadrul aceluiaşi trib. **2.** Fecundare la care partenerii copulanţi sunt înrudiţi îndeaproape; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.**

(Despre infecţii sau intoxicaţii) Care se datorează unor cauze din interiorul organismului. **2.** (Despre procese geologice) Provocat de forţe care provin din interiorul pământului şi care conduc la apariţia denivelărilor scoarţei; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a celulelor în interiorul altor celule; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., etiologia psihozelor fără o cauză aparentă externă; **~ gnaţie** (v. -gnaţie), s.f., distalizare a maxilarului superior, ca urmare a unei dezvoltări insuficiente; **~ herniotomie** (v. hernio-, v. -tomie), s.f., tratament chirurgical al unei hernii pe cale endosaculară; **~ limfă** (v. -limfă), s.f., lichid care se găseşte în labirintul urechii interne; **~ litic** (v. -litic_1), adj., (despre licheni) încrustat în piatră; **~ litofite** (v. lito-, v. -fit), s.f.pl., grup de plante (alge, fungi, briofite) care pătrund şi trăiesc în interiorul pietrelor; **~ meioză** (v. -meioză), s.f., reproducere cu cromozomii supranumerari în profaza primei diviziuni meiotice; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., formare a macronucleului dintr-un produs al diviziunii micronucleului, fără a fi precedată de o fuziune nucleară; **~ nom** (v. -nom_1), adj. (despre un sistem biologic) care nu necesită un impuls sau o constrângere exterioară pentru a funcţiona; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., masa internă granulară a citoplasmei; **~ plast (endoplastă)** (v. -plast), s.n. **1.** Conţinut citoplasmatic care formează celula infuzorilor. **2.** Corpuscul prezent în entroplasma unor cloroficee. **3.** Micronucleu la organismele protiste; **~ pleură** (v. -pleură), s.f., tegument intern al seminţei; **~ ptil** (v. -ptil), adj. (despre embrion) cu plumula răsucită în cotiledon; **~ radioterapie** (v. radio-, v. -terapie), s.f., tratament medical cu raze X al tumorilor aflate în organele profunde; **~ riz** (v. -riz), adj. (despre embrion) cu radicula cuprinzând primordiul rădăcinii; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru cercetarea cavităţilor interne; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de examinare pe viu a interiorului organelor cavitare sau tubulare; **~ sperm** (v. -sperm), s.n., ţesut vegetal albuminos intern al seminţei, care nutreşte embrionul; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor format în interiorul celulei-mamă sau în sporangele închis; **~ stetoscop** (v. steto-, v. -scop), s.n., tip de stetoscop pentru ascultarea inimii prin esofag; **~ stomă** (v. -stomă), s.f. **1.** Deschizătură a integumentului intern al ovulului. **2.** Dinţii interni ai peristomiului muşchilor frondoşi; **~ tecă** (v. -tecă), s.f. **1.** Strat intern al grăuntelui de polen. **2.** Peretele intern al sporogonului. **3.** Membrană internă a bazei anterelor. **4.** Peretele intern al sacului embrionar; **~ telocit** (v. telo-_1, v. -cit), s.n., celulă subţire care formează endoteliul inimii şi al vaselor de sânge şi limfatice; **~ term** (v. -term), adj. (despre fenomene fizice sau chimice) care absoarbe căldură din

exterior; *sin.* endotermic; **~ termic** (v. -termic), adj., endoterm*; **~ termie** (v. -termie), s.f., reacţie care se efectuează prin absorbţie de căldură; **~ tireopexie** (v. tireo-, v. -pexie), s.f., eliberare chirurgicală a glandei tiroide de trahee; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre ciuperci) care îşi procură substanţe nutritive din interiorul unui ţesut străin; **~ xil** (v. -xil), adj., aflat în interiorul lemnului; **~ xilofite** (v. xilo-, v. -fit), s.f.pl., paraziţi criptogamici din corpul plantelor lemnoase; **~ zoic** (v. -zoic), adj. **1.** Care trăieşte în organismul animalelor. **2.** Care se răspândeşte prin intermediul dejecţiilor animalelor; **~ zoobiont** (v. zoo-, v. -biont), s.n., organism cu biotopul în interiorul unui animal; **~ zoocore** (v. zoo-, v. -cor), s.f.pl., plante ale căror seminţe, consumate de animale, trec prin intestinele acestora şi apoi sunt diseminate prin dejecţie; **~ zoocorie** (v. zoo-, v. -corie_2), s.f., răspândire a seminţelor plantelor prin intermediul dejecţiei animale.

ENE-, v. **ENEA-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., care are nouă spini; **~ andru** (v. -andru), adj., prevăzut cu nouă stamine; **~ aploid** (v. haplo-, v. -id), adj., s.n. (organism ale cărui celule somatice au nouă seturi de cromozomi; **~ odă** (v. odă), s.f., tub electronic cu nouă electrozi.

ENEA- "nouă, cu nouă". #1 gr. *ennea* "nouă" > fr. *ennéa-,* engl. *id.* > rom. *enea-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2) adj., cu nouă frunze sau foliole; **~ gin** (v. -gin), adj., care are nouă pistile; **~ gon** (v. -gon_2), s.n., poligon cu nouă unghiuri şi cu nouă laturi; **~ petal** (v. -petal), adj., care are nouă petale; **~ silab** (v. -silab), adj., s.m. (vers) format din nouă silabe; **~ sperm** (v. -sperm), adj., care are nouă seminţe; **~ stil** (v. -stil), adj., cu nouă coloane.

ENEO- "aramă, de aramă". #1 L *aeneus* "de aramă" > fr. *énéo-* > rom. *eneo-*. #2 **~ litic** (v. -litic_1), s.n., ultima fază a neoliticului, caracterizată prin folosirea uneltelor de piatră şi a podoabelor de aramă.

ENERGO- „energie, puls cardiac". #1 gr. *energos* "activ" > fr. *énergo-* > rom. *energo-.* #2 **~ logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază diversele forme de energie fizică sau spirituală, precum şi relaţiile între sistemele acestor energii; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru studierea pulsului inimii.

ENO- (OENO-) (OINO-) „vin, vinicol". #1 gr. *oinos* "vin" > fr. *oeno-, oino-*, germ. *öno-,* it. *eno-*, engl. *oeno-, eno-* > rom. *eno-, oeno-, oino-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., s.n.,f., (persoană interesată în producerea şi ameliorarea vinurilor; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în enologie; **~ logie (oenologie)** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu tehnologia producerii şi conservării vinurilor; **~ manie (oenomanie)** (v. -manie), s.f., impuls patologic de a bea vin; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare a

cantităţii de alcool din vinuri; ~ **tehnie** (v. -tehnie), s.f., disciplină care studiază metodele de preparare şi de conservare a vinurilor; *sin.* enotehnică; ~ **terapie** (v. terapie), s.f., utilizare a vinului în scop terapeutic.

ENSI- "sabie, ascuţit". #1 L *ensis* "sabie" > fr. *ensi-*, germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *ensi-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj. (despre frunze) în formă de sabie.

-ENTER "intestin". #1 gr. *enteron* "maţ, intestin" > fr. *-entére* > rom. *-enter.*

ENTER-, v. **ENTERO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere acută în intestine; ~ **ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare patologică a intestinului; ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a unei părţi din intestin; ~ **odinie** (v. -odinie), s.f., colică nervoasă.

-ENTERIE "intestin". #1 gr. *enteron* "intestin" > fr. *-enterie,* germ. *id.*, it. *-enteria* > rom. *-enterie.*

ENTERO- "intestin, tub digestiv, viscere, intestinal". #1 gr. *enteron* "maţ, intestin" > fr. *entero-,* germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *entero-.* #2 ~ **bacter** (v. -bacter), s.n., germen saprofit care trăieşte în tubul digestiv al omului şi al animalului; ~ **blast** (v. -blast), s.n., endodermul primitiv după formarea mezoblastului; ~ **cel** (v. -cel_2), s.n., hernie intestinală; ~ **centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie a intestinului; ~ **cistocel** (v. cisto-, v. -cel_2), s.n., hernie mixtă a intestinului şi a vezicii urinare prin aceeaşi breşă parietală; ~ **cistoplastie** (v. cisto-, v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de unire a unui segment exclus din intestin cu vezica urinară, pentru a-i mări capacitatea; ~ **cliză** (v. -cliză_2), s.f., spălătură intestinală; ~ **coc** (v. -coc), s.m., streptococ izolat din materiile fecale care trăieşte saprofit în intestin; ~ **cocemie** (v. -coc, v. -emie), s.f., infecţie cu aspect septicemic, provocată de streptococi din grupul D (enterococi); ~ **epiplocel** (v. epiplo-, v. -cel), s.n., hernie mixtă a intestinului şi a epiploonului; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., de origine intestinală; ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează motilitatea intestinală şi presiunile intraintestinale; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică a motilităţii intestinale şi a presiunilor intraintestinale; ~ **hemoragie** (v. hemo-, v. -ragie), s.f., hemoragie intestinală; ~ **hepatocel** (v. hepato-, v. -cel_2), s.n., hernie ombilicală congenitală a ficatului şi a intestinului; ~ **hidrocel** (v. hidro-_1, v. -cel_2), s.n., hernie intestinală a hidrocelului; ~ **id** (v. -id), adj., enteromorf*; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune minerală formată în intestin; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul tractului intestinal; ~ **megalie** (v. -megalie), s.f., lărgire patologică a calibrului intestinal; ~ **mer** (v. -mer), s.n., segment al tubului digestiv embrionar; ~

mixoree (v. mixo-_1, v. -ree), s.f., secreţie exagerată de mucus intestinal; **~ morf** (v. -morf), adj., în formă de intestin; *sin.* enteroid; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune localizată pe intestin; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a intestinutui de peretele abdominal; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală în care se utilizează ca material de plastie o ansă de intestin subţire; **~ plexie** (v. -plexie), s.f., operaţie chirurgicală de unire a două segmente de intestin secţionat prin intermediul unor ace elastice de fixare; **~ proctie** (v. -proctie), s.f., anus artificial; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare a intestinului în partea de jos a cavităţii abdominale; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a unei plăgi intestinale; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie intestinală; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat în enteroscopie, format dintr-un tub drept şi un dispozitiv de iluminat; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a intestinului cu ajutorul enteroscopului; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., contracţie spasmodică a intestinului; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtare patologică a intestinului; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de deschidere la piele a unei anse intestinale; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical folosit în enterotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a peretelui intestinal; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre toxine) care prezintă afinitate pentru intestin; **~ zoar** (v. -zoar), s.n., vierme sau parazit intestinal.

ENTOMO- "insecte, de insecte". #1 gr. *entomon* "insectă" > fr. *entomo-*, germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.,* rom. *entomo-.* #2 **~ corie** (v. -corie_2), s.f., diseminare a sporilor şi a seminţelor prin intermediul insectelor; **~ fag** (v. -fag), adj., s.m.,f. (plantă sau animal) care se hrăneşte cu insecte; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., hrănire cu insecte; **~ fil** (v. -fil), adj., s.f.pl. **1.** Adj. (Despre plante) La care polenizarea se realizează prin intermediul insectelor. **2.** S.f.pl. Plante alogame adaptate la polenizarea cu ajutorul insectelor; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., polenizare realizată prin intermediul insectelor; *sin.* entomogamie; **~ fit** (v. -fit), adj. (despre ciuperci şi bacterii) care parazitează pe insecte; **~ gam** (v. -gam), adj. (despre flori) care este polenizat de insecte; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., entomofilie*; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre fungi) care creşte pe insecte; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., entomologie descriptivă; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de insectă; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., insectă fosilă; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în entomologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul insectelor; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., ciuperci parazite ale insectelor; **~ patogen** (v. pato-, v. -gen_1), adj. (despre bacterii) care infectează corpul insectelor,

provocându-le moartea; **~ steg** (v. -steg), adj. (despre testul forminiferelor pluriloculare) care este fusiform şi înrulat în 2-3 şiruri spirale; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., disecţie a insectelor; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., încrengătură de animale nevertebrate având scheletul segmentat şi articulat.

EO- "primitiv, preistoric". #1 gr. *eos* "devreme, zori de zi" > fr. *éo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *eo-.* #2 **~ antrop** (v. -antrop), s.m., gen de maimuţe antropoide fosile, foarte asemănătoare cu omul; *sin.* omul de Piltdown; **~ biogeneză** (v. bio-, v. -geneză), s.f., totalitatea proceselor care au dus la apariţia vieţii; **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., formaţiuni previi din care au rezultat, acum câteva miliarde de ani, primele celule; **~ cen** (v. **-**cen_1), s.n., adj. **1.** S.n. Epocă geologică cuprinzând prima parte a perioadei paleogene. **2.** Adj. Care aparţine acestei epoci geologice; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., piatră din epoca preistorică, cioplită grosolan, folosită de omul primitiv ca primă unealtă; **~ litic** (v. -litic_1), s.n., adj. **1.** S.n. Epoca pietrei cioplite. **2.** Adj. Care datează din această epocă; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanţă primitivă, anterioară protoplasmei; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., animale nevertebrate cu corpul format din segmente articulate sau inelate; **~ zoic** (v. -zoic), s.n., adj. **1.** S.n., adj. Proterozoic*. (1, 2). **2.** Adj. Care se referă la apariţia vieţii; **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., particule formate din acizi ribonucleici, constituind prima etapă de formare a ribozomilor.

EOLO- "instabil, inegal, necoplanar". #1 gr. *aiolos* "vânt, repede, înclinat" > fr. *éolo- >* rom. *eolo-.* #2 **~ clin** (v. -clin), adj., referitor la calitatea a două drepte de a fi necoplanare; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre substanţe sau corpuri) care nu prezintă proprietăţi fizice identice în toate direcţiile; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., însuşirea unei substanţe sau a unui corp de a fi eolotrop.

EPEIRO-, v. **EPIRO-.**

EPENDIMO- "ependim, membrană epitelială". #1 gr. *ependyma* "ceea ce este peste îmbrăcăminte" > fr. *épendymo- >* rom. *ependimo-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă ependimală.

EPICICLO- "cerc exterior". #1 gr. *epikyklos* „deasupra cercului" > fr. *épicyclo-,* engl. *id.* > rom. *epiciclo-.* #2 **~ idă** (v. -id), s.f., curbă plană descrisă de un punct de pe un cerc mobil care se rostogoleşte fără să alunece pe un cerc fix.

EPIDEMIO- "epidemie, epidemic". #1 gr. *epidemios* "care se stabileşte într-o ţară" > fr. *épidémio-,* germ. *id.*, it. *id.* > rom. *epidemio-.* #2 **~ log** (v. -log), adj., s.m.,f., specialist în epidemiologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază cauzele şi natura epidemiilor.

EPIDERMO- "epidermă, epidermic". #1 gr. *epidermis* "epidermă" > fr. *épidermo-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *epidermo-.* #2 **~ displazie** (v. dis-, v. -plazie), s.f., dermatoză precanceroasă, caracterizată printr-o erupţie generalizată de papule verucoase; **~ fiţie** (v. -fiţie), s.f., boală de piele datorată unor ciuperci microscopice care se localizează în epidermă; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu epiderma; **~ liză** (v. -liză), s.f., sensibilitate deosebită a epidermei, caracterizată prin formarea de bule cu conţinut seros.

EPIDIDIM-, v. **EPIDIDIMO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., operaţie chirurgicală de ablaţie a epididimului.

EPIDIDIMO- „epididim". #1 gr. *epididymis* "situat deasupra testiculului" > fr. *épididymo-,* engl. *id.,* it. *epididimo-* > rom. *epididimo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., examen radiografic al epididimului, prin injectarea unei substanţe de contrast; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a epididimului; **~ vasectomie** (v. vas-, v. vaso-, v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a epididimului şi a unei porţiuni a canalului deferent.

EPIE „pronunţie, rostire". #1 gr. *epos* "vorbire, cuvânt" > fr. *-épie,* germ. *id.* > rom. *-epie.*

EPIFIZIO- "epifiză, epifizar". #1 gr. *epiphysis* „excrescenţă" > fr. *épiphysio-* > rom. *epifizio-.* #2 **~ deză** (v. -deză), s.f., operaţie chirurgicală practicată asupra cartilajelor de creştere în scopul blocării dezvoltării osoase; **~ liză** (v. -liză), s.f., dezlipire a epifizei de metafiză la nivelul cartilajului de creştere.

EPIGASTR-, v. **EPIGASTRO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea epigastrului.

EPIGASTRO- "epigastru, epigastric". #1 gr. *epigastrion* "deasupra stomacului" > fr. *épigastro-,* engl. *id.* > rom. *epigastro-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie epigastrică; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a unei hernii epigastrice.

EPILEPTO- "epilepsie". #1 gr. *epileptos* "care suferă de epilepsie" > fr. *épilepto-,* engl. *id.* > rom. *epilepto-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1) adj., care produce epilepsie; **~ id** (v. -id), adj., care prezintă aparenţele epilepsiei.

EPIPLO- (EPIPLOO-) "epiploon, ligament peritoneal". #1 gr. *epiploon* "care pluteşte, care înoată" > fr. *épiplo-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *epiplo-, epiploo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a epiplonului; **~ enterocel** (v. entero-, v. -cel_2), s.n., hernie simultană a epiploonului şi a intestinului; **~ merocel** (v. mero-, v. -cel_2), s.n., hernie crurală a epiploonului; **~ pexie (epipioopexie)** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a epiploonului de

peretele abdominal; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a epiploonului.

EPIPLOO-, v. **EPIPLO-.**

EPIREO- "factori externi". #1 gr. *epirrheo* "a curge peste" > fr. *épirréo-,* engl. *epirrheo-,* germ. *id.* > rom. *epireo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu al influenţei factorilor externi asupra plantelor.

EPIRO- (EPEIRO-) "scoarţă terestră, mediu terestru". #1 gr. *epeiros* „pământ ridicat, continent" > fr. *épiro-,* germ. *id.,* engl. *id., epeiro-* > rom. *epiro-, epeiro-.* #2 **~ genetic** (v. -genetic), adj. (despre mişcări tectonice) care are caracter oscilatoriu şi care determină ridicarea sau scufundarea unor blocuri continentale; *sin.* epirogenic; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de ridicare a unor porţiuni mari din scoarţa terestră deasupra nivelului mării, datorită mişcărilor tectonice oscilatorii; **~ genic** (v. -genic), adj., epirogenetic*; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ecologie a mediului terestru.

EPISTEMO- "cunoaştere". #1 gr. *episteme* "cunoaştere, ştiinţă" > fr. *épistémo-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *epistemo-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., adept al epistemologiei; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., parte a gnoseologiei care studiază procesul cunoaşterii din cadrul diferitelor ştiinţe; *sin.* teorie a cunoaşterii ştiinţifice.

EPISTOLO- "scrisoare". #1 gr. *epistole* „scrisoare" > fr. *épistolo-,* it. *id.* > rom. *epistolo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.m., autor de epistole; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Sistem de scriere vulgară la vechii egipteni. **2.** Arta de a redacta scrisori.

EPIZIO- "vulvă, regiune vulvară". #1 gr. *epeision* "pubis, regiune pubiană" > fr. *épisio-,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *epizio-.* #2 **~ cel** (v. -ce1_2), s.n., hernie inghino-vaginală; **~ perineoplastie** (v. perineo-, v. -plastie), s.f., operaţie de chirurgie plastică pentru refacerea rupturii perineovulvare; **~ perineorafie** (v. perineo-, v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a rupturii perineovulvare; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., suturare parţială medicală a feţelor interne ale labiilor, pentru strâmtorarea orificiului vulvar; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtorare patologică a vulvei; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a regiunii vulvare (labia mare, labia mică şi inelul himenal).

EPO- "poem, epos". #1 gr. *epos* "povestire, poem, cântec" > fr. *epo-*, germ. *id.,* it. *id.* > rom. *epo*-. #2 **~ pee** (v. -pee), s.f., specie în versuri a genului epic, de mare întindere, în care sunt narate fapte eroice, legendare sau istorice, dominate de personaje extraordinare sau supranaturale.

EPOICO- "aclimatizare". #1 gr. *epoikeo* "a coloniza" > fr. *époico-,* germ.

epoiko-, engl. *id.* > rom. *epoico-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante antropocore, mai ales buruieni, care cresc numai în locuri speciale.

-ERASTIE "iubire, dragoste". #1 gr. *erastes* „îndrăgostit" > fr. *-erastie,* germ. *id.,* it. *-erastie* > rom. *-erastie.*

ERBI- "iarbă, buruiană". #1 L *herba* "iarbă" > fr. *herbi-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *erbi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care distruge ierburile dăunătoare agriculturii; **~ color** (v. -color) adj., de culoarea verde a ierbii; **~ fer** (v. -fer), adj., acoperit cu ierburi; **~ vor** (v. -vor), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care se hrăneşte cu ierburi. **2.** S.n.pl. Grup de mamifere care se hrănesc cu vegetale, având o dentiţie specială.

EREDO- "ereditate, moştenit". #1 L *heres, (-edis)* "moştenitor, urmaş" > fr. *hérédo-,* germ. *id.*, it. *eredo-* > rom. *eredo-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fenomenele eredităţii şi variabilităţii în organismele vii; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune moştenită sau transmisă ereditar.

-EREMIE "lipsă, absenţă". #1 gr. *eremia* "absenţă" > fr. *-érémie* > rom. *-eremie.*

EREMO- "deşert, pustiu, gol". #1 gr. *eremos* "gol, deşert" > fr. *érémo-,* it. *id.* > rom. *eremo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care preferă deşerturile; **~ fite** (v. -fit) s.f.pl., plante xerofile care cresc în deşerturi; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de deşert.

-ERETIC "care stimulează, care măreşte". #1 gr. *airetikos* "care aţâţă, care excită" > fr. *-érétique* > rom. *-eretic.*

EREUTO- "roşeaţă, îmbujorare". #1 gr. *ereuthos* "roşeaţă" > fr. *éreutho-* > rom. *ereuto-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a roşi în public; *sin.* cromatofobie, eritrofobie.

-EREZĂ "prindere, înhăţare, luare". #1 gr. *hairesis* "luare, smulgere, ridicare" > fr. *-érése,* germ. *id.* > rom. *-ereză.*

ERGASIO- „muncă, activitate umană". #1 gr. *ergasia, (-os)* "muncă" > fr. *ergasio-,* germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *ergasio-.* #2 **~ figofite** (v. figo-, v. -fit), s.f.pl., plante introduse de om pentru nevoile sale şi apoi evadate din cultură, azi subspontane; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl. specii vegetale străine, introduse de om, voluntar, în cultură; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică faţă de muncă; **~ lipofite** (v. lipo-_2, v. -fit), s.f.pl., relicte ale plantelor de cultură ce se menţin drept componenţii unei flore.

ERGASTO- „care elaborează, care transportă". #1 gr*.* *ergastes* "muncitor, lucrător" > fr. *ergasto-,* germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *ergasto-.* #2 **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., grup de ribozomi care posedă componente

citoplasmice, având rol de elaborare şi de transport al proteinelor.

-ERGIE „efort, energie, muncă, activitate". #1 gr*. ergon* „muncă, efort" > fr. *-ergie,* germ. *id.,* engl. *-ergy,* it. *-ergia* > rom. *-ergie.*

ERGO- "muncă, activitate, ocupaţie". #1 gr*. ergon* "lucrare, muncă" > fr. *ergo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *ergo-.* #2 **~ dinamograf** (v. dinamo-, v. -graf), s.n. ergograf*; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., ansamblu de factori care condiţionează creşterea organismelor; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea grafică a forţei musculare şi a lucrului mecanic rezultat din contracţia muşchilor; *sin*. ergodinamograf; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Metodă de înregistrare grafică a oboselii unui muşchi. **2.** Descriere analitică a tehnicii muncii specifice unei comunităţi etnice; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la ergograf; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă despre bunurile materiale ale culturii; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu determinarea lucrului mecanic efectuat în timpul unui efort fizic; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.n., aparat pentru măsurarea lucrului mecanic; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., ştiinţă interdisciplinară care se ocupă cu studiul condiţiilor şi metodelor de muncă în vederea normării raţionale a acestora; *sin*. etnoergonomie; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratarea unor afecţiuni mintale prin muncă; *sin.* terapeutică ocupaţională; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., stare determinată de intensificarea proceselor de combustie şi apărare generală a organismului; *sin*. ergotropism; **~ zom** (v. -zom), s. m., agregat ribozomic format dintr-o singură moleculă de mARN şi un grup de ribozomi; *sin*. polizom.

ERIO- "păr, lână, pâslos, lanuginos". #1 gr. *erion* "păr, lână" > fr. *ério-,* engl. *id.* > rom. *erio-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe lanuginoase; **~ corie** (v. -corie_2), s.f., răspândire a seminţelor cu ajutorul perilor; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., aberaţie gustativă specifică oilor, care constă din consumul lânii; **~ fil** (v. **-**fil_2), adj. (despre plante) cu frunze pufoase; **~ for** (v. -for), adj., cu aspect de lână sau de bumbac; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea diametrului eritrocitelor; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale pufoase.

ERITR-, v. **ERITRO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., eritrocitemie*; **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f., maladie congenitală constând în pigmentarea în roşu a dinţilor; **~ opsie** (v. -opsie) s.f., vedere colorată în roşu; **~ urie** (v. -urie), s.f., coloraţie în roşu a urinii.

ERITRO- "culoare roşie, înroşire, hematie". #1 gr*. erythros* "roşu, roşeaţă" > fr. *érythro-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *eritro*- > rom. *eritro*-. #2 **~ blast** (v. -blast), s.m., celulă roşie primitivă, cu nucleu, care produce hematia; **~**

blastemie (v. -blast, v. -emie), s.f., maladie caracterizată prin prezenţa eritroblaştilor în sânge; **~ blastoliză** (v. blasto-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a eritroblaştilor; **~ blastopenie** (v. blasto-, v. -penie), s.f., reducere anormală a numărului de eritroblaşti din măduva spinării; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe roşii; **~ cheratodermie (eritrokeratodermie)** (v. cherato-, v. -dermie), s.f., boală de piele sub formă de placarde roşii, care pot deveni verucoase; **~ cianoză** (v. -cianoză), s.f., eritem de culoare violacee la extremităţile membrelor; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă sanguină de culoare roşie; *sin*. hematie, eritroplast; **~ citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., creştere a numărului de hematii din sânge; *sin.* eritremie; **~ citoliză** (v. cito-, v. -liză), s.f., hemoliză*; **~ citometrie** (v. cito-, v. metrie_1), s.f., totalitatea metodelor şi procedeelor de măsurare a eritrocitelor; **~ citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., scădere anormală a numărului de globule roşii din sânge; *sin*. eritropenie; **~ citopoieză** (v. cito-, v. -poieză), s.f., eritropoieză*; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri de culoare roşie; **~ clazie** (v. -clazie), s.f., proces de fragmentare a globulelor roşii; **~ cont** (v. -cont), s.m., corpuscul în formă de bastonaş, prezent în globulele roşii; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., roşeaţă inflamatorie generalizată a pielii; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre celule) care prezintă afinitate deosebită pentru coloranţii roşii; **~ filă** (v. -fil_2), s.f., pigment roşu prezent în frunzele şi talurile unor alge; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., ereutofobie*; **~ ftizie** (v. -ftizie), s.f., suprimare a funcţiei eritropoietice a măduvei oaselor; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., anemie hipoplastică congenitală; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., celulă originară a seriei eritrocitare; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., parte din hemogramă referitoare la seria roşie, numărul de eritrocite şi reticulocite, valoarea globulară etc.; **~ leucemie** (v. leuc-, v. leuco-, v. -emie), s.f., formă de leucoză în care proliferarea atinge seria granulocitară şi eritropoietică; *sin*. eritroleucoză; **~ leucotrombocitemie** (v. leuco-, v. trombo-, v. -cit, v. -emie), s.f., proliferare globală a elementelor medulare hematopoietice, cu apariţia elementelor tinere în circulaţia sanguină periferică; **~ melalgie** (v. mel-_1, v. melo-_1, v. -algie), s.f., acromegalie*; **~ melie** (v. -melie), s.f., maladie cronică a pielii la nivelul extremităţilor corpului; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile globulelor roşii; **~ penie** (v. -penie), s.f., scădere anormală a numărului de globule roşii din sânge; **~ picnoză** (v. **-**picnoză), s.f., alterare a globulelor roşii, caracterizată prin separaţia unei pigmentaţii brune în interiorul lor; **~ plast** (v. -plast), s.n., eritrocit*; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., maladie dermică precanceroasă, care se prezintă sub formă de placarde de culoare roz-

cenuşie, cu cruste gălbui; **~ poieză (eritropoieză)** (v. -poieză), s.f., proces de formare a globulelor roşii; *sin*. eritrocitopoieză; **~ rexie** (v. -rexie), s.f., fragmentare a celulelor roşii; **~ trih** (v. **-**trih), adj., cu peri de culoare roşie.

ERO-_1 "plăcere sexuală". #1 gr. *eros* "dragoste" > fr. *éro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ero-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., susceptibil de a provoca o excitaţie sexuală.

ERO-_2 "timpuriu, primăvăratic". #1 gr. *era* "primăvară" > fr. *éro-,* engl. *id.* > rom. *ero-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care înfloreşte de timpuriu.

EROTO- "iubire fizică, sexualitate". #1 gr. *eros, (-otos)* "dragoste, iubire" > fr. *éroto-,* germ. *id.*, it. *id.* > rom. *eroto-.* #2 **~ man** (v. -man_1), adj., s.m.,f. (persoană) obsedată sexual; **~ manie** (v. -manie), s.f., stare morbidă care se caracterizează prin predominarea ideilor sexuale; *sin.* obsesie sexuală.

ERPETO- (HERPETO-) "şerpi, reptile". #1 gr. *herpeton* "şarpe, reptilă" > fr. *herpéto-, erpéto-* > rom. *erpeto-, herpeto-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de şarpe; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în erpetologie; **~ logie (herpetologie)** (v. **-**logie_1), s.f., disciplină care studiază amfibienii şi reptilele.

ERUCI- "omidă". #1 L *eruca* "omidă" > fr. *éruci-,* engl. *id.* > rom. *eruci-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de omidă; **~ vor** (v. -vor) adj. (despre păsări) care se hrăneşte cu omizi.

ESCARO- (ESCHARO-) "focar, crustă tisulară". #1 gr. *eskhara* "focar, crustă, coajă" > fr. *escharo-,* engl. *id.* > rom. *escaro-, escharo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu o crustă tisulară; **~ strofă** (v. -strofă), s.f., orânduire a cromoplastelor în focarul de lumină.

ESCATO- (ESCHATO-) (ESHATO-) "sfârşit, final, ultim". #1 gr. *eskhatos* "final, ultim" > fr. *eschato-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *escato-, eschato-, eshato-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., totalitatea concepţiilor mistice referitoare la soarta finală a omului şi a omenirii.

ESCHATO-, v. **ESCATO-.**

ESHATO-, v. **ESCATO-.**

ESOCI- "ştiucă". #1 L *esox, (-ocis)* "ştiucă" > fr. *ésoci-* > rom. *esoci*-. #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a pisciculturii care se ocupă cu creşterea ştiucii; **~ forme** (v. -form) s.f.pl., ordin de peşti teleosteeni fizostomi, cu corpul alungit, acoperit cu solzi mărunţi şi cicloizi, având ca tip reprezentativ ştiuca.

ESOFAG-, ESOFAGO-. #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere esofagiană; **~**

ectazie (v. -ectazie), s.f., dilataţie anormală a esofagului; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a unei părţi din esofag.

ESOFAGO- "esofag, esofagian". #1 gr. *oisophagos* "gât, gâtlej" > fr. *oesophago-,* germ. *ösophago-,* it. *esofago-,* engl. *esophago-* > rom. *esofago-.* #2 **~ cardiotomie** (v. cardio-, v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a manşonului fibros stenozat al unui cardiospasm, cu conservarea mucoasei esofagiene; **~ cel** (v. **-**cel), s.n., diverticul esofagian, produs de hernia mucoasei; **~ gastrostomie** (v. gastro-, v. -stomie), s.f., creare operatorie, în cazul unui cardiospasm, a unei anastomoze între punga de dilataţie a esofagului inferior şi punga cu aer a stomacului; **~ jejunogastrostomie** (v. jejuno-, v. gastro-, v. -stomie), s.f., restabilire operatorie a tranzitului digestiv după rezecţia porţiunii proximale a stomacului; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere patologică a peretelui esofagian; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile esofagului; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie de chirurgie plastică a esofagului; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examenul endoscopic al esofagului; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., explorare endoscopică a esofagului; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., mişcare spastică a pereţilor esofagieni; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare anormală a cavităţii esofagiene; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de deschidere la piele a esofagului; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în esofagotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a peretelui esofagian.

ESTESIO-, v. **ESTEZIO-.**

-ESTEZIE "senzaţie, sensibilitate, perceptibilitate". #1 gr. *aisthesis* "simţire, percepţie, sensibilitate" > fr. *-esthésie,* germ. *-ästhesie,* it. *-estesia,* engl. *-esthesia* > rom. *-estezie.*

ESTEZIO- (ESTESIO-) "senzaţie, sensibilitate". #1 gr. *aisthesis* "percepere, simţire, senzaţie" > fr. *esthésio-,* germ. *ästhesio-,* it. *estesio-,* engl. *estehesio-* > rom. *estezio-, estesio-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă ganglionară embrionară; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce sensibilitate organică; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fenomenelor senzoriale; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de măsurare a sensibilităţii tactile cu ajutorul esteziometrului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument medical cu care se măsoară sensibilitatea tactilă; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru tulburările sensibilităţii organice.

ESTRO- (OESTRO-) "excitaţie sexuală, estru, estral". #1 gr. *oistros* "tăun, dorinţă violentă, impuls sexual" > fr. *oestro-*, germ. *ostro-,* it. *estro-,* engl.

oestro-, estro- > rom. *estro-, oestro-.* #2 **~ gen (oestrogen)** (v. -gen_1), adj., s.n. (hormon feminin) care provoacă apariţia ciclului estral la mamifere; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., prezenţa hormonilor estrogeni în organism; **~ manie** (v. -manie), s.f., nimfomanie*.

ETEO- "mascul, masculin". #1 gr. *etheos* "tânăr" > fr. *éthéo-,* engl. *id.* > rom. *eteo-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Proces de reproducere a unui organism dintr-un gamet masculin. **2.** Tip de partenogeneză din care iau naştere numai descendenţi masculi.

ETERO-, v. **HETERO-.**

ETIMO-, "etimon, sens adevărat". #1 gr. *etymos* "real, veritabil, adevărat" > fr. *étymo-,* germ. *id.*, it. *etimo-* > rom. *etimo-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în etimologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Stabilire a originii unui cuvânt prin explicarea evoluţiei lui fonetice şi semantice. **2.** Ramură a lingvisticii care studiază originea cuvintelor unei limbi.

ETIO- (AETIO-) "cauză, factor". #1 gr. *aitia* "cauză" > fr. *étio-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *aetio-, ätio-* > rom. *etio-, aetio-.* #2 **~ gen (aetiogen)** (v. -gen_1), adj. (despre o mişcare) cauzată de factori sau de excitaţii din exterior; *sin.* etiogenic; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină medicală care tratează despre cauzele bolilor. **2.** Ştiinţă a descifrării cauzelor lucrurilor; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică a plantelor cauzată de factori externi; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare a organelor vegetale produsă de excitaţii externe; **~ nomic** (v. -nomic), adj. (despre mişcare) cauzat de factori sau de excitaţii externe; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre tratament) care se adresează cauzelor bolii; *sin.* etiotropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., etiotrop*.

ETMO- "ciur, sită; ciuruit, găurit". #1 gr. *ethmos* "ciur, sită" > fr. *ethmo-,* germ. *id.,* it. *etmo-* > rom. *etmo-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru cu nasul în formă de trompă; **~ id** (v. -id), s.n., os nepereche al craniului, străpuns de numeroase orificii, care formează peretele nărilor; **~ idectomie** (v. -id, v. -ectomie), s.f., operaţie chirurgicală de îndepărtare a leziunilor celulare etmoidale.

ETN-, v. **ETNO-.** #2 **~ arh** (v. -arh), s.m., comandant al unei provincii a Imperiului Roman; **~ arhie** (v. -arhie_1) s.f., teritoriu administrat de un etnarh; **~ onim** (v. -onim), s.n., nume de popor; **~ onimie** (v. -onimie), s.f., studiu lingvistic al antroponimelor aparţinând unei comunităţi etnice.

ETNO- "popor, comunitate etnică, rasă". #1 gr. *ethnos* "popor, naţiune" > fr. *ethno-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *etno-* > rom. *etno-.* #2 **~ astronomie** (v. astro-, v. -nomie), s.f., disciplină care studiază motivele şi riturile

tradiţionale cu caracter astronomic aparţinând unei comunităţi etnice; ~ **axiologie** (v. axio-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază geneza, structura şi funcţia valorilor culturale dintr-o comunitate etnică; ~ **biografie** (v. bio-, v. -grafie), s.f., autobiografie a unui popor; ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care tratează despre raporturile dintre om şi mediul ambiant; ~ **cid** (v. -cid), s.n. **1.** Ucidere în masă a unei comunităţi etnice. **2.** Modificare forţată şi programată a structurii biosociale sau culturale a unei unităţi etnice; ~ **coregrafie** (v. core-_1, v. coreo-_1, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază activitatea ludică (jocul şi dansul) a unei comunităţi etnice; ~ **craţie** (v. -craţie), s.f., conducere a unei comunităţi etnice de către proprii ei reprezentanţi; ~ **cultură** (v. -cultură), s.f., cultură proprie unei comunităţi etnice; ~ **demografie** (v. demo-, v. -grafie), s.f., demografie a unităţilor şi a grupurilor etnice; ~ **ergonomie** (v. ergo-, v. -nomie), s.f., ergonomie*; ~ **filie** (v. -filie_1), s.f., afecţiune deosebită pentru tot ceea ce priveşte viaţa unei comunităţi etnice; ~ **filozofie** (v. filo-_3, v. -zofie), s.f., totalitatea conceptelor filozofice ale unei grupări etnice; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică faţă de tot ceea ce aparţine unei comunităţi etnice; ~ **genealogie** (v. genea-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază geneza popoarelor şi legăturile lor etnice; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a unui popor ca unitate social-istorică; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., ramură a antropologiei care studiază originea şi filiaţia raselor şi a popoarelor; ~ **geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază influenţa reciprocă dintre mediul geografic şi comunitatea etnică; ~ **geologie** (v. geo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază stratigrafia civilizaţiei şi culturii unei comunităţi etnice; ~ **gonie** (v. -gonie), s.f., concept care cuprinde geneza, evoluţia şi dispariţia unui popor din perspectiva mitologiei; ~ **graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în etnografie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază felul de trai, viaţa materială şi spirituală a unui popor; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a unor fenomene etnografice; ~ **iatrie** (v. -iatrie), s.f. disciplină care tratează despre datinile, obiceiurile şi practicile medicale ale unei comunităţi etnice; ~ **id** (v. -id), s.m., element constitutiv al unei unităţi etnice, care nu posedă autonomie; ~ **lit** (v. -lit_2), s.m., element constitutiv al unui fenomen de civilizaţie sau de cultură, extras prin etnoliză; ~ **liză** (v. -liză), s.f., analiza calitativă a unui fenomen, fapt de civilizaţie sau de cultură; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în etnologie; ~ **logie** (v. **-**logie_1), s.f., ştiinţă care studiază liniile directoare ale structurii

şi evoluţiei popoarelor; ~ **metodologie** (v. metodo-, v. -logie_1), s.f., metodologie de tip epistemologic a cercetării etnologice; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă de măsurarea elementelor, relaţiilor, proceselor etnoculturale şi etnocivilizatoare, proprii unei unităţi etnice; ~ **muzicolog** (v. muzico-, v. -log), s.m.,f., specialist în etnomuzicologie; ~ **muzicologie** (v. muzico-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază activitatea muzicală a unei comunităţi etnice; ~ **pedagogie** (v. ped_-1, v. pedo_-1, v. -agogie), s.f., ştiinţă a educaţiei permanente a maselor de adulţi; ~ **psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază viaţa unui popor şi producţiile sale după însuşirile lui psihologice caracteristice; ~ **sociologie** (v. socio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care interpretează fenomenele sociale cu ajutorul datelor etnologiei; ~ **tanatologie** (v. tanato-, v. -logie_1), s.f., disciplină etnologică având ca obiect de studiu riturile de înmormântare ale unei grupări etnice; ~ **tip** (v. -tip), s.n., formaţiune biopsihică specifică unui grup etnic, înainte şi după procesul de educaţie complexă; ~ **zoologie** (v. zoo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile reciproce dintre comunitatea etnică şi mediul zoologic înconjurător.

ETO- "morav, obicei, comportament". #1 gr. *ethos* "obicei, caracter" > fr. *étho-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *eto-* > rom. *eto-.* #2 ~ **craţie** (v. -craţie), s.f., guvernământ fondat numai pe principiile moralei; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a obiceiurilor, practicilor şi uzanţelor etnice; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare a comportamentului animalelor; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în etologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină având ca obiect studiul moravurilor popoarelor. **2.** Ştiinţă care studiază evoluţia comportamentului şi modul de viaţă al plantelor şi animalelor. **3.** Ştiinţa legilor care determină formarea caracterelor; ~ **mer** (v. -mer), s.f., organism vegetal cu un număr normal de cromozomi; ~ **pedie** (v. -pedie), s.f., ramură a defectologiei care studiază deficienţele de conduită; ~ **pee** (v. **-**pee), s.f. **1.** Figură de stil care constă în personificarea unor lucruri. **2.** Figură de compoziţie constând în zugrăvirea caracterului sau a structurii psihice a unui personaj prin scrisori ori printr-o cuvântare.

EU- "bine, normal, frumos, armonios". #1 gr. *eu* "bine, bun" > fr. *eu-*, germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *eu-*. #2 ~ **antie** (v. -antie), s.f., concepţie a originii strobilare a florii; ~ **arheofite** (v. arheo-, v. -fit), s.f.pl., plante ruderale sau nitrofile din neolitic; ~ **ascomicete** (v. asco-, v. -micete), s.f.pl., grupă din clasa ascomicetelor, cuprinzând ciuperci care formează

ascocarpi cu pereţii proprii; **~ capnie** (v. -capnie), s.f., prezenţă a bioxidului de carbon sanguin în cantităţi normale în sângele arterial; **~ cefal** (v. -cefal), adj. (despre insecte) prevăzut cu un cap chitinizat, distinct de corp; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj., care prezintă un număr egal de piese în fiecare verticil floral; **~ claz** (v. -claz), s.n., mineral din familia silicaţilor având o compoziţie foarte apropiată de cea a beriliului; **~ colie** (v. -colie), s.f., stare normală a fierii; **~ coloid** (v. colo-_2, v. -id), s.m., substanţă macromoleculară cu proprietăţi coloidale; **~ crazie** (v. -crazie), s.f., constituţie fizică bună; **~ croic** (v. -croic), adj. (despre un organ vegetal) care prezintă o culoare sau o pigmentaţie naturală; **~ cromocentru** (v. cromo-, v. -centru), s.n., cromocentru al nucleului în stare de repaus; **~ cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom tipic şi normal; **~ dicotomie** (v. dico-, v. -tomie), s.f., tip de dicotomie normală cu ramuri dezvoltate şi ramificate uniform; **~ fenie** (v. -fenie), s.f., ramură a geneticii care urmăreşte ameliorarea fenotipului, fără să acţioneze asupra structurilor genetice; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., succesiune armonioasă de sunete; **~ forie** (v. -forie), s.f., stare exagerată de bună dispoziţie, întâlnită în unele boli neuropsihice; **~ fotic** (v. -fotic), adj. **1.** (Despre plancton) Aflat în zona apelor cu lumină abundentă. **2.** (Despre stratul de apă) Cuprins între suprafaţă şi limita la care pătrund razele luminoase; **~ fototropic** (v. foto-, v. -tropic), adj. (despre frunză) cu lamina aşezată perpendicular pe razele de lumină; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., fecundaţie normală, tipică; **~ genetic** (v. -genetic), adj., referitor la eugenie; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., disciplină care studiază ameliorarea caracterelor ereditare ale speciei umane; **~ geofite** (v. geo-, v. -fit), s.f.pl., geofite a căror perioadă de repaus biologic se datorează lipsei de lumină sau căldură corespunzătoare; **~ geogen** (v. geo-, v. -gen_1), adj. (despre o rocă) uşor dezagregabil; **~ gnaţie** (v. -gnaţie), s.f., ocluzie dentară normală; **~ halin** (v. -halin), adj. (despre organisme) care trăieşte numai în apele sărate; **~ haploid** (v. haplo-, v. -id), s.m., haploid adevărat în ale cărui celule somatice se află un singur set de cromozomi; **~ menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., menstruaţie normală; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., clasă de ciuperci cu miceliul septat, cuprinzând un număr mare de specii parazite pentru om şi pentru animale; **~ micofite** (v. mico-, v. -fit), s.f.pl., ciuperci cuprinzând ficomicetele, ascomicetele, bazidiomicetele şi deutermicetele; **~ morfic** (v. -morfic), adj., cu dezvoltare somatică normală; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., dezvoltare armonioasă şi normală a corpului omenesc; **~ notozaur (eunotosaur)** (v. noto-_1, v. -zaur), s.m., reptilă mică din

permian, considerată strămoş al broaştelor ţestoase, având dinţi pe oasele palatine şi pe maxilare; **~ osmie** (v. -osmie_1), s.f., stare normală a simţului olfactiv; **~ pareunie** (v. -pareunie), s.f., îndeplinire normală a actului sexual; **~ patie** (v. -patie), s.f., resemnare în faţa suferinţei; **~ pepsie** (v. -pepsie), s.f., digestie fiziologică uşoară; **~ picnoză** (v. -picnoză), s.f., colorare şi spiralizare normală a unor cromozomi sau segmente cromozomiale; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., respiraţie normală; **~ potamic** (v. -potamic) adj. (despre plante) care trăieşte în ape curgătoare şi în bazine acvatice; **~ praxie** (v. -praxie), s.f., capacitate de a executa mişcări coordonate; **~ prosop (euprozop)** (v. -prosop), adj. (despre un individ) a cărui faţă este mai mult lată decât lungă; **~ ritmie** (v. -ritmie), s.f. **1.** Combinaţie armonioasă de linii, sunete şi mişcări. **2.** Funcţionare regulată a oricărei activităţi organice ritmice. **3.** Ritm regulat al pulsului; **~ semie** (v. -semie), s.f., totalitatea simptomelor favorabile în evoluţia unei boli; **~ sporie** (v. -sporie), s.f., dezvoltare normală a sporilor în urma unei meioze obişnuite; **~ static** (v. -static), adj., referitor la variaţia nivelului general al oceanelor de origine climatică sau tectonică; **~ stel** (v. -stel), s.n., cilindru vegetal central cu fascicule liberolemnoase concentrice; **~ stenurie** (v. sten-, v. steno-, v. -urie), s.f., condiţie în care se elimină o urină finală cu presiune osmotică normală; **~ stil** (v. -stil), s.n., colonadă în care coloanele sunt distanţate între ele prin spaţii proporţionate după diametrele lor; **~ tanasie** (v. -tanasie), s.f. **1.** Moarte uşoară, fără suferinţă. **2.** Metodă medicală de provocare a morţii precoce unui bolnav incurabil. **3.** Sacrificare prin procedee rapide şi nedureroase a animalelor bolnave; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., zid al hexacoralierilor dezvoltat din centre de calcifiere distinctă; **~ tectic** (v. -tectic), adj. (despre un amestec chimic) care se topeşte sau se solidifică la temperatură constantă, inferioară punctului de topire a fiecăruia dintre constituenţi; **~ terofite** (v. tero-_1, v. -fit), s.f.pl., plante anuale cu flori; **~ texie** (v. -texie), s.f., fenomen prezentat de un amestec a cărui temperatură de fuziune constantă este mai joasă decât aceea a altui amestec făcut în alte proporţii; **~ timie** (v. -timie), s.f., dispoziţie afectivă normală; **~ tocie** (v. -tocie), s.f., naştere normală, fără complicaţii; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre lacuri) care conţine, în cantităţi echilibrate, substanţe necesare biosintezei; **~ trofic** (v. -trofic), adj. (despre lacuri) bogat în materii nutritive; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., stare normală de nutriţie, creştere şi dezvoltare a unui organism; **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre plante) care prezintă fototropism negativ; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., adaptare a unor flori la

polenizare numai prin anumite insecte specializate; ~ **xerofitic** (v. xero-, v. -fitic), adj. (despre plante) care prezintă o adaptare pronunţată la perioadele de uscăciune.

EUDEMONO- "fericire". #1 gr. *eudaimonia* "fericire" > fr. *eudémono-,* it. *id.* > rom. *eudemono-.* #2 ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., discuţie în jurul problemei fericirii.

EUDIO- "gaz, substanţe gazoase". #1 gr. *eudios* "senin, calm" > fr. *eudio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *eudio-.* #2 ~ **metrie** (v. -metrie_1) s.f., determinare a compoziţiei unui gaz cu ajutorul eudiometrului; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit în analiza volumetrică a gazelor şi la sinteza unor substanţe gazoase, cu ajutorul descărcărilor electrice.

EUNUCO- "castrat, eununc". #1 gr. *eunoukhos* "care păzeşte patul" > fr. *eunucho-,* germ. *id.,* it. *eunuco*- > rom. *eunuco-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj. (despre timbru vocal) ca de castrat; spartă.

EUR-, v. **EURI-.** #2 ~ **opistocefal** (v. opisto-, v. -cefal), s.m., individ al cărui cap este neobişnuit de lat în regiunea occipitală.

EURI- "larg, lat, cuprinzător". #1 gr. *eurys* "întins, vast, larg" > fr. *eury-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *euri-.* #2 ~ **andru** (v. -andru), adj., cu stamine late; ~ **bar** (v. -bar), adj. (despre organisme) care suportă variaţii mari de altitudine şi de presiune; ~ **bate** (v. -bat_1), adj., s.n.pl. (organism) care pot vieţui la adâncimi marine foarte diverse; ~ **batic** (v. -batic), adj. (despre organisme) care prezintă o largă adaptabilitate la diferite adâncimi marine; ~ **biont** (v. -biont), adj. (despre organisme) care suportă variaţii mari ale condiţiilor de mediu; ~ **bioză** (v. -bioză), s.f., reacţie de maximă rezistenţă a unui organism faţă de variaţiile mari ale factorilor de mediu; ~ **cefali** (v. -cefal), adj., s.m.,f. (individ) care prezintă euricefalie; ~ **cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală constând în existenţa unui craniu cu diametrul lateral foarte mare; ~ **clad** (v. -clad), adj., cu ramuri late; ~ **cor** (v. -cor), adj. (despre plante) cu o largă răspândire geografică; *sin.* euricoric; ~ **dolicotropic** (v. dolico-, v. -tropic), adj., referitor la raportul dintre lungimea şi lărgimea diferitelor segmente corporale; ~ **fag** (v. -fag), adj. (despre organisme) care utilizează o hrană variată; ~ **fagie** (v. -fagie), s.f., mod de nutriţie specific organismelor care utilizează hrană variată, vegetală sau animală; ~ **fot** (v. -fot), adj. (despre plante şi animale) cu mare adaptabilitate la condiţii variate de lumină; *sin.* eurifotic; ~ **fotic** (v. -fotic), adj., eurifot*; ~ **gnat** (v. -gnat), adj., s.m.,f. (individ) cu maxilarele foarte late; ~ **halin** (v. -halin), adj. (despre organisme acvatice) care suportă variaţii mari de salinitate; ~ **higric** (v. -higric), adj. (despre

vieţuitoare) care suportă o mare variabilitate a condiţiilor de umiditate; *sin.* eurihigru; **~ higru** (v. -higru), adj., eurihigric*; **~ mer** (v. -mer), adj. (despre agenţi patogeni) care atacă majoritatea organismelor plantei gazdă; **~ oxibiont** (v. oxi-, v. -biont), adj., s.n.pl. (organisme) care trăiesc în ape cu variaţii largi ale concentraţiei de oxigen; **~ pter** (v. -pter), adj., cu aripi largi; **~ term** (v. -term), adj. (despre organisme) care suportă variaţii mari de temperatură din mediul extern; *sin.* euritermic; **~ termic** (v. -termic), adj., euriterm*; **~ termie** (v. -termie), s.f., calitate a organismelor euriterme; **~ top** (v. -top), adj. (despre plante şi animale) cu o largă răspândire ecologică; *sin*. euritopic; **~ topic** (v. -topic), adj., euritop*; **~ trof** (v. -trof), adj., cu resurse nutritive normale; **~ trofic** (v. -trofic), adj., cu stare nutriţională bună; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre un parazit) adaptat la gazde din grupe zoologice îndepărtate; **~ zeolit** (v. zeo-, v. -lit_1), s.n., mineral din grupul zeolitului, varietate de heulandit.

EUTI- "indirect, nemijlocit". #1 gr. *euthy* "neted, drept, direct" > fr. *euthy-,* germ. *id.*, it. *euti-* > rom. *euti-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., miră stadimetrică orizontală, pentru măsurarea indirectă a distanţelor; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., metodă medicală prin care se urmăreşte formarea maculei ochiului ambliop să funcţioneze normal.

EVAPORI- "evaporaţie". #1 L *evaporo, (-are)* "a se evapora" > fr. *évapori-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *evapori-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., evaporimetru înregistrator; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., totalitatea procedeelor şi mijloacelor de măsurare a evaporaţiei; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea vitezei medii de evaporare a apei.

EXA-, v. **HEXA-.**

-EXIE (-HEXIE) "stare, componenţă". #1 gr. *hexis* "stare, constituţie fizică" > fr. *-exie, -hexie* > rom. *-exie, -hexie.*

EXTENSI- "deformaţie, extensiune". #1 L *extensus* "întins" > fr. *extensi-* > rom. *extensi-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., alveograf*.

EXTENSO- "deformaţie, alungire, extensiune". #1 L *extensus* "întins" > fr. *extenso-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *extenso-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează variaţia vâscozităţii unui aluat de o anumită consistenţă; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă realizată la extensograf; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., parte a metrologiei care se ocupă cu diversele aparate de măsură a deformaţiilor mecanice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument pentru măsurarea deformaţiilor pieselor supuse la întindere. **2.** Dinamometru care măsoară forţa unei extensiuni în kilograme. **3.** Aparat electric pentru măsurarea variaţiei dimensiunilor unui

solid.

-FACHIE (-FAKIE) "cristalin, lenticular". #1 gr. *phakos* "lentilă" > fr. *-phakie,* germ. *id.,* it. *-fachia >* rom. *-fachie, -fakie.*

FACO- "lentilă, cristalin; lenticular". #1 gr. *phakos* "linte, lentilă" > fr. *phaco-,* engl. *id.,* germ. *phako-,* it. *faco-* > rom. *faco-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a cristalinului; **~ cer** (v. -cer_2), s.m., mamifer artiodactil din familia suidelor, cu botul mare şi turtit şi cu colţii curbaţi, care trăieşte în savanele africane; **~ id** (v. -id), adj., în formă de lentilă; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., harpolit*; **~ liză** (v. -liză), s.f., suprimare chirurgicală a cristalinului; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., îmbătrânire a cristalinului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea numărului de dioptrii ale unei sticle de lentilă; **~ pioză** (v. -pioză), s.f., supuraţie a cristalinului; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., induraţie a cristalinului; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se măsoară capacitatea de adaptare a cristalinului; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., procedeu de examinare a ochilor cu ajutorul facoscopului.

-FAG "care consumă, care mănâncă". #1 gr. *phago, (-ein)* "a mânca" > fr. -*phage,* germ. *id.,* it. *-fago* > rom. *-fag.*

-FAGIE "mâncare, nutriţie". #1 gr. *phago, (-ein)* "a mânca" > fr. *-phagie,* it. -*fagia,* germ. *-phagie,* engl. *-phagy* > rom. *-fagie.*

FAGO- "ingestie, absorbire, consumare". #1 gr. *phago, (-ein)* "a mânca" > fr. *phago-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *fago-* > rom. *fago-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă sanguină care are proprietatea de a distruge microorganismele patogene din organism; **~ citoliză** (v. cito-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a fagocitelor; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a înghiţi alimente; **~ manie** (v. -manie), s.f., impuls morbid pentru ingerarea de alimente; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare cantitativă a bacteriofagilor din mediul înconjurător; **~ terapie** (v. -terapie), s.f. **1.** Tratament al unor boli microbiene cu ajutorul bacteriofagilor specifici. **2.** Utilizare a regimului alimentar în scop terapeutic; **~ trof** (v. -trof), adj., care se hrăneşte cu alimente solide; *sin.* fagotrofic; **~ trofic** (v. -trofic), adj., fagotrof*; **~ zom** (v. -zom), s.m., particulă citoplasmatică ingerată care urmează să fuzioneze cu un lizozom.

-FAKIE, v. **-FACHIE.**

FALACRO- „chel, glabru". #1 gr. *phalakros* „nud, chel" > L sav. *phalacro-,* engl. *id.* > rom. *falacro-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe lipsite de peri; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze glabre.

-FALANGIE „falange, oscioare ale degetelor". #1 gr. *phalanx* „băţ gros" > fr.

-phalangie > rom. *-falangie.*

FALCI- "coasă, seceră; curbat". #1 L *falx, (-cis)* "coasă, seceră" > fr. *falci-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *falci-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre ligamente) în formă de seceră; **~ rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul în formă de seceră; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a scoarţei foliate a cerebelului.

FALCONI- "şoim, acvilă". #1 L *falco, (-onis)* "şoim" > L sav. *falconi-,* fr. *id.* > rom. *falconi-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.n.pl., ordin de păsări răpitoare de zi, cu corpul puternic, cu aripi lungi şi ciocul încovoiat, din care fac parte acvila, uliul, vulturul-pleşuv, condorul etc.

FALO- "falus, membru viril". #1 gr. *phallos* "penis, falus" > fr. *phallo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *fallo-* > rom. *falo-.* #2 **~ campsie** (v. -campsie), s.f., îndoire a membrului viril în timpul erecţiei; **~ id** (v. -id), adj. (despre ciuperci) în formă de falus; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a membrului viril; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a penisului; **~ ree** (v. -ree), s.f., inflamaţie a mucoasei organului viril.

-FAN "care apare, care luceşte, transparent, translucid". #1 gr. *phaino, (-ein)* "a apărea, a străluci" > fr. *-phane,* engl. *id.,* germ. *-phan* > rom. *-fan.*

FANER-, v. **FANERO-.** #2 **~ ant** (v. -ant), adj., cu flori vizibile; **~ anter** (v. -anter), adj., cu antere evidente.

FANERO- "vizibil, aparent, extern, fanere". #1 gr. *phaneros* "clar, evident, vădit" > fr. *phanéro-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *fanero-* > rom. *fanero-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f., denumire dată plantelor lemnoase, arbori şi arbuşti, care au mugurii de reînnoire expuşi deasupra solului; **~ for** (v. -for), adj. **1.** Care produce fanere. **2.** (Despre ţesutul embrionar) Care formează papilele foliculilor dentari şi piloşi; **~ gam** (v. -gam), adj. (despre plante) cu pistile şi stamine aparente; *sin.* fenogam; **~ game** (v. -gam), s.f.pl., încrengătură a regnului vegetal, care cuprinde plantele cu flori; *sin.* aerogame, spermatofite; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce fanere organice; **~ genetic** (v. -genetic), adj. (despre o boală) a cărei origine e necunoscută.

-FANEROZĂ "apariţie, manifestare". #1 gr. *phanerosis* "manifestare" > fr. *-phanérose,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-faneroză.*

-FANIE "apariţie, revelaţie, manifestare, aparenţă". #1 gr. *phaino, (-ein)* "a apărea, a străluci" > fr. *-phanie,* germ. *id.,* engl. *-phany,* it. *-fania* > rom. *-fanie.*

-FANT "care denunţă, care arată". #1 gr. *phaino, (-ein)* "a arăta, a denunţa" > fr. *-phante,* germ. *-phant* > rom. *-fant.*

FARING-, v. **FARINGO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie

chirurgicală a faringelui.

FARINGO- "faringe, faringian". #1 gr. *pharynx, (-ngos)* "gât, gâtlej" > fr. *pharyngo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *faringo-* > rom. *faringo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie faringiană; **~ gnat** (v. -gnat), adj., care are oasele faringelui sudate în maxilar; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. descriere a faringelui; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., defect de fonaţie, caracterizat printr-o rezonanţă exagerată a sunetului în faringe; *sin.* guturalizare; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul în peretele faringian; **~ logie** (v. **-**logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul faringelui; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a faringelui; **~ scop** (v. -scop) s.n., instrument cu care se examinează faringele; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a faringelui cu ajutorul faringoscopului; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., mişcare spasmodică a faringelui; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., diminuare patologică a orificiului faringian **~ stomie** (v. -stomie), s.f., anexare chirurgicală a extremităţii faringelui de suprafaţa pielii; **~ tom** (v. **-**tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în faringotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a faringelui.

FARINO- "făină, făinos, aluat". #1 L *farina* "făină" > fr. *farino-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *farino-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat care serveşte la înregistrarea rezistenţei la frământare a unui aluat şi a capacităţii de hidratare a făinii; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă înregistrată la farinograf; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument pentru secţionarea boabelor de grâu, în vederea determinării cantităţii de substanţe proteice conţinute de acestea.

FARMACO- "medicament, remediu, tratament, medicaţie". #1 gr. *pharmakon* "leac" > fr. *pharmaco-,* it. *farmaco-,* germ. *pharmako-,* engl. *pharmaco-* > rom. *farmaco-.* #2 **~ dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la forţa activă a medicamentelor; **~ dinamie** (v. -dinamie), s.f., ramură a farmacologiei care studiază acţiunea medicamentelor asupra organismului; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., tendinţă patologică de a lua medicamente; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de medicamente; **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., studiul medicamentelor naturale în cadrul chimiei farmaceutice; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină medicală care stabileşte normele de prescriere a medicamentelor; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., mineral care cristalizează în sistemul monoclinic şi care se găseşte sub formă de eflorescenţe pe minereurile de arsen; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în farmacologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul originii, proprietăţilor, compoziţiei, clasificării şi acţiunii terapeutice ale substanţelor medicale; **~ manie** (v. -manie), s.f., preocupare patologică de

a lua şi a administra medicamente; ~ **orictologie** (v. oricto-, v. -logie_1), s.f., mineralogie farmaceutică; ~ **pee** (v. -pee), s.f., tratat care conţine descrierea şi formulele de preparare şi utilizare a medicamentelor; ~ **psihiatrie** (v. psih-, v. psiho-, v. -iatrie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul substanţelor chimice generatoare de afecţiuni mintale; ~ **psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., studiul efectelor psihice ale substanţelor toxice; ~ **psihoză** (v. -psihoză), s.f., tulburare a activităţii psihice datorată toxicităţii medicamentelor; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a medicamentelor în scop terapeutic.

FASCIO- "fâşie, fascie, ţesut conjunctiv". #1 L *fascia,* "fâşie, foiţă" > fr. *fascio-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *fascio-.* #2 ~ **deză** (v. -deză), s.f., corectare chirurgicală a unei deficienţe musculare cu ajutorul unei fâşii ligamentare; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., realizare chirurgicală a continuităţii fasciei, cu ajutorul materialelor organice autogene sau heterogene; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., suturare medicală a unei fascii; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei fascii.

FASCOLO- "marsupiu". #1 gr. *phaskolos* "pungă, buzunar" > fr. *phascolo-,* engl. *id.* > rom. *fascolo-.* #2 ~ **teriu** (v. -teriu), s.m., gen de marsupiale fosile care au trăit la începutul jurasicului.

FASMO- "strigoi, fantomă". #1 gr. *phasma* "apariţie, fantomă" > fr. *phasmo-* > rom. *fasmo-.* #2 ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de strigoi.

FAUCI- "gâtuit, strangulat". #1 L *fauces* "strâmtoare, gât" > fr. *fauci-,* L sav. *id.* > rom. *fauci-.* #2 ~ **flor** (v. -flor), adj., cu flori gâtuite.

FAVI- "fagure de miere". #1 L *favus* "fagure de miere" > engl. *favi-* > rom. *favi-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de fagure.

-FAZĂ "apariţie, manifestare, etapă, stadiu". #1 gr. *phasis* "apariţie, fază" > fr. *-phase,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-fază.*

-FAZIE "vorbire, rostire, exprimare". #1 gr. *phasis* "cuvânt, vorbire" > fr. *-phasie,* germ. *id.,* engl. *-phasy,* it. *-fasia* > rom. *-fazie.*

FEBRI- "febră". #1 L *febris* "febră, friguri" > fr. *febri-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *febri-.* #2 ~ **fug** (v. -fug), adj., s.n. (medicament) care reduce sau care înlătură febra; *sin.* alexipiretic; ~ **gen** (v. -gen_2), adj., care produce febră.

FECULO- "feculă, amidon din tuberculi". #1 L *faecula* "sediment amilaceu, drojdie de vin" > fr. *féculo-* > rom. *feculo-.* #2 ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea calităţii feculelor.

FELO- "suber, suberos, ţesut vegetal". #1 gr. *phellos* "plută" > fr. *phello-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *felo-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe

suberoase; **~ derm** (v. -derm), s.n., ţesut vegetal din care se formează scoarţa secundară; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., strat de celule meristematice care generează suberul şi felodermul; **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. Asemănător cu suberul. **2.** S.n. Strat de celule cu pereţi celulozici sau lignificaţi, nesuberificaţi, al peridermului; **~ sperm** (v. -spern_1), adj., cu seminţe suberoase.

-FEMIE "exprimare, vorbire, fonaţie". #1 gr. *pheme* "vorbire, exprimare" > fr. *-phémie,* germ. *id.,* it. *-femia* > rom. *-femie.*

FEN-, v. **FENO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini vizibili; **~ anter** (v. -anter), adj., cu antere evidente.

-FEN „aparent, evident, vizibil". #1 gr. *phaino, (-ein)* "a apărea" > fr. *-phene, -phaen,* germ. *-phaen,* engl. *id.* > rom. *-fen.*

FENGO- "lumină, luminos". #1 gr. *phengos* "lumină" > fr. *phengo-,* engl. *id.* > rom. *fengo-*. #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care prezintă fengofilie; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., afinitate deosebită a unor organisme vegetale pentru lumină; **~ fob** (v. -fob), adj. (despre un organism vegetal) care evită lumina; **~ trih** (v. -trih) adj., cu peri lucioşi.

-FENIE "apariţie, aparenţă, înfăţişare". #1 gr. *phaino*, *phainein* "a apărea" > fr. *-phénie,* germ. *-phänie,* engl. *-phaeny* > rom. *-fenie.*

FENO- "apariţie, revenire, strălucire, vizibil, aparent". #1 gr. *phaino, (-ein)* "a apărea, a străluci" > fr. *phéno-,* germ. *phäno-,* it. *feno-,* engl. *pheno-* > rom. *feno-.* #2 **~ citologie** (v. cito-, v. -logie_1), s.f., studiul citologic al relaţiilor dintre modificările nucleului celular şi histogeneză; **~ clin** (v. -clin), s.n., variantă clonală cu manifestări fenotipice particulare; **~ dem** (v. -dem), s.n., popluaţie cu caractere fenotipice distincte; **~ copie** (v. -copie), s.f., mutaţie neereditară în fenogeneza unui genotip sub influenţa factorilor externi; **~ fază** (v. -fază), s.f., etapă din periodicitatea dezvoltării în viaţa plantelor (germinare, înflorire etc.); **~ gam** (v. -gam), adj., fanerogam*; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., formare ontogenetică a caracterelor ereditare sub influenţa tuturor factorilor genetici ai organismului în cadrul condiţiilor de mediu; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul şi cu stabilirea legăturilor dintre fazele de vegetaţie ale plantelor şi anotimpurilor; **~ plastie** (v. -plastie), s.n.pl., materiale plastice obţinute pe bază de acid fenic; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., stare a unei seminţe abortive; **~ termic** (v. -termic), adj., cu considerarea factorilor termici în raport cu fenologia; **~ tip** (v. -tip), s.n., ansamblu de însuşiri particulare, manifestate vizibil la un organism, şi formate în procesul dezvoltării sale individuale; **~ tipic** (v. -tipic), adj., referitor la fenotip.

FENOMENO- "fenomen". #1 gr. *phainomenon* "ceea ce apare" > fr. *phénoméno-,* germ. *phänomeno-,* engl. *phenomeno-,* it. *fenomeno- >* rom. *fenomeno-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., adept al fenomenologiei; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Cercetare descriptivă a manifestării în timp şi spaţiu a unui ansamblu de fenomene. **2.** Teorie filozofică hegeliană care afirmă, în mod eronat, primatul conştiinţei asupra existenţei. **3.** Doctrină filozofică idealistă husserliană care îşi propune să interpreteze fenomenele conştiinţei prin prisma "intenţionalităţii" lor şi a sensului lor, făcând abstracţie de omul real, de activitatea lui psihică concretă şi de mediul social.

FEO- "brun, cafeniu, cenuşiu". #1 gr. *phaios* "brun, cafeniu, întunecat" > fr. *phéo-,* germ. *phäo-,* engl. *phaeo-,* it. *feo- >* rom. *feo-.* #2 **~ crom** (v. -crom), adj., cu afinitate pentru sărurile din crom; **~ cromoblast** (v. cromo-, v. -blast), s.n., structură embrionară din care se dezvoltă feocromocitul; **~ cromocit** (v. cromo-, v. -cit), s.n., celulă care prezintă afinitate pentru sărurile de crom; **~ dictiospor** (v. dictio-, v. -spor), s.m., spor brun pluricelular; **~ didimospor** (v. didimo-, v. -spor), s.m., sporbrun bicelular; **~ ficee** (v. -ficee), s.f.pl., clasă de alge marine la care clorofila este acoperită cu un pigment brun ; **~ fil** (v. -fil_2), adj., s.n. **1.** Adj. Cu frunze brune. **2.** S.n. Pigment cafeniu din cromatoforii activi ai algelor brune; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., alge macroscopice pluricelulare, de dimensiuni mari, de culoare brună sau cafenie, care cresc în mediul marin sau oceanic; **~ for** (v. -for), s.m., termen colectiv pentru plastidele din citoplasmă; **~ fragmospor** (v. fragmo-, v. -spor), s.m., spor brun pluricelular, cu septuri transversale; **~ plast** (v. -plast), s.n., cromatoforul algelor brune; **~ pod** (v. -pod), adj., cu suportul brun; **~ scolecospor** (v. scoleco-, v. -spor), s.m., spor cafeniu vermiform, septat sau neseptat; **~ spor** (v. -spor), s.m., cu spori bruni; **~ zom** (v. -zom), s.m., corpuscul lentiform brun din celulele de peridinee, servind la înmulţire.

-FER „care poartă, care conduce, care conţine, care produce". #1 L *fero, ferre* "a purta, a duce, a produce" > L sav. *-fer,* fr. *-fére,* engl. *-fer,* it. *-fero >* rom. *-fer.*

FERI- „fier, feruginos". #1 L *ferrum* "fier" > fr. *ferri-,* engl. *id.* > rom. *feri-.* #2 **~ citocrom** (v. cito-, v. -crom), s.m., citocrom oxidat, în care ionul de fier are 3 sarcini pozitive.

FERMENTI- „fermenţi, enzime". #1 L *fementum* "drojdie, aluat" > it. *fermenti-* > rom. *fermenti-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care distruge fermenţii.

FERMENTO- "ferment, fermentaţie". #1 L *fermentum* "aluat, drojdie" > fr. *fermento-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *fermento-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument cu care se determină puterea de fermentaţie a unui aluat ; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la fermentograf; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a fermentaţiei în scop terapeutic.

FERO- „fier, feros, săruri feroase". #1 L *ferrum* "fier" > fr. *ferro-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *fero-.* #2 **~ bacter** (v. -bacter), s.m., tip de bacterie care eliberează energie prin oxidarea sărurilor feroase; **~ citocrom** (v. cito-, v. -crom), s.m., citocrom redus, în care ionul de fier are două sarcini pozitive; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces pedogenetic de oxidare şi reducere, constând în reacţii de schimb cationic în care este implicat fierul; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a fierului în tratamentul unor afecţiuni provocate de diminuarea pigmenţilor pielii; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de reproducere fotografică în care materialul sensibil este o emulsie de colodiu fixată pe o tablă smălţuită.

FETI- (FOETI-) „embrion, făt". #1 L tz. *foetus* "făt, copil" > fr. *foeti-,* engl. *id.* > rom. *feti-, foeti-*. #2 **~ cid** (v. -cid), s.n., omorârea unui făt în pântecele mamei.

FETO- (FOETO-) "embrion, fetus". #1 L tz. *foetus* "făt, copil" > fr. *feto-* > rom. *feto-, foeto-*. #2 **~ fagie** (v. -fagie), s.f., fenomen întâlnit la unele carnasiere primipare, manifestat prin devorarea propriilor produşi imediat după fătare; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă medicală prin care se obţine imaginea radiografică a fătului în cavitatea uterină; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., procedeu radiologic de măsurare a diametrului capului fetal; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile fetusului; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare directă a fătului cu ajutorul instrumentelor endoscopice, în vederea detectării unor malformaţii congenitale; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a corpului fetal în cazul unei distocii grave.

FIALO- "cupă, dialidă". #1 gr. *phiale* "pocal, cupă" > fr. *phialo-,* engl. *id.* > rom. *fialo-.* #2 **~ fore** (v. -for), s.f., gen de ciuperci conidiosporate, dintre care unele sunt patogene; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., tip de dezvoltare a condiţiilor din dialide; **~ id** (v. -id), adj., în formă de cupă.

FIBRI- "fibră". #1 L *fibra* "viţă, fir, fibră" > fr. *fibri-,* engl. *id.* > rom. *fibri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de fibră.

FIBRO- "fibră, fibros, fibrom". #1 L *fibra* "fir, fibră, viţă" > fr. *fibro-,* germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *fibro-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă a ţesutului conjunctiv, de formă stelată sau alungită; **~ blastic** (v. -blastic), adj.

(despre o rocă) a cărei structură este caracterizată prin prezenţa mineralelor fibroase; *sin.* nematoblast; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă fundamentală a ţesutului conjunctiv, de formă fusiformă sau stelată, cu prelungiri filiforme; **~ displazie** (v. dis-, v. -plazie), s.f., dezvoltare insuficientă a reţelei de fibre conjunctive şi elastice; **~ gastroscop** (v. gastro-, v. -scop), s.n., gastroscop flexibil la care, pentru transmisia imaginii, este utilizat un mănunchi de fibre de sticlă; **~ glie** (v. -glie), s.f., nevroglie fibroasă; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat folosit la măsurarea lungimii fibrelor; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., silicat natural de aluminiu, constituent al unor sisturi cristaline metamorfozate; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea unor caracteristici dimensionale ale fibrelor; **~ plastic** (v. -plastic), adj., care poate da naştere la ţesut fibros; **~ plazie** (v. -plazie), s.f, formare de fibre de către fibroblaste; **~ scop** (v. -scop), s.n., endoscop suplu, constituit din fibre optice, folosit la explorarea cavităţilor profunde ale organismului.

-FICEE "alge". #1 gr. *phykos* "algă" > L sav. *-phyceae,* fr. *-phycées >* rom. *-ficee.*

FICO- "algă de culoare verzuie". #1 gr. *phykos* „algă" > fr. *phyco-,* germ. *phyko-,* engl. *phyco- >* rom. *fico-.* #2 **~ cian** (v. -cian), s.n., materie colorantă albastră, specifică cianoficeelor; **~ crom** (v. -crom), s.m., pigment albastru-verzui, prezent la algele albastre; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în ficologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul algelor; **~ micete** (v. micete), s.f.pl., clasă de ciuperci parazite sau saprofite, cuprinzând mucegaiurile, al căror aparat vegetativ este format dintr-un miceliu ramificat; **~ riză** (v. -riză), s.f., tip de simbioză între alge şi rădăcinile unor plante.

-FID "despicat, divizat, împărţit" #1 L *fidus* "tăiat, divizat" > L sav. *-fidus,* fr. *-fide,* engl. *-fid >* rom. *-fid.*

FIGO- „care se detaşează, care se împrăştie". #1 gr. *phyge* "fugă" > fr. *phygo-,* engl. *id. >* rom. *figo-.* #2 **~ blastem** (v. -blastem), s.n., parte vegetativă a talului unui lichen care poate reproduce plante.

-FIL_1 "iubitor de, care preferă, care prezintă afinitate pentru, care creşte pe". #1 gr. *philos* "prieten, iubitor" > fr. *-phile,* germ. *-phil,* engl. *-phil, phile,* it. *-filo >* rom. *-fil.*

-FIL_2 (-FILĂ) "frunză, foaie, foliolă". #1 gr. *phyllon* "foaie, frunză" > fr. *-phylle,* germ. *-phill,* engl. *id.* > rom. *-fil, -filă.*

FIL-_1, v. **FILO_1.** #2 **~ odiu** (v. -odiu), s.n., peţiol dilatat care îndeplineşte funcţiile unei lamine foliare.

FIL-_2, v. **FILO-_2.** #2 **~ antrop** (v. -antrop), s.m.,f., persoană care face acte de filantropie; **~ antropie** (v. -antropie), s.f., acţiune de binefacere în folosul celor lipsiţi de mijloace de trai.

-FILACTIC "care apără, care previne, care protejează". #1 gr. *phylaktein* "a veghea, a supraveghea, a apăra" > fr. *-phylactique,* engl. *-phylactic >* rom. *- filactic*.

FILACTO- „apărare, protecţie". #1 gr. *phylax, phylaktos* "pază, gardă" > fr. *phylacto-,* engl. *id.* > rom. *filacto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., hidrocladiu modificat, specific hidromeduzelor, pentru protecţia genoforului.

FILAMENTI- "fir, filament". #1 L tz. *filamentum* „fir" > fr. *filamenti- >* rom. *filamenti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de filament.

-FILAXIE „apărare, prevenire, protecţie". #1 gr. *phylaxis* "protecţie, apărare" > fr. *-phylaxie,* germ. *id.* > rom. *-filaxie.*

-FILĂ, v. **-FIL_2.**

-FILETIC "urmaş, descendent, în linie de descendenţă, originar". #1 gr. *phyletes* "membru al tribului" > fr. *-phylétique,* engl. *-phyletic,* germ. *-phyletisch >* rom. *-filetic.*

FILI- "fir, filament". #1 L *filum* "fir, aţă". > fr. *fili-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id. >* rom. *fili-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpină filamentoasă; **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă filamente; **~ form** (v. -form), adj., în formă de fir sau de filament.

FILICI- "ferigă". #1 L *filix, (-icis)* "ferigă" > fr. *filici-,* engl. *id.* > rom. *filici-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de ferigă; *sin.* filicoid.

FILICO- "ferigă". #1 L *filix, (-icis)* "ferigă" > fr. *filico-,* engl. *id.* > rom. *filico-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., filiciform*; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ferigilor.

-FILIE_1 "iubire, afinitate, atracţie". #1 gr. *phileo, (-ein)* "a iubi" > fr. *-philie,* germ. *id.,* it. *-filia >* rom. *-filie.*

-FILIE_2 "frunză, foaie, foliolă, frunziş". #1 gr. *phyllon* "frunză, foaie" > fr. *-phyllie,* germ. *id.,* engl. *-phylly >* rom. *-filie.*

-FILIE_3 "neam, specie". #1 gr. *phyle* "trib" > fr. *-phylie,* germ. *id.,* engl. *-phyly* < rom. *-filie.*

FILO-_1 "frunză, foaie, foliaceu, foliar". #1 gr. *phyllon* „frunză" > fr. *phyllo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *filo- >* rom. *filo-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., studiul biologic al frunzei; **~ blast** (v. -blast), s.n., expansiune foliacee a talului lichenilor; **~ bolie** (v. -bolie), s.f., cădere a frunzelor; **~ carp** (v. -carp), adj., care are fruct foliaceu; **~ cer** (v. -cer_1), adj. (despre insecte) care are antene foliacee; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din jurasic şi

cretacic cu cochilie involută şi cu ornamentaţie în formă de frunze terminale; **~ cladiu** (v. -cladiu), s.n. (la cactuşi şi licheni) ramură lăţită cu forma şi funcţiile frunzelor; **~ colie** (v. -colie_3), s.f., producere teratologică de foliole pe lamina frunzelor; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre insecte) care roade frunzele vegetalelor; **~ for** (v. -for), adj. **1.** Care poartă frunze. **2.** Care produce frunze; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care creşte pe frunze; **~ genetic** (v. -genetic), adj., care produce frunze; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., teorie a formării frunzelor; **~ id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. În formă de frunze. **2.** S.m. Parte terminală a talului superior organizat, asemănător frunzelor de la plantele superioare; **~ manie** (v. -manie), s.f., proliferare anormală a frunzelor; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., metamorfoză a organelor florale în frunze; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică şi funcţională a frunzelor potrivit fiecărui anotimp; **~ necroză** (v. -necroză), s.f., proces de mortificare a frunzelor; **~ nom** (v. -nom_3), s.n., galerie săpată în parenchimul frunzelor de larvele unor insecte; *sin.* filonomiu; **~ nomiu** (v. -nomiu), s.n., filonom*; **~ pode** (v. -pod), adj., s.n.pl. (crustacee branhipode) cu picioare foliacee; **~ podiu** (v. -podiu), s.n. **1.** Suport al frunzelor. **2.** Bază a peţiolului. **3.** Bază vaginantă a frunzelor; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere timpurie a frunzelor; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., totalitate a substanţelor exsudate la suprafaţa frunzelor şi a altor organe aeriene ale plantelor superioare; **~ sperme** (v. -sperm), adj., s.f. pl. (plante) la care seminţele se formează pe frunze; **~ spore** (v. -spor), adj., s.f. pl. (ferigi) la care sporofitele sunt asemănătoare cu frunzele; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., mod de dispunere a frunzelor pe tulpină şi ramuri; **~ tip** (v. -tip), s.n., tip de frunză; **~ xeră** (v. -xeră), s.f. **1.** Insectă dăunătoare din ordinul homopterelor, care distruge frunzele şi rădăcinile viţei de vie. **2.** Boală produsă viţei de vie de această insectă.

FILO-_2 "neam, specie, rasă". #1 gr. *phylon* „rasă, trib, rudă" > fr. *phylo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *filo-* > rom. *filo-.* #2 **~ cenogeneză** (v. ceno-_1, v. -geneză), s.f., dezvoltare istorică a tipurilor de vegetaţie; **~ embriogeneză** (v. embrio-, v. -geneză), s.f., evoluţie datorată modificării cursului dezvoltării embrionare; **~ genetic** (v. -genetic), adj. (despre un sistem de clasificare) care urmăreşte aplicarea procesului de filogenie; **~ geneză** (v. -geneză) s.f., filogenie* (1); **~ genie** (v. -genie_1), s.f. **1.** Proces de evoluţie a formelor organice ale unei specii ori ale unui grup de plante sau de animale în cursul dezvoltării istorice a lumii vii; *sin.* filogeneză. **2.** Ramură a biologiei care cercetează filiaţia speciilor şi dezvoltarea lor de-a lungul timpului; **~ gerontic** (v. -gerontic), adj. (despre un organism) aflat

în faza de îmbătrânire a evoluţiei sale.

FILO-_3 "iubitor, afinitate, atracţie". #1 gr. *philos* "prieten, iubitor" > fr. *philo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* L sav. *id.,* it. *filo-* > rom. *filo-.* #2 **~ dendron** (v. -dendron), s.m., plantă decorativă exotică, cu frunze mari lobate şi cu rădăcini aeriene; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în filologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază textele vechi şi operele literare din punctul de vedere al limbii; **~ pter** (v. -pter), (despre microorganisme) care trăieşte pe aripi sau pe aripioare; **~ tehnie** (v. -tehnie), s.f., înclinaţie deosebită pentru arte şi invenţii tehnice; **~ zof** (v. -zof), s.m.,f., specialist în filologie; **~ zofie (~ zofie)**, s.f. **1.** Ramură a culturii spirituale şi formă a conştiinţei sociale constituită dintr-un ansamblu de noţiuni şi idei care reflectă realitatea sub aspectele ei generale. **2.** Totalitate a concepţiilor şi principiilor metodologice care stau la baza unei discipline sau ştiinţe.

FILO-_4 "filament, fir". #1 L *filum* "fir, filament" > fr. *filo-,* engl. *id.* > rom. *filo-.* #2 **~ deză** (v. -deză), s.f., intervenţie chirurgicală în luxaţia umărului; *sin*. operaţia Lange.

FIMATO- "tumoare, excrescenţă". #1 gr. *phyma, phymatos* "umflătură, tumoare" > fr. *phymato-* > rom. *fimato-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu o tumoare.

-FIMĂ "tumoare, umflătură, hipertrofie". #1 gr. *phyma* "tumoare, excrescenţă" > fr. *-phyma,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *-fima* > rom. *-fimă.*

FIMI- "gunoi, bălegar". #1 L *fimum* "bălegar, murdărie" > fr. *fimi-,* engl. *id.* > rom. *fimi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe gunoi sau pe bălegar.

-FIMOZĂ "îngustare, micşorare, obstrucţie". #1 gr. *phimosis* "strâmtare, îngustare" > fr. *-phimose,* germ. *id.* > rom. *- fimoză.*

FISALO- "veziculă, băşică". #1 gr. *physallis* "băşică" > fr. *physalo-,* engl. *physallo-* > rom. *fisalo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de veziculă; **~ pter** (v. -pter), adj., care prezintă aripi veziculoase.

FISI- „crăpat, despicat, divizat". #1 L *fissus* „despicat, crăpat" > fr. *fissi-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *fisi-*. #2 **~ par** (v. -par), adj. **1.** Care se reproduce prin diviziune celulară. **2.** Care este despicat în două; **~ pede** (v. -ped_2), s.n.pl., ordin de mamifere terestre carnivore, digitigrade sau plantigrade, cu membrele terminate cu 4-5 degete, prevăzute cu gheare; **~ rostru** (v. -rostru), adj., cu ciocul despicat.

FISO-, v. **FIZO-.**

FISTULI- „tubular, fistular, găunos". #1 L *fistula* „canal, tub, ţeavă" > fr. *fistuli-,* engl. *id.* > rom. *fistuli-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori tubulare; ~

form (v. -form), adj. (despre tulpină) în formă de tub.

FISTULO- „fistulă, canal anatomic". #1 L *fistula* „tub, ţeavă" > fr. *fistulo-,* engl. *id.* > rom. *fistulo-.* #2 ~ **enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală a capătului extern al unei fistule glandulare într-un segment al intestinului subţire; ~ **gastrotomie** (v. gastro-, v. -stomie), s.f., implantare chirurgicală a capătului extern al unei fistule glandulare în stomac; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., punere în evidenţă a dimensiunilor unui traiect fistular cu ajutorul razelor X; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a pereţilor unei fistule anale.

-FIT (-FITĂ) "plantă, vegetaţie, proliferare, excrescenţă". #1 gr. *phyton* "vegetaţie, plantă, tumoare" > fr. *-phyte,* engl. *id.,* germ. *-phyt,* it. *-fito* > rom. *-fit, -fită.*

FIT-, v. **FITO-.** #2 ~ **iatrie** (v. -iatrie), s.f., studiul produselor antiparazitare destinate plantelor; *sin.* fitolarmacie; ~ **onimie** (v. -onimie), s.f., nomenclatură a plantelor; ~ **onomatotehnie** (v. onomato-, v. -tehnie), s.f., studiul alcătuirii nomenclaturii plantelor.

-FITĂ, v. **-FIT.**

-FITIC "vegetal, botanic, vegetativ". #1 gr. *phytikos* „vegetativ, relativ la plante" > fr. *-phytique,* engl. *-phytic,* germ. *-phytisch* > rom. *-fitic.*

FITIE, v. **-FIŢIE.**

FITO- "plantă, vegetaţe, vegetaţie, floră". #1 gr. *phyton* "plantă" > fr. *phyto-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *fito-* > rom. *fito-.* #2 ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază materia vegetală vie şi funcţiile acesteia; *sin.* biologie vegetală; ~ **biotic** (v. -biotic), adj. **1.** (Despre un animal) Care trăieşte ca saprofit în interiorul plantelor. **2.** Care se referă la viaţa plantelor; ~ **blast** (v. -blast), s.n., celulă vegetală aflată în faza iniţială a dezvoltării sale; ~ **cenogeneză** (v. ceno-_1, v. -geneză), s.f., studiul schimbărilor lente în compoziţia şi structura fitocenozelor; ~ **cenologie** (v. ceno-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază asociaţiile vegetale; *sin.* fitosociologie; ~ **cenotip** (v. ceno-_1, v. -tip), s.n., grup de plante care au roluri similare în ierarhia structurală a fitocenozei; ~ **cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., grupare naturală a plantelor care trăiesc într-un anumit mediu, fiind condiţionate de anumiţi factori fizici, biologici şi geografici; ~ **cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care distruge plantele; ~ **citologie** (v. cito-, v. -logie_1), s.f., studiul citologic al plantelor; ~ **crom** (v. -crom), s.m., substanţă organică colorată, intrând în compoziţia cromatoforilor algelor; ~ **ecologie** (v. eco-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile plantelor cu mediul ambiant; ~ **electrogeneză** (v.

electro-, v. -geneză), s.f., producere a electricităţii la plante; **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu vegetale; **~ fenologie** (v. feno-, v. -logie_1), s.f., studiul fenologiei plantelor; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre peşti) care depune icrele pe plante; **~ fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază principalele procese fiziologice din corpul plantelor; **~ gam** (v. -gam), adj., care prezintă fitogamie; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., fertilizare prin polenizare încrucişată; **~ gen** (v. -gen_1), adj., de origine vegetală; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., originea, dezvoltarea şi evoluţia plantelor; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre roci) format din resturi vegetale; **~ geogeneză** (v. geo-, v. -geneză), s.f., geneză a plantelor în cursul epocilor geologice; **~ geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., studiul răspândirii plantelor pe suprafaţa terestră; **~ geosferă** (v. geo-, v. -sferă), s.f., suprafaţă de pe globul pământesc ocupată de plante; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f. specialist în fitografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a plantelor; *sin.* botanică descriptivă; **~ hidrogen** (v. hidro-_1, v. -gen_1), adj. (despre soluri) format sub asociaţii vegetale hidrofile; **~ histologie** (v. histo-, v. -logie_1), s.f., studiul histologic al vegetalelor; **~ id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. Cu înfăţişare de plantă. **2.** S.n. Individ dintr-o colonie de plante; **~ lit** (v. -lit_1), s.n. **1.** Plantă fosilă. **2.** Cristal mineral prezent în celulele vegetale; **~ litologie** (v. lito-, v. -logie_1), s.f., ramură a paleontologiei care studiază plantele fosile; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în fitologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul plantelor; *sin.* botanică; **~ mer** (v. -mer), s.n. **1.** Unitate structurală a unui organism vegetal. **2.** Internodiu împreună cu frunzele sale; **~ morf** (v. -morf), adj., care are formă de plantă; *sin.* fitomorfic; **~ morfic** (v. -morfic), adj., fitomorf*; **~ morfologie** (v. morfo-, v. -logie_1), s.f., studiul morfologic al plantelor; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitate a modificărilor morfologice şi structurale provocate plantelor de către paraziţi; **~ nomie** (v. -nomie), s.f. **1.** Fiziologia plantelor. **2.** Studiul legităţilor constituţiei interne şi ale biologiei plantelor; **~ noză** (v. -noză), s.f., boală a plantelor; **~ organogeneză** (v. organo-, v. -geneză), s.f., ontogeneza sau dezvoltarea individuală a plantelor; **~ organografie** (v. organo-, v. -grafie), s.f., descriere a organelor vegetalelor; **~ organologie** (v. organo-, v. -logie_1), s.f., studiul sistematic al organelor vegetale; **~ paleontologie** (v. pale-, v. paleo-, v. onto-, v. -logie_1), s.f., ramură a paleontologiei care reconstituie pe baza resturilor fosile şi studiază plantele care au existat în perioadele geologice trecute; **~ patogen** (v. pato-, v. -gen_1), adj. (despre factori ecologici) care produce o stare de boală

organismelor vegetale; ~ **patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul bolilor plantelor; ~ **plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă din celulele vegetale; ~ **ptoză** (v. -ptoză), s.f., boală vegetală produsă de acarieni; ~ **reobiocenoză** (v. reo-, v. bio-, v. -cenoză_1), s.f., asociaţie vegetală acvatică specifică apelor curgătoare; ~ **sociologie** (v. socio-, v. -logie_1), s.f., studiul asociaţiilor vegetale caracteristice unor anumite regiuni sau biotipuri; ~ **succivor** (v. succi-, v. -vor), adj., care se hrăneşte cu seva plantelor; ~ **taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., studiul clasificării plantelor agricole şi tehnica culturii lor; ~ **telmă** (v. -telmă), s.f., cantitate mică de apă strânsă în cavităţile plantelor, populate de microbiocenoze speciale; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f. **1.** Utilizare a plantelor medicinale în scop terapeutic. **2.** Disciplină care se ocupă cu metodele de prevenire şi de combatere a bolilor şi a dăunătorilor plantelor cultivate; ~ **teratologie** (v. terato-, v. -logie_1), s.f., studiul malformaţiilor şi al monstruozităţilor vegetale; ~ **termogeneză** (v. termo-, v. -geneză), s.f., transformare a energiei potenţiale în energie calorică, la plante; ~ **tip** (v. -tip), s.n., individ al unei specii de plante; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., anatomie vegetală; ~ **trofic** (v. -trofic), adj. (despre plante) cu nutriţie autotrofă; ~ **trofie** (v. -trofie), s.f., nutriţia plantelor; ~ **zoare** (v. -zoar), s.n.pl., animale metazoare cu simetrie axială, a căror formă se aseamănă cu aceea a plantelor; *sin.* zoofite.

-FIŢIE (-FITIE) "vegetaţie, excrescenţă, proliferare". #1 gr. *phyton* "plantă, tumoare, vegetaţie" > L sav. *-phytia,* fr. *-phytie,* germ. *id.,* engl. *-phytia* > rom. *-fiţie, -fitie.*

-FIZĂ "creştere, dezvoltare, producere". #1 gr. *physis* "creştere, formaţie" > fr. *-physe,* germ. *id.* > rom. *-fiză.*

FIZIO- "natură, cauze naturale, vital, fizic, fiziologic". #1 gr. *physis* "natură" > fr. *physio-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *fisio-* > rom. *fizio-.* #2 ~ **crat** (v. -crat), s.m.,f., adept al fiziocraţiei; ~ **craţie** (v. -craţie), s.f., doctrină economică burgheză care susţine că munca agricolă ar constitui unica sursă de bogăţie; ~ **gen** (v. -gen_1), adj. (despre boli) care este determinat de leziuni fizice; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltare a activităţilor vitale; *sin.* fiziogenie; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., fiziogeneză*; ~ **geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., studiu geografic al mişcărilor şi variaţiilor atmosferice, hidrologice etc., care au loc la suprafaţa pământului; ~ **graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în fiziografie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., ştiinţă care studiază caracteristicile exterioare ale globului terestru; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în fiziologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care

studiază funcţiile organismului viu, animal sau vegetal; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a capacităţii fiziologice a unor funcţii organice, în vederea aprecierii dezvoltării fizice; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., totalitatea trăsăturilor feţei care determină expresia ei particulară; **~ patie** (v. -patie), s.f., tulburare fiziologică provocată de diverşi factori fizici, chimici, mecanici, nutriţionali, genetici etc.; **~ patolog** (v. pato-, v. -log), s.m.,f., specialist în fiziopatologie; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f. **1.** Ramură a medicinii care studiază fiziologia organismului în timpul unei boli. **2.** Disciplină care se ocupă cu studiul mecanismelor de producere a bolilor; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., ramură a terapeuticii generale care foloseşte agenţi fizici naturali ca apa, aerul, lumina şi băile.

FIZO- (FISO-) "vezică, băşică; umflat, veziculos". #1 gr. *physa* "foale, veziculă" > fr. *physo-,* germ. *id.,* it. *fiso-* > rom. *fizo-, fiso-.* #2 **~ carp (fisocarp)** (v. -carp), adj., cu fructe veziculoase; **~ cefal (fisocefal)** (v. -cefal), adj., al cărui cap prezintă o umflătură emfizematoasă; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., distensiune gazoasă a pungilor testiculare; **~ clişti (fisoclişti)** (v. -clist), adj., s.m.pl. (peşti) la care vezica înotătoare nu este unită cu esofagul; **~ fore** (v. -for), adj., s.n.pl. **1.** Adj. (Despre organe vegetale sau animale) acoperit cu băşicuţe. **2.** S.n.pl. Ordin de celenterate marine; **~ id** (v. -id), adj., în formă de veziculă; **~ stomi** (v. -stom), adj., s.m.pl. **1.** Adj. Care prezintă vezica înotătoare legată de esofag printr-un canal. **2.** S.m.pl. Ordin de peşti teleosteeni cu vezica înotătoare legată de tubul digestiv.

FLABELI- "radial, ramificat, în evantai". #1 L *flabellum* "evantai" > fr. *flabelli-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *flabeli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. **1.** (Despre muşchi) Cu fibrele dispuse în evantai. **2.** (Despre organe vegetale) Răsfirat în formă de raze; **~ ped** (v. -ped_2), adj., cu picioarele dispuse în evantai.

FLAGELI- "flagel, flagelat". #1 L *flagellum* "mlădiţă, nuia, bici" > fr. *flagelli-,* engl. *id.* > rom. *flageli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu flagel; **~ form** (v. -form), adj., în formă de bici sau de flagel.

FLEB-, v. **FLEBO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilataţie a unei vene; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei vene.

-FLEBIE „venă, nervură, nervaţie". #1 gr. *phlebos* "vână, nervură" > fr. -*phlébie,* germ. *id.,* it. *-flebia* > rom. *-flebie.*

FLEBO- „venă, vână, nervură". #1 gr. *phleps, phlebos* "vână, venă" > fr. *phlébo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *flebo-* > rom. *flebo-.* #2 **~ centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie medicală a unei vene; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze nervate; **~ for** (v. -for), adj. (despre organe vegetale) prevăzut cu

vinişoare sau nervuri; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a venelor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a pulsaţiilor unei vene; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune de calcar a peretelui venos; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în flebologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul sistemului venos; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere patologică a venelor; **~ manometrie** (v. mano-, v. -metrie_1), s.f., metodă de determinare a presiunii venoase cu ajutorul unui manometru cu apă sau aneroid; **~ manometru** (v. mano-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea presiunii sângelui în vene; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a venelor; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie venoasă; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de sclerozare a peretelui venos; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., contracţie spasmodică a pereţilor venelor; **~ stază** (v. -stază), s.f., încetinire a vitezei de circulaţie în vene; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în flebotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei vene; **~ tonic** (v. -tonic), adj., care întăreşte tonicitatea pereţilor venoşi; **~ trih** (v. -trih), adj., cu vene sau cu nervuri păroase.

FLEXI- "flexiune". #1 L *flexus* "îndoit, curbat" > fr. *flexi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *flexi-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument medical cu care se măsoară flexiunea unei articulaţii.

FLEXO- "îndoire, curbare; flexibil, elastic". #1 L *flexus* "îndoit, curbat" > fr. *flexo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *flexo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., tipar înalt care utilizează forme realizate dintr-un material flexibil; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat cu care se determină rezistenţa la îndoire a unor materiale.

FLICTENO- "flictenă, veziculă cutanee". #1 gr. *phlyktaina* "băşică" > fr. *phlycténo-,* engl. *id.,* germ. *phlyktäno-* > rom. *flicteno-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., care are aspectul unei flictene.

FLICTO- "băşică, bulă". #1 gr. *phlyktis* "băşică, vezică" > fr. *phlycto-,* engl. *id.* > rom. *flicto-.* #2 **~ id** (v. **-**id), adj., în formă de veziculă.

FLOGO- "de culoare roşie". #1 gr. *phlox, (-ogos)* "flacără" > fr. *phlogo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *phogo-* > rom. *flogo-.* #2 **~ fil** (v. **-**fil_2), adj., cu frunze de culoare roşie; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care provoacă inflamaţie; **~ trih** (v. -trih), adj., cu peri roşii.

-FLOIC "de scoarţă, cu floem". #1 gr. *phloios* "scoarţă de copac" > fr. -*phlotique,* engl. *-phloic* > rom. *-floic.*

-FLOR „floare, înveliş floral". #1 L *flos, floris* "floare". > L sav. *-florus,* fr. -*flore,* engl. *-florous* > rom. *-flor.*

FLORI- "floare, plantă ornamentală, floral". #1 L *flos, floris* "floare" > fr. *flori-,* it. *id.,* engl. *id.* >- rom. *flori-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. **1.** (Despre insecte) Care trăieşte pe flori. **2.** (Despre plante ornamentale) Care are flori. **3.** Relativ la floricultură; **~ cultor** (v. -cultor), s.m.,f., persoană care se ocupă cu floricultura; **~ cullură** (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă cu cultura plantelor ornamentale autohtone sau exotice; **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă flori; **~ form** (v. -form), adj., în formă de floare; **~ gen** (v. -gen_2), adj., s.n. (hormon) care stimulează deschiderea şi maturizarea florilor; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces morfologic şi fiziologic de dezvoltare a florilor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a florilor; **~ par** (v. -par), adj. (despre mugure) care produce flori.

-FLORIE "înflorire, inflorescenţă". #1 L *flos, floris* "floare" > fr. *-florie,* germ. *id.,* engl. *-flory >* rom. *-florie.*

FLUO- "fluid". #1 L *fluo, (-ere)* "a curge" > fr. *fluo- >* rom. *fluo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea debitelor de fluide care curg prin conducte.

FLUORI- "substanţe fluorescente". #1 L *fluor, (-oris)* "scurgere, topire" > fr. *fluori- >* rom. *fluori-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară concentraţiile slabe ale substanţelor fluorescente.

FLUORO- "fluor, fluorescenţă". #1 L *fluor, (-oris)* "corp lichid, curgere" > fr. *fluoro-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *fluro-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu fotografic pe sticlă, care se realizează cu ajutorul acidului fluorhidric; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., dozare a substanţelor fluorescente prin măsurarea intensităţii şi culorii radiaţiilor de fluorescenţă; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea duratei luminii emise de o substanţă fluorescentă; **~ scop** (v. **-**scop), s.n. **1.** Instrument utilizat pentru determinarea vizuală a intensităţii fluorescenţei. **2.** Ecran fluorescent care poate transforma radiaţiile invizibile în radiaţii vizibile; **~ scopie** (v. -scopie), s.f. **1.** Determinare vizuală a intensităţii fluorescenţei cu ajutorul fluoroscopului. **3.** Examen radiologic realizat cu ajutorul fluoroscopului.

FLUVIO- „curgător, fluent". #1 L *fluvius* „râu, fluviu" > fr. *fluvio-,* engl. *id.* > rom. *fluvio-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., fluviometru înregistrator; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea variaţiilor de nivel ale unei ape curgătoare.

-FOB „care urăşte, care respinge, care se teme de". #1 gr. *phobos* "frică, teamă, teroare" > fr. *-phobe,* engl. *id.,* it. *-fobo >* rom. *-fob.*

-FOBIE "repulsie, antipatie, teamă morbidă". #1 gr. *phobos* "frică, spaimă, teroare" > fr. *-phobie,* germ. *id.,* it. *-fobia,* engl. *-phobia* > rom. *-fobie.*

FOBO- "teamă, aversiune". #1 gr. *phobos* "teamă, frică" > fr. *phobo-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *fobo-* > rom. *fobo-.* #2 **~ dipsie** (v. -dipsie), s.f., boală infecţioasă virotică, specifică animalelor, care se transmite prin salivă, de obicei prin muşcătură; *sin.* rabie, turbare; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a nu avea stări obsesive de frică sau de repulsie; **~ fototaxie** (v. foto-, v. -taxie), s.f., mişcare de curbare a plantelor pentru evitarea razelor de lumini; *sin.* fobofototropism; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., reacţie de îndepărtare a unui organ sau organism vegetal faţă de o excitaţie repulsivă.

FOCO-_1 "distanţă focală". #1 L *focus* "vatră, flacără, foc" > fr. *foco-,* engl. *id.,* germ. *foko-* > rom. *foco-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., capitol al opticii care are ca obiect de studiu determinarea distanţei focale a unui sistem optic; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea distanţelor focale ale sistemelor optice.

FOCO-_2 "focă, de focă". #1 gr. *phoke* "focă" > fr. *phoco-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *foco-* > rom. *foco-.* #2 **~ mel** (v. -mel_1), s.m., monstru care prezintă focomelie; **~ melie** (v. -melie), s.f., anomalie congenitală care constă în aceea că mâinile şi picioarele, reduse la extremitatea lor, sunt alipite direct la trunchi.

FOETI-, v. **FETI-.**

FOETO-, v. **FETO-.**

FOLADO- "groapă, depresiune, scobitură". #1 gr. *pholas, (-ados)* "groapă, gaură" > fr. *pholado-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *folado-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în gropi, evitând lumina puternică.

FOLEO- "cavitate, crăpătură, cavernă, peşteră". #1 gr. *pholeos* "cavernă, cavitate" > fr. *pholéo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *foleo-.* #2 **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme animale sau vegetale care trăiesc în cavităţi, crăpături sau în peşteri; **~ fil** (v. -fil), adj. (despre animale) care este caracteristic microcavernelor.

FOLI-, v. **FOLII-.**

FOLICULI- "foliculă, fruct unicarpelar". #1 L *folliculus* "săculeţ" > fr. *folliculi-* > rom. *foliculi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de foliculă.

FOLII- (FOLI-) "frunză, foaie". #1 L *folium* "frunză" > fr. *folii-,* engl. *foli-, folii-* > rom. *folii-, foli-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre fungi şi licheni) care creşte pe frunze; **~ fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu frunze; **~ form (foliform)** (v. -form), adj., în formă de frunză; **~ par** (v. -par), adj., care

produce frunze.

-FON "voce, sunet, glas, fonaţie, vorbitor, fonator, fonic". #1 gr. *phone* "voce, sunet" > fr. *-phone,* engl. *id.*, germ. *-phon* > rom. *-fon.*

FON-, v. **FONO-_1.** #2 **~ astenie** (v. -astenie), s.f., oboseală a organelor vocale; **~ endoscop** (v. endo-, v. -scop), s.n., stetoscop*; **~ endoscopie** (v. endo-, v. -scopie), s.f. **1.** Ascultare a zgomotelor cardiace cu ajutorul fonendoscopului. **2.** Delimitare a unui organ anatomic cu ajutorul fonendoscopului, aplicat la nivelul său; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină medicală care studiază tulburările şi afecţiunile vocii; **~ iatru** (v. -iatru), s.m.,f., specialist în foniatrie; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., apariţie de senzaţii vizuale colorate la auzul sunetelor.

FONIE-_1 "sunet, sonoritate, fonaţie". #1 gr. *phone* „voce, sunet" > fr. -*phonie,* germ. *id.,* engl. *-phony,* it. *-fonia* > rom. *-fonie.*

-FONIE-_2 "ucidere, omor". #1 gr. *phonos* "ucidere" > fr. *-phonie* > rom. -*fonie.*

FONO-_1 "voce, sunet, fonaţie, fonator, vocal" #1 gr. *phone* "sunet, voce" > fr. *phono-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *fono-* > rom. *fono-.* #2 **~ arteriogramă** (v. arterio-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a suflurilor arteriale în tulburările circulaţiei periferice; **~ audiologie** (v. audio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile dintre funcţia auditivă şi cea fonatorie; **~ cardiograf** (v. cardio-, v. -graf), s.n., aparat medical care transformă vibraţiile sonore ale inimii în semnale electromagnetice; **~ cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., procedeu de înregistrare grafică a bătăilor inimii; **~ cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică obţinută la fonocardiograf; *sin.* electrocardiofonogramă; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a vorbi cu voce tare; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre voce) care se pretează la înregistrare; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat utilizat la imprimarea şi la reproducerea sunetelor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., operaţie de imprimare mecanică şi de reproducere a sunetelor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Înregistrare a vibraţiilor sonore pe un suport, cu mijloace electrice, mecanice etc. **2.** Telegramă telefonată; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă microlitică efuzivă care, la lovire, se desface în plăci subţiri producând un sunet caracteristic; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în fonologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a lingvisticii care studiază sunetele limbii din punctul de vedere al structurii lor funcţionale şi al funcţiei pe care o îndeplinesc în limbă; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a intensităţii sunetelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat la măsurarea intensităţii vibraţiilor sonore; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument medical

utilizat în fonoscopie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., înregistrare fotografică a zgomotelor cardiace; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., mişcare de reacţie a organului vegetal sub influenţa sunetelor; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., colecţie de înregistrări sonore; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a vibraţiilor sonore în scop terapeutic.

FONO-_2 "ucidere, omucidere, asasinare". #1 gr. *phonos* "asasinat" > fr. *phono-,* engl. *id.* > rom. *fono-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a nu fi asasinat; **~ manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic către omucidere.

-FOR (-FORĂ) "care poartă, care susţine, care conţine, purtător, suport, bază". #1 gr. *phoros* "care poartă, care sprijină" > fr. *-phore,* engl. *id.,* germ. *-phor,* it. *-foro* > rom. *-for, -foră.*

FORAMINI- "orificiu, foramen". #1 L *foramen, (-inis)* "gaură, orificiu, deschizătură" > fr. *formamini-,* engl. *id.* > rom. *formamini-.* #2 **~ fere** (v. -fer), adj., s.n.pl. **1.** Adj. (Despre formaţii geologice) Care conţine foraminifere. **2.** S.n.pl. Ordin de protozoare rizopode marine, cu corpul învelit într-o cochilie calcaroasă, formată din mai multe cămăruţe care comunică între ele prin orificii mici.

-FORĂ, v. -**FOR.**

-FOREZĂ "împrăştiere, diseminare, migraţie, deplasare". #1 gr. *phoresis* "deplasare, împrăştiere" > fr. *-phorése,* germ. *id.* > rom. *-foreză.*

-FORIC "care poartă, care susţine, care conţine". #1 gr. *phoros* "care poartă" > fr. *-phorique,* engl. *-phoric* > rom. *-foric.*

-FORIE "atitudine, purtare, comportament". #1 gr. *phorein* "a se simţi, a se comporta" > fr. *-phorie,* germ. *id.,* it. *-foria* > rom. *-forie.*

-FORM "aspect, formă, înfăţişare". #1 L *forma* "figură, imagine" > fr. *-forme,* engl. *id.,* it. *id.,* > rom. *-form.*

FOSFORO- "fosfor, fosforescent, luminos". #1 gr. *phosphoros* "luminos" > fr. *phosphoro-,* engl. *id.* > rom. *fosforo-.* #2 **~ liză** (v. -liză), s.f., proces fiziologic, reversibil, de eliberare a grupării fosforii din fosfaţii organici; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru măsurarea duratei de emisie a luminii prin fosforescenţă.

FOSILI- "fosile, petrificare". #1 L *fossilis* "scos din pământ, dezgropat" > fr. *fossili-,* engl. *id.* > rom. *fosili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine fosile.

FOT-, v. **FOTO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere provocată de o lumină de intensitate mare; **~ opsie** (v. -opsie), s. f., halucinaţie vizuală elementară, obţinută prin excitaţia mecanică a receptorilor retinieni; *sin.* fosfenă.

-FOT (-FOTĂ) "lumină, luminozitate, radiaţie". #1 gr. *phos, photos* "lumină"

> fr. *-phote,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *-fot, -fotă.*

-FOTA, v. **-FOT.**

-FOTIC "produs de lumină, luminos". #1 gr. *phos, photos* "lumină" > fr. *-photique,* engl. *-photic,* germ. *-photisch* > rom. *-fotic.*

FOTO- "lumină, fosforescenţă, iradiaţie, iluminaţie, fotografie". #1 gr. *phos, photos* "lumină" > fr. *photo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *foto-* > rom. *foto-.* #2 **~ autografie** (v. auto-, v. -grafie), s.f., procedeu manual de pregătire a unei forme de tipar plan, folosind ca original o fotografie şi pentru lucru o cerneală autografică sau tuş litografic; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază efectele luminii asupra biologiei fiinţelor vii; **~ blast** (v. -blast), s.n., lăstar dezvoltat subteran, care se adaptează mai târziu la viaţa aeriană din mediul luminos; **~ cartograf** (v. carto-, v. -graf), s.n., aparat utilizat la realizarea automată a hărţilor pe bază de fotograme; **~ chineză (~ cineză, ~ kineză)** (v. -chineză), s.f., provocare a mişcării unui organ sau organism vegetal pe calea mişcării bruşte a intensităţii luminii; **~ chinograf (~ kinograf)** (v. chino-_1, v. -graf), s.n., instrument care permite analiza şi studierea mişcărilor fizice cu ajutorul filmului; **~ chinogramă (~ kinogramă)** (v. chino-_1, v. -gramă), s.f., imagine obţinută la fotochinograf; **~ cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., tip de cleistogamie care se datorează insuficienţei luminii; **~ clinic** (v. -clinic), s.f., curbare în jos a frunzelor sau a lăstarilor sub influenţa gradului de luminozitate sau a direcţiei razelor de lumină; **~ coagulograf** (v. coagulo-, v. -graf) s.n., aparat pentru măsurat coagularea sângelui; **~ colografie** (v. colo-_1, v. -grafie), s.f., metodă de tipărire la care se utilizează un strat de gelatină sensibilizat la acţiunea luminii; **~ colorimetru** (v. colori-, v. -metru_1) s.n., instrument utilizat la măsurarea concentraţiei unei soluţii colorate cu ajutorul luminii; **~ colposcopie** (v. colpo-, v. -scopie), s.f., colposcopie cu înregistrarea fotografică a imaginilor; **~ crom** (v. -crom), adj., s.m. (corp) care îşi modifică culoarea sub acţiunea luminii; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., a cărui cromaticitate este în funcţie de luminozitate; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., procedeu de reproducere fotografică în culori; **~ cromogeni** (v. cromo-, v. -gen_1), s.m.pl., grup de bacterii nespecifice şi patogene, caracterizate prin capacitatea de a elabora, numai în prezenţa luminii, un pigment galben; **~ cromografie** (v. cromo-, v. -grafie), s.f., metodă de fotografiere în culori sau de reproducere fotografică a tablourilor în culori; **~ cromotipografie** (v. cromo-, v. tipo-, v. -grafie), s.f., procedeu de reproducere fotomecanică a culorilor pentru ilustrarea publicaţiilor; **~ cromoxilografie** (v. cromo-, v. xilo, v. -grafie),

s.f., procedeu de reproducere în culori cu clişee gravate în lemn; ~ **cronograf** (v. crono-, v. -graf), s.n., aparat fotografic utilizat la înregistrarea automată a fotografiilor luate în serie; ~ **dinamic** (v. -dinamic), adj. (despre substanţe) cu efect asupra celulelor vii numai în prezenţa luminii; ~ **dinamie** (v. -dinamie), s.f., efect stimulator al luminii asupra organismelor vegetale; ~ **dineză** (v. -dineză), s.f., declanşare a curenţilor de rotaţie din citoplasmă sub influenţa luminii; ~ **diodă** (v. di-, v. **-**odă), s.f. **1.** Diodă a cărei funcţionare depinde de intensitatea fluxului luminos care cade asupra sa. **2.** Celulă fotoelectrică; ~ **estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate vegetală sau animală sub influenţa luminii; ~ **fază** (v. -fază), s.f., stadiu în dezvoltarea plantelor, caracterizat printr-o cerinţă deosebită pentru temperatura optimă şi pentru intensitatea şi durata luminii; ~ **fil** (v. -fil_1), adj. (despre vegetale) care creşte şi se dezvoltă în locuri însorite; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în staţiunile ecologice însorite; *sin.* heliofite; ~ **fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană care prezintă fotofobie; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică faţă de lumină; ~ **fon** (v. -fon), s.n., instalaţie care transmite sunetele prin intermediul unei raze de lumină; ~ **fonie** (v. -fonie_1), s.f., procedeu de transmitere a sunetelor cu ajutorul fototonului; ~ **for** (v. -for), adj., care posedă sau care poartă o sursă de lumină; ~ **foreză** (v. -foreză), s.f., deplasare a particulelor microscopice sub acţiunea unui flux puternic de lumină; ~ **gen** (v. -gen_1), adj. (despre bacterii) care produce lumină; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., fotogenie*; ~ **genic** (v. -genic), adj., care impresionează bine placa fotografică; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., producere de lumină; *sin.* fotogeneză; ~ **geologie** (v. geo-, v. **-**logie_1), s.f., metodă de cercetare geologică pe bază fotografică; ~ **goniometru** (v. gonio-, v. -metru_1), s.n., instrument cu care se efectuează măsurători unghiulare pe fotograme; ~ **graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în fotografie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu tehnic care permite obţinerea imaginii pozitive a obiectelor prin acţiunea luminii pe o suprafaţă sensibilă; ~ **grafotip** (v. grafo-, v. -tip), s.n. **1.** Fotografie a exemplarului vegetal tipic. **2.** Tip de taxon stabilit pe baza unei ilustraţii fotografice; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Probă fotografică pozitivă. **2.** Fiecare imagine a unui film. **3.** Fotografie specială, luată din avion, utilizată în topografie şi cartografie; ~ **laparoscopie** (v. laparo-, v. -scopie), s.f., tip de laparoscopie cu înregistrare fotografică a imaginilor; ~ **linotip** (v. lino-_1, v. -tip), s.n., maşină de culegere fotografică; ~ **litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeu de preparare a formelor de tipar prin fotografierea pe o piatră

litografică; **~ liză** (v. -liză), s.f. **1.** Descompunere chimică a unei substanţe sub acţiunea luminii. **2.** Orânduire a granulelor de clorofilă sub acţiunea luminii; **~ metalografie** (v. metalo-, v. -grafie), s.f., procedeu de imprimare tipografică a hărţilor şi a desenelor, constând în transpunerea acestora pe o placă de zinc sensibilizată; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. disciplină care studiază metodele de măsurare a intensităţii surselor luminoase; **~ metru** (v. -metru_1) s.n. **1.** Instrument pentru determinarea sensibilităţii retiniene la lumină. **2.** Instrument pentru măsurarea intensităţii radiaţiilor luminoase; **~ microscopie** (v. micro-, v. -scopie), s.f., metodă de înregistrare fotografică a preparatelor microscopice; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor morfogenetice suferite de fiinţele vii sub acţiunea luminii; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare a plantelor ca răspuns la un excitant luminos difuz; *sin.* helionastie; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., inflamaţie simultană a corneei şi a conjunctivei, produsă de radiaţiile ultraviolete; **~ patie** (v. -patie), s.f., fototaxie (1)*; **~ perspectograf** (v. perspecto-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric de transformare plană a fotogramelor, în vederea obţinerii de hărţi topografice a zonelor terestre plane, dar înclinate; **~ plagiotrop** (v. plagio-, v. -trop), adj. (despre frunze) cu aşezare oblică faţă de sursa de lumină; *sin.* fotoplagiotropic; **~ plagiotropic** (v. plagio-, v. -tropic), adj. fotoplagiotrop*; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat exterior al soarelui sau al unei stele, care radiază lumină; **~ stat** (v. -stat), s.n., reproducere fotografică a unui document, realizată doar printr-o singură operaţie; **~ stereograf** (v. stereo-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric de fotorestituţie, bazat pe principiul vederii stereoscopice, fiind înzestrat cu o lunetă stereoscopică de vizare; **~ stereogramă** (v. stereo-, v. -gramă), s.f., ansamblu de două fotograme corespondente care conţin acelaşi obiect din fotoperspectivă realizată din două puncte de staţie vecine; **~ stereotecă** (v. stereo-, v. -tecă), s.f., colecţie de fotostereograme spaţiale, care conţine o regiune terestră dată; **~ stereotomie** (v. stereo-, v. -tomie), s.f., metodă de cercetare în antropologie, bazată pe fotografierea în trei dimensiuni; **~ stetoscop** (v. steto-, v. -scop), s.n., instrument medical bazat pe transformarea sunetelor în impulsuri luminoase şi utilizat pentru analiza zgomotelor cordului fetal; **~ taxie** (v. -taxie), s.f. **1.** Mişcări de orientare a organelor vegetale în direcţia razelor de lumină; *sin.* fotopatie. **2.** Deplasare a unor organisme vegetale inferioare după direcţia razelor de lumină într-un mediu inegal iluminat. **3.** Reacţie a protoplasmei la lumină; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., colecţie de fotograme sau de fotografii,

organizată sistematic; **~ telefon** (v. tele-, v. -fon), s.n., sistem de transmisie a convorbirilor telefonice, folosind modularea unui fascicul de lumină sau de raze infraroşii; **~ telegraf** (v. tele-, v. -graf), s.n., aparat folosit în fototelegrafie; **~ telegrafie** (v. tele-, v. -grafie), s.f, transmitere la distanţă a imaginilor, a desenelor, a textelor etc. cu ajutorul telegrafiei; **~ telegramă** (v. tele-, v. -gramă), s.f., probă obţinută de fototelegraf; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical care foloseşte radiaţii luminoase; **~ termometru** (v. termo-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru înregistrarea fotografică a temperaturii apelor din mediile inaccesibile; **~ termoterapie** (v. termo-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică simultană a radiaţiilor luminoase şi a radiaţiilor calorice; **~ tip** (v. -tip), s.n., fotografie a exemplarului vegetal tipic; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de fotocolografie prin care se realizează reproduccri în diverse cerneluri; **~ topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., aplicaţie a fotogrammetriei la topografie; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre organisme) care sintetizează substanţe organice cu ajutorul energiei obţinute din lumina solară; *sin.* fototrofic; **~ trofie** (v. -trofie), s.f. **1.** Sintetizare a substanţelor organice cu ajutorul energiei luminoase. **2.** Dezvoltare mai viguroasă a unei părţi din organul unei plante datorită unei luminozităţi mai pronunţate; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre organisme) care se orientează în direcţia izvorului de lumină; *sin.* fototropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., fototrop*; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., schimbare reversibilă a culorii unui compus cristalizat sub acţiunea luminii; *sin*. fototropism; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre animale) care manifestă indiferenţă faţă de prezenţa unei anumite intensităţi luminoase; **~ xilografie** (v. xilo-, v. -grafie), s.f., procedeu tipografic de copiere a negativului unei fotografii pe o placă de lemn.

FOVEI- "fosetă, gropiţă". #1 L *fovea* "groapă" > engl. *fovei-* > rom. *fovei-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de gropiţă.

-FRAGM (-FRAGMĂ) "perete, sept, despărţitură". #1 gr. *phragma* "închidere, împrejmuire, separare" > L sav. *-phragma,* fr. *-phragme,* engl. *-phragm,* germ. *-phragma* > rom. *-fragm, -fragmă.*

FRAGMATO- "despărţit, septat". #1 gr. *phragma, (-atos)* "despărţire, separare" > fr. *phragmato-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *fragmato-.* #2 **~ spor** (v. -spor), s.m., spor multicelular septat; *sin.* fragmospor.

-FRAGMO, v. **-FRAGM.**

FRAGMO- "septat, despărţit, despărţire". #1 gr. *phragma* „grad, împrejmuire" > fr. *phragmo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *fragmo-.* #2 **~ ceras** (v. ceras), s.m., gen de cefalopode din silurian; **~ plast** (v. -plast),

s.n., membrană despărţitoare care apare la sfârşitul telofazei în regiunea centrală a fusului de diviziune celulară; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., fibrele fusului de diviziune celulară împreună cu citoplasma asociată, în curs de transformare; **~ spor** (v. -spor), s.m., fragmatospor*; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., lamela plasmatică din stadiul profazei celulare, care formează mai târziu placa ecuatorială.

-FRASTIC „care exprimă, care redă". #1 gr. *phrastikos* "care enunţă, care arată" > fr. *-phrastique,* engl. *-phrastic* > rom. *-frastic.*

FRATRI- "frate, rudă apropiată". #1 L *frater, fratris* "frate" > fr. *fratri-* > rom. *fratri-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.m.,f. **1.** Adj. Care constituie o crimă faţă de un frate sau de o soră. **2.** S.m.,f. Ucigaş de frate sau de soră.

-FRAZĂ "vorbire, exprimare, explicare". #1 gr. *phrasis* "vorbire, fel de a vorbi" > fr. *-phrase,* germ *id.,* engl. *id.* > rom. *-frază.*

FRAZEO- "exprimare, vorbire, limbaj". #1 gr. *phrasis, (-eos)* "vorbire, exprimare" > fr. *phraséo-,* germ. *id.* > rom. *frazeo-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., persoană care se exprimă în fraze meşteşugite, dar lipsite de conţinut; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Manieră de a alcătui frazele, proprie unui scriitor sau unei limbi. **2.** Exprimare fără conţinut, care ascunde sărăcia de idei.

-FRAZIE "exprimare, vorbire, limbaj". #1 gr. *phrasis* "elocuţiune, vorbire, frază" > fr. *-phrasie,* germ. *id.,* it. *-frasia* > rom. *-frazie.*

FREATO- "ape freatice, ape subterane". #1 gr. *phrear, phreatos* "puţ, izvor, fântână" > fr. *phréato-.,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *freato-* > rom. *freato-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul organismelor din pânzele de apă freatică; **~ biu** (v. -biu), s.n., biocenoză specifică apelor freatice; **~ fil** (v. -fil_1), adj. **1.** (Despre plante) Care creşte în bazinele de apă. **2.** (Despre plante) Care are nevoie de apă subterană foarte apropiată de suprafaţă; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante din regiunile secetoase, cu rădăcini foarte lungi, care ajung până la pânza de apă freatică.

-FREN "minte, gândire". #1 gr. *phren* "spirit, inteligenţă" > fr. *-phrine,* germ. *-phren* > rom. *-fren.*

FREN-, v. **FRENO-_2.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., dispoziţie dureroasă şi depresivă, întâlnită în melancolie.

-FRENIE "minte, spirit, inteligenţă". #1 gr. *phren* "gândire, inteligenţă" > fr. *-phrénie,* germ. *id.,* it. *-frenia,* engl. *-phrenia* > rom. *-frenie.*

FRENO-_1 "membrană, diafragmă". #1 gr. *phren, phrenos* "diafragmă" > fr. *phréno-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *freno-* > rom. *freno-.* #2 **~ colopexie** (v.

colo-_1, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală la diafragmă a unghiului stâng al colonului căzut; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a părţii centrale a diafragmei; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a diafragmei.

FRENO-_2 "gândire, minte, inteligenţă". #1 gr. *phren, phrenos* "minte, spirit" > fr. *phréno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *freno-.* #2 **~ cardie** (v. -cardie), s.f., sindrom funcţional în nevrozele cardiace caracterizat prin senzaţii de strângere precordială, tulburări respiratorii şi prin stări obsesive; **~ lepsie** (v. -lepsie), s.f., nume generic pentru ideile prevalente şi pentru stările obsesive; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., teorie neştiinţifică potrivit căreia ar exista o corelaţie între conformaţia craniului şi caracterul, facultăţile psihice şi intelectuale ale individului; **~ patie** (v. -patie), s.f., formă de alienaţie mintală.

FRIGANO- "mărăcini". #1 gr*. phryganon* "mărăciniş" > fr. *phrygano-,* engl. *id.* > rom. *frigano-.* #2 **~ fil** (v. **-**fil_1), adj. (despre plante) care creşte printre mărăcini.

FRIGO- „frig, temperatură scăzută". #1 L *frigus* "răceală, frig" > fr. *frigo-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *frigo-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a temperaturilor scăzute în scop terapeutic.

FRIGORI- "frig, congelare, temperatură scăzută". #1 L *frigus, (-oris)* "răceală, frig" > fr. *frigori-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *frigori-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., s.n. **1.** Adj. Care produce şi menţine frigul. **2.** S.n. Instalaţie frigorifică; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care poate produce frig; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat în bioclimatologie pentru determinarea efectului caloric complex al factorilor de microclimat.

FRONDI- "frunziş, foliaceu". #1 L *frons, (-dis)* „frunze, frunziş" > fr. *frondi-,* engl. *id.* > rom. *frondi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care trăieşte în frunziş; **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă frunze; **~ form** (v. -form), adj., în formă de frunziş; **~ par** (v. -par), adj., care produce frunze; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu frunze.

FRONTO- "front meteorologic, masă de aer". #1 L *frons, (-tis)* "frunte" > fr. *fronto-,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *fronto-.* #2 **~ focometru** (v. foco-_1, v. -metru_1), s.n., aparat cu care se măsoară distanţa focală a lentilelor corectoare; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces meteorologic de formare a suprafeţelor frontale şi a perturbaţiilor atmosferice legate de ele; **~ liză** (v. -liză), s.f., ansamblu de procese atmosferice care însoţesc dispariţia unui front meteorologic; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul fronturilor meteorologice.

FRUCTI- "fructe, roade". #1 L *fructus* "fruct" > fr. *fructi-,* engl. *id.* > rom. *fructi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre paraziţi) care trăieşte pe fructe; **~ fer** (v. -fer), adj. **1.** (Despre organe vegetale) Care poartă fructele. **2.** (Despre pomi) Care produce fructe; **~ flor** (v. -flor), adj. (despre flori) al cărui caliciu serveşte la formarea fructului; **~ form** (v. -form), adj., în formă de fruct; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce fructe; *sin.* fructipar; **~ par** (v. -par), adj., fructigen*; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu fructe.

FRUGI- „roade, fructe". #1 L *frux, frugis* "roadă, fruct" > fr. *frugi-,* engl. *id*. > rom. *frugi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care produce fructe; **~ vor** (v. -vor), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu fructe.

FTIRIO- "păduche". #1 gr. *phtheir, (-os)* "păduche" > fr. *phthirio-,* engl. *id.* > rom. *ftirio-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu paraziţi sau cu păduchi; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de păduchi.

-FTIZIE "tuberculoză, baciloză". #1 gr. *phthisis* "distrugere, consumare" > fr. *-phtisie,* it. *-ftisi* > rom. *-ftizie.*

FTIZIO- "baciloză, tuberculoză". #1 gr. *phthisis* "pierdere, distrugere, decădere" > fr. *phtisio-,* germ. *phthisio-,* engl. *id.* > rom. *ftizio-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de tuberculoză pulmonară; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce tuberculoză; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în ftiziologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul tuberculozei; **~ manie** (v. -manie), s.f., convingere obsesivă de a suferi de tuberculoză; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., terapeutică a tuberculozei pulmonare.

-FTONG "sunet, vocală". #1 gr. *phthongos* "sunet" > fr. *-phtongue,* germ. *-phthong,* engl. *id.* > rom. *-ftong.*

-FTOR "care putrezeşte, care alterează". #1 gr. *phthora* "stricăciune, putrezire" > fr. *-phtore* > rom. *-ftor.*

-FTORIE „putrezire, degenerare, alteraţie". #1 gr. *phthora* "stricăciune, putrezire" > fr. *-phtorie,* germ. *-phthoria,* engl. *id.*, it. *-ftoria* > rom. *-ftorie.*

FUCO- "alge marine". #1 L *fucus* „algă" > fr. *fuco-,* engl. *id.* > rom. *fuco-.* #2 **~ ide** (v. -id), s.f.pl., urme alungite sau ramificate ale viermilor sau ale algelor pe suprafeţele straturilor sedimentare.

-FUG "care respinge, care alungă, care fuge, care se îndepărtează". #1 L *fugio, (-ere)* "a fugi, a alerga, a evita" > fr. *-fuge,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-fug.*

FUMI- "fum, ceaţă". #1 L *fumus* "fum" > fr. *fumi-,* engl. *id.* > rom. *fumi-.* #2 **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce fum sau ceaţă; **~ vor** (v. -vor), adj.,

s.n. **1.** Adj. Care absoarbe fumul. **2.** S.n. Dispozitiv folosit pentru alimentarea focarului locomotivei cu aer suplimentar.

FUNGI- "ciuperci, fungi". #1 L *fungus* "ciupercă, burete" > germ. *fungi-,* it. *id.,* engl. *id.,* fr. *fongi-* > rom. *fungi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care distruge ciupercile dăunătoare; **~ col** (v. -col_1), adj., care trăieşte ca saprofit sau ca parazit pe ciuperci; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ciupercă sau de ciupercuţă; **~ static** (v. -static), adj., s.n. (substanţă) care opreşte dezvoltarea ciupercilor; *sin.* micostatic; **~ stază** (v. -stază), s.f., înhibare a germinării sporilor şi a creşterii unui organism, fără însă a-l omorî; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu ciuperci.

FUNGO- "ciupercă". #1 L *fungus* "ciupercă" > engl. *fungo-* > rom. *fungo-.* #2 **~ id** (v. **-**id), adj., în formă de ciupercă cu pălărie.

FUNI- "funie, frânghie". #1 L *funus* "frânghie, funie" > fr. *funi-,* engl. *id.* > rom. *funi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre rădăcini) în formă de funie.

FUNICULO- "cordon spermatic". #1 L *funiculus* "sforicică, funie mică" > fr. *funiculo-,* engl. *id.* > rom. *funiculo-.* #2 **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a cordonului spermatic.

FURCI- "bifurcaţie, bifurcat". #1 L *furca* "furcă" > engl. *furci-* > rom. *furci-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., cu ramificaţie bifurcată; **~ form** (v. -form), adj., în formă de furcă.

FUSI- (FUZI-) "fus". #1 L *fusus* "fus" > fr. *fusi-,* germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *fusi-, fuzi-.* #2 **~ form (fuziform)** (v. -form), adj., în formă de fus.

FUTURO- "viitor, previziune". #1 L *futurus* "care va fi, viitor" > fr. *futuro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *futuro-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în futurologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul, explorarea şi cercetarea viitorului; *sin* viitorologie.

FUZI-, v. **FUSI-.**

FUZIO- "fuziune, topire". #1 L *fusio* "revărsare, topire" > fr. *fusio*- > rom. *fuzio-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea temperaturii de fuziune.

GALACT-, v. **GALACTO-.** #2 **~ agog** (v. -agog), adj., care favorizează secreţia laptelui; **~ urie** (v. -urie), s.f., urină de culoare lactescentă.

-GALACTIE "lapte, lactaţie, lactescenţă". #1 gr. *gala, (-aktos)* "lapte" > fr. *-galactie,* germ. *-galaktie,* it. *-galactia,* engl. *id.* > rom. *-galactie.*

GALACTO- "lapte, latex; lăptos, lactescent, alburiu, lactic". #1 gr. *gala, (-aktos)* "lapte" > fr. *galacto-,* germ. *galakto-,* engl. *galacto-* > rom. *galacto-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., tumoare mamelară cu conţinut lactescent; **~ fag** (v. -fag), adj., s.m.,f. (persoană) care se hrăneşte cu lapte; **~ fil** (v. -fil_2),

adj., cu frunze care conţin latex; **~ for** (v. -for), adj. **1.** Care conduce laptele spre exterior. **2.** Care secretă latex; **~ gen** (v. -gen_1), adj., s.n., (substanţă) care sporeşte secreţia laptelui; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., producere a laptelui de către glandele mamare; *sin.* galactopoieză; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a glandei mamare; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de lapte; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul mineral format în sinusul galactofor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară densitatea laptelui; *sin.* lactometru; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare a galactozei în ţesuturi; **~ poiectic** (v. -poietic), adj., care determină secreţia laptelui; **~ poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., galactogeneză*; **~ ree** (v. -ree), s.f., secreţie continuă şi excesivă de lapte în timpul sau după încetarea alăptării; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical pe bază de injecţii de lapte sterilizat; **~ trof** (v. -trof), adj., care se hrăneşte cu lapte.

GALBANI- "galbanum, răşină gumoasă". #1 L *galbanum* "răşină exotică" > fr. *galbani-,* engl. *id.* > rom. *galbani-.* #2 **~ fer** (v. -fer) adj., care conţine răşină galbanum; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce răşină galbanum.

GALE-, v. **GALEO-.** #2 **~ antropie** (v. -antropie), s.f., stare patologică delirantă în care bolnavul se crede metamorfozat în pisică.

GALEI- "cască". #1 L *galea* "coif, cască" > fr. *galéi-,* engl. *id.* > rom. *galei-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de cască.

GALEO- "pisică, felină". #1 gr. *gale, (-eos)* "pisică, nevăstuică" > fr. *galéo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *galeo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă galeofilie; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., dragoste patologică faţă de feline; **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (individ) stăpânit de galeofobie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., frică exagerată de pisici; **~ pitec** (v. -pitec), s.m., mamifer exotic nocturn, de mărimea unei pisici, care poate plana cu ajutorul unei membrane laterale.

GALI-_1 "găină, galinacee". #1 L *gallus* "cocoş" > fr. *galli-,* engl. *id.* > rom. *gali-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.f.pl., ordin de păsări tericole sau arboricole, cu zbor greoi şi cu cioc puternic; *sin.* galinacee.

GALI-_2 "excrescenţă, cecidie, gală". #1 L *galla* "gală, gogoaşă" > fr. *galli-,* engl. *id.* > rom. *gali-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre insecte) care locuieşte în excrescenţe sau gale; **~ form** (v. -form), adj., de forma galelor; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce excrescenţe sau gale.

-GAM "care fecundează, relativ la copulaţie". #1 gr. *gamos* "unire, împreunare, căsătorie" > fr. *-game,* germ. *-gam,* engl. *id.,* it. *-gamo* > rom. *-gam.*

GAMET-, v. **GAMETO-.** #2 **~ ange** (v. -ange), s.m., structură vegetală în care se formează gameţii; **~ angiofor** (v. angio-, v. -for), s.m., suport al gametangelui; **~ angiogamie** (v. angio-, v. -gamie), s.f., reproducere sexuată prin copularea gametangilor de sex opus.

GAMETI- "gamet, celulă sexuală". #1 gr. *gametes* "soţ" > fr. *gaméti-* > rom. *gameti-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care distruge gameţii.

GAMETO- "gameţi, celule sexuale". #1 gr. *gametes* "soţ, bărbat" > fr. *gaméto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *gameto-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n. **1.** Substanţă primară, încă nediferenţiată, a gametului. **2.** Ţesut nediferenţiat al arhesporului; **~ cinetic (~ chinetic)** (v. -cinetic), adj., care stimulează formarea şi maturizarea gameţilor; **~ cist** (v. -cist), s.n., membrană care cuprinde gameţi; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă generatoare de gameţi; **~ filă** (v. -fil_2), s.f., frunză fertilă metamorfozată, producătoare şi purtătoare de gameţi sau spori; **~ fit** (v. -fit), s.n. **1.** Plantă care se înmulţeşte prin gameţi. **2.** Fază din ciclul vital care produce gameţi. **3.** Generaţie sexuată având celule cu nuclei haploizi; **~ fitic** (v. -fitic), adj. (despre generaţie) producător de gameţi; **~ for** (v. -for), s.m. **1.** Parte a gametofitului care poartă gametangii. **2.** Purtătoare a organelor de reproducere, la arhegoniate. **3.** Protal al pteridofitelor. **4.** Plantula muşchilor împreună cu organele de reproducere, la briofite; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., fecundaţie prin contopirea a doi gameţi uninucleaţi şi de sex diferit; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a gameţilor; *sin.* gametogenie, gametogonie; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., gametogeneză*; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., gametogeneză*; **~ id** (v. -id), s.m., celulă asemănătoare ca structură şi funcţie cu un gamet; **~ patie** (v. -patie), s.f., proces de tulburare genetică a gameţilor; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasma gameţilor; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat din copularea gameţilor.

-GAMIE "copulaţie, reproducere, fecundaţie". #1 gr*.* *gamos* "căsătorie, unire, nuntă" > fr. *-gamie,* germ. *id.*, it. *-gamia,* engl. *-gamy* > rom. *-gamie.*

GAMO- "fecundaţie, copulaţie, reproduccre". #1 gr. *gamos* "unire, căsătorie" > fr. *gamo-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *gamo-.* #2 **~ biu** (v. -biu), s.n., organism aparţinând generaţiei sexuate, în cazul alternanţei de generaţii; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe concrescute; *sin.* gamocarpic; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă sexuată; **~ dem** (v. -dem), adj., s.n. (populaţie) ai cărei membri se încrucişează liber; **~ desmie** (v. -desmie), s.f., concreştere a fasciculelor din stelul vegetal; **~ dromi** (v. -drom), adj., s.m.pl. (peşti) care întreprind migraţii pentru reproducere; **~ fază** (v. -fază), s.f., stare a celulelor sexuale în care nucleele au numai o jumătate

din numărul de cromozomi; *sin.* fază haploidă; **~ fil** (v. -fil_2), adj., s.f. (floare) ale cărei elemente morfologice sunt unite sau concrescute; **~ filie** (v. -filie_2), s.f., fenomen de concreştere a frunzelor; **~ fob** (v. -fob), adj., stăpânit de gamofobie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de căsătorie; **~ gemie** (v. -gemie) s.f., fenomen de concreştere a mugurilor; **~ genetic** (v. -genetic), adj. (despre un organism) rezultat în urma unui proces de sexualitate sau fecundaţie; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., înmulţire a unui organism prin unirea gameţilor; *sin.* gamogonie; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., gamogeneză*; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., tratat asupra căsătoriei; **~ man** (v. -man_1), adj., s.m. (persoană) care prezintă gamomanie; **~ manie** (v. -manie), s.f., stare psihică patologică a unor erotomani de a cere în căsătorie toate femeile întâlnite; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică realizată prin excitarea produsului fecundaţiei în cursul dezvoltării sale; **~ petale** (v. -petal), adj., s.f.pl. (flori) cu petalele concrescute; **~ stelie** (v. -stelie), s.f., prezenţa mai multor cilindri vegetali centrali având stelurile concrescute; **~ stil** (v. -stil), adj., cu stilele concrescute; **~ tal** (v. -tal), s.n., organ vegetativ rudimentar, producător şi purtător de gameţi.

GAMPSO- "imobilitate, sclerozare". #1 gr. *gampsos* "îndoit, arcuit" > fr. *gampso-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *gampso-.* #2 **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., imposibilitate de a extinde complet degetele de la picioare.

GANGAMO- "reţea, plasă". #1 gr. *gangamon* "plasă mică" > fr. *gangamo-,* engl. *id.* > rom. *gangamo-.* #2 **~ pteris** (v. -pteris), s.m., ferigă fosilă cu frunze ovale şi lanceolate, cu numeroase nervuri anastomozate într-o reţea fină de ochiuri, caracteristică pentru flora glaciaţiei permiene.

GANGLI-, v. **GANGLIO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui ganglion nervos.

GANGLIO- "ganglion, nodul; ganglionar, nodular". #1 gr. *ganglion* "nod, tumoare, glandă" > fr. *ganglio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *ganglio-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă ganglionară embrionară; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă ganglionară; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., metodă de diagnostic etiologic, care constă în cultivarea conţinutului ganglionar pe medii de cultură adecvate, în vederea identificării agenţilor patogeni; **~ id** (v. -id), adj., care are aspectul unui ganglion; **~ litic** (v. -litic_2), adj., s.n., ganglioplegie*; **~ liză** (v. -liză), s.f., decompresiune a ganglionului Gasser prin deschiderea cavităţii Meckel; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile ganglionilor; **~ plegie** (v. -plegie), adj., s.n. (substanţă) care împiedică temporar transmiterea influxului nervos prin ganglionii

vegetativi; *sin.* neuroplegic, gangliolitic.

GANO- "smalţ, solzi". #1 gr. *ganos, (-eos)* "strălucire" > fr. *gano-,* germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *gano-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă cilindrică înaltă din epiteliul adamantin, cu rol în formarea smalţului dentar; **~ cefal** (v. -cefal), adj., care are capul protejat de o crustă osoasă; **~ id** (v. -id), adj., s.m.pl. **1.** Adj. (Despre solzi) Acoperit cu smalţ şi de formă rombică. **2.** S.m.pl. Peşti teleostomi actinopterigieni, cu coloana vertebrală osificată incomplet, cu corpul acoperit cu solzi osoşi.

GASTERO- „stomac, gastric, abdominal". #1 gr. *gaster* "stomac, abdomen" > fr. *gastéro-,* engl. *id.* > rom. *gastero-.* #2 **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., ordin de ciuperci superioare cu corpul de fructificaţie în formă de stomac; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., gastropode*; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., spori sferici cu peretele subţire, caracteristici pentru gasteromicete.

GASTR-, v. **GASTRO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere localizată la nivelul stomacului; **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilataţie anormală a stomacului; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a stomacului; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere nevralgică a stomacului; **~ oxie** (v. -oxie), s.f., aciditate excesivă a sucului gastric.

-GASTRIE "stomac, abdomen, viscere". #1 gr. *gaster, gastros* "stomac" > fr. *-gastrie,* germ. *id.,* engl. *-gastria,* it. *-id.* > rom. *-gastrie.*

GASTRO- "stomac, pântece; abdominal, ventral". #1 gr. *gaster, gastros* "stomac" > fr. *gastro-,* germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *gastro-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a stomacului; **~ cronoree** (v. crono-, v. -ree), s.f., prelungire a duratei de secreţie gastrică; **~ diafanoscopie** (v. diafano-, v. -scopie), s.f., explorare a stomacului prin transparenţa pereţilor săi, produsă de sursa luminoasă a unui esogastroscop; **~ duodenostomie** (v. duodeno-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între stomac şi duoden; **~ enteralgie** (v. enter-, v. entero-, v. -algie) s.f., durere gastrointestinală; **~ enterolog** (v. entero-, v. -log), s.m.,f., specialist în gastroenterologie; **~ enterologie** (v. entero-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază bolile aparatului digestiv; **~ enteroptoză** (v. entero-, v. -ptoză), s.f., cădere patologică a stomacului şi a intestinelor; **~ enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală în vederea realizării unei comunicaţii directe între stomac şi intestin; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre microorganisme) care parazitează cavitatea gastrică a unor animale; **~ gastrostomie** (v. gastro-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între cardia şi pilor; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument pentru înregistrarea grafică a mişcărilor stomacului; **~**

histeropexie (v. histero-_1, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a uterului pe cale abdominală; **~ histerotomie** (v. histero-_1, v. -tomiei), s.f., operaţie cezariană; **~ jejunostomie** (v. jejuno-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între stomac şi o ansă jejunală; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., pasiune excesivă pentru mâncare; **~ latru** (v. -latru), s.m.,f., persoană preocupată în mod excesiv de mâncare; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concretiune de calcar care se află în stomacul racului şi din care ia naştere crusta; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Studiul stomacului. **2.** Tratat de artă culinară; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere a peretelui stomacului; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., stare caracterizată prin mărirea dimensiunilor stomacului; **~ mel** (v. -mel_1), s.m., monstru care prezintă gastromelie; **~ melie** (v. -melie), s.f., monstruozitate congenitală care se manifestă prin prezenţa membrelor anexate de abdomen; **~ menie** (v. -menie), s.f., hemoragie gastrică periodică, survenind ca o menstruaţie vicariantă; **~ miotomie** (v. mio-_1, v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a pilorului; **~ mixoree** (v. mixo-_1, v. -ree), s.f., exagerare a secreţiei sucului gastric; **~ mucoree** (v. muco-, v. -ree), s.f., secreţie excesivă de mucus în sucul gastric; **~ nom** (v. -nom_1), s.m.,f., persoană cu gusturi culinare rafinate; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., arta de a prepara produse culinare deosebite sau de a le aprecia calitatea; **~ pareză** (v. -pareză), s.f., atonie gastrică; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile stomacului; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirugicală a stomacului deplasat; **~ piloroduodenojejunostomie** (v. piloro-, v. duodeno-, v. jejuno-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între stomac, pilor şi duoden, pe de o parte, şi o ansă jejunală, pe de altă parte; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a stomacului diform sau defect; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a stomacului; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., clasă de moluşte univalve cu corpul acoperit cu o cochilie calcaroasă şi care se târăsc cu ajutorul unui picior muscular aşezat sub pântece; *sin.* gasteropode; **~ por** (v. -por), s.m., orificiu al gastrulei; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare patologică a stomacului; *sin.* batigastrie; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a stomacului; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie gastrică; **~ ree** (v. -ree), s.f., secreţie gastrică abundentă; **~ rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură gastrică; **~ scopic** (v. -scopic), s.n., instrument cu care se examinează interiorul stomacului; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare optică a interiorului stomacului cu ajutorul gastroscopului; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., contracţie spasmodică a pereţilor stomacului; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a unui orficiu gastric; **~ stomie** (v. -stomie), s.f.,

deschidere operatorie a stomacului; **~ tehnie** (v. -tehnie), s.f., studiu al schimbărilor suferite de produsele alimentare în timpul preparării lor culinare; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical pe bază de extract de mucoasă gastrică animală; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a stomacului; **~ tonometrie** (v. tono-, v. -metrie_1), s.f., măsurare a tensiunii intragastrice cu ajutorul insuflării de aer în stomac; **~ zoizi** (v. -zoid), s.m.pl., polipi care au funcţia de a hrăni colonia de hidrozoare.

-GASTRU "stomac, pântece, abdomen". #1 gr. *gastrion* "stomac mic" > fr. *-gastre* > rom. *-gastru.*

GATO- „pisici, feline". #1 gr. *galos* "pisică" > fr. *gaio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *gato-.* #2 **~ filie** (v. -filie_1), s.f., afecţiune patologică faţă de pisici; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de feline.

GE-, v. **GEO-.** #2 **~ odă** (v. -od), s.f. **1.** Agregat de minerale format prin depunere în cavităţile rocilor. **2.** Cavitate patologică în diverse ţesuturi organice; **~ onim** (v. -onim), s.n., nume de loc care a fost adaptat ca nume propriu; **~ oramă** (v. -oramă), s.f., încăpere sferică pe a cărei faţă interioară este reprezentată în relief, la o scară convenţională, forma şi accidentele scoarţei terestre.

GEFIRO- "pod". #1 gr. *gephyra* "pod" > fr. *géphyro-,* gerrn. *id.,* engl. *id.,* it. *gefiro-* > rom. *gefiro-.* #2 **~ cerc** (v. -cerc), adj. (despre o înotătoare caudală la peştii teleosteeni) formată din radiile înotătoarelor dorsală şi anală; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a merge pe pod.

GEITONO- "vecin, învecinat, apropiat". #1 gr. *geiton, (-onos)* "vecin, aproape" > fr. *géitono-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *geitono-.* #2 **~ carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului în urma geitonogamiei; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., tip de polenizare directă în care polenul de pe staminele unei flori este transportat pe gineceul altei flori de pe aceeaşi plantă.

GELO- "râs, ilaritate". #1 gr. *gelos* "râs" > fr. *gélo-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *gelo-.* #2 **~ plegie** (v. -plegie), s.f., acces de râs forţat; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor boli prin provocarea râsului la bolnav.

GEMELI- "gemeni, geminat". #1 L *gemellus* "geamăn" > fr. *gémelli-,* engl. *id.* > rom. *gemeli-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori geminate; **~ pară** (v. -par), adj., s.f. (femeie) care a născut gemeni.

GEMELO- "gemeni". #1 L *gemellus* "geamăn" > fr. *gémello-* > rom. *gemelo-.* #2 **~ gerontologie** (v. geronto-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază procesul de îmbătrânire pe baza cercetării gemenilor monovitelini; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiere a gemenilor din punct de vedere

comportamental şi anatomopatologic.

GEMI- "mugure, boboc, germen vegetativ". #1 L *gemma* "boboc, muguri" > fr. *gemmi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *gemi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă muguri sau boboci; **~ form** (v. -form), adj., de forma unui mugure; **~ par** (v. -par), adj., care se înmulţeşte prin muguri sau germeni vegetativi.

-GEMIE "mugure, înmugurire". #1 L *gemma* "boboc, mugure" > fr. *-gemmie,* germ. *id.,* engl. *-gemmy* > rom. *-gemie.*

GEMINI- "pereche, împerechere, geminat". #1 L *geminus* "geamăn, îndoit" > fr. *gémini-,* engl. *id.* > rom. *gemini-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu florile dispuse în pereche.

GEMISTO- "uriaş, mare". #1 gr. *gemistos* "încărcat, umflat, dolofan" > fr. *gémisto-,* engl. *id.* > rom. *gemisto-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă mare şi umflată, cu citoplasmă omogenă acidofilă şi cu nucleu deplasat excentric.

GEMULI- "muguraş, gemulă". #1 L *gemmula* "muguraş" > fr. *gemmuli-,* engl. *id.* > rom. *gemuli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă muguraşi sau gemule; **~ form** (v. -form), adj., în formă de muguraş.

-GEN_1 "care produce, care naşte, care generează". #1 gr. *gennan* "a naşte, a crea, a produce" > fr. *-géne,* germ. *-gen,* engl. *-gen, -gene,* it. *-geno* > rom. *-gen.*

-GEN_2 "care generează, care naşte, care creează". #1 L *geno, genere* "a naşte, a crea, a zămisli" > fr. *-géne,* L sav. *-genus,* it. *-geno,* germ. *-gen* > rom. *-gen.*

GEN-, v. **GENO-_1.** #2 **~ ecologie** (v. eco-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile existente între genetică şi ecologia unui organism sau a unei populaţii; **~ onim** (v. -onim), s.n., numele generic al unor grupe de plante.

GENEA- "familie, neam, rasă". #1 gr. *genea* "neam, generaţie" > fr. *généa-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *genea-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., partenogeneză*; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., **1.** Disciplină auxiliară istoriei care studiază atât filiaţia diferitelor familii nobiliare sau dinastice, cât şi legăturile dintre ele. **2.** Originea, descendenţa şi procesul de evoluţie istorică a organismelor.

GENERI- "gen, specie". #1 L *genus, (-eris)* "neam, soi, specie" > fr. *généri-,* engl. *id.* > rom. *generi-.* #2 **~ tip** (v. -tip), s.n. **1.** Specie tipică a unui gen. **2.** Specie întrunind caracterele generale cele mai reprezentative ale genului căruia îi aparţine.

-GENETIC "care creează, care generează, care naşte". #1 gr. *genetikos*

"propriu naşterii" > fr. *-génétique,* engl. *-genetic,* germ. *-genetisch* > rom. *-genetic.*

-GENEZĂ "naştere, procreaţie, origine". #1 gr. *genesis* "naştere, producere, procreaţie" > fr. *-genése,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *-geneză.*

-GENEZIE "fecundaţie, reproducere, înmulţire". #1 gr. *genesis* "naştere, creare, zămislire" > fr. *-génésie,* germ. *id.,* it. *-genesia,* engl. *-genesy* > rom. *-genezie.*

GENEZIO- "înmulţire, reproducere". #1 gr. *genesis* "procreaţie, naştere" > fr. *génésio-,* engl. *id.* > rom. *genezio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul complex al înmulţirii şi reproducerii la organismele vii.

-GENIC "care naşte, care produce". #1 gr. *gennan* „a naşte, a produce" > fr. *-génique,* it. *-genico,* engl. *-genic* > rom. *-genic.*

-GENIE_1 "naştere, procreaţie, origine". #1 gr. *genos* "origine, naştere, formare" > fr. *-génie,* germ. *id.,* engl. *-geny* > rom. *-genie.*

-GENIE_2 "bărbie". #1 gr. *geneion* "bărbie" > fr. *-génie,* germ. *id.* > rom. *-genie.*

GENIO- "bărbie". #1 gr. *geneion* "bărbie" > fr. *génio-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *genio-.* #2 **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie, refacere chirurgicală, prin autoplastie, a bărbiei diforme sau fracturate.

GENITO- "organ genital". #1 L *genitus* "născut, creat" > fr. *génito-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *genito-.* #2 **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie de chirurgie plastică a organelor genitale; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere albicioasă din organul genital al femeii.

GENO-_1 "neam, familie, rasă, generaţie, naştere, procreaţie". #1 gr. *genos* "naştere, neam, urmaş, origine, specie, generaţie" > fr. *géno-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *geno-.* #2 **~ cid** (v. -cid), s.n., exterminare a unei comunităţi etnice; **~ copie** (v. -copie), s.f., fenotip care poate fi produs de diferite gene; **~ dem** (v. -dem), s.n., populaţie care diferă de alta prin frecvenţa uneia sau a mai multor gene; **~ dermatologie** (v. dermato-, v. -logie_1), s.f., studiul influenţei eredităţii asupra afecţiunilor pielii; **~ distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., tulburare ereditară a nutriţiei; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., înlocuire teoretică a tuturor genelor recesive ale unei populaţii, cu gene dominante; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de activitatea sexuală; **~ for** (v. -for), s.m., cromozom (grupul linkage) al virusurilor şi al protocariotelor; **~ geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază răspândirea geografică a unor factori genetici pe arealul speciei, precum şi condiţiile istorice ale acestora; **~ holotip** (v.

holo-, v. -tip), s.n., specie caracteristică genului vegetal sau animal; **~ mer** (v. -mer), s.n., subunitate a genei; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., zona axială a unui cromozom, unde sunt localizate combinaţiile genelor; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care studiază problemele genetice ale organismelor; **~ patie** (v. -patie), s.f., alterare patologică ereditară; **~ tip** (v. -tip), s.n. **1.** Totalitatea genelor unui organism care sunt localizate în cromozomi. **2.** Totalitatea factorilor genetici dintr-un organism; **~ trof** (v. -trof) adj. (despre plante) rezultat prin adaptarea la condiţii nutriţionale particulare; **~ tropic** (v. -tropic), adj., s.n. (substanţe) care modifică o genă, realizând astfel o anumită orientare a procesului de dezvoltare; **~ zom** (v. -zom), s.m., loc ocupat de o genă pe o hartă cromozomială.

GENO-_2 "obraz". #1 gr. *genys* "obraz, falcă" > fr. *géno-,* engl. *id.* > rom. *geno-.* #2 **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie de chirurgie plastică de refacere a obrajilor.

GEO- "pământ, sol, teren, terestru, teluric". #1 gr. *ge* "pământ" > fr. *géo-,* it. *id.,* germ., *id.,* engl. *id.* > rom. *geo-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile dintre evoluţia globului terestru şi dezvoltarea vieţii; **~ biont** (v. -biont), s.n., organism vegetal care trăieşte permanent în sol; **~ blast** (v. -blast), s.n. **1.** Embrion cu germinaţie subterană. **2.** Stolon subteran; **~ cancerologie** (v. cancero-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază interdependenţa dintre cancer şi condiţiile geografice; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., fenomen prezent la unele plante care după fecundaţie, îşi afundă floarea în pământ, unde se dezvoltă fructele; **~ carpotropic** (v. carpo-_1, v. -tropic) adj. (despre plante) care se curbează dirijând fructul în pământ; **~ centric** (v. -centrie), adj. **1.** Care este raportat la centrul pământului. **2.** Care are globul terestru drept centru; **~ clază** (v. -clază), s.f., ruptură mare în scoarţa terestră; *sin.* litoclază; **~ cratic** (v. -cratic), adj. referitor la mişcările tectonice de ridicare şi de coborâre a scoarţei, manifestate prin regresiunea şi transgresiunea apelor marine; **~ criologie** (v. crio_1-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază zonele de îngheţ ale pământului; **~ criptofite** (v. cripto-, v. -fit), s.f.pl., plante care se înmulţesc prin înmugurire subterană; **~ cronologie** (v. crono-, v. -logie_1), s.f., ramură a geologiei care se ocupă cu măsurarea timpului istoric şi cu stabilirea succesiunii fenomenelor geologice; **~ dezie** (v. -dezie), s.f., disciplină care studiază forma şi dimensiunile pământului şi tehnica reprezentării cartografice a suprafeţei lui; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la modificările suferite de scoarţa terestră sub acţiunea diferiţilor agenţi exteriori; **~ ecologie** (v.

eco_1-, v. -logie_1), s.f., ecologia pământului; ~ **ecotip** (v. eco_1-, v. -tip), s.n., ecotip geografic stabilizat; ~ **estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a plantelor faţă de forţa de gravitaţie; ~ **fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu pământ; ~ **fagie** (v. -fagie), s.f., ingerare patologică de pământ; ~ **fil** (v. -fil), adj. (despre un organ vegetal) care creşte subteran; ~ **fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care în perioada repausului vegetativ sau în condiţii nefavorabile continuă să supravieţuiască numai prin organele subterane; ~ **fon** (v. -fon), s.n., instrument folosit în prospecţiunile geologice pentru recepţionarea undelor sonore; ~ **gen** (v. -gen_1), adj. (despre agenţi patogeni) care pătrunde din sol în organele plantei; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a pământului; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., disciplină care studiază originea şi formarea pământului; ~ **gnozie** (v. -gnozie), s.f., disciplină care are ca obiect de studiu compoziţia mineralogică şi resturile florei şi faunei pământului; ~ **gonie** (v. -gonie), s.f., formare a pământului; ~ **graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în geografie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., ştiinţă care descrie şi studiază scoarţa terestră, cu toate elementele sale, din punct de vedere fizic, economic, biologic etc.; ~ **id** (v. -id), s.n., corp geometric reprezentând forma teoretică a pământului, redusă la nivelul oceanelor; ~ **izotermă** (v. izo-, v. -term), s.f., linie care uneşte pe o hartă puncte cu aceeaşi temperatură din scoarţa terestră; ~ **latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a pământului; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., zcolit*; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în geologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază modul de formare, structura şi istoria dezvoltării pământului; ~ **mal** (v. -mal), adj. **1.** (Despre organe vegetale) Cu dezvoltare orizontală, ca rezultat al acţiunii forţei de gravitaţie. **2.** (Despre plante) Care prezintă organe târâtoare; ~ **metric** (v. -metric_1), s.f., ramură a matematicii care studiază formele şi proprietăţile figurilor spaţiale; ~ **metrografie** (v. metro_2-, v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul găsirii unei soluţii cât mai simple, dar exacte, a unei probleme de construcţie geometrică; ~ **metru** (v. -metru_1), s.m.,f. **1.** Specialist în geometrie. **2.** Topograf; ~ **morfic** (v. -morfic), adj., referitor la forma globului pământesc; ~ **morfie** (v. -morfie), s.f., parte a geodeziei care se ocupă cu studiul figurii pământului; ~ **morfogeneză** (v. morfo-, v. -geneză), s.f., proces de apariţie a formelor de relief ale suprafeţei terestre; ~ **morfogenie** (v. morfo-, v. -genie_1), s.f., disciplină care studiază originea formelor de relief de pe pământ; ~ **morfolog** (v. morfo-, v. -log), s.m.,f., specialist în geomorfologie; ~ **morfologie** (v. morfo-, v. -logie_1), s.f., parte a geografiei fizice care studiază forma şi evoluţia

reliefului scoarţei terestre; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., influenţă morfogenetică a forţei de gravitaţie asupra organelor vegetale; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., fenomen biologic de curbare sau de răsucire a organelor vegetale spre pământ; **~ nemie** (v. -nemie), s.f., ramură a biogeografiei care studiază condiţiile şi distribuirea organismelor vegetale şi animale pe suprafaţa terestră; **~ nictinastic** (v. nicti-, v. -nastic), s.f., mişcare de curbare a plantelor sub influenţa puterii de gravitaţie pentru luarea poziţiei de somn; *sin.* geonictitropie; **~ nictitropie** (v. nicti-, v. -tropie), s.f., geonictinastie*; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., studiul legilor fizice după care se produc schimbările scoarţei terestre; **~ oceanografie** (v. oceano-, v. -grafie), s.f., geologie marină; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază efectele climatului şi ale mediului înconjurător în apariţia bolilor; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., fiecare din învelişurile concentrice care intră în componenţa globului terestru; **~ speologie** (v. speo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază morfologia, mineralogia, petrografia şi speogeneza regiunilor carstice; **~ taxie** (v. -taxie), s.f. **1.** Mişcare de orientare a organelor vegetale în direcţia forţei de gravitaţie. **2.** Sensibilitate a protoplasmei celulare faţă de forţa de gravitaţie; **~ termic** (v. -termic), adj., referitor la căldura internă a pământului; **~ termie** (v. -termie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul variaţiilor termice ale pământului, în raport cu adâncimea lui; **~ termometru** (v. termo-, v. -metru_1), s.n., termometru cu care se măsoară temperatura solului; **~ tip** (v. -tip), s.n., populaţie cu caractere particulare, rezultate ale selecţiei, în anumite condiţii de mediu; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., creştere unilaterală şi inegală a unui organ datorită poziţiei luate în urma puterii dc gravitaţie; *sin.* geotrofism; **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre organe vegetale) care prezintă mişcări de curbare în direcţia razei pământului, sub influenţa gravitaţiei; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre animale) care trăieşte majoritatea timpului la suprafaţa solului.

GER-, v. **GERO-.** #2 **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină care studiază bolile bătrâneţii; **~ iatru** (v. -iatru), s.m.,f., specialist în geriatrie.

-GERIE "bătrâneţe, îmbătrânire". #1 gr. *geraios* "bătrân" > fr. *-gérie,* germ. *id.,* it. *-geria,* engl. *id.* > rom. *-gerie.*

GERMI- "germeni" #1 L *germen* "mugure, germen" > fr. *germi-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *germi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (agent) care distruge germenii patogeni; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce germeni patogeni.

GERMINO- "germinaţie, germinativ". #1 L *germino, (-are)* "a încolţi, a

înmuguri" > fr. *germino-,* engl. *id.* > rom. *germino-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă reticulară din centrul germinativ al foliculului limfatic.

GERMO- "germinaţie, germinativ". #1 L *germen* "sămânţă, vlăstar" > engl. *germo-.* > rom. *germo-.* #2 **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., conţinut nuclear celular care determină caracterele şi însuşirile speciei; *sin.* plasmă germinativă.

GERO- "bătrân, bătrâneţe, senilitate, senescenţă". #1 gr. *geron* "bătrân" > fr. *géro-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *gero-.* #2 **~ dermie** (v. -dermie), s.f., modificare patologică regresivă a ţesutului epidermic la bătrâni; **~ psihiatrie** (v. psih-, v. psiho-, v. -iatrie), s.f., studiu al tulburărilor mintale survenite la bătrâneţe; *sin.* gerontopsihiatrie.

-GERONTIC "bătrân, senil". #1 gr. *gerontikos* "de bătrâneţe" > fr. *-gérontique,* engl. *-gerontic,* germ. *-gerontisch* > rom. *-gerontic.*

GERONTO- "bătrân, bătrâneţe, îmbătrânire". #1 gr. *geron, (-ontos)* "bătrân" > fr. *géronto-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *geronto-.* #2 **~ craţie** (v. -craţie), s.f., sistem de guvernare în care puterea aparţine bătrânilor; **~ ecologie** (v. eco-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile dintre factorii de mediu şi procesele de îmbătrânire; *sin.* gerontologie ecologică; **~ fil** (v. -fil_1), s.m.,f., persoană care prezintă gerontofilie; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., perversiune constând în atracţia sexuală faţă de bătrâni; **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană) care suferă de gerontofobie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică faţă de persoanele în vârstă; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în gerontologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază bătrâneţea sub diversele sale aspecte biologice, psihologice, morfologice etc.; **~ mimetic** (v. -mimetic), adj. (despre un anumit caracter) care imită starea de bătrâneţe; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., transformare morfologică datorată îmbătrânirii organismului; **~ psihiatrie** (v. psiho-, v. -iatrie), s.f., geropsihiatrie*; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază modificările psihice concomitente îmbătrânirii cronologice.

-GESTĂ "gravidă, sarcină". #1 L *gesto, (-are)* "a purta" > fr. *-geste* > rom. *-gestă.*

-GEU (-GEE) "pământ, sol, terestru". #1 gr. *ge* „pământ" > fr. *-gée,* it. *-gee,* engl. *-gee, -gaea,* germ. *-gäum* > rom. *-geu, -gee.*

-GEUZIE "gust, gustativ". #1 gr. *geusis* „gust" > germ. *-geusie,* it. *-geusia,* engl. *id.* > rom. *-geuzie.*

GIGA- "foarte puternic". #1 gr. *gigas* "uriaş, imens" > fr. *giga-* > rom. *giga-.* #2 **~ fon** (v. -fon), s.n., difuzor cu cameră de compresiune, care asigură

un nivel sonor foarte înalt.

GIGANTO- "uriaş, colosal, imens". #1 gr. *gigas, (-antos)* "uriaş" > fr. *giganto-,* engl. *id.* > rom. *giganto-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., eritroblast uriaş şi nucleat; *sin.* gigantocromoblast; **~ cit** (v. -cit), s.n., hematie mare anucleată; **~ cromoblast** (v. cromo-, v. -blast), s.n., gigantoblast*; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă tipografică de reproducere prin proiecţie, pe formate mari; **~ mahie** (v. -mahie), s.f., luptă fabuloasă a giganţilor împotriva zeilor; **~ manie** (v. -manie), s.f., tendinţă patologică de a prezenta totul în mod exagerat; **~ zaur** (**~ saur)** (v. -zaur), s.m., reptilă uriaşă dinozauriană ierbivoră, din cretacic, cu corpul având aproape 40 m şi cu membrele anterioare mai lungi decât cele posterioare.

GIMN-, v. **GIMNO-.** #2 **~ andru** (v. -andru), adj., cu stamine lipsite de înveliş; **~ ant** (v. -ant), adj., care prezintă flori nude, fără înveliş floral; **~ odont** (v. -odont), adj., cu dinţii goi.

GIMNO- "gol, nud, fără înveliş, deschis, neacoperit, dezbrăcat". #1 gr. *gymnos* "dezbrăcat, gol, descoperit" > fr. *gymno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *gimno-.* #2 **~ blastic** (v. -blastic), adj., cu embrionul necuprins în sacul embrionar; **~ carp** (v. -carp), adj., s.n. (fruct) care nu este ataşat de un organ accesoriu; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă lipsită de membrană; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri golaşe; **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă gimnofobie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică la vederea corpului gol; **~ gin** (v. -gin), adj., cu ovarul descoperit; **~ plast** (v. -plast), s.n. **1.** Citoplasmă lipsită de membrana celulară. **2.** Masă plasmatică plurinucleată fără membrană; *sin.* plasmodiu; **~ pter** (v. -pter), adj., cu aripi golaşe; **~ sperme** (v. -sperm) adj., s.f.pl. **1.** Adj. Cu ovulele necuprinse în ovar; **2.** Adj. Cu seminţele nude. **3.** S.f.pl. Încrengătură de plante vasculare la care seminţele nu sunt învelite într-un ovar adevărat, ci se dezvoltă neprotejate pe o carpelă deschisă; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor liber, neînvelit într-o membrană protectoare; **~ stom** (v. -stom), adj., cu gura lipsită de dinţi; **~ stil** (v. -stil), adj., cu stilul neacoperit; **~ zof** (v. -zof), s.m., filozof hindus care se caracteriza printr-o viaţă ascetă şi prin dispreţul faţă de plăcere, durere şi moarte; **~ zofie** (v. -zofie), s.f., doctrină filozofică indiană, antică, ai cărei adepţi erau celibatari, vegetarieni şi umblau dezbrăcaţi complet.

-GIN "ovar, pistil, femel, femeiesc". #1 gr. *gyne* „femeie" > fr. *-gyne,* germ. *-gyn* > rom. *-gin.*

GIN-, v. **GINO-.** #2 **~ andrie** (v. -andrie), s.f. **1.** Aspect sub care se prezintă la unele flori androceul şi gineceul, datorită concreşterii staminelor cu

pistilul. **2.** Prezenţă, la femei, a caracterelor secundare masculine; **~ androfor** (v. andro-, v. -for), s.m., prelungire a axului floral pe care sunt dispuse atât staminele, cât şi carpelele; **~ andromonoecie** (v. andro-, v. mon-, v. mono-, v. -oecie), s.f., poligamie monoică cu flori mascule, femele şi hermafrodite pe acelaşi individ; **~ andromorf** (v. andro-, v. -morf), adj., referitor la un individ anormal, dintr-o specie dioică, la care unele părţi ale corpului sunt tipic femele, iar altele sunt tipic mascule; **~ androspor** (v. andro-, v. -spor), s.m., spor masculin format în vecinătatea oogonului; **~ andru** (v. -andru), adj. (despre o floare) la care staminele sunt concrescute cu pistilul; **~ anter** (v. -anter), adj., cu staminele transformate în pistil; **~ autozom** (v. auto-, v. -zom), s.m., autozom care poartă gene teminizante, consecutiv unei translocaţii; **~ oecie** (v. -oecie), s.f., prezenţa numai de flori femele pe aceeaşi plantă.

GINE- "femeie". #1 gr. *gyne* "femeie" > fr. *gyné-,* engl. *id.*, germ. *gynä-,* it. *gine-* > rom. *gine-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., ginecofobie*.

GINECO- "femeie, sex feminin, femeiesc, femel". #1 gr*. gyne, gynai-, (-kos)* „femeie" > fr. *gynéco-,* engl. *id.*, germ. *gynäko-,* it. *gineco-* > rom. *gineco-.* #2 **~ craţie** (v. -craţie), s.f., sistem de guvernare arhaică, în care conducerea este încredinţată femeilor; *sin.* ginocreaţie; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., satisfacere sexuală patologică între femei; *sin.* safism, lesbianism, tribadism; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de femei; *sin.* ginefobie, ginofobie; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre factori) care feminizează; **~ id** (v. -id), adj., care prezintă caractere feminine; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în ginecologie; **~ logie** (v. -logie_1) s.f., disciplină medicală care studiază fiziologia şi patologia aparatului genital feminin; **~ manie** (v. -manie), s.f., înclinare excesivă pentru femei; **~ mastie** (v. -mastie), s.f., dezvoltare exagerată a mamelelor la bărbat; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecţiunile genitale femeieşti; **~ tomografie** (v. tomo-, v. -grafie), s.f., tehnică radiologică de tomografiere a organelor genitale femeieşti interne.

GINGIV-, v. **GINGIVO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie a mucoasei gingivale.

GINGIVO- "gingie, gingival". #1 L *gingiva* "gingie" > fr. *gingivo-,* engl. *id.* > rom. *gingivo-.* #2 **~ plastie** (v. -plastie), s.f., intervenţie chirurgicală asupra gingiei, în vederea recuperării ei funcţionale şi morfologice; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie la nivelul gingiei.

GINGLIMO- "balama, ţâţână". #1 gr. *ginglymos* "balama, tâţână" > fr. *ginglymo-,* engl. *id.* > rom. *ginglimo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj. (despre

articulaţii anatomice) în formă de ţâţână sau de balama.

-GINIE „femeie, pistil, gineceu". #1 gr. *gyne* "femeie" > fr. *-gynie,* germ. *id.*, it. *-ginia,* engl. *-gyny* > rom. *-ginie.*

-GINIU "gineceu, pistil". #1 gr. *gyne* "femeie" > L sav. *-gynium,* engl. *id.* > rom. *-giniu.*

GINO- "femeie, gineceu, pistil, femel, femeiesc". #1 gr*. gyne* "femeie" > fr. *gyno-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *gino-* > rom. *gino-.* #2 **~ bază** (v. -bază), s.f., parte lărgită a suportului care susţine gineceul; **~ cit** (v. -cit), s.n., element citoplasmatic, neavând perete celular; **~ craţie** (v. -craţie), s.f., ginecocraţie*; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj. (despre o floare) cu stilele mai lungi decât staminele; **~ dioecie** (v. di-, v. -oecie), s.f., tip de dioecie la care florile hermafrodite şi cele femele se găsesc pe indivizi deosebiţi; **~ dioic** (v. di-, v. -oic), adj. (despre o plantă) care produce numai flori femele sau hermafrodite; **~ fen** (v. -fen) adj. (despre un organism) care produce celule sexuale fenotipice; **~ filie** (v. -filie_2), s.f. **1.** Transformare a elementelor carpelare în frunze obişnuite. **2.** Virescenţă a ovarului; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., exemplare femele din generaţia vegetală sexuată; **~ for** (v. -for), s.n., peduncul care poartă gineceul; **~ gametange** (v. gamet-, v. gameto-, v. -ange), s.m., gametange cu gameţi femeli; **~ gametofor** (v. gameto-, v. -for), s.n., gametofor femel; **~ gen** (v. -gen_1) adj. (despre un organism) care produce celule sexuale genotipice; **~ genetic** (v. -genetic), adj. (despre un organism) care derivă exclusiv din ou; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltare a ovulului sub influenţa spermatozoidului, dar fără contopirea celor doi gameţi; **~ id** (v. -id), adj., care prezintă caractere feminine; **~ merogonie** (v. mero-, v. -gonie), s.f., tip de reproducere, caracterizat prin dezvoltarea unui ovul care a fost activat de un gamet mascul, al cărui nucleu nu a fuzionat cu cel al ovulului; **~ monoecie** (v. mon-, v. mono-, v. -oecie), s.f., tip de monoecie cu flori femele şi hermafrodite pe acelaşi individ vegetal; **~ monoic** (v. mon-, v. mono-, v. -oic), adj. (despre o plantă) care posedă numai pistil şi flori hermafrodite; **~ pară** (v. -par), adj. s.f. (femelă) care are numai descendenţi de sex feminin; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a organelor genitale femele; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., peduncul de pe axa florală care poartă gineceul; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor femel care formează la germinare un protal; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange care conţine macrospori; **~ sporogeneză** (v. sporo-, v. -geneză), s.f., macrosporogeneză*; **~ stegiu** (v. -stegiu), s.n., înveliş protector al gineceului; **~ stemiu** (v. -stemiu), s.n., formaţie columnară rezultată din

concreşterea staminelor cu gineceul; **~ tip** (v. -tip), s.n., tip feminin caracteristic speciei.

GIPSI- "ghips". #1 L *gypsum* "ghips, ipsos" > fr. *gypsi-,* engl. *id.* > rom. *gipsi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe terenuri cu ghips; **~ fer** (v. -fer), adj. (despre soluri) care conţine ghips.

GIPSO- "ghips, sulfat de calciu". #1 gr. *gypsos* "calcar, calciu, ghips" > fr. *gypso-,* engl. *id.* > rom. *gipso-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre vegetale) care prezintă afinitate pentru solurile cu ghips sau cu calcar; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea conţinutului de sulfaţi din vin; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., colecţie de obiecte ornamentale făcute din ghips.

-GIR "care roteşte, rotativ, circular, răsucit". #1 gr. *gyros* "inel, cerc" > fr. *-gyre,* engl. *id.,* it. *-giro >* rom. *-gir.*

GIR-, v. **GIRO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie) s.f., rezecţie chirurgicală a girusurilor cerebrale; **~ encefal** (v. -encefal), s.m., creier a cărui suprafaţă prezintă circumvoluţii.

-GIRIE "rotire, rotaţie, răsucire". #1 gr. *gyros* "roată, cerc" > fr. *-gyrie >* rom. *-girie.*

GIRO- "cerc, roată, girus anatomic, circular, giratoriu". #1 gr. *gyrros* "cerc, roată, inel" > fr*. gyro-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *giro-.* #2 **~ ceras** (v. -ceras), s.m., moluscă cefalopodă fosilă nautiloidee din devonian, cu cochilie curbată, ornamentată cu coaste; **~ clinometru** (v. clino-, v. -metru_1), s.n., aparat giroscopic care indică înclinarea laterală a avionului; **~ dactili** (v. -dactil), s.m.pl., viermi vivipari paraziţi pe suprafaţa corpului şi pe branhiile peştilor dulcicoli, salmastricoli şi marini; **~ edru** (v. -edru), s.n., formă cristalografică simplă din sistemul cubic; **~ ide** (v. -id), s.f.pl., axe de simetrie complexe, întâlnite la unele forme cristalografice, care pot fi puse în evidenţă prin combinarea a două operaţii simple de simetrie; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea vitezei de rotaţie a avionului; **~ scop** (v. -scop), s.n. **1.** Aparat care, antrenat de o mişcare de rotaţie în jurul uneia dintre axele de simetrie, se poate deplasa astfel încât să nu modifice direcţia axei sale de rotaţie. **2.** Dispozitiv care asigură stabilitatea şi orientarea în spaţiu a unui avion sau a unui submarin; **~ stat** (v. -stat), s.n., corp solid care posedă o mişcare de rotaţie în jurul axei sale.

GLABRI- "fără păr, spân, glabru". #1 L *glaber, glabri* "spân, chel" > fr. *glabri- >* rom. *glabri-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori lipsite de peri.

GLACIO- „gheaţă, gheţar, glaciaţie". #1 L *glacies* "gheaţă" > fr. *glacio-,* engl.

id. > rom. *glacio-*. #2 **~ izostazie** (v. izo-, v. -stazie) s.f., mişcări izostatice verticale, determinate de formarea sau de topirea calotelor glaciare; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în glaciologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a geografiei fizice care studiază gheţarii.

GLADIOLI- "sabie, spadă". #1 L *gladiolus* "sabie mică" > fr. *gladioli- >* rom. *gladioli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de sabie.

GLANDI- "ghindă, gland". #1 L *glans, (-ndis)* "ghindă" > fr. *glandi-,* engl. *id.* > rom. *glandi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine ghindă; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ghindă sau de gland.

GLANDULI- "glandă mică; glandular". #1 L *glandula* "ghindă mică, glandă mică" > fr. *glanduli-*, engl. *id.* > rom. *glanduli-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori glandulare; **~ form** (v. -form), adj., de forma unor glande.

GLAUC-, v. **GLAUCO-.** #2 **~ urie** (v. -urie), s.f., coloraţie în albastru a urinii.

GLAUCO- "verde-albăstrui". #1 gr. *glaukos* "verzui, albastru spre verde" > fr. *glauco-,* engl. *id.* > rom. *glauco-.* #2 **~ lit** (v. **-**lit_1), s.n., varietate de scapolit, de culoare albastră deschis.

-GLEE "mucilagiu, clei, mucus, aglutinare". #1 gr. *glia* "clei, gumă, lipici" > fr. *-glée,* germ. *-glöa,* engl. *-gloea,* L sav. *id.* > rom. *-glee.*

GLENO- "gaură, cavitate". #1 gr. *glene* "scobitură, gaură" > fr. *glëno-,* germ. *id.,* engl. *id.*, > rom. *gleno-.* #2 **~ id** (v. -id), adj. (despre o cavitate) în care se articulează un os sau o vertebră; *sin.* glenoidal.

GLI-,

GLIC-, v. **GLICO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţa glucozei în sângele circulant.

GLICERO- "glicerină". #1 gr. *glykeros* "dulce" > fr. *glycéro- >* rom. *glicero-.* #2 **~ liză** (v. -liză), s.f., reacţie chimică în care grăsimile (trigliceridele) reacţionează cu glicerina.

GLICO- "dulce, zahăr, zaharos, glucoză, glicogen". #1 gr*. glykys* „dulce" > fr. *glyco-,* engl. *id.,* germ. *glyko-,* it. *glico-* > rom. *glico-.* #2 **~ col** (v. -col_3), s.m., aminoacid conţinut în foarte multe proteine; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care prezintă afinitate pentru solurile cu puţine săruri minerale; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., grup ecologic de plante care nu pot trăi pe solurile sărăturoase; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., substanţă organică, având compoziţia amidonului şi constituind forma de rezervă a glucozei din ficat şi muşchi; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces biochimic de transformare a glucozei în glicogen; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., glicogenogeneză*; **~ genogeneză** (v. geno-_1, v. -geneză), s.f., producere a glucozei din proteine sau grăsimi; *sin.* glicogenie; **~ genoliză** (v. geno-_1, v. -liză), s.f.,

transformare a glicogenului în glucoză prin procesul de hidroliză; **~ genoneogeneză** (v. geno-_1, v. neo-, v. -geneză), s.f., formare a glicogenului în corpul animal din combinaţii neglucidice; **~ genogenie** (v. geno-_1, v. -genie_1), s.f., glicogenogeneză*; **~ genopexie** (v. geno-_1, v. -pexie), s.f., proces de fixare a glicogenului în ficat; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de descompunere a glucidelor din muşchi şi ficat; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., areometru utilizat la determinarea cantităţii de zahăr dintr-un lichid; **~ mielie** (v. -mielie), s.f., prezenţa de zahăr în măduva osoasă; **~ neogeneză** (v. neo-, v. -geneză), s.f., proces de formare a glucozei din proteine sau grăsimi; **~ penie** (v. -penie), s.f., diminuare a cantităţii de glucoză din sânge; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a zahărului în ţesuturile organice; **~ rahie** (v. -rahie), s.f., valoare a concentraţiei glucozei în lichidul cefalorahidian.

-GLIE "clei, gelatină, cleios, vâscos". #1 gr. *glia* "clei" > fr. *-glie,* germ. *id.,* engl. *-glia,* it. *id.* > rom. *-glie*.

-GLIF (-GLIFĂ) „inscripţie, gravare" #1 gr. *glyphe* "cioplire, gravare, sculptură" > fr. *-glyphe,* germ. *-glyph,* engl. *id.* > rom. *-glif, -glifă.*

-GLIFĂ, v. **-GLIF.**

GLIO- "materie vâscoasă, gliom". #1 gr. *glia* "lipici, clei" > fr. *glio-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *glio-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă gliată; **~ zomi** (v. **-**zom), s.m.pl., granulaţii din citoplasma celulei nevroglice; *sin.* gliozomie; **~ zomie** (v. -zomie), s.f. gliozomi*.

GLIPTO- "încrustaţie, gravare, eroziune, brăzdare". #1 gr. *glyptos* "gravat, sculptat" > fr. *glypto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *glipto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe prevăzute cu brazde longitudinale; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., totalitatea proceselor de eroziune exercitate de către agenţii externi asupra scoarţei terestre; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., studiul pietrelor antice gravate; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază pietrele gravate; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe brăzdate; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., colecţie de pietre preţioase gravate.

GLOBI- "sferă, rotund, globulos". #1 L *globus* "sferă, glob" > fr. *globi-*, engl. *id.* > rom. *globi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori globuloase.

GLOBO- "globular, sferic, rotund". #1 L *globus* "sferă, glob" > fr. *globo-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *globo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe globuloase; *sin.* globocarpic; **~ glucoid** (v. gluco-, v. -id), s.m., glucoproteină din plasma umană prezentă în stările inflamatorii şi care migrează electroforetic cu globulinele serice; **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj, s.n. (Corp) care are formă aproximativ sferică sau globulară. **2.** S.n.pl.

Incluziuni proteice globulare din grăuncioarele de aleuronă.

-GLOBULIE "globule sanguine". #1 L *globulus* "sferă mică, globul" > fr. -*globulie,* germ. *id.,* it. *-globulia* > rom. *-globulie.*

GLOIO- "vâscos, mucilaginos". #1 gr. *gloios* „vâsc" > germ. *glöo-,* fr. *gloeo-,* engl. *id.* > rom. *gloio-.* #2 **~ spor** (v. -spor), s.m., spor cuprins într-un înveliş mucilaginos.

GLOMERI- "îngrămădit, des, aglomerat". #1 L *glomus, (-eris)* "grămadă" > fr. *gloméri-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *glomeri-.* #2 **~ flor** (v. **-**flor), adj., cu flori îngrămădite.

GLOS-, v. **GLOSO-.** #2 **~ agră** (v. -agră), s.f., durere a limbii, de origine gutoasă; **~ algie** (v. -algie), s.f., nevralgie a limbii; *sin.* glosodinie; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., glosalgie*.

-GLOSĂ "limbă, limbaj, vorbire". #1 gr. *glossa* "limbă" > fr. *-glosse,* germ. *id.* > rom. *-glosă.*

-GLOSIE "limbă, vorbire". #1 gr. *glossa* "limbă" > fr. *-glossie,* germ. *id.,* it. -*glossia* > rom. *-glosie.*

GLOSO- "limbă, vorbire". #1 gr. *glossa* "limbă" > fr. *glosso-*, germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *gloso-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a limbii; **~ dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea forţei contractile a muşchilor limbii; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze în formă de limbă; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a vorbi; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul gloselor; **~ id** (v. -id), în formă de limbă; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., vorbire neinteligibilă formată din silabe şi cuvinte fără sens, întâlnită la unii alienaţi; **~ fiză** (v. -fiză), s.f., paralizie a limbii; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină medicală care studiază fiziologia şi patologia limbii. **2.** Totalitatea termenilor tehnici dintr-o disciplină; **~ manie** (v. -manie), s.f. **1.** Tulburare obsesivă constând în preocuparea permanentă a unor bolnavi de a-şi autoexamina limba. **2.** Sindrom întâlnit la unii alienaţi mintali, constând în introducerea continuă de termeni inventaţi şi de jocuri verbale în vorbire, făcând-o ininteligibilă; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile limbii; **~ plastie** (v. -plastie), s.f, operaţie chirurgicală de refacere a limbii diforme sau distruse; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a limbii; **~ pteris** (v. -pteris), s.m., gen de ferigă fosilă din ordinul filicalelor, caracteristică pentru flora permiană, având frunze mari ligulate sau lanceolate; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a limbii în faringe; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a limbii; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., amputaţie chirurgicală a limbii.

-GLOT (-GLOTĂ) "limbă, vorbire, limbaj". #1 gr. *glotta* "limbă" > fr. *-glotte,*

it. *-glotta,* engl. *-glot* > rom. *-glot, -glotă.*

GLOTO- "limbă, lexic, lingual". #1 gr. *glotta* "limbă" > fr*. glotto-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *gloto-.* #2 **~ cronologie** (v. crono-, v. -logie_1), s.f., tehnică bazată pe statistica lexicală, care îşi propune datarea limbilor primitive; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., **1.** Dialectologie*. **2.** Ştiinţă care studiază limba şi legile ei de dezvoltare.

GLUCO- "zahăr, glucoză". #1 gr. *glykys* "dulce" > fr. *gluco-,* engl. *id.*, germ. *gluko-* > rom. *gluco-.* #2 **~ corticoizi** (v. cortico-, v. -id), s.m.pl., grup de hormoni produşi de glanda corticosuprarenală, cu rol important în procesul de gliconeogeneză; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., totalitatea metodelor de dozare a glucozei din mustul de struguri; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină cantitatea de zahăr din must.

GLUMI- "bractee, scuame, glume vegetale". #1 L *gluma* "pleavă, tărâţă" > fr. *glumi-,* engl. *id.* > rom. *glumi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu bractee membranoase; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori înzestrate cu bractee; **~ form** (v. -form), adj., în formă de bractee membranoasă.

-GNAT "falcă, maxilar inferior". #1 gr. *gnathos* "falcă" > fr. *-gnathe,* germ. *id.,* it. *-gnato* > rom. *-gnat.*

GNAT-, v. **GNATO-.** #2 **~ odont** (v. -odont), adj. (despre animale) cu dinţii implantaţi în maxilare.

-GNATIE (-GNAŢIE) "falcă, maxilar, mandibulă". #1 gr. *gntohos* "falcă" > fr. *-gnathie,* germ. *id.,* engl. *-gnathia,* it. *-gnatia* > rom. *-gnatie, -gnaţie.*

GNATO- „falcă, maxilar, mandibulă". #1 gr. *gnathos* "falcă" > fr. *gnatho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *gnato-* > rom. *gnato*-. #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru lipsit de toate părţile cutiei craniene, cu excepţia mandibulelor; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument medical pentru măsurarea forţei muşchilor masticatori; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a unui maxilar; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a mucoasei maxilarelor; **~ stat** (v. -stat), s.n., aparat utilizat în ortopedia dentară pentru precizarea anomaliilor dentare şi maxilare; **~ stome** (v. -stom), s.n.pl., subîncrengătură de vertebrate cu fălci mobile, cuprinzând peştii şi tetrapodele.

-GNAŢIE, v. **-GNATIE.**

GNESIO- "încrucişat". #1 gr. *gnesios* "legitim, legal" > fr. *gnesio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *gnesio-.* #2 **~ gamie** (v. -gamie), s.f., fertilizare cu polen a unor flori de pe două plante deosebite ale aceleiaşi specii; *sin.* polenizare încrucişată.

-GNOMIE "cunoaştere, studiu". #1 gr. *gnome* "sentinţă, judecată" > fr. -

gnomie, germ. *id.,* it. *-gnomia,* engl. *-gnomy* > rom. *-gnomie.*

GNOMO- "cugetare, maximă, sentinţă". #1 gr. *gnome* "sentinţă, cugetare" > fr. *gnomo-,* engl. *id.* > rom. *gnomo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., culegere de maxime, de sentinţe.

-GNOMONIC "caracteristic, specific". #1 gr. *gnomonikos* "care indică" > fr. -*gnomonique,* engl. *-gnomonic* > rom. *-gnomonic.*

GNOSEO- „ştiinţă, cunoaştere". #1 gr*. gnosis, (-cos)* "cunoaştere" > fr. *gnoséo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *gnoseo-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., adept al gnoseologiei; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., parte a filozofiei care tratează despre posibilitatea cunoaşterii lumii de către om; teorie a cunoaşterii.

-GNOSTIC "de cunoaştere, cognitiv". #1 gr. *gnosti-, (-kos)* "care cunoaşte" > fr. *-gnostique,* germ. *gnos-, (-tik),* engl. *-gnostic* > rom. *-gnostic.*

GNOTO- "cunoscut, ştiut". #1 gr. *gnotos* "ştiut, cunoscut" > fr. *gnoto-,* engl. *id.* > rom. *gnoto-.* #2 **~ biotic** (v. -biotic), adj. (despre vieţuitoare) cu viaţă cunoscută de către om; **~ bioză** (v. -bioză), s.f., stare caracteristică a animalelor gnotobiotice.

-GNOZĂ „cunoaştere, identificare, depistare". #1 gr. *gnosis* "cunoaştere" > fr. *-gnose,* germ. *id.* > rom. *-gnoză.*

-GNOZIE "cunoaştere, ştiinţă". #1 gr. *gnosis* "cunoaştere" > fr. *-gnosie,* germ. *id.,* engl. *-gnosy,* it. *-gnosia* > rom. *-gnozie.*

GOMFO- "cui, piron". #1 gr. *gomphos* "cui, zăvor, şurub" > fr. *gompho-,* engl. *id.* > rom. *gomfo-.* #2 **~ ceras** (v. -ceras), s.m., cefalopod tetrabranhiat din silurian, a cărui cochilie, dreaptă, scurtă şi netedă, avea o deschidere ovală în formă de T; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe în formă de cui; **~ stil** (v. -stil), adj., cu stilul în formă de cui.

-GON_1 "naştere, origine, sământă, procreaţie". #1 gr. *gone, gonos* "urmaş, sământă, procreaţie" > fr. *-gone,* engl. *id.* > rom. *-gon.*

GON_2 "unghi, colţ, muchie". #1 gr. *gonia* "unghi" > fr. *-gone,* germ. *-gon,* engl. *id.* > rom. *-gon.*

GON-, v. **GONO-_2.** #2 **~ agră** (v. -agră), s.f., acces gutos al genunchiului; **~ algie** (v. -algie), s.f., durere la nivelul genunchilor; **~ artroză** (v. -artroză), s.f., degeneraţie a articulaţiei genunchiului.

GONEO- "urmaş, apropiat, descendent". #1 gr. *gone* "urmaş" > fr. *gonéo-,* germ. *id.* engl. *id.* > rom. *goneo-.* #2 **~ clin** (v. -clin), adj. (despre un hibrid) cu caractere mai apropiate de ale unuia din părinţi, matrocline sau patrocline; *sin.* goneoclinic; **~ clinic** (v. -clinic), adj., goneoclin*.

-GONIE "naştere, geneză, origine, generaţie, procreaţie". #1 gr. *gone*

"urmaş, origine, sămânţă, naştere" > fr. *-gonie,* germ. *id.,* engl. *-gony,* it. *-gonia* > rom. *-gonie.*

GONIMO- "fecundat". #1 gr. *gonimos* "fecund, productiv" > fr. *gonimo-*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *gonimo-*. #2 **~ blaste** (v. -blast) s.n.pl., filamente pluricelulare, haploide sau diploide, producătoare de carpospori, rezultate din germinarea carpogonului fecundat.

GONIO- "unghi, colţ, muchie; unghiular, angular". #1 gr. *gonia* "unghi" > fr. *gonio-*, germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *gonio-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe muchiate; **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpină muchiată; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., desenare pe un plan a unghiurilor terestre reduse la orizont, fără a le măsura; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Ramură a geometriei aplicate care se ocupă cu studiul unghiurilor şi cu determinarea valorii lor. **2.** Tehnica măsurării unghiurilor cu ajutorul goniometrului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument care serveşte la măsurarea unghiurilor; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de examinare biomicroscopică a unghiului iridocornean; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe muchiate; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie practicată în glaucomul congenital, prin care se deschide, sub viziunea directă, canalul Schlemm; **~ trih** (v. -trih), adj. (despre tulpini) cu muchii păroase.

-GONIU "naştere, procreaţie". #1 gr. *gonos* "urmaş" > fr. *-gonium,* L sav. *id.*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-goniu.*

GONO-_1 "origine, procreaţie, germinaţie, sămânţă". #1 gr. *gone, gonos* "sămânţă, urmaş, procreaţie" > fr. *gono-*, germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *gono-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă germinală; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., aglomerare şi stagnare a spermei în canalele seminifere, care suferă o dilataţie; **~ cite** (v. -cit), s.n.pl., celule reproducătoare primordiale din glandele sexuale esenţiale; **~ coc** (v. -coc), s.m., microb patogen specific, care provoacă blenoragia; **~ core** (v. -cor), s.n.pl., organisme unisexuate dioice; **~ corie** (v. -corie_2), s.f., existenţa într-o populaţie a două sexe bine individualizate la masculi şi la femele, fiecare elaborând gonade şi gameţi specifici; *sin.* gonocorism; **~ coriză** (v. -coriză), s.f., separaţie a sexelor; **~ for** (v. -for), s.n., suport al organelor vegetale de reproducere; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., totalitate a proceselor biologice care duc la formarea şi la maturizarea organelor sexuale; **~ merie** (v. -merie), s.f., organizare distinctă a cromozomilor materni şi paterni în stadiul timpuriu al diviziunii oului; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., zonă internă a citoplasmei oogonului, specifică peronosporaceelor; **~ ree** (v. -ree), s.f., blenoragie*; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., zoospor caracteristic chitridialelor; **~ spor** (v. -spor),

s.m., spor rezultat prin diviziune reducţională; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., mişcare a anterozoizilor în direcţia organelor reproducătoare femele; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., organ de reproducere al unor graptoloizi, în interiorul căruia se găseşte un ax chitinos pe care sunt prinse sicule; **~ zoid** (v. -zoid), s.m., individ din coloniile de sifonofore, care produce elemente sexuale; **~ zom** (v. -zom), s.m. cromozom cu rol important în transmiterea sexualităţii şi în determinarea sexului; **~ zoospor** (v. zoo-, v. -spor), s.m., spor mobil, produs prin meioză.

GONO-_2 "genunchi". #1 gr. *gonys* "genunchi" > fr. *gono-*, engl. *id.* > rom. *gono-.* #2 **~ campsie** (v. **-**campsie), s.f., anchiloză în flexiunea articulaţiei genunchiului.

-GRAD "mers, mergător, treaptă". #1 L *gradus* "mers, treaptă" > fr. *-grade,* engl. *id.,* germ. *-grad,* it. *-grado* > rom. *-grad.*

-GRAF "care înregistrează, înregistrator, desenator". #1 gr. *graphe* "scriere, însemnare" > fr. *-graphe,* germ. *-graph,* engl. *id.,* it. *-grafo* > rom. *-graf.*

-GRAFIE "scriere, înregistrare, diagramă". #1 gr. *graphe* "scriere, însemnare" > fr. *-graphie,* germ. *id.*, engl. *-graphy,* it. *-grafia* > rom. -*grafie.*

GRAFO- "scriere, descriere, înscriere, înregistrare". #1 gr. *graphe* "înscriere, însemnare" > fr. *grapho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *grafo-* > rom. *grafo-.* #2 **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă grafofobie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a scrie; **~ fon** (v. -fon), s.n., fonograf la care sunetele sunt înregistrate pe un cilindru; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în grafologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Studiul caracteristicilor individuale ale scrierii, în scopul cunoaşterii autenticităţii unor documente. **2.** Studiul relaţiilor care există între scrisul unui individ şi caracterul său; **~ man** (v. -man_1), adj., s.m.,f. (persoană) stăpânită de grafomanie; **~ manie** (v. -manie), s.f., graforee*, **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., studiu comparativ al liniilor grafice ale unui text, în vederea identificării scrisului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat la măsurarea unghiurilor în ridicările topografice; **~ ree** (v. -ree), s.f., tulburare caracterizată printr-o tendinţă imperioasă de a scrie, oriunde, oricum şi cu orice; *sin*. grafomanie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare metodică a caracterelor generale ale grafiei, cu scopul de a identifica scrisul; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., mişcare spasmodică a musculaturii antebraţului şi a mâinii în timpul scrierii; **~ terapie** (v. -terapie), s.f. metodă psihoterapeutică bazată pe exerciţii scripturale; *sin.* terapie prin scris.

GRALI- "picioroange, catalige"*.* #1 L *grallae* "picioroange, catalige" > L sav.

gralli-, fr. *id.* > rom. *grali-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu rădăcini aeriene proptitoare lungi, în formă de picioroange.

-GRAM, v. **-GRAMĂ.**

-GRAMĂ (-GRAM) „scriere, inscripţie, înregistrare, grafie". #1 gr. *gramma* "linie, literă, desen, figură" > fr. *-gramme,* germ. *-gramm,* engl. *id.,* it. *gramma* > rom. *-gramă, -gram.*

GRAMINI- "graminee, erbacee". #1 L *gramen, (-inis)* "iarbă, buruiană" > fr. *gramini-,* engl. *id.* > rom. *gramini-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre paraziţi) care trăieşte pe graminee; **~ form** (v. -form), adj., care are consistenţa plantelor ierboase; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu iarbă.

GRAMINO- "graminee, plante ierboase". #1 L *gramen, (-inis)* "iarbă, buruiană" > fr. *gramino-,* engl. *id.* > rom. *gramino-.* #2 **~ fore** (v. -for), s.f.pl., plante cu frunze alungite sesile, cu nervaţiune paralelă; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., agrostologie*.

GRAMO- "literă, linie". #1 gr. *gramma* "desen, linie, literă" > fr. *grammo-,* engl. *id.* > rom. *gramo-.* #2 **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonit cu cochilie larg ombilicată şi cu ornamentaţie formată din coaste fine şi apropiate; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale având ornamentaţii de linii sau litere.

GRANDI- "mare, uriaş". #1 L *grandis* "mare" > fr. *grandi-,* engl. *id.* > rom. *grandi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori mari.

GRANI- „grăunţe, seminţe". #1 L *granum* "grăunte, sâmbure" > fr. *grani-,* engl. *id.* > rom. *grani-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă seminţe; **~ form** (v. -form), adj., în formă de sămânţă; **~ vor** (v. -vor), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu grăunţe.

GRANO- "granulă, granular". #1 L *granum* "grăunte" > fr. *grano-,* engl. *id.* > rom. *grano-.* #2 **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f. citoplasmă granulară.

GRANULI- "grăuncior, granulă, granular". #1 L tz. *granulum* "grăunte mic" > fr. *granuli-,* engl. *id.* > rom. *granuli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine granule; **~ form** (v. -form), adj., în formă de grăuncior.

GRANULO- "grăuncior, granulă, granulaţie" #1 L tz. *granulum* "grăuncior" > fr. *granulo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *granuli-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., micloblast*; **~ cit** (v. -cit), s.n., leucocit granular cu mai multe nuclee; **~ citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., scădere a numărului granulocitelor din sânge; *sin.* granulopenie; **~ ftizie** (v. -ftizie), s.f., maladie produsă de reducerea sau de dispariţia granulocitelor din sânge; **~ mer** (v. -mer), s.n., porţiune din trombocit cu structură granulară; *sin.* hialomer; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare a granulozităţii unui

amestec mineral granular; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină granulozitatea substanţelor minerale; **~ penie** (v. -penie), s.f., granulocitopenie*; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., zona internă a citoplasmei în care sunt înglobate nucleul, incluziunile şi ceilalţi constituenţi celulari; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical realizat prin injecţii cu suspensie de cărbune animal.

GRAO- "bătrână". #1 gr. *graus, graos* "femeie în vârstă, bătrână" > fr. *grao-* > rom. *grao-.* #2 **~ filie** (v. -filie_1), s.f., atracţie homosexuală a femeilor tinere către bătrâne.

GRAPTO- "încrustat, gravat". #1 gr*. graptos* "gravat, sculptat" > fr. *grapto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *grapto-.* #2 **~ liţi** (v. -lit_1), s.m.pl., clasă de animale fosile marine şi coloniale din încrengătura stomocordatelor, cu o mare răspândire în rocile din silurian; *sin.* dendroid.

GRAVI- "gravitaţie, gravitaţional". #1 L *gravis* „greu" > fr. *gravi-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *gravi-.* #2 **~ conimetrie** (v. coni-_1, v. conio-_1, v. **-**metrie_1), s.f., procedeu pentru determinarea greutăţii, a concentraţiei şi a dispersiei pulberilor din aer; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Ramură a geofizicii care se ocupă cu studiul distribuţiei geografice a câmpului gravitaţional. **2.** Procedeu chimic prin care se determină cantitatea unui element dintr-un amestec prin separarea lui cu ajutorul unui reactiv; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat la măsurarea intensităţii gravitaţiei.

-GRIF "enigmă". #1 gr. *griphos* "ghicitoare, enigmă" > fr. *-griphe,* germ. *-griph,* engl. *id.* > rom. *-grif.*

-GRIPNIE "somn, somnolenţă". #1 gr. *grypnos* "somn" > fr. *-grypnie,* germ. *id.,* it. *-gripnia* > rom. *-gripnie.*

-GRIPOZĂ "încovoiere, arcuire, chircire". #1 gr. *gryposis* "îndoire, încovoiere" > fr. *-grypose,* germ. *id.* > rom. *-gripoză.*

GRUI- "cocor". #1 L *grus, gruis* "cocor" > fr. *grui-,* engl. *id.* > rom. *grui-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.f.pl., ordin de păsări care trăiesc pe malurile apelor şi pe câmpie, cu corpul comprimat lateral, cu gâtul şi picioarele lungi, din care fac parte cocorii.

GUMI- "gumă, răşină vegetală". #1 L tz. *gumma* "suc vegetal, gumă" > fr. *gummi-*, engl. *id.* > rom. *gumi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care secretă răşini vegetale.

GUSTO- "gust, gustativ". #1 L *gustus* "simţ gustativ, gustare" > fr. *gusto-,* engl. *id.* > rom. *gusto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea sensibilităţii gustative.

GUTI- "picătură". #1 L *gutta* "lacrimă, picătură" > fr. *gutti-,* engl. *id.* > rom. *guti-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., s.f.pl. **1.** Adj. (Despre minerale) Care se prezintă sub formă de picături. **2.** S.f.pl. Familie de plante tropicale dicotiledonate polipetale hipogine, cuprinzând un mare număr de liane; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori prevăzute cu pete de forma unei picături; **~ form** (v. -form), adj., în formă de picătură.

GUTURO- "gât, gutural". #1 L *guttur, (-uris)* "gât" > fr. *gutturo-,* engl. *id.* > rom. *guturo-.* #2 **~ lite** (v. -lit_1), s.n.pl., concreţiuni calcaroase în punga guturală.

HABRO- "veselie, euforie". #1 gr. *habros* "agreabil, plăcut" > fr. *habro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *habro-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., stare patologică de excitaţie euforică; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., vierme nematod, agent al habronemozei calului.

HADRO- "voluminos, fascicul lemnos". #1 gr. *hadros* "dens, greoi" > fr. *hadro-,* engl. *id.* > rom. *hadro-.* #2 **~ centric** (v. -centric), adj., cu fasciculul lemnos dispus central, acoperit de vasele liberiene; **~ zaur** (v. -zaur), s.m., gen de reptile dinozauriene fosile uriaşe din era secundară.

HAGI-, v. **HAGIO-.** #2 **~ onim** (v. -onim), s.n., nume sacru.

HAGIO- "sacru, sfânt". #1 gr. *hagios* „sacru" > fr. *hagio-,* germ. *id.* > rom. *hagio-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.m., autor care scrie despre vieţile sfinţilor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., ramură a teologiei care studiază vieţile sfinţilor; *sin.* hagiologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., hagiografie*.

HALI- "marin, sărat, apa mării". #1 gr. *hals* "mare, sare" > fr. *hali-*, engl. *id.* > rom. *hali-*. #2 **~ stereză** (v. -stereză) s.f., proces de realizare a osteolizei, caracterizat prin eliberarea lentă a sărurilor minerale din os; **~ teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer acvatic fosil din eocen şi miocen, cu corpul pisciform, cu membrele anterioare transformate în palete înotătoare.

-HALIN "sărat, cu săruri". #1 gr. *halinos* "sărat, salin" > fr. *-haline,* engl. *id.*, germ. *-halin* > rom. *-halin.*

HALMIRO- "sedimente, minerale". #1 gr. *halmyros* "sărat" > fr. *halmyro-* > rom. *halmiro-.* #2 **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de alterare şi de sintetizare a mineralelor şi sedimentelor din apele marine şi oceanice.

HALO-_1 "sare, salinitate, sărat, marin". #1 gr. *hals, halos* "mare, sare" > fr. *halo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *halo-.* #2 **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl. **1.** Organisme animale şi vegetale adaptate exclusiv la apele şi terenurile sărate. **2.** Asociaţii de plante marine; **~ biu** (v. -biu), s.n., totalitatea organismelor vii care trăiesc în apa mărilor şi oceanelor; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., fenomen de închidere a culorii care apare la unii compuşi

organici, când aceştia se transformă în săruri; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre microorganisme) care se dezvoltă într-un mediu sărat; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (despre plante) care cresc pe solurile bogate în săruri; **~ fob** (v. -fob), adj., care evită solurile sărate; **~ gen** (v. -gen_1), adj., s.m.pl. **1.** Adj. Care produce săruri. **2.** S.m.pl. Denumire generică dată elementelor fluor, clor, brom, iod şi astatiniu, care se pot combina cu metalele, dând săruri; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a solurilor saline şi alcaline; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a sărurilor; **~ id** (v. -id), adj., s.m. (sare) care rezultă din combinaţia unui halogen cu un metal; **~ metru_1** (v. -metru_1), s.n., areometru pentru determinarea concentraţiei în săruri anorganice solubile a substanţelor zaharoase; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre soluri) caracterizat prin acumularea sărurilor solubile; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor adaptative, ca rezultat al vieţii unor organisme vegetale pe solurile sărate; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre plante) capabil să trăiască în ape cu o anumită concentraţie de săruri.

HALO-_2 "degetul gros". #1 gr. *hallux* „degetul mare de la picior" > fr. *hallo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *halo-.* #2 **~ megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofie congenitală a degetului mare de la picior.

HALO-_3 "diametru". #1 gr. *halos* "cerc, disc" > fr. *halo-,* engl. *id.* > rom. *halo-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de determinare a diametrului mediu al eritrocitelor, cu ajutorul halometrului; **~ metru_2** (v. -metru_1), s.n., aparat medical utilizat în halometrie.

HALTERO- "haltere". #1 gr. *halteres* "balansier pentru dans" > fr. *haltéro-* > rom. *haltero-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), s.m., persoană care practică halterofilia; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., sport cu haltere.

HAMARTO- "defect, malformaţie". #1 gr. *hamartia* "defect corporal" > fr. *hamario-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hamarto-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de defecte corporale; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., dezvoltare excesivă a unui ţesut organic, ca răspuns la o pierdere anterioară de substanţă.

HAMI- "cârlig, încârligat, recurbat". #1 L *hamus, (-i)* "undiţă, cârlig" > fr. *hami-,* engl. *id.* > rom. *hami-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre spini, fructe etc.) în formă de cârlig; **~ rostru** (v. -rostru) adj. (despre păsări) cu cioc încârligat.

HAPAL-, v. **HAPALO-.** #2 **~ onichie** (v. -onichie), s.f., proces de distrofie a unghiilor care se caracterizează printr-o consistenţă moale şi prin lipsa cornificaţiei.

HAPALO- "moale, fin". #1 gr. *hapalos* "moale, fin, delicat" > fr. *hapalo-,*

engl. *id.* > rom. *hapalo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze moi şi fine; **~ stil** (v. -stil), adj., cu stilul moale.

HAPLO- (APLO-) „simplu, jumătate". #1 gr. *haploos* "simplu, singur, neamestecat" > fr. *haplo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *aplo-* > rom. *haplo-, aplo-.* #2 **~ biont** (v. -biont), adj., s.n. **1.** Adj. Cu nuclee somatice haploide. **2.** S.n. Plantă haploidă cu un număr simplu de cromozomi. **3.** S.n. Plantă care fructifică o singură dată; **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpina neramificată, având numai axa principală terminată prin floare; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonit caracteristic pentru jurasicul superior şi cretacicul inferior, având cochilia puţin netedă şi evolută, ornamentată cu striuri fine şi arcuite; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă cu un singur set haploid de cromozomi; **~ diplobiont** (v. diplo-, v. -biont), s.n., organism cu ciclu evolutiv format din două faze: cea sexuată (haploidă) şi cea asexuată (diploidă); **~ diploid** (v. diplo-, v. -id), adj. (despre o plantă) care prezintă jumătate din numărul de cromozomi diploizi; **~ fază** (v. -fază), s.f., stare a celulelor sexuale în care nucleii au numai o jumătate din numărul de cromozomi caracteristic celulelor somatice; *sin.* fază haploidă; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante haploide sau plante în fază de gametofite; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de apariţie a unor forme noi de plante prin mecanismele fundamentale ale evoluţiei; **~ id** (v. -id), adj., care prezintă jumătate din numărul normal de cromozomi; *sin.* azigoid; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., proces de suprimare a unei silabe prin disimilare totală; **~ partenogeneză** (v. parteno-, v. -geneză), s.f., dezvoltare a unui individ dintr-un ovul redus (haploid); **~ petal** (v. -petal), adj. (despre flori) cu un singur verticil de petale; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor simplu al cărui nucleu are numărul complet de cromozomi caracteristici; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange rezultat din generaţia haploidă; **~ stel** (v. -stel), s.n., stel simplu, cu xilemul central înconjurat de floem; **~ stemonie** (v. -stemonie), s.f., dispoziţie a staminelor într-un singur verticil; **~ stemonopetal** (v. stemono-, v. -petal), adj., cu staminele egale în număr cu petalele; **~ tip** (v. -tip), s.n., combinaţie de determinanţi genetici, care controlează sinteza unor proteine specifice; **~ zomie** (v. -zomie), s.f., apariţie în celulele haploide a unor cromozomi simpli.

HAPT-, v. **HAPTO-.** #2 **~ algezie** (v. -algezie), s.f., senzaţie dureroasă intensă, care se manifestă la apăsarea pe anumite zone, fără să existe o leziune.

HAPTO- "apărare, atingere, simţ tactil". #1 gr. *haptos* "care stinge, care pipăie" > fr. *hapto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hapto-.* #2 **~ disforie** (v.

dis-, v. -forie), s.f., senzaţie neplăcută la atingere; **~ for** (v. -for), adj., care permite fixarea pe ţesuturile organice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat cu care se măsoară sensibilitatea diferenţială a presiunii tactile; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică provocată prin excitaţii de contact, prezentă la plantele căţărătoare; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., tigmotaxie*; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., mişcare de curbare sau de răsucire a organelor vegetale, datorită excitaţiei de contact; *sin.* haptotropism.

HARPO- "cârlig, seceră, curbat". #1 gr. *harpe* "seceră, cârlig" > fr. *harpo-*, engl. *id.* > rom. *harpo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj. cu fructe încârligate; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonit fosil din jurasic, cu o cochilie discoidală ornamentată cu creste arcuite în formă de seceră; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze în formă de cârlig; **~ id** (v. -id), adj., în formă de cârlig; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., corp de roci magmatice intruzive, în formă de seceră; *sin.* facolit.

-HASMĂ "auroră polară". #1 gr. *khasma* "deschidere, crăpătură" > germ. -*chasme* > rom. *-hasmă.*

HASMO-, v. **CASMO-.**

HASTI- "suliţă, lance". #1 L *hasta* "lance" > fr. *hasti-,* engl. *id.* > rom. *hasti*-. #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de lance sau de suliţă.

HEAUTO- "el însuşi". #1 gr. *heautou* "el însuşi" > fr. *héauto-* > rom. *heauto-.* #2 **~ scopie** (v. -scopie), s.f., tulburare a percepţiei care constă în proiectarea spaţială anormală a propriei imagini corporale.

HEBE- "pubescent, pubertate". #1 gr. *hebe* "pubertate, pilozitate" > fr. *hébé-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hebe-.* #2 **~ ant** (v. -ant) adj., cu flori acoperite cu peri deşi; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri acoperite cu peri; **~ frenie** (v. -frenie), s.f., formă a demenţei precoce, care apare la pubertate; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., psihologie a adolescenţei.

HEBO- "tânăr, precoce". #1 gr. *hebe* "adolescenţă, tinereţe" > fr. *hébo-* > rom. *hebo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj. (despre forme de hebefrenie) care se manifestă în special prin tendinţa către comiterea unor fapte antisociale.

HECATO- "cu o sută de, însutit". #1 gr. *hekaton* "o sută" > fr. *hécato-,* engl. *id.* > rom. *hecato-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu o sută de frunze.

HECHISTO- (HEKISTO-) „scăzut, mic, redus". #1 gr. *hekistos* „foarte slab, foarte mic" > fr. *hékisto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hechisto-, hekisto-.* #2 **~ terme** (v. -term), adj., s.f. pl. (plante) specifice regiunilor arctice şi antarctice, care vegetează la temperaturi sub 0°C; **~ termic** (v. -termic), adj. (despre regiuni) cu temperaturi foarte scăzute.

HECTO- "o sută, de sută de ori". #1 gr. *hekaton* "o sută" > fr. *hecto-,* germ.

hekto- > rom. *hecto-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat folosit pentru multiplicarea textelor, constituit dintr-un cilindru acoperit cu o pastă specială.

HEDI- "dulce". #1 gr. *hedys* "dulce" > fr. *hédy-,* engl. *id.* > rom. *hedi-*. #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe dulci.

-HEDONIE "plăcere, desfătare". #1 gr. *hedone* "plăcere" > fr. *-hédonie,* germ. *id.* > rom. *-hedonie.*

HEDRANO- "sesil, fără peţiol, fără peduncul". #1 gr. *hedranon* "suport, sprijin" > fr. *hedrano-* > rom. *hedrano-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze sesile, nepeţiolate; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu fructe sesile.

HEDRO- "rect, rectal". #1 gr. *hedra* "anus, rect" > fr. *hédro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hedro-*. #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie perineală asociată cu prolaps rectal complet.

HEKISTO-, v. **HECHISTO-.**

HEL-, v. **HELO-_1.** #2 **~ orgadofil** (v. orgado-, v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte în locuri păduroase şi mocirloase.

HELCO- "ulcer, ulceraţie". #1 gr. *helkos* "ulcer" > fr. *helco-,* engl. *id.*, germ. *helko-* > rom. *helco-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de ulcer; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul ulceraţiilor; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., grefă cutanată a unui ulcer.

HELEO- "mlaştină, baltă". #1 gr. *helos, (-eos)* "mlaştină, mocirlă" > fr. *héléo-*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *heleo-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante scufundate în mlaştină având organele foliare şi florale situate deasupra apei.

HELICI- "melc". #1 L *helix, (-icis)* "spirală" > fr. *hélici-* > rom. *helici-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a zootehniei care se ocupă cu creşterea melcilor; **~ form** (v. -form), adj., în formă de cochilie de melc.

HELICO-, v. **ELICO-.** #2 **~ tremă** (v. -tremă), s.f., orificiu de comunicare între rampa vestibulară şi cea timpanică situat în vârful melcului osos.

-HELIE "lumină, radiaţie solară". #1 gr. *helios* "soare, lumină" > fr. *-hélie,* germ. *id.* > rom. *-helie.*

HELIO- "soare, lumină, radiaţii solare, solar, însorit". #1 gr. *helios* "soare, lumină" > fr. *hélio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *helio-.* #2 **~ aeroterapie** (v. aero-, v. -terapie), s.f., expunere terapeutică la soare; **~ centric** (v. -centric), adj. **1.** Care are soarele drept centru. **2.** Raportat la centrul soarelui; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., tipar poligrafic adânc şi policrom; **~ fil** (v. -fil_1), adj. **1.** (Despre vieţuitoare) Care prezintă afinitate pentru lumina solară. **2.** (Despre plante) Care creşte în regiuni însorite; **~ file** (v. -fil_2),

s.f.pl., frunze periferice însorite din coroana arborilor; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., atracţie patologică faţă de lumina soarelui; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., fotofite*; **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. **1.** Adj. (Despre plante) Care nu suportă lumina solară. **2.** Adj., s.m.,f. (Persoană) Care suferă de heliofobie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de lumina solară; **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Aparat pentru fotografierea globului solar. **2.** Aparat telegrafic optic care utilizează razele solare. **3.** Aparat pentru măsurarea puterii calorice a soarelui. **4.** Aparat meteorologic care înregistrează perioadele din zi cu timp însorit. **5.** Aparat folosit pentru copierea pe hârtie heliografică, cu ajutorul luminii solare sau artificiale; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Procedeu de tipar calcografic, care foloseşte clişee de cupru, obţinute pe cale fotochimică, acoperite cu un strat de granule fine de asfalt. **2.** Reproducere în mai multe exemplare a unei imagini cu ajutorul heliografului. **3.** Descriere a soarelui; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a soarelui de către unele populaţii primitive; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul soarelui; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea diametrului aparent al soarelui şi al planetelor; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., fotonastie*; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecţiunile provocate de razele soarelui; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., procedeu de gravură fotografică în relief; **~ sciofite** (v. scio-, v. -fit), s.f.pl., plante adaptate atât pentru regiunile ecologice însorite, cât şi pentru cele umbrite; **~ scop** (v. -scop), s.n., dispozitiv optic care se ataşează la o lunetă pentru observarea discului solar; **~ stat** (v. -stat) s.n., instrument optic folosit pentru a transmite un fascicul de raze solare dintr-o direcţie determinată; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., tendinţă a plantelor de a se îndrepta către o sursă de lumină; *sin.* heliotropism; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament constând în expunerea directă a corpului la acţiunea razelor solare ultraviolete; **~ term** (v. -term) adj. (despre lacuri sărate) a cărui suprafaţă are un strat izolator de apă dulce, care împiedică iradierea căldurii în atmosferă; **~ termie** (v. -termie), s.f., fenomen fizic care constă în păstrarea de către apa unor lacuri sărate a căldurii solare înmagazinate, mai mult decât în regiunile învecinate; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de reproducere tipografică în care se utilizează substanţe coloidale expuse la acţiunea razelor solare; **~ trop** (v. -trop), s.m.,n. **1.** S.m. Plantă exotică ornamentală din familia boraginaceelor, cu frunze ovale şi flori mici albăstrui, utilizată în industria parfumului. **2.** S.n. Varietate verde sau roşie de calcedonie, cu pete galbene şi strălucitoare la soare, din care se fac obiecte ornamentale. **3.** S.n. Materie colorantă solubilă în apă, utilizată la vopsitul bumbacului.

4. S.n. Instrument geodezic de semnalizare, format dintr-o oglindă plană care reflectă razele soarelui la o mare distanţă; **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre plante) care se orientează în direcţia izvorului de lumină; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., tendinţă a plantelor de a se îndrepta către o sursă de lumină; *sin.* heliotropism.

HELMINTO- "viermi paraziţi, helminţi". #1 gr. *helmins, (-nthos)* "vierme" > fr. *helmintho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom *helminto-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de infestare cu helminţi; **~ id** (v. -id), adj., în formă de vierme; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază viermii paraziţi şi mijloacele de combatere a lor; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen vizual direct sau cu instrumente optice al helminţilor.

HELO-_1 "baltă, mlaştină, nămol". #1 gr. *helos* "mlaştină, baltă" > fr. *hélo-,* engl. *id.* > rom. *helo-.* #2 **~ cren** (v. -cren), adj. (despre izvoare) care se scurge într-o mlaştină; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care are afinităţi pentru regiunile mlăştinoase; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) al căror rizom se află în nămol sau în mlaştină; **~ hidrofite** (v. hidro-_1, v. -fit), s.f.pl., plante superioare adaptate la locurile mlăştinoase cu adâncime mică; **~ hilofil** (v. hilo-, v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte în pădurile mlăştinoase sau umede.

HELO-_2 "strat cornos". #1 gr. *helos* "unghie" > fr. *hélo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *helo-.* #2 **~ dermie** (v. -dermie), s.f., dezvoltare exagerată a ţesutului cornos epidermic la nivelul articulaţiilor degetelor de la mâini; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., excizie chirurgicală a unei excrescenţe cornoase.

HEM-, v. **HEMO-. ~ angiectazie** (v. angi-, v. angio-, v. -ectazie), s.f., stare de dilataţie a vaselor sanguine; **~ artroză** (v. -artroză), s.f., acumulare patologică de sânge în articulaţii; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., hemoragie în corpul vitros.

HEMAT-, v. **HEMATO-.** #2 **~ emeză** (v. -emeză), s.f., vărsături cu conţinut de sânge provenit din leziunile tubului digestiv; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţa sângelui în urină datorită unei hemoragii a mucoasei căilor urinare.

HEMATI- "hematie, globulă roşie". #1 gr. *haima, haimatos* "sânge" > fr. *hémati-,* germ. *hämati-* > rom. *hemati-.* #2 **~ metrie** (v. **-**metrie_1) s.f., metodă de numărare a globulelor roşii din sânge; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea hematiilor.

HEMATO- "sânge, globule roşii, hematii, purpuriu, sanguin". #1 gr. *haima, (-atos)* „sânge" > fr. *hémato-,* engl. *id.*, germ. *hämato- >* rom. *hemato-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., unul dintre elementele celulare ale sângelui; **~ cel**

(v. -cel_2), s.n., tumoare formată din acumularea de sânge într-un ţesut, organ sau cavitate; **~ cit** (v. -cit), s.n., hemocit*; **~ crit** (v. -crit), s.n. **1.** Aparat pentru stabilirea volumului procentual de hematii. **2.** Procedeu pentru determinarea masei eritrocitare dintr-un volum de sânge; **~ crom** (v. -crom), s.m., pigment roşu carotenoid din cloroplastele unor alge; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., hemocultură*; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., nume generic pentru afecţiunile sistemului hematopoietic, însoţite de leziuni cutanate; **~ fag** (v. -fag), adj., s.m.,f. **1.** Adj., s.m.,f. Animal care se hrăneşte cu sângele altui animal. **2.** (Despre viermi sau paraziţi) Care se hrăneşte cu sânge; **~ fagie** (v. -fagie), s.f. **1.** Faptul de a se hrăni cu sânge. **2.** Proces de fagocitare a hematiilor; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze purpurii; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de sânge; **~ gen** (v. -gen_1), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre medicamente) Care produce sânge sau care face să crească numărul de hematii din sânge. **2.** S.n. Produs alimentar concentrat, obţinut din amestecarea sângelui cu lapte şi cu diferite substanţe aromatizate; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a sângelui; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., celulă-tulpină; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., arseniat natural de mangan şi aluminiu, cristalizat în sistemul romboedric, de culoare roşie; **~ liză** (v. -liză), s.f., hemoliză*; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în hematologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul morfologiei, fiziologiei şi patologiei sângelui şi organelor hematopoietce; **~ metrie_1** (v. -metrie_1), s.f., examinare a sângelui în vederea determinării numărului, tipurilor şi proporţiei de diferite elemente figurate şi a cantităţii de hemoglobină; **~ metrie_2** (v. -metrie_2), s.f., hematometru*; **~ metru** (v. -metru_2), s.n., retenţie patologică a sângelui menstrual în cavitatea uterină; *sin.* hematometrie_2; **~ mielie** (v. -mielie), s.f., hemoragie în măduva spinării; **~ poietic (~ poetic)** (v. -poietic), adj., care produce celule sanguine; **~ poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., proces de formare şi de dezvoltare a celulelor sanguine; *sin.* hemopoieză; **~ rahie** (v. -rahie), s.f., hemoragie în canalul medular; **~ ree** (v. -ree), s.f., hemoree*; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat pentru determinarea numărului de elemente figurate ale sângelui; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a sângelui; **~ spectroscopie** (v. spectro-, v. -scopie), s.f., examinare a sângelui cu ajutorul spectroscopului; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., prezenţă a sângelui în spermă; *sin.* hemospermie; **~ static** (v. -static), adj., s.n., hemostatic*; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., hemoterapie*; **~ zoar** (v. -zoar), s.n., sporozoar parazit în sângele omului şi în tubul digestiv al ţânţarului anofel,

care este agentul patogen al malariei.

HEMERO-_1 "timpul zilei, calendar". #1 gr. *hemera* "parte, zi" > fr. *héméro-, éméro-,* it. *emero-* > rom. *hemero-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m. **1.** Autor de calendare. **2.** Persoană care studiază problemele legate de calendare; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţa de a alcătui calendare; **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie care nu se produce sau care nu apare decât în timpul zilei; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., bibliotecă de publicaţii periodice.

HEMERO-_2 „domestic, cultivat". #1 gr. *hemeros* "blând, domesticit" > fr. *héméro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hemero-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care este uşor de cultivat; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante introduse şi încetăţenite în cultură; **~ fob** (v. -fob), adj., care se cultivă greu.

HEMI- (EMI-) "jumătate, doime, înjumătăţire". #1 gr. *hemi* "pe jumătate" > fr. *hémi-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *emi-* > rom. *hemi-, emi-.* #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere limitată la o singură parte a corpului; **~ ambliopie** (v. ambli-, v. -opie), s.f., scădere a acuităţii vizuale la nivelul centrilor nervoşi, afectând jumătate din câmpul vizual; **~ angiocarp** (v. angio-, v. -carp), adj. (despre fungi) cu fructificaţii pe jumătate închise; *sin.* hemiangiocarpic; **~ ascomicete** (v. asco-, v. -micete), s.f.pl., grupă din clasa ascomicete, cuprinzând ciuperci cu asce descoperite pe jumătate şi lipsite de hife ascogene sau de ascocarp; **~ atrofie** (v. -atrofie), s.f., atrofiere limitată numai la o jumătate a corpului sau a unui organ; **~ autofite** (v. auto-, v. -fit), s.f.pl., plante parazite cu clorofilă; **~ cardie** (v. -cardie), s.f., malformaţie congenitală constând în prezenţa a numai două din cele patru camere normale ale inimii; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., anomalie congenitală reprezentând o anencefalie parţială, caracterizată prin absenţa creierului; **~ chineză (~ cineză)** (v. -chineză), s.f. distribuţie anormală a cromozomilor în procesul anafazei; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre flori) la care elementele florale sunt dispuse în cercuri concentrice, iar altele în spirală; **~ ciclu** (v. -ciclu), s.n., construcţie sau spaţiu mare în formă de semicerc; **~ cistectomie** (v. cist-, v. cisto-, v. -ectomie) s.f., rezecţie chirurgicală a unei jumătăţi din vezica urinară; **~ cleistocarp** (v. cleisto-, v. -carp), adj. (despre ciuperci) cu carposomul la început acoperit, din care, la maturitate, ies organele de fructificaţie; **~ cleistogam** (v. cleisto-, v. -gam), adj. (despre flori) care în perioada polenizării se deschide numai pe jumătate; **~ clonie** (v. -clonie), s.f., contracţie musculară bruscă şi involuntară, manifestată la o jumătate de corp; **~ colectomie** (v. col-_1, v. colo-_1, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unei jumătăţi din colon; **~ coloid** (v. colo-_2, v. -id), s.n., substanţă coloidală polimerizată într-un

grad de până la 1%; **~ cranie** (v. -cranie), s.f., durere localizată la o jumătate a craniului; **~ criptofite (emicriptofite)** (v. cripto-, v. -fit), adj., s.f.pl. (plante perene) cu organele vegetative hibernante situate la suprafaţa solului sau în pământ, în stratul de frunze moarte; **~ cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom constituit dintr-o singură cromatidă, prezent în unele celule; **~ dibioză** (v. di-, v. -bioză), s.f., dibioză relativă, deoarece epibiotul depinde de hipobiot, de la care primeşte seva; **~ distofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., inaniţie parţială; **~ edrie** (v. -edrie), s.f., caracteristică a unor cristale de a nu prezenta modificări decât pe jumătate din muchii; **~ encefalie** (v. -encefalie), s.f., aplazie cerebrală limitată la o emisferă cerebrală; **~ fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f.pl., semiarbuşti numai cu părţile vegetative inferioare lemnoase şi cu muguri de reînnoire aproape de suprafaţa solului; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., incapacitate de a vorbi cu voce tare; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Fecundaţie incompletă, în cadrul căreia are loc numai plasmogamia nu şi cariogamia. **2.** Inducere a germinării gametului feminin sau a ovulului de către mascul fără copulaţie; **~ gamotrop** (v. gamo-, v. -trop), adj. **1.** Cu mişcări gamotropice incomplete pentru uşurarea polenizării. **2.** (Despre flori) Cu mişcări incomplete de deschidere şi de închidere; **~ gnatie** (v. -gnatie), s.f., absenţă congenitală a unei jumătăţi a maxilarului inferior; **~ haploid** (v. haplo-, v. -id), adj. (despre celule) cu jumătate din numărul de cromozomi haploizi; **~ laringectomie** (v. laring-, v. laringo-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unei jumătăţi din laringe; **~ macroencefalie** (v. macro-, v. -encefalie), s.f., hipertrofie limitată la o emisferă cerebrală; **~ mel** (v. -mel_1), s.m., monstru care prezintă hemimelie; **~ melie** (v. -melie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin absenţa extremităţii mâinilor şi picioarelor; **~ morf (emimorf)** (v. -morf), adj., care prezintă hemimorfie; **~ morfie (emimorfie)** (v. -morfie_1), s.f., proprietate a substanţelor cristalizate de a avea axe polare de simetrie; *sin.* hemimorfism; **~ nefrectomie** (v. nefr-, v. nefro-, v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unuia din cei doi rinichi, în cazul unei malformaţii congenitale renale; **~ opie** (v. -opie), s.f., restricţie a vederii unei părţi laterale a câmpului vizual binocular; **~ pag** (v. -pag), s.m., monstru dublu monomfalian, cu aderenţa laterală a regiunii toracice şi a gâtului; **~ pareunie** (v. -pareunie), s.f., imposibilitate de copulaţie completă, datorită malformaţiei organelor genitale feminine; **~ pareză** (v. -pareză), s.f., reducere a forţei, vitezei şi amplitudinii mişcărilor voluntare numai într-o jumătate a corpului; **~ patie** (v. -patie), s.f., boală localizată într-o

jumătate de corp, consecutivă unor leziuni cerebrale; **~ pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre sedimente) care aparţine adâncurilor marine şi oceanice între 800-2400 m; **~ pentacotil** (v. penta-, v. -cotil), adj., care are cinci cotiledoane, din care unul este despicat; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a unei jumătăţi laterale a corpului; *sin.* hemiplexie; **~ plexie** (v. -plexie), s.f., hemiplegie*; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte cu aripile anterioare chitinizate în jumătatea bazală şi membranoase în jumătatea terminală; *sin.* heteroptere; **~ saprofite** (v. sapro-, v. -fită), s.f.pl., plante saprofite care mai posedă şi aparat clorofilian; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., emisferă*; **~ somatognozie** (v. somato-, v. -gnozie), s.f., tulburare a somatognoziei; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., mişcare spasmodică produsă cu intensitate redusă; **~ spondilie** (v. -spondilie), s.f., anomalie congenitală care constă în lipsa unei jumătăţi a coloanei vertebrale; **~ terie** (v. -terie), s.f., anomalie a organelor axiale şi apendiculare ale plantelor; **~ termie** (v. -termie), s.f., fenomen de ascensiune termică numai la o jumătate a corpului; **~ terofite** (v. tero-_1, v. -fit), s.f.pl., plante bianuale care la sfârşitul primului an hibernează, iar în al doilea an înfloresc şi fructifică; **~ trop** (v. -trop), adj. **1.** Cu ovulul curbat pe jumătate şi aflat pe partea hilului. **2.** (Despre flori) Care este semiadaptat pentru polenizare prin anumite grupe de insecte; **~ tropie (emitropie)** (v. -tropie), s.f., proprietate a unor macle de a avea poziţia indivizilor unul faţă de altul, obţinută prin rotirea unuia dintre aceştia în jurul unui ax; **~ xerofite** (v. xero-, v. -fit), s.f.pl., plante adaptate parţial la condiţii de sol cu umiditate scăzută.

-HEMIE, v. **-EMIE.**

HEMO- "sânge, globule roşii, hematii". #1 gr. *haima* "sânge" > fr. *hémo-,* engl. *hemo-, haemo-,* germ. *hämo* > rom. *hemo-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., biologie a sângelui; **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă tulpină; *sin.* hemocitoblast; **~ cel** (v. -cel_1), s.n., cavitate a corpului la unele nevertebrate, originară din fragmentarea mezodermului sub formă de sinusuri sau lacune pline cu sânge în blastocel; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă sanguină; *sin.* hematocit; **~ citoblast** (v. cito-, v. -blast), s.n., hemoblast*; **~ citofagie** (v. cito-, v. -fagie), s.f., fenomen de citofagie, manifestat la celulele sângelui şi la organele hematopoietice; **~ citometru** (v. cito-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea numărului de hematii dintr-un volum de sânge; **~ citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., diminuare a numărului de hematii din sânge; **~ clazie** (v. -clazie), s.f. **1.** Scădere a numărului de leucocite din masa sanguină. **2.** Hemoliză*; **~ colecist** (v.

cole-, v. -cist), s.n., acumulare de sânge în vezicula biliară; **~ conie** (v. -conie), s.f., corpusculi foarte mici, observaţi în sânge la ultramicroscop şi care prezintă mişcări browniene; **~ crinie** (v. -crinie), s.f., vărsare a hormonilor în sânge; **~ crinoterapie** (v. crino-_2, v. -terapie), s.f., utilizare în scop terapeutic a unui amestec injectabil de sânge şi de extract glandular; **~ crioscopie** (v. crio-_1, v. -scopie), s.f., determinare a punctului de îngheţare a sângelui; **~ crom** (v. -crom), s.m., termen generic pentru pigmenţii sanguini transportori de oxigen; **~ cromogen** (v. cromo-, v. -gen_1), s.m., compus rezultat din combinarea heliului cu diverse substanţe azotate; **~ cromometru** (v. cromo-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea procentului de hemoglobină din sânge; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., cultivare şi identificare a unor germeni patogeni în sânge prin însămânţarea lor pe un mediu adecvat; *sin.* hematocultură; **~ dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea presiunii sângelui; **~ dromograf** (v. dromo-, v. -graf), s.n., debitmetru bazat pe deplasarea variabilă de către curentul sanguin a unei supape, ale cărei mişcări sunt înregistrate pneumatic; **~ dromometru** (v. dromo-, v. -metru_1), s.n., aparat de măsurat viteza de circulaţie a sângelui în vene şi artere; **~ fag** (v. -fag), adj. **1.** Adj. (Despre animale) Care se hrăneşte cu sânge. **2.** Adj. (Despre celule fagocitare) Care distruge globulele roşii; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., boală de sânge ereditară, caracterizată printr-o predispoziţie patologică la hemoragii datorită insuficienţei puteri de coagulare a sângelui; **~ genie** (v. -genie_1) s.f., afecţiune caracterizată prin hemoragii care survin spontan, ca urmare a scăderii pronunţate a numărului de trombocite; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., analiză medicală prin care se stabileşte compoziţia sângelui; **~ histioblast** (v. histio-, v. -blast), s.n., celulă cu citoplasma uşor bazofilă şi cu nucleu rotunjit şi semilunar, prezentă în splină şi în măduva osoasă; **~ id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu sângele; **~ leucogramă** (v. leuco-, v. -gramă), s.f., analiză de laborator constând în notarea hematiilor şi a leucocitelor; **~ limfă** (v. -limfă), s.f., lichid organic din aparatul circulator al nevertebratelor, corespunzător sângelui; **~ litic** (v. -litic_2) adj., care distruge hematiile; **~ liză** (v. -liză), s.f., fenomen de distrugere patologică a globulelor roşii din sânge; *sin.* eritrocitoliză, hematoliză, hemoclazie (2); **~ manometru** (v. mano-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea presiunii sanguine; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Aparat pentru dozarea hemoglobinei din sânge. **2.** Aparat pentru determinarea cantităţii de hemoglobină din sânge; **~ neurocrinie** (v. neuro-, v. -crinie), s.f., vărsare

a hormonilor hipofizari în sisternul nervos prin mijlocirea circulaţiei porte hipotalamohipofizare; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile sângelui; **~ poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., hematopoieză*; **~ ptizie** (v. -ptizie), s.f., eliminare de sânge pe gură, provocată de o hemoragie a căilor respiratorii; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., hemoragie*; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere abundentă de sânge, datorită ruperii peretelui unui vas sanguin; *sin.* hemoptoză; **~ ree** (v. -ree), s.f., curgere de sânge; *sin.* hematoree; **~ rinie** (v. -rinie), s.f., hemoragie nazală produsă de ruperea unui vas de sânge; **~ spermie** (v. **-**spermie), s.f., hematospermie*; **~ static** (v. -static), adj., s.n. (medicament) care opreşte o hemoragie; *sin.* hematostatic; **~ stază** (v. -stază), s.f., oprire a unei hemoragii prin mijloace proprii organismului sau prin procedee medicale; **~ tahometru** (v. taho-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea vitezei de circulaţie a sângelui; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unei boli prin transfuzii de sânge; *sin.* hematoterapie; **~ tipologie** (v. tipo-, v. -logie_1), s.f., determinare tipologică a unei populaţii cu ajutorul grupelor sanguine; **~ toxie** (v. -toxie), s.f., otrăvire a sângelui; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre un virus) care se fixează electiv pe celulele sanguine.

HEORTO- "sărbătoare". #1 gr. *heorte* „sărbătoare" > fr. *héorto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *heorto-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu asupra sărbătorilor greceşti.

HEPAT-, v. **HEPATO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea hepatică; *sin.* hepatodinie; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a unei părţi din ficat; **~ odinie** (v. -odinie) s.f., hepatalgie*.

HEPATICO- "canal hepatic, canal de ficat". #1 gr. *hepatikos* "referitor la ficat" > fr. *hépatico-,* engl. *id.*, germ. *hepatiko-* > rom. *hepatico-.* #2 **~ duodenostomie** (v. duodeno-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între canalul hepatic şi duoden; **~ enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între canalul hepatic şi un segment al intestinului subţire; **~ gastrostomie** (v. gastro-, v. -stomie) s.f., creare operatorie a unei anastomoze între canalul hepatic şi stomac; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul plantelor criptogame hepatice; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între canalul hepatic şi un segment al tubului digestiv; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a canalului hepatic.

HEPATO- „ficat, glandă hepatică". #1 gr. *hepar, (-atos)* "ficat" > fr. *hépato-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hepato-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a ficatului; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă hepatică; **~ citofagie** (v. cito-, v. -

fagie), s.f., aspect lezional apărut în urma fagocitării unor celule hepatice; ~ **enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., operaţie prin care se creează o anastomoză între o zonă a glandei hepatice şi un segment al intestinului subţire; ~ **gastrostomie** (v. gastro-, v. -stomie), s.f., operaţie prin care se creează o anastomoză între glanda hepatică şi stomac; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., de origine hepatică; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a ficatului, făcută cu ajutorul unei substanţe de contrast; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., calcul hepatic; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în hepatologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază anatomia, fiziologia şi patologia ficatului; ~ **malacie** (v. -malacie), s.f., ramolisment al ficatului; ~ **manometrie** (v. mano-, v. -metrie_1), s.f., măsurare a presiunii din ficat; ~ **megalie** (v. -megalie), s.f., mărire patologică a ficatului; ~ **necroză** (v. -necroză), s.f., distrugere celulară în cursul unor procese infecţioase ale ficatului; ~ **patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile ficatului; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a glandei hepatice deplasate; ~ **ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare în jos a ficatului; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie de suturare a unei plăgi hepatice; ~ **ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie hepatică; ~ **rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a ficatului; ~ **splinomegalie** (v. splino-, v. -megalie), s.f., creştere patologică a ficatului şi a splinei; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei derivaţii biliare; *sin.* colangiostomie; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f. **1.** Tratament medical al bolilor hepatice. **2.** Tratament pe bază de extracte hepatice; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a ficatului; ~ **toxemie** (v. tox-, v. toxo-, v. -emie), s.f., intoxicaţie de origine hepatică; ~ **trop** (v. -trop), adj. (despre virusuri) care are afinitate pentru ficat sau care se fixează electiv pe ficat; *sin.* hepatotropic; ~ **tropic** (v. -tropic), adj., hepatotrop*.

HEPT-, v. **HEPTA-.** #2 ~ **acant** (v. -acant), adj., cu şapte spini; ~ **andrie** (v. -andrie), s.f., clasă de plante cu flori având androceul format din şapte stamine; ~ **andru** (v. -andru), adj., care prezintă şapte stamine libere; ~ **aploid** (v. haplo-, v. -id), adj. (despre organisme) care prezintă şapte seturi haploide de cromozomi; ~ **arhie** (v. -arhie_1), s.f., guvernare simultană a şapte persoane; ~ **emimer** (v. hemi-, v. -mer), adj. (despre cezură) care se găseşte după a şaptea jumătate de picior de vers; ~ **odă** (v. -odă_1), s.f., tub electronic care are şapte electrozi; ~ **odont** (v. -odont), adj., care are şapte dinţi.

HEPTA- "şapte, de şapte ori". #1 gr. *hepta* "şapte" > fr. *hepta-,* engl. *id.* > rom. *hepta-.* #2 ~ **edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu şapte feţe; ~ **fil** (v. -fil_2), adj., cu şapte frunze sau foliole; ~ **gin** (v. -gin), adj., cu gineceul

format din şapte pistile sau carpele; *sin.* heptaginic; **~ gon** (v. -gon_2), s.n., poligon cu şapte laturi şi cu şapte unghiuri; **~ mer** (v. -mer), adj. **1.** Divizat în şapte părţi. **2.** Format din şapte părţi; **~ metru** (v. -metru_1), adj., s.n. (vers) alcătuit din şapte picioare; **~ petal** (v. -petal), adj., cu şapte petale; **~ pod** (v. -pod), adj., care are şapte picioare; **~ silab** (v. -silab), adj. s.n. (vers) format din şapte silabe; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu şapte seminţe; **~ stih** (v. -stih) adj. (despre frunze alterne) dispus pe şapte rânduri; **~ valent** (v. -valent), adj. (despre elemente chimice sau despre radicali) care are valenţa şapte.

HERBI- "plante erbacee". #1 L *herba* "iarbă" > fr. *herbi-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *herbi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre germeni patogeni) care se fixează pe plantele erbacee.

HERCO- "obstacol, piedică". #1 gr. *herkos* "gard, barieră" > fr. *herco-,* engl. *id.,* germ. *herko-* > rom. *herco-.* #2 **~ gam** (v. -gam), adj. (despre flori) la care autofecundaţia este imposibilă; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** (La florile hermafrodite) Imposibilitate a autofecundării sau a autopolenizării din cauza modului de dispoziţie a anterelor şi a stigmatelor. **2.** Polenizare prin intermediul insectelor.

HERNIO- "hernie, herniar". #1 L *hernia* "vătămare, surpare" > fr. *hernio-,* engl. *id.* > rom. *hernio-.* #2 **~ laparotomie** (v. laparo-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a cavităţii peritoneale, folosită în tratamentul herniilor voluminoase ale intestinului gros; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., hernie a unei anse de intestin gros printr-o breşă parietală; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., consolidare a peretelui prin sutură în arcada crurală, după rezecţia sacului herniar; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în herniile strangulate pentru debridarea inelului herniar; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie reparatorie a unei hernii; *sin.* celotomie.

HERPETI- "herpes, herpetic". #1 L *herpes, (-etis)* "ulcer malign, pecingine" > fr. *herpéti-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *herpeti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de herpes.

HERPETO-, v. **ERPETO-.**

HETER-, v. **HETERO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini diversificaţi ca formă şi număr; **~ adelf** (v. -adelf), s.m., făt teratologic alcătuit din doi indivizi din care parazitul, lipsit de cap, este implantat în epigastrul individului autozit; **~ adelfie** (v. -adelfie), s.f., dezvoltare inegală a carpelelor aderente; **~ adenie** (v. -adenie), s.f., anomalie în formarea sau în localizarea ţesutului glandular; **~ andru** (v. -andru), adj. (despre flori) cu stamine de forme şi lungimi diferite; **~ antie** (v. -antie), s.f., stare a florilor

cu stamine diferite, la aceeaşi plantă; **~ auxeză** (v. -auxeză), s.f. **1.** Creştere anormală a unei părţi a corpului sau a unui organ. **2.** Dezvoltare inegală a organelor vegetale pe laturile opuse; **~ odont** (v. -odont), adj., s.n.pl. **1.** Adj. (Despre animale) Care posedă mai multe tipuri de dinţi, diferenţiaţi în canini, incisivi, premolari şi molari. **2.** S.n.pl. Ordin de lamelibranhiate cu dinţi diferenţiaţi; **~ oic** (v. -oic), adj. **1.** (Despre microorganisme) Cu ciclul vital succesiv pe diferite plante gazdă. **2.** Cu anteridii şi oogoane pe filamente deosebite; **~ onim** (v. -onim), adj. **1.** (Despre o operă) Publicat sub alt nume decât cel al autorului. **2.** (Despre un autor) Care scrie sub nume diferite; **~ onomie** (v. -onimie), s.f., folosire a unor perechi de cuvinte din radicale diferite, moştenite sau împrumutate; **~ orexie** (v. -orexie), s.f., pervertire a gustului la animale.

HETERO- (ETERO-) „diferit, deosebit, inegal, diferenţiat". #1 gr. *heteros* "altul, diferit" > fr. *hétéro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hetero-, etero-.* #2 **~ bafie** (v. -bafie), s.f., coloraţie diferită la organele vegetale, care sunt în mod obişnuit unicolore; *sin*. heterocromie (2); **~ blaste** (v. -blast), s.n.pl., straturi tisulare care se dezvoltă sub o formă diferită de a ţesutului de origine; **~ blastic** (v. -blastic), adj. (despre plante) cu dezvoltare diferită, prezentând o evidentă tranziţie între forma juvenilă şi cea adultă; **~ cariotip** (v. cario-, v. -tip), s.n., celulă diploidă în care unul dintre cromozomii unei perechi oarecare prezintă o anomalie structurală; **~ carp** (v. -carp), adj., cu mai multe forme sau feluri de fructe; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., prezenţă de fructe heteromorfe la aceeaşi plantă; **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru fetal, având două capete de mărimi diferite; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din cretacicul inferior, având cochilia, la început, turiculată, apoi, dreaptă şi terminată cu o cârjă; **~ cerc** (v. -cerc), adj. (despre înotătoarea caudală) format din lobi inegali, cel dorsal fiind mai mare decât cel ventral; **~ cheirie** (v. -cheirie), s.f., alocheirie*; **~ chinezie** (v. -chinezie), s.f., alochinezie*; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. **1.** (Despre compuşi organici) Care are în ciclu, pe lângă atomi de carbon, şi atomi ai altor elemente. **2.** (Despre flori) Cu verticile neuniforme sau cu piese inegale; **~ ciclu** (v. -ciclu), s.n., compus organic ciclic care conţine, pe lângă atomi de carbon, şi atomi ai altor elemente; **~ chineză (~ cineză)** (v. -chineză), s.f., proces meiotic heterotipic; **~ cist (heterochist)** (v. -cist), s.n. (la algele albastre) celulă de altă formă şi structură decât restul celulelor dintr-o colonie filamentoasă; **~ clin** (v. -clin), adj., cu polenizare încrucişată; **~ clit (eteroclit)** (v. -clit), adj. (despre o creaţie literară) alcătuit din părţi aparţinând unor stiluri şi genuri diferite; **~ conte** (v. -

cont), s.f.pl., grupă de alge verzi cu tal unicelular sau pluricelular filamentos, cu zoospori având doi flageli inegali; **~ cotil** (v. -cotil), adj., cu cotiledoane inegale; **~ crin** (v. -crin), adj., cu secreţii diferite; *sin.* alocrin; **~ crom** (v. -crom), adj. (despre flori) de culori diferite; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., (despre flori) de coloraţie diferită, cele centrale faţă de cele marginale; **~ cromie** (v. -cromie), s.f. **1.** Anomalie congenitală caracterizată prin colorarea diferită a irisurilor. **2.** Heterobafie*; **~ cromozom (~ cromosom)** (v. cromo-, v. -zom), s.m., alozom*; **~ cron (eterocron)** (v. -cron), adj., care se formează sau care se produce în timpuri diferite; **~ cronie** (v. -cronie), s.f., dezvoltare a unor organe în momente diferite ale embriogenezei unor specii înrudite; **~ dicogamie (~ dihogamie)** (v. dico-, v. -gamie), s.f., prezenţa la aceeaşi specie de flori proterandrice şi proteroginice; **~ dinam** (v. -dinam), adj. **1.** Cu predominanţa unuia dintre organele de reproducere, în cazul florilor hermafrodite. **2.** (Despre hibrizi) Cu predominanţa unuia dintre caracterele părinteşti; **~ distilie** (v. di-, v. -stilie), s.f., dimorfism floral cu stile lungi şi stamine scurte sau invers; **~ drom** (v. -drom), adj. (despre organe vegetale) orientat în direcţii diferite; **~ fag** (v. -fag), adj. **1.** Cu nutriţie variată. **2.** Care parazitează pe plante diferite; **~ fenie** (v. -fenie), s.f., apariţie neaşteptată a unei anomalii structurale la indivizii unei familii vegetale; **~ fenogamie** (v. feno-, v. -gamie), s.f., reproducere a vegetalelor prin indivizi fenotipic diferiţi; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze diferite pe aceeaşi tulpină; **~ filie** (v. -filie_2), s.f., prezenţa unor frunze de forme şi dimensiuni diferite pe aceeaşi plantă; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante autotrofe, capabile să-şi prelucreze şi substanţele nutritive luate din substrat şi pe cele de natură organică; **~ fitic** (v. -fitic), adj., care are două feluri de spori, formaţi pe saprofiţi diferiţi; **~ fon (eterofon)** (v. -fon), adj., relativ la heterofonie; **~ fonie (eterofonie)** (v. -fonie_1), s.f., discordanţă provenită din devierea incidentală a vocilor mai multor cântăreţi care improvizează aceeaşi melodie; **~ forie** (v. -forie), adj., s.f., tulburare funcţională a vederii binoculare, provocată de un dezechilibru oculomotor cu tendinţă mare de fuzionare; **~ gam** (v. -gam), adj. **1.** (Despre plante) Care are mai multe feluri de flori. **2.** (Despre plante compozite) Care prezintă flori discale şi marginale de diferite sexe în acelaşi antodiu; **3.** Care prezintă heterogamie; **~ gametangiogamie** (v. gamet-, v. gameto-, v. angio-, v. -gamie), s.f., anizogametangiogamie*; **~ gametange** (v. gamet-, v. gameto-, v. -ange), s.m., gametange femel şi mascul pe acelaşi tal, specific fungilor; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., copulaţie totală a doi

gameţi deosebiţi ca formă, dimensiuni şi sex; *sin.* anizogamie; ~ **gamogonie** (v. gamo-, v. -gonie), s.f., copulaţie a gameţilor de sex diferit; ~ **gen (eterogen)** (v. -gen_1), adj. **1.** De natură sau de origine diferită. **2.** Compus din elemente deosebite. **3.** (Despre un caracter) Care îşi are originea în afara organismului; ~ **genetic** (v. -genetic), adj. (despre un organism) derivat din strămoşi diferiţi; ~ **geneză (eterogeneză)** (v. -geneză), s.f. **1.** Proces de apariţie a unor urmaşi neasemănători în cadrul aceleiaşi specii animale sau vegetale. **2.** Alternanţă de generaţii. **3.** Heterogenie*. **4.** Teorie idealistă care consideră schimbările suferite de organisme ca fiind cu totul independente de mediul exterior; ~ **genic** (v. -genic), adj. **1.** (Despre un poliploid) Care are alele diferite pe acelaşi locus. **2.** (Despre un gamet) Care are două alele ale aceleiaşi gene; ~ **genie (eterogenie)** (v. -genie_1), s.f., anomalie organică; *sin*. heterogeneză (3); ~ **gnate (eterognate)** (v. -gnat), s.f.pl., echinide exociclice cu aparat masticator format din cinci piese inegale; ~ **gonie** (v. -gonie), s.f. **1.** Formare a două sau trei tipuri de flori diferite din punctul de vedere al structurii androceului. **2.** Alternare între generaţii cu modalităţi diferite de reproducere sexuată. **3.** (La trematode şi rotifere) Alternare a generaţiei hermafrodite cu una sau mai multe generaţii partenogenetice; ~ **id** (v. -id), adj. (despre organe vegetale) cu forme şi mărimi diferite; ~ **litic** (v. -litic_2), adj., care distruge celulelele vii; ~ **liză (eteroliză)** (v. -liză), s.f., proces de dizolvare sau de distrugere a celulelor sub acţiunea unor agenţi externi; ~ **log** (v. -log), adj. **1.** Care provine din descendenţi diferiţi. **2.** Care este deosebit din punct de vedere morfologic. **3.** Care aparţine unor specii diferite. **4.** (Despre seruri sau grefe) Care provine de la o altă specie; ~ **mal** (v. -mal), adj. (despre frunze) îndreptat în toate direcţiile; ~ **mer (eteromer)** (v. -mer), adj. **1.** Format din mai multe părţi morfologice sau anatomice. **2.** Cu diviziuni inegale sau neuniforme. **3.** Cu un număr diferit de elemente în verticilul floral. **4.** (Despre gonidii) Dispus în straturi; ~ **meric** (v. -meric), adj. (despre gene) care participă inegal la formarea unui caracter cantitativ; ~ **mericarpie** (v. meri-, v. -carpie), s.f., heterocarpie între mericarpiile aceluiaşi fruct; ~ **merie** (v. -merie), s.f. **1.** Influenţă reciprocă diferită a factorilor ereditari multipli. **2.** Inegalitate numerică sau neuniformitate a părţilor sau a segmentelor unor organe ale aceleiaşi specii; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., heteroplazie în care se produc devieri cantitative de la normal; ~ **mezogamie** (v. mezo-, v. -gamie), s.f., prezenţa mai multor moduri de polenizare la aceeaşi specie; ~ **mixie** (v. -mixie_1), s.f., reproducere sexuată la ciuperci prin unirea nucleelor cu

origini diferite; **~ morf (eteromorf)** (v. -morf), adj. **1.** (Despre substanţe) Care prezintă două sau mai multe forme cristaline diferite. **2.** Diferit ca formă şi dimensiuni. **3.** (Despre o colonie vegetală) Format din indivizi diferiţi ca formă şi funcţie. **4.** (Despre cromozomi) Diferiţi din punct de vedere morfologic. **5.** (Despre boli şi malformaţii) Cu forme variate. **6.** (Despre frunze, antere) Cu forme diferite; **~ morfic** (v. -morfic), adj. (despre organe vegetale) cu forme diferite; **~ morfie** (v. -morfie), s.f. **1.** Conformaţie diferită a unor organe animale sau vegetale. **2.** Neasemănare în formă sau în poziţie a celulelor. **3.** Stare a unei perechi sinaptice de cromozomi diferiţi; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f. **1.** Diversitate morfogenetică. **2.** Regenerare a organului vegetal sub altă formă. **3.** Înlocuire a unei porţiuni dintr-un organ distrus; **~ nom (eteronom)** (v. -nom_1), adj., care se supune unor legi provenite din exterior, străine fenomenului respectiv; **~ nomie (eteronomie)** (v. -nomie), s.f. **1.** Caracterul a ceea ce este heteronom. **2.** Principiu potrivit căruia voinţa subiectului nu are în sine raţiunea propriei acţiuni, ci o derivă din raţiuni externe; **~ pag** (v. **-**pag), s.m., făt teratologic dublu, caracterizat prin faptul că parazitul prezintă un cap şi membre pelvine distincte şi rudimentare; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale diferite; **~ picnoză** (v. -picnoză), s.f., fenomen caracteristic cromozomilor de sex, manifestat printr-o condensare în cursul etapelor timpurii ale gametogenezei; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., ţesut vegetal format pe locuri neobişnuite; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de transplant chirurgical de la o specie la alta; **~ plazie** (v. -plazie), s.f. **1.** Proces de formare a unui ţesut patologic în organism. **2.** Formare, pe calea diviziunii celulare, a unor celule sau ţesuturi noi pe locurile vătămate, care sunt deosebite de cele normale; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., ordin de gasteropode marine, cu piciorul transformat în înotătoare; **~ polimeri** (v. poli-, v. -mer), s.m.pl., molecule polimerizate, compuse din unităţi structurale diferite; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., hemiptere*; **~ rizie** (v. -rizie), s.f., prezenţa de rădăcini diferite, contractile sau de nutriţie, la aceeaşi plantă; **~ schiză** (v. -schiză), s.f., fragmentare simultană a nucleului-mamă, rezultând mai multe nuclee; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat al atmosferei situat deasupra homosferei, în care predomină gazele uşoare, dispuse neuniform; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., prezenţa de seminţe diferite ca formă sau conţinut la aceeaşi plantă; **~ spor** (v. -spor), adj., s.m. **1.** Adj. Care produce două tipuri de spori. **2.** S.m. Spor cu energide mascule şi femele; **~ sporie** (v. -sporie), s.f., proces de producere a două tipuri, de spori: macrospori şi

microspori; **~ stazie** (v. -stazie), s.f., fenomen biologic care constă în stabilirea unor relaţii de dominanţă între gene nealele; **~ stemonie** (v. -stemonie), s.f., prezenţa de stamine de lungimi şi forme diferite la aceeaşi plantă; **~ stil** (v. -stil), adj. (despre flori) cu stile de lungimi diferite la aceeaşi plantă; **~ stilie (eterostilie)** (v. -stilie), s.f., prezenţa unor stile de lungimi diferite la florile unor plante care aparţin aceleiaşi specii; **~ stom** (v. -stom), adj., cu gură asimetrică; **~ tactic** (v. -tactic), adj. (despre inflorescenţe) format în moduri diferite: racemos şi botritic; **~ taxie** (v. -taxie), s.f. **1.** Dispoziţie diferită sau anormală a unor organe sau părţi dintr-un organism. **2.** Dereglare a proprietăţilor fizice ale unui organ anatomic; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unei boli cu mijloace şi metode specifice alteia; **~ term** (v. -term), adj. (despre animale) care prezintă heterotermie; **~ termic** (v. -termic), adj. **1.** Referitor la stratul de apă din mări şi oceane, situat până la adâncimea de 200 m, unde temperatura este variabilă. **2.** Care prezintă diferenţă de stratificaţie între diversele pături suprapuse ale apei marine sau oceanice; **~ termie** (v. -termie), s.f., fenomen care constă în pierderea sezonieră a capacităţii de încălzire, caracteristic animalelor care hibernează; **~ tip (~ eterotip)** (v. -tip), adj., s.m. **1.** Adj. Tipărit cu planşe ale căror caractere sunt mobile. **2.** S.m. Monstru dublu în care fătul parazit atârnă de peretele ventral al celui autozit; **~ tipic** (v. -tipic), adj. **1.** (Despre plante) De alt tip, deosebit de cel obişnuit. **2.** Care este reprezentat de prima diviziune a meiozei, deosebită de mitoza tipică; **~ tipie** (v. **-**tipie), s.f., monstruozitate constând în ataşarea individului accesoriu la peretele anterior al corpului individului principal; **~ tom** (v. **-**tom), adj. **1.** Cu inciziuni neregulate. **2.** Cu diviziuni sau verticile neuniforme; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Ramificaţie sau segmentare vegetală inegală. **2.** Dezvoltare inegală a elementelor învelişului floral; **~ top** (v. -top), adj. (despre plante) care creşte în biotopuri diferite; **~ topic** (v. -topic), adj., care apare în alt loc decât în cel normal; **~ topie** (v. -topie), s.f., deplasare sau poziţie anormală a unui organ anatomic; **~ trih** (v. -trih), adj. (despre organisme unicelulare) care prezintă cili sau flageli de diferite mărimi; **~ tristilie** (v. tri-, v. -stilie), s.f., prezenţă a stilelor de trei feluri la aceeaşi specie de plantă; **~ trof** (v. -trof), adj., s.m.,f. **1.** Adj., s.m. şi f. (Organism) care utilizează în nutriţie substanţe organice, neputând efectua autonom sinteza lor din cele anorganice. **2.** Adj. Cu nutriţie variată. **3.** Adj. Cu dezvoltare inegală a unor părţi de organe din cauza nutriţiei neuniforme; **~ trofie (eterotrofie)** (v. -trofie), s.f., mod de hrănire a organismelor heterotrofe; **~ trop** (v. -trop),

adj. (despre ovul sau embrion) curbat în formă de potcoavă; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., strabism vizibil, în care ochiul se îndepărtează involuntar de axa vizuală; **~ xen** (v. -xen), adj. **1.** (Despre paraziţi) Care în ciclul lui evolutiv se dezvoltă pe gazde diferite. **2.** (Despre uredinale) Cu ciclu vital succesiv pe diferite plante gazdă. **3.** Care prezintă anteridii şi oogoane pe filamente deosebite; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., cromozom de sex; **~ zomie** (v. -zomie), s.f., prezenţă suplimentară sau absenţă a unuia sau a câtorva cromozomi, într-o celulă sau într-un organism diploid.

HEX-, v. **HEXA-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., care are şase spini; **~ andru** (v. -andru), adj., cu şase stamine; **~ ant** (v. -ant), adj., care are şase flori; **~ aploid** (v. haplo-, v. -id), adj., care prezintă şase seturi haploide de cromozomi; **~ odă** (v. -odă), s.f., tub electronic cu şase electrozi; **~ odont** (v. -odont), adj., cu şase dinţi.

HEXA- (EXA-) „şase, de şase ori". #1 gr. *hexa* „şase" > fr. *hexa-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hexa-, exa-*. #2 **~ ciclic** (v. -ciclic) adj., cu şase verticile florale; **~ dactil** (v. -dactil), adj., care are şase degete; **~ edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu şase feţe; **~ fil** (v. -fil_2), adj., care are şase frunze sau fotiole; **~ filetic** (v. -filetic), adj. (despre hibrizi) provenit din şase linii de descendenţă; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre un poliploid) care are şase alele pe şase loci diferiţi; **~ gin** (v. -gin), adj., cu şase pistile; *sin.* hexaginic; **~ gon (exagon)** (v. -gon_2), s.n., poligon cu şase laturi şi cu şase unghiuri; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reunire a şase litere; **~ mer** (v. -mer), adj. (despre verticile florale) care prezintă şase diviziuni sau părţi; **~ metru (exametru)** (v. -metru_1), s.m., vers dactilic antic, format din şase picioare folosit în poezia epică; **~ petal** (v. -petal), adj., care are şase petale; **~ pod** (v. -pod), adj., s.n.pl. **1.** Adj. (Despre animale) Care are şase picioare. **2.** S.n.pl. Clasă de insecte cu şase picioare; **~ pter** (v. -pter), adj. (despre insecte) cu şase aripi; **~ silab** (v. -silab), adj., s.n. (vers) format din şase silabe; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu şase seminţe; **~ stil** (v. -stil), s.n., edificiu cu şase coloane situate în faţă; **~ valent** (v. -valent), adj. (despre radicali sau elemente) care are valenţa şase.

-HEXIE, v. **-EXIE.**

HI-, v. **-HIO-.** #2 **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., dezvoltare incompletă a fantei palpebrale.

HIALO- "sticlă, corp vitros, transparent". #1 gr. *hyalos* "piatră transparentă, sticlă" > fr. *hyalo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hialo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe străvezii; **~ cist** (v. -cist), s.n., celulă hialină mare, moartă, fiind lipsită de clorofilă; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., înghiţire patologică de

sticlă; ~ **fan** (v. -fan), s.n., feldspat de potasiu şi bariu, transparent şi cu luciu sticlos prezent în rocile magmatice; ~ **fobie** (v. **-**fobie), s.f., teamă patologică de obiecte din sticlă; ~ **graf** (v. -graf) s.n. **1.** Instrument pentru desenarea mecanică a perspectivei. **2.** Instrument de gravat sticla; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., arta gravării pe sticlă; ~ **id** (v. -id), adj., care are transparenţa sticlei; ~ **idă** (v. -id), s.f., zona periferică şi densă a corpului vitros; ~ **mer** (v. -mer), s.n., porţiune din trombocit cu structură transparentă şi granulară; ~ **mucoide** (v. muco-, v. -id), s.n.pl., substanţe din grupul mucinelor, prezente în umoarea vitroasă; din organismul animal; ~ **plasmă** (v. -plasmă), s.f., ectoplasmă*; ~ **pter** (v. -pter), adj., cu aripi transparente; ~ **sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe străvezii; ~ **spor** (v. -spor), s.m., spor transparent, caracteristic fungilor imperfecţi; ~ **trih** (v. -trih), adj., cu fire de păr transparente; ~ **zom (~ som)** (v. -zom), s.m., granulă incoloră din nucleu.

HIBERNO- "hibernat, hibernare". #1 L *hiberno, (-are)* "a ierna" > fr. *hiberno-* > rom. *hiberno-.* #2 ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., folosirea hibernaţiei artificiale în scop terapeutic.

HIBO- "curbat, adus". #1 gr. *hybos* "cocoşat" > fr. *hybo-* > rom. *hibo-.* #2 ~ **sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe curbate.

HIBRIDO- "hibrid, din specii diferite". #1 L *hybrida* "metis, hibrid" > fr. *hybrido-,* engl. *id.* > rom. *hibrido-.* #2 ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., polenizare între flori din specii diferite.

HIDAT-, v. **HIDATO-.** #2 ~ **enterocel** (v. entero-, v. cel_2), s.n., hernie intestinală complicată cu hidrocel; ~ **odă** (v. -odă), s.f., formaţie epidermică a frunzei, având funcţia de a elimina apa sub formă de picături.

HIDATO- "apă, apos, umezeală". #1 gr. *hydor, hydatos* "apă" > fr. *hydato-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hidato-.* #2 ~ **cor** (v. -cor), adj. (despre plante) care se răspândeşte cu ajutorul curenţilor de apă; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care se dezvoltă în locuri umede şi care elimină apa sub formă de picături prin hidatode; ~ **gen** (v. -gen_1), adj. (despre minerale) format din soluţii magmatice bogate în apă; *sin.* hidatogenic; ~ **genic** (v. -genic), adj., hidratogen*; ~ **morfie** (v. -morfie), s.f., hidromorfoză*.

HIDR-, v. **HIDRO-_1.** #2 ~ **agog** (v. -agog), adj., s.n. (purgativ) puternic; ~ **artroză** (v. -artroză), s.f., acumulare patologică de lichid seros într-o cavitate articulară; ~ **emeză** (v. -emeză), s.f., vomitare apoasă; ~ **emie** (v. -emie), s.f., creştere anormală a cantităţii de plasmă sanguină; ~ **encefalie** (v. -encefalie), s.f., lipsa sau dezvoltarea rudimentară congenitală a encefalului; ~ **encefalocel** (v. encefalo-, v. -cel_2), s.n.,

malformaţie congenitală caracterizată prin craniu bifid, encefalocel şi hidrocefalie internă a ventriculului inclus în hernie; **~ encefalocrinie** (v. encefalo-, v. -crinie), s.f., secreţie a unor hormoni hipofizari în lichidul cefalorahidian; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., tratament medical bazat pe utilizarea apelor; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., întindere patologică a globului ocular din cauza unei presiuni interioare prea puternice; **~ onim** (v. -onim), adj., s.n. (cuvânt) care denumeşte o apă; **~ onimie** (v. -onimie), s.f. **1.** Totalitatea numelor de ape dintr-o regiune. **2.** Studiul denumirilor de ape; **~ opic** (v. -opic), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă o acumulare patologică de lichide în ţesuturi sau în cavităţile corpului; **~ urie** (v. -urie), s.f., creştere a elaborării şi eliminării de urină.

HIDRO-_1 "apă, lichid, fluid, ser, serozitate, apos, acvatic". #1 gr. *hydor, hydatos* "apă" > fr. *hydro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hidro-.* #2 **~ arheologie** (v. arheo-, v. **-**logie_1), s.f., disciplină care studiază felul de viaţă şi cultura popoarelor vechi pe baza descoperirilor făcute prin săpături sub apă; **~ bie** (v. -bie), s.f., însuşire a organismelor de a trăi şi evolua într-un mediu acvatic; **~ biolog** (v. bio-, v. **-**log), s.m.,f., specialist în hidrobiologie; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază procesele biologice animale şi vegetale din mediul acvatic; **~ bionte** (v. **-**biont), s.n.pl., organisme care cresc şi se dezvoltă în mediu acvatic; **~ blast** (v. -blast), s.n., lăstar acvatic; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., proces de maturizare a fructelor sub apă; **~ carpotrop** (v. carpo-_1, v. -trop), adj., care prezintă mişcări de curbare pentru maturizarea fructelor sub apă; *sin.* hidrocarpotropic; **~ carpotropic** (v. carpo-_1, v. -tropic), adj., hidrocarpotrop*; **~ caul** (v. -caul), s.n., ax subţire chitinos, prezent la graptoliţii axonofori, care uneşte rabdozomii într-o colonie complexă; **~ cefal** (v. -cefal), adj. s.m.,f. (persoană) care suferă de hidrocefalie; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., boală manifestată printr-o acumulare excesivă de lichid cefalorahidian în membranele creierului; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., acumulare seroasă în tunica vaginală a testiculului; **~ cenoză** (v. -cenoză_2), s.f., evacuare apoasă a fecalelor; **~ centru** (v. -centru), s.n., regiune geografică bogată în ape şi în energie hidraulică; **~ chineziterapie (hidrokineziterapie)** (v. chinezi-, v. chinezio-, v. -terapie), s.f., tratament medical cu ajutorul mişcărilor şi exerciţiilor în apă; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă vegetală de acumulare şi de conducere a apei; **~ cleistogamie** (v. cleisto-, v. gamie), s.f., cleistogamie datorită dezvoltării florilor în mediul subacvatic; **~ clinie** (v. -clinie), s.f., fenomen de curbare a tulpinii sau a frunzelor sub influenţa apei; **~ colecist** (v. cole-, v. -cist),

dilatare a veziculei biliare prin acumulări de lichid seros; **~ coleretic** (v. col-_3, v. colo-_3, v. -eretic), adj., s.n. (medicament) care stimulează secreţia biliară, mai ales pe seama apei; **~ core** (v. -cor), adj., s.f.pl. (plante) ale căror fructe sau seminţe sunt adaptate la diseminare prin intermediul curenţilor de apă; **~ corie** (v. -corie_2), s.f., mod de răspândire a plantelor hidrocore; **~ corm** (v. -corm), s.n., tulpină subacvatică sau plutitoare; **~ cratic** (v. -cratic), adj., relativ la mişcările suprafeţei mărilor şi oceanelor, provocate de schimbările volumului de apă; **~ criptofite** (v. cripto-, v. -fit), s.f.pl., plante cu organele vegetative scufundate complet în apă; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., procedeu de cultivare a plantelor în apă sau în soluţii nutritive, renunţându-se la pământ; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la legile mişcării lichidelor; **~ encefalocel** (v. encefalo-, v. -cel_2), s.n., hidrocefalie asociată cu hipersecreţie ventriculară; **~ enterocel** (v. entero-, v. -cel_2), s.n., eneterocel complicat cu hidrocel; **~ enteromfal** (v. enter-, v. entero-, v. -omfal), s.n., hernie ombilicală complicată cu o aglomerare de serozităţi în sacul herniar; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a plantelor faţă de apă; **~ fan** (v. -fan), s.n., substanţă minerală uşoară şi poroasă, constituind o varietate de opal; **~ filă** (v. -fil_2), s.f., frunză a hidrofitelor; **~ file** (v. -fil_1), adj., s.f.pl. **1.** Adj. Care are afinităţi pentru apă, care se îmbibă uşor cu apă. **2.** S.f.pl. Plante la care polenizarea se face prin intermediul apei; **~ filie** (v. -filie_1), s.f. **1.** Proprietate a unei substanţe de a fi hidrofilă. **2.** Capacitate a ţesuturilor organice de a absorbi apa. **3.** Caracteristică a plantelor hidrofile; **~ fită** (v. -fit), adj., s.f. (plantă) adaptată la viaţa acvatică; **~ fitologie** (v. fito-, v. -logie_1), s.f., studiul plantelor de apă; **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. **1.** Adj. (Despre substanţe) Care nu intră niciodată în combinaţie cu apa. **2.** Adj. (Despre plante) Care nu se poate dezvolta într-un mediu cu un grad ridicat de umezeală. **3.** Adj., s.m.,f. (Persoană) care suferă de hidrofobie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f. **1.** Teamă patologică de apă. **2.** Proprietate a unei substanţe de a fi hidrofobă; **~ fon** (v. -fon), s.n., aparat pentru semnalizarea sub apă cu ajutorul sunetelor, format din microfoane acţionate electromagnetic; **~ for** (v. -for), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre ţesuturi) Care înmagazinează sau care conduce apa. **2.** S.n. Instalaţie mecanică pentru împingerea apei din conducte la o anumită înălţime; **~ fug** (v. -fug), adj. (despre un material) care nu permite pătrunderea umidităţii sau a apei; **~ game** (v. -gam), adj., s.f.pl. (plante) la care florile se polenizează în apă sau la suprafaţa acesteia; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., fertilizare a plantelor sub apă sau deasupra acesteia; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., element chimic gazos, incolor,

inodor, insipid şi inflamabil, obţinut prin electroliza apei; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de îmbibare cu apă a rocii-mamă; ~ **genoliză** (v. geno-_1, v. -liză), s.f., reacţie simultană de hidrogenare şi de rupere a unei catene de atomi de carbon; ~ **geolog** (v. geo-, v. -log), s.m.,f., specialist în hidrogeologie; ~ **geologie** (v. geo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul distribuţiei şi genezei apelor subterane; ~ **grad** (v. -grad), s.n., unitate de măsură a nivelului apelor curgătoare, egală cu a zecea parte din amplitudinea maximă; ~ **graf** (v. -graf), s.m.,n. **1.** S.m. Specialist în hidrografie. **2.** S.n. Grafic care indică variaţia nivelului sau debitului unui curs de apă, egală cu a zecea parte din amplitudinea maximă; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul apelor de suprafaţă dintr-o regiune. **2.** Ştiinţă care se ocupă cu elaborarea hărţilor marine; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., grafic care indică variaţia nivelului sau debitului unui curs de apă într-o anumită unitate de timp; ~ **hemartroză** (v. hem-, v. hemo-, v. -artroză), s.f., revărsare de lichid serohematic în cavitatea articulară; ~ **hematoree** (v. hemato-, v. -ree), s.f., pierdere seroasă sau serohematică; ~ **hemie** (v. -hemie), s.f., infiltrare a ţesutului conjunctiv cu lichide şi reducere a depozitului adipos subcutanat; ~ **izobată** (v. izo-, v. -bat_1), s.f., curbă care uneşte punctele de pe suprafaţa unui teren în dreptul cărora adâncimea nivelului hidrostatic este constantă între două adâncimi convenţionale; ~ **izodinamă** (v. izo-, v. -dinam), s.f., curbă reprezentând grafic suprafaţa de depresiune creată într-un strat acvifer sub acţiunea şi în timpul drenării acestuia; ~ **izohipsă** (v. izo-, v. -hipsă), s.f., linie care uneşte punctele de pe un teritoriu având aceeaşi înălţime a nivelului apei freatice; ~ **izopieză** (v. izo-, v. -pieză), s.f., linie care uneşte punctele cu acelaşi nivel hidrostatic la stratele acvifere cu nivel ascendent; ~ **izotermă** (v. izo-, v. -term), s.f., linie care uneşte punctele cu aceeaşi temperatură a apei din rocile acvifere respective; ~ **lacolit** (v. laco-, v. -lit_1), s.n., formă pozitivă de relief cu aspect circular din zonele subpolare, având în substrat o lentilă de gheaţă acoperită cu un material mineral; ~ **lit** (v. -lit_1) s.n., hidrură de calciu; ~ **liză** (v. -liză), s.f. **1.** Proces de descompunere a unor compuşi prin acţiunea apei. **2.** Reacţie chimică între un compus organic şi apă, care se produce în prezenţa unui catalizator; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în hidrologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază proprietăţile fizice, chimice şi mecanice ale apelor de la suprafaţa scoarţei terestre; ~ **manie** (v. -manie), s.f., tendinţă patologică de a se arunca în apă; ~ **megaterm** (v. mega-, v. -term), adj. (despre plante) care reclamă multă apă şi căldură; ~ **meningocel** (v.

meningo-, v. -cel_2), s.n., hernie în afara cutiei craniene a membranelor creierului, împinse de lichidul cefalorahidian; **~ metalurgie** (v. metal-, v. metalo-, v. -urgie), s.f., disciplină care se ocupă cu extragerea metalelor din minereuri cu ajutorul soluţiilor apoase; **~ meteorologie** (v. meteoro-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază circulaţia apei în atmosferă; **~ metrie_1** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care studiază metodele tehnice pentru determinarea debitului unui curs de apă sau al unei conducte; **~ metrie_2** (v. -metrie_2), s.f., acumulare de lichid seros în cavitatea uterină; **~ metru_1** (v. -metru_1) s.n. **1.** Aparat pentru măsurarea densităţii şi a vitezei de curgere a lichidelor. **2.** Manometru metalic cu care se măsoară nivelul unui curs de apă; **~ metru_2** (v. **-**metru_2), s.n., colecţie de serozităţi în uter; **~ microencefalie** (v. micro-, v. -encefalie), s.f., asociere de microcefalie cu hidrocefalie internă; **~ mielie** (v. -mielie), s.f., afecţiune caracterizată prin dilatarea segmentară a canalului ependimar; **~ mielocel** (v. mielo-, v. -cel_2), s.n., mielocistocel*; **~ morf** (v. **-**morf), adj. (despre teren) ale cărui caractere se datoresc prezenţei temporare sau permanente a apei; **~ morfic** (v. -morfic), adj. (despre organe vegetale) adaptat la viaţa subacvatică; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., hidromorfoză*; **~ morfologie** (v. morfo-, v. -logie_1), s.f., ramură a hidrologiei care studiază formele şi geneza albiilor apelor curgătoare sau stătătoare; **~ morfometrie** (v. morfo-, v. -metrie_1), s.f., ramură a hidrografiei care se ocupă cu determinarea mărimilor care caracterizează dimensiunile şi forma albiilor apelor; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor structurale ale organelor plantelor acvatice; *sin.* hidatomorfie, hidromorfie; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare de curbare, de închidere sau de deschidere a florilor, frunzelor etc., ca răspuns la variaţia umidităţii aerului sau a solului; **~ pat** (v. -pat), adj., care tratează bolile prin hidroterapie; **~ patie** (v. -patie), s.f. hidroterapie*; **~ pexie** (v. -pexie), s.f. **1.** Fixare a apei în ţesuturile organismului. **2.** Însuşire pe care o prezintă unele corpuri sau substanţe de a fixa apa; **~ planctofite** (v. plancto-, v. -fit), s.f., totalitatea vegetalelor planctonice din ape; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., constituent lichid al protoplasmei; **~ plast** (v. -plast), s.n., formaţiune în formă de vacuolă în care se produc granule de aleuronă; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., trecere a apei din plasma sanguină în spaţiile interstiţiale ale organismului; **~ rahiocenteză** (v. rahio-, v. -centeză), s.f., puncţie chirurgicală şi eliminare a unei cantităţi de lichid în caz de hidropizie a canalului rahidian; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere cronică a unui lichid apos dintr-o mucoasă inflamată; **~ sarcocel** (v. sarco-, v. -cel_2),

s.n., sarcocel complicat cu hidrocel vaginal; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., înveliş de apă al globului terestru; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor diseminat prin intermediul apei; **~ static** (v. -static), adj., referitor la echilibrul fluidelor; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., mişcare a plasmodiului unor mixomicete sub influenţa uscăciunii în direcţia substratului mai umed sau invers; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., fiecare dintre căsuţele chitinoase în care sunt adăpostiţi polipii hidrozoarelor; **~ tehnic** (v. -tehnic), adj., referitor la studiul folosirii energiei hidraulice; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., folosirea terapeutică a apei la diverse temperaturi, sub formă de băi, aburi, duşuri etc.; *sin.* hidropatie; **~ termoterapie** (v. termo-, v. -terapie) s.f. utilizare terapeutică a apelor termale; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de realizare a fotografiilor în culori, cu ajutorul unor coloranţi solubili în apă; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., procedeu de disecţie, constând în injectarea arterelor cu apă sub presiune; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., dezvoltare inegală a unor părţi de organe vegetale datorită diferenţei de umiditate; **~ trop** (v. -trop), adj., referitor la procedeul de fierbere a materiilor prime vegetale, în vederea obţinerii de produse fibroase; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., fenomen prin care se măreşte solubilitatea în apă a combinaţiilor greu solubile, organice sau anorganice; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., clasă de celenterate dulcicole şi marine, coloniale sau solitare, cuprinzând hidrele şi meduzele; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., totalitate a hidrotecilor care constituie o colonie fixată de hidrozoare.

HIDRO-_2 "sudoare, sudoraţie". #1 gr. *hidros* "sudoare, transpiraţie" > fr. *hidro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hidro-.* #2 **~ pedeză** (v. -pedeză), s.f., sudoraţie excesivă; *sin.* hidroree_2; **~ poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., proces de producere a sudoraţiei; **~ ree_2** (v. -ree), s.f., hidropedeză*.

HIDROTI- "apă, lichid". #1 gr. *hydrotes* "fluiditate, curgere" > fr. *hydroti-* > rom. *hidroti-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a durităţii unei ape; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat care serveşte la măsurarea durităţii unei ape.

-HIDROZĂ "sudoare, sudoraţie". #1 gr. *hidros* "sudoare" > fr. *-hidrose,* germ. *id.* > rom. *-hidroză.*

-HIDRU "apă, umiditate". #1 gr. *hydor* „apă" > fr. *-hydre,* engl. *-hydrous* > rom. *-hidru.*

HIER-, v. **HIERO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., sacralgie*.

HIERO- (IERO-) „sfânt, sacru". #1 gr. *hieros* "sacru" > fr. *hiéro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hiero-, iero-.* #2 **~ craţie** (v. -craţie), s.f., tip de organizare şi conducere a societăţii primitive şi apoi feudale, în funcţie de obiectivele

spirituale ale unei religii dominante; **~ dul** (v. -dul), s.m.,f., sclav care se afla în serviciul unui templu grecesc; **~ fanie** (v. -fanie), s.f., relevarea unei entităţi sacre de ordin cultural în istoria spirituală a unei comunităţi etnice; **~ fant** (v. -fant), s.m., preot care prezida misterele de la Eleusis şi care îi iniţia pe neofiţi; **~ glifă** (v. -glifă), s.f. **1.** Semn din scrierea vechilor egipteni, cu o valoare figurativă sau ideografică. **2.** S.f.pl. Urme proeminente, alungite sau ramificate, întâlnite pe stratele geologice; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere comparativă a religiilor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., caracter sau simbol sacru.

-HIETĂ "ploaie, precipitaţii". #1 gr. *hyetos* "ploaie" > fr. *-hyéte,* germ. *id.*, engl. *-hyet* > rom. *-hietă.*

HIETO- "ploaie, precipitaţii". #1 gr. *hyetos* "ploaie" > fr. *hyéto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hieto-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., diagramă reprezentând cantitatea de precipitaţii căzute într-o anumită regiune, în funcţie de timp; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., ramură a meteorologiei care tratează despre ploaie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul precipitaţiilor.

HIF-, v. **HIFO-.** #2 **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut vegetal format din hife pâsloase.

HIFALMIRO- "ape salmastre, sărate". #1 gr. *hyphalmyros* „puţin sărat" > fr. *hyphalmyro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hifalmiro-.* #2 **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme adaptate la apele salmastre.

HIFO- "miceliu, filament". #1 gr. *hyphe* "pâslă, ţesut" > fr. *hypho-,* germ. *id.*, engl. *id*. > rom. *hifo*-. #2 **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., clasă de ciuperci mucedinee; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., îngroşări formate la vârful hifelor unor ciuperci parazite, servind pentru fixarea lor pe ţesutul exterior al plantelor; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., apendice capital al miceliului care poartă peritecii; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., zonă din imediata apropiere a miceliului în care trăiesc bacterii sau ciuperci simbiotice sau parazite; **~ stromă** (v. -stromă), s.f., totalitate a hifelor unei ciuperci, purtând sau nu organe de fructificaţie; *sin*. miceliu.

-HIGRIC „umed, de umezeală". #1 gr. *hygros* „umed" > fr. *hygrique,* engl. *-hygric,* germ. *-hygrisch* > rom. *-higric.*

HIGRO- „lichid, umezeală, umed". #1 gr. *hygros* „umed" > fr. *hygro-,* germ. *id.*, engl. *id*. > rom. *higro*-. #2 **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., plante acvatice sau care cresc în staţiunile ecologice umede; **~ cazie (~ chasie, ~ chazie)** (v. -cacie), s.f., fenomen de punere în libertate a seminţelor sau sporilor plantelor în perioada de umiditate excesivă; **~ file** (v. -fil_1), adj., s.f.pl., (plante) care se dezvoltă în condiţii de umiditate excesivă; **~ filie**

(v. -filie_1), s.f., afinitate a plantelor pentru locarile umede; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în regiunile cu umiditate ridicată; ~ **fob** (v. -fob), adj. (despre plante) care evită umiditatea abundentă; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică manifestată faţă de lichide; ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea continuă a umidităţii aerului atmosferic; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă reprezentând variaţia umidităţii aerului; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul umidităţii atmosferice; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care studiază metodele şi aparatele folosite pentru determinarea umidităţii aerului atmosferic; *sin.* higroscopie; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea umidităţii aerului atmosferic; *sin.* umidometru (2); ~ **morfie** (v. -morfie), s.f., totalitate a caracterelor structurale speciale la plantele higrofile; ~ **plasmă** (v. -plasmă), s.f., parte fluidă a citoplasmei; ~ **scop** (v. -scop), s.n., instrument folosit pentru studierea variaţiei umidităţii aerului atmosferic; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., higrometrie*; ~ **scatofil** (v. scato-, v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte pe locuri umede şi întunecoase; ~ **stat** (v. -stat), s.n., aparat pentru menţinerea umidităţii relative a aerului dintr-o încăpere, dintr-o instalaţie etc.

-HIGRU „umed, umezeală". #1 gr. *hygros* „umed" > L sav. *-hygrus,* engl. -*hygrous* > rom. *-higru.*

HILI- „hil, cicatrice vegetală". #1 L *hilum* „firicel" > fr. *hili-*, engl. *id.* > rom. *hili-*. #2 ~ **fer** (v. -fer), adj. (despre seminţe) prevăzut cu hil sau cu cicatrice; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de hil sau de cicatrice.

HILO- „lemn, materie, substanţă". #1 gr. *hyle* „pădure, materie, substanţă" > fr. *hylo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hilo-*. #2 ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., ramură a biologiei care se ocupă cu biodegradarea materialelor organice şi anorganice sub acţiunea microorganismelor; ~ **fag** (v. -fag) adj. **1.** (Despre insecte) Care roade lemnul. **2.** (Despre ciuperci) Care se hrăneşte cu ţesut lemnos; ~ **fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte în pădure; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., hilodofite*; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., fuzionare a nucleului sexual cu unul vegetativ; ~ **gnozie** (v. -gnozie), s.f., posibilitate de a recunoaşte materialul din care este constituit un obiect numai prin explorarea tactilă, fără participare vizuală.

HILODO- „pădure". #1 gr. *hylodes* „acoperit de pădure" > fr. *hylodo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hilodo-*. #2 ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în pădurile cu sol uscat; *sin*. hilofite.

HIMANTO- „curea". #1 gr. *himas, himantos* „bici, curea, chingă" > fr. *himanto-*, engl. *id.* > rom. *himanto-*. #2 ~ **fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze în

formă de curea; **~ id** (v. -id), adj., asemănător unei curele.

HIMEN-, v. **HIMENO-.** #2 **~ andru** (v. -andru), adj. (despre flori) cu stamine membranoase sau coriacee.

HIMENI- „himeniu vegetal". #1 L tz. *hymen* „pieliţă, himen" > fr. *hyméni*-, engl. *id*. > rom. *himeni-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care are himeniu vegetal.

HIMENO- „membrană, himeniu, pieliţă, membranos, coriaceu". #1 gr. *hymen, (-atos)* „piele, membrană" > fr. *hyméno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *himeno-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe coriacee; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze membranoase; **~ for** (v. -for), s.n., s.f.pl. **1.** S.n. Strat pe care se formează himeniul. **2.** S.f.pl. Ciuperci care prezintă un strat bimenial evident şi diferenţiat; **~ id** (v. -id), adj., (despre frunze) de forma şi consistenţa unei membrane subţiri; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul membranelor organice; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., ordin de ciuperci din clasa holobazidiomicetelor, cu picior şi pălărie, care prezintă himeniul descoperit, provocând putrezirea lemnului; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte cu două perechi de aripi membranoase, cu metamorfoză completă, femela având în vârful abdomenului un ac cu venin; **~ pterologie** (v. ptero-, v. -logie_1), s.f., ramură a entomologiei care studiază himenopterele; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., refacere chirurgicală a membranei himenale; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., disecţie a membranelor.

HIMNO-, v. **IMNO-.**

HIO- „potcoavă". #1 gr. *hys* „litera ipsilon" > fr. *hyo-*, engl. *id*. > rom. *hio-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.n. (os) în formă de potcoavă, situat între baza limbii şi laringe; **~ vertebrotomie** (v. vertebro-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a pungilor guturale la cabaline, în scopul evacuării colecţiilor purulente.

HIP-, v. **HIPO-.** #2 **~ antropie** (v. -antropie), s.f., monomanie în care bolnavul se crede transformat în cal; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f. **1.** Studiul bolilor cabaline. **2.** Arta de a îngriji caii; **~ iatru** (v. -iatru), s.m. specialist în hipiatrie; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţa anormală a acidului hipuric în urină.

HIPERBOLO- „hiperbolă". #1 gr. *hyperbole* „hiperbolă" > fr. *hyperbolo-,* engl. *id*., germ. *id*. > rom. *hiperbolo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat care permite trasarea hiperbolei în mişcări continue; **~ id** (v. -id), s.m., suprafaţă rezultată din revoluţia unei hiperbole în jurul uneia dintre axele sale.

HIPN-, v. **HIPNO-.** #2 **~ agog** (v. -agog), s.n., medicament cu ajutorul căruia se realizează starea de somn fiziologic; **~ algie** (v. -algie), s.f.,

durere care se manifestă numai în timpul somnului; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., tendinţă anormală către somn; **~ urie** (v. -urie), s.f., micţiune care întrerupe somnul.

HIPNO- „somn, somnolenţă, narcotic, soporific". #1 gr. *hypnos* „somn, odihnă" > fr. *hypno-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hipno-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de somn; **~ gen** (v. -gen_1), adj., s.n. (substanţă) care provoacă somnul; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu somnnl; **~ lepsie** (v. -lepsie), s.f., stare de somnolenţă incidentală, întâlnită în sindromul narcoleptic; **~ narcoză** (v. -narcoză), s.f., stare narcotică obţinută prin hipnoză profundă; **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie microbiană care se manifestă printr-un somn greu şi prelungit; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor în stare de repaus, prezent la cianoficee; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m. sporange cu spori de conservare; **~ terapie** (v. -terapie), s. f., metode de tratament prin hipnoză.

HIPO- „cal, cabaline". #1 gr. *hippos* „cal" > fr. *hippo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hipo-.* #2 **~ camp** s.m. **1.** Animal fabulos cu corp de cal, cu două picioare şi terminat printr-o coadă de peşte, care trăgea carul lui Neptun. **2.** Peşte teleostean marin, lipsit de înotătoarea caudală, având capul asemănător cu al calului. **3.** Circumvoluţie internă a encefalului, situată în planşeul inferior al ventriculului lateral; *sin.* cornul lui Amon; **~ drom** (v. -drom), s.n., teren amenajat pentru desfăşurarea concursurilor hipice; **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu carne de cal; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., întrebuinţare a cărnii de cal în alimentaţie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de cai; **~ id** (v. -id), adj., asemănător calului; **~ log** (v. -log) s.m.,f., specialist în hipologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază anatomia şi fiziologia calului; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu clasificarea cailor după anumite măsurători; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat utilizat la măsurarea diferitelor dimensiuni corporale ale cailor; **~ mobil** (v. -mobil), adj., pus în mişcare de cai; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază bolile şi defectele calului; **~ tehnie** (v. -tehnie), s.f., disciplină care tratează despre creşterea şi exploatarea calului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., disecţie a calului.

HIPOGEO- „sub pământ, subteran". #1 gr. *hypogeion* „subteran" > fr. *hypogéo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hipogeo*-. #2 **~ carpie** (v. -carpie), s.f., maturizare subterană a fructelor şi a seminţelor.

-HIPSĂ „înălţime, altitudine". #1 gr. *hypsos* „înălţime" > fr. *-hypse,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-hipsă.*

HIPSI- (IPSI-) „înalt, ridicat". #1 gr. *hypsi* „ridicat, înalt" > fr. *hypsi-,* germ.

id., engl. *id.* > rom. *hipsi-, ipsi-.* #2 ~ **brahicefalie** (v. brahi-_1, v. -cefalie), s.f., cutie craniană înaltă şi mare; ~ **cefal** (v. -cefal), adj., s.m., hipsocefal*; ~ **cefalie** (v. -cefalie), s.f., hipsocefalie*; ~ **stafilie** (v. -stafilie), s.f., arc palatal înalt şi strâmt.

HIPSO- (IPSO-) „înălţime, altitudine". #1 gr. *hypsos* „loc înalt, înălţime" > fr. *hypso-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *hipso-, ipso-.* #2 ~ **cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (persoană) care prezintă hipsocefalie; *sin.* hipsicefal; ~ **cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală a cutiei craniene, constând în alungirea acesteia; *sin.* hipsicefalie; ~ **crom (ipsocrom)** (v. -crom), adj., care prezintă hipsocromie; ~ **cromie** (v. -cromie), s.f., fenomen de deschidere a culorii ca rezultat al modificării structurii unei substanţe prin introducerea unui substituent în moleculele corpului coloral; ~ **filă** (v. -filă_2), s.f., frunză metamorfozată din regiunea terminală a florii sau a inflorescernţei, fiind adaptată la funcţiile de reproducere; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de locuri înalte; ~ **graf** (v. -graf), s.n., hipsometru înregistrator; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Ramură a geomorfologiei care se ocupă cu descrierea reliefului după altitudine. **2.** Totalitate a formelor de relief dintr-o regiune, analizate după altitudine; ~ **gramă (ipsogramă)** (v. -gramă), s.f., diagramă care reprezintă variaţia nivelelor de tensiune, intensitate şi de putere de-a lungul unui sistem de transmisie electrică; ~ **metrie (ipsometrie)** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Ramură a geodeziei care se ocupă cu măsurarea înălţimilor. **2.** Totalitatea elementelor care redau pe o hartă altitudinea reliefului; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument care indică înălţimea unui loc prin determinarea temperaturii de fierbere a apei. **2**. Instrument ecologic utilizat în măsurarea cantităţii de precipitaţii căzute într-o regiune geografică; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., folosire terapeutică a climatului de altitudine.

HIRUDINI- „lipitoare". #1 L *hirudo, (-inis)* „lipitoare" > fr. *hirudini-,* engl. *id.* > rom. *hirudini-.* #2 ~ **cultură** (v. -cultură), s.f., creştere a lipitorilor pentru necesităţi medicale.

HISTER-, v. **HISTERO-_1.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere uterină; ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a uterului.

HISTEREZI- (ISTEREZI-) „întârziere, istereză". #1 gr. *hysterezis* „lipsă, pierdere" > fr. *hystérési-* > rom. *histerezi-, isterezi-.* #2 ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat care serveşte la trasarea ciclurilor de istereză; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea cuplului de istereză.

HISTERO-_1 (ISTERO-_1) „uter, matrice". #1 gr. *hystera* "uter, matrice" >

fr. *hystéro-,* germ. *id*., engl. *id*. > rom. *histero-, istero*-. #2 ~ **cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a uterului; ~ **cervicotomie** (v. cervico-, v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a colului uterin pe cale vaginală, în sens longitudinal; ~ **cistopexie** (v. cisto-, v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a uterului şi a vezicii la peretele abdominal anterior; ~ **colpectomie** (v. colp-, v. colpo-, v. -ectomie), s.f., operaţie de excizie pe cale abdominală sau vaginală a uterului împreună cu o porţiune din vagin; ~ **for** (v. -for), s.n., pesar cu tijă, susţinut de o centură, folosit pentru reducerea prolapsului total la femeie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a cavităţii uterine; cu ajutorul unei substanţe de contrast; ~ **id (isteroid)** (v. -id), adj., asemănător cu isteria; ~ **ligamentopexie** (v. ligamento-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a uterului la peretele abdominal anterior; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., calcul uterin; ~ **logie** (v. -logie_1) s.f., disciplină care tratează despre afecţiunile uterine; ~ **malacie** (v. -malacie), s.f., ramolisment al uterului; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a dimensiunilor uterului prin cateterism uterin; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument folosit pentru sondarea, măsurarea sau redresarea uterului; ~ **patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile uterului; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a uterului; ~ **plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie uterină; ~ **ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere a uterului; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie medicală de suturare a uterului; ~ **ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie uterină; ~ **rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a uterului; ~ **salpingografie** (v. salpingo-, v. -grafie), s.f., explorare radiologică a uterului şi a trompelor uterine; ~ **scop** (v. -scop), s.n., instrument medical utilizat în histeroscopie; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de examinare a cavităţii uterine cu ajutorul histeroscopului; ~ **stomatotom** (v. stomato-, v. -tom), s.n., instrument chirurgical folosit în operaţiile plastice pe colul uterin; ~ **stomatotomie** (v. stomato-, v. -tomie), s.f., operaţie de chirurgie plastică pe colul uterin, efectuată pentru lărgirea orificiului său extern; ~ **teciu** (v. -teciu), s.n., periteciu eliptic cu ostiolul în formă de crăpătură; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere a uterului pentru extragerea fătului în cazul unei naşteri anormale.

HISTERO-_2 (ISTERO-_2) "târziu, ulterior, inversare". #1 gr. *hysteros* "următor, ultim" > fr. *hystéro-,* germ. *id*. > rom. *histero-, istero-.* #2 ~ **croic** (v. -croic), adj. (despre ciuperci) slab decolorat de la bază spre vârf, la o vârstă mai înaintată; ~ **gen** (v. -gen_1), adj. (despre frunze) dezvoltat mai târziu, după înflorire; *sin*. histerogenic; ~ **genic** (v. -genic), adj., histerogen*; ~ **logie (isterologie)** (v. -logie_1), s.f., figură de stil constând

în răsturnarea ordinii cronologice sau logice între fenomene, anticipându-se ceea ce ar trebui să urmeze; *sin*. histeron proteron.

HISTIO- "ţesut organic, tisular". #1 gr. *histion* "pânză, ţesut, velă" > fr. *histio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *histio*-. #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă reticulohistiocitară foarte tânără; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă macrofagă, mobilă şi stelată, aparţinând ţesutului conjunctiv.

HISTO- "celulă, ţesut organic". #1 gr. *histos* "ţesut, ţesătură" > fr. *histo-,* germ. *id*., engl. *id.* > rom. *histo-.* #2 **~ antoradiografie** (v. auto-, v. radio-, v. -grafie), s.f., metodă pentru studiul distribuţiei topografice a unui radioizotop sau a unei substanţe marcate la nivelul celulei; *sin.* autohistoradiografie, historadiografie, radiohistografie; **~ fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_l), s.f., disciplină care studiază funcţiile celulei şi ale ţesuturilor organice; **~ gen** (v. -gen_1), adj., s.n. **1.** Adj. Care dă naştere la noi ţesuturi. **2.** S.n. Unul dintre straturile de celule meristematice de la vârful organelor vegetative. **3**. S.n. Grup de celule meristematice generatoare de ţesuturi; **~ genetic** (v. -genetic), adj. (despre plasmă) care formează ţesuturi; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare şi dezvoltare a ţesuturilor vegetale şi animale; *sin*. histogenie; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., histogeneză*; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a ţesuturilur organice; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a unei distribuţii statistice prin dreptunghiuri, astfel ca înălţimea fiecărui dreptunghi să fie proporţională cu mărimile pe care le reprezintă; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu un ţesut organic; **~ fitic** (v. -fitic_2), adj. (despre enzime) care produce histoliza; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a ţesuturilor organice vii; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în histologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază ţesuturile organice; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., totalitatea metodelor şi procedeelor de măsurare a ţesuturilor organice; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., studiul legilor de dezvoltare şi de organizare a ţesuturilor organice; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care tratează despre patologia ţesuturilor; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., ciupercă imperfectă din clasa adelomicetelor; **~ radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., histoautoradiografie*; **~ spectroscopie** (v. spectro-, v. -scopie), s.f., apreciere cantitativă a elementelor histologice foarte mici cu ajutorul spectroscopului; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical bazat pe extracte tisulare; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat pentru disecţia ţesuturilor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unui ţesut organic; **~ trof** (v. -trof), adj., care furnizează substanţe nutritive folosite în gestaţie; **~ trop** (v. -

trop), adj., care prezintă afinitate pentru celule şi ţesuturi organice.

HISTORIO-, v. **ISTORIO-.** #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă statistică reprezentând evoluţia în timp a unui fenomen; *sin*. cronogramă (2).

HODO- (ODO-) "drum, circuit". #1 gr. *hodos* „cale, drum" > fr. *odo-, hodo-*, it. *odo-,* germ. *hodo-,* engl. *id*. > rom. *hodo-, odo-.* #2 **~ graf (odograf)** (v. -graf), s.n. **1.** Curbă plană sau în spaţiu, loc geometric al extremităţii vectorilor, care reprezintă valorile unei funcţii vectoriale. **2**. S.n. Traseu al unui drum. **3**. S.n. Aparat pentru studiul cutremurelor; **~ grafie (odografie)** (v. -grafie), s.f., descriere a drumurilor dintr-o anumită regiune; **~ metrie (odometrie)** (v. -metrie_1), s.f., arta măsurării distanţelor parcurse pe jos; **~ metru (odometru)** (v. -metru_1), s.n., aparat care serveşte la măsurarea unui drum parcurs.

HOL-, v. **HOLO-.** #2 **~ eurihalin** (v. euri-, v. -halin), adj. (despre organisme) care poate vieţui atât în ape dulci, cât şi în cele sărate.

HOLO- (OLO-) "întreg, integral, total". #1 gr. *holos* "întreg, tot" > fr. *holo-*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *holo-, olo-.* #2 **~ bazidiomicete** (v. bazidio-, v. -micete), s.f.pl., subclasă de ciuperci superioare, care cuprinde specii cu bazidia întreagă, nesegmentată şi cu corpurile de fructificaţie bine diferenţiate; **~ biotic** (v. -biotic), adj. (despre peşti) care migrează în acelaşi mediu marin, sau dulcicol; **~ bioză** (v. -bioză), s.f., variantă a holismului care susţine că evoluţia este produsă mai ales prin concentrarea şi asocierea progresivă a organismelor simbionte într-un întreg, creator al noului în evoluţie; **~ blastic** (v. -blastic), adj. **1.** Care se divide complet în celule în timpul clivajului. **2.** (Despre spori) Care participă integral la formarea celulelor; **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct întreg, nedespicat; **~ caust** (v. -caust), s.n., sacrificiu practicat în antichitate de unele popoare, care constă în arderea integrală a animalului pe altar; **~ cefal (olocefal)** (v. -cefal), s.m. **1.** S.m. Monstru prezentând deficienţe somatice, dar având capul complet dezvoltat. **2.** S.m.pl. Grup de peşti marini cartilaginoşi, având maxilarul superior sudat la baza craniului; **~ cen (olocen)** (v. -cen_1), s.n., adj. **1.** S.n. Ultima epocă (serie) a perioadei cuaternare care se continuă şi astăzi, caracterizată prin desăvârşirea treptată a tipurilor umane şi prin apariţia culturilor materiale. **2.** Adj. Care aparţine acestei epoci (serii); **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., comunitate de organisme considerată în ansamblul ei geobotanic; **~ centric** (v. -centric), adj. (despre cromozomi) cu centromerul difuz pe întreaga lungime; **~ ciclic (olociclic)** (v. -ciclic), adj. **1.** Care formează un cerc complet. **2**. Care înconjoară complet un organ vegetal. **3**. (Despre plante) Persistent în tot

cursul anului, având frunze de înlocuire; **~ cren** (v. -cren), adj. (despre izvoare) la care apa musteşte din pământ, formând mlaştini cu vegetaţie şi faună sărace; **~ crin** (v. -crin), adj. **1.** (Despre glande) Cu secreţie totală. **2.** Care împreună cu celula secretoare formează elementele componente ale secreţiei glandulare; **~ cronic (olocronic)** (v. -cronic), adj., referitor la toată desfăşurarea în timp a unui fenomen; **~ dentografie** (v. dento-, v. -grafie), s.f., fotografiere tridimensională a cavităţii bucale; **~ dibioză** (v. di-, v. -bioză), s.f., transplant vegetal la care hipobiotul nefoliat posedă aparat de absorbţie, iar epibiotul, aparat de asimilaţie; **~ edrie (oloedrie)** (v. -edrie), s.f., calitate a unui sistem cristalin de a prezenta simetrie maximă; **~ endobiotic** (v. endo-, v. -biotic), adj. (despre ciuperci) care trăieşte toată viaţa în interiorul unui alt organism; **~ endozoare** (v. endo-, v. -zoar), s.n.pl., organisme (ciuperci, bacterii) care trăiesc în corpul animalelor-gazdă; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante autotrofe a căror viaţă nu este dependentă de a altor organisme; **~ frastic** (v. -frastic), adj. (despre limbi) în care o gândire, o frază se exprimă printr-un singur cuvânt; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Condiţie de a avea gameţi morfologic similari celulelor somatice. **2.** Macrogamie cu participarea întregului aparat vegetativ, rezultând nemijlocit o celulă nediferenţiată cu rol de gamet; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., ansamblul proceselor de ontogenie şi filogenie, prin care se exprimă continuitatea vieţii; *sin*. hologenie; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., hologeneză*; **~ genotip** (v. geno-_1, v. -tip), s.n., specie vegetală sau animală care a stat la baza creării unui gen nou; **~ gimnocarp** (v. gimno-, v. -carp), adj., cu fructe sau fructificaţii complet nude, neacoperite; *sin*. hologimnocarpie; **~ gin** (v. -gin), adj., cu caractere care se transmit numai pe linie femelă; *sin*. hologinic; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de luat imagini în relief prin utilizarea razei unui laser; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., imagine obţinută priu holografie; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică prin înlocuirea totală a părţii vegetale regenerate; **~ patie** (v. -patie), s.f. **1.** Stare patologică generală, exteriorizată prin modificări locale. **2.** Teorie conform căreia orice tulburare sau boală locală este consecinţa unei stări patologice generale; **~ petal** (v. -petal), adj., cu pistilul şi staminele transformate în petale; **~ saprofite (olosaprofite)** (v. sapro-, v. -fit), s.f.pl., organisme saprofite în mod obligatoriu, lipsite de clorofilă şi cu nutriţie limitată la substanţele organice vegetale sau animale; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor a cărui formă şi a cărui mărime se definitivează înainte ca sporul precedent să fi ajuns la maturitate deplină; **~ stom** (v. -stom), s.n., peristom continuu, prezent la

gasteropode şi echinide; ~ **tecă (olotecă)** (v. -tecă), s.f., înveliş calcaros continuu al coloniilor masive de madrepori; ~ **tip** (v. -tip), s.n., exemplar vegetal sau animal pe baza căruia s-a făcut descrierea speciei; ~ **tonie** (v. -tonie), s.f., mişcare spasmodică a întregului sistem muscular; ~ **trih** (v. -trih), adj., care prezintă păr sau cili de aceeaşi mărime pe toată suprafaţa.

HOM-, v. **HOMO-.** #2 ~ **odont** (v. -odont), adj. (despre animale) care are dinţi asemănători şi nediferenţiaţi; *sin.* homeodont.

HOMALO-_1 "asemănător, uniform". #1 gr. *homalos* "neted, egal, asemănător" > fr. *homalo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *homalo-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe asemănătoare; ~ **clad** (v. -clad), adj., cu ramuri uniforme; ~ **cor** (v. -cor), adj., care populează o singură asociaţie vegetală; ~ **fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze plane.

HOMALO-_2 „curbat, convex". #1 gr. *homalos* "turtit" > fr. *homalo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *homalo-.* #2 ~ **trop** (v. -trop), adj. (despre plante) curbat perpendicular către sursa de excitaţie.

HOME-, v. **HOMEO-.** #2 ~ **odont** (v. -odont), adj., homodont*.

HOMEO- (OMEO) "asemănător, egal, uniform". #1 gr. *homoios* „asemănător, asemenea" > fr. *homéo-,* engl. *id.,* germ. *homöo-* > rom. *homeo-, omeo-.* #2 ~ **crom** (v. -crom), adj., homocrom*; ~ **logi** (v. -log), adj.pl. (despre cromozomi) care sunt parţial omologi; ~ **meri** (v. -mer), s.n.pl. **1.** Cele mai mici particule materiale, infinit divizibile, ale corpurilor, care, după filozoful grec Anaxagoras, conţineau în sine toate calităţile posibile. **2**. Tip de structură a talului lichenilor, la care celulele algei sunt răspândite uniform în întreaga grosime a acestuia; ~ **merie** (v. -merie), s.f., proces de cristalizare în comun a unor macromolecule organice, care au compoziţie chimică foarte puţin diferită între ele; ~ **morfe** (v. -morf), adj.pl. (despre organisme) care sunt asemănătoare prin condiţiile de viaţă în care trăiesc şi prin faptul că aparţin aceluiaşi grup taxonomic fără a fi însă legate filogenetic; ~ **morfie (omeomorfie)** (v. -morfie), s.f., fenomen referitor la analogiile formelor cristaline ale unor compuşi; *sin.* homeomorfism; ~ **pat** (v. -pat), s.m.,f., specialist în homeopatie; ~ **patie** (v. -patie), s.f., sistem terapeutic ce întrebuinţează doze infinitezimale de medicamente care, în cantităţi mari, ar produce o afecţiune analoagă celei pe care o combate; *sin.* homeoterapie; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., homoplastie*; ~ **plazie** (v. -plazie), s.f., neoformaţie de ţesuturi prin diviziuni celulare anormale, dar care corespund ţesuturilor de bază; ~ **ptotă** (v. -ptotă), s.f., figură de sintaxă poetică, constând în potrivirea fonică a ultimelor silabe a două cuvinte învecinate; ~ **reză** (v. -reză), s.f. **1.**

Lege a dezvoltării desemnând echilibrări şi reechilibrări progresive. **2**. Dezvoltare canalizată într-o anumită direcţie, formându-se un ţesut deosebit sub aspect morfologic şi fiziologic; **~ stat** (v. -stat), s.n., sistem cibernetic cu autoorganizare pe principiul căutării statistice şi probabilistice a regimului de funcţionare stabilă; **~ stază** (v. -stază), s.f. **1.** Proprietate generală a organismelor de a-şi menţine, în limitele echilibrului funcţional, genetic şi fiziologic, constantele mediului intern. **2.** Proprietate a unor sisteme de a-şi menţine constante anumite mărimi caracteristice; **~ stazie** (v. -stazie), s.f., homeostază* (1, 2); **~ term** (v. -term), adj., s.n.pl. **1.** Adj., s.n.pl. (Organisme) cu temperatură constantă, independentă de cea a mediului extern. **2.** Adj. (Despre izvoare) Care izvorăşte la o temperatură, apropiată de aceea a organismului uman; **~ termie** (v. -termie), s.f., proprietate a animalelor cu sânge cald de a-şi menţine constantă temperatura corpului; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., caracteristică a organelor care, pe acelaşi animal, prezintă acelaşi tip structural.

HOMILO- "comunicare, relaţie". #1 gr. *homileo, (-ein)* "a conversa, a se înţelege" > fr. *homilo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *homilo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a comunica cu oamenii; **~ patie** (v. -patie), s.f., termen generic pentru sindroamele delirului de urmărire, la surzi şi hipoacuzici.

HOMINO- "om, uman". #1 L *homo, hominis* "om". >L sav. *homino-,* engl. *id.* > rom. *homino*-. #2 **~ ide** (v. -id), s.n.pl., superfamilie cuprinzând hilobatidele, pongidele şi hominidele.

HOMO- (OMO-) "asemănător, identic, acelaşi". #1 gr. *homos* "egal, asemănător, acelaşi" > fr. *homo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *omo-* > rom. *homo-, omo*-. #2 **~ andrie** (v. -andrie), s.f., fenomen de uniformitate a staminelor; **~ blastic** (v. -blastic), adj. **1.** Care provine din celule similare. **2.** Fără trecere evidentă de la forma juvenilă la cea adultă; **~ cariotip** (v. cario-, v. -tip), s.n., cariotip cu toate perechile de cromozomi similare; **~ carp** (v. -carp), adj., care formează numai un singur fel de fructe; *sin.* homocarpie; **~ cen** (v. -cen_2), adj., care îşi petrece întreg ciclul de viaţă în acelaşi biotop; **~ centric** (v. -centric), adj. **1.** (Despre un fascicul de lumină) Ale cărui raze trec toate printr-un singur punct. **2.** (Despre cercuri) Care are acelaşi centru; **~ centru** (v. -centru), s.n., centru comun al mai multor cercuri (concentrice); **~ cerc** (v. -cerc), adj. (despre înotătoarea caudală) formată din doi lobi egali; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre flori) cu verticile uniforme sau cu acelaşi număr de piese botanice; **~ clin (omoclin)** (v. -clin), adj. **1.** (Despre flori) Care se polenizează cu polenul

propriu. **2.** (Despre strate) Înclinat în acelaşi sens (şi cu acelaşi unghi) faţă de orizontală; **~ crom** (v. -crom), adj., care prezintă homocromie; *sin*. homeocrom; **~ cromie (homeocromie)** (v. -cromie), s.f. **1.** Capacitate a unui organism de a avea culoare şi formă asemănătoare cu aceea a mediului ambiant. **2.** Proprietate a două tipuri de celule seroase ale glandelor salivare de a lua aceeaşi culoare ca şi colorantul; **~ cron** (v. -cron), adj., care se produce în aceiaşi timp; *sin.* simultan, sincronic; **~ cronie** (v. -cronie), s.f., dezvoltare a unei tulburări genetice la aceeaşi vârstă a membrilor unei familii; **~ dicogamie (homodichogamie)** (v. dico-, v. -gamie), s.f., prezenţa homogamiei şi a dicogamiei în cadrul aceleiaşi specii; **~ dinam** (v. -dinam), adj. **1.** Cu aceeaşi vigoare în dezvoltarea organelor de reproducere. **2.** (Despre hibrizi) Cu caracterele paterne transmise la urmaşi în aceeaşi măsură; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj., homodinam*; **~ drom** (v. -drom), adj., (despre nervi) orientat în acelaşi sens; **~ fag** (v. -fag), adj. **1.** Cu nutriţie de un singur fel. **2.** (Despre uredinale) Cu nutriţie legată de aceeaşi plantă-gazdă; **~ fan** (v. -fan), adj. (despre animale) care îşi schimbă culoarea în funcţie de unghiul de incidenţă pe care îl face lumina solară cu suprafaţa corpului; **~ file** (v. -fil_2), adj., s.f.pl. (plante) cu frunze uniforme; **~ filetic** (v. -filetic), adj., derivat din acelaşi strămoş comun; **~ filie** (v. -filie_2), s.f., prezenţa unei singure forme foliare la aceeaşi plantă; **~ fitic** (v. -fitic), adj. **1.** Care prezintă două feluri de spori. **2**. Care este bisexuat în generaţia diploidă; **~ fon (omfon)** (v. -fon), adj. (despre cuvinte) care se pronunţă la fel cu toate că ortografia diferă; **~ fonie (omofonie)** (v. **-**fonie_1), s.f. **1.** Caracterul de a fi omofon. **2.** Tehnică de compoziţie caracterizată prin predominarea unei voci sau a unei melodii asupra celorlalte. **3.** Halucinaţii multiple în care una dintre voci ocupă o poziţie dominantă faţă de celelalte; **~ gam** (v. -gam), adj. **1.** (Despre flori) La care anterele şi stigmatele ajung în acelaşi timp la maturitate funcţională. **2.** (Despre antodiu) Cu toate florile de un singur fel, hermafrodite, femele sau mascule; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Autopolenizare cu maturitate funcţională concomitentă a anterelor şi a stigmatelor, la florile bisexuale. **2**. Totalitate a caracteristicilor şi a înclinaţiilor comune ale persoanelor care se căsătoresc; **~ gen (omogen)** (v. -gen_1), adj. **1.** (Despre un sistem fizico-chimic) Care are aceleaşi proprietăţi în toate punctele sale. **2**. (Despre funcţii cu mai multe variabile) Ale cărei valori rămân proporţionale pentru variabile proporţionale. **3.** (Despre o formulă, o relaţie) Care are aceleaşi dimensiuni în cei doi membri ai săi. **4**. Ale cărui părţi se unesc sau

au o structură unitară. **5.** Care este format din aceeaşi substanţă. **6.** Cu o structură genetică similară; **~ genetic** (v. -genetic), adj., descendent din acelaşi strămoş; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., totalitate a generaţiilor succesive dintr-un strămoş comun; *sin*. homogenie; **~ genie** (v. -genie), adj. **1.** Cu aceeaşi origine filogenetică sau ontogenetică. **2.** (Despre un organisrn poliploid) Care conţine aceeaşi alclă pe toţi locii specifici; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., stare a anterelor şi a stigmatelor egal de lungi; **~ graf (omograf)** (v. -graf), adj., s.n. (cuvânt) care se scrie la fel cu alt cuvânt, dar diferă din punct de vedere fonetic; **~ grafie (omografie)** (v. **-** grafie), s.f. **1.** Situaţie în care se află două cuvinte homografe. **2**. Corespondenţă biunivocă între două spaţii proiective; **~ heterostilie** (v. hetero-, v. -stilie), s.f., prezenţă a florilor cu stile egale şi cu stile inegale în cadrul aceleiaşi specii; **~ liză** (v. -liză), s.f., reacţie chimică de desfacere a unei legături covalente cu repartizarea dubletului electronic de legătură în mod egal ambilor parteneri; **~ log (omolog)** (v. -log), adj., s.m. **1.** Adj. (Despre organe) Cu aceeaşi origine şi structură, dar cu forme şi funcţii diferite. **2.** Adj. (Despre cromozomi) Care prezintă aceeaşi succesiune a genelor. **3.** Adj. (Despre laturi sau feţe în figuri omotetice) Care sunt paralele, de acelaşi sens sau de sens contrar. **4.** Adj. (Despre substanţe organice) Cu funcţii şi structuri analoage. **5.** Adj. (Despre lucruri) Care corespunde anumitor reguli sau legi determinate. **6.** S.m. Cel care îndeplineşte aceeaşi funcţie sau are o ocupaţie identică cu altcineva; **~ logie (ontologie)** (v. -logie_1) s.f. **1.** Calitatea de a fi homolog. **2.** Corespondenţă homografică între punctele aceluiaşi plan proiectiv. **3.** Corespondenţă de structură a unuia sau a mai multor organe la două specii diferite datorită originii comune; **~ mal** (v. -mal), adj. (despre frunze) îndreptat în aceeaşi direcţie; **~ mer** (v. -mer), adj. **1.** Care este egal divizat. **2.** Repartizat uniform. **3.** Cu un singur strat de hife sau de gonidii în tal. **4.** (Despre flor) Cu acelaşi număr de piese în verticil; **~ meric** (v. -meric), adj. (despre gene) care participă în egală măsură la realizarea unui caracter cantitativ; **~ merie** (v. -merie), s.f. **1.** Polimerie la care influenţa reciprocă a factorilor ereditari este identică. **2.** Egalitate numerică sau uniformitate a părţilor, respectiv a segmentelor unor organe ale aceleiaşi specii; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., reproducere sexuată la ciuperci prin fuzionarea nucleilor asemănători din punct de vedere genotipic; **~ morf** (v. -morf), adj., care are aceeaşi formă; *sin*. homomorfic; **~ morfic** (v. -morfic), adj., homomorf*; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f. **1.** Uniformitate morfogenetică. **2.** Regenerare a organului în formă iniţială; **~ petal** (v. -

petal), adj., cu petalele la fel; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., transplant chirurgical de la un individ din aceeaşi specie; *sin*. homeoplastie; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte cu două perechi de aripi membranoase de aceeaşi formă şi mărirne; **~ seistă** (v. -seistă), s.f., curbă care uneşte pe o hartă punctele unde s-a produs cutremurul în acelaşi timp; **~ sferă (omosferă)** (v. -sferă), s.f., strat inferior al atmosferei, situat între sol şi altitudinea de 100 km, în care constituenţii principali rămân în aceleaşi proporţii; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., adj., (spori) asemănători ca formă şi structură; **~ sporie** (v. -sporie), s.f. **1**. Producere numai a unui singur fel de spori. **2.** Reproducere sexuată prin spori identici morfologic; **~ stemonie** (v. -stemonie), s.f., uniformitate a staminelor la aceeaşi plantă; **~ stile** (v. -stil), s.f.pl., plante aparţinând aceleiaşi specii, cu stiluri egale de lungi; **~ stilie** (v. -stilie), s.f., uniformitate a stilelor la toate florile unei specii de plantă; **~ tactic** (v. -tactic), adj. compus din inflorescenţe de un singur fel; **~ taxie (omotaxie)** (v. -taxie) s.f., sincronism aproximativ a două strate care conţin aceeaşi faună; **~ term** (v. -term), adj. (despre animale) care are sânge cald; **~ termic** (v. -termic), adj. **1.** (Despre apa marină) A cărei temperatură este aceeaşi de la suprafaţă până la fund. **2.** Situat la o adâncime sub 2000 m, unde temperatura este constantă şi unde nu există curenţi; **~ termie (omotermie)** (v. -termie), s.f. **1.** Scădere treptată a temperaturii apelor marine şi oceanice de la suprafaţă către fund. **2.** Caracteristică a unui corp a cărui temperatură este omogenă şi constantă; **~ tip** (v. -tip), s.n. **1.** Parte care corespunde alteia similare, aflată pe cealaltă jumătate a corpului. **2**. Parte dintr-un organism similară altora, de la alte organisme; **~ tipic** (v. -tipic), adj. (despre meioză sau mitoză) de acelaşi fel sau tip; **~ tom** (v. -tom), adj. (despre organe vegetale) cu inciziuni regulate şi cu diviziuni uniforme; **~ top (omotop)** (v. -top), adj., care prezintă homotopie (3); **~ topic** (v. -topic), adj. (despre boli) în care atât agentul patogen cât şi gazda au aceeaşi distribuţie în spaţiu; **~ topie (omotopie)** (v. -topie), s.f. **1.** Identitate a biotopului. **2.** Dezvoltare a unui ţesut sau a unui organ pe locul obişnuit. **3.** Mulţime de părţi ale unei mulţimi, supusă anumitor condiţii; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre embrioane) curbat sau îndreptat într-o singură direcţie; *sin*. homotropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., homotrop*.

HOMOIO- „asemănător, constant". #1 gr. *homoios* "asemănător, asemenea" > fr. *homoio-,* germ. *id*., engl. *id.* > rom. *homoio-.* #2 **~ gamie** (v. -gamie), s.f., fecundaţie realizată prin unirea a doi gameţi identici sub aspect morfologic, dar diferiţi sexual din punct de vedere fiziologic; **~ term** (v. -

term), adj. **1.** (Despre animale) Care are sânge cald. **2.** Care are temperatura corpului mai mult sau mai puţin constantă; *sin.* homoiotermic; **~ termic** (v. -termic), adj. homoioterm* (2).

HOPLO- "arme, armură". #1 gr. *hoplon* "armă" > fr. *hoplo-,* engl. *id.* > rom. *hoplo-.* #2 **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a uneltelor de vânătoare sau a armelor de luptă de către populaţiile primitive; **~ mahie** (v. -mahie), s.f., luptă de gladiator înarmaţi cu arme grele, la vechii greci.

HORDEI- "grăunte de orz". #1 L *hordeum, (-i)* "orz" > fr. *hordéi-* > rom. *hordei-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre ganglioni) de forma unor grăunţe de orz.

-HOREZĂ, v. **-COREZĂ.**

HORMO- "şirag". #1 gr. *hormos* "lanţ, colier, ghirlandă" > fr. *hormo-,* germ. *id.,* engl. *id*. > rom. *hormo-.* #2 **~ cist** (v. -cist), s.n., hormogon scurt şi septat, prezent la cianoficee; **~ gon** (v. -gon_1), s.n., fragment al talului filamentos desprins dintre heterociste, servind la înmulţirea algelor albastre.

HORMON-, v. **HORMONO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţă a unui anumit hormon în sânge; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţa hormonilor în urină.

HORMONO- "hormon, hormonal". #1 gr. *hormon* "excitat" > fr. *hormono-*, germ. *id*., engl. *id*. > rom. *hormono-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de sinteză a hormonilor în organism; *sin*. hormonopoieză; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază originea, structura chimică şi acţiunea specifică hormonilor; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare electivă a unui hormon într-un ţesut; **~ poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., hormonogeneză*; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament cu hormoni aplicat în diferite boli.

HORO-_1 "timp, împrejurare". #1 gr. *hora* "oră, timp" > fr. *horo-,* germ. *id*. > rom. *horo*-. #2 **~ scop** (v. -scop), s.n., reprezentare grafică a poziţiei stelelor în momentul naşterii unui copil, pe baza căreia astrologii pretindeau prezicerea viitorului acestuia.

HORO-_2 „hotar, limită, demarcaţie". #1 gr. *horos* "limită, bornă" > fr. *horo-,* engl. *id.* > rom. *horo-.* #2 **~ termă** (v. -term), s.f., limita inferioară a temperaturii până la care se poate extinde zona împădurită.

HORTI- „grădină, livadă". #1 L *hortus, (-i)* "grădină, livadă" > fr. *horti-,* engl. *id*. > rom. *horti-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte în grădină; **~ cultor** (v. -cultor), s.m.,f., specialist în horticultură; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ştiinţă care tratează despre cultivarea grădinilor; **~ fug** (v. -fug), adj.

(despre plante) evadat din grădină.

-HTON „pământ, ţinut, ţară". #1 gr. *khthon* "pământ" > fr. *-chtone,* germ. *-chton,* it. *-ctono* > rom. *-hton.*

-HTONIE "loc de baştină, ţară de origine". #1 gr. *khthon* "pământ" > fr. *-chtonie,* it. *-ctonia,* germ. *-chthonie,* engl. *-chtony* > rom. *-htonie.*

HTONO- (CTONO-) "sol, teren, pământ". #1 gr. *khton* "pământ" > fr. *chtono-,* it. *ctono-*, engl. *chthono-* > rom. *htono-, ctono-.* #2 **~ fite (ctonofite)** (v. -fit), s.f.pl., grupă de plante care trăiesc pe sol sau subteran; *sin*. plante terestre; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre agenţi patogeni) care îşi duce viaţa în sol, de unde atacă diferite plante.

HUMANO- "uman, omenesc". #1 L *humanus* "omenesc, de om" > fr. *humano-,* engl. *id*. > rom. *humano-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu caractere umane; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă interdisciplinară despre om, considerat ca sistem unitar biopsihosocial.

HUMI- "pământ, humus, materie organică". #1 L *humus* "sol, pământ, ţărână" > fr. *humi-,* engl. *id*. > rom. *humi*-. #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre organisme) care trăieşte în humus sau în frunze moarte; **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine materie organică; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de humus; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce humus.

HUMO- "humus, pământ". #1 L *humus* „sol, teren" > fr. *humo-* > rom. *humo*-. #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul evoluţiei diferitelor forme de humus.

-IATRIE „tratament, medicaţie". #1 gr. *iatreia* "vindecare, tratament" > fr. *-iatrie,* germ. *id*., it. *-iatria,* engl. *-iatry* > rom. *-iatrie.*

IATRO- "medic, tratament, medical". #1 gr. *iatros* "medic" > fr. *iatro-,* germ. *id.,* engl. *id*. > rom. *iatro-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care este provocat de medic; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., producere a unei boli în urma administrării îndelungate sau excesive de medicamente; **~ lepsie** (v. -lepsie), s.f., absorbţie a produselor medicamentoase prin piele; **~ leptic** (v. -leptic), adj. (despre tratament) care se bazează pe utilizarea fricţiunilor, oncţiunilor etc.; **~ sofie** (v. -sofie), s.f., concepţie medicală, teorie a medicinii.

-IATRU "medic, doctor". #1 gr. *iatros* "medic" > fr. *-iatre* > rom. *-iatru.*

ICHTIO-, v. **IHTIO-.**

ICNO- (IHNO-) "urmă, amprentă, proiecţie". #1 gr. *ikhnos* "talpa piciorului, urmă" > fr. *ichno-,* germ. *id*., engl. *id.* it. *icno*- > rom. *icno-, ihno-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s. f., proiecţie pe planul orizontal al secţiunilor de nivel prin clădiri, edificii etc.; *sin.* secţiune de nivel; **~ gramă (ihnogramă)** (v. -

gramă), s.f., înregistrare a urmei paşilor pe sol, utilizată în diagnosticul unor afecţiuni ale piciorului; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul urmelor de locomoţie lăsate de vertebratele fosile pe unele sedimente.

ICO- "desen, imagine". #1 gr. *cikon* "figură, formă" > fr. *ico-,* engl. *id.,* germ. *iko-* > rom. *ico*-. #2 **~ tip** (v. -tip), s.n., exemplar tipic care a servit pentru identificarea taxonului botanic.

-ICONIE "imagine, aparenţă". #1 gr. *eikon* "figură, imagine" > germ. *-ikonie*, it. *-iconio,* engl. *id*. > rom. *-iconie.*

ICONO- "imagine, aparenţă, portret, figură". #1 gr. *eikon, (-onos)* "figură, imagine, portret" > fr. *icono*-, it. *id*., engl. *id.*, germ. *ikono- >* rom. *icono-.* #2 **~ clast** (v. -clast), s.m.,f., adversar al cultului icoanelor; **~ dul** (v. -dul), s.m.,f., adept al cultului icoanelor; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în iconografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu descrierea şi studiul operelor realizate în arta plastică. **2.** Ansamblu de imagini documentare referitoare la o anumită epocă, temă, problemă, persoană etc.; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a icoanelor; **~ latru** (v. -latru), s.m.,f., persoană care se închină la icoane; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în iconologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază atributele proprii diferitelor personaje din mitologia greco-romană, creştină etc., necesare artiştilor plastici; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., tehnică a măsurării elementelor şi proporţiilor unei opere de artă, pentru a descoperi concepţia ce stă la baza construcţiei ideative şi plastice a acesteia; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument folosit pentru măsurarea asimetriei retiniene între cei doi ochi. **2.** Vizor utilizat la reglarea aparatului de fotografiat; **~ scop** (v. -scop), s.n., tub electronic folosit în televiziune pentru transmiterea imaginilor; **~ strof** (v. -strof), s.n., instrument optic care dă imaginea răsturnată a obiectelor; **~ tip** (v. -tip), s.n., reprezentare a tipului unui taxon prin desen sau fotografie.

ICOS-, v. **ICOSI-.** #2 **~ andrie** (v. -andrie), s.f., grup de plante cu flori hermafrodite având peste 20 de stamine inserate pe caliciu; **~ andru** (v. -andru), adj., cu 20 de stamine.

ICOSA- "douăzeci" #1 gr. *eikosi* "douăzeci" > fr. *icosa-,* germ. *ikosa-* > rom. *icosa-.* #2 **~ edru** (v. -edru), s.n., poliedru mărginit de douăzeci de feţe plane.

ICOSI- "douăzeci". #1 gr. *eikosi* "douăzeci" > fr. *icosi-,* engl. *id*. > rom. *icosi-.* #2 **~ mer** (v. -mer), adj., format din douăzeci de părţi; **~ tetraedru** (v. tetra-, v. -edru), s.n., poliedru cu douăzeci şi patru de feţe.

ICTERI- „icter". #1 L tz. *icterus* „gălbeneală, icter" > fr. *ictéri-* > rom. *icteri-.* #2 **~ gen** (v. -gen_2), adj., care determină apariţia icterului.

ICTERO- "de culoare galbenă". #1 gr. *ikteros* "gălbeneală" > fr. *ictéro-,* engl. *id*. > rom. *ictero*-. #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., cu capul de culoare galbenă; **~ genetic** (v. -genetic), adj., care produce icter; **~ pod** (v. -pod), adj., cu picioare galbene.

ICTO- "şoc, lovitură". #1 L *ictus* "lovitură" > fr. *icto-,* engl. *id.* > rom. *icto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea intensităţii şocului apexian.

-ID (-IDĂ) "în formă de, cu aspect de". #1 gr. *eidos* "formă, aparenţă" > fr. -*ide,* germ. *-id*, it. *-ide,* engl. *-id* > rom. *-id, -idă.*

IDEO- "idee, noţiune". #1 gr. *idea* "formă, aparenţă, idee" > fr. *idéo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it *id*. > rom. *ideo-.* #2 **~ frenie** (v. -frenie), s.f., stare patologică mintală caracterizată prin anomalia ideilor; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., formare a ideilor; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., termen prin care se pune în evidenţă însuşirea de unicitate a personalităţii; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., sistem de reprezentare a ideilor prin semne care sugerează obiectele; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., semn grafic utilizat în scrierea hieroglifică pentru a nota un cuvânt sau o idee; **~ log** (v. -log), s.m.,f., persoană care formulează, apără şi reprezintă ideologia unei clase sau a unui grup social; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., totalitatea ideilor şi concepţiilor care exprimă, într-o formă teoretică, interesele şi aspiraţiile unei clase sau ale unei categorii sociale, determinate de condiţiile obiective ale existenţei acesteia; **~ motor** (v. -motor), adj., care intră în acţiune sub influenţa unei excitări cerebrale.

IDIO- "propriu, specific, individual". #1 gr. *idios* "particular, propriu, specific" > fr. *idio-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id*. > rom. *idio-.* #2 **~ androspor** (v. andro-, v. spor), adj. (despre plante inferioare) la care organele sexuale se formează pe ramuri separate; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază raportul biologic care există între un organism individual şi restul populaţiei; **~ blaste** (v. -blast), s.n.pl., celule cu forme, conţinut şi funcţii doosebite de ale celulelor învecinate; **~ blastic** (v. -blastic), adj. (despre cristale) dezvoltat în forma cristalografică proprie; **~ cinetic** (v. -cinetic), adj. (despre substanţe chimice) capabil să producă modificări în structura cromozomică a organismelor; **~ corologie** (v. coro-_1, v. -logie_1), s.f., studiul arealelor taxonilor consideraţi ca entităţi separate; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj. (despre minerale) cu culoare proprie; **~ cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom sexuat; **~ desmozomi**

(v. desmo-, v. -zom), s.m.pl., desmozomi care unesc celule de acelaşi tip; **~ ecologie** (v. eco-_1, v. -logie_1), s.f., ecologia organismelor individuale; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., nume colectiv pentru autogamie şi geitonogamie; **~ glosie,** s.f., vorbire ininteligibilă cauzată de omisiunea unor sunete, inversiuni sau substituiri; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a morfologiei individuale a cromozomilor; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., formă de dislalie, manifestată printr-un limbaj inventat, confuz şi neinteligibil; **~ morf** (v. **-**morf), adj. (despre minerale) care prezintă forme cristalografice specifice; **~ morfoză** (v. **-**morfoză), s.f., termen colectiv pentru modificările morfologice şi funcţionale speciale ale plantelor; **~ patie** (v. -patie), s.f., boală independentă de alte afecţiuni ale organismului, având propriile ei cauze; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., unitate activă şi formativă a citoplasmei, considerată ca având funcţii genetice; **~ terie** (v. -terie), s.f., monstruozitate vegetală esenţial deosebită de tipul şi de speciile înrudite; **~ tip** (v. -tip), s.n., ansamblul factorilor ereditari localizaţi în nucleu, citoplasmă sau în plastide; *sin.* structura genetică a unui individ; **~ top** (v. -top) s.n., biocor al unui individ vegetal sau animal; **~ trofic** (v. -trofic), adj., care îşi poate asigura propria nutriţie; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., aparat central al unui spermatocit, cuprinzând aparatul Golgi şi mitocodriile; *sin.* centrotecă.

IGNI- "foc, căldură". #1 L *ignis* "foc" > fr. *igni-,* germ. *id*., engl. *id*., it. *id*. > rom. *igni-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care adoră focul; **~ color** (v. -color), adj. (despre petale) de culoarea focului; **~ fug** (v. -fug), adj., s.n. (substanţă) care nu se aprinde; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce foc.

IHNO-, v. **ICNO-.**

IHTI-, v. **IHTIO-.** #2 **~ odont** (v. -odont), s.m., dinte fosil de peşte; **~ ornis** (v. -ornis), s.m., pasăre fosilă acvatică din cretacicul superior, cu aripi bine conformate, cu o creastă pe stern, care se hrănea cu peşti.

IHTIO- "peşte, pescuit". #1 gr. *ikhthys, (-yos)* "peşte" > fr. *ichtyo-,* germ. *ichthyo-,* engl. *id.,* it. *ictio-* > rom. *ihtio-*. #2 **~ col** (v. -col_3), s.n., clei de peşte utilizat la limpezirea vinurilor; **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu peşte; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., faptul de a se hrăni exclusiv cu peşte; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de peşti; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descrierea peştilor; **~ id** (v. -id), adj., în formă de peşte; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a peştilor; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., peşte fosil petrificat; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în ihtiologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul peştilor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare ştiinţifică a peştilor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument care

serveşte la măsurarea lungimii şi grosimii peştilor; **~ morf** (v. -morf), adj., cu formă sau cu aspect de peşte; **~ pag (ichtiopag)** (v. -pag), s.m., monstru compus din doi indivizi reuniţi prin regiunea hipogastrică; **~ patolog** (v. pato-, v. -log), s.m.,f., specialist în ihtiopatologie; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază bolile peştilor; **~ scop** (v. -scop), s.n., dispozitiv echipat cu un capac transparent de cristal, cu ajutorul căruia pot fi observate direct aglomeraţiile de peşti marini; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., anatomie a peştilor; **~ zaur (~ saur)** (v. -zaur), s.m., gen de reptile uriaşe acvatice din mezozoic, având corpul asemănător cu al peştilor.

ILEO- "ileon, ileal". #1 gr. *eilin* "a răsuci, a torsiona" > fr. *iléo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *ileo-.* #2 **~ coloplastie** (v. colo-_1, v. -plastie), s.f., interpunere chirurgicală a unei anse intestinale pe traiectul colonului, pentru refacerea continuităţii digestive; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune patologică a ileonului; **~ proctie** (v. -proctie), s.f., ileostomie*; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a ileonului; **~ rectocoloplastie** (v. recto-, v. colo-_1, v. -plastie), s.f., interpunere chirurgicală a unei anse ileale pe traiectul colonului, şi, parţial, al rectului, pentru restabilirea continuităţii digestive; **~ sigmoidostomie** (v. sigmoido-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între ileon şi colonul sigmoid; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a ileonului la piele; *sin*. ileoproctie; **~ transversostomie** (v. transverso-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între ileonul terminal şi colonul transvers.

ILI-, v. **ILIO-.** #2 **~ adelf** (v. -adelf), s.m., iliopag*.

ILIO- "şold, bazin, iliac". #1 L *ilia, (-lum)* "şold, pântece" > fr. *ilio-,* germ. *id.*, it. *id.* > rom. *ilio-*. #2 **~ pag** (v. -pag), s.m., monstruozitate bigemelară, în care feţii sunt uniţi prin regiunea iliacă; *sin*. iliadelf; **~ toracopag** (v. toraco-, v. -pag), s.m., monstruozitate bigemelară în care feţii sunt sudaţi prin regiunea toracică şi iliacă; **~ xifopag** (v. xifo-, v. -pag), s.m., monstruozitate bigemelară în care feţii sunt uniţi de la xifoid până la regiunea iliacă.

IMAGO- "imagine, reprezentare". #1 L *imago* "chip, imagine" > fr. *imago-* > rom. *imago-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul reprezentărilor pe care grupurile etnice şi le fac reciproc.

IMBRI- "ploaie". #1 L *imbrex* "olan, ţiglă" > fr. *imbri-* > rom. *imbri-.* #2 **~ fug** (v. -fug), adj. (despre materiale) care nu poate fi pătruns de ploaie.

IMNO- (HIMNO-) "imn, imnic". #1 gr. *hymnos* "cântec de biruinţă" > fr. *hymno-* > rom. *imno-, himno-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă a creării

poeziei imnice.

IMPLANTO- "implant, transplant dentar" #1 L tz. *implanto, (-are)* "a înfige, a planta" > fr. *implanto-* > rom. *implanto-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a stomatologiei care studiază implantele şi transplantele dentare.

IMUNO- "imun, imunitate". #1 L *immunis* "apărat, scutit" > fr. *immuno-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *imuno-.* #2 **~ electroforeză** (v. electro-, v. -foreză), s.f., adaptare a tehnicii electroforetice pentru imunizare; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce imunitate; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., teorie asupra legilor de dezvoltare şi de manifestare a rezistenţei la organismele animale şi vegetale; **~ hematologie** (v. hemato-, v. -logie_1), s.f., ramură a hematologiei care se bazează pe concepţia că o serie de hemopatii rezultă din acţiunea unor factori imunologici; **~ hemoliză** (v. hemo-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a hematiilor sub acţiunea anticorpilor antieritrocitari corespunzători; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fenomenele de imunitate; **~ osmoforeză** (v. osmo-, v. -foreză), s.f., metodă rapidă pentru identificarea virusurilor prin reacţii simulate de serologie şi de electroforeză; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., studiu al reacţiilor morbide provocate de apariţia unui antigen în organism; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament preventiv prin administrarea de seruri sau vaccinuri care conţin anticorpi sau antigeni.

INCLINO- "înclinaţie, deviaţie". #1 L *inclino, (-are)* „a se apleca, a se înclina" > fr. *inclino-,* engl. *id.* > rom. *inclino-.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Grafic în care se prezintă proiecţia pe plan orizontal a poziţiei unei găuri de sondă. **2.** Grafic pentru determinarea poziţiei pe care trebuie să o aibă turbina de foraj împreună cu deviatorul respectiv; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare şi înregistrare a poziţiei unei găuri de sondă sau a unghiului de înclinare; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină înclinarea unei nave sau a unui avion.

INDUCTO- "inducţie". #1 L *inductus* "condus; adus, introdus" > fr. *inducto-,* engl. *id.,* germ. *inducto-* > rom. *inducto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea curenţilor de inducţie; **~ termie** (v. -termie), s.f., producere de căldură cu ajutorul inducţiei electromagnetice.

INFANTI- „copil, prunc". #1 L *infans, (-ntis)* "copil" > fr. *infanti-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *infanti-.* #2 **~ cid** (v. -cid), s.n., ucidere de către mamă a copilului imediat după naştere; *sin.* pruncucidere.

INFARCTO- "infarct". #1 L *infarctus* „astupat" > fr. *infarcto-* > rom. *infarcto-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce un infarct.

INFUNDIBULI- "coş, pâlnie". #1 L *infundibulum* "pâlnie, coş de moară" > fr.

infundibuli-, engl. *id.* > rom. *infundibuli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre organe) în formă de pâlnie.

INFUNDIBULO- "infundibul anatomic". #1 L *infundibulum* "pâlnie, coş" > fr. *infundibulo-* > rom. *infundibulo-.* #2 **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în infundibulotomiile pulmonare; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de incizie a infundibulului arterei pulmonare îngustate.

INI-, v. **INIO-.** #2 **~ encefal** (v. -encefal), s.m., malformaţie fetală caracterizată printr-o fisură occipitală a craniului cu protruzia substanţei creierului; **~ ops** (v. -ops), s.m., tip de cefalotoracopag la care fuzionarea capetelor nu este totală, existând două feţe opuse.

INIO- „inion, occipital". #1 gr. *inion* "spatele capului" > fr. *inio-,* engl. *id.* > rom. *inio-.* #2 **~ pag** (v. -pag), s.m., monstruozitate gemelară dublă, constând în unirea indivizilor prin oasele occipitale.

INO- "febră, tendon, fibros, muscular". #1 gr. *is, inos* "fibră" > fr. *ino-,* germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *ino*-. #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă a ţesutului conjunctiv; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe acoperite cu păr; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă prozenchimatică a ţesutului fibros; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze fibroase; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce fibre musculare; **~ glie** (v. -glie), s.f., nevroglie fibroasă; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune fibroasă; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., proces de coagulare al fibrinei; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., induraţie sau sclerozare care apare ca urmare a dezvoltării excesive a ţesutului fibros; **~ trop** (v. -trop), adj., relativ la contractilitatea fibrei musculare.

INSECTI- "insectă". #1 L *insectum* "insectă" > fr. *insecti-,* engl. *id.,* germ. *insekti-* > rom. *insecti*-. #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care distruge insectele; **~ fer** (v. -fer), adj., purtător de insecte; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de insectă; **~ fug** (v. -fug), adj., s.n. (substanţă) care îndepărtează insectele dăunătoare prin miros, gust sau culoare; **~ vore** (v. -vor), adj., s.n. pl. **1.** Adj. Care se hrăneşte cu insecte. **2.** S.n.pl. Ordin de mamifere mici, cu dinţii ascuţiţi, a căror hrană principală o constituie insectele.

INTEGRO- "total, integral". #1 L *integer, (-gra), (-grum)* "tot, complet, întreg" > fr. *intégro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *integro-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru calcularea ariei unei figuri plane, a volumului unei figuri de revoluţie etc.

INTENSI- "intensitate". #1 L *intensus* "întins, încordat" > fr. *intensi-*, germ. *id.* > rom. *intensi-*. #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat care permite

măsurarea intensităţii unei radiaţii.

IO- "otravă, otrăvire". #1 gr. *ios* "venin, otravă" > fr. *io-,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *io-*. #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a fi otrăvit.

IOD-, v. **IODO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţa iodului în sânge; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţa iodului în urină.

IODO- "iod, iodic". #1 gr. *iodes* "violet" > fr. *iodo-,* engl. *id.* > rom. *iodo-.* #2 **~ filie** (v. -filie_1), s.f., afinitate a unor plante faţă de iod şi de compuşii săi; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblu de procedee chimice de dozare cantitativă a diferitelor substanţe care pot reacţiona cu o soluţie de iod; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a iodului în scop terapeutic; **~ ventriculografie** (v. ventriculo-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de evidenţiere a cavităţilor ventriculare ale inimii cu ajutorul unei substanţe de contrast iodate.

IONO- "ioni, ionizare". #1 gr. *ion* "migrator, călător" > fr. *iono-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *iono-.* #2 **~ fon** (v. -fon), s.n., dispozitiv radiofonic care transformă direct energia electromagnetică în unde sonore, prin oscilaţiile unei coloane de gaze ionizate; **~ foreză** (v. -foreză), s.f., introducere în organism a unor substanţe medicamentoase cu ajutorul ionizărilor prin curent continuu; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu radiochimiografic bazat pe variaţiile de intensitate a fasciculului de raxe X, în urma trecerii lui printr-un organ în activitate; **~ gramă** (v. -gram), s.f., oscilogramă ridicată de o staţiune ionosferică, indicând înălţimea aparentă de reflexie a undelor în funcţie de frecvenţă; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de prospecţiune radiometrică folosită la măsurarea ionizării aerului de către radiaţiile radioactive; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument folosit pentru determinarea radaţiilor ionizate. **2.** Aparat cu care se determină concentraţia de ioni de hidrogen a unei soluţii; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat superior al atmosferei care este alcătuit din gaze rarefiate şi puternic ionizate; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., introducere în organism a ionilor medicamentoşi.

IONTO- "ionizare". #1 gr. *ion, iontos* "care migrează, călător" > germ. *ionto-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *ionto-.* #2 **~ foreză** (v. -foreză), s.f., introducere în organism a unor substanţe medicamentoase cu ajutorul ionizărilor prin curent electric continuu.

IPSI, v. **HIPSI-.**

IPSO-, v. **HIPSO-.**

IRENO- "pace". #1 gr. *eirene* "pace" > fr. *iréno-,* it. *id.* > rom. *ireno-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a politologiei care studiază măsurile care

asigură menţinerea sau restabilirea păcii.

IRID-, v. **IRIDO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a unei porţiuni din iris; **~ elcoză** (v. -elcoză), s.f., ulceraţie a irisului; **~ emie** (v. -emie), s.f., hemoragie a irisului; **~ eremie** (v. -eremie), s.f., absenţa congenitală a irisului; **~ oncoză** (v. -oncoză), s.f., creştere anormală a irisului.

-IRIDIE "iris, iridian". #1 gr. *iris, iridos* "curcubeu" > fr. *-iridie,* germ. *id.*, it. *-iridia* > rom. *-iridie.*

IRIDO- "iris, iridian". #1 gr. *iris, iridos* "curcubeu" > fr. *irido-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *irido-*. #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a irisului; **~ deză** (v. -deză), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a irisului de cornee; **~ doneză** (v. -doneză), s.f., mişcare tremurătoare a irisului datorită lipsei de suport a cristalinului; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în iridologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., metodă de diagnosticare prin cercetarea irisului şi a pupilei; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., ramolire a irisului; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a irisului; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare anormală în jos a irisului; **~ rexă** (v. -rexă), s.f., operaţie chirurgicală de dezlipire a irisului de cristalin; *sin.* iridorexie; **~ rexie** (v. -rexie), s.f., iridorexă*****; **~ sclerotomie** (v. sclero-, v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a irisului şi a sclerei oculare; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat pentru examinarea irisului; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a irisului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a irisului.

IRIGO- "irigaţie, irigare". #1 L *irrigo, (-are)* "a uda, a scălda" > fr. *irrigo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *irigo-.* #2 **~ scopie** (v. -scopie), s.f., procedeu de examinare radiologică a colonului după introducerea unei substanţe de contrast pe cale rectală.

ISCHI-, v. **ISCHIO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., nevralgie sciatică.

ISCHIO- "şold, ischion, bazin". #1 gr. *iskhion* "şold" > fr. *ischio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *ischio-*. #2 **~ mel** (v. -mel_1), s.m., făt teratologic cu un membru supranumerar ataşat de regiunea ischiatică; **~ pag** (v. -pag), s.m., monstruozitate bigemelară în care feţii sunt uniţi prin regiunea lor sacrală sau ischiatică; **~ pagie** (v. -pagie), s.f., anomalie care caracterizează monştrii ischiopagi; **~ pubiotomie** (v. pubio-, v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală obstetricală, constând în secţionarea ischionului, a pubisului şi a arcadei crurale; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., rezecţie chirurgicală a osului ischion.

ISCNO- "subţire, fragil". #1 gr. *iskhnos* "subţire" > fr. *ischno-* > rom. *iscno-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe fragile; **~ stil** (v. -stil), adj., cu stile

subţiri.

ISCO-, v. **ISHO-.**

ISHO- (ISCO-) "defect, deficienţă". #1 gr. *iskhein* "a reţine, a opri" > fr. *ischo-*, germ. *id.*, it. *isco-* > rom. *isho-, isco-.* #2 **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., tulburare de vorbire, caracterizată prin pronunţie ezitantă şi prin repetarea unor silabe; *sin.* bâlbâială.

ISO-, v. **IZO-.**

ISTEREZI-, v. **HISTEREZI-.**

ISTERO-_1, v. **HISTERO-_1.**

ISTERO-_2, v. **HISTERO-_2.**

ISTMO- "văl palatin, gât". #1 gr. *isthmos* "gât, gâtlej" > fr. *isthmo-*, germ. *id.,* it. *istmo- >* rom. *istmo-.* #2 **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a vălului palatului.

ISTO-, v. **HISTO-.**

ISTORIO- (HISTORIO-) "istorie, evoluţie istorică". #1 gr. *historia* "povestire, naraţiune" > fr. *historio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *istorio-, historio-*. #2 **~ graf** (v. -graf), s.m. **1.** Persoană însărcinată în mod oficial să scrie istoria unei epoci, a unei domnii. **2.** S.m. Specialist în domeniul istoric; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul evoluţiei concepţiilor istorice şi a operelor istorice. **2.** Totalitate a scrierilor istorice dintr-o anumită ţară, dintr-o anumită perioadă de timp etc.; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., historiogramă*.

ITEO- "salcie". #1 gr. *itea, (-eos)* "salcie" > fr. *itéo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *iteo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu ştiinţific al salciei.

ITI- "drept, corect". #1 gr. *ithys* "drept" > fr. *ithy-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *iti-*. #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze drepte şi rigide.

IULI- "amenţi, mâţişori". #1 L *iuli, (-orum)* "mâţişori" > fr. *iuli-* > rom. *iuli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., purtător de amenţi; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori dispuse în formă de mâţişori; **~ form** (v. -form), adj., în formă de mâţişor.

IZ-, v. **IZO-.** #2 **~ alobară** (v. alo-, v. -bar), s.f., curbă care uneşte pe o hartă meteorologică punctele în care presiunea atmosferică a variat de la aceeaşi cantitate între două observaţii consecutive; **~ alotermă** (v. alo-, v. -term), s.f., curbă care uneşte punctele de pe pământ în care variaţiile temperaturii aerului sunt egale într-un timp dat; **~ odont** (v. -odont), adj., care are dinţi egali; **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f., dentiţie formată din acelaşi fel de dinţi.

IZO- (ISO-) "egal, identic, asemănător, acelaşi". #1 gr. *isos* "la fel, asemenea, egal" > fr. *iso-*, germ. *id.,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *izo-, iso-*. #2 ~

anizosindeză (v. anizo-, v. -sindeză), s.f., sinapsă parţială în meioza aloploizilor segmentali, cu cromozomi parţial omologi; **~ bafie** (v. -bafie), s.f., caracteristică a unui corp care nu reflectă decât o singură culoare; **~ bar (isobar)** (v. -bar), adj., s.f. **1.** Adj. Cu presiune constantă. **2.** Adj. (Despre substanţe chimice) Cu aceeaşi greutate atomică, dar cu numere atomice diferite. **3.** S.f. Linie care uneşte pe o hartă sau pe o diagramă punctele cu aceeaşi presiune; **~ bată** (v. -bat_1), adj., s.f. **1.** Adj. De aceeaşi adâncime. **2.** S.f., Linie care uneşte pe o hartă geologică sau marină punctele cu aceeaşi adâncime; **~ bază** (v. -bază), s.f., linie care uneşte pe o hartă punctele în care un strat geologic apare la aceeaşi altitudine; **~ brontă** (v. -brontă), s.f., linie care uneşte pe o hartă punctele în care tunetul produs într-un anumit loc este auzit cu aceeaşi intensitate; **~ carp** (v. -carp), adj. (despre flori) la care numărul carpelelor este egal cu cel al elementelor periantului; **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., asociaţie vegetală cu fizionomie asemănătoare din cauza condiţiilor ecologice similare; **~ cerc (isocerc)** (v. -cerc), adj. (despre înotătoare) la care ambii lobi au un număr egal de radii; **~ chimen (izohimen)** (v. -chimen), adj., s.f. **1.** Adj. Cu temperatură medie de iarnă egală. **2.** S.f. Linie care uneşte punctele de pe suprafaţa terestră cu aceeaşi temperatură medie în timpul iernii; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre flori) cu număr egal de piese în fiecare verticil; **~ clin** (v. -clin), adj., s.f. **1.** Adj. Cu aceeaşi înclinaţie. **2.** S.f. Linie care uneşte pe hartă punctele cu aceeaşi înclinaţie magnetică; **~ cont** (v. -cont), adj. (despre organisme) cu cili sau flageli de aceeaşi lungime; **~ cor (isocor)** (v. -cor), adj., s.f. **1.** Adj. (Despre transformări de stare) Care se face la un volum constant. **2.** S.f. Linie de-a lungul căreia un sistem fizic are acelaşi volum; **~ corie** (v. -corie_1), s.f., egalitate a pupilelor la ambii ochi; **~ crom (isocrom)** (v. -crom), adj. (despre două lumini) care produce aceeaşi senzaţie de culoare când acţionează simultan asupra vederii; **~ cromatic** (v. -cromatic) adj. **1.** De culoare uniformă. **2.** Sensibil la toate culorile spectrului; **~ cromazie** (v. -cromazie), s.f., coloraţie analoagă a unor obiecte; **~ cromocentric** (v. cromo-, v. -centric), adj. (despre nuclei) cu număr egal de cromocentre şi cromozomi; **~ cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom cu braţe omoloage, identice genetic; **~ cron (isocron)** (v. -cron), adj., s.f. **1.** Adj. (Despre fenomene) Care se repetă la intervale de timp egale. **2.** S.f. Linie care uneşte punctele egal depărtate în timp de un punct dat; **~ dactil** (v. -dactil), adj., cu degete egale; **~ dimorf (isodimorf)** (v. di-, v. -morf), adj. (despre compuşi izomorfi) care are proprietatea de a forma cristale mixte;

~ dinamă (v. -dinam), s.f., curbă care uneşte punctele cu aceeaşi intensitate a câmpului magnetic terestru; **~ dinamie** (v. -dinamie), s.f., identitate de valoare energetică a două sau mai multe alimente; **~ dizomie** (v. di-, v. -zomie), s.f., dizomie uniparentală cu secvenţe de alele identice; **~ drom** (v. -drom), s.n., parelelometru dentar de tip special; **~ fag** (v. -fag), adj., cu un singur fel de nutriţie; **~ fază** (v. -fază), s.f., curbă care reprezintă izotermele şi izobarele coincidente pe o diagramă de stare presiune-volum a unui sistem fizico-chimic format dintr-un singur component cu două faze coexistente; **~ fen** (v. -fen), adj. **1.** Care este derivat din acelaşi fenotip. **2.** Cu aceeaşi periodicitate biologică în fenologie; **~ fenă** (v. -fen), s.f., linie care uneşte punctele cu aceeaşi dată de apariţie a fenofazei; **~ fenogamie** (v. feno-, v. -gamie), s.f., fecundaţie între indivizi fenotipic asemănători; **~ fenotipie** (v. feno-, v. -tipie), s.f., situaţie în care mai multe gene independente să condiţioneze acelaşi caracter normal sau patologic, indiferent dacă genele se transmit recesiv; **~ file** (v. -fil_2), adj., s.f.pl. (plante) care formează un singur fel de frunze; **~ filie** (v. -filie_2), s.f., situaţie în care toate frunzele unei plante sunt asemănătoare; *sin.* monomorfism foliar; **~ fonă** (v. -fon), s.f., curbă care uneşte punctele cu acceaşi viteză de propagare a sunetului în apa de mare; **~ fotic** (v. -fotic), adj. (despre frunze) care este expus uniform la lumină; **~ gam** (v. -gam), adj. (despre vegetale) la care elementele de reproducere sunt asemănătoare; **~ gamă** (v. -gam), s.f., linie care uneşte punctele de egală valoare ale acceleraţiei gravitaţiei; **~ gametange** (v. gamet-, v. gameto-, v. -ange), s.m., gametange masculin asemănător din punct de vedere morfologic cu cel feminin; **~ gametangiogamie** (v. gamet-, v. gameto-, v. angio-, v. -gamie), s.f., proces de unire a doi gametangi; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., fecundaţie prin unirea a doi gameţi identici sub raport morfologic, dar sexual diferiţi sub aspect fiziologic; *sin.* izogamogonie; **~ gamogonie** (v. gamo-, v. -gonie), s.f., izogamie*; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** (Despre ţesuturi) Care are aceeaşi origine embrionară cu un alt ţesut. **2.** (Despre gemenii monozigoţi) Identic din punct de vedere genetic şi fenotipic; **~ genetic** (v. -genetic), adj. **1.** (Despre organisme) Cu aceeaşi origine genetică. **2.** (Despre organisme) Derivat din acelaşi genotip; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre un grup de indivizi) care posedă acelaşi genotip; **~ genotip** (v. geno-_1, v. -tip), s.n., tip botanic cu două nume genetice; **~ geotermă** (v. geo-, v. -term), s.f., linie care uneşte toate punctele terestre cu aceeaşi temperatură medie a solului; **~ gin** (v. -gin), adj. **1.** Cu pistile similare. **2.** Cu carpele în număr egal cu cel al

sepalelor; **~ glosă** (v. -glosă), s.f., linie care arată pe o hartă limitele teritoriale ale unei particularităţi de limbă; **~ gnat** (v. -gnat), adj. (despre dinţi) care are creste alveolare egale; **~ gon (isogon)** (v. -gon_2), adj., s.f. **1.** Adj. Cu unghiuri egale. **2.** S.f. Linie care trece prin punctele terestre de egală declinaţie magnetică; **~ graf (isograf)** (v. -graf), s.n., interpolator de curbe de nivel; **~ halin** (v. -halin), adj., s.f. **1.** Adj. Cu aceeaşi salinitate. **2.** S.f. Curbă care uneşte punctele cu aceeaşi salinitate marină; **~ hasmă** (v. -hasmă), s.f., linie care uneşte pe o hartă punctele cu aceeaşi frecvenţă de apariţie a aurorelor polare; **~ helie** (v. -helie), s.f., procedeu fotografic de separaţie a tonurilor; **~ hemoliză** (v. hemo-, v. -liză), s.f., fenomen de dezintegrare a hematiilor provenite de la o anumită specie, de către serul unor indivizi din aceeaşi specie; **~ hemoterapie** (v. hemo-, v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic bazat pe folosirea sângelui obţinut de la un animal din cadrul aceleiaşi specii; **~ hietă** (v. -hietă), s.f., curbă care uneşte punctele de pe suprafaţa terestră unde cad cantităţi egale de apă provenită din precipitaţii; **~ hipsă** (v. -hipsă), s.f., curbă care uneşte pe hartă punctele cu aceeaşi altitudine; **~ halogamie** (v. halo-, v. -gamie), s.f., conjugare a gameţilor complet identici ca formă şi sexualitate; **~ iconie** (v. -iconie), s.f., egalitate de mărime a imaginilor retiniene la ambii ochi; **~ log** (v. -log), adj. (despre substanţe chimice) cu o compoziţie analoagă; **~ mer** (v. -mer), adj. **1.** Care prezintă izomerie. **2.** (Despre flori) Cu acelaşi număr de elemente omoloage în componenţa unui ciclu. **3.** (Despre factori ereditari) Repartizat în aceeaşi proporţie; **~ merie** (v. -merie), s.f. **1.** Însuşire a unor substanţe de a avea proprietăţi fizice şi chimice deosebite, deşi au moleculele alcătuite dintr-un număr identic de atomi. **2.** Însuşire a nucleelor atomice ale aceluiaşi element chimic de a avea stări de energie şi, deci, proprietăţi radioactive diferite. **3.** Egalitate a segmentelor sau a părţilor omoloage la organele aceleiaşi specii. **4.** Influenţă egală a factorilor ereditari; **~ merogamie** (v. mero-, v. -gamie), s.f., proces de copulaţie a doi gameţi identici sub aspect morfologic, dar sexual diferiţi sub aspect fiziologic; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., însuşire a cristalelor de a avea dimensiuni egale în toate direcţiile; **~ metropie** (v. metr-_2, v. metro-_2, v. -opie), s.f., anomalie a refracţiei oculare egală la ambii ochi; **~ morf (isomorf)** (v. -morf), adj. **1.** (Despre substanţe) Care prezintă identitate de structură. **2.** (Despre cristale) Asemănător ca formă. **3.** (Despre organisme sau organe) Care se aseamănă din punct de vedere morfologic; **~ morfie (isomorfie)** (v. -morfie), s.f., proprietate a substanţelor cu compoziţie chimică diferită, dar cu structură înrudită, de a

se prezenta în aceleaşi forme structurale cristalografice; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f. **1.** Uniformitate morfogenetică. **2.** Regenerare a organului vegetal în forma iniţială; **~ nefă** (v. -nefă), s.f., linie care uneşte pe o hartă punctele cu aceeaşi nebulozitate; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., analogie în modul de cristalizare; **~ osmie** (v. -osmie_2), s.f., izotonic* (1); **~ pagă (isopagă)** (v. -pagă), s.f., linie care uneşte pe o hartă punctele de pe cursurile de apă cu aceeaşi durată a podului de gheaţă; **~ patie** (v. -patie), s.f., homeopatie care utilizează diluţii din chiar agentul patogen; **~ pectă** (v. -pectă), s.f., linie care uneşte pe hartă punctele în care îngheţul apei se produce în aceeaşi zi; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale egale; **~ picnă (isopicnă)** (v. -picnă), s.f. **1.** Curbă care uneşte pe o hartă toate punctele de egală densitate a apei oceanice. **2.** Linie de-a lungul căreia un sistem fizico-chimic are aceeaşi densitate; **~ picnoză** (v. -picnoză), s.f., condiţie în care autozomii manifestă aceeaşi stare de condensare în tot cursul diviziunii celulare; **~ pieză** (v. -pieză), s.f., linie care uneşte, pe o hartă, punctele cu aceeaşi presiune a zăcământului petrolifer la un moment dat; **~ pletă** (v. -pletă), s.f., linie care uneşte pe o hartă punctele de egală valoare ale diverselor elemente meteorologice; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., ordin de crustacee acvatice sau terestre, cu şapte segmente toracice şi cu toate picioarele la fel conformate; **~ polimorf (isopolimorf)** (v. poli-, v. -morf), adj., care prezintă izopolimorfie; **~ polimorfie** (v. poli-, v. -morfie), s.f., proprietate a unor substanţe sau a unor minerale de a cristaliza în forme diferite; **~ poliploid** (v. poliplo-, v. **-**id), adj. (despre un organism) care este poliploid cu un număr par de seturi cromozomiale; **~ poră** (v. -por), s.f., linie care uneşte punctele de egală variaţie a unui element fizic ca salinitatea, declinaţia etc.; **~ ptere** (v. -pter), s.f.pl., ordin de insecte polimorfe cu corpul moale, cu mandibule puternice şi cu aripi egale, incluzând termitele; **~ ritmie** (v. -ritmie), s.f., stare a fenomenelor cardiologice care apar şi se repetă în acelaşi ritm; **~ schizomere** (v. schizo-, v. -mer), s.n.pl., endonucleaze restrictive, produse de organisme diferite, care recunosc aceeaşi secvenţă de nucleotide; **~ scop (isoscop)** (v. -scop), s.n., tub electronic în care condensatorul orticonului e înlocuit printr-un dispozitiv generator de câmp magnetic; **~ seistă** (v. -seistă), s.f., linie care uneşte pe o hartă punctele cu aceeaşi intensitate ale unui cutremur de pământ; **~ sindeză** (v. -sindeză), s.f., sinapsă a cromozomilor cu aceeaşi origine în meioza alopoliploizilor; **~ spor** (v. -spor), adj., s.m.pl. **1.** adj. Care formează spori identici din punct de vedere morfologic. **2.** S.m.pl. Spori identici care se găsesc la plantele inferioare; **~ sporie** (v. -

sporie), s.f., însuşire a unor plante de a produce izospori; **~ stazie** (v. -stazie), s.f., teorie potrivit căreia între diversele compartimente ale scoarţei terestre ar exista un echilibru relativ datorită diferenţelor de densitate ale materialelor lor; **~ stemon** (v. -stemon), adj. (despre flori) la care numărul staminelor este egal cu acela al petalelor sau sepalelor; **~ stenurie** (v. sten-, v. steno-, v. -urie), s.f., condiţie în care se elimină o urină finală cu presiune osmotică constantă; **~ steră** (v. -ster), s.f., linie în diagrama unui sistem fizico-chimic pentru care volumul specific al sistemului care se transformă rămâne constant; **~ sterie** (v. -sterie), s.f., proprietate a unor substanţe de a avea aceleaşi structuri spaţiale fără să aibă compoziţii chimice identice; **~ stih** (v. -stih), adj. (despre rădăcini) cu serii sau rânduri egale; **~ stil** (v. -stil), adj., cu stile uniforme; **~ tahă (isotahă)** (v. -tahă), s.f., linie care uneşte punctele unui curs de apă, unde aceasta arată aceeaşi viteză; **~ teră** (v. -teră), s.f., linie care uneşte punctele cu aceeaşi căldură medie în timpul verii; **~ term** (v. -term), adj., s.f. **1.** Adj. Cu aceeaşi temperatură medie. **2**. S.f. Curbă care uneşte pe o hartă punctele cu aceeaşi temperatură medie; **~ termobată** (v. termo-, v. -bat_1), s.f., curbă care uneşte punctele cu aceeaşi temperatură a apei de mare în adâncime; **~ termognozie** (v. termo-, v. -gnozie), s.f., sensibilitate patologică în care durerea, frigul etc. sunt percepute ca senzaţii de căldură; **~ tip** (v. -tip), adj., s.n. **1.** Adj. Care prezintă izotopie. **2.** S.n. Tip al unei specii de plantă pentru două sau mai multe areale geografice; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., proprietate a unor substanţe chimice de a cristaliza în aceleaşi forme, fără a forma cristale mixte; **~ tom** (v. -tom), adj., care este ramificat sau despicat uniform; **~ tomie (isotomie)** (v. -tomie), s.f. **1.** Tip de ramificaţie în două sau mai multe ramuri egale. **2.** Diviziune a unui organ în două părţi egale; **~ tonic** (v. -tonic), adj., cu aceeaşi soluţie osmotică; **~ tonie** (v. -tonie), s.f. **1.** Calitate a mai multor soluţii de a avea aceeaşi presiune osmotică; *sin*. izoosmie. **3.** Proprietate a unor nuclee atomice de a avea acelaşi număr de neutroni; **~ top (isotop)** (v. -top), s.m., element chimic având aceleaşi proprietăţi fizico-chimice, dar masă atomică diferită; **~ topie** (v. -topie), s.f., proprietate a unor elemente chimice de a fi formate din mai mulţi izotopi stabili sau radioactivi; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre corpuri) care are aceleaşi proprietăţi fizice identice în toate direcţiile; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., însuşire a unui corp de a fi izotrop; **~ zime** (v. -zimă), s.f., forme moleculare multiple ale aceleiaşi enzime.

JEJUNO- "jejun, jejunal". #1 L *jejunum [intestinum]* "[intestin] flămând" > fr.

jéjuno-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *jejuno-.* #2 **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a jejunului; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere operatorie a unei anse jejunale la piele.

JUBI- „coamă". #1 L *jubo* "coamă, plete, creastă" > fr. *jubi-* > rom. *jubi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre inflorescenţe) în formă de coamă.

JURI- "drept, juridic". #1 L *jus, juris* "drept" > fr. *juri-* > rom. *juri-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., tehnica măsurării capacităţii de elaborare a unei norme de drept şi a eficienţei ei juridice în conştiinţa socială a unei comunităţi etnice.

KELO-, v. **CHELO-_2.**

KENO-, v. **CHENO-_2.**

KERATO-, v. **CHERATO-.**

KERDO- „zgomot". #1 gr. *kerdos* "câştig, agoniseală" > fr. *kerdo-* > rom. *kerdo-*. #2 **~ metru** (v. metru_1), s.n. aparat pentru măsurarea nivelului de zgomot pe liniile telefonice.

KILO- „o mie, de o mie de ori". #1 gr *khilioi* „o mie" > fr. *kilo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *kilo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.m. unitate de măsură pentru lungimi egală cu o mie de metri.

KIMO-, v. **CHIMO-.**

KINETO-, v. **CHINETO-.**

-KINEZĂ, v. **-CHINEZĂ.**

KINEZI-, v. **CHINEZI-.**

-KINEZIE, v. **-CHINEZIE.**

KINEZIO-, v. **CHINEZIO-.**

KINO-, v. **CHINO-_1.**

LABI-, v. **LABIO-.** #2 **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f., raport de ocluziune în care dinţii incisivi frontali de pe arcada superioară se întâlnesc pe marginea incisivă cu cei de pe arcada inferioară.

LABIDO- "cleşte, cârlig". #1 gr. *labis, (-idos)* „cleşte, gheară" > fr. *labido-,* engl. *id.* > rom. *labido-.* #2 **~ for** (v. -for), adj., care este înzestrat cu cleşti; **~ saur** (v. -saur), s.m., reptilă cotilosauriană carnivoră din permianul superior, având dinţii anteriori sub formă de cârlige.

LABIRINT-, v. **LABIRINTO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectornie), s.f., excizie chirurgicală a labirintului; **~ odonţi** (v. -odont), s.m.pl., grup de amfibieni fosili din triasic, care se caracterizează prin structura complicată a dinţilor.

LABIRINTI- "labirint, sinuos". #1 L *labyrinthus* "labirint" > fr. *labyrinthi-,* engl. *id.* > rom. *labirinti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de labirint.

LABIRINTO- „labirint, parte a urechii interne" #1 gr. *labyrinthos* "labirint" >

fr. *labyrintho-,* engl. *id.* > rom. *labirinto-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de perforare a labirintului.

LABRO- "care înglobează". #1 gr. *labros* "avid, lacom" > fr. *labro-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *labro-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă granuloasă bazofilă, prezentă în ţesutul conjunctiv, având rol fagocitar, înglobând particule străine.

LACERTI- "şopârlă". #1 L *lacerta* "şopârlă" > fr. *lacerti-,* engl. *id.* > rom. *lacerti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de şopârlă.

LACINI- "despicat în fâşii, laciniat". #1 L *lacinia* "fâşie, franj" > fr. *lacini-,* engl. *id.* > rom. *lacini-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori care prezintă crestături adânci şi inegale; **~ form** (v. -form), adj. (despre organe vegetale) în formă de fâşii înguste şi inegale.

LACO- "cavitate, suc lacrimal". #1 gr. *lakkos* "fosă, rezervor" > fr. *laceo-,* engl. *id.* > rom. *laco-.* #2 **~ dacriostomie** (v. dacrio-, v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de restabilire a drenajului între sacul conjuctival şi sacul lacrimal; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., masă de rocă eruptivă în formă de ciupercă, produsă de fenomenele vulcanice care nu au atins suprafaţa; **~ rinostomie** (v. rino-, v. -stomie), s.f., restabilire chirurgicală a drenajului între sacul lacrimal şi mucoasa pituitară.

LACRIMI- „lacrimă". #1 L *lacrimo* "lacrimă" > fr. *lacrimi-* > rom. *lacrimi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de lacrimă.

LACRIMO- „lacrimă, secreţie lacrimală". #1 L *lacryma* "lacrimă" > fr. *lacrymo-* > rom. *lacrimo-.* #2 **~ gen** (v. -gen), adj., care determină secreţia lacrimală.

LACTI- "lapte, latex, lăptos, alb". #1 L *lac, lactis* "lapte" > fr. *lacti-,* engl. *id.* > rom. *lacti-.* #2 **~ color** (v. -color), adj., care este alb ca laptele; **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine latex sau suc lăptos; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de lapte; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce lapte **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu lapte.

LACTO- "lapte, latex, lactic, lactescent". #1 L *lac, lactis* "lapte" > fr. *lacto-,* engl. *id.,* germ. *lakto-* > rom. *lacto-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., substanţă organică dulce, compusă din glucoză şi galactoză, extrasă din lapte; **~ butirometru** (v. butiro-, v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea cantităţii de unt conţinut în lapte; **~ crom** (v. -crom), s.m., pigment albastru din lapte; **~ densimetru** (v. densi-, v. -metru_1), s.n., aparat care serveşte la măsurarea densităţii laptelui; *sin.* lactometru; **~ gen** (v. -gen_1), adj., s.m. (substanţă) care stimulează lactaţia; *sin.* lactogenetic; **~ genetic** (v. -genetic), adj., lactogen*; **~ metru** (v. -metru_1), s.n.,

lactodensimetru*; **~ rec** (v. -rec), s.f., eliminare continuă a laptelui din mameloane; **~ scop** (v. -scop), aparat cu care se determină conţinutul de grăsime din lapte; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metoda terapeutică bazată pe utilizarea laptelui, injectat sub piele; **~ viscozimetru** (v. viscozi-, v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină gradul de vâsciozitate a laptelui.

LAG-, v. **LAGO-.** #2 **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., stare patologică a pleoapei superioare care nu acoperă complet globul ocular; *sin.* ochi de iepure.

LAGENI- "carafă, butelie". #1 L *lagena* "vas umflat, carafă" > fr. *lagéni-,* engl. *id*. > rom. *lageni-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre organe) în formă de butelie.

-LAGNIE „raport sexual". #1 gr. *lagneia* "dorinţă sexuală, voluptate" > fr. -*lagnie,* engl. *-lagny,* it. *-lagnia* > rom. *-lagnie.*

LAGO- „iepure-". #1 gr. *lagos* "iepure" > fr. *lago-* > it. *id.,* engl. *id*. > rom. *lago-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., cu cap de iepure; **~ morfe** (v. -morf), s.f.pl., ordin de mamifere rozătoare de talie mijlocie, caracterizate prin prezenţa a două perechi de incisivi pe maxilar şi a unei perechi pe mandibulă, cuprinzând iepurii; **~ stom** (v. -stom), s.n., malformaţie congenitală în care buza superioară este crestată ca la iepure; *sin*. buză de iepure.

-LALIE "pronunţare, articulare". #1 gr. *lalia* "vorbire, discuţie" > fr. *-lalie,* germ. *id*., engl. *-lalia*, it. *id*. > rom. *-lalie.*

LALO- "vorbire, pronunţie". #1 gr. *lalo, (-ein)* "a vorbi" > fr. *lalo-,* germ. *id*., it. *id*., engl. *id*. > rom. *lalo-.* #2 **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune patologică a vorbirii; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a muşchilor vorbirii.

LAMBDO- "litera grecească lambda". #1 gr. *lambda* "litera lambda" > fr. *lamdo-,* engl. *id.* > rom. *lambdo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj. (despre sutură) de forma literei lambda.

LAMELI- "lamelă, membrană, lamelar, lamelat". #1 L *lamella* "lamă mică" > fr. *lamelli-,* engl. *id.* > rom. *lameli-.* #2 **~ corn** (v. -corn) adj. (despre insecte) care are antenele terminate prin prelungiri lamelare; **~ fer** (v. -fer), adj. (despre plante) prevăzut cu lamele; **~ form** (v. -form), adj. **1.** În formă de prelungire lamelară. **2.** (Despre roci) Dispus în straturi subţiri; **~ rostre** (v. -rostru), s.f.pl., subordin de păsări palmipede, al căror cioc este acoperit de o membrană lamelată.

LAMIN-, v. **LAMINO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală

a apofizelor vertebrale.

LAMINO- "lamă vertebrală, apofiză". #1 L *lamina* "foaie de metal, lamă" > fr. *lamino-,* engl. *id*. > rom. *lamino-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de secţionare a lamelor vertebrale.

LAMPADO- "flacără, faclă". #1 gr. *lampas, (-ados)* "flacără, torţă, făclie" > fr. *lampado-* > rom. *lampado-.* #2 **~ for** (v. -for), s.m., purtător de făclie la ceremoniile antice greceşti.

LAMPRO- "lucios, lucitor". #1 gr. *lampros* "strălucitor, lucios" > fr. *lampro-,* germ. *id.,* it. *id*., engl. *id*. > rom. *lampro-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe lucioase; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze lucioase; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe lucitoare.

LANCI- "vârf de lance". #1 L *lancea* "lance, suliţă" > engl. *lanci-* > rom. *lanci-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre organe vegetale) în formă de vârf de lance; lanceolat.

LANI- „lână, lânos, păros, pilos". #1 L *lana* "lână" > fr. *lani-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *lani-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. **1.** Adj. (Despre plante) Care este acoperit cu peri moi şi lânoşi. **2.** Adj. Care poartă lână; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori păroase.

LAO- "popor". #1 gr. *laos* "popor" > fr. *lao-,* germ. *id*., engl. *id*. > rom. *lao*-. #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul tematic şi metodologic al antichităţilor etnice ale fiecărui popor.

LAPARO- "abdomen, abdominal, ventral". #1 gr. *lapara* "abdomen" > fr. *laparo-,* germ. *id.,* engl. *id*. > rom. *laparo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie ventrală; **~ nefrectomie** (v. nefr-, v. nefro-, v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unui rinichi, realizată prin deschiderea cavităţii abdominale; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de rezecţie a tegumentelor abdominale; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examinarea viscerelor abdominale; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a cavităţii abdominale cu ajutorul laparoscopului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere operatorie a cavităţii abdominale; *sin*. celiotomie; **~ toracofrenotomie** (v. toraco-, v. freno-_1, v. -tomie), s.f., operaţie de incizie concomitentă a peretelui abdominal a celui toracic şi a diafragmei.

LAPI- "piatră". #1 L *lapis* "piatră" > fr. *lapi-* > rom. *lapi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), s.m., lucrător care gravează inscripţii pe piatră.

LAPIDI- "piatră, pietriş". #1 L *lapis, (-idis)* "piatră" > fr. *lapidi-,* engl. *id.* > rom. *lapidi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe locuri pietroase sau între pietre.

LARI- "pescăruş". #1 L *larus, (-i)* "pescăruş" > fr. *lari-.* #2 **~ form** (v. -form),

s.n.pl., ordin de păsări acvatice palmipede, având ca reprezentant pescăruşul.

LARING-, v. **LARINGO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a laringelui.

LARINGO- "laringe, laringian". #1 gr. *larynx, (-ngos)* "laringe, gâtlej" > fr. *laryngo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *laringo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., tumoare a laringelui; **~ centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie a laringelui; **~ fon** (v. -fon), s.n., dispozitiv electroacustic care transformă oscilaţiile laringelui în semnale electrice, utilizat în telefonia prin radio din tanc sau din avion; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în laringologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fiziologia şi patologia laringelui; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., ramoliţie a laringelui; **~ necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a laringelui; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a laringelui; **~ piocel** (v. pio-, v. -cel_2), s.n., laringocel care conţine puroi; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a laringelui; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a laringelui; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie de sutură a laringelui; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a laringelui; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument medical cu care se examinează laringele; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a laringelui cu ajutorul laringoscopului; **~ spasm** (v. -spasm), s.n., mişcare spasmodică a laringelui; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a laringelui; **~ stroboscop** (v. strobo-, v. -scop), s.n., aparat utilizat pentru studiul mobilităţii corzilor vocale; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument întrebuinţat în laringotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a laringelui; **~ traheotomie** (v. traheo-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a părţii inferioare a laringelui şi a traheii; **~ xeroză** (v. -xeroză), s.f., uscare patologică a mucoasei laringale.

LARVI- "larvă, larvar". #1 L *larva* "mască, arătare, spectru" > fr. *larvi-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *larvi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care distruge larvele insectelor; **~ col** (v. -col_1), adj., care trăieşte în corpul larvelor; **~ form** (v. -form), adj., în formă de larvă; **~ gen** (v. -gen_2), adj., favorabil pentru dezvoltarea larvelor; **~ par** (v. -par), adj. (despre insecte) care produce larve; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu larvele insectelor.

LASIO- "păros, pilos". #1 gr. *lasios* "păros" > fr. *lasio-,* engl. *id.* > rom. *lasio*-. #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe păroase; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri păroase.

LATEBRI- "ascuns, întunecos". #1 L *latebra* "ascunziş, loc ascuns" > fr.

latebri- > rom. *latebri-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte în locuri ascunse sau întunecoase.

LATERI- "lateral, într-o parte". #1 L *latus, (-eris)* "coastă, latură" > fr. *latéri-,* engl. *id.* > rom. *lateri-.* #2 **~ grad** (v. -grad), adj. (despre crabi şi păianjeni) care merge lateral.

LATERO- "lateral, extern". #1 L *latus, (-eris)* "latură, parte" > fr. *latéro-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *latero-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie laterală; **~ gnaţie** (v. -gnaţie), s.f., deformare a maxilarului atunci când mijlocul arcadei dentare nu coincide cu planul de simetrie al feţei; **~ log** (v. -log), s.n., carotaj electric lateral cu curent focalizat.

LATI- "lat, plat, larg". #1 L *latus* "întins" > fr. *lati-,* engl. *id.* > rom. *lati-.* #2 **~ rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul lat.

LATICI- "latex, suc vegetal". #1 L *latex, (-icis)* "licoare, lichid" > fr. *latici-,* engl. *id.* > rom. *latici-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., s.n. (ţesut vegetal) care conduce şi care secretă latexul.

-LATRIE "cult, adoraţie". #1 gr. *latreia* "adoraţie" > fr. *-lâtrie,* it. *-latria,* engl. *-latry* > rom. *-latrie.*

-LATRU "adorator, servitor". #1 gr. *latreuein* "a servi, a sluji, a adora" > fr. *-lâtre,* it. *-latro* > rom. *-latru.*

LAXI- "rar, spaţial". #1 L *laxus* "slobod, neîntins" > fr. *laxi-,* engl. *id.* > rom. *laxi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., care are flori rare.

LECANO- "bazin, pelvis". #1 gr. *lekone* "bazin, vas" > fr. *lécano-,* engl. *id.* > rom. *lecano-.* #2 **~ pagi** (v. -pag), s.m.pl., gemeni simetrici fuzionaţi la nivelul pelvisului.

-LECIT "vitelus, vitelin". #1 gr. *lekitlos* "gălbenuş de ou" > fr. *-lécithe* > rom. *-lecit.*

LECITO- "gălbenuş de ou, embrion". #1 gr. *lekithos* "gălbenuş de ou" > fr. *lecitho-,* engl. *id.* > rom. *lecito-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., gălbenuş care conţine blastomere; **~ cel** (v. -cel_1), s.n., cavitate embrionară care generează vezicula ombilicală şi intestinul primitiv.

LECTO- "ales, triat". #1 gr. *lektos* "ales" > fr. *lecto-,* engl. *id.,* germ. *lekto-* > rom. *lecto-.* #2 **~ alotip** (v. alo-, v. -tip), s.n., exemplar de plantă de alt sex decât acela al lectotipului, ales ulterior din materialul original; **~ tip** (v. -tip), s.n. exemplar botanic ales în lipsa holotipului din materialul original pentru a servi ca tip nomenclatural.

LEGUMINI- "păstaie". #1 L *legumen, (-inis)* "păstaie" > fr. *légumini-,* engl. *id.* > rom. *legumini-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de păstaie.

LEIO- "neted, fără peri, glabru". #1 gr. *leios* "neted, lucios" > fr. *léio-,* germ.

id., engl. *id.,* it. *id.* > rom. *leio-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe netede, neporoase; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze netede, nepăroase; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe netede; **~ trih** (v. -trih), adj. (despre organe vegetale) acoperit cu peri moi şi netezi.

LEIPO-, v. **LIPO-_2.**

-LEMĂ_1 "tegument, pieliţă, înveliş". #1 gr. *lemma* "coajă, teacă, pieliţă" > fr. *-lemme,* germ. *-lemma,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *-lemă.*

-LEMĂ_2 "alternativă". #1 gr. *lemma* "supoziţie, premisă" > fr. *-lemme,* germ. *-lemma,* engl. *id.* > rom. *-lemă.*

-LEMIE "esofag, faringe". #1 gr. *laimos* "gât" > fr. *-lémie,* engl. *-laemia* > rom. *-lemie.*

LEMO- (LEMMO-) "teacă, înveliş". #1 gr. *lemma* "teacă, pieliţă" > fr. *lemmo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *lemo-, lemmo-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă nevrilemă primitivă; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă a nevrilemei.

LENTI- "lentilă". #1 L *lens, (-tis)* "linte" > fr. *lenti-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *lenti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. **1.** Adj. În formă de lentilă. **2.** Adj. (Despre straturi geologice) Care este mai gros la centru decât la margini.

LENTO- "cristalin". #1 L *lens, (-tis)* "bob de linte". > fr. *lento-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *lento-.* #2 **~ ptoză** (v. -ptoză) s.f., hernie a cristalinului.

LEPIDO- "solz, crustă, lamelă; solzos, lamelar". #1 gr. *lepis, (-idos)* "solz, placă" > fr. *lépido-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *lepido-.* #2 **~ blastic** (v. -blastic), adj. (despre textura rocilor) format din minerale lamelare; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe solzoase; **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpină solzoasă; **~ cer** (v. -cer_1), adj. (despre insecte) cu antene prevăzute cu solzi mici; **~ dendron** (v. -dendron), s.m., arbore fosil din clasa ferigilor, cu coroană în formă de umbrelă şi cu trunchiul prezentând cicatrice foliare rombice; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze în formă de solzi; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., ferigi, arborescente fosile din devonianul inferior, cu frunze mici şi solzoase; **~ id** (v. -id), adj., cu aspectul unui solz; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., varietate de mică bogată în litiu şi fluor, care formează agregate foioase, tabulare sau solzoase; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de artropode din clasa insectelor, având aripi membranoase şi acoperite cu solzi fini, cuprinzând fluturii; **~ pterofile** (v. ptero-, v. -fil_1), s.f.pl., plante la care polenizarea se realizează cu ajutorul fluturilor; **~ pterelog** (v. ptero-, v. -log), s.m.,f., specialist în lepidopterologie; **~ pterologie** (v. ptero-, v. -logie_1), s.f., studiul sistematic al fluturilor; **~ pteronomiu** (v. ptero-, v. -

nomiu), s.n., cavitate roasă de larvele lepidopterelor în parenchimul plantelor.

LEPIRO- "solz, scuamă". #1 gr. *lepyron* "solz, scuamă" > fr. *lépyro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *lepiro-.* #2 **~ filie** (v. -filie_2), s.f., transformare a integumentelor oculare în foliole sau scuame.

-LEPIS "solz, solzişor, scuamă". #1 gr. *lepis* "placă, solz" > fr. *-lépis,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *-lepis.*

LEPO- "solz, osificare". #1 gr. *lepis* "placă, solz" > fr. *lépo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *lepo-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă cuprinsă într-o membrană; **~ spondili** (v. -spondil), s.m.pl., amfibieni stegocefali din permian şi carbonifer, ale căror vertebre prezintă o osificaţie mai accentuată decât la ihtiostegi şi filospondili.

-LEPSĂ "unire, adăugare, ataşare". #1 gr. *lepsis* "fixare, luare, cuprindere" > fr. *-lepse,* germ. *id.* > rom. *-lepsă.*

-LEPSIE "apucare, prindere, ataşare". #1 gr. *lepsis* "apucare, prindere, acces" > it. *-lepsie,* germ. *id.,* engl. *-lepsy* > rom. *-lepsie.*

LEPT-, v. **LEPTO-.** #2 **~ acant** (v. acant), adj., cu spini mici; **~ odont** (v. -odont), adj., care prezintă dinţi mici şi subţiri.

-LEPTIC „care afectează, care se fixează pe, care are afinitate pentru". #1 gr. *leptikos* "care prinde, care fixează" > fr. *-leptique,* engl. *-leptic* > rom. *-leptic.*

LEPTO- „mic, fragil, subţire, moale, delicat". #1 gr. *leptos* "subţire, mic, slab" > fr. *lepto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *lepto-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., lestobioză*; **~ carp** (v. -carp) adj., cu fructe mici şi fragile; **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpină subţire; **~ cefal** (v. -cefal), s.m., fază larvară din metamorfoza anghilei, având corp transparent şi comprimat lateral; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., micşorare anormală a cutiei craniene; **~ centrie** (v. -centrie), adj. (despre fascicule liberiene şi lemnoase) care este dispus în jurul leptomului; **~ cer** (v. -cer_1), adj. (despre insecte) cu antene mici şi subţiri; **~ cit** (v. -cit), s.n., globulă roşie cu grosime foarte redusă, dar cu diametrul mărit; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri subţiri; **~ clază** (v. -clază), s.f., ruptură mică, frecventă la suprafaţa scoarţei terestre; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., caracterizat printr-un reticul cromatinian fin diferenţiat; **~ dactil** (v. -dactil), adj., caracterizat prin subţierea şi alungirea degetelor de la mâini şi picioare; **~ derm** (v. -derm), adj., cu membrana subţire; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze mici şi cu suprafaţa redusă; **~ micrognaţie** (v. micro-, v. -gnaţie), s.f., grad moderat de micrognaţie; **~ morf** (v. -morf), adj., leptozom*; **~ nemă** (v. -nemă), s.f.,

filament cromozomial subţire, prezent în nucleul celular din stadiul leptotenului meiotic; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale mici; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., parte hialină a protoplasmei, în care are loc activitatea cinetică a celulei; **~ pod** (v. -pod), adj., cu picioare mici şi subţiri; **~ prosop** (v. -prosop), adj., s.m. (individ) care prezintă o faţă alungită; **~ prosopie** (v. -prosopie), s.f., faţă de tip îngust, caracteristică unor rase umane; **~ rin** (v. -rin), adj., cu nasul mic şi subţire; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe mici şi subţiri; **~ spiră** (v. -spiră), s.f. bacterie patogenă în formă de filament spiralat, terminat la ambele capete cu câte un cârlig; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange cu peretele format dintr-un singur strat de celule epidermale, prezent la licopodiacee; **~ stil** (v. -stil), adj., cu stil filiform; **~ ten** (v. -ten), s.n., orânduire a cromozomilor în filamente lungi şi fine în cursul profazei cariocinetice; **~ zom** (v. -zom), adj., care are membre lungi şi subţiri; *sin.* leptomorf.

LESTO- "care ocupă, ocupant". #1 gr. *lestes* "hoţ, brigand" > fr. *lesto-,* engl. *id.* > rom. *lesto-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., mod de viaţă al anumitor specii animale care ocupă cuiburile abandonate de alte specii; *sin.* leptobioză.

LEUC-, v. **LEUCO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., maladie caracterizată prin înmulţirea anormală a globulelor albe şi prin prezenţa unor leucocite imature; *sin*. leucocitemie; **~ onichie** (v. -onichie), s.f., coloraţie în alb a unghiilor.

LEUCO- „alb, alburiu, incolor". #1 gr. *leukos* "alb" > fr. *leuco-,* germ. *leuko-,* engl. *leuco-* > rom. *leuco-*. #2 **~ blast** (v. -blast) s.n., celulă imatură din seria albă, ocupând o poziţie de trecere între mieloblast şi promielocit; **~ blasturie** (v. blast-, v. blasto-, v. -urie), s.f., prezenţă a leucoblastelor în urină; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe albe şi cărnoase; **~ cian** (v. -cian), s.n., pigment de culoare albă-albăstruie, prezent la alge; **~ cist** (v. -cist), s.n., celulă fără clorofilă, cu membrană subţire şi cu perforaţii, prezentă la alge; **~ cit** (v. -cit), s.n., globulă albă prezentă în sânge, cu rol de apărare a organismului împotriva microbilor; **~ citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., leucemie*; **~ citoblast** (v. cito-, v. -blast), s.n., precursor al leucocitului; **~ citogeneză** (v. cito-, v. -geneză), s.f., leucopoieză*; **~ citoliză** (v. cito-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a leucocitelor din sânge; **~ citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., reducere anormală a numărului de globule albe din sânge; *sin*. leucopenie; **~ citopoieză (~ citopoeză)** (v. cito-, v. -poieză), s.f., proces de formare a leucocitelor; **~ citotaxie** (v. cito-, v. -taxie), s.f., deplasare a leucocitelor spre locul în care anumite microorganisme

ameninţă integritatea tisulară; **~ citoterapie** (v. cito-, v. -terapie), s.f., utilizarea în scop terapeutic a leucocitelor; **~ crat** (v. -crat), adj. (despre minerale sau roci) care este de culoare deschisă sau incolor; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., decolorare a pielii produsă de absenţa totală sau parţială a pigmentului melanic; *sin*. acromodermie; **~ distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., leziune distrofică a substanţei nervoase albe; **~ fan** (v. -fan), s.n., mineral complex, cristalizat în sistemul rombic, de culoare albă-cenuşie; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze abe; **~ foreză** (v. -foreză), s.f., procedeu de recoltare a sângelui şi de reinjectare la aceeaşi persoană donatoare, după îndepărtarea leucocitelor; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care provoacă formarea globulelor albe; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., examen de laborator prin care se determină numărul de globule albe din sânge; **~ melalgie** (v. mel-_1, v. melo-_1, v. -algie), s.f., tulburare circulatorie periferică la extremităţi, însoţită de dureri şi paloare tegumentară; **~ melanodermie** (v. melano-, v. -dermie), s.f., tulburare a pigmentaţiei cutanate, în care zonele hiperpigmentate alternează cu cele hipopigmentate; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., fotometru cu care se determină gradul de alb al unor substanţe fibroase; **~ patie** (v. -patie), s.f., boală a pielii caracterizată prin pete albe, bine conturate; **~ pedeză** (v. -pedeză), s.f., proces de migrare a globulelor albe; **~ penie** (v. -penie), s.f., leucocitopenie*; **~ plachie** (v. -plachie), s.f., leucoplazie*; **~ plastie** (v. -plast), s.n.pl., corpusculi microscopici din celulele plantelor, albi sau incolori, care formează şi acumulează amidon; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., îngroşare patologică a unei mucoase care se acoperă cu un ţesut cornos de culoare albicioasă; *sin*. leucoplachie; **~ poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., proces de formare şi de maturaţie a globulelor albe; *sin*. leucocitogeneză; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., leucoree abundentă; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere vaginală albicioasă şi purulentă; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., coloraţie albă anormală a unor seminţe, din cauza lipsei pigmenţilor; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic care constă în provocarea creşterii exagerate a leucocitelor din sânge prin acţiunea unor substanţe chimice; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie de secţionare chirurgicală a fibrelor nervoase talamofrontale; **~ trih** (v. -trih), adj., cu peri albi; **~ trichie** (v. -trichie), s.f., decolorare congenitală a părului; **~ trombopenie** (v. trombo-, v. -penie), s.f., scădere anormală a numărului de leucocite şi de trombocite din sânge; **~ xen** (v. -xen), s.n., silicat de calciu şi de titan, de culoare albă, întâlnit sub formă de agregate fine sau fibroase; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., corpuscul sferic albuminoid, inclus în leucoplaste.

LEVO- "stâng, în partea stângă". #1 L *laevus* "stâng" > fr. *lévo-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *lävo-* > rom. *levo-.* #2 ~ **cardie** (v. -cardie), s.f., deplasare patologică a inimii spre stânga; *sin*. sinistrocardie; ~ **cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., parte dintr-o cardiogramă aparţinând activităţii ventriculului stâng; ~ **gir** (v. -gir), adj. **1.** (Despre substanţe) Care deviază spre stânga planul de polarizare a luminii. **2**. (Despre cochilii) Care este răsucit spre stânga.

LEXICO- "cuvânt, vocabular". #1 gr. *lexikon* "dicţionar, vocabular" > fr. *lexico-,* germ. *lexiko-* > rom. *lexico-.* #2 ~ **graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în lexicografie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină lingvistică care stabileşte metodele şi principiile de elaborare a dicţionarelor; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în lexicologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină a lingvisticii care studiază cuvintele unei limbi sub toate aspectele; ~ **tecă** (v. -tecă), s.f., colecţie de dicţionare.

-LEXIE "vorbire, exprimare". #1 gr. *lexis* "vorbă, enunţ" > fr. *-lexie,* germ. *id.,* engl. *-lexia* > rom. *-lexie.*

LIBRI- "lemn, lemnos". #1 L *liber, libri* "scoarţă de copac" > fr. *libri-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *libri-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., s.n. (ţesut fibros) prezent în structura lemnului de foioase, având celule cu membrană groasă.

LIC-, v. **LICO-.** #2 ~ **antrop** (v. -antrop), s.m.,f., persoană care suferă de licantropie; ~ **antropie** (v. -antropie), s.f., alienaţie mintală în care bolnavul se crede transformat în lup; ~ **odont** (v. -odont), adj., cu dinţi de lup; ~ **orexie** (v. -orexie), s.f., foame excesivă.

LICHENI- "licheni". #1 L *lichen* "lichen" > fr. *licheni-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *licheni-.* #2 ~ **col** (v. -col_1), adj., care trăieşte pe licheni; ~ **form** (v. -form), adj., cu înfăţişare de lichen; ~ **vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu licheni.

LICHENO- "licheni". #1 gr. *leikhen* "lichen" > fr. *licheno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *licheno-.* #2 ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., încrengătură care reprezintă o subdiviziune a talofitelor; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a lichenilor; ~ **id** (v. -id), adj., care are înfăţişare de lichen; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în lichenologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul lichenilor.

LICO- "lup". #1 gr. *lykos* "lup" > fr. *lyco-,* engl. *id.,* it. *lico-* > rom. *lico-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj., cu înfăţişare de lup; ~ **podiu** (v. -podiu), s.n., plantă criptogamă care, prin forma sa se aseamănă cu un picior de lup.

-LIENIE "splină". #1 L *lien, (-is)* "splină" > fr. *-liénie,* germ. *id.,* engl. *-lienia,*

it. *id.* > rom. *-lienie.*

LIENO- "splină". #1 L *lien, (-is)* "splină" > fr. *liéno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *lieno-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a splinei; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a splinei cu ajutorul unei substanţe de contrast.

LIGAMENTO- "ligament". #1 L *ligamentum* "legătură, bandă" > fr. *ligamento-,* engl. *id.* > rom. *ligamento-.* #2 **~ pexie** (v. -pexie), s.f. **1.** Refacere a aparatului ligamentar al unei articulaţii prin sutură directă. **2.** Redresare chirurgicală a uterului în caz de retroversie; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală plastică a ligamentelor unei articulaţii.

LIGNI- "lemn, putregai". #1 L *lignum* „lemn, copac" > fr. *lingi-,* engl. *id.* > rom. *ligni-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre licheni) care trăieşte pe lemne sau pe putregaiuri; **~ color** (v. -color), adj., de culoare brun-roşcat, ca a inimii lemnului; **~ fer** (v. -fer), adj., care produce lemn; **~ form** (v. -form), adj., care se aseamănă cu lemnul; **~ vor** (v. -vor), adj. **1.** Care se hrăneşte cu ţesutul lemnos. **2.** Care roade lemnul, formând galerii.

LIGNO- "arbore". #1 L *lignum* "copac, trunchi" > fr. *ligno-,* engl. *id.* > rom. *ligno-.* #2 **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de degradare biologică a lemnului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat la măsurarea diametrului şi a înălţimii arborilor.

LIGO- "umbră, umbros, întunecos". #1 gr. *lygos* „întunecos, umbros" > fr. *lygo-,* engl. *id.* > rom. *ligo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care prezntă afinitate pentru locurile umbroase sau întunecoase.

LIGUL-, v. **LIGULI-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie operatorie a teritoriului ligular din lobul superior pulmonar stâng.

LIGULI- "ligulă, ligulat". #1 L *ligula* "curea, limbă mică" > fr. *liguli-,* engl. *id.* > rom. *liguli-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori ligulate; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ligulă.

LIMACI- "melc, culbec". #1 L *limex, (-acis)* „melc" > fr. *limaci-,* engl. *id.* > rom. *limaci-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre spori) în formă de melc.

LIMBI- "margine, limb". #1 L *limbus* "panglică, cordeluţă" > fr. *limbi-,* engl. *id.* > rom. *limbi*-. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu un limb.

LIMF-, v. **LIMFO-.** #2 **~ adenectazie** (v. aden-, v. adeno-, v. -ectazie), s.f., afecţiune constând în apariţia unor tumori axiale formate prin dilatarea sau proliferarea vaselor din ganglionii limfatici; **~ adenie** (v. -adenie), s.f., hipertrofie a ganglionilor limfatici; **~ adenopatie** (v. adeno-, v. -patie), s.f., maladie a ganglionilor limfatici; **~ agog** (v. -agog), adj., s.n. (substanţă) care stimulează producerea lichidului limfatic; **~ angiectazie** (v. angi-, v. angio-, v. -ectazie), s.f., dilataţie a vaselor limfatice; *sin.* limfactezie; **~**

angiectomie (v. angi-, v. angio-, v. -ectomie), s.f., secţionare chirurgicală a vaselor limfatice; **~ angiopatie** (v. angio-, v. **-**patie), s.f., termen generic pentru afecţiunile vaselor limfatice; **~ angioplastie** (v. angio-, v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a circulaţiei limfatice; **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., limfangiectazie*.

-LIMFĂ "lichid limfatic, umoare". #1 L *lympha* "apă limpede" > fr. *-lymphe,* germ. *id.,* engl. *-lymph* > rom. *-limfă.*

LIMFO- "vase limfatice, ganglioni limfatici". #1 L *lympha* "apă limpede" > fr. *lympho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *limfo-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă embrionară, premergătoare limfocitelor; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., tumoare cu conţinut limfatic; **~ cit** (v. -cit), s.n., leucocit imobil şi imunizant, cu nucleu voluminos care se găseşte în limfă şi în sânge; **~ citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., creştere a numărului de limfocite din sânge; **~ citogeneză** (v. cito-, v. -geneză), s.f., proces de formare a limfocitelor; **~ citopenie** (v. cito-, v. **-**penie), s.f., scădere anormală a numărului de limfocite în sânge; *sin*. limfopenie; **~ citorexă** (v. cito-, v. -rexă), s.f., distrugere a limfocitelor produsă de acţiunea substanţelor citostatice, exercitată la nivelul ţesutului limfopoietic; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., manifestare cutanată a leucemiei limfoide; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care are afinitate pentru ţesutul limfatic; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce limfă sau limfocite; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., formare a limfei; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a vaselor limfatice cu ajutorul unei substanţe de contrast; **~ id** (v. -id), adj. (despre un ţesut) în care se formează limfocite; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a ţesutului limfatic şi a limfocitelor; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile sistemului limfatic; **~ penie** (v. -penie), s.f., scădere anormală a numărului de limfocite din sânge; **~ poietic** (v. -poietic), adj., care produce globule albe; **~ poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., proces de formare şi de dezvoltare a limfocitelor şi a ţesutului limfatic; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere a limfei printr-o ruptură de vas limfatic; *sin.* limforee; **~ ree** (v. -ree), s.f., limforagie*; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre virusuri) care are afinitate pentru ţesutul limfatic.

LIMI-_1 "mâl, nămol, mlaştină". #1 L *limus* "nămol, noroi" > fr. *limi-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *limi*-. #2 **~ col** (v. -col_1), adj., s.f.pl. **1.** Adj. (Despre animale) Care trăieşte în mâlul de pe fundul apelor. **2.** S.f.pl. Subordin de păsări cu picioare nepalinate, care trăiesc în locuri umede sau mlăştinoase; **~ vor** (v. -vor), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu mâlul organic, rezultat din acumularea cadavrelor vieţuitoarelor de

suprafaţă.

LIMI-_2 "vecin, frontieră". #1 L *limes* "hotar, limită" > fr. *limi-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *limi-.* #2 **~ trof** (v. -trof), adj., care se află în limita, la hotarul unei regiuni, unei ţări etc.

-LIMIE "foame, înfometare". #1 gr. *limos* "foame" > fr. *-limie,* germ. *id.*, it. *-limia* > rom. *-limie.*

LIMINO- "prag, limită". #1 L *limen, liminis* "hotar, limită" > fr. *limino-* > rom. *limino-*. #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument care măsoară intensitatea limită a unui stimul care, aplicat pe un tendon, poate provoca un reflex.

LIMNI- "lac, mlaştină, apă stătătoare". #1 gr. *limne* "iaz, heleşteu, lac" > fr. *limni-*, engl. *id.* > rom. *limni-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte în lacuri sau în mlaştini; *sin*. limnogen; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează grafic variaţiile de nivel ale unui lac, ale unui curs de apă sau ale unui rezervor; *sin*. limnimetru înregistrator; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., studiu al variaţiei nivelului apelor curgătoare sau al apelor stătătoare; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea nivelului apei unui lac, al unui curs de apă sau al unui rezervor; *sin.* limnometru.

LIMNO- „baltă, mlaştină". #1 gr. *limne, (-os)* "lac, baltă" > fr. *limno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *limno-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază lacurile şi apele stătătoare din punct de vedere biologic; **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme din lacuri şi mlaştini; **~ biu** (v. -biu), adj., care creşte în lacuri sau în mlaştini; **~ cren** (v. -cren), adj. (despre izvoare) a cărui apă ţâşneşte de jos în sus, formând un mic bazin, cu fund mâlos sau nisipos; **~ criptofite** (v. cripto-, v. -fit), s.f.pl., plante superioare care cresc în lacuri, bălţi şi mlaştini; **~ dendrobiu** (v. dendro-, v. -biu), adj. (despre populaţii vegetale şi animale) care trăieşte într-un mediu acvatic format din apa acumulată în scorburile arborilor; **~ fil** (v. **-**fil_1), adj. **1.** (Despre plante) Care are afinitate pentru ape stătătoare. **2.** (Despre peşti) Care depune icrele în ape stătătoare; **~ fite** (v. **-**fit), s.f.pl., plante hidrofite fixate pe fundul apelor dulci ale lacurilor; **~ gen** (v. -gen_1), adj., limnicol*; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în limnologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină care studiază fenomenele fizice şi biologice referitoare la lacuri. **2.** Ramură a hidrobiologiei care se ocupă cu studiul apelor dulci; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. limnimetru*.

LIMO- "foame". #1 gr. *limos* "foame" > fr. *limo-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *limo-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic constând

în reducerea treptată a raţiei alimentare.

LINGVI- "limbă". #1 L *lingua* "limbă" > L sav. *lingui-,* fr. *id.,* engl. *id.* > rom. *lingvi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de limbă.

LINO-_1 "rând, şir tipografic". #1 L *linea* "linie, rând" > engl. *lino-,* fr. *id.* > rom. *lino-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., maşină tipografică de cules şi de turnat rânduri; **~ tip** (v. -tip), s.n., maşină tipografică de cules şi de turnat literele în rânduri întregi; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., culegere tipografică cu ajutorul linotipului.

LINO-_2 "in, pânză". #1 gr. *linon* "in" şi L *linum* "pânză de in" > fr. *lino-* > rom. *lino-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., imprimare pe stofă; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., ulei de in, solidificat prin hidrogenare.

LIO- "dispersie, dizolvare". #1 gr. *lyo, (-ein)* "a dizolva, a desface" > fr. *lyo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *lio-* > rom. *lio-.* #2 **~ crom** (v. -crom), s.m., substanţă colorată în galben, foarte răspândită în ţesuturile plantelor şi animalelor; *sin.* flavină; **~ fil** (v. **-**fil_1), adj. (despre coloizi) care are afinitate pentru moleculele mediului de dispersie; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., proprietate a substanţelor liofite; **~ fob** (v. -fob), adj. (despre coloizi) care nu prezintă afinitate pentru moleculele mediului de dispersie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., proprietate a substanţelor liofobe; **~ liză** (v. -liză), s.f., desfacere a moleculelor unei substanţe dizolvate, prin reacţia dintre aceste molecule şi cele ale solventului; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat de lichid absorbit de suprafaţa unei particule care este în suspensie, într-un lichid; **~ trop** (v. -trop), adj., obţinut prin ordonarea ionilor sub influenţa pe care o exercită asupra proprietăţilor diferitelor sisteme.

LIP-, v. **LIPO-_1.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., totalitatea lipidelor din sânge; **~ urie** (v. -urie), s.f., eliminare de lipide prin urină.

LIPARO- "gras, adipos". #1 gr. *liparos* "gras" > fr. *liparo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *liparo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2) s.n., tumoare adipoasă pe scrot.

LIPO-_1 "grăsime, adipozitate, adipos, sebaceu". #1 gr. *lipos* "grăsime" > fr. *lipo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *lipo-.* #2 **~ artroză** (v. -artroză), s.f., afecţiune a articulaţiilor, caracterizată prin creşterea ţesutului periarticular; **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă adipoasă; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie formată din ţesut adipos; **~ condrii** (v. -condrie), s.f.pl., granule lipoide globuloase şi colorabile din celulă; **~ condrodistrofie** (v. -condro-, v. dis-, v. -trofie), s.f., disostoză congenitală manifestată prin alteraţii groteşti ale scheletului; *sin.* sindromul Hurler, gargoilism; **~ croic** (v. -croic), adj. (despre pigmenţi) care este difuzat în picături uleioase; **~ crom** (v. -crom), s.m., pigment liposolubil de culoare galbenă care se găseşte în ţesutul

adipos; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., colorare a grăsimii produsă de hepatoză nutriţională; **~ distrofie** (v. dis-, v. **-**trofie), s.f., tulburare de nutriţie a ţesutului adipos subcutanat; **~ fag** (v. -fag), s.m., celulă macrofagă care înglobează particule de grăsime; **~ faneroză** (v. -faneroză), s.f. **1.** Apariţie de grăsimi în citoplasma celulelor prin desfacerea complexelor lipoprotidice. **2.** Degenerare a substanţelor grase din citoplasma vegetală; **~ fil** (v. -fil_1), adj., cu afinitate pentru substanţe grase; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce adipozitate; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a lipidelor în organismele vegetale sau animale; **~ id** (v. -id), adj., s.f. pl. **1.** Care se aseamănă cu grăsimea. **2.** S.f.pl. Lipide complexe insolubile în acetonă, cărora substanţele organice pe care le conţin le conferă proprietăţi diferite de ale lipidelor simple; **~ idurie** (v. -id, v. -urie), s.f., eliminare de lipide prin urină; **~ litic** (v. -litic_1), care descompune substanţele grase; **~ liză** (v. -liză), s.f., disociere în cadrul procesului digestiv a grăsimilor în acizi graşi şi glicerină; **~ necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a ţesutului gras; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare şi de acumulare de grăsimi în ţesuturile organice; **~ plast** (v. -plast), s.n., ptotoplast producător de substanţe grase; **~ scleroză** (v. **-**scleroză), s.f., transformare sclerozantă a ţesutului adipos; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre substanţe chimice) care se fixează pe grăsimi; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., caracteristică a substanţelor lipotrope; **~ xenie** (v. -xenie), s.f., părăsire a plantei-gazdă de către parazitul ajuns la o dezvoltare completă.

LIPO-_2 (LEIPO-) "lipsă, omisiune, slăbire". #1 gr. *leipo, (-ein)* "a cădea, a lipsi" > fr. *lipo-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *lipo-, leipo-.* #2 **~ brahie** (v. -brahie), s.f., lipsa congenitală a braţelor; **~ merie (leipomerie)** (v. -merie), s.f., absenţă congenitală a unuia sau a mai multor membre; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., atrofiere a orificiului bucal; **~ timie** (v. -timie), s.f., pierdere a cunoştinţei fără oprirea respiraţiei şi a activităţii cardiace.

LIRI- "liră". #1 L *lyra* "liră" > fr. *lyri-,* engl. *id.* > rom. *liri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre frunze) în formă de liră.

LIRIO- "crin". #1 gr. *leirion* "crin" > fr. *lirio-,* engl. *id.* > rom. *lirio-.* #2 **~ dendron** (v. -dendron), s.m., arbore exotic din familia magnoliaceelor, cu flori asemănătoare celor de lalele.

LIS-, v. **LISO-_1.** #2 **~ encefal** (v. -encefal), adj. (despre animale) cu encefal lipsit de şanţuri şi de circumvoluţiuni; **~ encefalie** (v. -encefalie), s.f., lipsa dezvoltării circumvoluţiilor cerebrale.

LISI-, v. **LIZI-.**

LISO-_1 "neted, fără peri". #1 gr. *lissos* "lustruit, neted" > fr. *lisso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *liso-*. #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe netede, fără peri.

LISO-_2 "turbare". #1 gr. *lyssa* "turbare" > fr. *lysso-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *liso-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de turbare; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu turbarea.

-LIT_1 "piatră, rocă". #1 gr. *lithos* "piatră" > fr. *-lithe, -lite,* germ. *-lith,* it. *-lite,* engl. *-lith, -lite* > rom. *-lit.*

-LIT_2 "solubil, aflat în soluţie". #1 gr. *lytos* "solubil, dizolvat" > fr. *-lyte,* engl. *id.*, germ. *-lyt* > rom. *-lit.*

LIT-, v. **-LITO-.** #2 **~ agog** (v. -agog), adj., care uşurează expulzarea calculilor; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., îndepărtare chirurgicală a unui calcul.

-LITIC_1 "de piatră, pietros". #1 gr. *lithikos* "de piatră" > fr. *-lithique,* it. *-litico,* engl. *-lithic,* germ. *-lithisch* > rom. *-litic.*

-LITIC_2 "descompus, disociat, dizolvat". #1 gr. *lytikos* "care descompune, care dizolvă" > fr. *-lytique,* engl. *-lytic,* it. *-litico,* germ. *-lytisch* > rom. *-litic.*

LITO- "piatră, bolovăniş, concreţiune". #1 gr. *lithos* "piatră" > fr. *litho-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *lito-* > rom. *lito-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct fosil pietrificat; **~ cenoză** (v. -cenoză_2), s.f., evacuare de calculi sau de fragmente calculare prin uretră; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., gen de amoniţi fosili din jurasic, cu cochilie evolută şi larg ombilicată; **~ clastie** (v. -clastie), s.f., operaţie de zdrobire a calculilor vezicali, în vederea extragerii lor din uretră; **~ clază** (v. -clază) s.f., geoclază*; **~ dendron** (v. -dendron), s.m., gen de hexacoralieri cu specii răspândite din triasic până în neozoic; **~ fag** (v. -fag), adj., care mănâncă nisip sau pietriş; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., formă de manifestare a sindromului de pica la animale, constând în consumul de nisip sau de pietriş; **~ fil** (v. -fil_1), adj. **1.** (Despre elemente chimice) Care se concentrează, de preferinţă, în litosferă. **2.** (Despre peşti) Care depune icrele pe un substrat pietros; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce calculi; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., totalitatea proceselor de formare a rocilor sedimentare; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de reproducere şi de multiplicare a textelor, figurilor, desenelor etc., prin utilizarca de negative imprimate pe o piatră calcaroasă specială; **~ id** (v. -id), adj., care are aparenţa pietrei; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul rocilor sedimentare; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., înveliş extern solid şi pietros al globului pământesc; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe dure şi pietroase; **~ telmă** (v. -telmă), s.f., apă adunată în

scobiturile stâncilor calcaroase marine; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în litotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de extragere a calculilor din vezica urinară; **~ tripsie** (v. -tripsie), s.f. operaţie chirurgicală de zdrobire a calculilor din interiorul vezicii; **~ xil** (v. -xil), s.n., ţesut lemnos fosilizat.

-LIZĂ "dizolvare, distrugere". #1 gr. *lysis* "descompunere, dizolvare" > fr. -*lyse*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-liză.*

LIZI- (LISI-) "disociere, disoluţie". #1 gr. *lysis,* "desfacere, disociere" > fr. *lysi*-, germ. *id.*, engl. *id.,* rom. *lizi-, lisi-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Adj. Care produce o disociere sau o distrugere a celulelor. **2.** Adj. (Despre o pungă sau lacună) Rezultat prin lichefierea celulelor secretoare din zona centrală; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară cantitatea de apă de ploaie infiltrată în sol.

LIZO- (LISO-) "distrugere, descompunere". #1 gr. *lysis* "desfacere, disoluţie" > fr. *lyso*-, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *lizo-, liso*-. #2 **~ genie** (v. -genie_1), s.f. **1.** Însuşire a unor bacterii de a purta profag, pe cromozom şi de a elibera bacteriofagi. **2.** Relaţie dintre un virus şi bacteria-gazdă; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., identificare şi clasificare a bacteriilor în funcţie de sensibilitatea lor în raport cu un bacteriofag; **~ zimă** (v. -zim), s.f., enzimă cristalizabilă, prezentă în ţesuturile animale, cu proprietăţi bacteriolitice; **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., particule granulare sau veziculare, prezente în secreţiile ţesuturilor mamiferelor, cu proprietăţi bacteriolitice.

LOBO- "lob cerebral, lobat". #1 gr. *lobos* "lob auricular sau hepatic" > fr. *lobo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *lobo*-. #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă cu nucleu segmentat; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unor fibre sau fascicule nervoase dintr-un lob cerebral.

-LOCVIE "vorbire, limbaj". #1 L *loquor, loqui* "a vorbi" > fr. *-loquie,* germ. *id.* > rom. *-locvie.*

-LOF "creastă, smoc". #1 gr. *lophos* "coamă, smoc" > fr. *-lophe* > rom. *-lof.*

LOFO- "creastă, smoc de peri". #1 gr. *lophos* "coamă, creastă" > fr. *lopho-*, engl. *id.,* it. *lofo-* > rom. *lofo-.* #2 **~ for** (v. -for) s.n., organ tentacular în formă de potcoavă situat în jurul gurii briozoarelor; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., subclasă de briozoare, cuprinzând indivizi dulcicoli, având coroana de tentacule incompletă; **~ trih** (v. -trih), adj. (despre bacili) care are un smoc de cili vibratili la una dintre extremităţi.

-LOG "savant, specialist". #1 gr. *logos* "raport, discurs, tratare" > fr. *-logue*, germ. *-log,* it. *-logo* > rom. *-log.*

-LOGIE_1 "ştiinţă, studiu, cercetare". #1 gr. *logia* "teorie, discurs" > fr. -

logie, germ. *id.*, it. *-logia,* engl. *-logy* > rom. *-logie.*

-LOGIE_2 "strângere, selecţionare". #1 gr. *lego, (-ein)* "a aduna; a alege" > fr. *-logie,* it. *-logia* > rom. *-logie.*

LOGO- "vorbire, termen, studiu, raport". #1 gr. *logos* "cuvânt, discurs, raţiune" > fr. *logo-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *logo-.* #2 **~ clonie** (v. -clonie), s.f., defect de vorbire care constă în repetarea convulsivă a unei silabe la mijlocul unui cuvânt; **~ cofoză** (v. -cofoză), s.f., surditate verbală; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a pronunţa unele sunete sau cuvinte dificile; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se elimină raportul dintre două mărimi electrice; **~ patie** (v. -patie), s.f., defect de vorbire care constă în exprimarea confuză a ideilor; **~ pedie** (v. -pedie) s.f., ramură a pedagogiei speciale care se ocupă cu corectarea deficienţelor de limbaj ale copiilor; **~ plegie** (v. -plegie) s.f., imposibilitate de a pronunţa unele sunete sau cuvinte; **~ ree** (v. -ree) s.f., tendinţă excesivă de a vorbi continuu şi incoerent; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., totalitate a tehnicilor de corectare a limbajului oral sau scris.

-LOHIE "naştere, lăuzie". #1 gr. *lokheia* "naştere" > fr. *-lochie*, germ. *id.,* it. *-lochia* > rom. *-lohie.*

LOHIO- "naştere, lăuzie" #1 gr. *lokheia* "naştere, zămislire" > fr. *lochio-,* germ. *id.* > rom. *lohio-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_2), s. f., tulburare caracterizată prin absenţa scurgerii normale a lohiilor, în cursul lăuziei; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., evacuare excesivă de lohii în timpul lăuziei.

LORI- "curea, panglică". #1 L *lorum* "curea" > fr. *lori-* > rom. *lori-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre organe vegetale) de forma unei curele sau a unei panglici.

-LOXIE "înclinare, înclinaţie". #1 gr. *loxos* "oblic, arcuit" > fr. *-loxie,* germ. *id.* > rom. *-loxie.*

LOXO- "înclinare". #1 gr. *loxos* "oblic" > fr. *oxo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *loxo-*. #2 **~ cer** (v. -cer_1), adj. (despre insecte) cu antene oblice; **~ dromă** (v. -dromă), s.f., curbă trasată pe harta globului pământesc care taie toate meridianele sub acelaşi unghi.

LUCI- "lumină". #1 L *lux*, *lucis* "lumină" > fr. *luci-,* engl. *id.* > rom. *luci-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre animale) care iubeşte lumina; **~ fug** (v. -fug), adj. (despre animale acvatice) care fuge de lumină.

LUTEO- "galben". #1 L *luteus* "galben" > fr. *lutéo-,* engl. *id.* > rom. *luteo-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă secretoare a corpului galben, care elaborează progesteronul; **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre hormoni) care stimulează secreţia corpului galben şi lactaţia.

MACR-, v. **MACRO-.** #2 ~ **acant** (v. -acant), adj., cu spini mari; ~ **andru** (v. -andru), adj., cu stamine lungi; ~ **odont** (v. -odont), adj., care are dinţi mari; ~ **odontie** (v. -odontie), s.f., dezvoltare exagerată a dinţilor; ~ **opie** (v. -opie), s.f., macropsie*; ~ **opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a văzului, constând în impresia de mărire a obiectelor; *sin.* macropie; ~ **otie** (v. -otie), s.f., mărire exagerată congenitală a pavilionului auricular.

-MACRIE "mărire, îngroşare". #1 gr. *makros* "uriaş, mare" > fr. *-macrie,* germ. *-makrie* > rom. *-macrie.*

MACRO- "mare, enorm, anormal". #1 gr. *makros* "mare, larg" > fr. *macro-*, it. *id.,* engl. *id.,* germ. *makro-* > rom. *macro-.* #2 ~ **aerofil** (v. aero-, v. -fil_1), adj., care necesită mult oxigen pentru creştere; ~ **androspor** (v. andro-, v. -spor), s.m., macrospor care îndeplineşte funcţii mascule; ~ **aplanospor** (v. aplano-, v. -spor), s.m., aplanospor de dimensiuni mari; ~ **biocarpie** (v. bio-, v. -carpie), s.f., menţinere îndelungată a fructelor pe plantă după perioada de maturizare a seminţelor; ~ **biotic** (v. -biotic), adj., cu durată lungă de viaţă; ~ **blast** (v. -blast), s.n., lujer lung cu creştere normală; ~ **brahie** (v. -brahie), s.f., dezvoltare exagerată a braţelor; ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe mari; ~ **cefal** (v. -cefal), adj., s.m.,f. (persoană) care are un craniu excesiv de mare; ~ **cefalie** (v. **-**cefalie), s.f., anomalie congenitală constând în dezvoltarea excesivă a volumului cranian în raport cu corpul; ~ **cerc** (v. -cerc), adj., (despre animale) cu coada foarte lungă; ~ **cheilie** (v. -cheilie), s.f., stare patologică caracterizată prin mărirea anormală a buzelor; ~ **cheirie** (v. -cheirie), s.f., dezvoltare patologică exagerată a mâinilor; ~ **ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre ciuperci) care are ciclul de viaţă complet, prezentând toate formele de spori; ~ **cist** (v. -cist), s.n., parte rotunjită a plasmodiului tânăr, cu nuclei cuprinşi în membrană dublă; ~ **cit** (v. -cit), s.n., globulă roşie cu diametrul foarte mare; ~ **cromozomi** (v. cromo-, v. -zom), s.m.pl., cromozomi mari; ~ **dactil** (v. -dactil), adj., cu degete excesiv de lungi; ~ **dactilie** (v. -dactilie), s.f., dezvoltare excesivă a degetelor; ~ **economie** (v. eco_1-, v. -nomie), s.f., disciplină care studiază relaţiile economice la nivelul ansamblului economiei naţionale; ~ **estezie** (v. -estezie), s.f., denaturare patologică a simţului tactil, prin care obiectele sunt percepute mai mari decât în realitate; ~ **encefalie** (v. -encefalie), s.f., mărire exagerată a encefalului; *sin.* megalencefalie; ~ **etnologie** (v. etno-, v. -logie_1), s.f., studiul etnologic al unităţilor sociale mari, ca entităţi creatoare, consumatoare şi de difuziune a civilizaţiei şi culturii; ~ **fag** (v. -fag), adj., s.m. (leucocit uriaş) având proprietatea de a distruge prin

fagocitoză bacteriile şi corpurile străine din organism; ~ **fagie** (v. -fagie), s.f., tip de nutriţie, frecventă la animale, care constă în introducerea hranei în gură sub formă de bucăţi mari şi înghiţirea lor ca atare; ~ **fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f.pl., specii de fanerofite arborescente uriaşe, din care fac parte bradul, plopul, stejarul etc.; ~ **filogeneză** (v. filo_2-, v. -geneză), s.f., filogenie a unităţilor sistematice superioare speciei; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante superioare de dimensiuni mari, vizibile cu ochiul liber; ~ **fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., tehnică de fotografiere a obiectelor mici, realizându-se o imagine mai mare decât în realitate; ~ **gametange** (v. gamet-, v. gameto-, v. -ange), s.m., organ în care se formează gameţii femeli; ~ **gametocit** (v. gameto-, v. -cit), s.n., celulă generatoare a gametului feminin; ~ **gametofit** (v. gameto-, v. -fit), s.n., gametofit femel pe care se diferenţiază gametangii şi gameţii feminini; ~ **gametogeneză** (v. gameto-, v. -geneză), s.f., proces de formare a gametului feminin, la spermatofite; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., proces de conjugare a doi microgameţi; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., formare a unei specii noi sau a unui taxon superior, printr-o mutaţie importantă sau printr-o restructurare majoră a structurilor genetice; ~ **genie** (v. -genie_2), dezvoltare anormală a feţei prin creştere exagerată a etajului său inferior, care apare, constant, în acromegalie; ~ **genitosomie** (v. genito-, v. -somie), s.f., dezvoltare precoce a corpului şi în special a organelor genitale; ~ **ginospor** (v. gino-, v. -spor), s.m., spor femel uriaş; ~ **girie** (v. -girie), s.f., mărire considerabilă a circumvoluţiilor cerebrale; ~ **glosie** (v. -glosie), s.f., mărire în volum a limbii, constituind un defect congenital; ~ **gnatie** (v. -gnatie), s.f., dezvoltare anormală a feţei prin creşterea exagerată a maxilarului inferior; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., ramură a metalurgiei care studiază metalele şi aliajele; ~ **mastie** (v. -mastie), s.f., dezvoltare exagerată a mamelelor; *sin.* macromazie; ~ **mazie** (v. -mazie), s.f., macromastie*; ~ **mel** (v. -mel_1), s.m., făt cu dezvoltarea exagerată a membrelor; ~ **melie** (v. -melie), s.f., dezvoltare excesivă a extremităţilor corpului omenesc; ~ **mer** (v. -mer), s.m., blastomer mare; ~ **micete** (v. -micete), s.f.pl., grup de ascomicete şi de bazidiomicete, cu corpul de fructificaţie mare; ~ **nezie** (v. -nezie), s.f., hipertrofie a insulelor Langerhans; ~ **pedagogie** (v. ped_1-, v. pedo_1-, v. -agogie), s.f., disciplină care studiază concepţia, orientarea şi principiile sistemului de educaţie la scară naţională; ~ **picnospor** (v. picno-, v. -spor), s.m., tip de picnospor de dimensiuni mari; ~ **plaste** (v. -plast), s.n.pl., plastide mari în formă de disc; ~ **pod** (v. -pod), adj., care are picioarele, înotătoarele sau pedunculii lungi; ~ **podie** (v. -

podie), s.f., malformaţie caracterizată prin dezvoltarea exagerată a picioarelor; ~ **policit** (v. poli-, v. **-**cit), s.n., granulocit gigant; ~ **por** (v. -por), s.m., por care poate fi văzut cu ochiul liber; ~ **prosopie** (v. -prosopie), s.f., dezvoltare exagerată a feţei; ~ **pter** (v. -pter), adj., cu aripi lungi; ~ **riz** (v. -riz), adj., cu rădăcini mari; ~ **schelie** (v. -schelie), s.f., dezvoltare exagerată a oaselor scheletului; ~ **scop** (v. **-**scop), s.n., aparat pentru examinarea optică a suprafeţei materialelor; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare cu ochiul liber sau cu un instrument optic a suprafeţei unei piese sau a unui material; ~ **sfigmie** (v. -sfigmie), s.f., puls cu amplitudine exagerată, întâlnit în unele afecţiuni cardiace; ~ **somie** (v. -somie), s.f., anomalie caracterizată prin dezvoltarea exagerată a întregului corp; ~ **sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe groase; ~ **spor** (v. -spor), s.m., spor femel care formează, la germinare, un protal; ~ **sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange feminin în care se formează macrosporii; ~ **sporocit** (v. sporo-, v. -cit), s.n. **1.** Celulă producătoare de macrospori. **2.** Stadiu iniţial al sacului embrionar; ~ **sporofilă** (v. sporo-, v. -fil_2), s.f., frunză pe care se dezvoltă macrosporangii; ~ **sporogeneză** (v. sporo-, v. -geneză), s.f., proces de formare a macrosporilor; *sin.* ginosporogeneză; ~ **stereognozie** (v. stereo-, v. -gnozie), s.f., stare patologică vizuală constând într-o percepere supraestimativă a tuturor dimensiunilor obiectelor; ~ **stil** (v. -stil), adj., cu stile lungi; ~ **stilospor** (v. stilo-, v. -spor), s.m., stilospor de dimensiuni mari; ~ **stomie** (v. **-**stomie), s.f., dezvoltare exagerată a orificiului bucal; ~ **term** (v. -term), adj. (despre plante) care prezintă afinitate pentru regiunile calde; ~ **termofite** (v. termo-, v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în regiunile tropicale; ~ **zom (~ som)** (v. -zom), s.m., granulă alveolară mare, din protoplasmă; ~ **zoospori** (v. zoo-, v. -spor), s.m.pl., spori de dimensiuni mari, mobili şi ciliaţi.

-MACRU "mare, uriaş". #1 gr. *makros* "mare, uriaş" > fr. *-macre*, L *-macrus* > rom. *-macru.*

MACULI- "pată". #1 L *macula* "pată" > fr. *maculi-,* engl. *id.* > rom. *maculi-*. #2 ~ **col** (v. -col_1), adj., care se dezvoltă la suprafaţa petelor foliare; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de pată.

MAGMATO- "magmă; magmatic". #1 gr. *magma, (-atos)* "aluat, pastă întărită" > fr. *magmato*-, germ. *id.* > rom. *magmato-.* #2 ~ **gen** (v. -gen_1), adj., legat de activitatea magmatică a proceselor geologice.

MAGMO- "magmă". #1 gr. *magma* "pastă întărită" > fr. *magmo*- > rom. *magmo-.* #2 ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., strat cuprins între lifosferă şi nucleul

globului terestru; *sin.* mantaua pământului.

MAGNETO- "magnet, magnetic". #1 gr. *magnes, (-etos)* "magnet" > fr. *magnéto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *magneto-*. #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., ramură a biofizicii care studiază acţiunea câmpurilor magnetice asupra materiei vii; **~ cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., înregistrare a curenţilor produşi de muşchii inimii, prin intermediul potenţialelor ce apar la suprafaţa pielii; **~ encefalogramă** (v. encefalo-, v. -gramă), s.f., encefalogramă înregistrată pe baza câmpului magnetic; **~ fon** (v. -fon), s.n., aparat de înregistrare şi reproducere a sunetelor cu ajutorul unor benzi acoperite cu substanţă feromagnetică; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat utilizat pentru înregistrarea variaţiilor în timp ale câmpului magnetic terestru; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă realizată cu ajutorul unui magnetograf; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Parte a geofizicii care tratează despre magnetismul terestru. **2.** Măsurare a mărimilor magnetice. **3.** Metodă geofizică de prospecţiune a subsolurilor bogate în elemente sau minerale magnetice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară intensitatea câmpului magnetic; **~ pauză** (v. -pauză), s.f., limită exterioară a magnetosferei; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat de înregistrare şi de redare a imaginilor pe o bandă magnetică; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat exterior al atmosferei terestre în care câmpul magnetic exercită o acţiune intensă; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., fizioterapie realizată cu ajutorul magneţilor; **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre organe vegetale) care se curbează sub influenţa magnetică.

-MAHIE "luptă, întrecere". #1 gr. *makhe* "luptă, bătălie" > fr. *-machie,* germ. *id.*, it. *-machia* > rom. *-mahie.*

-MAL "cu direcţia spre, orientat spre". #1 gr. *mallos* "buclă" > fr. *-male* > rom. *-mal.*

-MALACIE "înmuiere, ramolire". #1 gr. *malakia* "înmuiere" > fr. *-malacie*, it. *-malacia* > rom. *-malacie.*

MALACO- "moale, moluşte, melci". #1 gr. *malakos* "moale" > fr. *malaco-,* engl. *id.*, germ. *malako-* > rom. *malaco-*. #2 **~ derm** (v. -derm), adj., care are pielea moale; **~ fil_1** (v. -fil_1), adj., malacogam*; **~ fil_2** (v. -fil_2), adj., cu frunze moi; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., polenizare prin intermediul melcilor; **~ gam** (v. -gam), adj., care este polenizat prin intermediul melcilor; *sin.* malacofil_1; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu un mucilagiu; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul moluştelor.

MALO- "lână, păr, pene, scuame". #1 gr. *mallos* "păr, lână" > fr. *mallo-,* engl. *id.* > rom. *mallo-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care se

hrăneşte cu pene, păr sau fulgi. **2.** S.n.pl. Ordin de insecte nearipate, care trăiesc pe păsări şi pe mamifere, hrănindu-se cu penele şi părul acestora; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., pervertire a gustului la ovine, constând în consumul lânii.

MAM-, v. **MAMO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie) s.f., extirpare chirurgicală a glandei mamare.

MAMA- "mamifer". #1 gr. *mamme* "sân, mamelă" > fr. *mamma-,* engl. *id.* > rom. *mama-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu al mamiferelor.

MAMI- "mamelă". #1 L *mamma* "sân, mamelă" > fr. *mammi-,* engl. *id.* > rom. *mami-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care are mamele. **2.** S.n.pl. Clasă de vertebrate superioare, cu temperatura corpului constantă, care nasc pui vii şi-i alăptează cu mamelele; **~ form** (v. -form), adj., în formă de mamelă; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie de chirurgie plastică în vederea remedierii mamelonului ombilicat.

MAMILI- "mamelon, mamelonat". #1 L *mamilla* "mamelon" > engl. *mammili-* > rom. *mamili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă mameloane; **~ form** (v. -form), adj., în formă de mamelon.

MAMO- "glandă mamară". #1 gr. *mamme* "sânul mamei" > fr. *mammo-* > rom. *mamo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a glandei mamare.

-MAN_1 "pasionat, înfocat". #1 gr. *mania* "nebunie" > fr. *-mane,* germ. *id.* > rom. *-man.*

-MAN_2 "mână". #1 L *manus* "mână" > fr. *-mane,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-man.*

MANDIBULO- "mandibulă". #1 L *mandibula* "falcă, maxilar" > fr. *mandibulo-,* engl. *id.* > rom. *mandibulo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat pentru determinarea dimensiunilor şi unghiurilor mandibulei.

-MANIE "obsesie patologică". #1 gr. *mania* "furie, nebunie" > fr. *-manie*, germ. *id.*, it. *-mania* > rom. *-manie*.

MANO- "densitate, presiune". #1 gr. *manos* "subţire, puţin dens" > fr. *mano-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *mano-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., manometru înregistrator; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., tehnică a măsurării presiunii fluidelor cu ajutorul manometrului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea presiunii lichidelor sau a gazelor dintr-un spaţiu închis; **~ termograf** (v. termo-, v. -graf), s.n., manometru prevăzut cu un termometru înregistrator; **~ termometru** (v. termo-, v. -metru_1), s.n., manometru înzestrat cu o scară de temperatură.

-MANŢIE "prezicere, divinaţie". #1 gr. *manteia* "ghicit, prezicere" > fr. -

mancie, it. *-manzia,* germ. *-mantie* > rom. *-manţie*.

MARI- "mare, marin". #1 L *mare, maris* "mare" > engl. *mari-* > rom. *mari-*. #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care trăieşte în mare; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., acvacultură marină.

MASCULI- "mascul, stamină". #1 L *masculus* "bărbătesc" > fr. *masculi-* > rom. *masculi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori prevăzute numai cu stamine.

MAST-, v. **MASTO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a glandei mamare; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere a glandei mamare; **~ odont** (v. -odont), s.m., mamifer uriaş pahiderm fosil din terţiar şi cuaternar, pe ale cărui maxilare se găseau molari mamelonaţi.

-MASTIE "sân, mamele" #1 gr. *mastos* "sân, mamelă" > fr. *-mastie,* germ. *id.,* engl. *-masty* > rom. *-mastie.*

MASTIGO- "flagel, filament, flagelat". #1 gr. *mastix, (-igos)* "bici" > fr. *mastigo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *mastigo-.* #2 **~ desmoză** (v. -desmoză), s.f., legătură fină dintre mastigozomii aparatului cinetic, la flagelate; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunza în formă de filament; **~ fore (**v. -for), s.n.pl., clasă de protozoare cu flageli, din care unele au cromotofori cu clorofilă; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., prelungire apicală sau laterală a flagelilor; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor înzestrat cu un flagel; **~ zom** (v. -zom), s.m., corpuscul situat la baza flagelului.

MASTO- "mamelă, glanda mamară, piept". #1 gr. *mastos* "ţâţă, mamelă" > fr. *masto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *masto-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a glandei mamare; **~ idă** (v. -id) s.f., proeminenţă a osului temporal, situată în partea posterioară a urechii; **~ idectomie** (v. -id, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a apofizei mastoide; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază glanda mamară; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a glandei mamare; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de ridicare a unui sân căzut şi de fixare de muşchiul pectoral; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a unui sân distrus sau diform; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a mamelei.

MATRO- "caractere materne" #1 L *mater, (-tris)* "mamă" > fr. *matro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *matro-.* #2 **~ clin** (v. -clin), adj., la care predomină caracterele materne; *sin.* matroclinal; **~ clinie** (v. -clinie), s.f., predominare a caracterelor genetice materne la hibrizi.

MAXILI- "falcă, maxilar". #1 L *maxilla* "falcă, maxilar" > fr. *maxilli-,* engl. *id.* > rom. *maxili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care este înzestrat cu fălci; **~ form** (v. -form), adj., în forma de falcă; **~ pede** (v. -ped_2), s.n.pl., apendice ale

crustaceelor, servind la masticaţie şi locomoţie.

-MAZIE "sâni, mamele". #1 gr. *mazos* "sân" > fr. *-mazie,* germ. *id.,* engl. *-mazie,* it. *id.* > rom. *-mazie.*

MEANDRI- "sinuos, şerpuitor, labirintic". #1 L *maeander* "cotitură" > fr. *meandri-* > rom. *meandri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu aspect sinuos.

MEATO- "canal, meat". #1 L *meatus* "pasaj, canal" > fr. *méato-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *meato-.* #2 **~ stomie** (v. -stomie), s.f., secţionare chirurgicală a stenozei de meat uretral; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în meatotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a meatului urinar.

MECANO- "mecanic, mecanică". #1 gr. *mekhane* "născocire, invenţie" > fr. *mécano-,* germ. *mechano-,* engl. *id.* > rom. *mecano-.* #2 **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică şi fiziologică a unui organ, determinată de cauze fizice externe; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor boli neuromusculare sau osteoarticulare prin gimnastică medicală, masaj sau aparate mecanice; **~ termie** (v. -termie), s.f., producere de căldură cu ajutorul exerciţiilor fizice sau al masajului.

MECO- "lung, alungit". #1 gr. *mekos* "lungime" > fr. *meco-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *meko-* > rom. *meco-.* #2 **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte cu capul alungit, cu antene filiforme, cu două perechi de aripi membranoase şi cu aparat bucal de tip masticator.

MEDIO- "mediu, medial". #1 L *medius* "situat la mijloc, mediu" > fr. *médio-,* engl. *id.* > rom. *medio-.* #2 **~ necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare şi degenerescenţă senilă a mediei arterelor mijlocii.

MEDUL-, v. **MEDULO.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., incizie a ţesutului medular.

MEDULO- "măduvă, medular". #1 L *medulla* "măduvă" > fr. *médullo-* > rom. *medulo-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă primitivă a tubului neural; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a măduvei spinării; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., metodă medicală de diagnosticare, constând în cultivarea germenilor din măduva osoasă; **~ gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Prezentare procentuală a diferitelor celule din măduva osoasă. **2.** Radiografie a măduvei; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., metodă de tratament constând în sclerozarea medulosuprarenalei.

MEGA- "mare, uriaş, înalt". #1 gr. *megas* "uriaş, mare" > fr. *méga,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *mega-.* #2 **~ aerofil** (v. aero-, v. -fil_1), adj. (despre un organism) care are nevoie de o cantitate crescută de oxigen pentru a supravieţui; **~ biocenoză** (v. bio-, v. -cenoză_1), s.f., biocenoză foarte

întinsă; ~ **cardie** (v. -cardie), s.f., mărire a volumului inimii; ~ **carioblast** (v. cario-, v. -blast), s.n., celulă mare din măduva osoasă, ocupată aproape în întregime de nucleu; ~ **cariocit** (v. cario-, v. -cit), s.n., celulă uriaşă din măduva roşie osoasă, a cărei citoplasmă se fragmentează, producând plăcuţe sanguine; ~ **cariogramă** (v. cario-, v. -gramă), s.f., proporţie a megacariocitelor în diverse faze de maturaţie; ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe mari; ~ **cefal** (v. -cefal), adj., megalocefal*; ~ **cefalie** (v. -cefalie), s.f., megalocefalie*; ~ **cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom de dimensiuni mari, specific unor specii vegetale; ~ **dactil** (v. -dactil), adj., care are degete mari; ~ **fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f.pl., categorie de plante în care se încadrează arborii care depăşesc înălţimea de 30 m; ~ **gametofit** (v. gameto-, v. -fit), s.n. **1.** Gametofit femel. **2.** Sac embrionar prezent la antofite; ~ **gametogeneză** (v. gameto-, v. -geneză), s.f., proces de formare a macrogameţilor; ~ **heterocromatic** (v. hetero-, v. -cromatic), adj. (despre o populaţie) ai cărui cromozomi conţin multe regiuni heterocromatice; ~ **lit** (v. -lit_1), s.m., bloc uriaş de piatră, construit în neolitic şi la începutul epocii bronzului, care constituia, probabil, un monument funerar sau de cult; ~ **litic** (v. -litic_1), adj., compus din pietre mari; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea longitudinilor; ~ **prosopie** (v. -prosopie), s.f., dezvoltare exagerată a feţei; ~ **splanhnie** (v. -splanhnie), s.f., megalosplanhnie*; ~ **spor** (v. -spor), s.m. **1.** Spor mare la pteridofite, din care se dezvoltă protalul femel. **2.** Celulă-mamă a sacului embrionar, la antofite; ~ **sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange uriaş în care se dezvoltă macrosporii; ~ **sporocit** (v. sporo-, v. -cit), s.n. **1.** Celulă care produce macrospori. **2.** Stadiu iniţial al sacului embrionar; ~ **sporogeneză** (v. sporo-, v. -geneză), s.f., proces de formare a macrosporilor, de dezvoltare a sacului embrionar şi de producere a gameţilor, la plantele cu flori; ~ **teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer fosil edentat şi erbivor, de talie mare, care a trăit în terţiar şi cuaternar; ~ **term** (v. -term), adj. (despre plante) care preferă regiunile calde; *sin.* megatermic; ~ **termic** (v. -termic), adj., megaterm*; ~ **zom (~ som)** (v. -zom), s.m., granulă alveolară mare din citoplasmă; ~ **zoopor** (v. zoo-, v. -spor), s.m., spor mare ciliat, plurinucleat şi mobil, prezent la alge.

MEGAL-, v. **MEGALO-.** #2 ~ **andru** (v. -andru), adj., cu stamine mari; ~ **encefalie** (v. -encefalie), s.f., macroencefalie*; ~ **odont** (v. -odont), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Cu dinţii mari. **2.** S.n.pl. Lamelibranhiate heterodonte cu cochilie groasă şi echivalvă, având pe fiecare valvă câte doi dinţi cardinali

mari; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), mărire congenitală a diametrului globului ocular; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a vederii, care constă în impresia de mărire a obiectelor.

-MEGALIE "îngroşare, creştere patologică". #1 gr. *megale* "mare, uriaş" > fr. *-mégalie,* germ. *id.,* it. *-megalia,* engl. *-megaly* > rom. *-megalie.*

MEGALO- "mare, uriaş, înalt, gigant, intens". #1 gr. *megas, megalos* "uriaş" > fr. *mégalo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *megalo-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., globulă roşie care are un nucleu foarte mare; **~ cefal** (v. -cefal), adj., care prezintă megalocefalie; *sin.* megacefal; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., anomalie care constă în dezvoltarea excesivă a craniului; *sin.* megacefalie, megalocranie; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă roşie mare şi anucleată, care apare în sânge în cazul anemiei pernicioase; **~ cranie** (v. -cranie), s.f., megalocefalie*; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., dezvoltare exagerată a degetelor; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., hipertrofie congenitală a pielii; *sin.* dermomegalie; **~ gametogeneză** (v. gameto-, v. -geneză), s.f., proces de formare a macrogameţilor; **~ manie** (v. -manie), s.f., manifestare psihică morbidă, caracterizată prin obsesia grandorii, a gloriei, a puterii; **~ melie** (v. -melie), s.f., anomalie congenitală care constă în gigantismul unuia sau al ambelor membre superioare; **~ psihie** (v. -psihie), s.f., încredere exagerată în propriile sale forţe sau posibilităţi; **~ splanhnie** (v. -splanhnie), s.f., mărire excesivă a viscerelor; *sin.* megasplanhnie; **~ splenie** (v. -splenie), s.f., mărire exagerată a splinei; **~ timie** (v. -timie), s.f., creştere în volum a timusului; **~ zaur (~ saur)** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă gigantică dinozauriană, din mezozoic, care, în mers, se sprijinea pe coadă.

MEGISTO- "foarte mare". #1 gr. *megistos* "foarte mare" > fr. *mégisto-,* engl. *id.* > rom. *megisto-* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe foarte mari; **~ fil** (v. -fil_2), adj., care are frunze foarte mari; **~ terme** (v. -term), s.f.pl., plante adaptate la temperaturi foarte mari; **~ termic** (v. -termic), adj., care are afinitate pentru temperaturile ridicate.

MEIO- "diviziune, reducere, meioză". #1 gr. *meion* "mai mic, mai puţin" > fr. *méio-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *meio-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă în diviziune meiotică; **~ file** (v. -fil_2), s.f.pl., plante la care se observă o reducere a numărului de frunze asimilatoare sau a numărului elementelor învelişului floral; **~ filie** (v. -filie_2), s.f., reducere a numărului de frunze carpelare; **~ genic** (v. -genic), adj., care favorizează procesul diviziunii meiotice; **~ gin** (v. -gin), adj., cu pistilul mai mic; **~ pragie** (v. -pragie), s.f., rezistenţă scăzută a organismului; **~ spor** (v. -spor), s.m., celulă

reproducătoare asexată, rezultată din diviziunea mitotică; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange plurilocular mai mic, conţinând zoospori; **~ term** (v. -term), adj. (despre organisme) care trăieşte în regiunile reci ale globului; **~ termic** (v. -termic), adj., cu temperatură răcoroasă; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., incluziune citoplasmatică granulară.

-MEIOZĂ "reducere, diviziune". #1 gr. *meiosis* "descreştere, reducere" > fr. -*méiose,* germ. *id.* > rom. *-meioză.*

-MEL_1 "picior, membru, extremitate". #1 gr. *melos* "vârf, extremitate" > fr. *-méle,* it. *-melo >* rom. *-mel.*

-MEL_2 "miere". #1 gr. *meli* "miere" > fr. *-mel,* engl. *id.* > rom. *-mel.*

MEL-, v. **MELO_1-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere cu caracter neurologic, localizată în membre.

MELAN-, v. **MELANO-.** #2 **~ colie** (v. -colie_1), s.f., stare patologică caracterizată printr-o tristeţe morbidă, apatie, delir, halucinaţii şi printr-un pesimism generalizat; **~ emie** (v. -emie), s.f., coloraţie în negru a sângelui, datorită prezenţei pigmenţilor melanici; **~ hidroză** (v. -hidroză), s.f., sudoare de culoare închisă; **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f., distrofie dentară la nivelul dentiţiei temporare la incisivii superiori, caracterizată prin culoarea brună a dentinei; **~ onichie** (v. -onichie), s.f., melanoonichie*; **~ urie** (v. -urie), s.f., coloraţie anormală a urinei, datorită prezenţei pigmenţilor melanici.

MELANO- "negru, de culoare închisă, brun, melanic". #1 gr. *melas, (-anos)* "negru" > fr. *mélano-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *melano-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă primordială care formează melanina; *sin.* melanocit; **~ cianodermă** (v. ciano-, v. -derm), s.f., pigmentaţie de culoare brună-albăstruie, datorită fixării sărurilor de argint la nivelul pielii sau al mucoaselor; **~ cit** (v. -cit), s.n., melanoblast*; **~ crat** (v. -crat), adj. (despre minerale) de culoare închisă şi care predomină în compoziţia rocilor magmatice eruptive; **~ derm** (v. -derm), adj., de rasă neagră; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., pigmentaţie excesivă a pielii, localizată sau generalizată, în urma unor boli cronice; **~ for** (v. -for), s.m., celulă conjunctivă care transportă pigmentul melanic; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a pigmenţilor melanici; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., colorare patologică în negru a limbii; **~ leucodermie** (v. leuco-, v. -dermie), s.f., tulburare a pigmentaţiei pielii, care constă în zone foarte pigmentate alternând cu zone lipsite de pigmenţi; **~ onichie** (v. -onichie), s.f., pigmentaţie în negru a unghiilor, sub formă de striuri longitudinale sau

în segmente; *sin.* melanonichie; **~ plachie** (v. -plachie), s.f., pigmentaţie de culoare închisă la nivelul mucoasei bucale; *sin.* melanoplazie; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., melanoplachie*; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe de culoare închisă; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor de culoare închisă; **~ trih** (v. -trih), adj., care are părul negru; **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., organite celulare ale melanoforilor, în care este depozitată melanina.

MELI-_1 "miere, nectar". #1 L *mel, mellis* "miere" > fr. *melli-,* engl. *id.* > rom. *meli-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., s.f.pl. **1.** Adj. Care produce miere. **2.** Adj. Care are flori cu nectar. **3.** S.f.pl. Grup de insecte himenoptere, cuprinzând albinele, viespile etc., care culeg polenul şi nectarul din flori; **~ vor** (v. -vor), adj., care consumă miere.

MELI-_2 "miere". #1 gr. *meli* "miere" > fr. *méli-,* engl. *id.* > rom. *meli-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., dizaharidă izomeră cu lactoza, formată dintr-o moleculă de glucoză şi una de galactoză, fiind sintetizată de plante ca: oleaceele, malvaceele etc.; **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu miere; **~ lit** (v. -lit_1) s.n., amestec izomorf de silicaţi gălbui, care se formează în rocile efuzive tinere, din lave leucitice si nefelinice.

-MELIE "extremitate, membru, capăt". #1 gr. *melos* "membru, extremitate" > fr. *-mélie,* germ. *id.* > rom. *-melie.*

MELISO- "venin de albine". #1 gr. *melissa* "albină" > fr. *mélisso-*, germ. *id.* > rom. *meliso-*. #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea veninului de albine în scop terapeutic.

MELIT-, v. **MELITO-.** #2 **~ urie** (v. -urie), s.f., eliminare de zahăr prin urină.

MELITO- "albină". #1 gr. *melitta* "albină" > fr. *mélitto-,* engl. *id.* > rom. *melito-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care este polenizat de albine.

MELO-_1 "extremitate, membru". #1 gr. *melos* "membru, extremitate" > fr. *mélo-,* it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *melo-.* #2 **~ mel** (v. -mel_1), s.m., monstru care prezintă melomelie; **~ melie** (v. -melie), s.f., monstruozitate constând în dedublarea unui membru; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., varietate de embriotomie, care constă în secţionarea unui membru al fătului mort.

MELO-_2 "muzică, melodie". #1 gr. *melos* "cântec, melodie" > fr. *mélo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *melo-.* #2 **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană) care nu suferă muzica; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., aversiune patologică faţă de muzică; **~ man** (v. -man_1), s.m.,f., persoană pasionată de muzică; **~ manie** (v. -manie), s.f., dragoste excesivă pentru muzică; **~ pee** (v. -pee), s.f., ansamblu de reguli referitoare la cânt şi la arta declamaţiei la vechii greci; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a muzicii în terapeutică; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., culegere a notelor muzicale prin utilizarea unui material

tipografic mobil.

MEMBRANI- "membrană, peliculă". #1 L *mémbrana* "pieliţă, membrană" > fr. *membrani-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *membrani-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu o membrană; **~ form** (v. -form), adj., în formă de membrană; **~ pore** (v. -por), s.n.pl., briozoare din grupul cheilostomatelor, cu colonia formată dintr-un singur strat de celule, răspândit în calcarele sarmaţiene.

-MENIE "ciclu menstrual, menstruaţie". #1 gr. *meniaia* "menstruaţie" > fr. -*ménie*, germ. *id.*, it. *-menia* > rom. *-menie.*

MENINGO- "meninge, meningian". #1 gr. *meninx, (-ngos)* "membrană" > fr. *méningo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *meningo-*. #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n. hernie a meningelor; **~ coc** (v. -coc), s.m., diplococ care constituie agentul patogen al meningitei; **~ cocemie** (v. -coc, v. -emie), s.f., infecţie generală datorată prezenţei meningococului în sânge; **~ liză** (v. -liză), s.f., desfacere chirurgicală a aderenţelor meningelor creierului sau ale măduvei spinării; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere patologică a meningelor; **~ mielocel** (v. mielo-, v. -cel_2), s.n., mielocel*; **~ patie** (v. -patie), s.f., boală a meningelor; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie de suturare a pahimeningelui; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a meningelor; *sin.* meningoree; **~ ree** (v. -ree), s.f., meningoragie*.

MENISC-, v. **MENISCO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unui menisc articular.

MENISCO- "menisc articular". #1 gr. *meniskos* "lună mică, semilună" > fr. *ménisco-*, germ. *menisko-,* it. *menisco-*, engl. *id.* > rom. *menisco-*. #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a meniscurilor articulare ale genunchiului; **~ id** (v. -id), adj., în formă de lentilă sau de menisc; **~ patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a cartilajelor articulare ale genunchiului; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., suturare chirurgicală a fragmentelor unui menisc traumatizat; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat pentru secţionarea unui menisc articular.

MENO- "ciclu menstrual, menstruaţie". #1 gr. *men*, *menos* "lună" > fr. *méno-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *meno-*. #2 **~ metroragie** (v. metro_1-, v. -ragie), s.f., scurgere menstruală prelungită, depăşind ca durată şapte zile, limita superioară în timp a fluxului menstrual; **~ patie** (v. -patie), nume generic pentru afecţiunile ciclului menstrual; **~ pauză** (v. -pauză), s.f., perioadă în care încetează definitiv menstruaţia la femei, ca urmare a suprimării funcţiei ovariene; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., pierdere a unei cantităţi excesive de sânge în timpul menstruaţiei; **~ ree** (v. -ree),

s.f., hemoragie fiziologică vaginală care apare la femeia adultă în mod regulat şi periodic; **~ stază** (v. -stază), s.f., suprimare a fluxului menstrual.

-MER "parte, diviziune". #1 gr. *meros* "parte" > fr. *-mére,* germ. *-mer*, engl. *id.*, it. *-mero* > rom. *-mer.*

MER-, v. **MERO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere la nivelul suprafeţei externe a coapsei; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut parenchimatic lax, rezultat din diviziunea meristemului.

MERCEO- "marfă, sortiment". #1 L *merx, mercis* "marfă" > it. *merceo- >* rom. *merceo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care are ca obiect studiul mărfurilor.

MERDI- "excremente". #1 L *merda* "balegă" > fr. *merdi-,* engl. *id.* > rom. *merdi-.* #2 **~ col** (v. -col_1) adj., care creşte pe excremente.

MERI- "parte, parţial". #1 gr. *meris* "parte" > fr. *méri-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *meri-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., parte a unui fruct articulat, la malvacee si umbelifere; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., fragmentare în bucăţi a fructelor articulate; **~ edrie** (v. -edrie), s.f., simetrie mai redusă a unor forme cristaline decât simetria clasei holoedrice a sistemului în care se încadrează; **~ spor** (v. -spor), s.m., uredospor independent care poate genera un promiceliu; **~ sporocist** (v. sporo-, v. -cist), s.n., sporange cilindric format pe columela sporangioforului; **~ strofă** (v. -strof), s.f., orientare a cromatoforilor către partea inferioară şi superioară a celulei; **~ tal** (v. -tal), s.n., porţiune a tulpinii cuprinsă între două noduri.

-MERIC "divizat, împărţit". #1 gr. *meros* "parte, porţie" > fr. *-mérique,* engl. *-meric >* rom. *-meric.*

-MERIE "diviziune, împărţire, parte, membru". #1 gr. *meros* "parte, diviziune, membru" > fr. *-mérie,* germ. *id.*, engl. *-mery >* rom. *-merie.*

MERISTO- "meristem, meristematic". #1 gr. *meristos* "divizibil, împărţit" > fr. *méristo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *meristo-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care este generat de ţesutul meristematic; **~ genetic** (v. -genetic), adj., care este rezultat din înmulţirea unei singure celule sau a unei singure porţiuni de hifă.

MERO- "parte, coapsă; tăiere, secţionare, diviziune". #1 gr. *meros* "parte, coapsă, diviziune" > fr. *méro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *mero-.* #2 **~ blastic** (v. -blastic), adj., care numai parţial ia parte la formarea celulelor; **~ blastie** (v. -blastie), s.f., segmentare a oului sau a zigotului şi formare de blastomere numai în regiunea nucleului; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie crurală; **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., porţiune din biocenoză formată din părţi repetabile ale organismelor (frunze, tulpini etc.), pe care trăiesc alte

organisme; **~ crin** (v. -crin), adj. (despre glande) la care celulele secretorii îşi menţin integritatea în ciclurile succesive de activitate fiziologică; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care cresc în medii cu umiditate moderată din zonele de climă temperată; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., proces de fecundaţie la care copulează merogameţii mai mici decât în cazul hologamiei; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de diviziune a celulei apicale; **~ gon** (v. -gon_1), s.m. **1.** Embrion rezultat prin merogonie. **2.** Celulă bătrână, capabilă să primească material nuclear tânăr; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., proces de fecundare a unui fragment nucleat din oosferă; **~ halin** (v. -halin), adj. (despre lacuri) care are concentraţia în săruri cuprinsă între 2 şi 17 la mie; **~ mer** (v. -mer), s.n., segment dintr-un organism animal întreg; **~ microsomie** (v. micro-, v. -somie), s.f., micşorare anormală a unor părţi ale corpului omenesc; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f. **1.** Proces fiziologic din care iese un merozigot. **2.** Transfer unidirecţional al materialului genetic, întâlnit la bacterii; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., proces de regenerare numai parţială a organului vegetal pierdut; **~ spermie** (v. spermie), s.f., tip particular de reproducere, caracterizat prin dezvoltarea unui ovul care a fost activat de un gamet mascul, al cărui nucleu nu a fuzionat cu cel al ovulului; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., structură cilindrică situată pe extremitatea umflată a unui sporangiofor; **~ statmochineză** (v. statmo-, v. -chineză), s.f., proces mitotic anormal care duce la o anafază multipolară; **~ tip** (v. -tip), s.n., exemplar care a fost obţinut pe cale de înmulţire vegetativă din tipul original de cultură; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Secţionare chirurgicală a unei celule vii. **2.** Fragmentare a celulei sau a organismului, din care rezultă şi părţi nenucleale; **~ top** (v. -top), s.n., loc ocupat de o merocenoză; **~ xen** (v. -xen), s.n., varietate de biotit, de culoare verde; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., unul din seria liniară de segmente, mai mult sau mai puţin similare, ale corpului, aparţinând diferitelor animale.

MESO-, v. **MEZO-.**

METABOLI- "metabolism". #1 gr. *metabole* "schimbare, transformare" > fr. *métaboli-* > rom. *metaboli-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblu de mijloace şi procedee de măsurare a metabolismului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat la determinarea metabolismului bazat.

METAL-, v. **METALO-.** #2 **~ urgie** (v. -urgie), s.f. **1.** Disciplină care studiază proprietăţile fizice şi chimice ale metalelor şi aliajelor lor, precum şi procesele fizice care au loc la extragerea metalelor din minereuri. **2.** Tehnica elaborării unui metal sau a unui aliaj.

METALI- "metal". #1 L *metallum* "minereu, metal" > fr. *métalli-,* engl. *id.* > rom. *metali-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine metale; **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de metal.

METALO- "metal, minereu". #1 gr. *metallon* "carieră, mină" > fr. *métallo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *metalo-.* #2 **~ cromie** (v. -cromie), s.f., tehnică a colorării suprafeţelor metalice; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică la contactul cu obiecte metalice; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., formare a zăcămintelor metalifere; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., studiu al genezei şi al răspândirii zăcămintelor minerale în scoarţa terestră; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază structura şi proprietăţile metalelor şi aliajelor; **~ id** (v. -id), s.m., element chimic rău conducător de căldură şi electricitate, fiind lipsit de luciu metalic şi ductilitate; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., modelare a unui material metaloplastic; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat din centrul globului terestru format din elemente cu densitate mare; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., muzeu de zăcăminte minerale; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a unor compuşi metalici în scop terapeutic; **~ termie** (v. -termie), s.f., metodă de obţinere a unor metale sau aliaje din compuşii lor, prin reducerea acestora cu ajutorul unui alt metal; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de tipar înalt, care utilizează metalogravura.

METEORO- "meteori, meteorologie". #1 gr. *meteros* "prezent în aer" > fr. *météoro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *meteoro-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază influenţa factorilor meteorologici asupra organismelor vegetale sau animale; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument care măsoară şi înregistrează presiunea atmosferică, temperatura şi umiditatea aerului; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a fenomenelor meteorologice; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă care reprezintă grafic un fenomen atmosferic observat în timp; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu ştiinţific al fenomenelor atmosferice; **~ patie** (v. -patie), s.f., stare patologică influenţată sau determinată de fenomene meteorologice; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază stările patologice influenţate sau provocate de unii factori meteorologici; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., studiu ştiinţific al meteorilor; **~ trop** (v. -trop), adj., care este influenţat de condiţiile meteorologice.

METO- "alcoolism". #1 gr. *methe* "beţie" > fr. *métho-*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *meto-*. #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., primul stadiu al alcoolismului cronic.

METODO- "cale, metodă". #1 gr. *methodos* "drum, mijloc" > fr. *méthodo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *metodo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., parte a

filozofiei având ca obiect analiza metodelor folosite în ştiinţa modernă; *sin.* ştiinţă şi teorie despre metodă.

METOPO- "frunte, trăsături faciale". #1 gr. *metopon* "frunte" > fr. *métopo-,* engl. *id.* > rom. *metopo-.* #2 **~ pag** (v. -pag), s.m., monstru alcătuit din gemeni uniţi prin partea anterioară a craniului; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., pretinsă artă divinitorie, bazată pe examinarea liniilor frunţii sau a trăsăturilor feţei.

METR-, v. **METRO-,** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere uterină; *sin.* metrodinie; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., metralgie*.

-METRIE_1 "măsurare, evaluare". #1 gr. *metron* "măsură" > fr. *-métrie,* germ. *id.*, it. *-metria,* engl. *-metry* > rom. *-metrie.*

-METRIE_2 "matrice, uter". #1 gr. *metra* "uter" > fr. *-métrie,* germ. *id.* > rom. *-metric.*

METRO-_1 "uter, matrice". #1 gr. *metra* "uter, matrice" > fr. *métro-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *metro-.* #2 **~ campsie** (v. -campsie), s.f., îndoire a uterului; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a uterului; **~ elitrorafie** (v. elitro-, v. -rafie), s.f., operaţie chirurgicală de unire a peretelui vaginal anterior sau a feţei anterioare a colului uterin cu peretele posterior al vaginului; **~ manie** (v. -manie), s.f., dorinţă irezistibilă şi insaţiabilă pentru actul sexual la femei sau la animalele femele; **~ patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a uterului; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie uterină survenită în afara ciclului menstrual; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere mucoasă sau seroasă din cavitatea uterină; **~ rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură uterină; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a uterului.

METRO-_2 "măsură, măsurătoare". #1 gr. *metron* "măsură" > fr. *métro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *metro-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază măsurile fizice, unităţile şi procedeele de măsură; **~ manie** (v. -manie), s.n., manifestare psihopatică de a face versuri; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. metronom*; **~ nom** (v. -nom_1), s.n., instrument care, prin bătăile regulate ale unui pendul, marchează intervale de timp egale; *sin.* metrometru; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul instrumentelor şi aparatelor de măsură; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metodă psihoterapică prin măsurătoare.

METRO-_3 "caracter matern". #1 gr. *meter, (-tros)* "mamă" > fr. *métro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *metro-.* #2 **~ clinie** (v. -clinie), s.f., predominanţă a caracterelor materne la hibrizi.

-METRU_1 "care măsoară, care înregistrează". #1 gr. *metron* "măsură" > fr. *-métre,* it. *-metro* > rom. *-metru.*

-METRU_2 "uter, matrice". #1 gr. *metra* "uter, matrice" > fr. *-métre >* rom. *-metru.*

MEZ-, v. **MEZO-.** #2 **~ arh** (v. -arh), adj. (despre un fascicul lemnos) la care protoxilemul ocupă o poziţie centrală, fiind înconjurat de metaxilem; **~ encefal** (v. -encefal), s.n., parte mijlocie a encefalului situată deasupra protuberanţei inelare; **~ encefalotomie** (v. -encefalo-, v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a tractului spinotalamic la nivelul mezencefalului; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut conjunctiv embrionar, format din celule fusiforme sau stelate, intrând în alcătuirea mezodermului; **~ enter** (v. -enter), s.n., membrană a peritoneului care leagă intestinul subţire de peretele abdominal posterior.

MEZO- (MESO-) "centru, mediu; central, median". #1 gr. *mesos* "de mijloc, intermediar, median" > fr. *méso-*, germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *mezo-, meso-.* #2 **~ aerofil** (v. aero-, v. -fil_1), adj. (despre plante) care este parţial aerofil; **~ biotic** (v. -biotic), adj. (despre seminţe sau propagule) care, în condiţii bune de păstrare, trăieşte 3-15 ani; **~ blast** (v. -blast), s.n. **1.** Strat celular din embrionul animalelor, care se află între stratul extern şi cel intern. **2.** Corpuscul din citoplasmă, constituentul principal al celulei, cu rol în reproducere şi în transmiterea caracterelor; **~ cardie** (v. -cardie), s.f., deplasare patologică a inimii către mijloc; **~ carp** (v. -carp), s.n., strat median al pericarpului, constituind partea cărnoasă a unui fruct; **~ cefal** (v. -cefal), adj., care are cutia craniană de formă intermediară între brahicefal şi dolihocefal; **~ ciclu** (v. -ciclu), s.n., strat de celule parenchimatice, situat între floem şi xilem; **~ cist** (v. -cist), s.n., nucleu central al sacului embrionar; **~ coloid** (v. colo_2-, v. -id), s.m., substanţă coloidală polimerizată, cu gradul de polimerizare între 100 şi 1000; **~ colopexie** (v. colo_1-, v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a mezecolonului la peretele abdominal; **~ cotil** (v. -cotil), s.n., porţiune a tulpiniţei gramineelor, cuprinsă între cotiledon şi coleoptil; **~ dendrobiont** (v. dendro-, v. -biont), s.n., organism al cărui biotop se găseşte în scoarţa copacilor; **~ derm** (v. -derm), s.n. **1.** Strat median al ţesutului capsulei, la biofite. **2.** Foiţă mijlocie a embrionului, situată între ectoderm şi endoderm, din care se dezvoltă oasele şi muşchii; **~ fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f.pl., tip de fenerofite sempervirescente, cu mugurii de reînnoire neacoperiţi în anotimpul nefavorabil; **~ fil_1** (v. -fil_1), adj. (despre microorganisme) care se dezvoltă la temperaturi medii; **~ fil_2** (v. -fil_2), s.n., ţesut cuprins între epiderma superioară şi cea inferioară a frunzei, format din celule care conţin clorofilă; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante)

care cresc şi se dezvoltă în condiţii de temperatură şi umiditate mijlocii; ~ **fotic** (v. -fotic), adj., care necesită lumină de intensitate mediocră; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Tip de fecundaţie care face trecere între bazigamie şi aerogamie. **2.** Pătrundere a tubului polinic prin peretele integumentului ovular, iar nu prin micropil; ~ **gastru** (v. -gastru), s.n., regiune mijlocie a abdomenului; ~ **glee** (v. -glee), s. f., masă gelatinoasă care se află între straturile extern şi intern ale corpului spongierilor şi celenteratelor; ~ **glie** (v. -glie), s.f., tip de fagocit amiboid din ţesutul nevralgic; ~ **halin** (v. -halin), adj., care conţine clorură de sodiu în procent de 3-10 la mie; ~ **hidrofite** (v. hidro_1-, v. -fit), s.f.pl., specii de hidrofite din locurile relativ umede; ~ **higrofitic** (v. higro-, v. -fitic), adj., care este intermediar între plantele mezofitice şi cele higrofitice; ~ **litic** (v. -litic_1), adj., s.n. **1.** Adj. Care aparţine epocii situate între paleolitic şi neolitic. **2.** S.n. Epoca mijlocie a pietrei, situată între paleolitic şi neolitic; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a biologiei care studiază relaţiile dintre organisme şi factorii mediului înconjurător; ~ **mer** (v. -mer), adj., situat în fază de mezomerie; ~ **merie** (v. -merie), s.f., fenomen de oscilare a structurii unei molecule între formele ei izomere din punct de vedere electronic; ~ **metru** (v. -metru_2), s.n., cută peritoneală care leagă uterul de peretele abdominal, corespunzând ligamentelor largi; ~ **morf** (v. -morf), adj., relativ la o stare a materiei intermediară între cea amorfă şi cea cristalină; ~ **oligoterme** (v. oligo-, v. -term), s.f.pl., specii vegetale din staţiunile relativ reci; ~ **pauză** (v. -pauză), s.f., strat superior al mezosferei, care face trecerea spre termosferă; ~ **petal** (v. -petal), adj., care prezintă o poziţie centrală în cadrul corolei; ~ **plasmă** (v. -plasmă), s.f., zonă a citoplasmei cuprinsă între plasmalemă şi tonoplast, în care sunt înglobate incluziunile citoplasmatice; ~ **prosop** (v. -prosop), adj. (despre un individ) a cărui faţă este de dimensiuni mijlocii; ~ **rin** (v. -rin), adj. (despre un individ) cu nas relativ îngust şi înalt; ~ **rinie (mesorinie)** (v. -rinie), s.f. **1.** Situaţie în care deschiderea anterioară a fiecărei fose nazale este aproximativ de două ori mai înaltă decât lată. **2.** (În somatometrie) Nas moderat de lung şi de lat; ~ **saprofite** (v. sapro-, v. -fit), s.f.pl., ciuperci ale căror micelii se află în interiorul plantei în curs de descompunere, având corpurile de fructificaţie însă la exterior; ~ **scaf** (v. -scaf), s.n., navă care posedă calităţile submarinelor şi ale batiscafelor, utilizată în cercetările subacvatice de adâncime medie; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., **1.** Strat al atmosferei cuprins între stratosferă şi ionosferă. **2.** Înveliş cuprins între 1200 şi 2900 km în adâncimea globului pământesc; ~ **sperm** (v. -sperm), s.n., strat median

cărnos din tegumentul seminal; **~ spor** (v. -spor), s.m. **1.** Porţiune mediană a sporului. **2.** Teleutospor unicelular; **~ stilie** (v. -stilie), s.f., heterostilie în care predomină stilele de lungime mijlocie; **~ term (mesoterm)** (v. -term), adj. (despre vegetale) care prezintă afinitate pentru regiunile cu temperatură medie; **~ termofil** (v. termo-, v. **-**fil_1), adj. (despre plante) care creşte în zonele cu climat temperat; **~ termofită** (v. termo-, v. fit), s.f., comunitate vegetală specifică zonei temperate; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre apele dulci) care este relativ bogat în substanţe hrănitoare dizolvate, cu pH-ul cuprins între 6 şi 7; **~ xerofite** (v. xero-, v. -fit), s.f.pl., specii de plante din locuri expuse temporar uscăciunii relative; **~ xerofitic** (v. xero-, v. -fitic), adj., care creşte în regiuni mai uscate decât plantele mezofitice; **~ zaur (mesosaur)** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă în formă de şarpe, lungă până la 12 m, care a trăit în mările din cretacic; **~ zoic** (v. -zoic), adj., s.n. **1.** Adj. Care aparţine erei mezozoice. **2.** S.n. Eră geologică intermediară între paleozoic şi neozoic, în care au apărut mamiferele, păsările şi peştii osoşi; **~ zom** (v. -zom), adj., s.m. **1.** Adj. (Despre un individ) Care este de statură mijlocie. **2.** S.m. Structură a membranei bacteriene, care intervine în diviziunea celulară şi în fotosinteză.

-MICETE "ciuperci, fungi". #1 gr. *myketes* "ciuperci" > L sav. *-mycetes,* fr. *-mycétes,* engl. *id.* > rom. *-micete.*

MICETO- "ciuperci, fungi". #1 gr. *mykes, (-etos)* "ciupercă" > fr. *mycéto-,* engl. *id.* > rom. *miceto-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj. (despre insecte) care se hrăneşte cu ciuperci; **~ fil** (v. -fil_1) adj. (despre insecte) care trăieşte în interiorul ciupercilor; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce ciuperci; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a ciupercilor; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu o ciupercă; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., micologie*; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., ordin de ciuperci inferioare, constituind mase gelatinoase, informe şi mobile şi care trăiesc pe substraturi organice în curs de descompunere.

MICO- "ciuperci, fungi". #1 gr. *mykes* "ciupercă" > fr. *myco-,* germ. *myko-,* engl. *myco-* > rom. *mico-.* #2 **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., asociaţie de ciuperci din cadrul unei biocenoze; **~ derme** (v. -derm), s.f.pl., ciuperci filamentoase artrospore, cu aspect fragmentat, care vegetează normal în contact cu aerul; **~ ftoră** (v. -ftor), s.f., ciupercă ce se hrăneşte pe o altă ciupercă, fiind sau nu parazită; **~ genetic** (v. -genetic), adj., referitor la stadiul genetic al ciupercilor; **~ litic** (v. -litic_2), adj., care distruge ciupercile; **~ liză** (v. -liză), s.f., distrugere a ciupercilor sub acţiunea

agenţilor externi; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ciupercilor; *sin.* micetologie; **~ paleontologie** (v. pale-, v. paleo-, v. onto-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ciupercilor din timpurile geologice; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., grup de microorganisme, intermediare între bacterii şi virusuri; **~ riză** (v. -riză_1), s.f., legătură simbiotică dintre miceliile unor ciuperci şi rădăcinile plantelor superioare; **~ sociologie** (v. socio-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul comunităţilor micologice; **~ static** (v. -static), adj., s.n. (substanţă) care opreşte dezvoltarea ciupercilor; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., colecţie de preparate microscopice cu ciuperci; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea extractelor de ciuperci în scop terapeutic; **~ terofite** (v. tero_1-, v. -fit), s.f.pl., ciuperci cu viaţă scurtă; **~ trofe** (v. -trof), adj., s.f.pl. (plante) care trăiesc în simbioză cu unele specii de ciuperci; **~ trofic** (v. -trofic), adj. (despre plante) care se nutreşte în simbioză cu unele specii de ciuperci.

MICR-, v. **MICRO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini mici; **~ odont** (v. -odont), adj., cu dinţi mici; **~ odontie** (v. -odontie), s.f., dezvoltare insuficientă a dinţilor; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., anomalie congenitală care constă în micşorarea ochilor; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., anomalie a vederii, datorită căreia obiectele sunt percepute mai mici decât în realitate; **~ orhidie** (v. -orhidie), s.f., dezvoltare insuficientă a testiculelor; **~ osmie** (v. -osmie_1), s.f., diminuare patologică a simţului mirosului; **~ otie** (v. -otie), s.f., atrofiere congenitală a pavilionului urechii.

-MICRIE "micşorare, reducere, atrofiere". #1 gr. *mikros* "mic, redus" > fr. *-micrie,* germ. *-mikrie* > rom. *-micrie.*

MICRO- "mic, redus, insuficient". #1 gr. *mikros* "mic" > fr. *micro-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *mikro-* > rom. *micro-.* #2 **~ aerofil** (v. aero-, v. -fil_1), adj., (despre vegetale) care trăieşte într-un mediu sărac în oxigen; **~ angiografie** (v. angio-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de punere în evidenţă a vaselor capilare, după observarea microscopică a preparatelor; **~ angiopatie** (v. angio-, v. -patie), s.f., stare patologică a vaselor capilare; **~ aplanospor** (v. aplano-, v. -spor), s.m., aplanospor de dimensiuni mici; **~ barograf** (v. baro-, v. -graf), s.n., tip de barograf care înregistrează variaţiile mici şi repezi ale presiunii; **~ biocenoză** (v. bio-, v. -cenoză_1), s.f., componentă analitică a biocenozei, cuprinzând populaţiile de microorganisme; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază morfologia şi fiziologia microorganismelor; **~ biosferă** (v. bio-, v. -sferă), s.f., parte din biotop ocupată de un individ sau de o populaţie, care oferă acestora toate condiţiile de dezvoltare; *sin.* habitat; **~ blast** (v. -

blast), s.n. **1.** Eritroblast de dimensiuni mici. **2.** Lujer anual scurt, cu creştere limitată; **~ blefarie** (v. -blefarie), s.f., anomalie congenitală care se caracterizează printr-o dezvoltare incompletă a pleoapelor; **~ brahie** (v. -brahie), s.f., malformaţie caracterizată prin braţe foarte mici; **~ cardie** (v. -cardie), s.f., inimă congenitală foarte mică; **~ cefal** (v. -cefal), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă microcefalie; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin dezvoltarea insuficientă a craniului şi a creierului; **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., parte a biocenozei, cu durată de existenţă redusă, apărută ca urmare a unor condiţii favorabile; **~ centru** (v. -centru), s.n., constituent citoplasmatic situat lângă nucleu, care intervine în procesul mitozei; **~ cheilie** (v. -cheilie), s.f., anomalie caracterizată prin scurtarea accentuată a uneia sau a ambelor buze; **~ chirie** (v. -chirie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin mâini foarte mici; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre ciuperci) care nu are toate cele cinci forme de spori; **~ cist** (v. -cist), s.n., celulă înconjurată de o membrană groasă, devenind spor de conservare al unor ciuperci; **~ cit** (v. -cit), s.n., globulă roşie de dimensiuni foarte mici; **~ citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., prezenţa excesivă a microcitelor în sânge; **~ climatologie** (v. climato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul climatic al unor localităţi sau staţiuni balneoclimatice; **~ clin** (v. -clin), s.n., mineral din grupa feldspaţilor potasici, cristalizat în sistemul triclinic, fiind un constituent important al unor roci eruptive şi metamorfice; **~ cnemie** (v. -cnemie), s.f., anomalie congenitală, constând în existenţa unor gambe foarte scurte; **~ coc** (v. -coc), s.m., bacterie sferică de dimensiuni foarte mici; **~ corie** (v. -corie_1), s.f., anomalie congenitală a irisului, caracterizată prin pupile foarte mici; **~ cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom de dimensiuni mici, cu centromer bine definit; **~ dactil** (v. -dactil), adj., care prezintă microdactilie; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformaţie care constă în dezvoltarea insuficientă a degetelor; **~ economie** (v. eco_1-, v. -nomie), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul relaţiilor economice la nivelul fiecărei întreprinderi; **~ encefalie** (v. -encefalie), s.f., anomalie congenitală, constând în existenţa unui creier foarte mic; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., tulburare de sensibilitate, constând în recepţia diminuată a volumului şi a greutăţii obiectelor; **~ eudiometru** (v. eudio-, v. -metru_1), s.n., aparat utilizat în microdeterminările gazometrice; **~ fag** (v. -fag), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre organisme) Care se hrăneşte cu vieţuitoare mărunte. **2.** S.n. Fagocit de dimensiuni reduse; **~ fachie (~ fakie)** (v. -fachie), s.f., anomalie congenitală care constă într-un

cristalin anormal de mic; **~ fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f.pl., grup de fanerofite cuprinzând arbori şi arbuşti înalţi de 2-8 m; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze mici; **~ filogeneză** (v. filo_2-, v. -geneză), s.f., proces de adaptare şi diferenţiere, caracteristic unor grupe de organisme mai mici; *sin*. microevoluţie; **~ filogenie** (v. filo_2-, v. -genie_1), s.f., evoluţie care are loc într-o perioadă scurtă de timp; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante inferioare unicelulare, de dimensiuni foarte mici; **~ fitobentometru** (v. fito-, v. bento-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru colectarea microorganismelor din stratul subţire format la suprafaţa fundului bazinelor acvatice; **~ fitocenoză** (v. fito-, v. -cenoză_1), s.f., variantă locală a fitocenozei, cu compoziţie şi structură determinate; **~ fitologie** (v. fito-, v. -logie_1), s.f. **1.** Studiu al organismelor vegetale microscopice. **2.** Bacteriologie*; **~ fon** (v. -fon), s.n., aparat care transformă vibraţiile sonore în oscilaţii electrice, utilizat în radioteleviziune şi în telecomunicaţii; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., stare patologică caracterizată prin slăbirea vocii; **~ fot** (v. -fot), s.n., imagine realizată prin microfotografiere; **~ fotometru** (v. foto-, v. -metru_1), s.n., aparat utilizat în spectroscopie pentru determinarea opacităţii negativelor fotografice, pe zone foarte mici; **~ fotoradiografie** (v. foto-, v. radio-, v. -grafie), s.f., tehnică radiologică prin care se pot obţine radiografii pulmonare de dimensiuni reduse; **~ gametofit** (v. gameto-, v. -fit), s.n., gametofit mascul, generator de gameţi masculini; **~ gametogeneză** (v. gameto-, v. -geneză), s.f., totalitate a proceselor care duc la formarea şi maturizarea gameţilor masculini; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., proces de fecundaţie la care copulează merogameţi mai mici decât în cazul hologamiei; **~ gastrie** (v. -gastrie), s.f., dezvoltare insuficientă a stomacului; **~ genie** (v. -genie_2), s.f., dezvoltare incompletă a mandibulei, care duce la ştergerea reliefului bărbiei; **~ girie** (v. -girie), s.f., malformaţie a scoarţei cerebrale, care se caracterizează prin circumvoluţii foarte mici; **~ glie** (v. -glie), s.f., celulă nevroglică mică a sistemului nervos central; *sin.* celulă Hortega; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., dezvoltare insuficientă a limbii; **~ gnaţie** (v. -gnaţie), s.f., dezvoltare insuficientă a unui maxilar, de obicei a mandibulei; **~ graf** (v. -graf), s.n., pantograf care permite desenarea unor figuri extrem de mici; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care tratează despre prepararea şi descrierea obiectelor supuse observaţiei microscopice; **~ hematocrit** (v. hemato-, v. -crit), s.n., metodă de determinare a hematocritului cu cantităţi minimale de sânge; **~ hematurie** (v. hemat-, v. hemato-, v. -urie), s.f., hematurie microscopică; **~ lite** (v. -lit_1), s.n. pl. **1.** Elemente cristaline

microscopice, de formă tubulară sau prismatică, prezente în compoziţia rocilor vulcanice din terţiar. **2.** Unelte de piatră cioplită, de dimensiuni mici, folosite în comuna primitivă, mai ales în mezolitic; **~ litic** (v. -litic_1), adj., format din microlite; **~ litotip** (v. lito-, v. -tip), s.n., constituent microscopic al cărbunilor humici; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., tratat despre microorganisme; **~ manie** (v. **-**manie), s.f., complex de inferioritate exagerată; **~ manometru** (v. mano-, v. -metru_1), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea variaţiilor foarte mici de presiune; **~ mastie** (v. -mastie), s.f., dezvoltare insuficientă a sânilor; **~ mel** (v. -mel_1), adj., care prezintă micromelie; **~ melie** (v. -melie), s.f., dezvoltare incompletă a extremităţilor; **~ mer** (v. -mer), adj., s.n. **1.** Adj. Cu părţi sau diviziuni de dimensiuni mici. **2.** S.n. Celulă mică rezultând din diviziunile succesive ale blastomerelor, la începutul segmentării oului; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu măsurarea dimensiunilor foarte mici; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument mecanic de mare precizie, cu care se măsoară dimensiunile foarte mici. **2.** Instrument gradat, adaptat la ocularul unui microscop pentru a măsura dimensiunile obiectelor studiate; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., ciuperci minuscule, saprofite sau parazite, care nu pot fi văzute cu ochiul liber; **~ mielie** (v. -mielie), s.f., dezvoltare incompletă în lungime a măduvei spinării; **~ mieloblast** (v. mielo-, v. -blast), s.n., mieloblast caracterizat printr-o structură fină şi prin prezenţa unui nucleol şi a unei citoplasme bazofile; **~ monolit** (v. mono-, v. -lit_1), s.n., monolit de dimensiuni mici; **~ orhidie** (v. -orhidie), s.f., anomalie caracterizată prin dezvoltare incompletă, redusă a testiculelor; **~ paleontologie** (v. pale-, v. paleo-, v. onto-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fosilelor de dimensiuni microscopice; **~ pedagogie** (v. ped_1-, v. pedo_1-, v. -agogie), s.f., pedagogie privită în perspectiva aplicării ei la procesul instructiv-educativ, realizat la structuri mici ca: elev, grup de elevi, clasă, şcoală; **~ pil** (v. -pil_1), s.n. **1.** Orificiu la partea terminală a ovulului prin care pătrunde de obicei tubul polinic. **2.** Orificiu al integumentului seminal pe unde iese radicula; **~ pletismografie** (v. pletismo-, v. -grafie), s.f., metodă de studiu pletismografic a pulsului digital; **~ podie** (v. -podie), s.f., anomalie de dezvoltare a piciorului care rămâne de dimensiuni mici; **~ por** (v. -por), s.m., orificiu al pielii care nu poate fi văzut cu ochiul liber; **~ pter** (v. -pter), cu aripi mici sau rudimentare; **~ radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., radiografie efectuată pe un film special de dimensiuni mici; **~ radiofotografie** (v. radio-, v. foto-, v. -grafie), s.f., radiografie medicală de mici dimensiuni; **~**

radiometru (v. radio-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea lungimilor prin metode radiotehnice; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument optic construit pe baza unui sistem de lentile, utilizat la observarea şi cercetarea corpurilor extrem de mici; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., tehnică a observării şi studierii corpurilor mici cu ajutorul microscopului; **~ seismograf** (v. seismo-, v. -graf), s.n., seismograf pentru înregistrarea cutremurelor de pământ foarte slabe; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., cameră iniţială şi foarte mică a foraminiferelor; **~ sferocit** (v. sfero-, v. -cit), s.n., globulă roşie cu diametrul foarte redus; **~ sfigmie** (v. -sfigmie), s.f., amplitudine redusă a pulsului; **~ sociologie** (v. socio-, v. -logie_1), s.f. **1.** Studiu sociologic al grupurilor mici. **2.** Curent pozitivist în sociologia contemporană care consideră că factorul fundamental al vieţii sociale îl constituie relaţiile afective din cadrul unor grupuri mici; **~ somie** (v. -somie), s.f., reducere a dimensiunilor corporale; **~ sor** (v. -sor), s.m., grup de microsporangi; **~ spectrofotometrie** (v. spectro-, v. foto-, v. -metrie_1), s.f., metodă pentru studiul cantitativ al elementelor chimice componente ale diferitelor ţesuturi, cu ajutorul spectrelor de emisie şi de absorbţie; **~ splanhnie** (v. -splanhnie), s.f., scădere a volumului şi a greutăţii viscerelor; **~ spondilie** (v. -spondilie), s.f., tip de cifoză care se manifestă radiologic prin oprirea în dezvoltare a unuia sau a două corpuri vertebrale; **~ spor** (v. -spor), s.m. **1.** Spor mascul de mici dimensiuni al unor criptogame vasculare, care dă naştere unui protal masculin. **2.** Grăunte de polen prezent la antofite; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m. **1.** Organ al anumitor alge şi criptogame vasculare în care se formează şi se dezvoltă microsporii. **2.** Sac polinic; **~ sporie** (v. -sporie), s.f., boală infecţioasă provocată de ciuperci microscopice; **~ sporocit** (v. sporo-, v. -cit), s.n., celulă care produce microspori; **~ sporofilă** (v. sporo-, v. -fil_2), s.f., frunzuliţă modificată pe care se dezvoltă microsporangele; **~ sporofor** (v. sporo-, v. -for), s.m., suport al microsporilor; **~ sporogeneză** (v. sporo-, v. -geneză), s.f., proces de formare a microsporilor la plantele cu flori; **~ stilie** (v. -stilie), s.f., tip de heterostilie la care unele flori au stile scurte şi filamente staminale lungi; **~ stilospor** (v. stilo-, v. -spor), s.m., stilospor de dimensiuni reduse; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., micşorare exagerată a orificiului bucal; **~ taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., clasificare a unităţilor taxonomice infraspecifice; **~ term** (v. -term), adj. (despre plante) care preferă regiunile reci; **~ termofil** (v. termo-, v. -fil_1), adj., care creşte în zona cu climă temperată rece din regiunea boreală; **~ termofite** (v. termo-, v. -fit), s.f.pl., plante boreale; **~ tom** (v. -tom), s.n.,

instrument de secţionare a ţesuturilor animale sau vegetale, spre a putea fi examinate la microscop; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., încrengătură de animale acvatice foarte mici, vizibile numai la microscop; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., granulă citoplasmică de dimensiuni foarte mici, bogată în proteine şi fosfolipide; **~ zoofag** (v. zoo-, v. -fag), adj. (despre organisme) care consumă nevertebrate minuscule; **~ zoospor** (v. zoo-, v. -spor), s.m., zoospor de dimensiuni mici.

MIEL-, v. **MIELO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţa de celule medulare în sânge; **~ encefal** (v. -encefal), s.n., parte posterioară a creierului embrionar, din care se dezvoltă bulbul rahidian.

-MIELIE "măduvă osoasă". #1 gr. *myelos* "măduvă" > fr. *-myélie,* germ. *id.*, it. *-mielia >* rom. *-mielie.*

MIELO- "măduă, medular". #1 gr. *myelos* "măduvă" > fr. *myélo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *mielo-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă a măduvei osoase din care iau naştere leucocitele polinucleare din sânge; *sin.* granuloblast; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a măduvei spinării, în exteriorul coloanei vertebrale; *sin.* meningomielocel; **~ cistocel** (v. cisto-, v. -cel_2), s.n., tip de meningocel spinal caracterizat printr-o dilataţie chistică a canalului medular central; *sin.* hidromielocel; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă din măduva oaselor, făcând parte din seria granulocitară; **~ citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., prezenţa excesivă a mielocitelor în sânge; **~ displazie** (v. dis-, v. -plazie), s.f., viciu de dezvoltare a măduvei spinării; **~ gen** (v. -gen_1), adj., (despre leucocite) care îşi are originea în măduva osoasă; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Studiu al formaţiilor celulare din măduva generatoare de ţesut sanguin. **2.** Radiografie a coloanei vertebrale, după injectarea canalului rahidian cu o substanţă de contrast; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., metodă de determinare cantitativă şi calitativă a componentelor celulare din măduva hematopoetică; **~ id** (v. -id), adj., care este în legătură cu măduva osoasă; **~ limfocit** (v. limfo-, v. -cit), s.n., limfocit de dimensiuni mici format în măduva oaselor; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., proces de ramolire a măduvei spinării; **~ meningocel** (v. meningo-, v. -cel_2), s.n., tip de meningocel în care măduva spinării şi rădăcinile lui sunt incluse în sac; **~ meningocistocel** (v. meningo-, v. -cisto-, v. cel_2), s.n., malformaţie complexă care rezultă din asocierea unui mielocistocel cu un mielomeningocel; **~ mer** (v. -mer), s.n., segment din măduva spinării; **~ monocit** (v. mono-, v. -cit), s.n., monocit dezvoltat în măduva oaselor; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecţiunile măduvei spinării; **~ plast** (v. -plast), s.n., leucocit din măduva oaselor; **~ por** (v. -por), s.m.,

deschidere sau canal în măduva spinării; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de sclerozare a măduvei osoase sau a măduvei spinării; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a măduvei spinării; **~ trop** (v. -trop), adj., care are afinitate pentru măduva spinării.

MILO- "molar, maxilar". #1 gr. *mylos* "molar, maxilar" > fr. *mylo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *milo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în legătură cu molarii; **~ liză** (v. -liză), s.f., defect de structură la suprafaţa dintelui, care rezultă din lipsa discontinuă a stratului de smalţ.

-MIMETIC "asemănător, care reproduce". #1 gr. *mimetikos* "care imită" > fr. *-mimétique,* engl. *-mimetic >* rom. *-mimetic.*

-MIMIE "imitaţie, mimică". #1 gr. *mimia* "imitare" > fr. *-mimie*, germ. *id.* > rom. *-mimie.*

MIMO- "imitaţie, mimică". #1 gr. *mimos* "imitator" > fr. *mimo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *mimo-*. #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., tratat asupra mimicii sau asupra mimurilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., arta imitării vocii şi a gesturilor.

MIO-_1 "muşchi, muscular". #1 gr. *mys, myos* "muşchi" > fr. *myo*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *mio-* > rom. *mio-.* #2 **~ atrofie** (v. -atrofie), s.f., scădere a volumului unui muşchi, ca urmare a unor tulburări metabolice; **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă a mezenchimului, care produce fibrele musculare striate; **~ cardie** (v. -cardie), s.f., afecţiune cardiacă neinflamatorie şi degenerativă, care apare în tulburările generale ale metabolismului; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie musculară; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă musculară; **~ clonie** (v. -clonie), s.f., contracţie musculară bruscă, involuntară şi dezordonată a muşchilor; **~ crom** (v. -crom), s.n., pigment de culoare roşie, prezent în ţesutul muscular; **~ dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară puterea de contracţie a unor grupe musculare; **~ distonie** (v. dis-, v. -tonie), s.f., tulburare a tonicităţii musculare; **~ distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., degenerescenţă musculară nutriţională; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., proteină de tipul albuminelor, care se găseşte în ţesutul muscular; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat utilizat pentru înregistrarea grafică a contracţiilor musculare; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare a activităţii musculare cu ajutorul miografului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la miograf; **~ liză** (v. -liză), s.f., topire a ţesutului muscular; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază natura, structura şi funcţiile muşchilor; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., proces de ramolire a muşchilor; **~ metrectomie** (v. metr_1-, v. metro_1-, v. -ectomie), s.f., operaţie chirurgicală care constă în extirparea unei

tumori benigne uterine şi a unei părţi din peretele uterin; **~ metru** (v. -metru_2), s.n., muşchi al peretelui uterin; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile muşchilor; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă care înconjoară nucleul celulei musculare; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de transplant muscular; **~ pragie** (v. -pragie), s.f., scădere a aptitudinilor funcţionale ale unui organ; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie chirurgicală de suturare a unui muşchi distrus; **~ rexă** (v. -rexă), s.f., ruptură musculară; **~ ritmie** (v. -ritmie), s.f., mişcare involuntară care constă din deplasarea ritmică şi lentă a unor segmente musculare; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces patologic de sclerozare a ţesutului muscular; **~ stenometru** (v. steno-, v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea puterii de contracţie a grupelor musculare; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metodă terapeutică de remediere a dezechilibrului forţelor musculare prin exerciţii de gimnastică; **~ tom** (v. -tom), s.n. **1.** Instrument chirurgical utilizat în miotomie. **2.** Parte a unei somite care se diferenţiază în muşchi scheletici. **3.** Grup muscular inervat de un singur nerv spinal; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Secţionare chirurgicală a unui muşchi. **2.** Parte a anatomiei care tratează despre disecţia muşchilor; **~ tonie** (v. -tonie), s.f., stare patologică manifestată prin tulburări în contracţia muşchilor; **~ tonometru** (v. tono-, v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară tonusul muscular; **~ trop** (v. -trop), adj., care prezintă afinitate pentru ţesutul muscular.

MIO-_2 "mai mic, mai puţin". #1 gr. *meion* "mai puţin" > fr. *mio-,* engl. *id.* > rom. *mio-.* #2 **~ cen** (v. -cen_1), s.n., adj. **1.** S.n. Diviziune a erei terţiare, situată între oligocen şi pliocen, caracterizată prin floră şi faună asemănătoare cu cele actuale. **2.** Adj. Care se referă la formaţiile din această epocă; **~ didim** (v. -didim), s.m., monstru dicefalic având un cap mic fuzionat cu occipitalul unui cap de dimensiuni mari.

MIO-_3 "şoarece". #1 gr. *mys, myos* "şoarece" > fr. *myo-,* engl. *id.*, it. *mio-* > rom. *mio-*. #2 **~ morfe** (v. -morf), s.n.pl., subordin de mamifere rozătoare, având ca reprezentant şoarecele.

MIRIA- "foarte numeros, nenumărat". #1 gr. *myrias* "zece mii" > fr. *myria-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *miria-* > rom. *miria-.* #2 **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., clasă de artropode al căror corp este format din segmente sau din inele şi care au mai multe perechi de picioare; **~ spor** (v. -spor), adj., cu numeroşi spori.

MIRMECO- "furnici". #1 gr. *myrmex, (-ekos)* "furnică" > fr. *myrméco-,* engl. *id.*, germ. *myrmeko-* > rom. *mirmeco-.* #2 **~ core (~ chore, ~ hore)** (v. -

cor), adj., s.f.pl. (plante) ale căror seminţe şi fructe sunt răspândite prin intermediul furnicilor; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu furnici; **~ fil** (v. -fil_1), adj., s.m.,f. **1.** Adj., s.m.,f. (Plantă) în care trăiesc furnici. **2.** Adj., s.m.,f. (Animal) care trăieşte în furnicare; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) care oferă furnicilor hrană şi adăpost; **~ fob** (v. -fob), adj., care se teme de furnici; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu ştiinţific al furnicilor.

MIRTI- "frunză de mirt". #1 L *myrtus* "mirt" > fr. *myrti-,* it. *mirti-* > rom. *mirti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., care are forma lanceolată a frunzelor de mirt.

MISCO- "peduncul mic". #1 gr. *miskhos* "pedicel" > fr. *miscko-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *misco-* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., ramificare teratologică a pedicelilor.

MISO-_1 "aversiune, repulsie". #1 gr. *misco, (-ein)* "a urî" > fr. *miso-*, germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *miso-.* #2 **~ gam** (v. -gam), s.m.,f., persoană care se teme de căsătorie; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., aversiune patologică faţă de căsătorie; **~ gin** (v. -gin), adj., s.m. (bărbat) care manifestă ură faţă de femei; **~ ginie** (v. -ginie), s.f., repulsie maladivă faţă de femei; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., repulsie morbidă faţă de raţiune şi faţă de demonstraţia logică; **~ pedie** (v. -pedie), s.f., repulsie patologică faţă de copii.

MISO-_2 (MIZO-) "murdărie, necurăţenie". #1 gr. *mysos* "murdărie" > fr. *myso-*, germ. *id.*, it. *miso-* > rom. *miso-, mizo-***.** #2 **~ filie** (v. -filie_1), s.f., teamă patologică de murdărie.

MISTACO- "mustaţă". #1 gr. *mystax, (-akos)* "barbă, mustaţă" > fr. *mystaco-,* engl. *id.* > rom. *mistaco-.* #2 **~ cete** (v. -cete), s.n.pl., specie de cetacee fără dinţi, având ca reprezentant balena.

-MITE "filamente, antene". #1 gr. *milos* "fir, filament" > L sav. *-mites,* fr. *-mites,* engl. *id.,* germ. *-miten* > rom. *-mite.*

MITILI- "midie". #1 L *mytilus* "midie, scoică" > fr. *mytili-,* engl. *id.* > rom. *mitili-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a acvaculturii care se ocupă cu creşterea midiilor; **~ form** (v. -form), adj., în formă de midie.

MITO-_1 "filament, mitoză, mitotic". #1 gr. *mitos* "fir, filament" > fr. *mito-,* germ. *id.*, it. *id.* > rom. *mito-.* #2 **~ clastic** (v. -clastic), adj., care anihilează cursul normal al mitozei; **~ condrie** (v. -condrie), s.f., corpuscul granular de dimensiuni mici, care constituie partea esenţială a condriomului celular; **~ genetic** (v. -genetic), adj., s.n. (agent) capabil să determine diviziunea celulară mitotică; **~ spor** (v. -spor), s.m., orice celulă

formată prin diviziune mitotică, fiind capabilă să genereze, fără fecundaţie, un nou organism; **~ static** (v. -static), adj., s.n. (agent) capabil să blocheze activitatea mitotică.

MITO-_2 "legendă, fabulaţie". #1 gr. *mythos* "povestire, legendă" > fr. *mytho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *mito-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a miturilor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., ansamblu de semne care au o anumită semnificaţie simbolică sau ideologică; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază geneza şi evoluţia miturilor; **~ manie** (v. -manie), s.f., formă de dezechilibru psihic, care se caracterizează prin tendinţa maladivă de a denatura adevărul.

-MIXIE_1 "amestec, fuziune, unire, copulaţie". #1 gr. *mixis* "amestec, melanj" > fr. *-mixie,* germ. *id.*, engl. *-mixia* > rom. *-mixie.*

MIXIE-_2 "mucus, mucozitate". #1 gr. *myxa* "clisă, mucus" > fr. *-myxic,* germ. *id.* > rom. *-mixie.*

MIXO-_1 "mucus, mucozitate, mucilagiu". #1 gr. *myxa* "mucozitate" > fr. *myxo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *mixo-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă mare, poliedrică sau stelată, din ţesutul mucilaginos; **~ ficee** (v. -ficee), s.f.pl., clasă de cianofite; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de mucus; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., grup de plante inferioare, cuprinzând indivizi la care aparatul vegetativ este un plasmodiu; **~ poieză** (v. -poieză), s.f., secreţie de produse mucilaginoase; **~ ree** (v. -ree), s.f., secreţie excesivă şi mucilaginoasă a intestinului; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., perversiune sexuală constând în plăcerea de contemplare a actului sexual; **~ spor** (v. -spor), s.m., corpuscul reproducător, specific mixomicetelor; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., corp de fructificare la mixomicete; **~ zom** (v. -zom), s.m., celulă amiboidală haploidă din ciclul evolutiv al mixomicetelor, formată din zoospori prin pierderea flagelilor.

MIXO-_2 "amestec, mixt". #1 gr. *mixos* "amestecat, mixt" > fr. *mixo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *mixo-.* #2 **~ biotip** (v. bio-, v. -tip), s.n., complex genetic discontinuu care ia naştere în cadrul populaţiei, în calitate de element fundamental şi adaptativ al acesteia, incapabil de a segrega; **~ cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom rezultat din fuziunea completă a doi cromozomi omologi în profaza meiotică; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., plasmă formată la sfârşitul profazei cariocinetice, prin contopirea citoplasmei cu carioplasma; **~ saur (~ zaur)** (v. -zaur), s.m., reptilă ihtiozauriană din triasic, cu lungimea de cca 2 m, cu botul alungit, în care se găseau numeroşi dinţi, şi cu membrele încă neadaptate pentru înot; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., spori haploizi ai mixomicetelor; **~ terie** (v.

-terie), s.f., figură din artele plastice, reprezentând o combinaţie între om şi un animal; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre un organism) care prezintă nutriţie mixtă: autotrofă şi heterotrofă; *sin.* mixotrofic; **~ trofic** (v. -trofic), adj., mixotrof*.

MNEMO- "memorie, memorare". #1 gr. *mneme* "memorie" > fr. *mnémo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *mnemo-*. #2 **~ taxie** (v. -taxie), s.f., reacţie direcţională la păsări, în care există orientare prin memorare.

-MNEZIE "memorie, amintire". #1 gr. *mnesia* "amintire, memorie" > fr. -*mnésie,* germ. *id.* > rom. *-mnezie.*

-MOBIL "care se mişcă, mişcător". #1 L *mobilis* "care se mişcă" > fr. *-mobile,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *-mobil* > rom. *-mobil.*

MODIOLI- "butucul roţii, semiglobulos". #1 L *modiolus* "butucul roţii" > fr. *modioli-,* engl. *id.* > rom. *modioli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma butucului roţii.

MODULO- "modulaţie". #1 L *modulus* "măsură, cadenţă" > fr. *modulo- >* rom. *modulo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea modulaţiilor oscilaţiilor armonice.

MOLISMO- "poluare". #1 gr. *molysma* "pată, murdărie" > fr. *molysmo- >* rom. *molismo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază problemele legate de poluarea mediului înconjurător.

MOLUSCO- "moluşte". #1 L *molluscus* "moale" > fr. *mollusco-,* engl. *id.* > rom. *molusco-.* #2 **~ ide** (v. --id), s.n.pl., încrengătură de nevertebrate marine, cuprinzând briozoarele şi brahiopodele, având în jurul gurii un organ, alcătuit din tentacule, numit lofofor.

MON-, v. **MONO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu un singur ghimpe; **~ adelf** (v. -adelf), adj., cu staminele reunite într-un singur mănunchi; **~ andru** (v. -andru), adj. (despre flori) care are doar o singură stamină; **~ odont** (v. -odont), adj., prevăzut cu un singur dinte; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., monopsie*; **~ oic** (v. -oic), adj., care are flori unisexuate, atât mascule, cât şi femele, dispuse pe aceeaşi tulpină; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin prezenţa unui singur ochi; *sin.* monoftalmie; **~ orhidie** (v. -orhidie), s.f., malformaţie genitală, constând în prezenţa unui singur testicul.

MONILI- "şirag, colier". #1 L *monile, (-is)* "şirag, colier" > fr. *monili-,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *monili-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de şirag de mărgele.

MONO- "unic, singur, o dată, singular". #1 gr. *monos* "unul singur, unic" > fr. *mono-,* germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *mono-*. #2 **~ andrie** (v. -andrie),

s.f., formă de căsătorie în care femeia are un singur soţ; **~ auxotrofic** (v. auxo-, v. -trofic), adj. (despre un microorganism) care, în urma unei mutaţii, nu mai poate sintetiza un factor de creştere şi supravieţuieşte doar dacă i se asigură factorul de creştere absent; **~ bionte** (v. -biont), s.f.pl., plante la care, în ciclul lor evolutiv, gametofitul şi sporofitul sunt permanent dependente unul de altul; **~ blast** (v. -blast), s.n. **1.** Celula de origine a monocitului sanguin. **2.** Spor unicelular; **~ carp** (v. -carp), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre plante) Care înfloreşte şi fructifică o singură dată în cursul ciclului de dezvoltare. **2.** S.n. Fruct format dintr-o singură carpelă; **~ cefal** (v. -cefal), adj. **1.** Care are un singur cap. **2.** Care are un singur capitul; **~ centrie** (v. -centrie), adj. **1.** (Despre o formaţiune anatomică) Care prezintă un singur centru. **2.** (Despre cromozomi) Cu un singur centromer; **~ cer** (v. -cer_1), adj., care are numai un singur corn; **~ cerc** (v. -cerc), adj. (despre protozoare) înzestrat cu un singur flagel; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. **1.** (Despre animale) Care prezintă o singură perioadă sexuală pe an. **2.** (Despre plante) Care are o perioadă de vegetaţie doar de un singur an; **~ cinetic** (v. -cinetic), adj. (despre un fascicul) care este format din particule cu aceeaşi viteză; **~ cit** (v. -cit), s.n., tip de globulă albă de dimensiuni mari, având o puternică acţiune fagocitară; **~ citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., reducere patologică a numărului de monocite din sânge; **~ clin** (v. -clin), adj., s.n. **1.** Adj. Care are gineceul şi androceul în aceeaşi floare. **2.** S.n. Structură monoclinală; **~ clinic** (v. -clinic), adj., cristalizat în forma unei prisme dreptunghiulare oblice; **~ cont** (v. -cont), adj. (despre un organism unicelular) prevăzut cu un singur cil sau flagel; **~ crom** (v. -crom), adj., care are o singură culoare; *sin.* monocromatic; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj. **1.** Monocrom*. **2.** (Despre fascicule de raze) Format din radiaţii cu aceeaşi lungime de undă; **~ cromie** (v. -cromie), s.f. **1.** Însuşirea de a fi monocrom. **2.** Reproducere într-o singură culoare; **~ cronic** (v. -cronic), adj., care se petrece în acelaşi timp; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., sistem de cultivare pe un teren numai a unei singure plante agricole; **~ dactil** (v. -dactil), adj., cu un singur deget; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformaţie congenitală, constând în prezenţa unui singur deget la mână sau la picior; **~ dinam** (v. -dinam), adj., care are o stamină mai lungă decât celelalte; **~ fag** (v. -fag), adj., s.m.,f. (organism) care are ca mod de nutriţie monofagia; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., proprietate a unor paraziţi de a se dezvolta pe o singură plantă-gazdă; **~ fazie** (v. -fazie), s.f., tulburare a vorbirii în care persoana repetă un singur cuvânt sau o singură propoziţie; **~ fil** (v. -fi1_2), format dintr-o singură frunză; **~ filetic** (v. -

filetic), adj. (despre un organism) care provine dintr-o singură formă ancestrală; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de singurătate; ~ **fonie** (v. -fonie_1), s.f., însuşire de a avea o singură sursă sonoră; ~ **ftong** (v. -ftong), s.m., sunet care provine din reducerea unui diftong; ~ **gam** (v. -gam), adj. **1.** Cu flori mascule şi femele pe indivizi diferiţi. **2.** (Despre oameni) Care nu are decât un singur soţ sau o singură soţie; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Formă de căsătorie în care un bărbat sau o femeie nu poate avea în acelaşi timp decât o singură soţie sau un singur soţ. **2.** (La animale) Convieţuire a unui mascul cu o singură femelă. **3.** Stare a unei plante monogame; ~ **genetic** (v. -genetic), adj. **1.** Cu descendenţi unisexuaţi. **2.** Care este reprodus pe cale asexuată. **3.** Condiţionat de un singur factor genetic; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Înmulţire pe cale asexuată. **2.** Înmulţire directă, fără alternare de generaţii sexuate şi asexuate; ~ **genic** (v. -genic), adj. **1.** Care are descendenţi unisexuaţi. **2.** Care este reprodus pe cale asexuată; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., condiţie ca femelele să producă numai descendenţi femeli; ~ **genopatie** (v. geno_1-, v. -patie), s.f., tulburare condiţionată de o singură mutaţie genică; ~ **gin** (v. -gin), adj. (despre flori) cu un singur pistil; ~ **ginie** (v. -ginie), s.f., stare a florilor monogine; ~ **gonie** (v. -gonie), s.f., înmulţire pe cale asexuată; ~ **lepsie** (v. -lepsie), s.f., hibridare prin care se transmit urmaşului numai caracterele unuia dintre părinţi; ~ **lit** (v. -lit_1), adj., s.n. (monument) construit dintr-un singur bloc de piatră; ~ **litic** (v. -litic_1), adj., format dintr-un singur bloc de piatră; ~ **mer** (v. -mer), adj., s.m. **1.** Adj. Care este format dintr-o singură parte. **2.** S.m. Moleculă simplă care intră în componenţa polimerilor; ~ **morf** (v. -morf), adj. (despre flori, ţesuturi etc.) care prezintă o singură formă; ~ **morfic** (v. -morfic), adj. (despre un organism) care are un singur aspect morfologic; ~ **petal** (v. -petal), adj. (despre flori) cu o singură petală; ~ **pil** (v. -pil_1), adj. (despre un edificiu) care are numai o singură poartă; ~ **piren** (v. -piren), adj., cu un singur sâmbure; ~ **placofore** (v. placo-, v. -for), s.f.pl., clasă din subîncrengătura conchiferelor, cuprinzând cele mai primitive moluşte, cu corpul acoperit dorsal cu o cochilie formată dintr-o singură placă turtită dorsoventral; ~ **planetic** (v. -planetic), adj. (despre zoospori) care prezintă un singur stadiu de mobilitate; ~ **plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a unui singur membru sau a unui grup muscular; ~ **pod** (v. -pod), adj., care are un singur picior; ~ **podie** (v. -podie), s.f., malformaţie congenitală care constă în prezenţa unui singur picior; ~ **podiu** (v. -podiu), s.n., tip de ramificaţie a tulpinii în care axul principal creşte continuu; ~ **scop** (v. -

scop), s.n., tub cu fascicul electronic, utilizat în televiziune pentru generarea unui semnal de imagine, corespunzător unei imagini fixe; **~ semie** (v. -semie), s.f., proprietate a cuvintelor care au doar un singur sens; **~ silab** (v. -silab), adj., s.n.,f. (cuvânt) format dintr-o singură silabă; *sin.* unisilab; **~ sperm** (v. -sperm), adj. (despre fructe) care are o singură sământă; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., fecundare a unui ovul de către un singur spermatozoid; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor singuratic provenit fără diviziune reducţională; **~ stel** (v. -stel), s.n., cilindru vegetal central unic; **~ stih** (v. -stih), adj. (despre frunze) care este dispus pe un singur rând; **~ termie** (v. -termie), s.f., anomalie în termoreglare, constând în menţinerea neschimbată a temperaturii corpului în tot cursul zilei; **~ top** (v. -top), adj. (despre specii vegetale) originar dintr-un singur loc; *sin.* monotopic; **~ topic** (v. -topic), adj., monotop*; **~ tremă** (v. -tremă), s.n.pl., ordin de mamifere primitive şi ovipare, cu cioc şi cu corpul acoperit cu păr şi cu ţepi, cărora le lipsesc mameloanele având ca tip ornitorincul; **~ trih** (v. -trih), adj., care are doar un singur fir de păr, cil sau flagel; **~ trof** (v. -trof), adj. **1.** Adj. Care are un singur fel de hrănire. **2.** Adj. Cu nutriţie pe o singură specie gazdă; **~ tropic** (v. -tropic), adj. **1.** Adj. Care vizitează florile unei singure specii vegetale. **2.** Adj. Care prezintă adaptivitate redusă; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., proprietate a unor elemente care au mai multe forme alotropice, de a suferi transformări într-un singur sens; **~ xen** (v. -xen), adj. **1.** (Despre paraziţi) Care în ciclul evolutiv nu are nevoie decât de o singură gazdă. **2.** Adj. Care creşte numai pe o singură plantă gazdă; **~ xil** (v. -xil), adj., s.f. **1.** Adj. Care este făcut dintr-un singur trunchi de copac. **2.** S.f. Ambarcaţie primitivă realizată dintr-un singur trunchi de copac scobit; **~ zoic** (v. -zoic), adj. **1.** (Despre animale) Care duce o viaţă individuală şi izolată. **2.** Care produce numai un singur sporozoit; **~ zom** (v. -zom), s.m., heterocromozom fără pereche în determinismul heterogametic; *sin.* cromozom accesoriu; **~ zomie** (v. -zomie), s.f., absenţă, într-o celulă sau într-un organism, a unui cromozom dintr-o pereche.

MONTI- "munte, montan". #1 L *mons, (-ntis)* "munte, înălţime" > fr. *monti-,* engl. *id.* > rom. *monti-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre specii animale sau vegetale) care creşte pe munţi.

MORBI- "boală, afecţiune". #1 L *morbus* "boală" > fr. *morbi-,* engl. *id.* > rom. *morbi-.* #2 **~ par** (v. -par), adj., care dă naştere unei boli.

MORBILI- "rujeolă, pojar". #1 L tz. *morbillus* "erupţie cutanată, rujeolă" > fr. *morbilli-,* engl. *id.* > rom. *morbili-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre

erupţii) care seamănă cu rujeola.

MORF-, v. **MORFO-,** #2 **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate morfogenetică; **~ onim** (v. -onim), s.n., nume care se bazează pe caracterele morfologice ale plantei.

-MORF "cu aspect de, în formă de". #1 gr. *morphe* "formă, aspect" > fr. -*morphe,* germ. *-morph,* it. *-morfo,* engl. *-morph* > rom. *-morf.*

-MORFIC "referitor la formă, formal". #1 gr. *morphe* "formă, aspect" > fr. -*morphique,* engl. *-morphic* > rom. *-morfic.*

-MORFIE "înfăţişare, configuraţie, reprezentare". #1 gr. *morphe* "formă, aspect" > fr. *-morphie,* germ. *id.,* it. *-morfia,* engl. *-morphy* > rom. *-morfie.*

MORFO- "formă, configuraţie, structură". #1 gr. *morphe* "formă, aspect" > fr. *morpho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *morfo-* > rom. *morfo-.* #2 **~ cronologie** (v. crono-, v. -logie_1), s.f., studiu al evoluţiei reliefului terestru în timp; **~ fil** (v. -fil_2), adj., în formă de frunză; **~ filogeneză** (v. filo_2-, v. -geneză), s.f., studiu al genezei variabilităţii morfologice în cursul filogeniei; **~ fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s.f., studiu al raportului dintre structura celulelor, a ţesuturilor sau a organelor şi funcţiile lor; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care duce la modificarea formei sau structurii unui organism; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Proces de formare şi dezvoltare a configuraţiei morfologice a organismelor în cursul ontogeniei. **2.** Proces de formare a profilului unui sol sub acţiunea factorilor naturali pedogenetici; **~ genie** (v. -genie_1), s.f. **1.** Parte a geomorfologiei care se ocupă cu studiul originii formelor de relief. **2.** Studiu al adaptărilor morfologice ale plantelor la condiţiile mediului lor natural; **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., identificare, numai prin pipăire, a configuraţiei obiectelor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Ramură a geomorfologiei care se ocupă cu descrierea şi clasificarea formelor de relief după aspectul lor exterior. **2.** Descriere morfologică şi histologică a organelor sau a organismelor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., grafic care reprezintă mărimi ale constituţiei corporale; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină care studiază forma şi structura organismelor vegetale şi animale. **2.** Parte a gramaticii care studiază părţile de vorbire şi flexiunea lor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu măsurarea formei oricărui corp natural. **2.** Parte a geomorfologiei care se ocupă cu măsurarea dimensiunilor formelor de relief şi cu fragmentarea lor orizontală şi verticală, în vederea stabilirii legilor lor spaţiale; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., totalitate a legilor de formare a caracterelor morfologice animale sau vegetale; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază forma şi structurile diferitelor organe în stare patologică; **~**

plazie (v. -plazie), s.f., potenţialitate morfogenetică a organismelor în curs de dezvoltare; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază corespondenţele între caracterele morfologice şi psihologice ale indivizilor; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., studiu al aspectului exterior al granulelor care alcătuiesc formaţiile geologice; **~ tip** (v. -tip), s.n., exemplar tipic al uneia dintre formele speciei polimorfe; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., totalitatea modificărilor care intervin în forma şi dimensiunile unei reţele cristaline, ca urmare a înlocuirii chimice a unei părţi din particulele componente.

-MORFOZĂ "formare, dezvoltare, configuraţie". #1 gr. *morphosis* "formare" > fr. *-morphose,* germ. *id.* > rom. *-morfoză.*

MORI- "dudă, agudă". #1 L *morus* "dud, agud" > engl. *mori-,* it. *id.* > rom. *mori-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma fructului de dud.

-MOTOR "care mişcă, stimulator". #1 L *motor* "care mişcă" > fr. *-moteur* > rom. *-motor.*

MUCI- "mucus, mucozitate". #1 L *mucus* "secreţie nazală" > fr. *muci-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *muci-.* #2 **~ fer** (v. -fer) adj., care conţine mucilagii; **~ par** (v. -par), adj., care secretă mucus.

MUCILAGI- "mucilagii". #1 L tz. *mucilago, (-ginis)* "suc mucegăit" > fr. *mucilagi-,* engl. *id.* > rom. *mucilagi-.* #2 **~ gen** (v. -gen_2), adj., care secretă mucilagii.

MUCO- "mucozitate, mucină". #1 L *mucus* "secreţie nazală, mucus" > fr. *muco-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *muco-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., formaţiune chistică plină cu mucus, rezultată din închiderea canalelor excretoare ale unor glande mucoase; **~ clază** (v. -clază), s.f., operaţie chirurgicală de ridicare a unei suprafeţe mucoase; **~ id** (v. -id), adj., care se aseamănă ca mucina; **~ litic** (v. -litic_2), adj., s.n. (substanţă) cu acţiune distructivă asupra mucusului bronhic; **~ metru** (v. -metru_2), s.n., acumulare de mucus în cavitatea uterină.

MUGILI- "chefal". #1 L *mugilis* "chefal" > L sav. *mugili-,* fr. *id.* > rom. *mugili-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a pisciculturii care se ocupă cu creşterea chefalului; **~ forme** (v. -form), s.f.pl., familie de peşti teleosteeni marini care au solzi şi pe cap, având ca tip chefalul.

MULTI- "mai mulţi, numeroşi". #1 L *multus* "mult, numeros" > fr. *multi-,* it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *multi-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpini numeroase; **~ cuspid** (v. -cuspid), adj., cu mai multe vârfuri; **~ fer** (v. -fer), adj., care înfloreşte şi fructifică de mai multe ori; **~ fid** (v. -fid), adj., care este divizat profund în mai multe segmente; **~ flor** (v. -flor), adj., cu

numeroase flori; ~ **form** (v. -form), adj., care se prezintă sub diverse forme; ~ **par** (v. -par), adj., care naşte mai mulţi pui deodată; ~ **ped** (v. -ped_2), adj., care are picioare numeroase; ~ **sperm** (v. -sperm), adj. (despre fructe) cu mai multe seminţe; ~ **valent** (v. -valent), adj. (în meioză) care prezintă mai mulţi cromozomi reuniţi; ~ **valv** (v. -valv), adj., cu mai multe valve sau capsule.

MURI- "perete, zid". #1 L *murus* "zid" > fr. *muri-,* engl. *id.* > rom. *muri.* #2 ~ **form** (v. -form), adj. (despre un ţesut) de forma unui zid de cărămidă.

MUSCI- "muşchi, briofite". #1 L *muscus* "muşchi vegetal" > fr. *musci-,* engl. *id.* > rom. *musci-*. #2 ~ **col** (v. -col_1), adj. (despre organisme) care trăieşte pe muşchi.

MUSTI- "must". #1 L *mustum* "must" > fr. *musti-* > rom. *musti-.* #2 ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară densitatea şi procentul de zahăr din must.

MUZEO- "muzeu, muzeal". #1 gr. *mouseion* "templu al muzelor" > fr. *muséo-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *muzeo-.* #2 ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu descrierea, organizarea şi istoria muzeelor; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul organizării muzeelor, al păstrării şi prezentării exponatelor dintr-un muzeu; *sin.* muzeistică.

MUZICO- "melodie, muzică". #1 gr. *mousike* "muzică" > fr. *musico-,* it. *id.*, germ. *musiko-* > rom. *muzico-.* #2 ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., totalitate a studiilor care se ocupă cu muzica; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază istoria, estetica şi teoria muzicii; ~ **manie** (v. -manie), s.f., pasiune exagerată pentru muzică; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a audiţiilor muzicale în scop terapeutic.

-MUZIE "melodie, muzică". #1 gr. *mousia* "muzică" > fr. *-musie,* germ. *id.* > rom. *-muzie.*

NAMATO- "pârâu". #1 gr. *nama, (-atos)* "izvor, pârâu" > fr. *namato-,* engl. *id.* > rom. *namato-.* #2 ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în pâraie.

NAN-, v. **NANO-**. #2 ~ **andru** (v. -andru), adj. cu anteridii pe filamente scurte; ~ **oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., malformaţie congenitală în care globul ocular, orbita şi figura palpebrală sunt anormal de mici.

-NANIE "infantilism". #1 gr. *nanos* "pitic, mic" > fr. *-nanie,* germ. *id.* > rom. *-nanie.*

NANO- "mic, minuscul, nedezvoltat". #1 gr. *nanos* "mic, pitic" > fr. *nano-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *nano-*. #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe mici; ~ **cefal** (v. -cefal), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă nanocefalie; ~

cefalie (v. -cefalie), s.f., dezvoltare insuficientă a craniului şi a creierului; **~ cormie** (v. -cormie), s.f., anomalie caracterizată prin dimensiunile foarte reduse ale corpului uman; **~ fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f.pl., fanerofite cuprinzând arbuşti şi tufişuri cu mugurii de reînnoire situaţi deasupra solului; **~ mel** (v. -mel_1), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă nanomelie; **~ melie** (v. -melie), s.f., anomalie congenitală care se caracterizează prin creşterea insuficientă a unuia sau a mai multor membre; **~ somie** (v. -somie), s.f., malformaţie caracterizată prin creşterea insuficientă în înălţime.

NAPI- "nap". #1 L *napus* "nap" > fr. *napi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *napi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de nap.

NARCO- "somn, narcotic" #1 gr. *narke* "somn, toropeală" > fr. *narco-*, engl. *id.,* germ. *narko-* > rom. *narco-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., diminuare a funcţiilor vitale ale organismului uman sub acţiunea substanţelor narcotice; **~ lepsie** (v. -lepsie), s.f., boală provocată de tulburări neuropsihice, a cărei caracteristică principală este tendinţa morbidă pentru somn; **~ leptic** (v. -leptic), adj., s.m.,f. (persoană) care suferă de narcolepsie; **~ man** (v. -man_1), s.m.,f., persoană care suferă de narcomanie; **~ manie** (v. -manie), s.f., deprindere morbidă de a administra narcotice; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu de tratare a bolilor prin somn.

-NARCOZĂ "somn, anestezie". #1 gr. *narkosis* "amorţire, adormire" > fr. *-narcose,* germ. *-narkose* > rom. *-narcoză.*

-NASTIE "mişcare, schimbare". #1 gr. *nastia* "abatere" > fr. *-nastie,* germ. *id.*, engl. *-nasty* > rom. *-nastie.*

NATURO- "factori naturali". #1 L *natura* "natură" > engl. *naturo-* > rom. *naturo-.* #2 **~ patie** (v. -patie), s.f., naturoterapie*; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu de tratare a bolilor prin valorificarea remediilor naturale ca apa, aerul, soarele etc.; *sin.* naturopatie.

-NAUT "navigator, explorator". #1 gr. *nautes* "marinar, navigator" > fr. *-naute,* germ. *-naut,* engl. *id.* > rom. *-naut.*

-NAUTIC "referitor la navigaţie". #1 gr. *nautikos* "de navigaţie, naval" > fr. *-nautique,* germ. *-nautisch* > rom. *-nautic.*

NAUTILO- "nautil, moluscă cefalopodă". #1 gr. *nautilos* "marinar, navigator" > fr. *nautilo-,* engl. *id.* > rom. *nautilo-.* #2 **~ ide** (v. -id), s.n.pl., ordin de cefalopode fosile şi actuale, apărute în paleozoic, cu cochilie spiralată şi compartimentată, având ca tip nautilul.

NAUTO- "care pluteşte". #1 gr. *nautes* "corabie" > fr. *nauto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *nauto-.* #2 **~ hidrocore** (v. hidro_1-, v. -cor), s.f.pl., plante

hidrocore plutitoare.

NAVI- "vas, navă, vapor". #1 L *navis* "corabie, vas" > fr. *navi-,* engl. *id.* > rom. *navi-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument marinăresc cu care se calculează unghiul de derivă şi viteza faţă de sol; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., instrument în formă de sferă, cu ajutorul căruia se identifică aştrii.

NECRO- "moarte, necroză". #1 gr. *nekros* "moarte" > fr. *nécro-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *nekro-* > rom. *necro-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., alternare şi distrugere a unui ţesut viu, ca urmare a unor leziuni distrofice; **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., ansamblu al organismelor moarte de pe fundul mărilor sau lacurilor; **~ cist** (v. -cist), s.n., celulă moartă; **~ fag** (v. -fag), adj., s.m. (animal) care se hrăneşte cu corpurile organismelor moarte; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., caracteristică a unor animale de a se hrăni cu cadavre; **~ fil** (v. -fil_1), adj., s.m. (persoană) care suferă de necrofilie; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., perversiune sexuală care constă în practicarea actului sexual pe cadavre; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (ciuperci) care se hrănesc saprofit pe ţesuturile gazdei omorâte în prealabil cu ajutorul unor enzime; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de moarte sau de cadavre; **~ gen** (v. -gen), adj. (despre ciuperci) care se naşte pe o plantă moartă sau pe cale de a se nimici; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., cult patologic pentru morţi; **~ latru** (v. -latru), s.m.,f., persoană care prezintă necrolatrie; **~ liză** (v. -liză), s.f., distrugere a unui ţesut care a suferit un proces de necrozare; **~ patie** (v. -patie), s.f., predispoziţie organică antrenând necrozarea succesivă în diverse organe; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasmă inactivă, omoloagă celei din sămânţa moartă; **~ plast** (v. -plast), s.n., protoplast care a suferit leziuni grave, urmate de moartea acestuia; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., apariţie în lichidul spermatic a spermatozoizilor morţi; **~ tip** (v. -tip), s.n., formă biologică, în prezent stinsă şi existentă numai formal; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., îndepărtare pe cale chirurgicală a unui ţesut osos atins de necroză; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre microorganisme) care continuă să se hrănească în interiorul celulelor necrozate; **~ zoospermie** (v. zoo-, v. -spermie), s.f., prezenţa în lichidul spermatic a spermatozoizilor morţi.

-NECROZĂ "putrefacţie, mortificare". #1 gr. *nekrosis* "moarte" > fr. -*nécrose,* engl. *id.,* germ. *-nekrose* > rom. *-necroză.*

NECTARI- "nectar". #1 L *nectar, (-aris)* "nectar" > fr. *nectari-,* engl. *id.* > rom. *nectari-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care secretă nectar; **~ vor** (v. -vor), adj. (despre insecte) care se hrăneşte cu nectar.

NECTARO- "nectar". #1 gr. *nektar* "nectar" > fr. *nectaro-,* engl. *id.* > rom. *nectaro-.* #2 **~ stegii** (v. -stegiu), s.n.pl., peri care acoperă nectarinele

apărând nectarul de ploaie, dar permiţând accesul insectelor vizitatoare; ~ **stigmă** (v. -stigmă), s.f., pată sau depresiune care indică prezenţa glandelor nectarifere; ~ **tecă** (v. -tecă), s.f., recipient (gropiţă, pinten) pentru nectarul care se scurge din glandele nectarifere.

NECTO- "care înoată". #1 gr. *nektos* "înotător, care înoată" > fr. *necto-,* engl. *id.* > rom. *necto-.* #2 ~ **pod** (v. -pod), adj. (despre moluşte) înzestrat cu apendice sau picior pentru înot.

-NEFĂ "nor, nebulozitate". #1 gr. *nephos* "nor" > fr. *-néphe,* germ. *-nephe* > rom. *-nefă*.

NEFELO- "nor, nebulozitate, emulsie". #1 gr. *nephele* "nor" > fr. *néphélo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *nefelo-* > rom. *nefelo-.* #2 ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de determinare a concentraţiei unei emulsii; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat în nefelometrie pentru determinarea concentraţiei emulsiilor.

NEFO- "nori, nebulozitate". #1 gr. *nephos* "ceaţă, nor" > fr. *népho-,* engl. *id.* > rom. *nefo-*. #2 ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a meteorologiei care tratează despre nori; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument meteorologic cu care se măsoară gradul de acoperire a cerului cu nori; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat meteorologic cu ajutorul căruia se determină viteza şi direcţia de deplasare a norilor.

NEFR-, v. **NEFRO-,** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere a rinichilor; ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui rinichi.

NEFRO- "rinichi, renal". #1 gr. *nephros* "rinichi" > fr. *néphro-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *nefro-* > rom. *nefro-.* #2 ~ **angioscleroză** (v. angio-, v. -scleroză), s.f., angioscleroză renală; ~ **cel** (v. -cel_1), s.n., hernie a rinichilor; ~ **distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., leziune degenerativă a rinichilor, fără inflamare; ~ **gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Care produce ţesut renal. **2.** De origine renală; ~ **genic** (v. -genic), adj. nefrogen*; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a rinichilor, cu ajutorul unei substanţe de contrast; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., imagine radiologică a parenchimului renal; ~ **id** (v. -id), adj., s.f. **1.** Adj. Care are forma unui rinichi. **2.** S.f. Curbă plană având conturul unui rinichi; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., calcul renal; ~ **litotomie** (v. lito-, v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unui rinichi în vederea extragerii calculilor; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul rinichilor; ~ **megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofie renală; ~ **mer** (v. -mer), s.n., masă celulară intermediară; ~ **omentopexie** (v. omento-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a unui ligament epiploic la rinichi, pentru ameliorarea vascularizaţiei acestuia; ~ **patie** (v. -patie), s.f.,

nume generic pentru bolile de rinichi; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a rinichilor; ~ **pielolitotomie** (v. pielo-, v. lito-, v. -tomie), s.f., operaţie de extragere a calculilor dintr-un rinichi printr-o incizie a bazinetului şi a parenchimului renal; ~ **pioză** (v. -pioză), s.f., supuraţie a rinichiului; ~ **plegie** (v. -plegie), s.f., suprimare a excreţiei renale; ~ **ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare a unui rinichi; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie chirurgicală de sutură a unui rinichi; ~ **ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie renală; ~ **scleroză** (v. -scleroză), s.f., boală renală datorată sclerozării arterelor renale mici şi mijlocii; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de abatere în exterior a urinii din cavităţile renale; ~ **tom** (v. -tom), s.n., masă nesegmentată de mezoderm care leagă somitele cu mezodermul lateral; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a rinichiului; ~ **tomografie** (v. tomo-, v. -grafie), s.f., tomografie a rinichilor, realizată cu ajutorul unei substanţe de contrast; ~ **ureterectomie** (v. ureter-, v. uretero-, v. -ectomie), s.f., ablaţiune chirurgicală într-un singur bloc al rinichiului împreună cu ureterul respectiv.

NEMAT-, v. **NEMATO-.** #2 ~ **elminţi** (v. -elminţi), s.m.pl., încrengătură de viermi nesegmentaţi, de formă cilindrică şi alungită, care trăiesc în ape, pe pământ şi ca paraziţi; ~ **de** (v. -od), s.n.pl., clasă de viermi cu corpul subţire şi cilindric.

NEMATO- "fir, filament, filamentos". #1 gr. *nema, (-atos)* "fir, filament" > fr. *némato-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *nemato-.* #2 ~ **blaste** (v. -blast), s.n.pl., plastide filiforme din citoplasmă; *sin.* nematoplaste; ~ **blastic** (v. -blastic), adj., care prezintă o structură caracteristică rocilor metamorfice; ~ **caul** (v. -caul), adj., cu tulpină filamentoasă; ~ **cere** (v. -cer_1), s.f.pl., familie de insecte lepidoptere, cu antene filiforme; ~ **cist** (v. -cist), s.n., organ urzicător la celenterate; *sin.* cnidocist; ~ **fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze filamentoase; ~ **for** (v. -for), s.n., polip minuscul apărător, care se găseşte în coloniile de hidrozoare; ~ **id** (v. -id), adj., care are forma unui fir; ~ **plaste** (v. -plast), s.n.pl., nematoblaste*; ~ **sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., tip de zoosporange separat de restul filamentului printr-o membrană transversală.

-NEMĂ "fir, filament". #1 gr. *nema* "fir, filament" > fr. *-néme,* germ. *-nema,* engl. *id.* > rom. *-nemă.*

-NEMIE "răspândire, distribuţie". #1 gr. *nemein* "a distribui" > fr. *-némie,* engl. *-nemy* > rom. *-nemie.*

NEMO-_1 "fir, filamentos". #1 gr. *nema* "fir, filament" > fr. *némo-,* engl. *id.* > rom. *nemo-,* #2 ~ **blast** (v. -blast), s.n., embrion filiform specific

muşchilor; ~ **cer** (v. -cer_1), adj., cu antene filiforme.

NEMO-_2 "pădure, livadă". #1 gr. *nemos* "pădure, codru" > fr. *némo,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *nemo-.* #2 ~ **fil** (v. -fil_1), adj. (despre vegetale) care creşte în păduri sau livezi.

NEO- "nou, recent, tânăr, imatur". #1 gr*. neos* "nou" > fr. *néo-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *neo*-. #2 ~ **antrop** (v. -antrop), s.m., denumire dată omului fosil asemănător celui de tip actual; ~ **artroză** (v. -artroză), s.f. **1.** Articulaţie nou creată între două extremităţi osoase. **2.** Articulaţie nou creată prin artroplastie într-o anchiloză osoasă; ~ **biogeneză** (v. bio-, v. -geneză), s.f., ipoteză conform căreia viaţa a apărut de mai multe ori pe globul pământesc; ~ **centromer** (v. centro-, v. -mer), s.n., regiune cromozomială care îndeplineşte, parţial, funcţiile centromerului; ~ **cit** (v. -cit), s.n., celulă de formaţie recentă; ~ **citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., apariţie a neocitelor în sânge; ~ **cotil** (v. -cotil), s.n., cavitate cutiloidiană în luxaţia congenitală a şoldului; ~ **ecologie** (v. eco_1-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază ecosistemele recente; ~ **fil** (v. -fil_1), adj., s.m.,f. (persoană) care prezintă neofilie; ~ **filie** (v. -filie_1), s.f., afinitate escesivă pentru tot ceea ce este nou; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante antropocore încetăţenite pe alte continente şi în timpuri mai recente; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tot ceea ce este nou; ~ **gen** (v. -gen_1), s.n., a doua perioadă a erei neozoice; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., formaţie recentă de ţesuturi; ~ **glicogeneză** (v. glico-, v. -geneză), s.f., formare de glucoză din proteine sau lipide; ~ **idă** (v. -id), s.f., curbă plană obţinută dintr-o curbă dată, cu ajutorul unui punct fix şi al unei secante care se roteşte sprijinindu-se pe punctul fix; *sin.* spirala lui Arhimede; ~ **litic** (v. -litic_1), adj., s.n. **1.** Adj. Care aparţine neoliticului. **2.** S.n. Epoca pietrei lustruite; ~ **log** (v. -log), s.m., persoană care foloseşte frecvent termeni recent împrumutaţi; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., introducere, folosire a neologismelor; ~ **morf** (v. -morf), adj., cu înfăţişare nouă sau cu caractere noi; ~ **morfie** (v. -morfie), s.f., apariţie la hibrizii din prima generaţie a unor caractere noi, deosebite de cele ale părinţilor; ~ **morfogen** (v. morfo-, v. -gen_1), adj. (despre factori) Care produce neomorfoze; ~ **morfoză** (v. -morfoză), s.f. **1.** S.f. Regenerare a ţesuturilor sau organelor distruse. **2.** Regenerare a unui organ într-o formă nouă şi neobişnuită; ~ **pitec** (v. -pitec), s.m., specie de maimuţă de la începutul erei terţiare; ~ **plasm** (v. -plasm), s.n., ţesut de neoformaţie, rezultat din proliferarea patologică a celulelor; ~ **plazie** (v. -plazie), s.f., proces patologic de formare a unui ţesut nou, printr-o înmulţire excesivă a celulelor; ~ **tenie**

(v. -tenie), s.f. (la unele animale) fenomen de persistenţă a caracterelor larvare în starea de adult; **~ tip** (v. -tip), s.n., exemplar botanic care înlocuieşte tipul pierdut sau distrus, colectat de pe locul clasic; **~ zoic** (v. -zoic), s.n., ultima eră geologică, care se continuă de la sfârşitul mezozoicului până astăzi, cuprinzând perioadele paleogenă, neogenă şi cuaternară; *sin.* cainozoic, cenozoic; **~ zom** (v. -zom), s.m., precursor al ribozomului.

NERITO- "scoică, cochilie". #1 gr. *nerite* "cochilie" > fr. *nérito-,* engl. *id.* > rom. *nerito-.* #2 **~ pelagic** (v. -pelagic), adj. Care trăieşte în apropierea ţărmului marin sau oceanic.

NESIDIO- "insulele Langerhans, celule insulare". #1 gr. *nesidion* "insuliţă" > engl. *nesidio-* > rom. *nesidio-,* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă din insulele Langerhans ale pancreasului.

NESO- "insulă". #1 gr. *nesos* "insulă" > engl. *neso-* > rom. *neso-*. #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte pe insule.

NEST-, v. **NESTO-**. #2 **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., nestoterapie*.

NESTO- "post, abstinenţă". #1 gr. *nestis* "post, abstinenţă" > fr. *nésto-,* engl. *id.* > rom. *nesto-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical prin cură de foame sau restricţie substanţială a alimentaţiei; *sin.* nestiatrie.

NEUR-, v. **NEURO-.** #2 **~ astenie** (v. -astenie), s.f., boală caracterizată prin tulburări funcţionale ale sistemului nervos; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere resimţită pe traiectul unui nerv senzitiv sau al ramificaţiilor sale; **~ onichie** (v. -onichie), s.f., modificări distrofice ale unghiilor, care apar în cursul unor boli nervoase.

NEURI- (NEVRI-) "nerv, celulă nervoasă". #1 gr. *neuron* "nerv" > germ. *neuri-,* engl. *id.,* fr. *névri-* > rom. *neuri-, nevri-.* #2 **~ crinie** (v. -crinie), s.f., activitate endocrină a celulelor nervoase; **~ lemă (nevrilemă)** (v. -lemă_1), s.f., pătură membranoasă care înconjoară teaca de mielină a unei fibre nervoase; *sin.* neurolemă.

NEURO- (NEVRO-) "nerv, ţesul nervos, nervură, nervaţie". #1 gr. *neuron* "nerv" > fr. *neuro-, nevro-,* it. *nevro-,* germ. *neuro-*, engl. *id.* > rom. *neuro-, nevro-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu biologia sistemului nervos; **~ biotaxie** (v. bio-, v. -taxie), s.f. **1.** Teorie care dă o explicaţie biologică modului de dezvoltare, migrare şi aşezare a neuronilor. **2.** Acumulare treptată, în filogeneză, de neuroni cu aceeaşi funcţiune, în acelaşi loc din sistemul nervos central. **3.** Mod de constituire a centrilor nervoşi; **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă nervoasă embrionară; **~ cel** (v. **-**cel_1), s.n., ansamblu de cavităţi şi ventricule în sistemul nervos

central primitiv; **~ chirurgie** (v. chir-, v. chiro-, v. -urgie), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu intervenţiile pe sistemul nervos; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă nervoasă; **~ crinie** (v. -crinie), s.f. **1.** Vărsare a unei secreţii interne într-un ţesut sau organ nervos. **2.** Proprietate secretorie pe care o au unele celule nervoase; **~ doc** (v. -doc_1), s.n., parte a nervului care stă într-un canal osos; **~ endocrin** (v. endo-, v. -crin), adj., care aparţine sistemelor nervos şi endocrin; **~ endocrinologie** (v. endo-, v. crino_2-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile dintre sistemul nervos şi cel endocrin; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre toxine) care se fixează în mod electiv pe sistemul nervos; **~ filaxie** (v. -filaxie), s.f., acţiune de protejare a sistemului nervos; **~ fiziolog** (v. fizio-, v. -log), s.m.,f., specialist în neurofiziologie; **~ fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fenomenelor normale ale diferitelor forme de activitate nervoasă; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., emitere a unor ţipete determinate de un spasm al muşchilor respiratori; **~ gen_1** (v. -gen), adj., de origine nervoasă; **~ glie (nevroglie)** (v. -glie), s.f., ţesut conjunctiv care intră în structura sistemului nervos; **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., neurilemă*; **~ leptic** (v. -leptic), adj., s.n. (medicament) cu acţiune sedativă, nu şi narcotică; *sin.* neuroplegic; **~ limfă** (v. -limfă), s.f., lichid cefalorahidian; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de descompunere a sistemului nervos; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în neurologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul sistemului nervos; **~ mer** (v. -mer), s.n., segment embrionar al creierului sau al măduvei spinării; **~ mielopatie** (v. mielo-, v. -patie), s.f., boală a măduvei spinării; **~ oftalmologie** (v. oftalmo-, v. -logie_1), s.f., studiu al tulburărilor oftalmologice datorate leziunilor nervoase; **~ patie (nevropatie)** (v. -patie), s.f., tulburare a funcţiilor sistemului nervos central; **~ patolog** (v. pato-, v. -log), s.m.,f., specialist în neuropatologie; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul bolilor sistemului nervos; **~ pil** (v. -pil_2), s.n., reţea de fibre subţiri amielinice, care străbate întregul sistem nervos central; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă care umple interstiţiile dintre fibrele celulelor nervoase; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de înlocuire a unor părţi ale nervilor periferici cu ajutorul unor omogrefe prelevate din măduva spinării; **~ plegic** (v. -plegic), adj., s.n., neuroleptic*; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., diminuare sau dispariţie a tonusului sistemului nervos; **~ por** (v. -por), s.m., deschidere terminală a tubului neural embrionar; **~ praxie** (v. -praxie), s.f., dependenţa mişcărilor corpului de buna funcţionare a sistemului nervos; **~ psihiatrie** (v. psih-, v. psiho-, v. -

iatrie), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul bolilor nervoase; ~ **psihiatru** (v. psih-, v. psiho-, v. -iatru), s.m., specialist în neuropsihiatrie; ~ **psiholog** (v. psiho-, v. -log), s.m.,f., specialist în neuropsihologie; ~ **psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fenomenele psihice în corelaţie cu sistemul nervos central; ~ **ptere (nevroptere)** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte cu metamorfoză completă, cu aripile membranoase străbătute de numeroase reţele de nervi; ~ **pteris** (v. -pteris), s.m., plantă fosilă caracteristică pentru carbonifer şi permian, cu frunze mari şi cu foliole fixate într-un singur punct; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie chirurgicală de suturare a unui nerv; ~ **tom** (v. -tom), s.n., instrument medical utilizat în neurotomie; ~ **tomie (nevrotomie)** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unui nerv periferic; ~ **tonic** (v. -tonic), adj., s.n. (medicament) care fortifică sistemul nervos; ~ **traumatologie** (v. traumato-, v. -logie_1), s.f., studiu al leziunilor traumatice ale sistemului nervos; ~ **trop** (v. -trop), adj., s.m. (virus, toxină, germen) cu afinitate pentru ţesutul nervos; ~ **zom** (v. -zom), s.m., mitocondrie a celulelor nervoase.

NEUTRO- "compuşi chimici neutri". #1 L *neuter, neutra* "nici unul din doi, neutru" > fr. *neutro-,* it. *id.,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *neutro-.* #2 ~ **bazofil** (v. bazo-, v. -fil_1), adj. (despre sol) care este bogat în humus şi are pH-ul de 6-8; ~ **fil** (v. -fil_1), adj., s.f.,n. **1.** Adj. s.n. (Leucocit) care prezintă afinitate pentru coloranţii bazici. **2.** Adj. s.f.pl. (Plante) care s-au adaptat la reacţiile neutre ale solului; ~ **filie** (v. -filie_1), s. f. **1.** Pătrundere a leucocitelor neutrofile în sânge. **2.** Afinitate atât pentru coloranţii bazici, cât şi pentru cei acizi; ~ **penie** (v. -penie), s.f., reducere a proporţiei de granulocite neutrofile în circulaţia periferică.

NERVI-, v. **NEURI-.**

NEVRO-, v. **NEURO.**

-NEVROZĂ "tulburare nervoasă". #1 gr. *neuron* "nerv" > fr. *-névrose,* germ. *id.* > rom. *-nevroză.*

-NEZIE "structură insulară, celulă hepatică". #1 gr. *nesos* "insulă" fr. *-nésie,* germ. *id.* > rom. *-nezie.*

NICT-, v. **NICTO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere care se manifestă numai noaptea; ~ **antie** (v. -antie), s.f., înflorire în timpul nopţii; ~ **urie** (v. -urie), s.f., incontinenţă nocturnă de urină.

NICTI- "de noapte, nocturn". #1 gr. *nyx, nyktos* "noapte" > fr. *nycti-,* engl. *id.*, germ. *nykti-* > rom. *nicti-.* #2 ~ **gam** (v. -gam), adj. (despre o floare) care se deschide numai seara spre a atrage insectele în vederea

polenizării; ~ **nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare periodică de deschidere şi de închidere a florilor, ca efect al alternanţei între noapte şi zi; *sin.* nictitropie; ~ **pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre organisme plutitoare) care în timpul nopţii se ridică deasupra apelor mării; ~ **tropic** (v. -tropic), adj. (despre frunze) care prezintă mişcări de strângere sub influenţa luminii reduse; ~ **tropie** (v. -tropie), s.f., nictinastie*.

NICTO- "noapte, întuneric, nocturn". #1 gr. *nyx, nyctos* "noapte" > fr. *nycto-,* engl. *id.*, germ. *nykto-,* it. *nicto-* > rom. *nicto-.* #2 ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de întuneric.

NIDI- "cuib". #1 L *nidu* "cuib" > fr. *nidi-,* engl. *id.* > rom. *nidi-.* #2 ~ **col** (v. -col_1), adj. (despre pui) care la ieşirea din ou nu poate părăsi imediat cuibul; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de cuib de pasăre; ~ **fug** (v. -fug), adj. (despre pui) care la ieşirea din ou este bine dezvoltat şi poate părăsi cuibul.

NIMFO- "vulvă, labii mici". #1 gr. *nymphe* "vulvă, labie mică" > fr. *nympho-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *nimfo-*. #2 ~ **manie** (v. -manie), s.f., excitaţie sexuală excesivă la femei; *sin.* estromanie; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a labiei mici vulvare.

NISTAGMO- "oscilaţie". #1 gr. *nystagmos* "clătinare" > fr. *nystagmo-* > rom. *nistagmo-.* #2 ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea mişcărilor nistagmice; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la nistagmograf.

NITRO- "azot, azotic". #1 gr. *nitron* "salpetru" > fr. *nitro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *nitro-.* #2 ~ **file** (v. -fil_1), adj. s.f.pl. (plante) care au nevoie de o mare cantitate de azot pentru a se dezvolta; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care prezintă afinitate pentru solurile azotoase; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină cantitatea de azot a unor combinaţii chimice; ~ **morf** (v. -morf), adj. (despre sol) care este bogat în compuşi azotaţi.

NIVI- "zăpadă, gheţar". #1 L *nix, nivis* "zăpadă" > fr. *nivi-,* engl. *id.* > rom. *nivi-.* #2 ~ **col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte în apropierea zăpezilor permanente; ~ **fer** (v. -fer), adj. (despre soluri) care este acoperit cu zăpadă.

NIVO- "zăpadă". #1 L *nix, nivis* "zăpadă" > fr. *nivo-* > rom. *nivo-.* #2 ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea cantităţii de zăpadă căzute într-un anumit interval de timp pe o suprafaţă.

NOCTI- "noapte, nocturn". #1 L *nox, noctis* "noapte" > fr. *nocti-,* engl. *id.*, germ. *nokti-* > rom. *nocti-.* #2 ~ **flor** (v. -flor), adj., care înfloreşte sau care se deschide în timpul nopţii.

NODI- "articulaţie, nod". #1 L *nodus* "nod, legătură" > fr. *nodi-,* engl. *id.* > rom. *nodi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care locuieşte în nodurile vegetalelor; **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu nodozităţi; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori care dau din nodurile vegetale; **~ form** (v. -form), adj., în formă de nod.

NODULI- "nodul, nod mic". #1 L *nodulus* "nod mic" > fr. *noduli-,* engl. *id.* > rom. *noduli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., cu noduri mici; **~ form** (v. -form), adj., de forma unor noduri mici.

-NOIA "minte, spirit". #1 gr. *noia* "spirit, inteligenţă" > fr. *-noîa*, germ. *-noia,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *-noia.*

-NOM_1 "care conduce, care dirijează, care administrează". #1 gr. *nómos* "lege, regulă" > fr. *-nome,* germ. *-nom,* it. *-nomo* > rom. *-nom.*

-NOM_2 "parte, diviziune, termen". #1 gr. *nome* "diviziune, parte" > fr. *-nome,* germ. *-nom* > rom. *-nom.*

-NOM_3 "ros, roadere". #1 gr. *nomós* "păşune" > fr. *-nome,* germ. *-nom,* engl. *-nome* > rom. *-nom.*

-NOMIC "care conduce, care guvernează". #1 gr. *nómos* "lege, normă" > fr. *-nomique,* it. *-nomico,* engl. *-nomic* > rom. *-nomic.*

-NOMIE "regulă, principiu, conducere, distribuţie". #1 gr. *nómos* "lege, normă" > fr. *-nomie,* germ. *id.*, engl. *-nomy,* it. *-nomia* > rom. *-nomie.*

-NOMIU "cavitate roasă". #1 gr. *nomós* "păşune" > fr. *-nomium,* engl. *id.* > rom. *-nomiu*.

NOMO-_1 "lege, regulă, normă". #1 gr. *nómos* "lege, obicei, regulă" > fr. *nomo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *nomo-.* #2 **~ file** (v. -fil_2), s.f.pl., frunze verzi asimilatoare, caracteristice fiecărei specii de plante; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., concepţie conform căreia evoluţia îşi are propriile ei legi; **~ graf** (v. -graf), s.m., autor al unui tratat despre legi sau al unei culegeri de legi; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Tratat despre legi. **2.** Disciplină matematică având ca obiect de studiu folosirea practică a nomogramelor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică în plan, cu ajutorul liniilor gradate, a unei funcţii cu una sau mai multe variabile.

NOMO-_2 "păşune". #1 gr. *nomós* "păşune" > fr. *nomo-,* engl. *id.* > rom. *nomo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. care creşte pe păşuni; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante de păşuni.

NOO- "spirit, raţiune". #1 gr. *noos, nous* "idee, raţiune" > fr. *noo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *noo-.* #2 **~ craţie** (v. -craţie), s.f., tip de stat condus de intelectuali, după sistemul platonician al guvernării filozofilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină care studiază spiritul. **2.** Teorie idealistă potrivit căreia asupra omului acţionează o forţă superioară aşa-numita lume a

spiritului; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., înveliş spiritual al pământului, reprezentat de fiinţele inteligente.

NORMO- "normal". #1 L *norma* "lege, regulă, model" > fr. *normo-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *normo-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., globulă roşie nedezvoltată care se găseşte în mod normal în măduva hematopoietică; **~ cit** (v. -cit), s.n., globulă roşie adultă care provine dintr-un normoblast; **~ cromazie** (v. -cromazie), s.f., reacţie normală la colorant, prezentată de o celulă sau de un ţesut organic; **~ drom** (v. -drom), adj. (despre o contracţie cardiacă) care se propagă în sens normal; **~ tip** (v. -tip), s.n., persoană normală, echilibrată funcţional şi structural; **~ topie** (v. -topie), s.f., localizare normală a formaţiunilor anatomice.

NOSO- (NOZO-) "boală, maladie, afecţiune". #1 gr. *nosos* "boală, maladie" > fr. *noso-*, germ. *id.,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *noso-, nozo-***.** #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., paraziţi vegetali dezvoltaţi pe plante bolnave; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de boli; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a bolilor; **~ logie (nozologie)** (v. -logie_1), s.f., disciplină având ca obiect de studiu definirea, clasificarea şi delimitarea bolilor; **~ manie** (v. -manie), s.f., stare obsesivă a unei persoane de a se crede că suferă de o boală imaginară.

NOT-, v. **NOTO_1-**. #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere în partea dorsală a corpului; **~ encefalocel** (v. -encefalo-, v. -cel_2), s.n., malformaţie congenitală caracterizată prin hernierea encefalului sub forma unei tumori prin regiunea occipitală a craniului.

-NOTIE "hibrid, hibridare". #1 gr. *nothos* "hibrid" > fr. *-nothie,* germ. *id.*, engl. *-nothy* > rom. *-notie.*

NOTO-_1 "spate, spinare, dorsal". #1 gr. *notos* "spate, spinare" > fr. *noto-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *noto-.* #2 **~ cord** (v. -cord), s.n., schelet axial primitiv al embrionului animalelor cordate, din care derivă coloana vertebrală; **~ mel** (v. -mel_1), s.m., monstru la care membrele supranumerare sunt prinse în partea de dinapoi a corpului; **~ riz** (v. -riz), adj. (despre crucifere) cu radicula plasată pe partea dorsală a cotiledoanelor; **~ trib** (v. -trib), adj. (despre polen) transportat pe spatele insectei care realizează polenizarea.

NOTO-_2 "hibrid, deosebit, fals". #1 gr. *nothos* "hibrid, bastard" > fr. *notho-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *noto-.* #2 **~ gamie** (v. -gamie), s.f., polenizare cu polen provenit de la subspeciile deosebite ale aceleiaşi specii; **~ morf** (v. -morf), adj., (despre o formă hibridă) care este derivat din aceeaşi specie parentală; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre plante) originar din alte ţări

sau continente şi care s-a răspândit prin seminţe, fără a fi cultivat.

-NOZĂ "boală, afecţiune". #1 gr. *nosos* "boală" > fr. *-nose,* germ. *id.* > rom. -*noză.*

NOZO-, v. **NOSO-**.

NUCLEI- "nucleu". #1 L *nucleus* "miez, sâmbure" > fr. *nucléi-,* engl. *id.* > rom. *nuclei*-. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu nucleu; **~ form** (v. -form), adj., în formă de nucleu.

NUCLEO- "nucleu, nuclear, nucleat". #1 L *nucleus* "sâmbure, miez" > fr. *nucleo-,* engl. *id.*, germ. *nukleo-,* it. *nucleo-* > rom. *nucleo-.* #2 **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme cu celule nucleate; **~ centrozom** (v. centro-, v. -zom), s.m., centru divizionar din interiorul nucleului; **~ desme** (v. -desmă), s.f.pl., formaţii fibrilare care fac legătura între nucleu şi citoplasmă; **~ hialoplasmă** (v. hialo-, v. -plasmă), s.f., lichid vâscos care ocupă în nucleu spaţiul din jurul nucleolului şi cromatinei; **~ ide** (v. -id), s.n.pl., corpusculi nucleiformi din citoplasma bacteriilor; **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., totalitate a elementelor fibrilare ale nucleolului; **~ litic** (v. -litic_2), adj. (despre enzime) care degradează acizii nucleici; **~ microzomi** (v. micro-, v. -zom), s.m.pl., corpusculi care formează fiecare fibră a reţelei nucleare; **~ morfă** (v. -morf), s.f., unitate de polimorfism DNA, reprezentată prin siturile de restricţie ale unui nucleon; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanţă vâscoasă omogenă prezentă în nucleul celular; **~ zomi** (v. -zom) s.m.pl., sateliţi aflaţi pe suprafaţa nucleolilor.

NUDI- "gol, golaş, neacoperit". #1 L *nudus* "gol, neacoperit" > fr. *nudi-,* engl. *id.* > rom. *nudi-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpina lipsită de frunze; **~ col** (v. -col_2), adj., cu gâtul golaş; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori lipsite de înveliş.

NULI- "nul, nici un". #1 L *nullus* "nici unul" > fr. *nulli-,* engl. *id.* > rom. *nuli-.* #2 **~ haploid** (v. haplo-, v. -id), adj. (despre o celulă haploidă) care are un cromozom lipsă; **~ pară** (v. -par), adj., s.f. (femeie) care nu a născut niciodată un făt viu; **~ zom** (v. -zom), s.m., celulă care prezintă nulizomie; **~ zomie (~ somie)** (v. -zomie), s.f., absenţa unei perechi de cromozomi omologi de la un organism aneuploid.

NUMI- "monedă". #1 L *nummus* "ban, monedă" > fr. *nummi-*, engl. *id.* > rom. *numi*-. #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma rotundă a unei monede.

OCEANO- "ocean, mare". #1 gr. *okeanos* "ocean" > fr. *océano-,* engl. *id.* > rom. *oceano*-. #2 **~ drom** (v. -drom), adj. (despre specii acvatice) care migrează numai în interiorul mediului marin; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în apa oceanelor; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în

oceanografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Ştiinţă care se ocupă cu studiul fenomenelor fizice şi chimice din mări şi oceane. **2.** Disciplină care tratează despre influenţa mediului marin asupra florei şi faunei de la diferite adâncimi; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în oceanologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a hidrologiei care se ocupă cu studiul oceanului planetar.

OCELI- "rotund, inelar". #1 L *ocellus* "ochi mic" > engl. *ocelli-* > rom. *oceli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu macule inelare sau oculiforme.

OCI- "care stimulează, care uşurează". #1 gr. *okys* "repede, iute" > fr. *ocy-*, engl. *id.* > rom. *oci-.* #2 **~ tocic** (v. -tocic), adj., s.n. (substanţă) care stimulează contracţiile musculaturii uterine.

OCRO- "galben, ocru, palid". #1 gr. *okhros* "palid, galben" > fr. *ochro-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *ocro-* > rom. *ocro-.* #2 **~ dermie** (v. -dermie), s.f., pigmentaţie gălbuie a tegumentelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea presiunii din capilarele sanguine; **~ noză** (v. -noză), s.f., stare patologică caracterizată printr-o coloraţie galben-brună a pielii.

OCTA- "opt, de opt ori". #1 gr. *okto* "opt" > fr. *octa-,* engl. *id.*, germ. *okta-* > rom. *octa-.* #2 **~ edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu opt feţe; **~ gin** (v. -gin), adj., cu opt pistile; **~ mer** (v. -mer), adj., format din opt părţi sau fragmente; **~ stil** (v. -stil), s.n., octostil*.

OCTO- "opt, de opt ori". #1 gr. *okto* "opt" > fr. *octo-,* it. *id.*, engl. *id.,* germ. *okto-* > rom. *octo-.* #2 **~ cer** (v. -cer_1), adj., care are opt coarne sau tentacule; **~ dactil** (v. -dactil), adj., cu opt degete; **~ fil** (v. -fil_2), adj., compus din opt frunze sau foliole; **~ gin** (v. -gin), adj., cu opt pistile; **~ gon** (v. -gon_2), s.n., poligon cu opt laturi; **~ petal** (v. -petal), adj., cu opt petale libere; **~ pod** (v. -pod), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care are opt picioare sau opt tentacule. **2.** S.n.pl. Ordin de moluşte cefalopode care au în jurul capului opt tentacule; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu opt seminţe; **~ spor** (v. -spor), adj., care prezintă opt spori; **~ stih** (v. -stih), adj. (despre frunze) care este dispus pe opt rânduri longitudinale; **~ stil** (v. -stil), s.n., edificiu având faţada decorată cu opt coloane; *sin.* octastil; **~ stom** (v. -stom), adj., cu opt orificii.

OCULI- "ochi, ocular". #1 L *oculus* "ochi" > fr. *oculi-,* engl. *id.* > rom. *oculi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre papile) care poartă un ochi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ochi.

OCULO- "ochi, glob ocular". #1 L *oculus* "ochi" > fr. *oculo-,* it. *id.*, germ. *okulo-* > rom. *oculo-*. #2 **~ gir** (v. -gir), adj., care roteşte globul ocular; **~**

metru (v. -metru_1), s.n., dispozitiv cu ajutorul căruia un infirm poate să-şi ghideze scaunul prin simpla mişcare a ochilor; **~ motor** (v. -motor), adj., s.m. **1.** Adj. Referitor la mişcarea globului ocular. **2.** Adj. s.m. (Muşchi ocular) care controlează irisul.

-OD "în formă de". #1 gr. *eidos* "formă, aspect" > fr. *-ode,* engl. *id.* > rom. *-od.*

-ODĂ "circuit, tub electronic". #1 gr. *hodos* "cale, drum" > fr. *-ode,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-odă.*

-ODIE_1 "miros, olfacţie". #1 gr. *ozo, (-ein)* "a mirosi" > fr. *-odie,* germ. *id.* > rom. *-odie.*

-ODIE_2 "cântec, melodie". #1 gr. *ode* "cântec" > fr. *-odie,* germ. *id.* > rom. *-odie.*

-ODINIE "durere". #1 gr. *odyne* "durere" > fr. *-odynie,* germ. *id.* > rom. *-odinie.*

ODINO- "durere". #1 gr. *odyne* "durere" > fr. *odyno-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *odino-* > rom. *odino-.* #2 **~ fagie** (v. -fagie), s.f., durere la deglutiţie; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de durere.

ODO-, v. **HODO-.**

-ODONT "dinte, dentar". #1 gr. *odous, odontos* "dinte" > fr. *-odonte,* engl. *id.* > rom. *-odont.*

ODONT-, v. **ODONTO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere de dinţi.

-ODONTIE, v. **-ODONŢIE.**

ODONTO- "dinte, dental, dinţat, denticulat". #1 gr. *odous, odontos* "dinte" > fr. *odonto-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *odonto-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă conjunctivă care deţine un rol important în formarea dentinei; *sin.* odontoplast; **~ cete** (v. -cete), s.n.pl., specie de cetacee cu dinţi, din care fac parte delfinii şi caşaloţii; **~ cit** (v. -cit), s.n., odontoblast matur; **~ clast** (v. -clast), s.n., celulă multinucleată, care intervine în resorbţia rădăcinii dinţilor; **~ clazie** (v. -clazie), s.f., proces de distrugere a ţesutului dentar; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze dinţate; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., odontogenie*; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., proces de formare şi creştere a dinţilor; *sin.* odontogeneză; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., notare a dinţilor pe fişe cu diferite simboluri; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., stomatologie*; **~ iatru** (v. -iatru), s.m., stomatolog*; **~ id** (v. -id), adj. (despre apofize) care are forma unui dinte; **~ lit** (v. -lit_1), s.n. **1.** Tartru dentar. **2.** Microformă concreţionară carstică, având aspect de cupă; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de eroziune a dinţilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază anatomia şi patologia dinţilor; **~ loxie** (v. -loxie), s.f., iregularitate

a dinţilor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de identificare a morţilor, care constă în luarea unui mulaj în ghips al maxilarelor; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile dentare; **~ plast** (v. -plast), s.n., odontoblast*; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., replantare dentară; **~ pleroză** (v. -pleroză), s.f., creştere a numărului dinţilor peste limitele normale; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a alveolelor dentare; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces degenerativ care apare în pulpa dentară cu distrofie secundară; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., folicul dentar; **~ tehnie** (v. -tehnie), s.f., tehnică dentară; *sin.* odontotehnică; **~ tripsie** (v. -tripsie), s.f., trepanaţie a unui dinte.

-ODONŢIE (-ODONTIE) "dinţi, dantură". #1 gr. *odous, odontos* "dinte" > fr. *-odontie,* germ. *id.*, it. *-odonzia >* rom. *-odonţie, -odontie.*

ODORI- "miros, olfactiv". #1 L *odor, (-oris)* "miros" > fr. *odori-,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *odori-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care răspândeşte un miros plăcut; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare a gradului de percepere a senzaţiilor olfactive.

-OECIE "plantă, individ vegetal". #1 gr. *oikia* "casă, locuinţă" > L sav. *-oecia,* fr. *-oécie,* engl. *-oecy >* rom. *-oecie.*

OECO-, v. **OICO-.**

OENO-, v. **ENO-.**

OFIO- "şarpe, şerpuitor, flexuos, verde". #1 gr. *ophis, (-eos)* "şarpe" > fr. *ophio-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *ofio- >* rom. *ofio-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., cu cap de şarpe; **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu şerpi; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., obicei de a se hrăni cu şerpi; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze flexibile; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de şerpi; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a şerpilor; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a şerpilor; **~ latru** (v. -latru), s.m., adorator al şerpilor; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă eruptivă ale cărei culori, verde şi roşu, amintesc de pielea şerpilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul şerpilor; **~ morf** (v. -morf), adj., cu aspect de şarpe; **~ nomiu** (v. -nomiu), s.n., cavitate serpentiformă roasă de larve în părţile parenchimatice ale plantelor.

-OFTALM "ochi, glob ocular". #1 gr. *ophthalmos* "ochi" > fr. *-ophthalme >* rom. *-oftalm.*

OFTALM-, v. **OFTALMO-.** #2 **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere oculară cu caracter nevralgic.

-OFTALMIE "ochi, glob ocular, văz". #1 gr. *ophthalmos* "ochi" > fr. *-ophtalmie,* germ. *id.*, it. *oftalmia >* rom. *-oftalmie.*

OFTALMO- "ochi, glob ocular, vedere". #1 gr. *ophtalmos* "ochi" > fr.

opthalmo-, germ. *ophthalmo-,* engl. *id.*, it. *oftalmo-* > rom. *oftalmo-*. #2 ~ **diafanoscop** (v. diafano-, v. -scop), s.n., aparat pentru măsurarea polului posterior al ochiului; ~ **diafanoscopie** (v. diafano-, v. -scopie), s.f., transluminare a membranelor oculare; ~ **dinamometrie** (v. dinamo-, v. -metrie_1), s.f., măsurare a presiunii din vasele retiniene cu ajutorul oftalmodinamometrului; ~ **dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru_1), s.n., aparat care măsoară presiunea arterei centrale a retinei; ~ **facometru** (v. faco-, v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară curbura anterioară a cristalinului; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere anatomică a ochiului; ~ **iatrie** (v. -iatrie), s.f., parte a medicinii care se ocupă cu patologia ochiului; ~ **iconometru (eiconometru)** (v. icono-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurat mărimea imaginilor retiniene; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., calcul lacrimal; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fiziologia şi patologia ochilor; ~ **malacie** (v. -malacie), s.f., hipotonie exagerată a globului ocular; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a gradului de astigmatism vizual cu ajutorul oftalmometrului; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument medical utilizat în oftalmologie pentru determinarea gradului de astigmatism. **2.** Instrument optic pentru determinarea distanţei vizibilităţii distincte a ochiului; ~ **patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecţiunile oculare; ~ **plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a muşchilor ochiului; ~ **ptoză** (v. -ptoză), s.f., ieşire în afară a globului ocular; ~ **ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie oculară; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat medical pentru examinarea internă a globului ocular; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a interiorului ochiului cu ajutorul oftalmoscopului; ~ **stat** (v. -stat), s.n., instrument medical care fixează pleoapele în timpul operaţiei pe ochi; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., extirpare a unui glob ocular; ~ **tonometru** (v. tono-, v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea tensiunii globilor oculari.

-OIC "casă, locuinţă, mediu ambiant". #1 gr. *oikos* "casă" > fr. *-oîque,* engl. *-oic* > rom. *-oic.*

OIC-, v. **OICO-.** #2 ~ **onim** (v. -onim), s.n., nume de aşezare omenească; ~ **onimie** (v. -onimie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul numelor de aşezări omeneşti.

OICO- (OECO-) "aşezare, mediu, regiune". #1 gr. *oikos* "casă" > fr. *oeco-,* germ. *öko-*, engl. *oiko-, oeco-* > rom. *oico-, oeco-.* #2 ~ **fite (oecofite)** (v. -fit), s.f.pl., plante spontane, introduse în mod voluntar de om în cultură în aceeaşi regiune; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de întoarcerea acasă, după ieşirea din spitalul de psihiatrie.

OINO-, v. **ENO-.**

OLEI- "ulei, oleaginos". #1 L *oleum* "ulei" > fr. *oléi-,* engl. *id.* > rom. *olei-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care produce sau care conţine ulei; **~ form** (v. -form), adj., care prezintă consistenţa uleiului.

OLEO- "ulei, grăsime, uleios, oleaginos". #1 L *oleum* "ulei" > fr. *oléo-,* it. *id.* > rom. *oleo-.* #2 **~ artroză** (v. -artroză), s.f., introducerea unor substanţe uleioase în articulaţii, în scop terapeutic; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care are afinitate pentru substanţele oleaginoase; **~ fob** (v. -fob), adj., care respinge substanţele uleioase; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., cromolitografie care reproduce o pictură în ulei făcută pe o hârtie care imită pânza; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument utilizat la determinarea densităţii uleiurilor vegetale. **2.** Instrument cu care se dozează uleiurile şi grăsimile provenite din seminţe; **~ peritoneografie** (v. peritoneo-, v. -grafie), s.f., radiografie a cavităţii peritoneale după injectarea unei cantităţi de ulei iodat; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanţă lipidică din citoplasmă; **~ plast** (v. -plast), s.n., plastidă producătoare de picături oleaginoase; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe oleaginoase; **~ static** (v. -static), adj., relativ la nivelul ţiţeiului dintr-o sondă în care extracţia a fost întreruptă; **~ zom** (v. -zom), s.m., incluziune citoplasmatică de substanţe grase.

OLFACTO- "miros, olfactiv". #1 L *olfactus* "miros" > fr. *olfacto-,* engl. *id.*, germ. *olfakto-* > rom. *olfacto-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a gradului de sensibilitate olfactivă; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru aprecierea acuităţii olfactive.

OLIG-, v. **OLIGO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., care prezintă spini sporadici; **~ andru** (v. -andru), adj. (despre androceu) format din câteva stamine; **~ anter** (v. -anter), adj., care prezintă puţine antere; **~ antropie** (v. -antropie), s.f., scădere a populaţiei; **~ arhie** (v. -arhie_1), s.f., formă de conducere a statului în care puterea este exercitată de un număr restrâns de persoane, aparţinând claselor exploatatoare; *sin.* oligocraţie; **~ odont** (v. -odont), adj., cu dinţi puţini; **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f., anomalie dentară în ceea ce priveşte numărul dinţilor; **~ urie** (v. -urie), s.f., scădere a cantităţii de urină.

OLIGO- "reducere, scădere; mic, restrâns, redus". #1 gr. *oligos* "puţin, mic" > fr. *oligo-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *oligo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu puţine fructe; **~ cefal** (v. -cefal), adj. (despre inflorescenţe) format din câteva capitule; **~ cen** (v. -cen_1), adj., s.n. **1.** S.n. Epocă superioară a paleogenului. **2.** Adj. Care aparţine acestei epoci; **~ chete** (v. -chete), s.n.pl., clasă de anelide terestre şi dulcicole, cu corpul acoperit cu puţini

peri; **~ citemie** (v. cit-, v. cito-, v. -emie), s.f., reducere a numărului globulelor roşii din sânge; **~ cranie** (v. -cranie), s.f., dezvoltare insuficientă a volumului cutiei craniene; **~ craţie** (v. -craţie), s.f., oligarhie*; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., anemie produsă prin reducerea încărcăturii hemoglobinice; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., anomalie caracterizată printr-un număr mai mic decât cel normal al degetelor de la mâini şi picioare; **~ dendrocit** (v. dendro-, v. -cit), s.n., oligodendroglie*; **~ dendroglie** (v. dendro-, v. -glie), s.f., celulă mică a sistemului nervos, caracterizată prin nuclei sferoizi şi prelungiri citoplasmice fine; *sin.* oligodendrocit, oligoglie; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj. **1.** Cu putere slabă. **2.** Care desfăşoară activitate chimică în cantităţi foarte mici; **~ dinamie** (v. -dinamie), s.f., acţiune de distrugere a bacteriilor din apă de către ionii metalelor grele, la o concentraţie foarte mică a acestora; **~ dipsie** (v. -dipsie), s.f., diminuare a senzaţiei de sete; **~ fag** (v. -fag), adj., cu nutriţie limitată la puţine specii de plante; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., scădere a poftei de mâncare; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu un număr mic de frunze; **~ filetic** (v. -filetic), adj. (despre organisme) care îşi are originea în câteva forme primitive; **~ fotic** (v. -fotic), adj. (despre plante) care trăieşte în medii cu luminozitate slabă; **~ frenie** (v. -frenie), s.f., stare patologică caracterizată prin rămânerea în urmă a facultăţilor psihice; **~ frenologie** (v. freno_2-, v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul oligofreniei; **~ frenopedagogie** (v. freno_2-, v. ped_1-, v. pedo_1-, v. -agogie), s.f., parte a defectologiei care tratează despre educarea deficienţilor mintali; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre un caracter ereditar) controlat de un număr redus de gene; **~ glie** (v. -glie), s.f., oligodendroglie*; **~ halin** (v. -halin), adj. (despre bazine acvatice) care posedă un conţinut de 0,5-3 g de clorură de sodiu la litru; **~ hidroză** (v. -hidroză), s.f., diminuare accentuată a secreţiei sudorale; **~ manie** (v. -manie), s.f., afecţiune psihică cuprinzând un număr restrâns de bolnavi; **~ melie** (v. -melie), s.f., subţiere congenitală excesivă a membrelor sau deficienţă în numărul lor; **~ menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., diminuarea frecvenţei menstruaţiei; **~ mer** (v. -mer), adj. **1.** Care prezintă un număr redus de elemente structurale. **2.** (Despre un ciclu floral) Care are un număr mic de elemente constitutive; **~ nitrofil** (v. nitro-, v. -fil_1), adj. (despre bacterii) care trăieşte într-un mediu cu puţin azot; **~ riz** (v. -riz), adj. (despre plante) care posedă un număr mic de rădăcini; **~ saprobii** (v. sapro-, v. -bie), s.f.pl., forme vegetale şi animale prezente în apa puţin încărcată cu substanţe putrescibile, în care mineralizarea materiilor organice este terminată; ~

saprobiotic (v. sapro-, v. -biotic), adj. (despre organisme) care trăieşte în ape puţin contaminate; **~ sialie** (v. -sialie), s.f., reducere a secreţiei salivare; **~ sperm** (v. -sperm), adj., s.n. (fruct) care cuprinde un număr redus de seminţe; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., reducere a numărului de spermatozoizi din lichidul seminal; **~ spore** (v. -spor), s.f.pl. (plante) care produc un număr redus de spori sau de granule de polen; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., reducere a numărului de verticile florale; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea oligoelementelor în scop terapeutic; **~ toc** (v. -toc), adj., care generează puţini muguri sau câteva ramuri; **~ trih** (v. -trih), adj. (despre vegetale) puţin păros; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre plante) care creşte pe soluri sărace în substanţe nutritive; **~ trofie** (v. -trofie), s.f. **1.** Nutriţie deficientă. **2.** Stare a plantelor oligotrofe; **~ trofofil** (v. trofo-, v. -fil_1), adj., care creşte în medii sărace în substanţe nutritive; **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre insecte) care vizitează un număr restrâns de plante în vederea polenizării; **~ zoospermie** (v. zoo-, v. -spermie), s.f., cantitate mică de ejaculat, datorită scăderii secreţiei de spermă.

OLO-, v. **HOLO-.**

OLOIO- "putrefacţie". #1 gr. *oloios* "distrus, putred" > fr. *oloio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *oloio-.* #2 **~ trofic** (v. -trofic), adj. (despre plancton) care este bogat în substanţe organice aflate în stare de putrefacţie.

OMATO- "ochi, vedere". #1 gr. *omma, (-atos)* "ochi" > fr. *ommato-,* engl. *id.* > rom. *omato-*. #2 **~ for** (v. -for), adj. (despre procese neuromusculare) care mişcă ochiul; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de ochi.

OMBRO- "ploaie, precipitaţii". #1 gr. *ombros* "ploaie" > fr. *ombro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ombro-.* #2 **~ cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., tip de cleistogamie datorată timpului ploios; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) adaptat pentru ploi abundente; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante adaptate la ţinuturile bogate în ploi; **~ fob** (v. -fob), adj. (despre vegetale) neadaptat pentru ploi abundente; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină cantitatea de ploaie căzută într-un interval de timp; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică şi funcţională produsă de ploile abundente.

OMENT-, v. **OMENTO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a epiploonului.

OMENTO- "epiploon, repliuri peritoneale". #1 L *omentum* "viscere, epiploon" > fr. *omento-,* germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *omento-.* #2 **~ pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a epiploonului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a epiploonului.

-OMEO-, v. **HOMEO-.**

-OMFAL "buric, ombilic". #1 gr. *omphalos* "ombilic, umflătură" > fr. -*omphale >* rom. *-omfal.*

OMFAL-, v. **OMFALO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie) s.f., rezecţie a ombilicului; **~ urie** (v. -urie), s.f., scurgere de urină prin buric, datorită unei anomalii.

OMFALO- "buric, ombilic, ombilical". #1 gr. *omphalos* "umflătură, buric" > fr. *omphalo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *omfalo-.* #2 **~ angiopag** (v. angio-, v. -pag), s.m., denumire a gemenului mic şi parazit, dependent de circulaţia semenului mai mare, în caz de gemeni monocorionici; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a ombilicului; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de dezvoltare a sacului vitelin; **~ id** (v. -id), adj., în formă de ombilic; **~ pag** (v. -pag), s.m., gen de monstru dublu, monoomfalian; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecţiunile ombilicului; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie ombilicală; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a cordonului ombilical; **~ trib** (v. -trib), s.n., instrument chirurgical utilizat în omfalotripsie; **~ tripsie** (v. -tripsie), s.f., zdrobire a cordonului ombilical; **~ zit** (v. -zit), s.m., fetus monstruos a cărui viaţă încetează de îndată ce este separat de mama sa prin ruptura cordonului ombilical.

OMNI- "tot, totalitate". #1 L *omnis* "tot" > fr. *omni-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *omni-*. #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pretutindeni; **~ scop** (v. -scop), s.n., stativ care permite examinarea radiologică a bolnavului în toate incidenţele; **~ vor** (v. -vor), adj., s.m.,f. (animal) care se hrăneşte atât cu hrană vegetală, cât şi cu hrană animală.

OMO_1-, v. **HOMO-.**

OMO-_2 "crud, prematur". #1 gr. *omos* "crud, necopt" > fr. *omo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *omo-*. #2 **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu carne crudă; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., obicei de a consuma carne crudă.

ONCO- "tumoare, tumefacţie, cancer". #1 gr. *onkos* "tumoare" > fr. *onco-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *onko-* > rom. *onco-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă epitelială nediferenţiată, cu citoplasmă granulară; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care generează cancer; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., formarea unei tumori; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea variaţiilor de volum ale unui organ; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., reprezentare grafică a volumului şi configuraţiei unui organ cu ajutorul oncografului; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul tumorilor canceroase; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară locul şi configuraţia unui organ; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., extirpare chirurgicală a

unei tumori; **~ tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă afinitate pentru celulele neoplazice.

-ONCOZĂ "tumoare, tumefacţie". #1 gr. *onkosis* "umflare, îngroşare" > fr. -*oncose,* germ. *-onkose* > rom. *-oncoză.*

ONEIRO-, v. **ONIRO-.**

ONIC-, ONICO-. #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere în unghii, produsă de o mică tumoare; **~ atrofie** (v. -atrofie), s.f., afecţiune caracterizată prin subţierea unghiei, care devine ondulată.

-ONICHIE "unghie". #1 gr. *onyx, onykhos* "unghie" > fr. *-onychie,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-onichie.*

ONICHO-, v. **ONICO-.**

ONICO- (ONICHO-) "unghie, gheară". #1 gr. *onyx, onykhos* "unghie" > fr. *onycho-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *onico-, onicho-*. #2 **~ clazie** (v. -clazie), s.f., ruptură a unghiei; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., tulburare caracterizată prin greşita deprindere de a-şi roade unghiile; *sin.* onicotilomanie; **~ fore** (v. -for), s.n.pl., încrengătură din subregnul metazoarelor, care prezintă pe laturile corpului numeroase perechi de apendice terminate cu câte două gheare; **~ liză** (v. -liză), s.f., dezlipire a unghiei de pe patul ei; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., proces de înmuiere a unghiilor; **~ patie** (v. -patie), s.f., boală localizată la unghii sau copită; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere a unghiilor în urma unor intoxicaţii; **~ tilomanie** (v. tilo-, v. -manie), s.f., onicofagie*; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a unei unghii; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., proces de nutriţie a unghiilor.

-ONIM "termen, nume, denumire". #1 gr. *onyma* "nume" > fr. *-onyme,* germ. *-onym*, engl. *id.* > rom. *-onim.*

-ONIMIC "relativ la nume". #1 gr. *onyma* "nume" > fr. *-onymique,* it. -*onimico*, engl. *-onymic* > rom. *-onimic.*

-ONIMIE "nume, denominaţie, denumire". #1 gr. *onyma* "nume" > fr. -*onymie,* germ. *id.*, engl. *-onymy*, it. *-onimia* > rom. *-onimie.*

ONIO- "cumpărare". #1 gr. *onios* "care se cumpără" > fr. *onio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *onio-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic de a face cumpărături.

ONIRO- (ONEIRO-) "vis, visare, halucinaţie". #1 gr. *oneiros* "vis" > fr. *oneiro-, oniro-,* engl. *oneiro-,* germ. *id.* > rom. *oniro-, oneiro-.* #2 **~ frenie (oneirofrenie)** (v. -frenie), s.f., tulburare a activităţii psihice, cu stări halucinatorii; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produc starea onirică; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează biocurenţii cerebrali; **~ id** (v. -id), adj. (despre stări psihice) caracterizat prin halucinaţii şi stări de vis; **~ logie** (v.

-logie_1), s.f., disciplină care studiază mecanismele şi conţinutul viselor.

ONOMASIO- "denumire, semnificaţie". #1 gr. *onomasia* "denumire" > fr. *onomasio-,* germ. *id.* > rom. *onomasio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a lingvisticii care studiază numele din punctul de vedere al formei şi al conţinutului lor.

ONOMATO- "cuvânt, nume". #1 gr. *onoma, (-atos)* "nume, denumire" > fr. *onomato-,* germ. *id.*, it. *id.* > rom. *onomato-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., totalitate a numelor proprii dintr-o limbă; **~ manie** (v. -manie), s.f., preocupare obsesivă pentru cuvinte şi nume proprii; **~ pee** (v. -pee), s.f., cuvânt care, prin elementele lui sonore, imită anumite sunete şi zgomote.

ONTO- "fiinţă, existenţă". #1 gr. *on*, *ontos* "ceea ce există, fiinţă" > fr. *onto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *onto-.* #2 **~ clazie** (v. -clazie), s.f., etapă în evoluţia existenţei unei fiinţe, caracterizată prin preponderenţa proceselor de deteriorare; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., ontogenie*****; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., dezvoltare a individului, începând de la embrion şi până la stadiul de adult; *sin.* ontogeneză; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., disciplină care studiază apariţia fiinţelor pe pământ; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a filozofiei care studiază trăsăturile existenţei; **~ morfogeneză** (v. morfo-, v. -geneză), s.f., dezvoltare a ţesuturilor şi a organelor în cursul ontogenezei unui individ.

OO- "ou, zigot, ovul, ovar". #1 gr. *oon* "ou" > fr. *oo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *oo-*. #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., zigot caracteristic unor grupe de ciuperci; **~ cefal** (v. -cefal), s.m., făt teratologic cu cap în formă de ou, având partea frontală a craniului turtită; **~ centru** (v. -centru), s.n., centru divizionar al oosferei; **~ chineză (~ cineză, ~ kineză)** (v. -chineză), s.f., diviziune mitotică a oului; **~ cist** (v. -cist), s.n., formaţiune chistică rezultată din oogamie, dând naştere talurilor noi; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă germinativă derivată din oogon; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre specii) care se hrăneşte cu ouă de animale; **~ fit** (v. -fit), s.n., gametofit caracteristic unor criptogame; **~ for** (v. -for), s.n. **1.** Organ în care se formează celulele sexuale feminine. **2.** Parte a pistilului unde se formează ovulele; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. (la alge şi la ciuperci) proces de unire a celulei sexuale femele cu celula sexuală masculă; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Proces de formare a ovulului animal. **2.** Dezvoltare a celulei sexuale femele în oogon. **3.** Formare a oosferei; **~ gon** (v. -gon_1), s.n., organ în care se formează celulele femele, la talofite; **~ goniogamie** (v. gonio-, v. -gamie), s.f., contopire a gametangelui femel, care încetează să mai producă gameţi, cu gametul mascul; **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., înveliş elastic, solid şi îngroşat

al oului; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., formaţiune minerală sferică de calcar; **~ liză** (v. -liză), s.f., înverzire a carpelei sau a ovulului; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul complex al formării şi dezvoltării oului; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă a oului sau a zigotului; **~ plast** (v. -plast), s.n., oosferă*; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., celulă reproducătoare femelă la plante, corespunzătoare oocitului la animale; *sin.* ooplast; **~ sperm** (v. -sperm), s.n., ou fecundat la începutul procesului de diferenţiere; **~ spor** (v. -spor), s.m., ou fecundat, specific algelor şi ciupercilor; **~ tecă** (v. -tecă), s.f. **1.** Coajă în care sunt închise ouăle insectelor ortoptere. **2.** Sporange al ferigilor; **~ tip** (v. -tip), s.n., loc de întâlnire a mai multor canale reproducătoare la cestode şi trematode, unde se formează oul; **~ zom** (v. -zom), s.m., corpuscul citoplasmatic din ovulul matur.

OOFOR-, v. **OOFORO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a ovarelor.

OOFORO- "ovar". #1 gr. *oophoros* "care poartă ouă" > fr. *oophoro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ooforo-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., accident nervos caracterizat prin crize epileptice, însoţite de tulburări menstruale; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., intervenţie chirurgicală constând în suturarea ovarului; **~ salpingectomie** (v. salping-, v. salpingo-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a trompei uterine şi a ovarului.

-OP "ochi, glob ocular". #1 gr. *ops*, *opos* "ochi" > fr. *-ope*, germ. *-op* > rom. *-op.*

OPACI- "opacitate". #1 L *opacus* "întunecat, umbros" > fr. *opaci-,* engl. *id.* > rom. *opaci-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblu de metode şi procedee pentru măsurarea opacităţii unor substanţe; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea opacităţii unor substanţe.

OPERCULI- "capac, opercul". #1 L *operculum* "capac" > fr. *operculi-,* engl. *id.* > rom. *operculi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu un opercul; **~ form** (v. -form), adj., de forma unui opercul.

-OPIC "cu înfăţişare de". #1 gr. *ops* "aspect, înfăţişare" > fr. *-opique,* it. *-opico,* engl. *-opic* > rom. *-opic.*

-OPIE "văz, vedere". #1 gr. *ops, opos* "vedere, văz" > fr. *-opie,* germ. *id.*, engl. *-opy,* it. *-opia* > rom. *-opie.*

OPIO- "opiu". #1 gr. *opion* "suc de mac" > fr. *opio-*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *opio-.* #2 **~ fagie** (v. -fagie), s.f., toxicomanie provocată de consumul de opiu; **~ manie** (v. -manie), s.f., deprindere morbidă de a consuma opiu.

OPIST-, v. **OPISTO-.** #2 **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f., situare a dinţilor

frontali ai arcadei inferioare mult înapoia celor superiori.

OPISTO- "situat înapoi, în spate, posterior". #1 gr. *opisthen* "îndărăt" > fr. *opistho-,* germ. *id.*, it. *opisto-* > rom. *opisto-.* #2 **~ dom** (v. -dom), s.n., parte posterioară a unui templu grecesc; **~ drom** (v. -drom), adj., când linia spiralei genetice trece de la bractee la primul segment floral pe partea posterioară a florii; **~ genie** (v. -genie_2), s.f., ştergere a reliefului bărbiei prin lipsă de dezvoltare a ramurilor orizontale mandibulare; **~ gir** (v. -gir), adj., care poate fi dirijat posterior; **~ graf** (v. -graf), adj., care este scris sau tipărit pe ambele feţe ale unei foi.

OPO-_1 "extract glandular, endocrin". #1 gr. *opos* "suc" > fr. *opo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *opo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., cu afinitate pentru sucuri glandulare; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a extractelor endocrine în scop terapeutic.

OPO-_2 „faţă, organe faciale". #1 gr. *ops, opos* „faţă" > fr. *opo-,* engl. *id.* > rom. *opo-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru caracterizat prin fuziunea urechilor, prin prezenţa unei singure orbite şi prin absenţa gurii şi a nasului; **~ didim** (v. -didim), s.m., făt teratologic având o cutie craniană mică, însă două feţe distincte.

-OPS „ochi". #1 gr. *ops* „ochi" > fr. *-ops,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-ops.*

-OPSĂ „aspect, înfăţişare". #1 gr. *opsis* „aparenţă, aspect" > fr. *-opse,* germ. *id.* > rom. *-opsă.*

OPSI- „târziu, întârziat". #1 gr. *opse* „târziu" > fr. *opsi-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *opsi*-. #2 **~ gonie** (v. -gonie), s.f., dezvoltare tardivă şi anormală a mugurilor adormiţi; **~ urie** (v. -urie), s.f., eliminare întârziată a urinei.

-OPSIE „vedere, imagine, percepţie vizuală". #1 gr. *opsis* „vedere, aspect" > fr. *-opsie,* germ. *id.*, engl. *-opsia* > rom. *-opsie.*

OPSO-_1 „alimentare, hrană". #1 gr. *opsos* „aliment" > fr. *opso*-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *opso-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., tendinţă patologică de a consuma numai anumite alimente.

OPSO-_2 „târziu, tardiv". #1 gr. *opse* „târziu" > fr. *opso-,* engl. *id.* > rom. *opso-.* #2 **~ menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., flux menstrual întârziat şi în cantitate mică.

-OPTIC „vizual". #1 gr. *optikos* „de vedere, vizual" > fr. *-optique,* engl. *-optic,* germ. *-optisch* > rom. *-optic.*

OPTO- „vedere, retină". #1 gr. *optos* „vizibil" > fr. *opto-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *opto-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu determinarea, măsurarea şi corectarea defectelor de

vedere; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea caracteristicilor optice ale ochiului.

OR-, v. **ORO-.** #2 **~ onimic** (v. -onimic), adj., care denumeşte un munte; **~ onimie** (v. -onimie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul numelor de munţi.

-ORAMĂ „spectacol, privelişte". #1 gr. *horama* „vedere, priveliște" > fr. -*orama,* germ. *id*., engl. *id*., it. *id*. > rom. *-oramă.*

ORBITO- „orbită, orbital". #1 L *orbita* „linie circulară, orbită" > fr. *orbito-,* germ. *id*., engl. *id.* > rom. *orbito-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică utilizată pentru diagnosticul neoformaţiilor intraorbitale; **~ ide** (v. -id), s.n.pl., foraminifere perforate, de talie mare, cu ţest biconvex, din senonianul superior; **~ lite** (v. -lit_1), s.n.pl., foraminifere din familia peneroplidelor, cu ţest neperforat discoidal, cu camere dezvoltate iniţial în spirală; **~ steg** (v. -steg), s.n., carapace de formă lenticulară, specifică unor foraminifere.

ORDINO- „programare". #1 L *ordino, (-are)* „a orândui, a organiza" > fr. *ordino*- > rom. *ordino-.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., tip de organigramă funcţională.

OREO- „munte, montan, alpin". #1 gr. *oros, oreos* „munte" > fr. *oréo-,* engl. *id*. > rom. *oreo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte pe munţi; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante alpine; **~ piteci** (v. -pitec), s.m.pl., primate hominiene fosile din miocen, cu braţe lungi.

OREXI- „foame". #1 gr. *orexis* „poftă, apetit" > fr. *orexi-,* engl. *id*., germ. *id*. > rom. *orexi-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f. foame patologică.

-OREXIE „poftă de mâncare". #1 gr. *orexis* „foame, apetit" > fr. *-orexie,* germ. *id*. > rom. *-orexie.*

ORGADO- „loc deschis". #1 gr. *orgas, (-ados)* „păşune, sol fertil" > fr. *orgado-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *orgado-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante din locuri păduroase deschise.

ORGAN-, v. **ORGANO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie a unei porţiuni de organ; **~ onimie** (v. -onimie), s.f., nomenclatura organelor corpului.

ORGANO- „organ, organic, organism". #1 gr. *organon* „instrument, organ" > fr. *organo-,* it. *id*., germ. *id*., engl. *id*. > rom. *organo-.* #2 **~ filetic** (v. -filetic), adj., referitor la apariţia, diferenţierea şi evoluţia istorică a organelor vegetale sau animale; **~ fil** (v. -fil_1), adj., cu afinitate deosebită pentru anumite organe sau ţesuturi; **~ filie** (v. -filie_3), s.f., filogenie a organelor; **~ filogeneză** (v. filo_2-, v. -geneză), s.f., studiu al dezvoltării

organelor din punct de vedere filogenetic; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Care intră în compoziţia substanţelor organice. **2.** Care s-a format sub acţiunea organismelor vegetale sau animale. **3.** Care participă la formarea compuşilor organici. **4.** Care produce organe; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a organelor în cursul dezvoltării individuale a organismelor; *sin.* organogenie; **~ genie** (v. -genie_1), s.f. organogeneză*; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu descrierea organelor animalelor şi vegetalelor. **2.** Morfologia externă a organelor; **~ ide** (v. -id), s.f.pl., părţi din protoplasma celulei, care îndeplinesc anumite funcţiuni; **~ leptic** (v. -leptic), adj., s.n. **1.** Adj., s.n. (Substanţă) care are afinitate pentru un anumit organ. **2.** Adj. Care afectează organele de simţ. **3.** Adj. Care apreciază calitatea produselor alimentare cu ajutorul organelor de simţ; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă sedimentară de origine organică; **~ logic** (v. -logie_1), s.f., studiu ştiinţific al organelor; **~ patie** (v. -patie), s.f., boală a organelor, însoţită de leziuni; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a unui organ anormal; **~ plastic** (v. -plastic), adj., capabil de a forma organe; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., clasificare a organelor în funcţie de anumite criterii şi caractere; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de tratare a unor boli, bazată pe folosirea organelor sau a glandelor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unui organ; **~ trofic** (v. -trofic), adj., care se hrăneşte cu substanţe organice; **~ trop** (v. -trop), adj., care se fixează pe anumite ţesuturi organice; *sin.* organotropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., organotrop*; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., capacitate a unor agenţi patogeni de a infecta anumite organe ale gazdei; *sin.* organotropism.

ORHI-, v. **ORHIO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere a testiculelor; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a glandelor sexuale masculine; *sin.* orhidectomie.

ORHID "testicul". #1 gr. *orkhis*, *(-idos)* "testicul" > fr. *-orchide* > rom. *-orhid.*

ORHID-, v. **ORHIDO-**. #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., orhiectomie*.

ORHIDIE "testicule". #1 gr. *orkhis, (-idos)* "testicul" > fr. *-orchidie,* germ. *id.,* engl. *-orchidy,* it. *-orchidie* > rom. *-orhidie.*

ORHIDO- "testicul, orhidee". #1 gr. *orkhis, (-idos)* „testicul" > fr. *orchido-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *orhido-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul orhideelor; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a testiculelor în poziţie normală, *sin.* criptoorhidopexie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a testiculelor; *sin.* orhiotomie.

ORHIO- "testicul". #1 gr. *orkhis, (-ios)* "testicul**"** > fr. *orchio-,* germ. *id.*, engl.

id. > rom. *orhio*-. #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a testiculului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., orhidotomie*.

ORICTO- "fosile". #1 gr. *oryktos* "săpat, dezgropat" > fr. *orycto-,* engl. *id.* > rom. *oricto-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a fosilelor.

ORINO- "regiune muntoasă, munte". #1 gr. *oreinos* "muntos" > fr. *orino-,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *orino-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., cură de altitudine în regiuni muntoase.

-ORNIS "pasăre". #1 gr. *ornis* "pasăre" > L sav. *-ornis,* fr. *id.*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-ornis.*

ORNITO- "pasăre, zburătoare". #1 gr. *ornis, ornithos* "pasăre" > fr. *ornitho-,* germ. *id.,* it. *ornito-* > rom. *ornito-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., care are un cap de pasăre; **~ cor** (**~ chor)** (v. -cor), adj. (despre seminţe) răspândit prin intermediul păsărilor; **~ corie** (v. -corie_2), s.f., răspândire a seminţelor diferitelor plante prin intermediul păsărilor; **~ dactil** (v. -dactil), adj., cu degete de pasăre; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu păsări; **~ file** (v. -fil_1), adj., s.f.pl. (plante) la care polenizarea se realizează cu ajutorul păsărilor; **~ filie** (v. -filie_1), s.f. **1.** Dragoste exagerată pentru păsări. **2.** Polenizare realizată prin intermediul păsărilor; **~ gam** (v. -gam), adj., polenizat de păsări; **~ geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul răspândirii geografice a păsărilor; **~ id** (v. -id), adj., cu aparenţă de pasăre; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul păsărilor; **~ melologie** (v. melo_2-, v. -logie_1), s.f., parte a ornitologiei care se ocupă cu studiul cântecelor de păsări; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., reptile dinozauriene din cretacic, cu poziţie bipedă şi cu înfăţişare de pasăre; **~ rinc** (v. -rinc), s.m., mamifer australian amfibiu din ordinul monotremelor, cu botul ca un cioc de raţă şi care se înmulţeşte prin ouă; **~ sfingofil** (v. sfingo-, v. -fil_1), adj., care este polenizat prin păsări şi fluturi de noapte.

ORO- "munte, montan, alpin". #1 gr. *oros* "munte" > fr. *oro-,* germ. *id.,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *oro*-. #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte pe munţi; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante adaptate la mediul alpin; **~ fitic** (v. -fitic), adj. (despre vegetaţie) adaptat la condiţiile aspre ale munţilor înalţi; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., regiune vastă a scoarţei terestre în care s-au produs puternice mişcări tectonice, ducând la apariţia unui lanţ muntos cutat; **~ genetic** (v. -genetic), adj., relativ la formarea munţilor; *sin.* orogenic; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., ansamblu de fenomene geologice care a determinat formarea lanţurilor muntoase; **~ genic** (v. -genic), adj., orogenetic*; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., ramură a geologiei care studiază

formarea lanţurilor muntoase cutate; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în orografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a configuraţiei munţilor; **~ hidrografie** (v. hidro_1-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază apele şi relieful dintr-o regiune; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ramură a geodeziei care se ocupă cu măsurarea înălţimilor; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre sol) format pe roci cu textură grosieră.

ORT-, v. **ORTO-.** #2 **~ iconoscop** (v. icono-, v. -scop), s.n., tub de luat vederi, folosit în camerele de televiziune; **~ odont** (v. -odont), adj., care are dinţi drepţi; **~ odontologie** (v. odonto-, v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul şi cu tratamentul anomaliilor dentomaxilare; **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f., metodă de tratament a anomaliilor dentomaxilare.

ORTO- "drept, corect, adevărat, normal". #1 gr. *orthos* "drept, corect" > fr. *ortho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *orto-* > rom. *orto*-. #2 **~ amfiboli** (v. amfi-, v. -bol), s.m.pl., amfiboli care cristalizează în sistemul rombic; **~ cefal** (v. -cefal), adj., care are capul drept; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., cutie craniană cu un index vertical între 70° şi 73°; **~ centru** (v. -centru), s.n., punct de întâlnire al segmentelor de dreaptă care reprezintă înălţimile unui triunghi sau ale unui tetraedru; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., moluscă din mările primare, cu cochilie dreaptă şi conică; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri drepte; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj. (despre materiale fotosensibile) sensibil la toate radiaţiile luminoase, în afară de roşu; **~ dactil** (v. -dactil), adj., cu degete drepte; **~ drom** (v. -drom), adj. (despre influxul nervos) care se propagă normal în sens aferent sau eferent; **~ epie** (v. -epie), s.f., parte a lingvisticii care se ocupă cu studiul pronunţiei corecte a cuvintelor unei limbi; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl. **1.** Plante care prezintă o dezvoltare normală. **2.** Plante care, în dezvoltarea lor ontogenetică, parcurg toate etapele ciclului evolutiv; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., pronunţie considerată corectă a unui fonem sau a unui grup de foneme; **~ forie** (v. -forie), s.f. **1.** Echilibru muscular normal al ochilor. **2.** Paralelism perfect al axelor vizuale; **~ fototaxie** (v. foto-, v. -taxie), s.f., orientare a organismului vegetal în linie dreaptă sub influenţa luminii; **~ fototrop** (v. foto-, v. -trop), adj., a cărui lumină influenţează direct plantele; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., serie de variaţii care, în evoluţia organismelor animale şi vegetale, se produc în acelaşi sens; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., control al naşterilor; **~ gnat** (v. -gnat), adj. (despre un individ) care are profil facial drept; *sin.* ortognatic; **~ gon** (v. -gon_2), adj., de forma unui unghi drept; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., ansamblu de reguli care stabilesc scrierea corectă a unei limbi; **~ gramă**

(v. -gramă), s.f., model de scriere corectă; **~ heliotropic** (v. helio-, v. -tropic), adj. (despre frunze) care este orientat drept spre sursa de lumină; **~ morf** (v. -morf), adj., care păstrează nedeformate unghiurile; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul diformităţilor aparatului locomotor; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare a organelor vegetale având plan de simetrie staţionară şi, de obicei, verticală; **~ pedagogie** (v. ped_1-, v. pedo_1-, v. -agogie), s.f., disciplină care studiază şi corectează tulburările de ordin pedagogic prezente la unii copii dificili; **~ pedie** (v. -pedie), s.f., ramură a chirurgiei care se ocupă cu studiul şi cu tratamentul bolilor osteoarticulare; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., formă particulară de astm în care bolnavul nu poate respira decât în picioare, în poziţie dreaptă; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., disciplină psihoeducativă care se ocupă cu corectarea dezvoltării capacităţilor intelectuale la copii; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte cu elitre pergamentoase şi cu picioare posterioare lungi, adaptate la sărit; **~ radioscopie** (v. radio-, v. -scopie), s.f., metodă radioscopică de obţinere a contururilor unui obiect la dimensiunile sale reale; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., osificare a peretelui osos al urechii, care duce la surditate; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru observarea intersecţiilor de cristal în lumina polarizată; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., însuşire a unui sistem optic de a nu produce distorsiuni; **~ seismometru** (v. seismo-, v. -metru_1), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea cutremurelor verticale; **~ sperm** (v. -sperm), adj. **1.** Adj. (Despre fructe) A cărui sămânţă are o poziţie dreaptă. **2.** Adj. Cu endospermul plan pe faţa internă a mericarpului; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange prins de filamentul miceliului pe care s-a format; **~ static** (v. -static), adj. (despre fenomene) care se produce numai în poziţie verticală; **~ stih** (v. -stih), s.n., linie verticală care uneşte mugurii sau frunzele dispuse unele sub altele în lungul tulpinii; **~ tectogeneză** (v. tecto_1-, v. -geneză), s.f., evoluţie geotectonică a unui ortogeosinclinal; **~ tip** (v. -tip), s.n., genotip cu denumirea lui iniţială; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre organe vegetale) care prezintă o creştere verticală; **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre corpuri) a cărui suprafaţă prezintă aceeaşi strălucire, indiferent de direcţiile de iluminare şi de observaţie; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., caracteristică a unui corp de a fi ortotropic; *sin.* ortotropism.

OSCHEO- "scrot, scrotal". #1 gr. *oskheos* "pungă testiculară, scrot" > fr. *oschéo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *oscheo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie scrotală; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., rezecţie a unei părţi din scrot.

OSCIL-, v. **OSCILO-.** #2 **~ opsie** (v. -opsie), s.f., vedere oscilantă.

OSCILO- "oscilaţie, oscilant". #1 L *oscillo, (-are)* "a se balansa, a se legăna" > fr. *oscillo-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *oscilo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat care permite înregistrarea grafică a vibraţiilor unui curent electric variabil în funcţie de timp; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., operaţie de înregistrare a oscilaţiilor cu ajutorul oscilografului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., curbă care apare pe ecranul unui oscilograf; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a amplitudinii modificărilor de volum ale arterelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea variaţiilor presiunii arteriale; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat care serveşte la observarea vizuală a curbei care reprezintă variaţiile periodice ale presiunii arteriale; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., mişcare de apropiere sau de îndepărtare a unor organisme introduse într-un mediu prin care trece un curent electric.

OSI- "os, ţesut osos". #1 L *os, ossis* "os" > fr. *ossi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *osi-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine oase; **~ form** (v. -form), adj., în formă de os; **~ vor** (v. -vor), adj., care distruge substanţa osoasă.

-OSMIE_1 "miros, olfacţie". #1 gr. *osme* "miros" > fr. *-osmie,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-osmie.*

-OSMIE_2 "impuls, stimul". #1 gr. *osmos* "impuls" > fr. *-osmie,* germ. *id.* > rom. *-osmie.*

OSMO-_1 "miros, olfacţie". #1 gr. *osme* "miros" > fr. *osmo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *osmo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu asupra mirosurilor sau parfumurilor.

OSMO-_2 "impuls, presiune". #1 gr. *osmos* "presiune, împingere" > fr. *osmo-,* germ. *id.* > rom. *osmo***-.** #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., cu afinitate pentru un mediu de cultură cu o presiune osmotică ridicată; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul măsurării presiunii osmotice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument folosit la măsurarea presiunii osmotice; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., reacţie morfogenetică în urma schimbării presiunii osmotice; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., mişcare automată pentru restabilirea echilibrului osmotic; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre organisme lipsite de aparat digestiv) care se hrăneşte cu alimente dizolvate cu ajutorul unor enzime, pe care le absoarbe apoi prin suprafaţa corpului.

-OST "os, cartilaj". #1 gr. *osteon* "os" > fr. *-oste,* germ. *-ost* > rom. *-ost.*

OSTARI- "sâmbure". #1 gr. *ostarion* "os mic, oscior" > fr. *ostari-*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *ostari-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante al căror fruct cărnos şi zemos are un singur sâmbure.

OSTE-, v. **OSTEO-**. #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere de oase; *sin.* osteodinie; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., ostealgie*.

OSTEO- "os, cartilaginos". #1 gr. *osteon* "os" > fr. *ostéo-*, germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *osteo-.* #2 **~ artropatie** (v. artro-, v. -patie), s.f., afecţiune a extremităţilor osoase ale unei articulaţii; **~ artrotomie** (v. artro-, v. -tomie), s.f., operaţie de rezecţie a extremităţii articulare a unui os; **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă osoasă tânără care produce oseina; *sin.* osteoplast; **~ campsie** (v. -campsie), s.f., curbare a oaselor; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă osoasă în stadiul matur; **~ clast** (v. -clast), s.n. **1.** Tip de celulă osoasă. **2.** Instrument chirurgical folosit la sfărâmarea unor oase; **~ clazie** (v. -clazie), s.f. **1.** Intervenţie chirurgicală care necesită sfărâmarea anumitor oase. **2.** Proces de resorbţie osoasă, datorită osteocitelor; **~ condrodistrofie** (v. condro-, v. dis-, v. -trofie), s.f., osteocondropatie*; **~ condropatie** (v. condro-, v. -patie), s.f., proces de necrozare a unei porţiuni dintr-o apofiză sau epifiză; *sin.* osteodistrofie; **~ deză** (v. -deză), s.f., suprimare chirurgicală a unei articulaţii calcaneo-cuboidiene cu fragment de transplant tibial; **~ distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., afecţiune osoasă caracterizată prin modificarea formei, mărimii, consistenţei sau creşterii osului; **~ fit** (v. -fit), s.n., proliferare anormală de ţesut osos în apropierea unei inflamaţii; **~ fon** (v. -fon), s.n., dispozitiv care transmite sunetele exterioare în urechea internă; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce ţesut osos; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a ţesutului osos; *sin.* osteogenie; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., osteogeneză*; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a oaselor; **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. Asemănător osului. **2.** S.n. Matrice hialină tânără a osului, în care se depozitează sărurile de calciu; **~ lepis** (v. -lepis), s.m., peşte fosil cu solzi rombici groşi; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., os fosil petrificat; **~ liză** (v. -liză), s.f. **1.** Proces de distrugere a ţesutului osos. **2.** Imagine radiografică de transparenţă osoasă centrală sau marginală, cu limite şterse sau nete; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în osteologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul sistemului osos; *sin.* scheletologie (1); **~ malacie** (v. -malacie), s.f., ramolire a scheletului; **~ mielodisplazie** (v. mielo-, v. dis-, v. -plazie), s.f., degenerare a ţesutului hematopoietic din măduva oaselor; **~ mieloscleroză** (v. mielo-, v. -scleroză), s.f., boală malignă a măduvei osoase, în care activitatea hematopoietică este redusă până la dispariţie; **~ necroză** (v. -necroză), s.f., moarte celulară a ţesutului osos; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile sistemului osos; **~ plast** (v. -plast), s.n., osteoblast*; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., restabilire

pe cale chirurgicală a unui os distrus; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., neoformaţie osoasă netipică; **~ poichilie (~ poikilie)** (v. -poichilie), s.f., maladie prezentând la examenul radiologic al spongioasei numeroase zone bine delimitate de condensare osoasă; *sin.* boala oaselor pătate; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., maladie caracterizată prin condensarea ţesutului osos; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat la secţionarea oaselor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unui os; **~ tomoclazie** (v. tomo-, v. -clazie), s.f., operaţie chirurgicală de corectare a diformităţii unui os prin osteotomie parţială; **~ trib** (v. -trib), s.n. instrument chirurgical utilizat pentru zdrobirea oaselor; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre substanţe) care se fixează electiv pe oase.

-OSTOZĂ "osificare, calcifiere". #1 gr. *osteon* "os" > fr. *-ostose,* germ. *id.* > rom. *-ostoză.*

OSTRACO- "scoică, cochilie". #1 gr. *ostrakon* "carapace, cochilie" > fr. *ostraco-,* engl. *id.* > rom. *ostraco-.* #2 **~ dermi** (v. -derm), s.m.pl., subclasă de nevertebrate fosile marine, cu corpul acoperit cu un scut de plăci osoase; **~ fili** (v. -fil_1), s.m.pl., peşti care depun icrele în cavitatea paleală a scoicilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., descriere a cochiliilor.

OSTREI- "stridie". #1 L *ostrea* "stridie" > fr. *ostréi-,* engl. *id.* > rom. *ostrei-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., relativ la ostreicultură; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a acvaculturii, care se ocupă cu creşterea stridiilor; **~ form** (v. -form), adj., care are forma unei cochilii de stridie.

OT-, v. **OTO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere de urechi; *sin.* otodinie; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., amputare a unei urechi; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., studiu al patologiei urechii; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., otalgie*.

-OTIE "ureche, pavilion auricular". #1 gr. *ous, otos* "ureche" > fr. *-otie,* germ. *id.,* it. *-otia* > rom. *-otie.*

OTO- "ureche, auz, auditiv". #1 gr. *ous, otos* "ureche" > fr. *oto-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *oto-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., făt teratologic caracterizat prin unirea urechilor, absenţa maxilarului inferior şi prin închiderea căii de acces a urechii; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., veziculă auditivă, specifică nevertebratelor; **~ cist** (v. -cist), s.n., organ auditiv la nevertebrate, format dintr-o veziculă cu otolite; *sin.* statocist; **~ conie** (v. -conie), s.f., pulbere de carbonat de calciu întâlnită în labirintul membranos al urechii interne; **~ fon** (v. -fon), s.n., dispozitiv electroacustic care recepţionează semnalele electrice, transformându-le în semnale acustice; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a urechii; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., corpuscul calcaros din labirintul urechii animalelor nevertebrate, servind la formarea

senzaţiei de echilibru; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fiziologia şi patologia urechii; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile aparatului auditiv; **~ pioree** (v. pio-, v. -ree), s.f., afecţiune purulentă a urechii; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a urechii externe; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere de sânge din ureche; **~ rahie** (v. -rahie), s.f., scurgere de lichid cefalorahidian, prin conductul auditiv extern; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere de puroi din ureche; **~ rinolaringologie** (v. rino-, v. laringo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază fiziologia şi patologia urechii, nasului şi laringelui; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., afecţiune a urechii, caracterizată prin acoperirea timpanului cu ţesut cicatriceal; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru examinarea canalului auditiv al urechii; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a conductului auditiv al urechii cu ajutorul otoscopului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., disecţie a urechii.

OVI- "ou, ovul, ovular". #1 L *ovum* "ou" > fr. *ovi-*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *ovi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (produs chimic) care distruge ouăle de insecte; **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine ovule; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ou; *sin.* ovoid; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce ouă; **~ par** (v. -par), adj., s.n.pl. **1.** Adj., s.n.pl. (Animale) care se înmulţesc prin ouă. **2.** Adj. (Despre plante) Care se înmulţesc prin seminţe.

OVO- "ou, ovul, oval, ovular". #1 L *ovum* "ou" > fr. *ovo-*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *ovo-.* #2 **~ centru** (v. -centru), s.n., centru divizionar al celulei-ou; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă sexuală femelă în curs de maturaţie, la animale; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a ovulelor la animale; **~ gon** (v. -gon_1), s.n., cavitate în care se formează oosfera, specifică talofitelor; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., celulă cu care începe procesul de ovogeneză; **~ id** (v. -id), adj., oviform*; *sin.* ovoidal; **~ mucoid** (v. muco-, v. -id), s.n., glucoproteidă din grupa mucinoizilor, cu structură analoagă mucinelor; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasmă a oului; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se urmăreşte dezvoltarea embrionului în timpul incubaţiei.

-OX "ascuţit". #1 gr. *oxys* "ascuţit" > fr. *-oxus,* germ. *id.* > rom. *-ox.*

OXAL-, v. **OXALO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţa oxalaţilor în sânge; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţa oxalaţilor în urină.

OXALI- "oxalat". #1 L *oxalis* "măceş" > fr. *oxali-,* engl. *id.* > rom. *oxali-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre celule) care conţine cristale de oxalat de calciu.

OXALO- "acid oxalic". #1 gr. *oxalis* "măceş" > fr. *oxalo-* > rom. *oxalo-.* #2 **~ rahie** (v. -rahie), s.f., prezenţă a acidului oxalic în lichidul cefalorahidian.

OXI- „ascuţit, acru, acid, acut; oxigen, aer". #1 gr. *oxys* "acru, ascuţit" > fr.

oxy-, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *oxi-.* #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini ascuţiţi; **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme cu viaţa condiţionată de folosirea oxigenului liber din atmosferă; **~ biotic** (v. -biotic), adj. (despre organisme) care foloseşte oxigenul atmosferic; **~ bioză** (v. -bioză), s.f., prezenţa de oxigen într-un proces chimic aerob; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructc ascuţite; **~ cefal** (v. -cefal), adj., care prezintă oxicefalie; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., deformaţie congenitală a craniului, constând în ţuguierea lui; **~ fil** (v. -fil), adj. (despre plante) care preferă solurile acide; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe solurile bogate în acizi humici; **~ fob** (v. -fob), adj. **1.** (Despre plante) Care evită solurile acide. **2.** (Despre celule) Fără afinitate pentru coloranţii acizi; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., vorbire cu voce exagerat de tare; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., element chimic gazos, incolor, inodor şi insipid, constituind o cincime din aerul atmosferic; **~ genomorfoză** (v. geno_1-, v. -morfoză), s.f., modificare morfologică şi funcţională a vegetalelor datorită influenţei oxigenului; **~ genotaxie** (v. geno_1-, v. -taxie), s.f., mişcare orientativă a plantei sub influenţa repartiţiei inegale de oxigen; **~ geofite** (v. geo-, v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe terenurile bogate în humus; **~ gon** (v. -gon_2), adj., cu vârf ascuţit; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., peroxid de sodiu care, în contact cu apa, degajă oxigen; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Operaţie de determinare a cantităţii de oxigen din hemoglobină. **2.** Determinare a cantităţii de acid liber conţinut într-o substanţă; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat la determinarea cantităţii de hemoglobină din ţesutul sanguin; **~ odont** (v. -odont), adj., care are dinţi ascuţiţi; **~ opie** (v. -opie), s.f., acuitate vizuală, exagerată; **~ osmie** (v. -osmie_1), s.f., acuitate olfactorie foarte dezvoltată; **~ sperm** (v. -sperm), adj. cu seminţe ascuţite; **~ stil** (v. -stil), adj. (despre cochilii) cu columela ascuţită; **~ ton** (v. -ton), adj., s.n. (cuvânt) care se accentuează pe ultima silabă; **~ tonic** (v. -tonic), adj. (despre limbi) care tinde să plaseze accentul la sfârşitul cuvintelor sau al grupurilor de cuvinte care formează o sintagmă; **~ tonie** (v. -tonie), s.f., accentuare a unui cuvânt pe ultima silabă; **~ ur** (v. -ur), s.m. vierme parazit care trăieşte în intestinul omului şi al animalelor, având partea terminală ascuţită.

OXIE "acid, aciditate, aer, oxigen". #1 gr. *oxys* "acru, ascuţit" > fr. *-oxie,* germ. *id.* > rom. *-oxie.*

OZO- "miros, duhoare". #1 gr. *ozo* "miros" > fr. *ozo-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *ozo-.* #2 **~ stomie** (v. -stomie), s.f., miros respingător al gurii.

PACHI-, v. **PAHI-.**

-PACHIE (-PAHIE) "grosime, îngroşare". #1 gr. *pakhos* "grosime" > L sav. -*pachia,* it. *id.,* engl. *-pachy* > rom. *-pachie, -pahie.*

PACO- "grosime". #1 gr. *pakhos* "grosime" > fr. *pacho-,* engl. *id.* > rom. *paco-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit în construcţii pentru măsurarea grosimii plăcilor inaccesibile.

-PAG "fixat, unit". #1 gr. *pagos* „legat, unit" > fr. *-page,* it. *-pago* > rom. -*pag.*

-PAGĂ "gheaţă, îngheţ". #1 gr. *pagos* "gheaţă" > fr. *-page,* germ. *id.* > rom. *-pagă.*

-PAGIE "unire, fixare". #1 gr. *pageis* "unit, legat" > fr. *-pagie,* engl. *-pagia* > rom. *-pagie.*

PAGO-_1 "regiune submontană". #1 gr. *pagos* "stâncă" > fr. *pago-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *pago-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în regiunile submontane.

PAGO-_2 "îngheţ, îngheţare". #1 gr. *pagos* "gheaţă" > fr. *pago-,* engl. *id.* > rom. *pago-*. #2 **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument meteorologic cu care se poate prevedea posibilitatea unui îngheţ nocturn.

PAHI- (PACHI-) "gros, îngroşat". #1 gr. *pakhys* "dens, tare, gros" > fr. *pachy-,* germ. *id.,* it. *pachi-,* engl. *pachy-* > rom. *pahi-, pachi-*. #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini îngroşaţi; **~ acrie** (v. -acrie), s.f., diformitate caracterizată prin existenţa unor extremităţi îngroşate; *sin.* acropahidermie; **~ andru** (v. -andru), adj., cu stamine îngroşate; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe îngroşate; **~ cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (persoană) care prezintă pahicefalie; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., îngroşare anormală a oaselor craniene; **~ cheilie** (v. -cheilie), s.f., îngroşare exagerată a buzelor; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., cu cromatina dispusă în filamente groase; **~ dactil** (v. -dactil), adj., care prezintă pahidactilie; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., îngroşare anormală a degetelor; **~ derm** (v. -derm), adj., s.n. **1.** Adj. Cu pielea foarte groasă. **2.** S.n. Mamifer erbivor masiv, cu pielea foarte groasă, cu pântecele mare şi cu picioarele terminate cu o copită; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., îngroşare patologică a pielii; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze groase; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., îngroşare anormală a limbii; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea grosimii obiectelor; **~ nemă (pachinemă)** (v. -nemă), s.f., filament cromozomic prezent în stadiul pahiten al diviziunii meiotice; **~ noză** (v. -noză), s.f., creştere în grosime a organelor vegetale; **~ odont** (v. -odont), adj. (despre moluşte) cu dinţi îngroşaţi; **~ onichie** (v. -onichie), s.f., îngroşare exagerată a unghiilor; **~ otie** (v. -otie), s.f., îngroşare anormală a

urechilor; **~ pod** (v. -pod), adj., s.m. (individ) cu picioare anormal de groase; **~ pter** (v. -pter), adj. (despre insecte) cu aripi îngroşate; **~ riz** (v. -riz), adj., cu rădăcina groasă; **~ ten (pachiten)** (v. -ten), adj., s.n. (stadiu) al profazei meiotice, caracterizat prin terminarea împerecherii cromozomilor omologi; **~ trih** (v. -trih), adj., cu peri groşi.

-PAHIE, v. **-PACHIE**.

PAL-, v. **PALO-.** #2 **~ estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate vibratorie osoasă; **~ esteziometru** (v. estezio-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea sensibilităţii vibratorii.

PALAT-, v. **PALATO-.** #2 **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere a unei jumătăţi a bolţii palatine.

PALATO- "palat, cerul gurii, palatal". #1 L *palatum* "cerul gurii" > fr. *palato-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *palato-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., mulaj al palatului, folosit pentru obţinerea unei palatograme; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a bolţii palatine, în care se observă locurile atinse de limbă în timpul pronunţării unui sunet; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., tulburare de vorbire specifică persoanelor prezentând despicături palatine, caracterizată prin nazalizarea sunetelor; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de închidere a unei despicături sau a unui defect traumatic palatin; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a vălului palatului; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a vălului palatin.

PALE-, v. **PALEO-.** #2 **~ antrop** (v. -antrop), s.m., denumire taxonomică a omului fosil din pleistocenul mediu; *sin.* omul de Neandertal; **~ encefal** (v. -encefal), s.n., cea mai veche parte din punct de vedere filogenetic a creierului; *sin.* paleoencefal; **~ ontografie** (v. onto-, v. -grafie), s.f., descriere sistematică a fosilelor; **~ ontolog** (v. onto-, v. -log), s.m.,f., specialist în paleontologie; **~ ontologie** (v. onto-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul complex al organismelor fosile animale şi vegetale descoperite în sedimentele scoarţei terestre.

PALEI- "palee, pleavă". #1 L *palea* "pai, frunze uscate" > fr. *paléi-,* engl. *id.* > rom. *palei-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma paleei.

PALEO- "vechi, preistoric, arhaic, fosil". #1 gr. *palaios* "vechi, străvechi" > fr. *paléo-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *paläo-* > rom. *paleo-.* #2 **~ autoecologie** (v. aut-, v. auto-, v. eco-_1, v. -logie_1), s.f., parte a paleoecologiei care studiază speciile fosile şi condiţiile climatice în care acestea au trăit; **~ antropolog** (v. antropo-, v. -log), s.m.,f., specialist în paleoantropologie; **~ antropologie** (v. antropo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studierea omului preistoric; **~ arheofite** (v. arheo-, v. -fit), s.f.pl., plante

antropofile din paleolitic; ~ **arheologie** (v. arheo-, v. -logie_1), s.f., arheologie a epocilor preistorice; ~ **biogeografie** (v. bio-, v. geo-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază flora şi fauna din trecutul geologic al globului terestru; ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., biologie a organismelor fosile din epocile geologice; ~ **cen** (v. -cen_1), adj., s.n. **1.** S.n. Prima epocă (serie) a paleogenului, caracterizată prin faună de numuliţi, gasteoropode etc. **2.** Adj. Care aparţine acestei epoci (serii); ~ **climatologie** (v. climato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul variaţiilor climei în decursul perioadelor geologice; ~ **demografie** (v. demo-, v. -grafie), s.f., ramură a demografiei istorice care studiază vestigiile umane; ~ **dendrologie** (v. dendro-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul plantelor lemnoase fosile; ~ **ecologie** (v. eco-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile dintre vieţuitoare şi mediu în cadrul epocilor geologice; ~ **etnografie** (v. etno-, v. -grafie), s.f., etnografie a popoarelor străvechi; ~ **etnolog** (v. etno-, v. -log), s.m.,f., specialist în paleoetnologie; ~ **etnologie** (v. etno-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studierea popoarelor dispărute; *sin.* arheoetnologie; ~ **fitie** (v. -fitie), adj., s.n. **1.** S.n. Perioadă geologică situată între silurian şi permian, caracterizată prin apariţia primelor plante vasculare. **2.** Adj. Care aparţine acestei perioade geologice; ~ **fitografie** (v. fito-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază morfologic plantele fosile; ~ **fitolog** (v. fito-, v. -log), s.m.,f., specialist în paleofitologie; ~ **fitologie** (v. fito-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul plantelor fosile; *sin.* paleobotanică; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., s.n. **1.** S.n. Prima perioadă a erei neozoice, caracterizată prin floră de fanerogame şi prin faună variată; *sin.* numulitic. **2.** Adj. Care aparţine acestei perioade; ~ **genetic** (v. -genetic), adj. (despre vieţuitoare) care a apărut cu foarte mult timp în urmă; ~ **geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., ştiinţă care se ocupă cu reconstituirea condiţiilor fizicogeografice existente în decursul istoriei geologice a pământului; ~ **geomorfologie** (v. geo-, v. morfo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază evoluţia reliefului în trecut, reconstituind configuraţia acestuia şi procesele geomorfologice din diferite perioade geologice; ~ **graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în paleografie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., ştiinţă care se ocupă cu clasificarea, dotarea şi cu studiul scrisului vechi din manuscrise, de pe hărţi etc.; ~ **histologie** (v. histo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ţesuturilor animale conservate în fosile; ~ **litic** (v. -litic_1), adj., s.n. **1.** S.n. Cea mai veche epocă din istoria omenirii, caracterizată prin folosirea uneltelor din piatră

cioplită. **2.** Adj. Care datează din această epocă; **~ log** (v. -log), s.m.,f., savant care studiază limbile vechi; **~ micologie** (v. mico-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul ciupercilor fosile; **~ palinologie** (v. palino-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu cercetarea geologică bazată pe studiul polenului fosil; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul bolilor vieţuitoarelor fosile; **~ pitec** (v. -pitec), s.m., maimuţă antropomorfă fosilă, ale cărei urme au fost descoperite în depozitele terţiare din India; **~ pedologie** (v. pedo-_2, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază solurile fosile; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază structura, psihicul, comportamentul şi condiţiile de viaţă ale oamenilor preistorici, pe baza urmelor şi trăsăturilor activităţii lor; **~ speolog** (v. speo-, v. -log), s.m., cercetător care studiază istoria peşterilor; **~ teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer erbivor ungulat fosil din era neozoică, având picioare groase cu trei degete, asemănător cu tapirul; **~ zaur** (v. -zaur), s.m., gen fosil de reptile sauriene din perioada permiană, având limba despicată; **~ zoic** (v. -zoic), adj., s.n. **1.** S.n. A doua eră geologică, situată între precambrian şi mezozoic, caracterizată prin formarea munţilor şi prin apariţia ultimelor tipuri de nevertebrate; *sin.* era primară. **2.** Adj. Care aparţine acestei ere geologice; **~ zoolog** (v. zoo-, v. -log), s.m.,f., specialist în paleozoologie; **~ zoologie** (v. zoo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul animalelor fosile.

PALI- "repetare, repetiţie". #1 gr. *palin* "iarăşi, din nou" > fr. *pali-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *pali-.* #2 **~ chinezie** (**~ cinezie, ~ kinezie)** (v. -chinezie), s.f., tulburare motorie care se manifestă prin repetarea spontană a aceloraşi gesturi, acţiuni sau mişcări; **~ femie** (v. -femie), s.f., manifestare primară a bâlbâielii prin repetarea unui cuvânt sau a unei silabe; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., palinografie*; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., tulburare de vorbire care constă în repetarea involuntară, fără sens, a unor silabe, cuvinte sau propoziţii; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., tip de palilalie în care repetiţia unei propoziţii corecte se intercalează între cuvinte incoerente şi de neînţeles; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., afecţiune vizuală în care bolnavul continuă să vadă, intermitent, un obiect dispărut din câmpul său vizual; **~ silabie** (v. -silabie), s.f., tulburare de vorbire caracterizată prin repetarea explozivă a aceleiaşi silabe.

PALIN- "repetare, din nou, repetat". #1 gr. *palin* "din nou" > fr. *palin-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *palin-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., repetare şi înglobare în conţinutul psihic a unor perioade din trecutul bolnavului; **~ dromie** (v. -dromie), s.f. recrudescenţă a unei boli; **~ estezie** (v. -estezie),

s.f., revenire la starea de sensibilitate după anestezia generală; **~ frazie** (v. -frazie), s.f., tulburare de vorbire manifestată prin repetarea ultimei silabe a cuvintelor; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Apariţia, în procesul dezvoltării unor indivizi, a unor caractere deja dispărute pentru grupa din care aceştia fac parte; *sin.* palingenie. **2.** Formare a magmei prin topirea completă a unor roci preexistente; **~ genezie** (v. -genezie), s.f. **1.** Concepţie metafizică preconizând reînvierea periodică a tuturor fiinţelor. **2.** Concepţie potrivit căreia istoria este alcătuită din cicluri succesive de decădere şi de înflorire. **3.** Concepţie potrivit căreia perfecţionarea vieţuitoarelor are loc permanent, printr-o evoluţie lentă; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., palingeneză* (1); **~ grafie** (v. -grafie), s.f., tendinţă patologică de a repeta în scris aceleaşi cuvinte sau propoziţii; *sin.* paligrafie.

PALINO- "polen, spori". #1 gr. *palyno, (-ein)* "a presăra, a împrăştia" > fr. *palyno-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *palino-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj. (despre insecte) care se hrăneşte cu polenul plantelor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul polenului şi al sporilor; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., palinotaxonomie*; **~ taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., studiul morfologiei polenului din punct de vedere taxonomic şi filogenetic; *sin.* palinotaxie.

PALMATI- "palmă, palmat". #1 L *palmatus* "ca palma" > fr. *palmati-,* engl. *id.* > rom. *palmati-.* #2 **~ fid** (v. -fid), adj. (despre frunze) divizat în lobi aşezaţi ca degetele mâinii; **~ flor** (v. -flor), adj., cu corola dispusă palmat pe o bază comună.

PALMI- "palmă, palmat". #1 L *palma* "palmă" > fr. *palmi-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *palmi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. **1.** (Despre membrele unor animale) Cu degete unite printr-o membrană. **2.** (Despre frunze) Care porneşte de la un centru comun şi se răsfiră ca degetele unei palme; **~ nerv** (v. -nerv), adj., cu nervură palmată; **~ pede** (v. -ped_2), s.n.pl., grup de păsări înotătoare, cu degetele unite printr-o pieliţă.

PALMO- "palmă". #1 L *palma* "palma mâinii" > fr. *palmo-* > rom. *palmo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru stabilirea gradului de oboseală a mâinii.

PALO- „oscilaţie, pulsaţie". #1 gr. *pallo, (-ein)* "a vibra, a oscila" > fr. *pallo-,* engl*.* *id.,* germ. *id.* > rom. *palo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Instrument cu care se înregistrează oscilaţiile unei nave. **2.** Aparat pentru determinarea pulsaţiilor arteriale; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la palograf; **~ id** (v. -id), adj., relativ la dantura curbă a roţilor conice.

PALPI- "apendice tactil, palp". #1 L tz. *palpus* "pipăit, atingere" > fr. *palpi-,* engl. *id.* > rom. *palpi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre insecte) care poartă apendice tactili; **~ form** (v. -form), adj., în formă de palp.

PALUDI- "baltă, mlaştină". #1 L *palus, (-udis)* "baltă, mlaştină" > fr. *paludi-,* engl. *id.* > rom. *paludi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre organisme) care trăieşte în mlaştini.

PALUDO- "mlaştină, malarie, paludism". #1 L *palus, (-udis)* „mlaştină" > fr. *paludo-* > rom. *paludo-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în paludologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul malariei; *sin.* malariologie. **2.** Ştiinţă care studiază aspectele floristice, ecologice, chimice şi biocenotice ale mlaştinilor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblu de cercetări întreprinse pentru măsurarea stării endemice a malariei; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., inoculare în scop terapeutic a parazitului malariei; *sin.* malarioterapie.

PAMPINI- "cârcel, viermişor". #1 L *pampinus* "cârcel al viţei de vie" > fr. *pampini-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *pampini-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre ţesuturi organice) în formă de cârcel sau de viermişor.

PAN- "tot, întreg, general". #1 gr. *pan* "tot, întreg" > fr. *pan-,* it. *id.,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *pan-.* #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere extinsă la întregul corp; *sin.* pantalgie; **~ alopoliploid** (v. alo-, v. poliplo-, v. -id), adj. (despre un organism) care rezultă din încrucişarea a două specii apropiate filogenetic; **~ alotriomorf** (v. alotrio-, v. -morf), adj. (despre roci magmatice) în care toate mineralele componente mulează forma altor minerale; **~ autopoliploid** (v. auto-, v. poliplo-, v. -id), adj. (despre un organism) care rezultă, din poliploidizarea liniilor pure, având cromozomi identici sau aproape identici genetic; **~ citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., reducere a numărului de elemente sanguine din sângele periferic; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., sensibil la toate culorile din spectrul luminii vizibile; **~ cronic** (v. -cronic), adj., valabil pentru orice epocă; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., concept care exprimă caracterul general-uman al culturii, indiferent de gradul şi de stadiul de dezvoltare a societăţii; **~ demie** (v. -demie), s.f., epidemie care cuprinde, într-un timp relativ scurt, teritorii imense; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., stare de anxietate extremă faţă de tot ceea ce se petrece în jur; *sin.* pantofobie; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., reproducere, numai accidentală, în cadrul unei populaţii în care partenerii prezintă posibilităţi identice de combinare a genelor; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., teorie care explică mecanismul eredităţii prin existenţa unor corpusculi proveniţi din celulele întregului organism; **~ genozom** (v. geno-

_1, v. -zom), s.m., corpuscul prezent în nucleu în timpul diviziunii cariocinetice, fiind purtător al caracterelor ereditare; **~ hidroză** (v. -hidroză), s.f., sudoraţie pe întreaga suprafaţă a corpului; **~ idiomorf** (v. idio-, v. -morf), adj. (despre structura rocilor magmatice) în care mineralele componente sunt cristalizate în formele lor proprii cristaline; **~ mieloftizie** (v. mielo-, v. -ftizie), s.f., dispariţie a elementelor hematopoietice din măduva osoasă; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., fenomen prin care fiecare femelă dintr-o populaţie poate fi fecundată de oricare dintre masculii din acea populaţie; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., infecţie supurativă a tuturor părţilor componente ale ochiului; **~ psihotrop** (v. psiho-, v. -trop), adj. (despre substanţe psihoactive) care poate determina efecte inverse de excitare, inhibiţie sau depresive, prin simpla invocare exemplificatoare a uneia dintre ele; **~ sofie** (v. -sofie), s.f., cunoaştere enciclopedică a tuturor cunoştinţelor aparţinând disciplinelor umane; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., ipoteză care admite prezenţa unor germeni de viaţă pretutindeni în univers; **~ sporoblast** (v. sporo-, v. -blast), s.n., celulă complexă care cuprinde două sporoblaste înconjurate de o membrană comună; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre microbi) care se localizează în toate organele; *sin.* pantropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., pantrop*.

PANCREAT-, v. **PANCREATO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a pancreasului.

PANCREATO- "pancreas, pancreatic". #1 gr. *pancreas, (-atos)* "pancreas" > fr. *pancréato-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *pancreato-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., de origine pancreatică; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a pancreasului după injectarea acestuia cu izotopi radioactivi; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul pancreatic; **~ liză** (v. -liză), s.f., procedeu de înlăturare a pancreasului prin incizie a capsulei sale; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei fistule care să permită comunicarea canalului pancreatic cu exteriorul corpului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a ţesutului pancreatic; **~ trop** (v. -trop), adj., care are afinitate pentru pancreas.

PANDURI- "vioară, oval". #1 L tz. *pandura* "vioară" > fr. *panduri-,* engl. *id.* > rom. *panduri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre frunze) în formă de vioară.

PANT-, v. **PANTO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., panalgie*.

PANTO- "tot, întreg, total, general". #1 gr. *pas, pantos* "tot, întreg" > fr. *panto-,* it. *id.,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *panto-.* #2 **~ clastie** (v. -clastie), s.f., stare psihică obsesivă de a distruge totul; **~ fag** (v. -fag), adj., care se

hrăneşte cu substanţe vegetale şi animale; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., însuşirea de a fi pantofag; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., panfobie*; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre ciuperci) care poate creşte pe orice gazdă; **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Instrument cu care se reproduce mecanic un desen sau o gravură la aceeaşi mărime sau la altă scară. **2.** Dispozitiv pentru măsurarea conturului secţiunii transversale a unei excavaţii, a unei galerii, a unui tunel etc.; **~ metru** (v. **-**metru_1), s.n., instrument topografic pentru măsurarea unghiurilor şi a înclinării terenului pe o anumită porţiune; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., concept desemnând prezenţa artisticului în toate acţiunile şi manifestările sociale ale omului; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., clasă de artropode, exclusiv marine, cu corp mic şi cu 8-12 perechi de picioare foarte lungi; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere generală a viscerelor, datorită unei slăbiri bruşte; **~ stat** (v. -stat), s.n., aparat medical care transformă curentul de la reţea în curenţi galvanici, faradici etc., utilizabili în scopuri terapeutice; **~ termie** (v. -termie), s.f., variaţie a temperaturii corporale care apare fără o cauză evidentă.

PAPI- "smoc de păr, egretă". #1 L *pappus* "puf, smoc de păr" > fr. *pappi-,* engl. *id.* > rom. *papi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre fructe) prevăzut cu un smoc de peri sau cu scuame; **~ form** (v. -form), adj., în formă de egretă.

PAPIL-, v**. PAPILO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a papilei ampulei Vater.

PAPILI- „papilă, proeminenţă". #1 L *papilla* "sân, gurgui" > fr. *papilli-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *papili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu papile; **~ form** (v. -form), adj., în formă de papilă.

PAPILO- "papilă". #1 L *papilla* "sân, sfârc" > fr. *papillo-,* engl. *id.* > rom. *papilo-.* #2 **~ sfincterectomie** (v. sfincter-, v. sfinctero-, v. -ectomie), s.f., procedeu de sfincterectomie prin exteriorizarea papilei pe o sondă medicală şi secţionarea ei pe acest suport ; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie transduodenală a ampulei lui Vater, pentru extragerea unui calcul blocat.

PAPIRO- "papirus, pergament, hârtie". #1 gr. *papyros* "papirus" > fr. *papyro-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *papiro-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., cromatografie pe hârtie; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., cromatogramă de repartiţie pe hârtie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul papirusurilor egiptene şi greceşti; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., fotolitografie în care desenul este copiat pe un film de gelatină sensibilă, pe un suport de hârtie.

PAPULI- "papulă, spuzeală". #1 L *papula* "băşică, pustulă" > fr. *papuli-,* engl. *id.* > rom. *papuli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care are papule.

-PAR (-PARĂ) "care naşte, care produce". #1 L *pario, parere* "a naşte, a zămisli" > fr. *-pare,* germ. *-par* > rom. *-par, -pară.*

PARALELO- "paralel, echidistant". #1 gr. *parallelos* "paralel" > fr. *parallélo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *paralelo-.* #2 **~ drom** (v. -drom), adj. (despre frunze) care prezintă nervuri paralele; **~ gram** (v. -gram), s.n., patrulaler cu laturile opuse egale şi paralele; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument medical pentru situarea şi trasarea ecuatorului unuia sau a mai multor dinţi la o anumită înclinare a modelului de lucru; **~ tip** (v. **-**tip), s.n., exemplar botanic din colecţia originală a autorului taxonului, care însă nu este holotipul, nici izotipul, nici sintipul; **~ trop** (v. **-**trop), adj. (despre organe vegetale) cu mişcări de orientare paralele cu direcţia excitantului.

PARALIPO- "acţiune greşită". #1 gr. *paraleipo* "a omite, a uita" > fr. *paralipo-,* germ. *id.* > rom. *paralipo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a nu comite acţiuni greşite.

PARAZIT-, v. **PARAZITO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţă a unor paraziţi în sânge.

PARAZITO- "paraziţi". #1 gr. *parasitos* "comesean, conviv" > fr. *parasito-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *parazito-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de paraziţi; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază biologia şi metodele de combatere a paraziţilor animali sau vegetali ; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre substanţe) care are afinitate pentru microbi, fixându-se pe aceştia şi distrugându-i.

-PARĂ, v. **-PAR.**

PAREMIO- "maximă, proverb". #1 gr. *paroimia* "parabolă, proverb" > fr. *parémio-,* germ. *parömio-* > rom. *paremio-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a proverbelor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul proverbelor.

-PAREUNIE "act sexual". #1 gr. *pareune* "acuplare sexuală" > fr. *-paréunie,* germ. *id.,* it. *-pareunia* > rom. *-pareunie.*

-PAREZĂ "paralizie". #1 gr. *paresis* "slăbire" > fr. *-parése,* germ. *id.* > rom. *-pareză.*

PARIETO- "perete, parietal". #1 L *paries, (-etis)* "zid, perete" > fr. *pariéto-,* engl. *id.* > rom. *parieto-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a venelor peretelui abdominal după injectarea acestuia cu un lichid radioopac.

PARTENO- „fecioară, lipsa fecundaţiei, asexuat". #1 gr. *parthenos* "fecioară" > fr. *parthéno-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *parteno-* > rom. *parteno-.* #2 **~**

cariogamie (v. cario-, v. -gamie), s.f., proces de fuziune a doi nuclei haploizi femeli; **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct fără seminţe, format prin partenocarpie; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., fenomen de dezvoltare a ovarului fără fecundaţie şi de transformare a lui în fruct lipsit de seminţe; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., atracţie homosexuală a femeilor adulte faţă de adolescente; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., autofecundare prin fuzionarea unor gameţi femeli, în urma căreia embrionul se dezvoltă fără participarea nucleului mascul; *sin.* partenomixie; **~ genetic** (v. -genetic), adj., rezultat prin partenogeneză; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltare a unui organism dintr-un ovul sau dintr-o oosferă nefecundată; *sin.* geneageneză, agamogonie; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., partenogamie*; **~ sperme** (v. -sperm), s.f.pl., plante ale căror seminţe se formează din ovule nefecundate; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat din diviziunea unui gamet nefecundat.

PARTO- „naştere". #1 L *partus* "naştere" > fr. *parto-* > rom. *parto-.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a frecvenţei şi intensităţii contracţiilor uterine, pentru urmărirea sistematică a evoluţiei naşterii.

PARVI- "mic, redus". #1 L *parvus* "mic, redus" > fr. *parvi-,* engl. *id.* > rom. *parvi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu un număr redus de flori.

PASERI- "păsărele". #1 L *passer, (-eris)* "vrabie" > fr. *passéri-,* engl. *id.* > rom. *paseri-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.f.pl., ordin de păsări insectivore sau granivore, în general de talie mică şi mijlocie, ai căror pui ies din ou golaşi şi orbi.

PASI-_1 „universal". #1 gr. *pasi* "pentru toţi" > fr. *pasi-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pasi-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., sistem de scriere universală.

PASI-_2 "dimensiune". #1 L *passus* "pas" > fr. *passi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *pasi-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea dimensiunilor cavităţilor pieselor.

-PAT "care suferă, suferind". #1 gr. *pathos* "care emoţionează, care suferă" > fr. *-pathe,* germ. *-path* > rom. *-pat.*

PAT-, v. **PATO-.** #2 **~ ergie** (v. -ergie), s.f., reacţie modificată a organismului, cu caracter antigenic, înnăscut sau dobândit.

PATEL-, v. **P ATELO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie parţială sau totală a rotulei.

PATELI-, "patelă, rotulă". #1 L *patella* "disc mic, rotulă" > fr. *patelli-,* engl. *id.* > rom. *pateli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de patelă sau de rotulă.

PATELO- "rotulă". #1 L *patella* "disc mic" > fr. *patello-,* engl. *id.* > rom.

patelo-. #2 **~ pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a rotulei de faţa anterioară a condililor femurali; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a rotulei fracturate sau deformate.

PATERI- "cupă, pocal, potir". #1 L *patera* "cupă evazată" > engl. *pateri-* > rom. *pateri-*. #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre apoteciu) în formă de cupă.

-PATIE "afecţiune, boală, suferinţă". #1 gr. *pathos* "emoţie, suferinţă" > fr. -*pathie,* germ. *id.,* engl. *-pathy,* it. *-patia* > rom. *-patie.*

PATO- "boală, suferinţă". #1 gr. *pathos* "pasiune, emoţie" > fr. *patho-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *pato-* > rom. *pato-.* #2 **~ biont** (v. -biont), s.n., organism heterofit care produce boli la plante şi care se hrăneşte cu substanţe organice gata sintetizate; *sin.* patotrof; **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., totalitatea factorilor patogeni dintr-un biotop, priviţi ca un sistem; **~ cliză** (v. -cliză_3), s.f., predispoziţie de ordin morfologic sau funcţional pentru localizarea unui proces patologic cu predilecţie pentru anumite organisme; **~ fit** (v. -fit), adj., s.n. (agent patogen) care provoacă îmbolnăvirea plantelor; **~ fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază disfuncţiile organismului; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de boli; **~ foreză** (v. -foreză), s.f., proces de transmitere a bolilor; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** (Despre microbi) Capabil să producă infecţii. **2.** Care se referă la o boală; **~ genetic** (v. -genetic), adj., care se referă la patogenie; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., patogenie*; **~ genezie** (v. -genezie), s.f., ansamblu de simptome pe care le determină un anumit remediu la un om sănătos; **~ genic** (v. -genic), adj., care provoacă o boală; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., disciplină care studiază mecanismul de apariţie şi dezvoltare a unei boli; *sin.* patogeneză; **~ gnomie** (v. -gnomie), s.f., ansamblul semnelor caracteristice unei boli; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., ştiinţă care studiază cauzele bolilor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., studierea biografiei unor personalităţi cu scopul evidenţierii unor trăsături psihopatologice ale acestora; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Ramură a medicinii care studiază natura şi simptomele bolilor. **2.** Ansamblu de modificări morbide care apar în ţesuturile corpului în cursul unei anumite boli; **~ mimie** (v. -mimie), s.f., stare morbidă caracterizată prin nevoia de simulare a unei boli, uneori chiar prin automutilare; **~ morfogen** (v. morfo-, v. -gen_1), adj. (despre vegetale) care produce modificări morfologice din cauza unui agent patogen; **~ morfologie** (v. morfo-, v. -logie_1), s.f., anatomie patologică; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., dinamică a particularităţilor prin care se manifestă o anumită boală la o anumită persoană; **~ poieză** (v. -poieză),

s.f., etiologie a bolilor; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., psihologie patologică; **~ tip** (v. -tip), s.n., totalitatea caracterelor patologice asemănătoare la membrii unui grup de indivizi; **~ trof** (v. -trof), adj., patobiont*.

PATR-, v. **PATRO-.** #2 **~ onim** (v. -onim), s.n., nume de familie; **~ onomic** (v. -onimic), adj. s.n. (nume) format de la numele tatălui cu ajutorul unui sufix special.

PATRO- "patern, masculin". #1 gr. *pater, patros* "tată, părinte" > fr. *patro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *patro-.* #2 **~ clin** (v. -clin), adj. (despre hibrizi) care manifestă caractere ereditare paterne; **~ clinie** (v. -clinie), s.f., ereditate numai a caracterelor paterne; *sin.* ereditate paternă; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., partenogeneză masculină în urma căreia rezultă un individ haploid având numai cromozomi paterni; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre generaţii) cu înfăţişare paternă.

PAUCI- "în număr mic, redus, puţin". #1 L *paucus* "puţin" > fr. *pauci-,* engl. *id.* > rom. *pauci-*. #2 **~ flor** (v. -flor), adj. (despre plante) cu flori sau inflorescenţe puţine.

PAULO- "repaus". #1 gr. *paula* "încetare, repaus" > fr. *paulo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *paulo-.* #2 **~ spor** (v. -spor), s.m., spor asexuat de repaus sau de rezistenţă, având membrană groasă.

PAURO- "mic, redus". #1 gr. *pauros* "mic, scurt" > fr. *pauro-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pauro-.* #2 **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., clasă de miriapode oarbe cu corpul format din segmente, pe care se află un număr mic de apendice locomotorii.

-PAUZĂ "diminuare, reducere". #1 gr. *pausis* "încetare" > fr. *-pause,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-pauză.*

PECHI- "cot, antebraţ". #1 gr. *pekhis* "cot, antebraţ" > fr. *péchy-,* engl. *id.,* it. *pechi-* > rom. *pechi-.* #2 **~ agră** (v. -agră), s.f., formă de gută cu afectarea articulaţiei cotului.

PECO- "lână". #1 gr. *pekos* "lână" > fr. *péco-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *peco-.* #2 **~ pteris** (v. -pteris), s.m., ferigă fosilă arborescentă din flora carboniferă şi permiană, având ramuri cu frunze mari, compuse şi lobate.

-PECTĂ "îngheţ, îngheţare". #1 gr. *pektos* "îngheţat, coagulat" > fr. *-pecte >* rom. *-pectă.*

PECTINI- "pieptene". #1 L *pecten, (-inis)* "pieptene" > fr. *pectini-,* engl. *id.* > rom. *pectini-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre organe vegetale) dispus ca dinţii unui pieptene.

PECTO- "coloid, coloidal". #1 gr. *pektos* "coagulat, îngheţat**"** > fr. *pecto-,*

engl. *id.,* germ. *pekto-* > rom. *pecto-.* #2 ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de studiere a soluţiilor coloidale pe baza examinării depunerilor produse pe o lamelă de sticlă, în urma evaporării acestor soluţii.

PED-, v. **PEDO-_1.** #2 ~ **agogie** (v. -agogie), s.f., ştiinţă care studiază metodele de educaţie şi de instruire a tineretului; ~ **erastie** (v. -erastie), s.f., perversiune sexuală constând în atracţie homosexuală pentru băieţi; ~ **iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină medicală care studiază bolile copilului; *sin.* medicină infantilă; ~ **iatru** (v. -iatru), adj., s.m.,f. (medic) specialist în pediatrie.

-PED_1 "care instruieşte, care corectează". #1 gr. *pais, paidos* "copil" > fr. -*péde,* germ. *-päd* > rom. *-ped.*

-PED_2 "suport, peduncul". #1 L *pes, pedis* "picior" > fr. *-péde,* germ. *-ped,* engl. *id.* > rom. *-ped.*

-PEDEZĂ "migrare, izbucnire". #1 gr. *pedesis* "săritură, trecere" > fr. -*pédése,* germ. *id.* > rom. *-pedeză.*

PEDI- "picior". #1 L *pes, pedis* "picior" > fr. *pédi-,* engl. *id.* > rom. *pedi-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de picior; ~ **man** (v. -man_2), adj., s.m.,f. (animal) cu picioare în formă de mâini, având degetul mare opus celorlalte.

-PEDIE "educaţie, instrucţie". #1 gr. *paideia* "creştere, instrucţie" > fr. -*pédie,* germ. *-pädie,* it. *-pedia,* engl. *-pedy* > rom. *-pedie.*

PEDIO-_1 "copil". #1 gr. *paidion* "copil mic" > fr. *pédio-* > rom. *pedio-*. #2 ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., reproducere prin ouă nefecundate, care se dezvoltă partenogenetic în corpul larvei; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare a înălţimii şi a greutăţii copiilor mici; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea lungimii nou-născuţilor.

PEDIO-_2 "podiş". #1 gr. *pedion* "podiş" > fr. *pédio-,* engl. *id.* > rom. *pedio-.* #2 ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe podişuri.

PEDO-_1 "tânăr, copil; creştere, educaţie". #1 gr. *pais, paidos* "copil" > fr. *pédo-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *pädo-* > rom. *pedo-.* #2 ~ **filie** (v. -filie_1), s.f., atracţie sexuală pentru copii, care se manifestă mai ales la bătrâni; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Amfimixie prin copularea gameţilor haploizi şi formarea zigotului. **2.** Fuzionare a celulei adulte cu una tânără, la zaharomicete; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Precocitate a înfloririi unor plante lemnoase în stadiul juvenil. **2.** Înmulţire sexuată în stare larvară; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Ştiinţă despre copil. **2.** Curent în pedagogie care a absolutizat factorul biopsihic în educaţia copilului. **3.** Studiu al caracterelor somatice determinate de factorii biologici, ereditari etc.; ~ **morfoză** (v. -morfoză), s.f., fenomen al stabilizării unor structuri primitive

sau larvare în stadiul de animal adult; **~ nosologie** (v. noso-, v. -logie_1), s.f. studiu al bolilor caracteristice copilăriei; **~ psihiatrie** (v. psih-, v. psiho-, v. -iatrie), s.f., disciplină care studiază bolile psihice ale copilului; **~ tehnie** (v. -tehnie), s.f., ansamblu de tehnici de educare şi de reeducare a copiilor; *sin.* tehnologia creşterii copilului.

PEDO-_2 "teren, ogor; edafon, edafic". #1 gr. *pedon* "sol, teren" > fr. *pédo-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *pedo-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază biologia organismelor din sol în condiţii naturale sau modificate de om; **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., animale care trăiesc în pământ; **~ cor** (v. -cor), adj. (despre agenţi patogeni) care se găseşte în rizosfera plantelor, pătrunzând apoi prin rădăcini şi îmbolnăvindu-le; **~ genetic** (v. -genetic), adj., relativ la formarea solului; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare şi de evoluţie a solurilor; **~ genic** (v. -genic), adj., care este produs de factori edafici; **~ lite** (v. -lit_1), s.n.pl., minerale formate în procesul pedogenetic; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază solurile; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat solidificat de la suprafaţa solului care serveşte ca izvor de hrană pentru plante.

PEDO-_3 "picior, pas". #1 L *pes, pedis* "picior" > fr. *pédo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pedo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., pedometru înregistrator; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument care înregistrează, în număr de paşi, distanţa parcursă de cineva pe jos.

PEDUNCULO- "peduncul cerebral". #1 L *pedunculus* "piciorus" > engl. *pedunculo-,* fr. *pédonculo-* > rom. *pedunculo-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a pedunculului cerebral.

-PEE "formare, creare". #1 gr. *poieo, (-ein)* "a face, a crea" > fr. *-pée,* it. *-pea* > rom. *-pee.*

-PEG "izvor, apă curgătoare". #1 gr. *pege* "izvor, fântână" > germ. *-pege* > rom. *-peg.*

-PEGIE "fixare, statornicie". #1 gr. *pegnyein* "a fixa" > fr. *-pégie* > rom. *-pegie.*

PEGO- "izvor, fântână". #1 gr. *pege* "izvor" >fr. *pégo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pego-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul izvoarelor.

-PEL "mâl, nămol". #1 gr. *pelos* "noroi, nămol" > fr. *-péle, -pel,* germ. *-pel* > rom. *-pel.*

-PELAGIC "marin, abisal, bentonic". #1 gr. *pelagikos* "marin" > fr. *-pélagique,* engl. *-pelagic* > rom. *-pelagic.*

PELAGO- "mare, marin". #1 gr. *pelagos* "mare" > fr. *pélago-,* engl. *id.* > rom. *pelago-.* #2 **~ fili** (v. -fil_1), adj., s.m.pl. (peşti) care depun icrele în

largul mării; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care trăiesc pe suprafaţa apelor marine; ~ **scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru examinarea fundului apelor marine.

PELECI- "lamă de topor". #1 gr. *pelekys* "topor" > fr. *pélécy-,* engl. *id.* > rom. *peleci-.* #2 ~ **pode** (v. -pod), s.n.pl., clasă de moluşte acvatice acefale bivalve, cu branhii lamelare, fiind înzestrate cu un picior în formă de topor.

PELECO- "lamă de topor". #1 gr. *pelekys* "topor" > fr. *péléco-* > rom. *peleco-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj. (despre moluşte) în formă de lamă de topor.

-PELIC "argilos, nămolos". #1 gr. *pelos* "argilă, mâl" > fr. *-pélique,* engl. *-pelic* > rom. *-pelic.*

PELICO- "micul bazin, bazinet". #1 gr. *pelyx, (-ycos)* "albie, cadă" > fr. *pélyco-,* engl. *id.*, germ. *pelyko-* > rom. *pelico-.* #2 ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care se raportează la micul bazin; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare vizuală directă a cavităţii micului bazin.

PELMATO- "talpa piciorului, peduncul". #1 gr. *pelma, (-atos)* "urma piciorului" > engl. *pelmato-,* it. *id.* > rom. *pelmato-.* #2 ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., amprentă plantară înregistrată pe sol; ~ **zoare** (v. -zoar), s.n.pl., subîncrengătură de echinoderme marine, fixate pe fundul apei, în tot timpul vieţii sau numai temporar, cu ajutorul unui peduncul articulat.

PELO- "mâl, argilă". #1 gr. *pelos* "noroi, nămol" > fr. *pélo-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *pelo-.* #2 ~ **biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care trăieşte pe un sol sau pe un substrat mâlos; ~ **fag** (v. -fag), adj. (despre microorganisme) care se hrăneşte cu mâl; ~ **fil** (v. -fil_1) (despre plante) care creşte în mâl; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe terenuri argiloase; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care se formează în mâl; ~ **ide** (v. -id), s.n.pl., nămoluri terapeutice; ~ **morfoză** (v. -morfoză), s.f., mulaj intern de cochilii, aparţinând aceleiaşi specii, care a suferit, de-a lungul timpului, deformaţii plastice; ~ **psamogen** (v. psamo-, v. -gen_1), adj., care creşte pe nisipuri argiloase; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., tratament cu nămoluri naturale; *sin.* fangoterapie, pleoidoterapie; ~ **trof** (v. -trof), adj. (despre ape sărace în substanţe organice) care s-a îmbogăţit în argilă, putând împiedica dezvoltarea organismelor.

PELTI- "scut, peltat, radial". #1 L *pelta* "scut uşor" >fr. *pelti-,* engl. *id.* > rom. *pelti-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de scutuleţ; ~ **nerv** (v. -nerv), adj. (despre frunze) cu nervuri peltate.

PELTO- "scut". #1 gr. *pelte* "scut, pavăză" > fr. *pelto-,* engl. *id.* > rom. *pelto-.* #2 ~ **ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din jurasic, cu cochilie evolută

şi larg ombilicată, cu coaste bifurcate în regiunea ventrală; **~ for** (v. -for), adj. (despre licheni) care poartă apoteciu în formă de scut; **~ id** (v. -id), adj., în formă de scut.

PELV-, v. **PELVI-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a organelor conţinute în cavitatea pelviană.

PELVI- "bazin, pelvis, pelvian". #1 L *pelvis* "lighean, căldare" > fr. *pelvi-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pelvi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de bazin; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică de evidenţiere a organelor pelviene prin utilizarea unei substanţe de contrast; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiu obstetrical al bazinului normal sau patologic; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă obstetricală de măsurare a diametrelor bazinului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument medical utilizat în pelvimetrie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. operaţie chirurgicală practicată pe oasele şi articulaţiile bazinului.

PEMFIGO- "băşică, pemfigus". #1 gr. *pemphix, (-igos)* "veziculă, bulă" > fr. *pemphigo-,* engl. *id.* > rom. *pemfigo-.* #2 **~ id** (v. -id), s.n., erupţie buloasă, asemănătoare cu pemfigusul.

PENATI- "crestat, penat". #1 L *pennatus* "cu pene" > fr. *pennati-,* engl. *id.* > rom. *penati-.* #2 **~ fid** (v. -fid), adj. (despre frunze) la care diviziunile ating jumătate din lăţimea limbului.

PENETRO- "pătrundere, penetraţie". #1 L *penetro, (-are)* "a pătrunde" > fr. *pénétro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *penetro-*. #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul energiei radiante; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea gradului de penetraţie a unui pământ, a umorilor, a bitumurilor etc.

PENI- "pană, penat". #1 L *penna* "pană" > fr. *penni-,* engl. *id.* > rom. *peni-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre limb) în formă de pană; **~ nerv** (v. -nerv), adj., cu nervuri penate.

PENICILI- "pămătuf, pensulă". #1 L *penicillus* "smoc de păr, pensulă" > fr. *pénicilli-,* engl. *id.* > rom. *penicili.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre stigmat) în formă de pensulă.

-PENIE "lipsă, reducere, diminuare". #1 gr. *penia* "lipsă" > fr. *-pénie,* germ. *id.*, it. *-penia* > rom. *-penie.*

PENO- "pedeapsă, penalitate". #1 gr. *poine* şi L *poena* "pedeapsă, pedepsire" > fr. *péno-,* engl. *id.*, germ. *pöno-* > rom. *peno-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., parte a sociologiei şi a etnologiei care studiază penalitatea şi pedepsele.

PENT-, v. **PENTA-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj. care are cinci spini; **~ adelf**

(v. -adelf), adj. (despre flori) care prezintă cinci carpele libere sau cinci pistile; **~ andru** (v. -andru), adj. (despre androceu) care are cinci stamine; **~ arh** (v. -arh), adj. (despre un ciclu central) format din cinci fascicule lemnoase şi cinci liberiene; **~ arhie** (v. -arhie_1), s.f., guvernământ al unui grup de cinci inşi; **~ odă** (v. -odă), s.f., tub electronic cu cinci electrozi.

PENTA- "de cinci ori". #1 gr. *pente* "cinci" > fr. *penta-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *penta-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu cinci fructe; **~ centru** (v. -centru), adj., cu cinci pinteni; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre elemente florale) dispus pe cinci cicluri; **~ coc** (v. -coc), adj., care are cinci seminţe sau fructe; **~ dactil** (v. -dactil), adj., s.n. (animal) care are cinci degete; **~ decagon** (v. deca-, v. -gon_2), s.n., poligon plan cu 15 laturi; **~ edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu cinci feţe; **~ fil** (v. -fil_2), adj, cu cinci frunze; **~ filetic** (v. -filetic), adj. (despre hibrizi) care provine din cinci linii parentale; **~ gin** (v. -gin), adj., care are cinci pistile; *sin.* pentaginic; **~ gon** (v. -gon_2), s.n., poligon cu cinci laturi; **~ lof** (v. -lof), adj. (despre dinţi) cu cinci creste; **~ logie** (v. -logie_2), s.f., asociere simultană a cinci simptome; **~ mer** (v. -mer), adj. **1.** Format din cinci părţi sau elemente. **2.** (Despre insecte) Cu tarsul divizat în cinci părţi; **~ merie** (v. -merie), s.f., însuşirea de a fi pentamer; **~ metru** (v. -metru_1), s.m., vers format din cinci picioare; **~ petal** (v. -petal), adj. (despre corolă) care are cinci petale; **~ pter** (v. -pter), adj. (despre fructe) cu cinci aripioare; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu cinci seminţe; **~ stih** (v. -stih), adj. (despre organe vegetale) dispus pe cinci şiruri longitudinale; **~ stil** (v. -stil), adj., s.n. **1.** S.n. Templu antic cu cinci coloane. **2.** Adj. (Despre o floare) Care are cinci stile; **~ tonie** (v. -tonie), s.f., sistem muzical provenit din oligocordie, care cuprinde doar cinci sunete în cadrul octavei şi care se organizează în jurul unei terţe mari sau mici; **~ valent** (v. -valent), adj., care are valenţa cinci.

-PEPSIE "digestie". #1 gr. *pepsis* "coacere, digestie" > fr. *-pepsie*, germ. *id.*, engl. *-pepsy* > rom. *-pepsie*.

PEPTO- "suc gastric, peptonă". #1 gr. *peptos* "copt, digerat" > fr. *pepto-,* engl. *id.* > rom. *pepto-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., s.n. (substanţă) care favorizează şi care măreşte secreţia sucului gastric; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de hidrolizare a peptonei.

PERCI- "biban". #1 L *perca* "biban" > fr. *perci-,* engl. *id.* > rom. *perci-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.n.pl., ordin de peşti teleosteeni osoşi, cu corpul acoperit cu solzi cicloizi sau ctenoizi, având ca tip bibanul; *sin.* percoide.

PERCO- "biban". #1 gr. *perke* "biban" > fr. *perco-,* engl. *id.* > rom. *perco-.* #2 **~ ide** (v. -id), s.n.pl., perciforme*.

PERICARDIO- "pericard". #1 gr. *perikardion* "în jurul inimii" > fr. *péricardio-,* engl. *id.*, it. *id.*, germ. *perikardio-* > rom. *pericardio-*. #2 **~ liză** (v. -liză), s.f., tratament al pericarditei adezive prin distrugerea chirurgicală a aderenţelor dintre foiţa parietală şi cea viscerală a pericardului; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a pericardului.

PERINEO- "perineu, perineal". #1 gr. *perineos* "perineu" > fr. *périnéo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *perineo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie perineală; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a regiunii perineale după crearea unui contrast artificial cu aer sau gaz; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de autoplastie perineală; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a rupturilor de perineu; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a perineului.

PERIODO- "perioadă, periodic". #1 gr. *periodos* "ciclu, perioadă" > fr. *périodo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *periodo-.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică prin care se scot în evidenţă componentele periodice ale unui proces.

PERIOSTEO- "periost". #1 gr. *periosteos* "în jurul osului" > fr. *périosteo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *periosteo-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., formare sub periost a unui strat osteoid mai friabil decât osul adevărat; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a periostului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a periostului.

PERISO- "impar, superfluu". #1 gr. *perissos* "impar, în plus" > fr. *périsso-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *periso-.* #2 **~ dactile** (v. -dactil), s.n.pl., ordin de mamifere copitate, erbivore, nerumegătoare, cu un număr impar de degete; *sin.* imparicopitate; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Procedeu retoric de insistare prin repetiţie. **2.** Greşeală de limbă datorită ignoranţei sau neglijenţei în exprimare.

PERITONEO- "peritoneu, peritoneal". #1 gr. *peritonaion* "întins, împrejur" > fr. *péritonéo-,* engl. *id.*, germ, *peritonäo-* > rom. *peritoneo-.* #2 **~ centeză** (v. -centeză), s.f., paracenteză a cavităţii peritoneale; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a cavităţii peritoneale; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a peritoneului; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a peritoneului; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de acoperire a unei suprafeţe cu peritoneu; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examinarea viscerelor abdominale; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., explorare a cavităţii peritoneale cu ajutorul unui peritoneoscop; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a peritoneului.

PERO- "anomalie, diformitate". #1 gr. *peros* "schilodit, mutilat" > fr. *péro-,*

germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pero-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., făt teratologic cu cap diform; **~ dactil** (v. -dactil), adj., care prezintă perodactilie; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., dezvoltare defectuoasă a degetelor de la mâini sau de la picioare; **~ melie** (v. -melie), s.f., anomalie congenitală care constă în păstrarea, în locul unui membru, numai a unui simplu rudiment ataşat direct de centură; **~ pod** (v. -pod), adj., cu picioare unite.

PERONO- "cui, piron". #1 gr. *perone* "gleznă, cui de lemn" > fr. *pérono-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *perono-.* #2 **~ spore** (v. -spor), s.f.pl., grup de ciuperci sifonomicete, parazite pe plantele fanerogame.

PERSONO- "persoană, personalitate". #1 L *persona* "caracter, persoană" > engl. *persono-* > rom. *persono-*. #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază personalitatea umană; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre tratament) îndreptat spre ceea ce este particular în terenul constituţional al bolnavului.

PERSPECTO- "perspectivă". #1 L *perspectus* "cercetat, examinat" > fr. *perspecto-,* engl. *id.*, germ. *perspekto-* > rom. *perspecto-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru redresarea fotogramelor aeriene înregistrate pe clişee înclinate faţă de planul orizontal.

PERTO- "care devastează, care atacă". #1 gr. *pertho* "a distruge, a devasta" > fr. *pertho-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *perto-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., ciuperci parazite care mai întâi atacă ţesuturile plantei-gazdă şi numai după aceea le utilizează drept hrană.

PESTI- "ciumă, pestă". #1 L *pestis* "ciumă, molimă" > fr. *pesti-,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *pesti-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care combate dăunătorii culturilor; **~ fer** (v. -fer), adj., care transmite ciuma; **~ fug** (v. -fug), adj., care alungă pesta.

-PET "atras, mişcat spre ceva". #1 L *peto, (-ere)* "a tinde spre, a se îndrepta către" > fr. *-péte,* it. *-peto* > rom. *-pet.*

PETAL "petală". #1 gr. *petalon* "foaie de metal" > fr. *-pétale,* germ. *-petal* > rom. *-petal.*

PETALI- "petală". #1 L tz. *petalum* "lamă de metal" > fr. *pétali-*, engl. *id.* > rom. *petali-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu petale; **~ form** (v. -form), adj., în formă de petală.

-PETALIE "înveliş floral, petale". #1 gr. *petalon* "foaie de metal" > fr. -*pétalie,* germ. *id.*, engl. *-petaly* > rom. *-petalie.*

PETALO- "petală". #1 gr. *petalon* "foaie de metal" > fr. *pétalo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *petalo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de petală; **~ manie** (v. -manie), s.f., fenomen de multiplicare teratologică a numărului

de petale.

PETRI- "piatră, pietros". #1 L *petra* "piatră, rocă" > fr. *pétri-,* engl. *id.* > rom. *petri-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plantă) care creşte pe pietre.

PETRO- "piatră, rocă, stâncă". #1 gr. *petra* "rocă, stâncă" > fr. *petro-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *petro-.* #2 **~ bionte** (v. -biont), adj., s.n.pl. (animale) care trăiesc în crăpăturile rocilor; **~ duroscop** (v. duro-, v. -scop), s.n., instrument pentru măsurarea durităţii rocilor; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care preferă locurile pietroase; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) care cresc pe locuri pietroase; **~ fitie** (v. -fitie), s.f., formaţiune vegetală dezvoltată pe un substrat stâncos; **~ genetic** (v. -genetic), adj., referitor la petrogeneză ; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., disciplină care se ocupă cu stabilirea provenienţei rocilor; **~ glifă** (v. -glifă), s.f. **1.** Desen incizat pe o rocă. **2.** Rocă şlefuită grosolan pe cale naturală sau sculptată manual rudimentar; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în petrografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., studiul descriptiv al rocilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină geologică care se ocupă cu studiul complex al rocilor din punct de vedere genetic, chimic, mineralogic şi al răspândirii lor geografice.

-PEXIE "fixare, unire, ataşare". #1 gr. *pexis* "fixare" > fr. *-pexie,* germ. *id.*, engl. *-pexy* > rom. *-pexie.*

PI-, v. **PIO-.** #2 **~ artroză** (v. -artroză), s.f., inflamaţie purulentă a unei articulaţii; **~ emie** (v. -emie), s.f., infecţie generală provocată de pătrunderea în sânge a germenilor patogeni sau a unor fragmente septice; *sin.* pioemie; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., colecţie de puroi în ochi; **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţă a puroiului în urină.

PICI- "ciocănitoare". #1 L *picus* "ciocănitoare" > fr. *pici-,* engl. *id.* > rom. *pici-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.f.pl., ordin de păsări sedentare şi insectivore, cuprinzând ciocănitoarea, ghionoaia etc.

-PICNĂ "densitate". #1 gr. *pyknos* "dens, compact" > germ. *-pykne* > rom. *-picnă*.

PICNO- "densitate, frecvenţă; dens, larg". #1 gr. *pyknos* "gros, dens" > fr. *pycno-, pykno-,* germ. *pykno-,* engl. *pycno-,* it. *picno-* > rom. *picno-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe dese; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri dese şi groase; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze dense; **~ fori** (v. -for), s.m.pl., filamente fertile care căptuşesc peretele intern al picnidiei şi poartă picnosporii; **~ leptic** (v. -leptic), adj., referitor la picnolepsie; **~ lepsie** (v. -lepsie), s.f., formă de epilepsie întâlnită la copii, manifestată prin pierderi bruşte, scurte şi frecvente ale conştiinţei; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., tehnică de măsurare a densităţilor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument

pentru determinarea densităţii lichidelor sau solidelor; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre un tip constituţional) cu trunchiul gros şi cu membrele subţiri; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., tip de spori ai ciupercilor, formaţi în picnidii; **~ stil** (v. -stil), s.n., sistem de intercolonament la care intervalul care separă coloanele are o dată şi jumătate din diametrul coloanei; **~ stromă** (v. -stromă), s.f., structură vegetativă formată din filamente miceliene, în care sunt cufundate picnidiile.

-PICNOZĂ "strângere, condensare". #1 gr. *pyknosis* "comprimare" > fr. *-pycnose,* engl. *id.*, germ. *-pyknose* > rom. *-picnoză*.

PICRO- "amar, amărui". #1 gr. *pikros* "amar" > fr. *picro-,* engl. *id.*, germ. *pikro-* > rom. *picro-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe amare.

PICTO- "imagine, desen". #1 L *pictus* "pictat" > fr. *picto-,* engl. *id.*, germ. *pikto-* > rom. *picto-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., sistem primitiv de scriere care constă în exprimarea ideilor prin desene figurative cu valoare reală sau simbolică; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., element, semn folosit în pictografie.

PIEL-, v. **PIELO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilataţie a bazinetului; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie a unei porţiuni a bazinetului.

PIELO- "pelvis, bazinet, pelvian". #1 gr. *pyelos* "bazin, cavitate" > fr. *pyélo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *pielo-* > rom. *pielo-*. #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a rinichilor, a bazinetului şi a ureterelor; **~ litotomie** (v. lito-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a bazinetului renal pentru extragerea calculilor; **~ nefrotomie** (v. nefro-, v. -tomie), s.f., pielotomie lărgită prin incizarea parenchimului renal; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen radioscopic al ureterului şi al bazinetului; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., intervenţie chirurgicală pentru devierea spre exterior a urinii din bazinet; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a bazinetului renal; **~ ureterostomie** (v. uretero-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între bazinet şi ureter.

-PIEZĂ "presiune, comprimare". #1 gr. *piezo, (-ein)* "a strânge, a presa" > fr. *-piéze* > rom. *-pieză.*

PIEZO- "presiune, comprimare". #1 gr. *piezo, (-ein)* "a strânge, a presa" > fr. *piézo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *piezo-.* #2 **~ bază** (v. -bază), s.f., valoare psihometrică a unei stimulări liminale a presiunii mecanice, corespunzând pragului de bază al excitării electrice; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea presiunilor sau a forţelor vibratoare prin metoda piezoelectrică; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică realizată cu ajutorul piezografului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., curbă obţinută la piezograf; **~**

metrie (v. -metrie_1), s.f. **1.** Măsurare a presiunilor ridicate. **2.** Disciplină care studiază compresibilitatea lichidelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument pentru măsurarea compresibilităţii fluidelor. **2.** Tub manometric servind pentru determinarea presiunii statice a fluidelor dintr-o conductă; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., aplicare terapeutică a presiunilor intratoracice în tratamentul afecţiunilor pulmonare.

-PIG "fesă, bucă". #1 gr. *pyge* "fesă, bucă" > fr. *-pyge,* engl. *id.* > rom. *-pig.*

-PIGIE "regiune fesieră". #1 gr. *pyge* "fesă, bucă" > fr. *-pygie,* germ. *id.*, it. *-pigia* > rom. *-pigie.*

PIGMENTO- "pigmenţi, pigmentar". #1 L *pigmentum* "vopsea, culoare" > fr. *pigmento-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *pigmento-.* #2 **~ fagie** (v. -fagie), s.f., proces de înglobare a pigmentului de unele celule; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre celule) care generează pigmenţi; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces fiziologic de formare a pigmenţilor; **~ liză** (v. -liză), s.f., descompunere a pigmenţilor din substanţa celulară.

PIGO- "regiune fesieră, regiune sacrală". #1 gr. *pyge* "şezut, fesă" > fr. *pygo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pigo-.* #2 **~ mel** (v. -mel_1), s.m., monstru cu unul sau două membre accesorii ataşate în regiunea fesieră; **~ pag** (v. -pag), adj., s.m. (făt) care prezintă pigopagie; **~ pagie** (v. -pagie), s.f., monstruozitate dublă caracterizată prin unirea în regiunea sacrală.

-PIL_1 "poartă, orificiu, perforaţie". #1 gr. *pyle* "poartă" > fr. *-pyle,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-pil.*

-PIL_2 "reţea, păienjeniş". #1 gr. *pilos* "pâslă, băteală" > fr. *-pile,* engl. *id.* > rom. *-pil.*

PILEI- "scufie, bonetă". #1 L *pileus* "căciulă, cuşmă" > fr. *piléi-,* engl. *id.* > rom. *pilei-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de pălărie sau de scufie.

PILI- "perişori, peri". #1 L *pilus* "fir de păr" > fr. *pili-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care are perişori; **~ form** (v. -form), adj., în formă de peri.

PILO- "păr, pilozitate". #1 gr. *pilos* "pâslă, fetru" > fr. *pilo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pilo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.m., arbust din familia rutaceelor, ale cărui foliole conţin pilocarpină; **~ riză** (v. -riză_1), s.f., ţesut protector care acoperă vârful rădăcinii, iar la muşchi partea în care se formează sporii; *sin.* caliptră; **~ motor** (v. -motor), adj., capabil să contracte muşchii piloelectori ai pielii.

PILOR-, v. **PILORO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie a sfincterului piloric.

PILORO- "pilor, piloric". #1 gr. *pyloros* "paznic, portar" > fr. *pyloro-,* engl. *id.*,

germ. *id.* > rom. *piloro-.* #2 **~ duodenostomie** (v. duodeno-, v. -stomie), s.f., duodenectomie inelară cu anastomozarea pilorului la duoden; *sin.* procedeul Roeder; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., lărgire chirurgicală a sfincterului piloric, prin incizia longitudinală şi suturarea transversală a pilorului; **~ stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtare patologică a sfincterului piloric; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., fistulă gastrică realizată la nivelul pilorului pentru remedierea unei strâmtări esofagiene; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a pilorului.

PILULI- "pilulă". #1 L *pilula* "ghemotoc, ghemuşor" > fr. *piluli-,* engl. *id.* > rom. *piluli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma unei pilule.

PINACO- "disc, tablou". #1 gr. *pinax, (-akos)* "disc, farfurie" > fr. *pinaco-,* engl. *id.*, germ. *pinako-* > rom. *pinaco-.* #2 **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din triasicul superior, cu cochilie în formă de disc; **~ id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. în formă de disc. **2.** S.m. Formă cristalografică deschisă, constituită din două feţe simetrice în raport cu un centru de simetrie; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., muzeu în care se păstrează şi se expune o mare colecţie de tablouri şi de obiecte de artă.

PINATI- "crestat, penat". #1 L *pinnatus* "cu pene, cu aripi" > fr. *pinnati-*, engl. *id.* > rom. *pinati-.* #2 **~ fid** (v. -fid), adj., cu frunze divizate până la mijlocul semilaminei; **~ nerv** (v. -nerv), adj., cu nervură penată.

PINEAL-, v. **PINEALO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f. extirpare a glandei pineale.

PINEALO- "glandă pineală". #1 L *pinealis* "ca un con de pin" > fr. *pinéalo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pinealo-*. #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă glandulară pineală imatură; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă principală epitelială a glandei pineale; *sin.* pineocit.

PINEO- "glandă pineală". #1 L *pinea* "con de pin" > engl. *pineo-* > rom *pineo-*. #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., pinealocit*.

PINI-_1 "înotătoare, aripioară". #1 L *pinna* "aripă, pană" > fr. *pinni-*, engl. *id.* > rom. *pini-.* #2 **~ fer_1** (v. -fer) adj., prevăzut cu înotătoare; **~ form** (v. -form), adj., în formă de aripioară; **~ pede** (v. -ped_2), s.n.pl., ordin de mamifere acvatice din regiunile polare, cu corpul fusiform şi cu membrele transformate în înotătoare.

PINI-_2 "pin, brad". #1 L *pinnus* "pin" > fr. *pini-*, engl. *id.* > rom. *pini-*. #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte pe pini; **~ fer_2** (v. -fer), adj., care produce pini.

PINO- "absorbire, înglobare". #1 gr. *pino, (-ein)* "a bea" > fr. *pino-*, engl. *id.* > rom. *pino-*. #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celula epifizară macrofagă care

înglobează particule tisulare lichide.

PIO- "puroi, supuraţie". #1 gr. *pyon* "coptură, puroi" > fr. *pyo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *pio-* > rom. *pio-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., colecţie purulentă în jurul testiculului; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă de puroi, rezultată din degenerarea vacuolară a unui granulocit; **~ colecist** (v. cole-, v. -cist), s.n., veziculă biliară inflamată care conţine puroi; **~ colpocel** (v. colpo-, v. -cel_2), s.n., inflamaţie supurativă a peretelui posterior al vaginului; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., supuraţie difuză a pielii; **~ emie** (v. -emie), s.f., piemie*; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., deglutiţie a secreţiei purulente provenind din cavitatea bucală sau din căile respiratorii; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre bacterii) care produce puroi; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., piogenie*; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., proces de producere a puroiului; *sin.* piogeneză, piopoieză; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu puroiul; **~ metrie** (v. -metrie_2), s.f., colecţie purulentă în uter; *sin.* piometru; **~ metru** (v. -metru_2) s.n., piometrie*; **~ poieză** (v. -poieză), s.f., piogenie*; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere de puroi dintr-un focar infecţios; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., inflamaţie purulentă asociată cu o hiperplazie a ţesutului conjunctiv; **~ septicemie** (v. septic-, v. septico-, v. -emie), s.f., septicemie însoţită de leziuni infecţioase purulente; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., prezenţă a puroiului în lichidul spermatic; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a injecţiilor subcutanate cu puroi sterilizat.

-PIOZĂ "puroi, supuraţie". #1 gr. *pyosis* "coptură, supuraţie" > fr. *-pyose,* germ. *id.* > rom. *-pioză.*

PIPTO- "care cade, caduc". #1 gr. *pipto, (-ein)* "a cădea, a se prăbuşi" > fr. *pipto-,* engl. *id.* > rom. *pipto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe care cad la pământ; **~ spor** (v. -spor), adj., cu spori care se dezarticulează.

PIR-, v. **PIRO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu ţepi de culoare roşie; **~ exie** (v. -exie), s.f., nume generic pentru bolile febrile; **~ geometru** (v. geo-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea intensităţii radiaţiei terestre, care determină condiţiile echilibrului termic de la suprafaţa solului; **~ heliograf** (v. helio-, v. -graf), s.n., pirheliometru înregistrator; **~ heliometru** (v. helio-, v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea cantităţii totale de energie solară care cade într-o unitate de timp pe o unitate de suprafaţă.

PIRAMIDO- "tract piramidal". #1 gr. *pyramis, (-idos)* "piramidă" > fr. *pyramido-,* engl. *id.* > rom. *piramido-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a tracturilor piramidale ale măduvei spinării.

PIREN "sâmbure, nucleu". #1 gr. *pyren, (-enos)* "miez, sâmbure" > fr. -*pyréne* > rom. *-piren.*

PIRENO- "sâmbure, nucleu, corpuscul". #1 gr. *pyren, (-enos)* "miez, sâmbure" > fr. *pyréno-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pireno-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fructificaţie cu ascele închise în fundul periticiului, prezentă la ascomicete; **~ for** (v. -for), s.n. **1.** Parte a citoplasmei care conţine nucleul. **2.** Filament siderofil terminat într-un centriol; **~ id** (v. -id), adj., s.f.pl. **1.** Adj. În formă de sâmbure osos. **2.** S.n.pl. Plastide granulare globuloase şi incolore aflate în cromatofori, întâlnite la alge; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., ordin de ciuperci din clasa ascomicetelor cu miceliul compartimentat şi cu periteciul în formă de butelie sau de sferă; **~ zom** (v. -zom), s.m., corpuscul plastidic din pirenoide.

-PIRETIC "de febră". #1 gr. *pyretikos* "de febră, febril" > fr. *-pyrétique,* germ. *-pyretik,* engl. *-pyretic* > rom. *-piretic.*

PIRETO- "febră". #1 gr. *pyretos* "febră" > fr. *pyréto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pireto-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce febră; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic care constă în realizarea artificială a unei stări febrile.

-PIREXIE "febră, stare febrilă". #1 gr. *pyrexis* "acces de febră" > fr. *-pyrexie,* germ. *id.* > rom. *-pirexie*.

PIRGO- "ascuţit, ţuguiat". #1 gr. *pyrgos* "turn" > fr. *pyrgo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pirgo-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., cu craniul înalt şi ţuguiat; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală a craniului, caracterizată prin aspectul ascuţit şi ţuguiat al cutiei craniene.

PIRI- "pară". #1 L *pirum, pyrum* "pară" > fr. *piri-, pyri-,* it. *piri-,* germ. *id.* > rom. *piri-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe în formă de pară; **~ fer** (v. -fer), adj., care produce pere; **~ form** (v. -form), adj., în formă de pară.

PIRO- "foc, incandescenţă, de culoare roşie". #1 gr. *pyr, pyros* "foc" > fr. *pyro-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *piro-* > rom. *piro-.* #2 **~ clastic** (v. -clastic), adj. (despre roci) format prin depozitarea materialului expulzat în timpul exploziilor vulcanice; **~ fil** (v. -fil_1), adj., s.m.,f. **1.** Adj. Care prezintă atracţie pentru foc. **2.** S.m.,f. Persoană care suferă de pirofilie. **3.** Adj. Care nu se alterează în contact cu focul. **4.** Adj. (Despre plante) Care preferă terenurile arse; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) cu înveliş lignificat, care pot supraveţui la foc; **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. **1.** Adj., s.m.,f. (Persoană) care suferă de pirofobie. **2.** Adj. (Despre plante) Care evită terenurile arse sau pârjolite; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de foc; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Care este produs de foc. **2.** Capabil să declanşeze o stare de febră; **~ genetic** (v. -genetic) adj. (despre combustibili solizi) la care descompunerea se face prin încălzire în absenţa aerului; **~ geneză** (v. -

geneză), s.f., fenomen de producere a căldurii; **~ lagnie** (v. -lagnie), s.f., excitaţie sexuală asociată cu incendii, provocate sau contemplate; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., venerare a focului de către unele populaţii primitive; **~ latru** (v. **-**latru), s.m., adorator al focului; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de descompunere chimică cu ajutorul temperaturilor ridicate; **~ manie** (v. -manie), s.f., tendinţă patologică de a provoca incendii; **~ metalurgie** (v. metal-, v. metalo-, v. -urgie), s.f., procedeu de obţinere a metalelor prin topirea minereurilor în cuptoare metalurgice, prin arderea combustibililor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Disciplină care studiază măsurarea temperaturilor înalte. **2.** Ansamblu de procedee utilizate pentru măsurarea temperaturilor înalte ale corpurilor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat în metalurgie pentru măsurarea temperaturilor înalte; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se poate observa dacă o temperatură a atins un anumit grad; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat fluid din interiorul pământului, având o temperatură foarte ridicată; **~ stat** (v. -stat), s.n., aparat de supraveghere şi de menţinere constantă a temperaturii într-o cameră de ardere a unui cuptor industrial; **~ xen** (v. -xen), s.m., silicat natural de fier, magneziu, calciu etc., prezent în unele roci eruptive.

PISCI- "peşti". #1 L *piscis* "peşte" > fr. *pisci-*, engl. *id.* > rom. *pisci-.* #2 **~ cide** (v. -cid), s.n.pl., substanţe chimice organice folosite pentru uciderea peştilor fără valoare economică din bazinele piscicole; **~ col** (v. -col_1), adj. **1.** Referitor la peşti. **2.** Relativ la piscicultură; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a zootehniei care se ocupă cu creşterea şi înmulţirea peştilor în apele naturale şi în heleşteie; **~ form** (v. -form), adj., în formă de peşte; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu peşte.

PISI- "bob de mazăre". #1 L *pisum* "mazăre" > fr. *pisi-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pisi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., s.n. **1.** Adj. De forma unui bob de mazăre. **2.** S.n. Unul dintre oasele capului.

PISO- "mazăre". #1 gr. *pisos* "mazăre" > fr. *piso-,* engl. *id.* > rom. *piso-*. #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., agregat mineral de carbonat de calciu sau de oxid de fier de mărimea unui bob de mazăre; **~ litic** (v. -litic_1), adj. (despre roci) format din pisolite.

PISTILI- "pistil". #1 L *pistillus* "pilug, pisălog" > fr. *pistilli-,* engl. *id.* > rom. *pistili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu pistil; **~ form** (v. -form), adj., în formă de pistil.

-PITEC "maimuţă". #1 gr. *pithex, (-ekos)* "maimuţă" > fr. *-pithéque,* it. *-piteco >* rom. *-pitec.*

PITEC-, v. **PITECO-.** #2 **~ antrop** (v. -antrop), s.m., maimuţă antropoidă fosilă, foarte apropiată, mai ales prin structura cutiei craniene, de omul primitiv.

PITECO- "maimuţă". #1 gr. *pithex, (-ekos)* "maimuţă" > fr. *pithéco-,* engl. *id.*, it. *piteco-,* germ. *pitheko-* > rom. *piteco-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu maimuţa.

PLAC-, v. **PLACO-.** #2 **~ odonte** (v. -odont), s.n.pl., ordin de reptile marine din triasic şi din jurasicul inferior, cu maxilarele şi bolta palatină căptuşită cu dinţi groşi în formă de plăci.

PLACENTI- "placentă, placentar". #1 L *placenta* "turtă, plăcintă" > fr. *placenti-,* engl. *id.* > rom. *placenti-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu placentă; **~ form** (v. -form), adj., în formă de placentă.

PLACENTO- "placentă". #1 L *placenta* "turtă, plăcintă" > fr. *placento-,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *placento-.* #2 **~ fagie** (v. -fagie), s.f., tendinţă a unor animale de a-şi consuma placenta imediat după parturiţie, cu excepţia cabalinelor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a placentei cu ajutorul unei substanţe de contrast.

PLACHIE "întindere, suprafaţă". #1 gr. *plax, plakos* "suprafaţă plată" > germ. *-plakie,* it. *-plachia* > rom. *-plachie.*

PLACO- "plat, plan, placă". #1 gr. *plax*, *plakos* "suprafaţă plată" > fr. *placo-,* engl. *id.,* germ. *plako-* > rom. *placo-.* #2 **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., cu dispunere plană a cromatofurilor; **~ dermi** (v. -derm), s.m.pl., subclasă de peşti fosili din devonian, având corpul acoperit cu plăci osoase; **~ fore** (v. -for), s.f.pl., moluşte marine inferioare, ale căror cochilii sunt acoperite cu plăci calcaroase; **~ id** (v. -id), adj., s.m.pl. **1.** Adj. (Despre solzi) Alcătuit dintr-o placă bazală din ţesut conjunctiv fibros şi un ghimpe simplu sau zimţat. **2.** S.m.pl. Peşti prevăzuţi cu solzi formaţi dintr-o placă osoasă de pe care se ridică un ghimpe cu vârful îndreptat înapoi; **~ plaste** (v. -plast), s.n.pl., inciziuni ergastice de ulei din citoplasmă, situate pe marginea internă a cromatoforilor.

PLAGI-, v. **PLAGIO-.** #2 **~ edru** (v. -edru), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre un cristal) Cu faţete oblice. **2.** S.n. Formă cristalină din sistemul cubic, mărginită de 24 de feţe pentagonale; **~ odont** (v. -odont), adj., cu dinţi oblici.

PLAGIO- "oblic, pieziş, culcat, înclinat". #1 gr. *plagios* "oblic, pieziş" > fr. *plagio-*, germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *plagio-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (individ) care prezintă plagiocefalie; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin dezvoltarea asimetrică a cutiei

craniene; **~ claz** (v. -claz), s.m., aluminosilicat natural de sodiu şi calciu, din grupa feldspaţilor, de culoare albă şi cristalizat în sistemul triclinic; **~ drom** (v. -drom), adj., cu nervurile terţiare perpendiculare pe cele secundare; **~ encefalie** (v. -encefale), s.f., malformaţie în dezvoltarea creierului, manifestată prin dezvoltarea exagerată a polului frontal, de o parte, şi a celui occipital, de partea opusă; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze oblice; **~ fototaxie** (v. foto-, v. -taxie), s.f., dispoziţie oblică pe razele de lumină a granulelor de clorofilă; **~ stomi** (v. -stom), s.m.pl., subclasă de peşti marini cu schelet cartilaginos, cu corpul acoperit cu solzi placoizi şi cu gura în formă de deschizătură transversală; **~ trop** (v. -trop), adj. **1.** (Despre organe vegetale) Cu o poziţie oblică sau orizontală faţă de direcţia razei pământului. **2.** (Despre plante) Cu orientare oblică sau orizontală faţă de direcţia excitaţiei; *sin.* plagiotropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., plagiotrop* (2).

PLANCTO- "plancton, planctonic". #1 gr. *planktos* "care rătăceşte, flotant" > fr. *planco-,* germ. *plankto-,* engl. *id.* > rom. *plancto-*. #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante microscopice care plutesc în părţile superficiale ale apelor; *sin.* fitoplancton; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază microorganismele acvatice din care este alcătuit planctonul; *sin.* planctonologie.

PLANCTONO- "plancton, planctonic". #1 gr. *planktos, (-onos)* "rătăcitor, flotant" > fr. *planctono-,* germ. *planktono-* > rom. *planctono-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu plancton; **~ fit** (v. -fit), adj. (despre specii vegetale) care trăieşte numai în fitoplancton; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., planctologie*; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru capturarea organismelor planctonice din apele curgătoare.

-PLANETIC "migrator". #1 gr. *planetikos* "rătăcitor, flotant" > fr. *-planétique,* engl. *-planetic* > rom. *-planetic.*

PLANETO- "planetă, planetar". #1 gr. *planetes* "rătăcitor, călător" > fr. *planéto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *planeto-.* #2 **~ id** (v. -id), s.m., planetă mică din sistemul solar; *sin.* asteroid; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a astrofizicii care studiază structura planetelor şi a sateliţilor lor.

PLANI- "plan, neted, întins". #1 L *planus* "neted" > fr. *plani-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *plani-.* #2 **~ edru** (v. -edru), adj., care are suprafeţe plane; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Parte a topografiei care se ocupă cu determinarea şi reprezentarea pe un plan a detaliilor de pe o suprafaţă de teren. **2.** Parte a geometriei care studiază suprafeţele plane; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea suprafeţelor plane; ~

rostru (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul plat; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., hartă în care sunt reprezentate cele două emisfere ale globnlui pământesc sau ale sferei cereşti.

-PLANIE "migraţie, deplasare". #1 gr. *plane* "deplasare, migrare" > fr. -*planie,* germ. *id.*, it. *-plania* > rom. *-planie.*

PLANO-_1 "plan, organizare". #1 L *planus* "neted, întins" > fr. *plano-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *plano-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de reproducere tipografică la care se folosesc forme de tipar din piatră litografică, aluminiu etc.; *sin.* tipar înalt; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă care indică organizarea planificată a operaţiilor din cadrul unui ciclu.

PLANO-_2 "care migrează, care se mişcă". #1 gr. *planos* "rătăcitor, migrator" > fr. *plano-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *plano-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă migratoare; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor ciliat mobil; **~ topochinezie (~ topokinezie)** (v. topo-, v. -chinezie), s.f., sindrom caracterizat prin pierderea simţului orientării spaţiale a mişcărilor şi a integrării spaţiale a obiectelor.

PLANTI-_1 "plantă". #1 L *planta* "mlădiţă" > fr. *planti-,* engl. *id.* > rom. *planti-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre organisme) care locuieşte pe plante; **~ vor** (v. -vor), adj. (despre insecte) care se hrăneşte cu plante.

PLANTI-_2 "amprentă plantară". #1 L *planta* "talpa piciorului" > fr. *planti-,* engl. *id.* > rom. *planti-.* #2 **~ grad** (v. -grad), adj., s.n. (mamifer) care calcă pe toată talpa piciorului.

-PLASIE, v. **-PLAZIE.**

-PLASM "plasmă, plasmatic". #1 gr. *plasmos* "modelat, fasonat" > fr. -*plasme,* engl. *-plasm* > rom. *-plasm.*

PLASMA- "plasmă". #1 gr. *plasma* "lucru modelat" > fr. *plasma-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *plasma-.* #2 **~ ginogam** (v. gino-, v. -gam), adj. (despre un zigot) care are numai citoplasmă maternă; **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., membrană fină a protoplasmei care reglează schimburile dintre celulă şi mediu; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare în scop terapeutic a plasmei sanguine.

PLASMATO- "nucleu celular". #1 gr. *plasma, (-atos)* "modelare" > engl. *plasmato-* > rom. *plasmato-.* #2 **~ zom** (v. -zom), s.m., plasmozom*.

-PLASMĂ "plasmă". #1 gr. *plasma* "modelare, fasonare" > fr. *-plasme,* it. -*plasma,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-plasmă.*

-PLASMIE "conformaţie, configuraţie". #1 gr. *plasma* "lucru modelat" > fr. -*plamie,* germ. *id.*, it. *-plasmia* > rom. *-plasmie.*

PLASMO- "plasmă, citoplasmă". #1 gr. *plasma* "lucru modelat, modelare" > fr. *plasmo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *plasmo-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă de trecere între elementul reticular şi plasmocitul diferenţiat; **~ cid** (v. -cid), s.n., medicament gametocid; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă reacţională cu funcţii importante în mecanismul de apărare umorală a organismului, secretând globulinele anticorpi; **~ dermă** (v. -dermă), s.f., zonă citoplasmatică, periferică hialină, prezentă la organismele unicelulare; **~ desme** (v. -desmă), s.f., filamente citoplasmatice care traversează membrana celulară şi fac legătura cu celulele vecine; **~ ditrofoblast** (v. di-, v. trofo-, v. -blast), s.n., celulă alcătuită dintr-o masă citoplasmatică sinciţială, în care nucleii sunt dispersaţi în mod neregulat; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre paraziţi) care absoarbe substanţele citoplasmatice din planta-gazdă; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., contopire citoplasmatică a gameţilor, dar fără unirea nucleilor; *sin.* plastogamie; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de apariţie a citoplasmei; *sin.* plasmogonie; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., plasmogeneză*; **~ id** (v. -id), s.m., formaţie luminoasă de plasmă cu densitatea apropiată de cea a aerului, care este stabilă pentru puţin timp şi numai în anumite condiţii; **~ litic** (v. -litic_2), adj., rezultat prin plasmoliză; **~ liză** (v. -liză), s.f., deshidratare a citoplasmei şi contractare a membranei celulare din cauza scăderii presiunii osmotice; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a micşorării volumului celulelor în cursul plasmolizei; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., filament protoplasmatic care comunică cu plastidele; *sin.* trofonemă; **~ ptiză** (v. -ptiză), s.f. **1.** Proces de localizare a necrozei, în care partea vătămată este acoperită cu o membrană. **2.** (În medii hipotonice) Umflare şi eliminare a citoplasmei la exteriorul celulei bacteriene; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., trecere a plasmei în ţesuturi, ca urmare a creşterii permeabilităţii pereţilor vasculari datorită unor leziuni ale acestora; **~ rexie** (v. -rexie), s.f., rupere a unei celule şi pierderea citoplasmei; **~ schiză** (v. -schiză), s.f., rupere a citoplasmei; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., centura de plasmă a globului terestru; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare în scop terapeutic a substanţei protoplasmatice; **~ tip** (v. -tip), s.n., totalitate a materialului genetic situat în afara nucleului celulei; *sin.* plasmon; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., diviziune a plasmodiului în două sau în mai multe părţi nucleate; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., corpuscul sferic şi membranos din nucleul celular, care se resoarbe în timpul mitozei; *sin.* plasmatozom.

-PLAST "corpuscul, granulă". #1 gr. *plastos* "modelat, fasonat" > fr. *-plaste,* germ. *-plast,* engl. *id.* > rom. *-plast.*

PLASTI- "vâscos, plastic". #1 gr. *plastis* "formator, modelor" > fr. *plasti-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *plasti-.* #2 **~ dom** (v. -dom), s.n., totalitate a plastidelor dintr-o celulă; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat care permite reglarea lărgimii unei fante; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., zonă internă a litosferei formată din roci plastice.

-PLASTIC "care se modifică". #1 gr. *plastikos* "formativ" > fr. *-plastique,* engl. *-plastic* > rom. *-plastic.*

-PLASTIE "formare, modelare, grefă". #1 gr. *plastos* "modelat" > fr. *-plastie,* engl. *-plasty* > rom. *-plastie.*

PLASTO- "modelare, formare, plasticitate, viscozitate". #1 gr. *plastos* "modelat" > fr. *plasto-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *plasto-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., plachetă sanguină; *sin.* trombocit; **~ condrie** (v. -condrie), s.f., corpuscul granular sferic, de dimensiuni mici, care face parte din condriomul celulelor; **~ cron** (v. -cron), s.n., interval de timp dintre două stadii succesive al dezvoltării primordiilor de frunze; **~ desmă** (v. -desmă), s.f., formaţie fibrilară din plastide; **~ dinamie** (v. -dinamie), s.f., putere formativă a celulei; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., plasmogamie*; **~ gen** (v. -gen_1), s.n., centrul genetic ipotetic al plastidelor; **~ mer** (v. -mer), s.m., produs macromolecular care, în anumite condiţii de temperatură, poate suferi deformaţii permanente; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Aparat pentru determinarea plasticităţii corpurilor. **2.** Aparat pentru determinarea calităţii glutenului umed; **~ tip** (v. -tip), s.n., formă a tipului original la plantele fosile; **~ zom** (v. -zom), s.m., condriozom*.

PLATI- "plat, întins, turtit, dilatat". #1 gr. *platys* "turtit, plat" > fr. *platy-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *plati-* > rom. *plati-.* #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini turtiţi; **~ bazie** (v. -bazie), s.f., malformaţie congenitală constând dintr-o aplatizare a bazei cutiei craniene; **~ branhispondilie** (v. branhi-, v. branhio-, v. -spondilie), s.f., platispondilie*; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe turtite; **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpina lăţită; **~ cefal** (v. -cefal), adj., care prezintă platicefalie; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie constând în turtirea bolţii cutiei craniene; **~ cerc** (v. -cerc), adj., cu coada lată; **~ cit** (v. -cit), s.n., globul roşu cu grosimea redusă, dar cu diametrul mărit; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri lăţite; **~ cladiu** (v. -cladiu), s.n., lăstar dilatat; **~ enemie** (v. -enemie), s.f., diformitate constând în turtirea pronunţată medială şi laterală a diafizei tibiale; **~ dactil** (v. -dactil), adj., care prezintă platidactilie; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformaţie congenitală constând în aplatizarea degetelor; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze lăţite; **~ merie** (v. -merie), s.f., turtire anteroposterioară a

femurului; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale late; **~ podie** (v. -podie), s.f., anomalie congenitală sau dobândită, caracterizată prin turtirea bolţii piciorului; **~ pter** (v. -pter), adj., cu aripi late; **~ rine** (v. -rin), s.n.pl., grup de maimuţe inferioare, cu septul nazal lăţit şi turtit, cu coadă prehensilă şi degete cu gheare; *sin.* platirinieni; **~ rinie** (v. -rinie), s.f., diformitate congenitală caracterizată prin nas larg şi plat; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe turtite; **~ spondilie** (v. -spondilie), s.f., diformitate congenitală caracterizată prin turtirea vertebrelor; *sin.* platibranhispondilie; **~ zom** (v. -zom), s.m., particulă-nucleu a nucleozomului.

-PLAZIE (-PLASIE) "formaţie, configuraţie, conformaţie". #1 gr. *plasis* "fasonare, modelare" > fr. *-plasie,* germ. *id.*, engl. *-plasy,* it. *-plasia* > rom. *-plazie, -plasie.*

PLECO- "reţea, împletire". #1 gr. *pleko, (-ein)* "a ţese, a împleti" > fr. *pléco-,* engl. *id.* > rom. *pleco-.* #2 **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte cu aripile membranoase, având nervuri dese ca o reţea şi corpul lăţit, terminat cu două filamente lungi.

PLECT-, v. **PLECTO-.** #2 **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut fals format din hife miceliene întreţesute larg, prezent la aparatul vegetativ al ciupercilor superioare.

-PLECTIC "care adună, care înconjoară". #1 gr. *plektikos* "care răsuceşte, care înconjoară" > fr. *-plectique,* engl. *-plectic* > rom. *-plectic.***-PLECTIC** "care adună, care înconjoară". #1 gr. *plektikos* "care răsuceşte, care înconjoară" > fr. *-plectique,* engl. *-plectic* > rom. *-plectic.*

PLECTO- "ţesut, sudat". #1 gr. *plektos* "împletit, adunat" > fr. *plecto-,* engl. *id.*, germ. *plekto-* > rom. *plecto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe sudate; **~ gnat** (v. -gnat), adj., cu maxilarele sudate; **~ rinc** (v. -rinc), adj. (despre păsări) cu ciocul sudat.

PLECTRO- "pinten". #1 gr. *plektron* "pinten" > fr. *plectro-* > rom. *plectro-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe pintenate; **~ for** (v. -for), adj., care are pinteni.

-PLEGIC "paralizat, paralitic". #1 gr. *plege* "lovire, lovitură" > fr. *-plégique,* it. *-plegico,* engl. *-plegic* > rom. *-plegic.*

-PLEGIE "paralizie". #1 gr. *plege* "atac, lovire" > fr. *-plégie,* germ. *id.*, engl. *-plegy,* it. *-plegia* > rom. *-plegie.*

PLEIO- "mai mult, mai mare, multiplu, variat". #1 gr. *pleion* "mai mult, mai abundent" > fr. *pléio-,* engl. *id.,* germ. *id.*, it. *id.* > rom. *pleio-.* #2 **~ caziu (~ chaziu)** (v. -caziu), s.n., inflorescenţă cimoasă la care de sub floarea terminală pornesc mai multe axe florale laterale; *sin.* policaziu; **~ ciclic** (v.

-ciclic), adj. **1.** Cu mai multe cicluri de viaţă. **2.** Cu mai multe verticile; **~ cotile** (v. -cotil), adj., s.f.pl. (plante) al căror embrion posedă mai mult de două cotiledoane; **~ crom** (v. -crom), adj. (despre fecale) colorat excesiv din cauza unei cantităţi mărite de fiere; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., exces de materie colorantă într-un lichid organic; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre organisme) care utilizează hrană variată, animală şi vegetală; **~ file** (v. -fil_2), adj., s.f. **1.** Adj., s.f.pl. (Plante) cu un număr de frunze mai mare decât cel caracteristic speciei. **2.** Adj., s.f.pl. (Frunze) compuse dintr-un număr de foliole mai mare decât cel normal; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., maturizare succesivă şi decalată în timp a polenului generat de florile aceleiaşi plante; **~ mer** (v. -mer), adj. (despre organisme) care prezintă un număr mai mare de elemente structurale decât cel normal; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre organisme) care prezintă mai multe aspecte morfologice în cursul dezvoltării ontogenetice; *sin.* pleiomorfic; **~ morfic** (v. -morfic), adj., pleiomorf*; **~ petal** (v. -petal), adj., cu mai multe petale; **~ sperm** (v. -sperm) adj. (despre fructe) cu seminţe numeroase; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., multiplicare anormală a verticilelor foliare sau florale; **~ tipic** (v. -tipic), adj., politipic*; **~ tom** (v. -tom), adj., divizat în mai multe părţi; **~ top** (v. -top), adj. (despre animale) care are un areal de răspândire foarte larg; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre gene) care controlează două sau mai multe caracteristici ereditare; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., situaţie în care aceeaşi genă se manifestă concomitent prin mai multe caractere; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre paraziţi) care poate trăi pe mai multe gazde; **~ xenie** (v. -xenie), s.f., capacitatea organismelor de a parazita mai multe specii de plante.

PLEISTO- "numeros, foarte mult". #1 gr. *pleistos* "foarte numeros" > fr. *pléisto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *pleisto-.* #2 **~ cen** (v. -cen_1), adj., s.n. **1.** S.n. Prima epocă (serie) a cuaternarului, când au avut loc glaciaţiile şi interglaciaţiile. **2.** Adj. Care aparţine acestei epoci; **~ mer** (v. -mer), adj. (despre vieţuitoare) format din foarte multe elemente structurale.

PLEO- "numeros, mai mult, superfluu". #1 gr. *pleon* "numeros" > fr. *pléo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pleo-.* #2 **~ croic** (v. -croic), adj. **1.** Format din mai multe culori. **2.** (Despre frunze) Care este colorat deosebit pe cele două feţe; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., prezenţă de flori hermafrodite şi unisexuate pe acelaşi individ sau pe indivizii diferiţi ai aceleiaşi specii; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre organisme) care are mai multe forme sau stadii de sporulare în ciclul său de viaţă.

PLERO- "adult, matur". #1 gr. *pleros* "matur, deplin" > fr. *pléro-,* engl. *id.* >

rom. *plero-.* #2 **~ cercoid** (v. cerco-, v. -id), s.m., al treilea stadiu larvar al botriocefalului, după care se transformă în adult.

-PLEROZĂ "creştere, dezvoltare". #1 gr. *plerosis* "creştere" > germ. *-plerose* > rom. *-pleroză.*

PLESI- "percuţie". #1 gr. *plesso, (-ein)* "a lovi, a izbi" > fr. *plessi-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *plesi-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., folosire a plesimetrului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument utilizat pentru practicarea percuţiei.

PLESIO- (PLEZIO-) "apropiat, vecin, similar". #1 gr. *plesios* "vecin, aproape" > fr. *plésio-,* it. *id.*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *plesio-, plezio-.* #2 **~ biotic** (v. -biotic), adj. (despre organisme) care trăieşte în vecinătatea altui organism; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre organisme) care este similar morfologic; *sin.* plesiomorfic; **~ tip** (v. -tip), s.n., specie vegetală înrudită cu un genotip colectat în altă regiune; **~ zaur (~ saur, pleziozaur)** (v. -zaur), s.m., reptilă marină uriaşă din mezozoic, cu gâtul lung şi cu membrele transformate în palete înotătoare.

PLETĂ "umezeală, umiditate". #1 gr. *plethos* "masă, cantitate mare" > fr. *-pléte, -pléthe,* engl. *-pleth,* germ. *-plete >* rom. *-pletă.*

PLETISMO- "variaţie, modificare". #1 gr. *plethysmos* "creştere, mărire" *>* fr. *pléthysmo-,* engl. *id.*, germ. *id.,* it. *pletismo- >* rom. *pletismo-*. #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat utilizat în pletismografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de explorare a circulaţiei periferice, bazată pe înregistrarea variaţiilor pulsului cu ajutorul pletismografului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., curbă obţinută la pletismograf.

PLEUR-, v. **PLEURO-.** #2 **~ ante** (v. -ant), adj., s.f.pl. (plante) cu florile formate pe axele laterale; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie parţială a pleurei; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut lemnos; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere de natură inflamatorie în regiunea nervilor intercostali; **~ odont** (v. -odont), adj. (despre şopârle) care are dinţii fixaţi pe marginea laterală a şanţului dentar.

-PLEURĂ "parte laterală, coastă". #1 gr. *pleura* "coastă, latură" > engl. *-pleura,* germ. *id.* > rom. *-pleură.*

PLEURO- "coastă, parte, pleură". #1 gr. *pleura* "coastă, latură" > fr. *pleuro-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *pleuro-.* #2 **~ blastic** (v. -blastic), adj. (despre fungi) cu prelungiri laterale cu rol de haustorii; **~ carp** (v. -carp), adj. (despre hepatice) cu fructificaţii pe ramurile laterale; *sin.* pleurocarpic; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a pleurei şi a plămânului; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre bazidii) rezultat pe latura organului vegetal; **~ gin** (v. -gin),

adj., aflat pe latura gineceului; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul pleural; **~ liză** (v. -liză), s.f., secţionare chirurgicală a aderenţelor pleurale care unesc cele două foiţe ale pleurei; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a pleurei; **~ plastic** (v. -plastic), adj. (despre frunze) care îşi continuă creşterea în părţile laterale; **~ pneumonectomie** (v. pneumon-, v. pneumono-, v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a pleurei şi a plămânului subiacent; **~ pneumopatie** (v. pneumo-, v. -patie), s.f., afecţiune a pleurei şi a plămânului; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., acumulare de sânge în cavitatea toracică; **~ riz** (v. -riz), adj. (despre embrion) cu radicula situată lateral; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument optic utilizat în pleuroscopie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., explorare vizuală a cavităţii pleurale cu ajutorul pleuroscopului; **~ sperm** (v. -sperm), adj. (despre ovar) cu seminţele dispuse lateral sau parietal; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor format pe părţile laterale ale bazidiei; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange care conţine pleurospori; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere a cavităţii pleurale pentru extragerea puroiului colectat; **~ toracectomie** (v. torac-, v. toraco-, v. -ectomie), s.f., toracoplastie asociată cu rezecţia pleurei respective; **~ trih** (v. -trih), adj. (despre zoospori) cu cili laterali; **~ trop** (v. -trop), adj., cu micropilul îndreptat lateral spre peretele ovarului.

PLEXI- "împletire, plex anatomic". #1 L *plexus* "împletit" > fr. *plexi-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *plexi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de plex anatomic.

-PLEXIE "atac, acces". #1 gr. *plexis* "lovire, lovitură" > fr. *-plexie*, germ. *id.*, engl. *-plexy >* rom. *-plexie.*

PLEZIO-, v. **PLESIO-.**

PLIO- "superior, mai apropiat". #1 gr. *pleion* "mai mult, mai mare" *>* fr. *plio-,* engl. *id.* > rom. *plio-.* #2 **~ cen** (v. -cen_1), adj., s.n. **1.** S.n. Epocă (serie) superioară a neogenului, reprezentată prin depozite marine sau lacustre. **2.** Adj. Care aparţine acestei epoci; **~ pitec** (v. -pitec), s.m., maimuţă antropomorfă cu caractere apropiate de ale gibonului actual, cunoscută din miocenul european.

PLOCO- "cerc, circular". #1 gr. *plokos* "cunună" > fr. *ploco-,* engl. *id.,* germ. *ploko- >* rom. *ploco-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct format din folicule dispuse în jurul axei.

PLOTO- "plutilor". #1 gr. *plotos* "care pluteşte" > fr. *ploto-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *ploto-*. #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante plutitoare ale căror stomate sunt dispuse pe faţa superioară a frunzelor lor.

PLUMB-, v. **PLUMBO-.** #2 **~ urie** (v. -urie), s.f., eliminare urinară de plumb.

PLUMBO- "plumb". #1 L *plumbum* "plumb" > germ. *plumbo-,* engl. *id.*, fr. *plombo-* > rom. *plumbo-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a plumbului în scop terapeutic; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., tipar folosit pentru obţinerea hârtiilor decorative marmorate.

PLUMI- "puf, pene, peri". #1 L *pluma* "pană, fulg" > fr. *plumi-,* engl. *id.* > rom. *plumi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., cu peri dispuşi ca firele unei pene; **~ form** (v. -form), adj., în formă de pană; **~ ped** (v. -ped_2), adj., cu picioarele acoperite cu pene.

PLURI- "mai mulţi, numeroşi". #1 L *plus, pluris* "mai mult" > fr. *pluri-,* it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pluri-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj. (despre plante) cu mai multe flori; **~ form** (v. -form), adj., cu mai multe forme; **~ par** (v. -par), adj. **1.** Care a născut de mai multe ori. **2.** (Despre animale) Care naşte mai mulţi pui deodată; **~ valent** (v. -valent), adj. **1.** (Despre substanţe) Care se poate prezenta în compuşii săi în diferite stări de valenţă. **2.** Cu mai mulţi cromozomi reuniţi; **~ valv** (v. -valv), adj., cu mai multe valve; **~ voc** (v. -voc), adj., cu mai multe înţelesuri; **~ vor** (v. -vor), adj. **1.** (Despre plante) Care se dezvoltă pe mai multe substraturi. **2.** (Despre paraziţi) Care trăieşte pe mai multe gazde. **3.** Cu nutriţie variată.

PLUTO- "bogăţie, avuţie". #1 gr. *ploutos* "avere, bogăţie" > fr. *pluto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *pluto-.* #2 **~ craţie** (v. -craţie) s.f. **1.** Formă de guvernare în care puterea aparţine exclusiv celor mai bogaţi reprezentanţi ai claselor exploatatoare. **2.** Dominaţie a oligarhiei financiare în ţările capitaliste contemporane.

PLUVIO- "ploaie, precipitaţii". #1 L *pluvia* "ploaie" > fr. *pluvio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pluvio-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., pluviometru înregistrator; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la pluviograf; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a cantităţii de ploaie căzută într-un interval de timp determinat, pe o anumită suprafaţă; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit pentru determinarea cantităţii de precipitaţii atmosferice căzute într-o regiune, într-un interval de timp; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument care înregistrează ora, durata şi cantitatea ploii căzute într-o anumită regiune.

-PNEE "suflare, respiraţie". #1 gr. *pnoia* "respiraţie" > fr. *-pnée,* it. *-pnea,* germ. *-pnöe* > rom. *-pnee.*

PNEUM-, v. **PNEUMO-**. #2 **~ artroză** (v. -artroză), s.f., prezenţă de aer sau de gaz într-o articulaţie datorită unui traumatism; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a unei părţi din plămân.

PNEUMATO- "plămân, respiraţie". #1 gr. *pneuma, (-atos)* "suflu, răsuflare"

> fr. *pneumato-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pneumato-.* #2 ~ **cel** (v. -cel_2), s.n., tumoare gazoasă intrapulmonară; ~ **cist** (v. -cist), s.n., veziculă plină cu aer, prezentă la plantele acvatice; ~ **for** (v. -for), s.m. **1.** Rădăcină aeriană metamorfozată, cu rol în respiraţia plantelor din regiunile mlăştinoase. **2.** Veziculă plină cu aer, aflată pe talul unor plante inferioare acvatice, care ajută la plutire; ~ **lite** (v. -lit_1), s.n.pl., roci magmatice ale căror minerale componente sunt formate prin fenomenul de pneumatoliză; ~ **litic** (v. -litic_2), adj., referitor la pneumatoliză; ~ **liză** (v. -liză), s.f., fenomen care are loc prin reacţia dintre componenţii volatili degajaţi dintr-un masiv magmatic şi rocile înconjurătoare; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă a fenomenelor spirituale; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., pneumoterapie*.

PNEUMO- "plămân, respiraţie; pulmonar, gazos, respiratoriu". #1 gr. *pneumon* "plămân" şi gr. *pneuma* "aer, suflu" > fr. *pneumo-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pneumo-.* #2 ~ **artrografie** (v. artro-, v. -grafie), s.f., artrografie realizată cu substanţă de contrast gazoasă; ~ **cefalie** (v. -cefalie), s.f., pătrundere a aerului în regiunea intracraniană datorită unor fracturi; ~ **cel** (v. -cel_1), s.n., cavitate umplută cu gaz; ~ **cistografie** (v. cisto-_1, v. -grafie), s.f., radiografie a vezicii urinare prin utilizarea unei substanţe gazoase de contrast; ~ **coc** (v. -coc), s.m., microb lanceolat şi capsulat, agent etiologic al pneumoniei; ~ **colie** (v. -colie_2), s.f., prezenţa de aer sau de gaze de fermentaţie în colon; ~ **encefalografie** (v. encefalo-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de explorare a sistemului nervos central, în care aerul este utilizat ca mediu de contrast; ~ **gastroparietografie** (v. gastro-, v. parieto-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de evidenţiere a pereţilor gastrici, prin realizarea unui contrast artificial intragastric şi extragastric, utilizând aerul ca mediu de contrast; ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea amplitudinii şi a frecvenţei mişcărilor respiratorii; ~ **grafie** (v. -grafie) s.f. **1.** Înregistrare a mişcărilor respiratorii cu ajutorul pneumografului. **2.** Radiografie a unei regiuni anatomice după injectarea cu aer sau cu gaz; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune solidă depistată în parenchimul pulmonar; ~ **liză** (v. -liză), s.f., operaţie chirurgicală de eliberare a plămânului prin secţionarea aderenţelor pleurale; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază bolile plămânului; ~ **mamografie** (v. mamo-, v. -grafie), s.f., radiografie a sânilor după injectarea unei substanţe de contrast gazoase în regiunea retromamară; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., manometru respirator; ~ **mielografie** (v. mielo-, v. -grafie), s.f., mielografie utilizând aerul ca mijloc

de contrast; **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie pulmonară; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a plămânului de peretele toracic; **~ pielografie** (v. pielo-, v. -grafie), s.f., explorare radiologică a aparatului urinar, după insuflarea cu aer în ureter, bazinet şi calice; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., infiltraţie de sânge în ţesutul pulmonar; **~ rahie** (v. -rahie), s.f., introducere de aer prin puncţii lombare în canalul rahidian pentru explorarea acestuia şi a ventriculilor cerebrali; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., sclerozare pulmonară; **~ tahograf** (v. taho-, v. -graf), s.n., aparat utilizat în pneumotahografie; **~ tahografie** (v. -taho-, v. -grafie), s.f., înregistrare a frecvenţei şi a amplitudinii respiraţiei în funcţie de timp; **~ tahogramă** (v. taho-, v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la pneumotahograf; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metodă terapeutică aplicată în bolile pulmonare, constând în inspirarea de aer comprimat sau rarefiat; *sin.* pneumatoterapie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie pulmonară realizată în scop terapeutic; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre microorganisme) care manifestă o afinitate deosebită pentru ţesutul pulmonar.

PNEUMON-, v. **PNEUMOMO.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a unei părţi din plămân.

PNEUMONO- "plămân, pulmonar". #1 gr. *pneumon, (-onos)* "plămân" > fr. *pneumono-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *pneumono-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul plămânului şi al bolilor sale.

POCULI- "cupă, potir". #1 L *poculum* "cupă" > fr. *poculi-,* engl. *id.* > rom. *poculi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu fori în formă de cupă; **~ form** (v. -form), adj., de forma unei cupe.

-POD "suport, picior, peduncul, pedicul". #1 gr. *pous*, *podos* "picior" > fr. -*pode,* germ. *-pod*, engl. *-pod, -pode >* rom. *-pod.*

POD-, v. **PODO-.** #2 **~ agră** (v. -agră), s.f., gută a picioarelor; **~ algie** (v. -algie), s.f., senzaţie de durere în picior; **~ encefal** (v. -encefal), s.m., monstru la care encefalul este situat parţial în afara cutiei craniene, fiind unit de aceasta printr-un pedicul; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., tratament al bolilor localizate la picior; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., afecţiune a piciorului manifestată prin dureri localizate în partea anterioară.

-PODIE "picior, bază, suport, peduncul". #1 gr. *pous, podos* "picior" > fr. -*podie,* germ. *id.,* engl. *-pody,* it. *-podia >* rom. *-podie.*

-PODIU "picior, peduncul, suport, pedicel". #1 gr. *podion* "picioruş" > fr. -*podium,* L sav. *id.,* germ. *id.* engl. *id.* > rom. *-podiu.*

PODO- "picior, peduncul, pedicul, suport". #1 gr. *pous, podos* "picior" > fr. *podo-,* it. *id.*, engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *podo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n.,

suport al ovarului; **~ cite** (v. -cit), s.n.pl., celule care formează stratul extern al membranei filtrante glomerulare, aparţinând epiteliului capsulei Bowman; **~ fil** (v. -fil_2), adj., care are organe locomotorii în formă de frunze; **~ gin** (v. -gin), s.n., porţiune alungită a axei florale dintre androceu şi gineceu, care devine mai târziu carpofor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul şi tratamentul afecţiunilor piciorului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument care înregistrează în număr de paşi distanţa parcursă de cineva pe jos; *sin.* pedometru. **2.** Aparat medical care înregistrează dimensiunile piciorului; **~ pter** (v. -pter), adj., cu peduncul aripat.

-POEZĂ, v. **-POIEZĂ.**

POGONO- "ţepi, tentacule". #1 gr. *pogon, (-onos)* "barbă" > fr. *pogono-,* germ, *id.,* engl. *id.* > rom. *pogono-*. #2 **~ for** (v. -for), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Prevăzut cu un smoc de peri lungi. **2.** S.n.pl. Grup de nevertebrate marine vermiforme şi cilindrice, care se hrănesc prin absorbţia hranei capturate şi digerate la nivelul tentaculelor.

POICHIL-, v. **POICHILO-.** #2 **~ andrie** (v. -andrie), s.f., polimorfism al masculilor.

-POICHILIE (-POIKILIE) "variaţie, diversitate, varietate". #1 gr. *poikilos* "pestriţ, variat, pătat" > fr. *-poecilie,* germ. *-poikilia* > rom. *-poichilie, -poikilie.*

POICHILO- (POICHILO-) (POECHILO-) (POIKILO-) "variat, variabil". #1 gr. *poikilos* "pătat, variat, pestriţ" > fr. *poecilo-, poikilo-,* germ. *poikilo-,* it. *poichilo-,* engl. *poecilo-* > rom. *poichilo-, poicilo-, poechilo-, poikilo-.* #2 **~ blast (poikiloblast)** (v. -blast), s.n., eritroblast cu formă variabilă; **~ cit (poikilocit)** (v. -cit), s.n., globul roşu piriform, cu morfologie anormală; **~ dermie (poikilodermie)** (v. -dermie), s.f., afecţiune cutanată caracterizată prin atrofii reticulare şi pigmentaţii, care dau pielii un aspect pestriţ; **~ dinamic** (v. -dinamic), adj. (despre hibrizi) cu absenţa caracterului unuia dintre părinţi; **~ ginie** (v. -ginie), s.f., polimorfism al femeilor; **~ hidru (poikilohidru)** (v. -hidru), adj. (despre plante) cu umiditate variabilă la nivelul protoplasmei, în funcţie de umiditatea aerului înconjurător; **~ sindeză** (v. -sindeză), s.f., împerechere neregulată a cromozomilor, ca valenţe variabile, în cazul meiozei unui hibrid; **~ term (pokiloterm)** (v. -term), adj., s.n. (animal) care îşi modifică temperatura corpului după temperatura mediului ambiant; *sin.* poichilotermic; **~ termie** (v. -termie), s.f., însuşire a unor animale de a fi poichiloterme; **~ timie (poikilotimie)** (v. -timie), s.f., dispoziţie afectivă instabilă; **~ xerofite**

(poiciloxerofite) (v. xero-, v. -fit), s.f.pl., plante xerofite care în perioada de uscăciune îndelungată ajung în stare de anabioză.

POICILO-, v. **POICHILO-.**

-POIETIC (-POETIC) "care produce, care generează". #1 gr. *poietikos* "care face, care creează" > fr. *-poiétique,* engl. *-poietic,* germ. *-poetisch,* it. *-poietico* > rom. *-poietic, -poetic.*

-POIEZĂ (-POEZĂ) "apariţie, producere, formare, generare". #1 gr. *poiesis* "facere, formare" > fr. *-poîése,* germ. *-poese* > rom. *-poieză, -poeză.*

-POIKILIE, v. **-POICHILIE.**

POIKILO-, v. **POICHILO-.**

POIO- "păşune". #1 gr. *poia* "păşune" > fr. *poio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *poio-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte pe păşuni; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante de păşuni.

-POL "piaţă, vânzare". #1 gr. *poleo, (-ein)* "a vinde" > fr. *-pole,* germ. *-pol >* rom. *-pol.*

POLACHI- (POLAKI-) "des, frecvent". #1 gr. *pollakis* "deseori, frecvent" > fr. *pollaki-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *polachi-, polaki-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre plante) care înfloreşte şi care fructifică de mai multe ori în cursul unui ciclu vegetal; **~ urie** (v. -urie), s.f., stare anormală care se manifestă prin nevoia de a urina frecvent.

POLAKI-, v. **POLACHI-.**

POLAPLO- "multiplu". #1 gr. *pollaploos* "multiplu" > fr. *pollaplo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *polaplo-.* #2 **~ stemonopetal** (v. stemono-, v. -petal), adj., cu staminele în număr multiplu faţă de petale.

-POLĂ "oraş, aşezare, centru urban". #1 gr. *polis* "oraş, cetate" > fr. *-pole,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-polă.*

POLEMO- "război, luptă". #1 gr. *polemos* "bătălie, luptă" > fr. *polémo-*, engl. *id.* > rom. *polemo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază războiul ca fenomen social.

POLI- "mult, complex, numeros, supranumerar". #1 gr. *polys* "mult, numeros, abundent" > fr. *poly-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *poli-* > rom. *poli-.* #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini numeroşi; **~ adelf** (v. -adelf), adj., cu staminele reunite în fascicule prin filamentele lor; *sin.* poliadelfic; **~ aden** (v. -aden), cu glande numeroase; **~ adenie** (v. -adenie), s.f., hipertrofie simultană a mai multor ganglioni limfatici; **~ andrie** (v. -andrie), s.f. **1.** Formă istorică de organizare a familiei, în care o femeie era căsătorită în acelaşi timp cu mai mulţi bărbaţi; **2.** Stare a unei flori poliandre; **~ andru** (v. -andru), adj., cu stamine numeroase; **~ arhie** (v. -arhie_1), s. f., formă

de guvernământ în care puterea este exercitată concomitent de mai multe persoane; **~ artropatie** (v. artro-, v. -patie), s.f., afecţiune constând în mai multe artropatii; **~ artroză** (v. -artroză), s.f., reumatism cronic deformat al mai multor articulaţii; **~ auxotrofic** (v. auxo-, v. -trofic), adj. (despre organisme) care are nevoie de mai mulţi factori de creştere; **~ blast** (v. -blast), s.n., spor multiseptat, prezent la licheni; **~ blefarie** (v. -blefarie), s.f., prezenţă de pleoape supranumerare; **~ cariocit** (v. cario-_1, v. -cit), s.n., celulă polinucleată din măduva osoasă; **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct compus şi indehiscent, format din mai multe carpele; **~ carpoforie** (v. carpo-_1, v. -forie), s.f., formare a mai multor capsule la vârful ramificaţiilor muşchilor frunzoşi; **~ caziu** (v. -caziu), s.n., pleiocaziu*; **~ cefal** (v. -cefal), adj. **1.** Cu mai multe capete. **2.** (Despre plante) Cu mai multe capitule florale. **3.** (Despre rădăcini) Cu mai multe îngroşări terminale; **~ centric** (v. -centric), adj. (despre cromozomi) cu mai mulţi centromeri; **~ cer** (v. -cer_1), adj., cu mai multe tentacule sau coarne; **~ cheirie** (v. -cheirie), s.f., anomalie constând în prezenţa de mâini supranumerare; **~ chete** (v. -chete), s.n.pl., clasă de anelide marine prevăzute cu numeroşi perişori chitinoşi; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj. **1.** Care prezintă mai multe fenomene periodice de frecvenţă diferită. **2.** (Despre substanţe) Care conţine mai multe cicluri formate din lanţuri închise de atomi. **3.** (Despre flori) Cu mai multe verticile; **~ cistografie** (v. cisto-, v. -grafie), s.f., metodă de diagnostic constând în expuneri radiologice, pe acelaşi film, ale umplerii şi golirii vezicii urinare; **~ cit** (v. -cit), s.n., granulocit neutrofil de dimensiuni normale cu nucleul foarte segmentat; **~ citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., poliglobulie*; **~ clad** (v. -clad), adj., cu numeroşi lăstari; **~ cladie** (v. -cladie), s.f., prezenţa unui număr mai mare de ramuri decât cel normal; **~ clonie** (v. -clonie), s.f., serie de convulsii succesive de ordin nevrotic; **~ colie** (v. -colie_1), s.f., producere de fiere în cantitate excesivă; **~ conte** (v. -cont), s.n.pl., organisme inferioare care posedă mai mulţi cili sau flageli; **~ corie_1** (v. -corie_1), s.f., anomalie congenitală constând în prezenţa mai multor orificii pupilare; **~ corie_2 (polichorie)** (v. -corie_2), s.f., răspândire a fructelor, seminţelor şi sporilor pe căi variate ca: apa, vântul, animalele etc.; **~ crom** (v. -crom), adj. (despre picturi) executat în mai multe culori; **~ cromatofil** (v. cromato-, v. -fil_1), adj. (despre celule) care se colorează uşor în nuanţe variate; **~ cromatofilie** (v. cromato-, v. -filie_1), s.f., stare caracterizată prin prezenţa de globule roşii cu afinitate atât pentru coloranţii acizi, cât şi pentru cei bazici sau neutri; **~ cromie** (v. -cromie), s.f. **1.** Procedeu de imprimare a gravurilor în culori. **2.** (Despre

plante) Variaţie de culori la aceeaşi corolă; **~ cronic** (v. -cronic), adj., petrecut în timpuri sau în faze diferite; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., sistem agricol cuprinzând cultivarea mai multor soiuri de plante; **~ dactil** (v. -dactil), adj. **1.** Cu mai multe degete. **2.** (Despre frunze) Cu mai multe diviziuni sau fascicule în forme de deget; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin existenţa de degete supranumerare la mâini sau la picioare; **~ derm** (v. -derm), s.n., ţesut protector al cilindrului central, format din straturi alternative de celule endodermice şi parenchimatice; **~ dipsie** (v. -dipsie), s.f., sete excesivă manifestată în diabet şi în unele boli psihice; **~ edru** (v. -edru), s.n., corp geometric mărginit de mai multe feţe plane poligonale; **~ embrionie** (v. -embrionie), s.f., dezvoltare a mai multor embrioni din acelaşi zigot sau din aceeaşi celulă-ou; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., tulburare de sensibilitate în care o excitaţie unică determină senzaţii multiple; **~ fag** (v. -fag), adj. **1.** (Despre animale) Care utilizează hrană variată, vegetală sau animală. **2.** (Despre paraziţi) Care atacă mai multe plante-gazdă; **~ fagie** (v. -fagie), s.f. **1.** Ingestie exagerată şi patologică de alimente. **2.** Mod de nutriţie al organismelor polifage. **3.** Proprietate a unor paraziţi de a ataca vieţuitoare-gazdă din specii şi familii diferite; **~ falangie** (v. -falangie), s.f., prezenţa falangelor supranumerare la un deget; **~ fazie** (v. -fazie), s.f., prezenţa în acelaşi loc a mai multor varietăţi distincte ale unei specii vegetale; **~ fenie** (v. -fenie), s.f., totalitatea caracterelor controlate de o singură genă pleiotropă; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze numeroase; **~ filetic** (v. -filetic), adj. (despre descendenţi) care coboară din mai multe forme ancestrale comune; **~ filie_1** (v. -filie_1), s.f., origine din mai multe tipuri ancestrale; **~ filie_2** (v. -filie_2), s.f., mărire anormală a numărului de frunze dintr-un verticil; **~ filogenie** (v. filo-_2, v. -genie_1), s.f., filogenie din mai multe linii de descendenţă; **~ flor** (v. -flor), adj. (despre miere) care provine de la mai multe specii de flori; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f. **1.** Ştiinţă muzicală care studiază suprapunerea coordonată a mai multor linii melodice independente, care se află în relaţii armonice. **2.** Halucinaţie auditivă constând în perceperea simultană a mai multor voci inexistente; **~ fotic** (v. -fotic), adj. (despre plancton) aflat în zona apelor cu lumină abundentă; **~ frazie** (v. -frazie), s.f., locvacitate patologică; **~ galactie** (v. -galactie), s.f., secreţie excesivă de lapte; **~ gam** (v. -gam), adj., s.m. **1.** Adj. (Despre plante) Cu flori hermafrodite şi unisexuate pe acelaşi individ. **2.** S.m. Bărbat însurat cu mai multe femei în acelaşi timp; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Situaţia unui bărbat poligam. **2.** Stare a florilor hermafrodite şi

unisexuate pe acelaşi individ; **~ gastrografie** (v. gastro-, v. -grafie), s.f., metodă de diagnostic constând în expuneri radiologice multiple ale stomacului opacizat cu bariu, pentru analizarea cineticii acestuia; **~ genetic** (v. -genetic), adj. **1.** Derivat din mai multe linii de descendenţă. **2.** Care dă culori diferite după mordanţii care i se asociază; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Concepţie potrivit căreia fenomenele biologice, sociale, lingvistice etc. nu derivă dintr-un izvor comun, ci au origini multiple. **2.** Descendenţă din mai multe linii parentale; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre o caracteristică ereditară) care este controlat de două sau mai multe gene; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., doctrină potrivit căreia diferitele rase umane au apărut în acelaşi timp în mai multe puncte de pe glob; *sin.* poligenism; **~ gin** (v. -gin), adj. (despre flori) care prezintă mai multe pistile; **~ ginie** (v. -ginie), s.f., prezenţă a mai multor pistile în fiecare floare; **~ girie** (v. -girie), s.f., existenţă a mai multor circumvoluţii supranumerare pe suprafaţa creierului; **~ globulie** (v. -globulie), s.f., creştere a numărului de hematii din sânge; *sin.* policitemie; **~ glot** (v. -glot), adj., s.m.,f. **1.** Adj., s.m.,f. (Persoană) care vorbeşte mai multe limbi. **2.** Adj. Care este scris în mai multe limbi; **~ gon** (v. -gon_2), s.n., figură geometrică formată dintr-o linie frântă închisă; **~ graf** (v. -graf), s.m.,n. **1.** S.m. Autor care a scris opere aparţinând unor genuri variate. **2.** S.n. Aparat pentru reproducerea unui manuscris în mai multe exemplare; **~ halin** (v. -halin), adj. (despre bazine acvatice) cu un conţinut de clorură de sodiu de 10-17 la mie; **~ haploid** (v. haplo-, v. -id), adj., cu un număr de cromozomi redus la jumătate faţă de numărul iniţial; **~ heteroxen** (v. hetero-, v. -xen), adj. (despre ciclul evolutiv al unor paraziţi) care în dezvoltarea sa necesită mai multe gazde; **~ mastie** (v. -mastie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin existenţa de mamele supranumerare; *sin.* politelie; **~ melie** (v. -melie), s.f., prezenţa unui număr mai mare de membre decât cel normal; **~ menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., apariţie a ciclului menstrual la intervale mai scurte decât cele normale; **~ mer** (v. -mer), adj., s.m. **1.** Adj. Format din mai multe părţi sau diviziuni. **2.** S.m. Substanţă ale cărei molecule sunt constituite din reunirea mai multor molecule de monomer; **~ merie** (v. -merie), s.f. **1.** Stare a unui corp polimer. **2.** Condiţionare a unui caracter de mai mulţi factori genetici echivalenţi; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., suprapunere simultană a două sau a mai multe măsuri în care timpii tari iniţiali nu coincid întotdeauna; **~ mialgie** (v. mi_1-, v. mio_1-, v. -algie), s.f., afecţiune dureroasă simultană a mai multor muşchi; **~ morf** (v. -morf), adj. **1.** Care se prezintă sub mai multe forme. **2.** (Despre specii animale)

Cu variabilitate mare; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., proprietate a unor substanţe chimice de a se prezenta sub mai multe forme cristaline; *sin.* polimorfism, pleomorfism; **~ nezie** (v. -nezie), s.f., înmulţire exagerată a insulelor pancreatice; **~ nitrofil** (v. nitro-, v. -fil_1), adj. (despre bacterii) care preferă azotul combinat; **~ nom** (v. -nom_2), s.n., expresie algebrică formată din mai multe monoame; **~ odă** (v. -odă), s.f., tub electronic cu mai mulţi electrozi; **~ odont** (v. -odont), adj., cu dinţi numeroşi; **~ odontie** (v. -odontie), s.f., prezenţa de dinţi supranumerari; **~ oecie** (v. -oecie), s.f., prezenţa concomitentă în cadrul aceleiaşi specii a unor indivizi de sexualitate diferită; **~ onichie** (v. -onichie), s.f., malformaţie caracterizată prin prezenţa de unghii supranumerare la degete; **~ onim** (v. -onim), s.n., nume taxonomic cu semnificaţie nesigură, confuză; **~ onimie** (v. -onimie), s.f., caracteristică a unei limbi în care acelaşi obiect are mai multe denumiri; **~ opie** (v. -opie), s.f., percepţie multiplicată a unui obiect; *sin.* poliopsie; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., poliopie*; **~ orexie** (v. -orexie), s.f., foame excesivă; **~ orhidie** (v. -orhidie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin existenţa de testicule supranumerare; **~ otie** (v. -otie), s.f., anomalie congenitală constând în prezenţa de pavilioane supranumerare la acelaşi individ; **~ pag** (v. -pag), s.m., monstru monocefalian cu două coloane vertebrale complete şi independente având şi o mandibulă dublă; **~ patie** (v. -patie), s.f., stare a unei persoane atinse, simultan, de mai multe boli; **~ petal** (v. -petal), adj. (despre corolă) cu mai multe petale; **~ petalie** (v. -petalie), s.f., stare a unei corole cu petale supranumerare; **~ piren** (v. -piren), adj., cu nuclei sau sâmburi numeroşi; **~ plastic** (v. -plastic), adj. (despre ţesuturi organice) care conţin mai multe plastide; **~ plectic** (v. -plectic), adj., care poate produce mai multe combinaţii de gene; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., respiraţie cu frecvenţă mărită; **~ pod** (v. -pod), adj., s.m. **1.** Adj. Care are mai multe picioare. **2.** S.m. Făt teratologic având mai multe picioare decât normal; **~ podie** (v. -podie), s.f., malformaţie congenitală constând în prezenţa unui număr de picioare supranumerare; **~ por** (v. -por), s.m., ciupercă cu numeroşi pori, din clasa bazidiomicetelor, care creşte pe arbori; **~ pter** (v. -pter), adj., cu mai multe aripioare; **~ ritmie** (v. -ritmie), s.f., suprapunere de linii melodice cu structuri ritmice diferite care evoluează simultan; **~ riz** (v. -riz), adj. (despre plante) cu mai multe rădăcini; **~ saprobii** (v. sapro-, v. -bie), s.f.pl., forme vegetale şi animale utilizate ca indicatori biologici în sistemul saprobiilor pentru determinarca zonelor de poluare intensă a apelor; **~ sarcă** (v. -sarcă), s.f., dezvoltare anormală a unei plante, datorită

excesului de suc nutritiv; **~ semie** (v. -semie), s.f. **1.** Pluralitate de semnificaţii conţinute de un cuvânt sau de o unitate frazeologică. **2.** Proprietate a operei de artă de a avea pentru contemplator mai multe sensuri, care se dezvăluie succesiv, în funcţie de contextul social-politic şi istoric în care este receptată; **~ sialie** (v. -sialie), s.f., salivaţie excesivă; **~ sperm** (v. -sperm), adj. **1.** Care prezintă polispermie. **2.** (Despre fructe) Cu seminţe numeroase; **~ spermie** (v. -spermie), s.f., proces de producere a unui zigot prin fecundarea unor ovule de către mai mulţi spermatozoizi; **~ spor** (v. -spor), adj., s.m. **1.** Adj. Care conţine mai mulţi spori. **2.** S.m. Celulă reproductivă care se divide în mai mult de patru spori; **~ stel** (v. -stel), adj. (despre rădăcini) care posedă mai mulţi cilindri centrali; **~ stelie** (v. -stelie), s.f., prezenţă a mai multor cilindri centrali în rădăcină; **~ stemon** (v. -stemon), adj. **1.** (Despre androceu) Care are stamine de două ori mai mult decât petale. **2.** Cu mai multe serii de stamine; **~ stih** (v. -stih), adj. (despre organe vegetale) dispus pe mai multe şiruri, serii sau verticile; **~ stom** (v. -stom), adj., cu mai multe orificii sau haustorii; **~ telie** (v. -telie), s.f., polimastie*; **~ tenie** (v. -tenie), s.f., multiplicare a cromatidelor în interiorul fiecărui cromozom; **~ tipic** (v. -tipic), adj. (despre specii) care cuprinde mai multe categorii sistematice inferioare; **~ tom** (v. -tom), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre organe vegetale) Divizat sau ramificat în mai multe părţi. **2.** S.n. Tip de tomograf cu trei tipuri de deplasare a tubului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Diviziune în mai multe părţi, grupe sau specii. **2.** Ramificare a vârfului axei principale a tulpinii sau inflorescenţei în mai mult de două ramuri secundare; **~ topic** (v. -topic), adj. (despre specii vegetale) format pe areale diferite; **~ topie** (v. -topie), s.f. **1.** Localizare în mai multe organe sau ţesuturi a unei boli. **2.** Acţiune a unei substanţe faţă de mai multe ţesuturi organice. **3.** Posibilitate a formării unor soiuri, biotipuri sau ecotipuri polifiletice cu puţine caractere diferenţiale, pe areale separate; **~ trih** (v. -trih), adj., cu mai mulţi peri, cili sau flageli; **~ trof** (v. -trof), adj., cu capacitate de adaptare la nutriţie diferenţiată, pe substraturi variate; *sin.* politrofic; **~ trofic** (v. -trofic), adj., politrof*; **~ trofie** (v. -trofie), s.f. **1.** Exces în procesul de nutriţie. **2.** Nutriţie pe mai multe plante-gazdă; **~ trop** (v. -trop), adj., s.f. **1.** Adj. (Despre transformări ale sistemelor fizico-chimice fluide) Care se efectuează în aşa fel încât căldura specifică rămâne constantă. **2.** S.f. Curbă care reprezintă o transformare politropă; **~ urie** (v. -urie), s.f., eliminare abundentă de urină; **~ valent** (v. -valent), adj. (despre substanţe) care se poate prezenta în compuşii săi în diferite stări de

valenţă; **~ xen** (v. -xen), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre paraziţi) Care poate trăi pe mai multe gazde. **2.** S.n. Amestec natural de platină şi fier; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., clasă de animale microscopice unicelulare care trăiesc în colonii şi al căror corp este acoperit cu o crustă calcaroasă; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., complex activ rezultat din sinteza proteinelor şi constituit din mai mulţi ribozomi uniţi printr-o moleculă de ARN; *sin.* poliribozom; **~ zomie (~ somie)** (v. -zomie), s.f., prezenţă de cromozomi supranumerari.

POLINI- "polen". #1 L *pollen, pollinis* "pulbere, făină" > fr. *pollini-,* engl. *id.* > rom. *polini-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă, care conţine polen; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu polen.

POLIO- "cenuşiu, materie cenuşie". #1 gr. *polios* "cenuşiu, gri" > fr. *polio-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *polio-.* #2 **~ encefalomalacie** (v. encefalo-, v. -malacie), s.f., encefalopatie degenerativă caracterizată prin necrozarea cerebrocorticală a substanţei cenuşii şi prin sindromuri de depresiune nervoasă; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze cenuşii; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., strat citoplasmatic netransparent, aflat sub hialoplasmă şi ectoplasmă; **~ trih** (v. -trih), adj., cu peri cenuşii.

POLIP-, v. **POLIPO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a polipilor.

POLIPLO- "numeros, supranumerar". #1 gr. *polyplous* "de mai multe ori" > fr. *polyplo-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *poliplo-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpini numeroase; **~ id** (v. -id), adj., cu un număr mai mare decât numărul cromozomilor din generaţia haploidă; **~ stemonie** (v. -stemonie), s.f., prezenţa în floare a numeroase verticile de stamine.

POLIPO- "polipi". #1 gr. *polypous* "excrescenţă morbidă, polipi" > fr. *polypo-,* engl. *id.*, rom. *polipo-,* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de polipi; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru ablaţia polipilor.

POLITICO- "politică". #1 gr. *politikos* "civic, politic" > fr. *politico-,* germ. *politiko-* > rom. *politico-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., politologie*.

POLITO- "politică". #1 gr. *polis* "oraş, cetate" > fr. *polito-,* germ. *id.* > rom. *polito-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m., specialist în politologie; **~ logie** (v. -logie), s.f., ştiinţă politică; *sin.* politicologie.

POLO- "glob, globular". #1 gr. *polos* "pol, boltă cerească" > fr. *polo-,* germ. *id.,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *polo-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă globulară formată în timpul diviziunilor de maturaţie a oului; *sin.* globul polar.

POMI- "pom fructifer". #1 L *pomum* "fruct, poamă" > fr. *pomi-,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *pomi-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a agriculturii care

se ocupă cu cultura pomilor fructiferi; **~ fer** (v. -fer), adj., care produce fructe pomacee; **~ form** (v. -form), adj., de forma merelor.

POMO- "pom fructifer". #1 L *pomum* "poamă, fruct" > fr. *pomo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pomo-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în pomologie; **~ logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază cultivarea şi îngrijirea pomilor fructiferi.

PONO- "muncă, activitate". #1 gr. *ponos* "muncă grea" > fr. *pono-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pono-* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., aversiune morbidă faţă de muncă; **~ patie** (v. -patie), s.f., stare reactivă provocată de activitatea individului.

PONTO- "mare, marin". #1 gr. *pontos* "apa mării" > fr. *ponto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ponto-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte în mările adânci; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante din mările adânci.

POR "deschidere, ieşire, orificiu". #1 gr. *poros* "trecere, pasaj" > fr. *-pore,* engl. *id.,* germ. *-por* > rom. *-por.*

POR-_1, v. **PORO-_1.** #2 **~ encefalie** (v. -encefalie), s.f., boală caracterizată prin existenţa unei cavităţi deschise în formă de crater la suprafaţa creierului; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut vegetal aparent poros, format din celule alungite; *sin.* ţesut poros.

POR-_2, v. **PORO-_2.** #2 **~ omfal** (v. -omfal), s.n., hernie ombilicală însoţită de calozitate zonală.

PORFIRO- "purpură, purpuriu". #1 gr. *porphyra* "purpură" > fr. *porphyro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *porfiro-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., mineral din rocile metamorfice cu cristale mai mari decât celelalte minerale asociate; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze purpurii; **~ id** (v. -id), adj. **1.** Care are aparenţa porfirului. **2.** (Despre granit) Cu cristale mari de feldspat.

PORI- "orificiu, găurice, por". #1 L *porus* "canal, conduct" > fr. *pori-,* engl. *id.* > rom. *pori-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj. (despre capsule, antere etc.) care se deschide prin pori; **~ fer** (v. -fer), adj., s.n. pl. **1.** Adj. Prevăzut cu pori sau stomate. **2.** Adj. (Despre materiale) Care provoacă porozitate într-o masă de material vâscos sau fluid; *sin.* porigen. **3.** S.n.pl. Încrengătură de nevertebrate pluricelulare marine, fixate de substrat şi cu suprafaţa corpului prevăzută cu orificii mici sau pori; *sin.* spongieri; **~ gen** (v. -gen_2), adj., porifer* (2).

PORIO- "umblare, vagabondaj". #1 gr. *poreia* "mers, deplasare, călătorie" > fr. *porio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *porio-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., impuls psihopatologic periodic care constă în necesitatea de a călători, de a vagabonda, de a-şi schimba locul.

PORNO- "obscen, trivial, prostituţie". #1 gr. *porne* "prostituată" > fr. *porno-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *porno-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., scriere, desen sau fotografie cu conţinut obscen, licenţios.

PORO-_1 "tub, por, stomată". #1 gr. *poros* "cale, trecere" > fr. *poro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *poro-.* #2 **~ dendron** (v. -dendron), s.m., plantă din grupul lepidofitelor, descoperită cu resturi fosile în cărbunele brun cu luciu mat; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze prevăzute cu pori; **~ gam** (v. -gam), adj., (despre plante) care se înmulţeşte prin porogamie; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., tip de fecundaţie în care tubul polinic pătrunde în ovul prin micropil; **~ ide** (v. -id), s.f.pl., mici puncte în formă de pori pe membrana algelor diatomee; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea dimensiunilor stomatelor; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat în poroscopie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de identificare dactiloscopică, prin examinarea orificiilor glandelor sudoripare ale liniilor papilare; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor format prin ieşirea protoplasmei printr-un por din peretele celulei conidiogene.

PORO-_2 "îngroşare, calozitate". #1 gr. *poros* "calozitate" > fr. *poro-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *poro-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie inghinovaginală însoţită de îngroşarea exagerată a pungilor testiculare.

PORTO- "vena portă". #1 L *porta* "deschidere, orificiu" > fr. *porto-,* germ. *id.* > rom. *porto-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică de evidenţiere a sistemului venos port cu ajutorul unei substanţe de contrast; **~ hepatografie** (v. hepato-, v. -grafie), s.f., radiografie a venei porte şi a ficatului.

POSO- (POZO-) "doză, porţie". #1 gr. *posos* "cât de mare" > fr. *poso-*, germ. *id.,* it. *id.* > rom. *poso-, pozo-*. #2 **~ logie (pozologie)** (v. -logie_1), s.f., parte a terapeuticii care se ocupă cu studiul dozelor în care trebuie administrate medicamentele.

POSTERO- "urmaş". #1 L *posterus* "care vine apoi" > fr. *postéro-,* engl. *id.* > rom. *postero-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., dorinţa patologică de a avea urmaşi.

-POTAMIC "de râu, fluvial". #1 gr. *potamos* "râu" > fr. *-potamique,* engl. *-potamic* > rom. *-potamic.*

POTAMO- "râu, apă curgătoare". #1 gr. *potamos* "râu, fluviu" > fr. *potamo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *potamo-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fiinţelor care populează râurile şi fluviile; **~ drom** (v. -drom), adj. (despre peşti) care migrează dintr-un râu într-altul; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte în ape curgătoare; **~ fite** (v. -fit),

s.f.pl., plante care populează apele curgătoare; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de cursurile de apă; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a unei regiuni geografice prin apele curgătoare care o străbat; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul apelor curgătoare; **~ toci** (v. -toc), adj., s.m.pl. (peşti) care migrează din mare în fluvii pentru a se reproduce.

POTENŢIO- "potenţial electric". #1 L *potentia* "putere, tărie" > fr. *potentio-,* it. *potenzio-,* germ. *potentio-,* engl. *id.* > rom. *potenţio-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblu de metode folosite pentru măsurarea diferenţelor de potenţial; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Montaj utilizat pentru divizarea tensiunii electrice. **2.** Aparat pentru măsurarea potenţialelor electrice prin metoda compensaţiei. **3.** Instrument pentru măsurarea concentraţiei ionilor de hidrogen.

POTETO- "absorbţie". #1 gr. *potes, (-etos)* "acţiunea de a bea" > fr. *potéto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *poteto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea cantităţii de apă absorbită de frunze.

POTO- "lichid, băutură". #1 gr. *potos* "băutură" > fr. *poto-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *poto-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., tratat asupra băuturilor; **~ manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic de a consuma exagerat lichide sau băuturi alcoolice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea cantităţii de apă absorbită de plante.

POZO-, v. **POSO-.**

-PRAGIE "funcţie nutritivă". #1 gr. *prage* "act, acţiune" > fr. *-pragie,* germ. *id.*, it. *-pragia >* rom. *-pragie.*

PRATI- "pajişte". #1 L *pratum* "fâneţe, pajişte" *>* fr. *prati-* > rom. *prati-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre organisme) care creşte sau trăieşte pe pajişte.

PRATO- "pajişte". #1 L *pratum* "pajişte" > it. *prato-* > rom. *prato-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază pajiştile.

-PRAXIE "acţiune, deprindere". #1 gr. *praxis* "acţiune practică, execuţie" > fr. *-praxie,* germ. *id.* > rom. *-praxie.*

PRAXO- "acţiune umană". #1 gr. *praxis* "practică, execuţie" > fr. *praxio-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *praxio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază structura generală a acţiunilor umane şi condiţiile eficacităţii lor.

PRESBIO-, v. **PREZBIO-.**

PREZBI-, v. **PREZBIO-.** #2 **~ acuzie** (v. -acuzie), s.f., senescenţă auriculară; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., scădere a sensibilităţii cutanate, întâlnită la

senili; ~ **opie** (v. -opie), s.f., scădere fiziologică a acomodaţiei la limita incompatibilă a vederii normale pentru aproape.

PREZBIO- (PRESBIO-) "bătrân, senil, senescent". #1 gr. *presbys* "om în vârstă, bătrân" > fr. *presbyo-*, germ. *id.,* engl. *id.*, it. *presbio-* > rom. *prezbio-, presbio-.* #2 ~ **frenie** (v. -frenie), s.f., stare psihotică senilă, caracterizată prin tulburări grave de memorie, stări euforice şi gesturi mimice concordante cu conţinutul ideativ.

PRIMI- "întâi, iniţial". #1 L *primus* "întâi, primul" > fr. *primi-,* it. *id.,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *primi-*. #2 ~ **gen** (v. -gen_2), adj. (despre utriculă sau epidermă) care apare într-o formă iniţială, încă nediferenţiată; ~ **pară** (v. -par), adj., s.f. (femeie) care se află la prima naştere.

PRIO- "dantelat, serat". #1 gr. *prion* "ferăstrău" > fr. *prio-,* engl. *prio-* > rom. *prio-.* #2 ~ **cer** (v. -cer_1), adj. (despre insecte) cu antene dantelate.

PRION-, v. **PRIONO-.** #2 ~ **odont** (v. -odont), adj., care are dinţi cu marginile zimţate.

PRIONO- "dinţat, dantelat, serat". #1 gr. *prion, (-onos)* "ferăstrău" > fr. *priono-,* engl. *id.* > rom. *priono-*. #2 ~ **fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze dinţate; ~ **petal** (v. -petal) adj., cu petale serate.

PRISMATO- "prismă, prismatic". #1 gr. *prisma, (-atos)* "prismă" > fr. *prismato-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *prismato-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe prismatice; ~ **id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre minerale) Care derivă dintr-o prismă. **2.** S.n. Poliedru cu două feţe poligoane oarecare, paralele, iar celelalte feţe fiind triunghiuri, trapeze sau paralelograme.

PROCT-, v. **PROCTO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea anală; ~ **ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilataţie anală sau rectală; ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie a unei porţiuni din peretele rectal.

-PROCTIE "anus, rect, regiune anală". #1 gr. *proktos* "anus, şezut" > fr. -*proctie,* germ. *-proktie* > rom. *-proctie.*

PROCTO- "rect, anus, rectal, anal". #1 gr. *proktos* "anus" > fr. *procto-,* it. *procto-,* engl. *id.* > rom. *procto-.* #2 ~ **cel** (v. -cel_2), s.n. relaxare exagerată a muşchilor anali şi rectali; *sin.* proctoptoză; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care studiază afecţiunile anusului şi ale rectului; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a rectului de osul sacru sau de ligamentul sacrosciatic; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a orificiului anal; ~ **ptoză** (v. -ptoză), s.f., proctocel*; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a rectului; ~ **ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie rectală; ~ **ree** (v. -ree), s.f., scurgere mucoasă prin anus; ~ **scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat în protoscopie; ~ **scopie** (v. -

scopie), s.f., examen al anusului şi al rectului cu ajutorul protoscopului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare operatorie a anusului.

PROFESIO- "profesie, ocupaţie". #1 L *professio* "meserie, ocupaţie" > germ. *professio-* > rom. *profesio-.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., distribuţie grafică pe o scală gradată a nivelelor diverselor cerinţe ale unei activităţi profesionale specifice; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul profesiilor în vederea selecţiei şi orientării profesionale ştiinţifice.

PROLI- "lăstar, lujer". #1 L *proles* "copil, rod" > fr. *proli-,* engl. *id.* > rom. *proli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care emite lăstari.

PROSO-, v. **PROZO-.** #2 **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., ţesut vegetal patologic provocat de paraziţi; **~ plastic** (v. -plastic), adj., cu celule anormale datorită hiperplaziei; **~ plectenchim** (v. plect-, v. plecto-, v. -enchim), s.n., plectenchim fals, format din hife miceliene spaţiate şi împletite.

-PROSOP "faţă, facial". #1 gr. *prosopon* "obraz, faţă" > fr. *-prosope,* engl. *id.*, it. *-prosopo* > rom. *-prosop.*

PROSOP-, v. **PROSOPO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., nevralgie facială.

-PROSOPIE "faţă, aspect, facial". #1 gr. *prosopon* "obraz, persoană" > fr. -*prosopie,* germ. *id.*, it. *-prosopia* > rom. *-prosopie.*

PROSOPO- (PROZOPO-) "faţă, figură umană". #1 gr. *prosopon* "faţă, persoană" > fr. *prosopo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *prosopo-, prosopo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., figură de compoziţie care constă în descrierea trăsăturilor exterioare, a ţinutei unei persoane sau a unui animal; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., tipologie fondată pe studiul expresiei faciale şi al mimicilor spontane; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară diferenţele diametrelor feţei şi craniului; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre obiecte de artă) în formă de figură umană stilizată; **~ pee** (v. -pee), s.f., prozopopee*; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., studiul aspectului feţei şi al modificărilor pe care i le imprimă bolile; **~ toracopag** (v. toraco-, v. -pag), s.m., monstru bigemelar în care feţii sunt uniţi lateral prin torace şi gât şi, în unele cazuri, prin maxilare.

PROSTAT-, v. **PROSTATO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a prostatei.

PROSTATO- "prostată". #1 gr. *prostates* "aşezat înainte" > fr. *prostato-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *prostato-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., tumoare a prostatei; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul prostatic; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofie a prostatei; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere pe uretră a lichidului prostatic; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a prostatei; **~ veziculectomie** (v. vezicul-, v. veziculo-, v. -ectomie), s.f.,

ablaţie a prostatei şi a veziculelor seminale.

PROT-, v. **PROTO-.** #2 **~ andrie** (v. -andrie), s.f., proterandrie*; **~ andru** (v. -andru), adj. (despre plante) la care organele sexuale masculine se maturizează înaintea celor feminine; *sin.* proterandru; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut vegetal fundamental; **~ ergie** (v. -ergie), s.f., principiu al filobiologiei referitor la motivarea primară în organism.

PROTEO- "proteină, proteidă". #1 gr. *proteios* "primul, cel dintâi" > fr. *protéo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *proteo-.* #2 **~ hidroliză** (v. hidro_1-, v. -liză), s.f., proces de hidrolizare a proteidelor; **~ litic** (v. -litic_2), adj. (despre enzime) cu acţiune de lizare a proteinelor; **~ liză** (v. -liză), s.f., descompunere a proteinelor sub acţiunea enzimelor; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a proteinelor în corp; **~ plaste** (v. -plast), s.n.pl., plastide generatoare de substanţe proteice; **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., picături granulare prezente în celule, produse de alcaloizi.

PROTER-, v. **PROTERO-.** #2 **~ andrie** (v. -andrie), s.f., proces de maturizare a staminelor înaintea stigmatelor în cadrul aceleiaşi flori; *sin.* protandrie; **~ andru** (v. -andru), adj., protandru*; **~ ante** (v. -ant), adj., s.f.pl. (plante) care înfloresc înainte de înfrunzire.

PROTERO- "anterior, timpuriu". #1 gr. *proteros* "anterior, timpuriu" > fr. *protero-,* germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *protero-.* #2 **~ andre** (v. -andru), s.f.pl., flori hermafrodite dicogame, la care gineceul se maturizează înaintea staminelor; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Prefigurare în cursul filogeniei a formelor adulte sau de mai târziu în locul formelor tinere sau mai timpurii. **2.** Prezenţa caracterelor speciale din linia filogenetică mai întâi în stadiile ontogenetice timpurii, iar apoi, în cursul schimbărilor filogenetice de formă; **~ gin** (v. -gin), adj. (despre flori) cu pistile mature înainte de maturizarea anterelor; *sin.* protogin; **~ ginie** (v. -ginie), s.f., dezvoltare a organelor reproducătoare femele înaintea celor mascule la organismele hermafrodite; *sin.* protoginie; **~ petalie** (v. -petalie), s.f., obdiplostemonie inversă la care verticilul staminal epipetal este cel intern, iar cel extern este episepal; **~ tip** (v. -tip), s.n., tip primar sau originar al unui taxon; **~ zoic** (v. -zoic), s.n., adj. **1.** S.n. Eră geologică anterioară paleozoicului, în care au apărut bacteriile, algele şi nevertebratele primitive; *sin.* algonkian, eozoic. **2.** Adj. Care apar acestei ere geologice; *sin.* eozoic.

PROTISTO- "protiste, protozoare". #1 gr. *protistos* "cel dintâi" > fr. *protisto-,* germ. *id.,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *protisto-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul formelor primitive ale vieţii; *sin.* studiul

protistelor.

PROTO- "cel dintâi, anterior, primul, preistoric, primitiv, iniţial". #1 gr. *protos* "primul, cel dintâi" > fr. *proto-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *proto-.* #2 **~ ascomicete** (v. asco-, v. -micete), s.f.pl. subclasă de ciuperci din clasa ascomicetelor, încrengătura talofitelor; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază formele de viaţă mai mici decât bacteriile; **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme unicelulare sau coloniale, care reprezintă formele cele mai primitive ale vieţii; *sin.* protiste; **~ blast** (v. -blast), s.n. **1.** Celulă lipsită de membrană. **2.** Celulă primordială a embrionului; **~ cariocineză** (v. cario-, v. -cineză), s.f., formă intermediară de cariocineză între amitoză şi mitoză; **~ cerc** (v. -cerc), adj., dificerc*; **~ clamidospor** (v. clamido-, v. -spor), s.m., structură terminală şi umflată, formată pe un filament, din care se formează clamidospori; **~ clorofilă** (v. cloro-, v. -fil_2), s.f., pigment care conţine carotină şi xantofilă, prezent în frunzele îngălbenite; **~ colenchim** (v. col_2-, v. colo_2-, v. -enchim), s.n., primele elemente ale colenchimului; **~ corm** (v. -corm), s.n. **1.** Partea tuberiformă a embrionului care, prin diferenţiere, dă naştere radiculei, tulpiniţei şi primelor frunze. **2.** Axă hipocotilă; **~ crat** (v. -crat), adj. (despre plante) care, odată cu ameliorarea climatului, şi-a putut recuceri arealul pierdut în perioadele glaciare; **~ cromozomi** (v. cromo-, v. -zom), s.m.pl., granulaţii cromatofile formate în mitoză la bazidiomicete, care, la sfârşitul profazei, se reunesc în doi cromozomi; **~ dermă** (v. -dermă) s.f., strat celular extern al meristemului primar din regiunea apicală a organelor radiculare; **~ filă** (v. -fil_2), s.f. **1.** Frunzuliţă sau rezervă nutritivă care se găseşte în embrionul unei plante fanerogame; *sin.* cotiledon. **2.** Formă juvenilă a frunzei. **3.** Frunza protocormului; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., organisme vegetale primitive unicelulare sau coloniale, care stau la baza evoluţiei regnului vegetal; **~ fitologie** (v. fito-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază plantele fosile; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., fenomen de combinare a gameţilor fără fuziune nucleară; **~ gen** (v. -gen_1), adj., protogenic*; **~ geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Reproducere prin înmugurire. **2.** Stadiu primordial al embrionului; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre structuri vegetale) care există încă din primele stadii de diferenţiere; *sin.* protogen; **~ gin** (v. -gin), adj., proterogin*; **~ ginie** (v. -ginie), s.f., proteroginie*; **~ glie** (v. -glie), s.f., nevralgie a substanţei cenuşii, având corpul lipsit de gliofibrile şi de prelungiri spinoase; **~ hemicriptofite** (v. hemi-, v. cripto-, v. -fit), s.f.pl., plante cu tulpinile acoperite la bază cu scuame, având frunze dezvoltate numai de la mijlocul tulpinii în sus; **~**

leucocit (v. leuco-, v. -cit), s.n., celulă limfoidă mică, prezentă în măduva osoasă roşie şi în splină; **~ liză** (v. -liză), s.f., descompunere a clorofilei cu disocierea bioxidului de carbon sub influenţa luminii; **~ log** (v. -log), s.n., totalitatea datelor asociate cu un taxon nou, la prima lui publicare; **~ metrocit** (v. metro_3-, v. -cit), s.n., celulă-mamă a seriilor leucocitară şi eritrocitară; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., formaţie a gametofitului; **~ paleolitic** (v. paleo-, v. -litic_1), s.n., prima perioadă a epocii pietrei cioplite; **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie primitivă, esenţială; **~ plasmatologie** (v. plasmato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul protoplasmei; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanţă albuminoidă fundamentală vâscoasă, care alcătuieşte baza oricărei celule vii; **~ plast** (v. -plast), s.n. **1.** Protoplasmă a celulelor vegetale. **2.** Organism unicelular. **3.** Forma primordială a celulei sau a protoplasmei celulare; **~ sclerenchim** (v. scler-, v. sclero-, v. -enchim), s.n., colenchim asemănător cu fibrele liberiene; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor din prima generaţie; **~ sporofit** (v. sporo-, v. -fit), s.n., carposporofit al algelor roşii, rezultat din germinarea zigotului; **~ stel** (v. -stel), s.n., cilindru central primitiv, prezent la unele psilofite din paleozoic; **~ strofe** (v. -strofă), s.f.pl., spiralele secundare în filotaxie; **~ tal** (v. -tal), s.n., tal primitiv al lichenilor cu crustă; **~ timie** (v. -timie), s.f., pulsiune psihologică principală; **~ tip** (v. -tip), s.n. **1.** Exemplu perfect, model desăvârşit. **2.** Tipul ancestral, original al taxonului vegetal; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre microbi) care trăieşte în substraturi nutritive primitive, lipsite de compuşi organici; **~ trofic** (v. -trofic), adj. **1.** (Despre microorganisme) Care nu poate descompune proteinele. **2.** (Despre microorganisme) Care îşi asigură singur hrana necesară; **~ trofie** (v. -trofie), s.f., mod primitiv de nutriţie la unele tulpini microbiene; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., încrengătură de animale microscopice unicelulare, cu o structură anatomică foarte simplă, care trăiesc în grupuri numeroase; **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., structuri prebiontice care, în asociere cu polinucleotidele, formează, din aminoacizi liberi, scurte secvenţe de peptide; **~ zoofil** (v. zoo-, v. -fil_1), adj. (despre flori) fertilizat prin protozoare; **~ zoologie** (v. zoo-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul morfologic şi biologic al organismelor unicelulare.

PROZ-, v. **PROZO-.** #2 **~ encefal** (v. -encefal), s.n., vezicula anterioară a creierului embrionar; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut fals, rezultat din împletirea hifelor miceliene; **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f., poziţie oblică şi anterioară a dinţilor.

PROZO- (PROSO-) "situat anterior, oblic". #1 gr. *proso* "din faţă, dinainte" >

fr. *proso-,* germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *prozo-, proso-.* #2 **~ cel** (v. -cel_1), s.n., cavitate a prozencefalului; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., metaplazie care duce la o dezvoltare mai înaltă a celulelor.

PROZOPO-, v. **PROSOPO-.** #2 **~ pee (prosopopee)** (v. -pee), s.f., figură retorică prin care autorul pune să vorbească o persoană absentă, defunctă sau un personaj alegoric.

PRUNI- "prună, brumăriu". #1 L *prunum* "prună" > fr. *pruni-*, engl. *id.* > rom. *pruni-*. #2 **~ color** (v. -color), adj., de culoarea brumărie a prunelor; **~ fer** (v. -fer), adj., care produce prune; **~ form** (v. -form), adj., de forma unei prune.

PSAMATO- "sol nisipos". #1 gr. *psamatos* "loc cu nisip, litoral" > fr. *psamato-* > rom. *psamato-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte pe soluri nisipoase; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante de litoral.

PSAMO- "nisip, nisipos". #1 gr. *psammos* "nisip" > fr. *psammo-*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *psamo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. **1.** (Despre plante) Care creşte pe nisip. **2.** (Despre peşti) Care depune ouăle pe un substrat nisipos; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., stare a plantelor psamofile; *sin.* amofilie; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl. (plante) care cresc în locuri nisipoase; **~ fitie** (v. -fitie), s.f., formaţiune vegetală având ca substrat determinant terenuri nisipoase; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre roci) care produce nisip prin descompunere; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., studiul fizico-chimic al nisipurilor; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a băilor sau a săculeţelor de nisip încălzite la soare sau în mod artificial.

PSEFO- "alegere, elecţiune". #1 gr. *psephos* "pietricică, vot" > engl. *psepho-* > rom. *psepho-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază atitudinea politică şi comportamentul grupurilor de alegători, pentru a detecta factorii care-i influenţează în deciziiie luate; *sin.* sociologie electorală.

PSEUD-, v. **PSEUDO-.** #2 **~ antie** (v. -antie), s.f., concepţie filogenetică după care florile de angiosperme au apărut ca urmare a simplificării inflorescenţei unor gimnosperme superioare; **~ artroză** (v. -artroză), s.f., articulaţie anormală care se formează la nivelul unei fracturi neconsolidate; *sin.* pseudoartroză; **~ encefal** (v. -encefal), s.m., monstru al cărui encefal este înlocuit de o tumoare vasculară, craniul şi canalul vertebral fiind larg deschise; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., senzaţie falsă, consecutivă unei impresii normale; *sin.* pseudoestezie; **~ onim** (v. -onim), s.n., nume fictiv pe care îl adoptă scriitorii, artiştii etc., pentru a-şi ascunde identitatea; **~ osmie** (v. -osmie), s.f., falsă senzaţie de miros.

PSEUDO- "fals, aparent, înşelător, asemănător". #1 gr. *pseudos* "fals" > fr. *pseudo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pseudo-.* #2 **~ acuzie** (v. -acuzie), s.f., inversare a originii aparente a unui sunet sau a unui zgomot, situat lateral; **~ artroză** (v. -artroză), s.f., pseudartroză*; **~ autosindeză** (v. auto-, v. -sindeză), s.f., împerechere ulterioară a cromozomilor fără o conjugare prealabilă, în diviziunea reducţională; **~ auxospor** (v. auxo-, v. -spor), s.m., masă plasmodică având un nucleu uriaş, fiind înconjurată cu un perizoniu, prezentă la unele diatomee; **~ blepsie** (v. -blepsie), s.f., iluzie vizuală; **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct fals, la formarea căruia participă, în afară de ovar, şi alte părţi florale; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului în urma unei polenizări de excitaţie, fără a se forma seminţe; **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru care prezintă craniul ascuns într-o masă cărnoasă cefalotoracică; **~ cel** (v. -cel_1), s.n., cavitate generală falsă, prezentă la nematode; **~ cist** (v. -cist), s.n., formaţie protoplasmatică verde, fără membrană celulară delimitată; **~ cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., cleistogamie care are loc numai sub influenţa unor condiţii externe, prin autofertilizarea florilor rămase închise; **~ cleistogenie** (v. cleisto-, v. -genie_1), s.f., producere de flori normale, care nu se deschid, şi la care polenizarea are loc în interiorul periantului închis; **~ coxalgie** (v. cox-, v. coxo-, v. -algie), s.f., inflamaţie juvenilă deformată a oaselor şi articulaţiilor coxofemurale; **~ criptorhidie** (v. cript-, v. cripto-, v. -orhidie), s.f., absenţă inconstantă a testiculului din scrot; *sin.* instabilitate testiculară; **~ cromozomi** (v. cromo-, v. -zom), s.m.pl., filamente de cromatină amestecate, prezente în faza de trecere în stadiul de spirem, apoi în cel de segmentare a cromozomilor; **~ dextrocardie** (v. dextro-, v. -cardie), s.f., deplasare şi nu transpoziţie a inimii spre hemitoracele drept; **~ dicotomie (dichotomie)** (v. dico-, v. -tomie), s.f., dicotomie vegetală falsă; *sin.* pseudopolitomie; **~ diploid** (v. diplo-, v. -id), adj. (despre o celulă sau organism) cu un număr diploid de cromozomi, dar cu anomalii structurale importante; **~ distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s. f., pătrundere a insectelor vizitatoare eutrope în floare prin roaderea pereţilor acesteia, colectând nectarul, fără a efectua însă polenizarea; **~ encefal** (v. -encefal), s.m., monstru care prezintă pseudoencefalie; **~ encefalie** (v. -encefalie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin absenţa encefalului, care este înlocuit de o tumoare vasculară; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., pseudestezie*; **~ feloid** (v. felo-, v. -id), s.n., ţesut suberiform deosebit de peridermul tipic prin repartiţia neregulată a celulelor iniţiale; **~ filă** (v. -fil_2), s.f., apendice foliar efemer, care cade la dezvoltarea

frunzelor normale; **~ filopod** (v. filo_1-, v. pod) adj., cu frunzele inferioare alipite la bază; **~ fiză** (v. -fiză), s.f., himeniu oprit în dezvoltare, care, în loc de bazidie, formează nişte umflături bulbiliforme; **~ fon** (v. -fon), s.n., aparat pentru studiul relaţiei dintre impresiile vizuale şi cele auditive, în vederea localizării auditive a surselor sonore; **~ gametange** (v. gamet-, v. gameto-, v. -ange), s.m., umflătură care produce gametofori, specifică ascomicetelor; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Dezvoltare a embrionului din ovulul nefecundat, ca urmare a excitaţiei produse de polenizarea stigmatului. **2.** Fuzionare a doi nuclei vegetativi; **~ geocarpie** (v. geo-, v. -carpie), s.f., tip de geocarpie la care fructele ajung în pământ prin scuturarea pedunculului sau a inflorescenţei; **~ globulie** (v. -globulie), s.f., poliglobulie relativă; **~ hemofilie** (v. hemo-, v. -filie_1), s.f., sindrom hemoragic, altul decât hemofilia clasică; **~ hercogamie** (v. herco-, v. -gamie), s.f., fecundare întâmplătoare a stigmatului cu polen propriu, în cazul florilor casmogame; **~ heterocarpie** (v. hetero-, v. -carpie), s.f., formare de fructe supraterestre variate, la indivizii diferiţi aparţinând aceleiaşi specii; **~ izocromozom** (v. izo-, v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom rezultat în urma unei translocaţii între doi omologi şi care are astfel cele două extremităţi omoloage; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., tendinţă patologică spre denaturarea adevărului; **~ meioză** (v. -meioză), s.f., reducţie aparentă a numărului cromozomilor somatici la jumătate, asociată cu împerecherea cromozomilor meiotici; **~ melie** (v. -melie), s.f. **1.** Percepere a unor extremităţi sau regiuni anatomice în plus. **2.** Percepere falsă a existenţei unui membru sau segment amputat al corpului; **~ micoriză** (v. mico-, v. -riză_1), s.f., micoriză falsă, în care ciuperca este un parazit; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., înmulţire prin copularea a două celule vegetative; **~ mnezie** (v. -mnezie), s.f., falsă recunoaştere a unor persoane sau a unor situaţii pe care subiectul le întâlneşte, real, pentru prima dată; **~ monocarp** (v. mono-, v. -carp), adj., care prezintă pseudomonocarpie; **~ monocarpie** (v. mono-, v. -carpie), s.f., prezenţă a conurilor mature adâncite în trunchi la baza frunzelor, din care seminţele se eliberează numai după moartea copacului; **~ monomer** (v. mono-, v. -mer), adj. (despre organe vegetale) care este aparent format doar dintr-o singură piesă botanică; **~ morf** (v. -morf), adj., care a luat o formă cristalină, proprie altui mineral; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., proces de transformare fizică sau chimică a unui mineral, cu păstrarea formei cristalografice iniţiale; **~ oolit** (v. oo-, v. -lit_1), s.n., formaţiune minerală asemănătoare cu oolitul, care nu prezintă însă stratificaţia concentrică

regulată caracteristică a acestuia; ~ **osteomalacie** (v. osteo-, v. -malacie), s.f., diformitate rahitică, manifestată prin micşorarea dimensiunilor şi rapoartelor oaselor bazinului; ~ **petalie** (v. -petalie), s.f., substituire a unor petale din floare prin stamine; ~ **plast** (v. -plast), s.n., partea elementară a cromatoforului reticulat; ~ **pod** (v. -pod), s.n., prelungire protoplasmatică mobilă şi contractilă, prezentă la amibe şi leucocite, cu ajutorul căreia se pot mişca sau pot apuca hrana; *sin.* pseudopodiu (1); ~ **podiu** (v. -podiu), s.n. **1.** Pseudopod*. **2.** Prelungire setiformă a gametofitului lipsit de frunze, purtător al sporogonului; ~ **poliembrionie** (v. poli-, v. -embrionie), s.f., proces de formare a mai multor embrioni în sămânţă prin contopirea mai multor ovule sau prin divizarea nucelei; ~ **politomie** (v. poli-, v. -tomie), s.f., pseudodicotomie*; ~ **por** (v. -por), s.m., pată circulară îngroşată, neperforată, pe frunzele unor plante; ~ **porencefalie** (v. por-, v. poro-, v. -encefalie), s.f., cavitate chistică intracerebrală, care comunică cu ventriculii; ~ **psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., falsă psihologie; ~ **riză** (v. -riză_1), s.f. **1.** Formaţiune radiciformă a bulbului unor monocotileclonate. **2.** Formaţiune miceliană radiciformă dezvoltată la baza carpoforului; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat care permite inversarea imaginilor percepute în mod normal cu ambii ochi; ~ **scopie** (v. -scopie) s.f. **1.** Iluzii vizuale de mărime, formă şi distanţă ale obiectivelor. **2.** Percepţie vizuală care, prin inversarea lentilelor unui stereoscop, produce o inversare a imaginilor celor doi ochi; ~ **sperm** (v. -sperm), adj., s.n. **1.** S.n. Sămânţă falsă. **2.** Adj. Cu seminţe numai aparente; ~ **sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., organ vegetal asemănător cu sporangele, care produce muguri; ~ **stel** (v. -stel), s.n. **1.** Structură stelară aparentă la nervura mediană a unor frunze. **2.** Dispoziţie asemănătoare a ţesuturilor peţiolului cu cele ale tulpinii; ~ **stereofonie** (v. stereo-, v. -fonie_1), s.f., reproducere a sunetelor care imită efectul stereofonic, constând în trimiterea sunetelor din toate părţile, nefiind posibilă localizarea sursei sonore; ~ **stromă** (v. -stromă), s.f. **1.** Himenofor prezent la sclerotiacee. **2.** Periteciu al unor fungi; ~ **tecă** (v. -tecă), s.f., perete al unor tetracoralieri, rezultat din îngroşarea capetelor exterioare ale septelor ptilotite; ~ **tip** (v. -tip), s.n., tip vegetal indicat greşit în publicaţiile de specialitate; ~ **tricofor (~ trichofor)** (v. trico_1-, v. -for), s.m., filament vegetativ asemănător cu tricoforul, prezent la alge; ~ **uremie** (v. ur_1-, v. uro_1-, v. -emie), s.f., complex de simptome neurologice întâlnite în evoluţia bolilor renale, asemănătoare uremiei; ~ **xerofite** (v. xero-, v. -fit), s.f.pl., plante subxerofite, prezentând o sensibilitate mai redusă faţă de

umezeală; **~ zigospor** (v. zigo-, v. -spor), s.m., spor partenogenetic, provenit din dezvoltarea nemijlocită a unui gamet, în lipsa procesului de conjugare; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., grup de plante care se aseamănă cu animalele.

PSICRO- (PSIHRO-) "rece, frig, răceală". #1 gr. *psykhros* "rece, frig" > fr. *psychro-*, germ. *id.*, engl. *id.,* it. *psicro-* > rom. *psicro-, psihro-.* #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., senzaţie dureroasă la rece; *sin.* psicroestezie; **~ cleistogamie (psichrocleistogamie)** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., tip de cleistogamie produsă de o temperatură scăzută; **~ clinie** (v. -clinie), s.f., curbare spre pământ a frunzelor şi a tulpinii sub influenţa temperaturilor scăzute; **~ estezie** (v. -estezie), s.f., psicroalgie*; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre bacterii) care se dezvoltă la temperaturi scăzute; **~ fite (psihrofite)** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) care cresc pe substraturi reci şi umede; **~ fitie** (v. -fitie), s.f., formaţiune vegetală specifică unui climat rece; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de frig; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., tehnică de măsurare a umidităţii; **~ metru (psihrometru)** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea umidităţii aerului, bazat pe efectul de răcire al evaporării; **~ stenoterme** (v. steno-, v. -term), adj., s.n.pl. (organisme) adaptate la ape cu temperaturi scăzute; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical prin aplicaţii reci, locale sau generale; **~ trof** (v. -trof), adj. (despre microorganisme) capabil să se dezvolte la temperaturi între 0°-6° C.

PSIH-, v. **PSIHO-.** #2 **~ agogie** (v. -agogie), s.f., ansamblu de metode educative, psihologice şi pedagogice, având ca scop favorizarea dezvoltării personalităţii; **~ algie** (v. -algie), s.f., formă de nevralgie în care predomină elementul psihopatic; **~ astenie** (v. -astenie), s.f., stare psihică morbidă manifestată prin nehotărâre extremă, nesiguranţă pe sine şi obsesii; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină medicală care studiază bolile psihice şi tratamentul lor; **~ iatru** (v. -iatru), s.m., specialist în psihiatrie; **~ odometru** (v. odo-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea timpurilor de reacţie psihică în condiţii diferite; **~ ortopedie** (v. orto-, v. -pedie), s.f., formă de psihoterapie care constă în măsuri având ca scop reglarea modului de viaţă şi a comportării bolnavului.

-PSIHIE "suflet, activitate psihică". #1 gr. *psykhe* "suflet" > fr. *-psychie,* germ. *id.*, it. *-psichia* > rom. *-psihie.*

PSIHO- "suflet, stare psihică". #1 gr. *psykhe* "suflet, spirit" > fr. *psycho-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *psiho-.* #2 **~ biografie** (v. bio-, v. -grafie), s.f., analiză psihologică şi biologică a vieţii unei persoane; **~ biogramă** (v. bio-,

v. -gramă), s.f., descriere a dezvoltării caracteriologice a personalităţii, incluzând şi dezvoltarea biologică; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., abordare multilaterală a personalităţii, susţinând pluarideterminarea conduitei umane; **~ chinezie (~ kinezie)** (v. -chinezie), s.f., mişcare comandată psihic; **~ chirurgie** (v. chir-, v. chiro-, v. -urgie), s.f., metodă de tratare a bolilor psihice prin intervenţii operatorii pe creier; **~ cronometrie** (v. crono-, v. -metrie_1), s.f., studiul timpilor de reacţie psihică; **~ disleptic** (v. dis-, v. -leptic), adj., s.n. (substanţă psihotropă) cu acţiune psihotonă, putând determina diferite sindroame psihotice; **~ ergometru** (v. ergo-, v. metru_1), s.n., aparat care permite atât prezentarea de stimuli într-un ritm reglabil, cât şi înregistrarea perioadei de latenţă şi corectarea răspunsurilor; **~ farmacologie** (v. farmaco-, v. -logie_1), s.f., ramură a farmacologiei care se ocupă cu studiul substanţelor psihotrope; **~ file** (v. -fil_1), adj., s.f.pl. (plante) fertilizate de lepidopterele nocturne; **~ fiziologie** (v. fizio-, v. -logie_1), s.f., ramură a psihologiei care studiază procesele psihologice în raport cu procesele fiziologice din organism; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre boli) care apare datorită unor cauze psihice; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., parte a psihologiei care studiază naşterea şi dezvoltarea vieţii psihice a omului; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., totalitatea tulburărilor psihotice sau nevrotice determinate de factori psihogeni etiologici; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Descriere a aptitudinilor şi trăsăturilor biopsihologice şi a atitudinilor sociale pe care le cere o profesiune. **2.** Psihologie descriptivă; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., imagine grafică a structurii şi dezvoltării unei persoane, obţinută prin psihografie (1); **~ lepsie** (v. -lepsie), s.f., scădere bruscă şi de scurtă durată a tensiunii psihologice, manifestată printr-o suspendare a proceselor intelectuale; **~ leptic** (v. -leptic), adj., s.n. (medicament psihotrop) care are acţiune hipnotică, sedativă şi neuroleptică; **~ lexie** (v. -lexie), s.f., totalitatea metodelor de determinare calitativă a proceselor psihice; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. ştiinţă care se ocupă cu studierea activităţii psihice a omului, a stării şi a însuşirilor sale psihice; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a fenomenelor psihice prin utilizarea metodelor experimentale standardizate şi etalonate; **~ motor** (v. -motor), adj., care intră în acţiune sub influenţa unor excitări cerebrale fizice; **~ patie** (v. -patie), s.f. **1.** Termen generic pentru bolile mintale. **2.** Maladie a personalităţii, manifestată prin tulburări de afectivitate, de comportament sau de caracter; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care studiază aspectele patologice ale activităţii psihice; **~**

pedagogie (v. ped-, v. pedo-, v. -agogie), s.f., aplicare a metodelor psihologiei experimentale în pedagogie; ~ **plegie** (v. -plegie), s.f., pierdere temporară a conştiinţei; *sin.* leşin psihic; ~ **profesiogramă** (v. -profesio-, v. -gramă), s.f., profesiogramă cuprinzând aptitudinile şi trăsăturile psihologice ale unei persoane; *sin.* topoergogramă; ~ **sexologie** (v. sexo-, v. -logie_1), s.f., psihologie a sexelor; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., sfera transformărilor şi ameliorărilor biosferei prin inteligenţa umană; *sin.* sociosferă; ~ **sociologie** (v. socio-, v. -logie_1), s.f., studiu psihologic al fenomenelor sociale; ~ **sofie** (v. -sofie), s.f., totalitatea speculaţiilor preştiinţifice care apar din explicaţia psihologică; ~ **taxie** (v. -taxie), s.f., tendinţă de adaptare a omului de a căuta situaţiile agreabile şi de a le evita pe cele penibile şi neagreabile; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de tratament prin folosirea factorilor psihici; ~ **tonic** (v. -tonic), adj., s.n. (medicament) cu acţiune stimulatoare asupra psihicului; ~ **trop** (v. -trop), adj., s.n. (medicament) care influenţează starea psihică; ~ **tropie** (v. -tropie), s.f., orientare psihologică generală a intereselor şi tendinţelor în sens extroversiv şi introversiv.

-PSIHOZĂ "stare psihică". #1 gr. *psykhe* "suflet, spirit" > fr. *-psychose, -psycose*, germ. *-psychose* > rom. *-psihoză.*

PSIHRO-, v. **PSICRO-.**

PSILO- "neted, fără peri, glabru". #1 gr. *psilos* "neted, chel" > fr. *psilo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *psilo-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe lipsite de peri; ~ **ceras** (v. -ceras), s.m., amonit cu cochilie în formă de disc şi cu suprafaţa ornamentată cu striuri fine sau cu coaste; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., criptogame vasculare fosile, având tulpinile ramificate dicotomic, cu frunze subţiri şi spinoase la vârf; ~ **pter** (v. -pter), adj., cu aripioare lipsite de peri.

PSITACI- "papagal". #1 L *psittacus* "papagal" > fr. *psittaci-,* engl. *id.* > rom. *psitaci-.* #2 ~ **forme** (v. -form), s.f.pl., ordin din familia psitacidelor, cuprinzând păsări arboricole căţărătoare, cu cioc gros şi puternic, cu pene viu colorate, având ca reprezentant papagalul.

PSITACO- "papagal". #1 gr. *psittakos* "papagal" > fr. *psittaco-,* it. *id.* > rom. *psitaco-.* #2 ~ **id** (v. -id), adj., cu înfăţişare de papagal.

PSOFO- "zgomot, perturbaţie". #1 gr. *psophos* "zgomot" > fr. *psopho-,* it. *psofo-* > rom. *psofo-.* #2 ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., acces convulsiv provocat prin stimulări sonore intermitente; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., tehnică a măsurării zgomotelor; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea perturbaţiilor introduse într-un circuit telefonic de circuitele

învecinate.

PTENO- "caduc, căzător". #1 gr. *ptenos* "care zboară" > fr. *pténo-,* engl. *id.* > rom. *pteno-.* #2 **~ filofite** (v. filo_1-, v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în pădurile cu frunze căzătoare.

-PTER "aripă, aripioară". #1 gr. *pteron* "aripă" > fr. *-ptére,* germ. *-pter* > rom. *-pter.*

PTERIDO- "ferigă". #1 gr. *pteris, (-dos)* "ferigă". > fr. *ptérido-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom *pterido-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., încrengătură a regnului vegetal, cuprinzând ferigile, plante superioare străvechi care se înmulţesc prin spori; *sin.* criptogame vasculare; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a ferigilor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a botanicii care se ocupă cu studiul ferigilor; **~ spermafite** (v. sperma-, v. -fit), s.f.pl., grup de plante primitive cu caractere colective, făcând trecerea între gimnosperme şi pteridofite; **~ sperme** (v. -sperm), s.f.pl., grup de plante primitive fosile, asemănătoare cu ferigile, care se înmulţesc prin seminţe; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor obligatoriu, caracteristic pentru pteridofite; **~ terofite** (v. tero_1-, v. -fit), s.f.pl., grup de plante cuprinzând pteridofitele anuale cu perioadă de vegetaţie în timpul iernii.

PTERIGO- "pană, aripă, aripioară". #1 gr. *pteryx, (-ygos)* "aripă, pană" > fr. *ptérygo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pterigo-.* #2 **~ fore** (v. -for), s.n.pl., piese scheletice articulate între care se inseră, la peşti, radiile înotătoarelor impare; **~ id** (v. -id), adj., în formă de aripă; **~ podii** (v. -podiu), s.n.pl., organe de acuplare la unii rechini, provenite din transformarea regiunii anterioare a înotătoarelor ventrale; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe aripate.

-PTERIS "ferigă". #1 gr. *pteris* "pămătuf, ferigă" > L sav. *-pteris,* fr. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-pteris.*

-PTERIX "aripă". #1 gr. *pteryx* "aripă" > fr. *-ptéryx,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-pterix.*

PTERO- "aripă, aripat". #1 gr. *pteron* "aripă" > fr. *ptéro-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *ptero-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe aripate; **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpina aripată; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri aripate; **~ core (~ chore)** (v. -cor), s.f.pl., plante ale căror fructe se răspândesc prin intermediul unor apendice în formă de aripă; **~ dactil** (v. -dactil), s.m., gen de reptilă fosilă zburătoare, care a trăit în jurasicul superior şi cretacic; **~ for** (v. -for), adj. (despre plante) prevăzut cu excrescenţe în formă de aripă; **~ gon** (v. -gon_2), adj., cu muchii aripate; **~ id** (v. -id), adj., în formă de aripă; **~ pode** (v. -pod), adj., s.f.pl. **1.** Adj.

(despre vegetale) Cu suport aripat. **2.** S.f.pl. Ordin de moluşte gasteropode care trăiesc în planctonul marin; **~ sperme** (v. -sperm), s.f.pl., plante cu seminţe aripate, care le uşurează diseminarea cu ajutorul vântului; **~ zaur (~ saur)** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă zburătoare din mezozoic, cu membrele anterioare transformate în aripi membranoase.

PTIAL-, v. **PTIALO-.** #2 **~ agog** (v. -agog), adj., care activează salivaţia.

PTIALO- "salivă, salivaţie". #1 gr. *ptyalon* "spută, salivă" > fr. *ptyalo-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *ptialo-* > rom. *ptialo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., chist salivar; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul salivar; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere excesivă de salivă.

PTICHO-, v. **PTICO-.**

PTICO- (PTICHO-) "pliat, cutat". #1 gr. *ptyx, (-ykhos)* "cută, pliu" > fr. *ptycho-,* engl. *id.* > rom. *ptico-, pticho-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe cutate; **~ fil (ptichofil)** (v. -fil_2), adj., cu frunze pliate; **~ nomiu (ptichonomiu)** (v. -nomiu), s.n., cavitate cutată produsă prin roaderea de către larvele unor insecte a parenchimului; **~ riz** (v. -riz), adj., cu rădăcină cutată.

-PTIL "pană, puf, cil". #1 gr. *ptilon* "pană, puf" > fr. *-ptile,* engl. *id.*, germ. *-ptil* > rom. *-ptil.*

PTILO- "puf, pene, păr". #1 gr. *ptilon* "pană, puf" > fr. *ptilo-*, engl. *id.* > rom. *ptilo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze pufoase; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., zeolit cristalizat în sistemul rombic, în cristale albe aciculare, prezentând clivaj după doi pinacoizi; **~ pod** (v. -pod), adj. (despre păsări) cu picioare pufoase; **~ pter** (v. -pter), adj., cu aripi pufoase; **~ stil** (v. -stil), adj. (despre plante) cu stilul pufos.

-PTILOZĂ "păr, pilozitate". #1 gr. *ptilosis* "năpârlire" > fr. *-ptilose,* germ. *id.* > rom. *-ptiloză.*

PTIO- "protoplasmă". #1 gr. *ptyo, (-ein)* "a saliva" > fr. *ptyo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *plio-.* #2 **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., masă protoplasmatică afectată de necroză locală.

-PTIZĂ "scuipat, expectoraţie". #1 gr. *ptysis* "spută, scuipat" > fr. *-ptyse,* germ. *id.* > rom. *-ptiză.*

-PTIZIE "spută, expectoraţie". #1 gr. *ptysis* "scuipat" > fr. *-ptysie* > rom. *-ptizie.*

-PTOZĂ "cădere, alunecare, deplasare". #1 gr. *ptosis* "cădere" > fr. *-ptose,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-ptoză.*

PUBIO- "pubis, corp pubian". #1 L *pubes, (-is)* "pubis" > fr. *pubio-,* engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *pubio-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie

obstetricală de secţionare a corpului pubian.

PUERI- "copil". #1 L *puer, (-eris)* "copil, urmaş" > fr. *puéri-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pueri-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a medicinii care studiază metodele cele mai adecvate pentru creşterea normală şi pentru ocrotirea copiilor.

PULP-, v. **PULPO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare totală a ţesuturilor pulpare ale unui dinte.

PULPO- "pulpă dentară". #1 L *pulpa* "pulpă" > fr. *pulpo-,* engl. *id.* > rom. *pulpo-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., extirpare parţială a pulpei dentare.

PULSO- "puls, pulsaţie, propulsie". #1 L *pulsus* "împingere, presiune" > fr. *pulso-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pulso-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează pulsul; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. instrument medical pentru măsurarea pulsului.

PULVINI- "pulvină, perniţă". #1 L *pulvinus* "perniţă" > fr. *pulvini-,* engl. *id.* > rom. *pulvini-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre frunze) prevăzut cu pulvină; **~ form** (v. -form), adj., în formă de pulvină.

PUNCTI- "punct, pată, gropiţă". #1 L *punctum* "punct, găurice" > fr. *puncti-,* engl. *id.* > rom. *puncti-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre organe vegetale) prevăzut cu puncte, pete sau gropiţe; **~ form** (v. -form), adj., în formă de punct sau de pată.

PUPI- "nimfă, pupă, crisalidă". #1 L *pupa* "păpuşă" > fr. *pupi-,* engl. *id.* > rom. *pupi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă pupe; **~ form** (v. -form), adj., în formă de pupă; **~ par** (v. -par), adj., (despre insecte diptere) care generează nimfe; **~ vor** (v. -vor), adj., care devorează nimfele şi larvele insectelor.

PUPILO- "pupilă, pupilar". #1 L *pupilla* "pupila ochiului" > fr. *pupillo-,* engl. *id.* > rom. *pupilo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea diametrului pupilar; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat în pupiloscopie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., măsurare a refracţiei ochiului prin interpretarea optică a unei umbre care apare în câmpul pupilar; **~ tonie** (v. -tonie), s.f., perturbare a motilităţii pupilare.

RABDO- "nuia, baghetă". #1 gr. *rhabdos* "băţ, vergea" > fr. *rabdo-,* engl. *rhabdo-*, germ. *id.*, it. *rabdo-* > rom. *rabdo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe alungite în formă de nuia; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., moluscă cefalopodă fosilă din triasicul superior, cu cochilie derulată şi dreaptă şi cu coaste transversale oblice; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă în bandă; **~ ide** (v. -id), s.n.pl., corpusculi filiformi sau aciculari din celulele epidermice; **~ lite** (v. -lit_1), s.n.pl., organisme vegetale unicelulare fosile şi pelagice din

grupul flagelatelor, în formă de bastonaşe; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., agregat sferic de rabdolite din mâlurile calcaroase marine; **~ zomi** (v. -zom), s.m.pl., ramuri care alcătuiesc o colonie de graptoliţi.

RACEMI- "ciorchine, racem vegetal". #1 L *racemus* "ciorchine" > fr. *racémi-,* engl. *id.* > rom. *racemi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă raceme; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori dispuse în ciorchini; **~ form** (v. -form), adj. (despre inflorescenţe) în formă de ciorchine.

RADI-, v. **RADIO-.** #2 **~ estezie** (v. -estezie), s.f., facultate de a percepe radiaţiile electromagnetice; *sin.* radioestezie.

RADIATI- "în formă de raze". #1 L *radiatus* "care radiază" > fr. *radiati-,* engl. *id.* > rom. *radiati-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori răspândite în formă de raze; **~ form** (v. -form), adj. (despre capitule) cu flori tubuloase la mijloc şi ligulate pe margini.

RADICI- "rădăcină". #1 L *radix, (-icis)* "rădăcină" > fr. *radici-*, engl. *id.* > rom. *radici-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte sau care trăieşte pe rădăcini; **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă rădăcini; **~ flor** (v. **-**flor), adj., la care florile sunt generate de baza tulpinii; **~ form** (v. -form), adj., în formă de rădăcină; **~ vor** (v. -vor), adj., care roade sau care se hrăneşte cu rădăcini.

RADICO- "rădăcină". #1 L *radix, (-icis)* "rădăcină" > fr. *radico-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *radiko-* > rom. *radico-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei rădăcini a măduvei spinării.

RADICUL-, v. **RADICULO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere continuă datorată unei inflamaţii a rădăcinilor nervilor cranieni sau rahidieni.

RADICULO- "rădăcină". #1 L *radicula* "rădăciniţă" > fr. *radiculo-,* engl. *id.* > rom. *radiculo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a rădăcinilor rahidiene, realizată cu ajutorul unei substanţe de contrast.

RADIO- "rază, radiaţie, energie radiantă". #1 L *radius* "rază" > fr. *radio-,* it. *id.,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *radio-.* #2 **~ altimetru** (v. alti-, v. -metru_1), s.n., instrument de radiolocaţie instalat la bordul unui avion, cu ajutorul căruia se determină altitudinea acestuia faţă de sol; **~ astronomie** (v. astro-, v. -nomie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul corpurilor şi fenomenelor din spaţiul cosmic, prin recepţionarea şi interpretarea undelor electromagnetice provenite din univers; **~ autografie** (v. auto-, v. -grafie), s.f. **1.** Metodă roentgenologică de verificare a prezenţei substanţelor radioactive în glandele hormonale ale vieţuitoarelor. **2.** Imagine obţinută pe o peliculă radiografică după injectarea şi localizarea selectivă într-un organ sau ţesut a unui izotop radioactiv; **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul biologic al interacţiunilor dintre

energia radiantă şi materia vie; ~ **biotic** (v. -biotic), adj., relativ la efectele biologice ale radiaţiilor; ~ **cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., metodă pentru studiul activităţii cardiace cu ajutorul substanţelor radioactive; ~ **chimografie** (v. chimo_1-, v. -grafie), s.f., înregistrare a mişcărilor organelor interne pe un film radiografic; ~ **cinematografie** (v. cinemato-, v. -grafie), s.f., metodă de diagnostic constând în înregistrarea pe peliculă cinematografică a imaginii radiografice a unui organ intern în activitate; *sin.* cinefluorografie; ~ **cristalografie** (v. cristalo-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază structura internă a substanţelor cristalizate, cu ajutorul radiaţiilor; ~ **cronologie** (v. crono-, v. -logie_1), s.f., determinare a vârstei unei roci cu ajutorul unui element radioactiv; ~ **cronometru** (v. crono-, v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea calităţii mijlocii a unui fascicul de radiaţie eterogenă; ~ **ecologie** (v. eco_1-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază efectele radiaţiilor naturale asupra asociaţiilor vegetale; ~ **estezie** (v. -estezie), s.f., radioestezie*; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de efectele dăunătoare ale radiaţiilor ionizante; ~ **fon** (v. -fon), s.n., instalaţie de comunicare prin radiofonie; ~ **fonie** (v. -fonie_1), s.f. **1.** S.f. Disciplină care studiază sistemul de transmitere şi de recepţie a mesajelor prin unde electromagnetice. **2.** S.f. Sistem special de transmisiune a mesajelor sonore, utilizându-se proprietăţile undelor electromagnetice; ~ **fonograf** (v. fono_1-, v. -graf), s.n., aparat de radio prevăzut cu ionograf; ~ **fotografie** (v. foto-, v. -grafie) s.f., realizare pe un clişeu fotografic a imaginii radiologice, cu ajutorul razelor X; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care emite raze X; ~ **geologie** (v. geo-, v. -logie_1), s.f., ramură a geologiei care utilizează tehnica radioactivităţii; ~ **goniograf** (v. gonio-, v. -graf), s.n., radiogoniometru înregistrator; ~ **goniometrie** (v. gonio-, v. -metrie_1), s.n., procedeu special de determinare a unui radioemiţător, pe baza undelor electromagnetice; ~ **goniometru** (v. gonio-, v. -metru_1), s.n., instalaţie de radiorecepţie, utilizată în radiogoniometrie, pentru determinarea direcţiei din care vine o emisiune; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., ansamblu de procedee utilizate pentru realizarea unor fotografii ale interiorului corpului omenesc cu ajutorul razelor X sau al radiaţiilor gamma; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Comunicare transmisă prin radio. **2.** Fotografie obţinută cu ajutorul razelor X; ~ **heliograf** (v. helio-, v. -graf) s.n., instalaţie tehnică pentru înregistrarea unor imagini ale activităţii solare; ~ **histografie** (v. histo-, v. -grafie), s.f., metodă de studiere a distribuţiei topografice a unui radioizotop la nivelul celulei; ~ **izotop** (v. izo-, v. -top), s.m., izotop radioactiv; ~ **liză** (v. -liză), s.f., fenomen de

transformare chimică, realizată în urma acţiunii unor radiaţii izolante; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină medicală care se ocupă cu examinarea corpului uman cu ajutorul razelor X şi cu utilizarea acestora în diagnosticarea şi tratarea unor boli. **2.** Studiu al radiaţiilor şi al aplicaţiilor lor; ~ **manometrie** (v. mano-, v. -metrie_1), s.f., procedeu de diagnosticare constând în utilizarea radiologiei la măsurarea presiunii din interiorul unor organe anatomice; ~ **manometru** (v. mano-, v. -metru_1), s.n., aparat medical utilizat în radiomanometrie; ~ **metalografie** (v. metalo-, v. -grafie), s.f., parte a metalografiei care se ocupă cu studiul structurii metalelor cu ajutorul razelor X; ~ **meteorograf** (v. meteoro-, v. -graf), s.n., aparat înregistrator al datelor atmosferice la diferite înălţimi cu ajutorul unei radiosonde; ~ **meteorologie** (v. meteoro-, v. -logie_1), s.f., utilizare a mijloacelor radio în vederea stabilirii prognozei meteorologice; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., tehnică de măsurare a fluxurilor de radiaţii; ~ **metru** (v. -metru_1) s.n. **1.** Aparat utilizat pentru măsurarea presiunii exercitate de o radiaţie sonoră. **2.** Instrument cu ajutorul căruia se pune în evidenţă efectul radiometric; ~ **micrometru** (v. micro-, v. -metru_1), s.n., instrument întrebuinţat la măsurarea fluxurilor slabe de energie radiantă; ~ **mimetic** (v. -mimetic), adj. (despre substanţe) cu acţiune asemănătoare radiaţiilor ionizante; ~ **necroză** (v. -necroză), s.f., modificare a unui ţesut produsă de radiaţii ionizante; ~ **patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., studiu al efectelor patologice produse de radiaţiile penetrante; ~ **pelvigrafie** (v. pelvi-, v. -grafie), s.f., folosire a mijloacelor radiografice pentru măsurarea diametrului pelvian; ~ **pelvimetrie** (v. pelvi-, v. -metrie_1), s.f., aplicare a radiografiei la măsurarea diametrelor bazinului obstetrical; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare vizuală a imaginii pe care o formează pe un ecran fluorescent un corp opac, străbătut de razele X; ~ **stereografie** (v. stereo-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică cu ajutorul căreia imaginea radiografică apare tridimensională; ~ **stereoscopie** (v. stereo-, v. -scopie), s.f., tip de radioscopie care realizează o impresie de relief prin folosirea a două surse de radiaţie; ~ **telefonie** (v. tele-, v. -fonie_1), s.f., sistem de comunicaţie radiofonică în ambele sensuri între două posturi înzestrate fiecare cu aparate de emisie şi recepţie; ~ **telegrafie** (v. tele-, v. -grafie), s.f., comunicaţie telegrafică prin unde electromagnetice; ~ **telegramă** (v. tele-, v. -gramă), s.f., telegramă transmisă prin radio; ~ **telemetrie** (v. tele-, v. -metrie_1), s.f., determinare a distanţei dintre un obiect şi un reper dat, folosind undele electromagnetice; ~ **telemetru** (v. tele-, v. -metru_1), s.n., aparat utilizat

în radiotelemetrie; **~ telescop** (v. tele-, v. -scop), s.n., instrument astronomic folosit la recepţionarea, măsurarea şi studierea radioundelor emise de corpurile cereşti; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a radiaţiilor ionizante în scop terapeutic; **~ tom** (v. -tom), s.n., tomograf*.

RADULI- "radulă, lamă cu dinţişori". #1 L *radula* "raşpel, pilă" > fr. *raduli-,* engl. *id.* > rom. *raduli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre moluşte) înzestrat cu radulă; **~ form** (v. -form), adj., în formă de pilă sau răzuitoare.

-RAFIE "sutură, cusătură". #1 gr. *rhaphe* "cusătură" > fr. *-rrafie, -rrhaphie,* engl. *-rhaphy,* germ. *-rrhaphie,* it. *-rrafia* > rom. *-rafie.*

-RAGIE "scurgere, erupţie". #1 gr. *rhage* "erupţie, ţâşnire" > fr. *-rragie, -rrhagie,* germ. *-rrhagie,* it. *-ragia* > rom. *-ragie.*

RAHI- "şira spinării, rahis, rahidian, costat". #1 gr. *rhakhis* "şira spinării" > fr. *rachi-*, it. *id.,* engl. *id.*, germ. *rhachi-* > rom. *rahi-*. #2 **~ agră** (v. -agră) s.f., gută a coloanei vertebrale; **~ algie** (v. -algie), s.f., durere localizată de-a lungul coloanei vertebrale; **~ centeză** (v. -centeză) s.f., puncţie rahidiană cu rol terapeutic sau anestezic; **~ liză** (v. -liză), s.f., metodă de tratament a devierilor de coloană vertebrală cu ajutorul tracţiunii şi presiunii; **~ pag** (v. -pag), s.m., făt teratologic format din doi gemeni uniţi spate în spate printr-o porţiune a coloanei vertebrale; **~ pter** (v. -pter), adj., cu foliole costate; **~ schizalgie** (v. schiz-, v. schizo-, v. -algie), s.f., durere localizată la nivelul unei malformaţii congenitale a coloanei vertebrale; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în rahitomie; *sin.* rahiotom; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de secţionare a coloanei vertebrale fetale şi extragere fragmentară ulterioară; *sin.* rahiotomie; **~ trih** (v. -trih), adj., cu coaste păroase.

-RAHIE "coloană vertebrală". #1 gr. *-rhakhis* "şira spinării" > fr. *-rrhachie, -rachie,* germ. *-rrachie,* it. *-rachia,* engl. *-rhachie* > rom. *-rahie.*

RAHIO- "şira spinării, coloană vertebrală". #1 gr. *rhakhis* "şira spinării" > fr. *rachio-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *rhachio-* > rom. *rahio-*. #2 **~ campsie** (v. -campsie), s.f., curbare a coloanei vertebrale; **~ patie** (v. -patie) s.f., nume generic pentru afecţiunile coloanei vertebrale; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a coloanei vertebrale; **~ tom** (v. -tom), s.n., rahitom*; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare a coloanei vertebrale finale.

RAMENTI- "rament, scuamă uscată". #1 L *ramentum* "creangă uscată, vreasc" > engl. *ramenti-* > rom. *ramenti-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre frunzele de ferigă) care poartă ramenţi.

RAMFO- "cioc, curbat". #1 gr. *rhamphos* "plisc, cioc" > fr. *rhampho-,* engl. *id.* > rom. *ramfo-*. #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de cioc de pasăre; **~ rinc**

(v. -rinc), s.m., reptilă zburătoare fosilă din jurasic, cu ciocul lung şi cu dinţi ascuţiţi şi conici; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., înveliş cornos al ciocului păsărilor.

RAMI- "ramură, ramificaţie". #1 L *ramus* "ramură" > fr. *rami-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *rami-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care trăieşte pe ramuri; **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă ramuri; **~ flor** (v. -flor), adj., care are flori pe ramurile principale; **~ form** (v. -form), adj., de forma unor ramuri; **~ par** (v. -par), adj., care generează ramuri.

RAMULI- "ramură mică". #1 L *ramulus* "ramurică" > fr. *ramuli-,* engl. *id.* > rom. *ramuli-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă ramuri mici; **~ form** (v. -form), adj., în formă de rămurică.

RANI- "broască". #1 L *rana* "broască" > it. *rani-*, engl. *id.* > rom. *rani-.* #2 **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a acvaculturii care se ocupă cu creşterea broaştelor; **~ form** (v. -form), adj., în formă de broască; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu broaşte.

RAPI- "nap, gulie". #1 L *rapum* "nap, gulie" > fr. *rapi-* > rom. *rapi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma rădăcinii scurte şi pivotante de nap sau gulie.

RAPTO- "cusut, suturat". #1 gr. *rhaptos* "cusut" > fr. *rhapto-* > rom. *rapto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe suturate.

RARI- "puţin, rar". #1 L *rarus* "rar" > fr. *rari-,* engl. *id.* > rom. *rari-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu puţine flori.

RECT-, v. **RECTO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere a anusului.

RECTI- "drept, erect". #1 L *rectus* "drept" > fr. *recti-,* engl. *id.*, germ. *rekti-* > rom. *recti-.* #2 **~ caul** (v. caul), adj., cu tulpina dreaptă; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori drepte; **~ corn** (v. -corn), adj. (despre insecte) cu antenele drepte; **~ rostru** (v. -rostru), adj., (despre păsări) care are ciocul drept.

RECTO- "drept, rect, rectal". #1 L *rectum* "drept, rectiliniu" > fr. *recto-,* engl. *id.*, germ. *rekto-* > rom. *recto-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a rectului; **~ cliză** (v. -cliză_2), s.f., spălătură rectală; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea lungimii ţesăturilor; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a rectului în poziţie normală; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie rectală; **~ scop** (v. -scop), s.n., endoscop special pentru examinarea cavităţii rectale; *sin.* colonoscop; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a rectului cu ajutorul rectoscopului; *sin.* colonoscopie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a stricturii rectale.

-REE "scurgere, secreţie". #1 gr. *rhoia* "flux, curgere" > fr. *-rrhée, -rhée,* it. *-rrea,* germ. *-rrhöe, -rrhoe* > rom. *-ree.*

REFLECTO- "luciu, reflexie". #1 L *reflectus* "întors înapoi" > fr. *reflecto-,*

engl. *id.,* germ. *reflekto-* > rom. *reflecto-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de reproducere a documentelor prin contact cu lumină reflectată; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea calităţii luciului suprafeţei corpurilor.

REFLEXO- "act reflex". #1 L *reflexus* "întors înapoi, reflectat" > fr. *réflexo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *reflexo-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce reflexe; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a actelor reflexe; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul reflexelor; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metodă terapeutică prin care se urmăreşte vindecarea unor boli prin folosirea anumitor reflexe.

REFRACTO- "refracţie". #1 L *refractus* "frânt, spart" > fr. *réfracto-,* engl. *id.,* germ. *refrakto-* > rom. *refracto-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care studiază ansamblul de metode şi procedee folosite pentru determinarea indicilor de refracţie ai substanţelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument optic de măsurare a indicilor de refracţie ai substanţelor.

REGMA- "falie, fractură". #1 gr. *rhegma* "ruptură, fractură" > fr. *regma-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *regma-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct uscat şi dehiscent; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces geologic de formare a sistemelor de fracturi şi diaclaze.

REGO- "pătură, strat". #1 gr. *rhegos* "covor, cuvertură" > fr. *rhégo-,* engl. *id.* > rom. *rego-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., pătură de roci alterate şi dezagregate, aflate deasupra rocii de bază.

REMI- "vâslă, opacină". #1 L *remus* "vâslă" > fr. *rémi-*, engl. *id.* > rom. *remi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de vâslă; **~ ped** (v. -ped_2), adj. (despre crustacee) cu picioarele turtite, adaptate pentru înot.

RENI- "rinichi". #1 L *ren, renis* "rinichi" > fr. *réni-,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *reni-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., care are flori cu vârful rotunjit şi cu baza lată şi cordată; **~ form** (v. -form), adj., în formă de rinichi.

REO- "scurgere, curent, circulaţie". #1 gr. *rheo-, (-ein)* "a curge" > fr. *rhéo-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *reo-* > rom. *reo-.* #2 **~ angiografie** (v. angio-, v. -grafie), s.f., metodă de explorare a arterelor periferice, bazată pe înregistrarea variaţiilor conductibilităţii electrice; **~ bază** (v. -bază), s.f., intensitate minimă a unui curent galvanic, capabil să producă excitaţia unui ţesut viu; **~ bionte** (v. -biont) s.n.pl., organisme care trăiesc în torenţi şi pâraie; **~ cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., urmărire a variaţiilor de conductibilitate a unui curent alternativ în timpul revoluţiei cardiace; **~ cren** (v. -cren), adj. (despre izvoare) care formează pâraie repezi; **~ fili** (v. -fil_1), adj., s.m.pl. **1.** Adj. (Despre organisme) Care preferă apele

curgătoare. **2.** S.m.pl. Peşti care depun icrele în curentul apelor; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în apele repezi din munţi; **~ fob** (v. -fob), adj. (despre plante) care evită apele repezi de munte; **~ foreză** (v. -foreză), s.f., fenomen reologic de antrenare spontană a particulelor în suspensie spre mijlocul conductei, la curgerea unui fluid; **~ glif (~ glifă)** (v. -glif), s.n., urmă pe faţa inferioară a straturilor de gresii, care reprezintă mulajul unor scurgeri de nămol pe fundul bazinului de sedimentare; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument utilizat pentru înregistrarea unei curbe de curent sau de tensiune; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., explorare a modului în care se face circulaţia sângelui în anumite organe sau regiuni ale corpului pe baza variaţiilor electrice ale acestora; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., curbă care reprezintă variaţiile electrice ale anumitor organe; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază curgerea lentă a materiei şi deformarea în timp a corpurilor solide sub acţiunea forţelor aplicate asupra lor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., tehnică a măsurării mărimilor care caracterizează un material cu proprietăţi reologice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea proprietăţilor reologice ale materialelor; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., transformare a diferitelor forme de animale sau de plante sub influenţa apelor curgătoare repezi; **~ nom** (v. -nom_1), adj. (despre legăturile sistemelor de puncte materiale) care variază în timp, însă după o lege independentă de forţele care acţionează în cadrul sistemelor de puncte; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fenomen prezentat de unele soluţii coloidale care, prin curgere lentă sau printr-o agitare slabă, îşi măresc vâscozitatea şi rezistenţa la deformare; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se constată prezenţa unui curent electric; **~ stat** (v. -stat), s.n., aparat folosit la reglarea intensităţii curentului electric din circuite; **~ tactic** (v. -tactic), adj. (despre organisme) care se deplasează spre curenţii de apă; *sin.* reotropic; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., curbare a organelor vegetale acvatice în sensul curentului de apă în care acestea trăiesc; *sin.* reotropism; **~ tropic** (v. -tropic), adj., reotactic*; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre o vieţuitoare) care trăieşte în apele cu curenţi slabi.

REPTILI- "reptile, şerpi". #1 L *reptilis* "târâtor" > fr. *reptili-,* engl. *id.* > rom. *reptili-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de reptilă; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu şerpi.

RESPIRO- "respiraţie". #1 L *respiro, (-are)* "a răsufla" > fr. *respiro-,* engl. *id.* > rom. *respiro-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea cantităţii de oxigen absorbite de plante sau animale.

RESTI- "funie, cordon". #1 L *restis* "funie, coardă" > fr. *resti-,* engl. *id.*, it. *id.*

> rom. *resti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., s.n. **1.** Adj. În formă de coardă sau de funie. **2.** S.n. Partea superioară a cordoanelor posterioare ale măduvei, formând pedunculii inferiori ai cerebelului.

RETI- "reţea, reticul". #1 L *rete, retis* "plasă, reţea" > fr. *réti-,* engl. *id.* > rom. *reti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre vase, nervaţii etc.) în formă de reţea.

RETICULO- "plasă, reticul, reticular". #1 L *reticulum* "plasă mică" > fr. *réticulo-,* engl. *id.*, germ. *retikulo- >* rom. *reticulo-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., globulă roşie granuloasă care prezintă o reţea filamentoasă; **~ citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., diminuare a numărului de reticulocite din sânge; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a sistemului reticulohistiocitar; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., parte alveolară a citoplasmei, cu funcţii de nutriţie; **~ tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă afinitate pentru sistemul reticuloendotelial.

REUMATO- "reumatism, reumatic". #1 gr. *rheuma, (-atos)* "curgere, curent" > germ. *rheumato-*, engl. *id.*, it. *reumato- >* rom. *reumato-.* #2 **~ id** (v. -id), s.n., localizare articulară multiplă, ca urmare a unor boli infecţioase acute; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul afecţiunilor reumatice.

REVERBERO- "reverberaţie". #1 L *reverbero, (-are)* "a respinge" > fr. *réverbéro-,* engl. *id.* > rom. *reverbero-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n. aparat pentru măsurarea timpului de reverberaţie.

-REXĂ "fragmentare, fisurare". #1 gr. *rhexis* "ruptură" > fr. *-rhexis,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-rexă.*

REXI- "rupere, eroziune, dezagregare". #1 gr. *rhexis* "rupere, fractură" > fr. *rhexi-,* engl. *id.* > rom. *rexi-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre organe vegetale) format prin rupere sau dezagregare; *sin.* rexigenetic; **~ genetic** (v. -genetic), adj., rexigen*; **~ liză** (v. -liză), s.f., formarea unor cavităţi, canale sau orificii prin ruperea şi dizolvarea celulelor.

-REXIE "rupere, fisurare, fragmentare". #1 gr. *rhexis* "ruptură, fractură" > fr. *-rexie, -rrhexie,* germ. *-rrhexis* > rom. *-rexie.*

REXO- "rupere". #1 gr. *rhexis* "fractură, ruptură" > fr. *rhéxo-,* engl. *id.* > rom. *rexo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct care, prin rupere, îşi împrăştie seminţele la maturitate.

-REZĂ "oprire, stagnare". #1 gr. *rhesis* "oprire" > fr. *-rhése >* rom. *-reză.*

RIACO- "torent, curgător". #1 gr. *rhyax, (-akos)* "şuvoi, torent" > fr. *rhyaco-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *riaco-*. #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte în torenţii apelor de munte; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în apele

torenţiale.

RIBO- "granular, sferic". #1 gr. *ribos* "boabă, grăunte" > fr. *ribo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ribo-.* #2 **~ zom** (v. -zom), s.m., organit celular granular din citoplasmă, având un rol important în biosinteza proteinelor, în transmiterea caracterelor ereditare etc.

RIGIDI- "rigid, ţeapăn". #1 L *rigidus* "ţeapăn" > fr. *rigidi-* > rom. *rigidi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori rigide; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea rigidităţii dielectrice.

RIMI- "fantă, despicătură". #1 L *rima* "crăpătură, spărtură" > fr. *rimi-*, engl. *id.* > rom. *rimi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de despicătură.

-RIN "nas, nară". #1 gr. *rhis, (-inos)* "nas" > fr. *-rhine*, engl. *id.* > rom. *-rin.*

RIN-, v. **RINO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere de nas; **~ encefal** (v. -encefal), s.n., parte mediană a creierului care cuprinde formaţiile anatomice olfactive.

-RINC "cioc, plisc". #1 gr. *rhynkhos* "cioc, bot" > fr. *-rhynque, -rynque >* rom. *-rinc.*

RINCO- "cioc, plisc; rostrat". #1 gr. *rhynkhos* "bot, cioc" >fr. *ryncho-, rhyncho-*, engl. *rhyncho-* > rom. *rinco-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe rostrate; **~ cefali** (v. -cefal), s.m.pl., ordin de reptile mezozoice care se caracterizează prin existenţa coardei dorsale, fiind reprezentate azi numai de hateria, fosilă vie; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze rostrate; **~ for** (v. -for), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Prevăzut cu o prelungire în formă de cioc. **2.** S.n.pl. Familie de insecte coleoptere, al căror cap este înzestrat cu o proeminenţă lungă; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., cioc fosil de pasăre; **~ lof** (v. -lof), adj. (despre păsări) cu ciocul acoperit de pene; **~ sperm** (v. -sperm) adj., cu seminţe rostrate.

RINGENTI- "căscat, larg deschis". #1 L *ringens, (-ntis)* "căscat" > fr. *ringenti-*, engl. *id.* > rom. *ringenti-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori căscate.

-RINIE "nas, nară, trompă". #1 gr. *rhis, rhinos* "nas" > fr. *-rhinie,* germ. *id.*, it. *-rinia >* rom. *-rinie.*

RINO- "nas, trompă". #1 gr. *rhis, rhinos* "nas" > fr. *rhino-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *rino- >* rom. *rino-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., făt teratologic la care nasul are forma unei trompe şi este situat spre frunte; **~ cer** (v. -cer_1), s.m., mamifer pahiderm, erbivor şi imparicopitat, cu capul masiv şi având pe nas unul sau două coarne; **~ dacriolit** (v. dacrio-, v. -lit_1), s.n., calcul lacrimal pe conductul lacrimonazal; **~ faringolit** (v. faringo-, v. -lit_1), s.n., concreţiune calcaroasă în faringe; **~ fimă** (v. -fimă), s.f. **1.** Hipertrofie a

părţii inferioare a nasului. **2.** Afecţiune a pielii localizată pe nas, ca urmare a agravării acneei rozacee; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., perturbare a vocii, ca urmare a schimbării rezonanţei cavităţilor nazale; *sin.* rinolalie; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care îşi are originea în nas; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., tratament medical al afecţiunilor nazale; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., rinofonie*; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune calcaroasă în fosele nazale; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază stările patologice ale nasului; **~ manometrie** (v. mano-, v. -metrie_1), s.f., metodă de determinare a capacităţii respiratorii nazale, cu ajutorul unui manometru instalat în nas; **~ patie** (v. -patie), s.f., boală a componentelor care delimitează cavităţile nazale; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., intervenţie chirurgicală de refacere a unui nas distrus sau diform; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., operaţie de suturare a nasului; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie nazală; **~ ree** (v. -ree) s.f., scurgere de mucozităţi nazale; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., atrofiere a mucoasei pituitare; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument medical utilizat la examinarea foselor nazale; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., epidermă a ciocului de pasăre; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei fose nazale.

RIO- "scurgere, fluiditate, fluid". #1 gr. *rhyo, (-ein)* "a curge" > fr. *rhyo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *rio-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă magmatică efusivă; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., proces de formare a texturii fluidale care apare la unele roci magmatice.

RIPI-_1 "râpă, mal". #1 L *ripa* "mal" > fr. *ripi-,* engl. *id.* > rom. *ripi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte sau care trăieşte pe malul apelor curgătoare.

RIPI-_2 "evantai". #1 gr. *rhipis* "evantai" > fr. *rhipi-,* engl. *id.* > rom. *ripi-.* #2 **~ ptere** (v. -pter), adj., s.n.pl. (insecte) cu aripile în formă de evantai.

RIPIDO- "evantai". #1 gr. *rhipis, rhipidos* "evantai" > fr. *rhipido-,* engl. *id.* > rom. *ripido-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., clorit solzos; **~ stih** (v. -stih), adj. (despre peşti) cu aripioare în formă de evantai.

RITIDO- "zbârcitură, încreţit". #1 gr. *rhytis, (-idos)* "cută, rid" > fr. *rhytido-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *ritido-* > rom. *ritido-* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze încreţite; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe zbârcite.

-RITMIE "cadenţă, ritm, ritmicitate". #1 gr. *rhythmos* "ritm, cadenţă" > fr. *-rythmie,* germ. *-rhythmie,* it. *-ritmia* > rom. *-ritmie.*

RITMO- "ritm, ritmicitate". #1 gr. *rhythmos* "cadenţă, ritm" > fr. *rhythmo-,* engl. *id.* > rom. *ritmo-*. #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., metodă de reprezentare grafică a raportului dintre etapele de sedimentare a depozitelor grosiere (oscilaţii negative ale nivelului mării) şi a depozitelor fine (oscilaţii pozitive) din cadrul unor cicluri de sedimente; **~ terapie** (v. -

terapie), s.f., procedeu terapeutic fiziologic şi psihic, bazat pe principiul desfăşurării ritmice a proceselor vitale fundamentale.

RITRO- "pârâu, torent". #1 gr. *rhitron* "care curge" > fr. *rhitro-* > rom. *ritro-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., parte a limnologiei care se ocupă cu studiul organismelor din pâraie şi torenţi.

RIVI- "râu, apă curgătoare". #1 L *rivus* "râu, apă curgătoare" > fr. *rivi-,* engl. *id.* > rom. *rivi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe malul apelor.

-RIZ "cu rădăcină, cu rădăciniţă". #1 gr. *rhiza* "rădăcină" > fr. *-rhize* > rom. *-riz*.

RIZ-, v. **RIZO-.** #2 **~ artroză** (v. -artroză), s.f., afecţiune articulară localizată la rădăcina unui deget sau a unui membru; **~ autoic** (v. aut-, v. auto-, v. -oic), adj. (despre biofite) cu organe de reproducere mascule şi femele pe aceeaşi plantă.

-RIZĂ_1 "rădăcină, radiculă". #1 gr. *rhiza* "rădăcină" > fr. *-rrhize, -rhize*, germ. *-rrhize* > rom. *-riză.*

-RIZĂ_2 "cută, fald". #1 gr. *rhysos* "cutat, încreţit" > fr. *-rrhyse,* germ. *id.* > rom. *-riză.*

-RIZIE "rădăcină, rădăciniţă". #1 gr. *rhiza* "rădăcină" > fr. *-rhizie,* germ. *id.* > rom. *-rizie.*

RIZIO- "rădăcină, radicular". #1 gr. *rhizion* "rădăciniţă" > fr. *rhizio-*, engl. *id.* > rom. *rizio-.* #2 **~ fiză** (v. -fiză), s.f., expansiune radiculară filiformă.

RIZO- "rădăcină, rădăciniţă, radicular". #1 gr. *rhiza* "rădăcină" > fr. *rhizo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *rizo-* > rom. *rizo-.* #2 **~ bii** (v. -bie), s.f.pl., microorganisme care produc nodozităţile de pe rădăcinile unor plante; **~ blast** (v. -blast), s.n., embrion care emite rădăcini; **~ carp** (v. -carp), s.n., sporange dispus pe formaţiuni în formă de rădăcină; **~ cefal** (v. -cefal), adj., cu rădăcina în formă de cap; **~ cist** (v. -cist), s.n., conţinut celular retras în perioada de secetă în partea umflată a rizoizilor; **~ colezie (~ colesie)** (v. -colezie), s.f., concreştere prin rădăcinile lor a două plante aparţinând aceleiaşi specii; **~ corm** (v. -corm), s.m., rizom cărnos; **~ ctonie** (v. -ctonie), s.f., ciupercă parazită care distruge rădăcinile diferitelor plante; **~ dermă** (v. -dermă), s.f., strat celular extern al rădăcinii, din care iau naştere perii absorbanţi; **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu rădăcini; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte pe rădăcini; **~ filă** (v. -fil_2), s.f. **1.** S.f.pl. Frunze transformate în organe radiciforme, cu funcţii de absorbţie. **2.** S.f. Pigment compus, caracteristic pentru alge; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante rădăcinoase; **~ fiză** (v. -fiză), s.f., apendice radicular,

prezent la plantele nimfeacee; ~ **for** (v. -for), adj., care poartă rădăcini; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., s.n. **1.** Adj., s.n. (Ţesut) care generează rădăcinile şi rizoizii. **2.** S.n. Plantă care produce numai rădăcini şi flori. **3.** S.n. Baza dilatată a frondei algelor. **4.** S.n. Parazit al rădăcinilor; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces morfogenetic de formare şi dezvoltare a sistemului radicular al plantelor; ~ **genic** (v. -genic), adj. **1.** Care produce rădăcini. **2.** Care stimulează formarea de noi rădăcini; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a rădăcinilor; ~ **id** (v. -id), s.m., organ filamentos de fixare şi de absorbţie la plantele inferioare saprofite; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., rădăcină fosilizată; ~ **litofite** (v. lito-, v. -fit), s.f.pl., plante cu rădăcinile înfipte în crăpăturile stâncilor; ~ **manie** (v. -manie), s.f., proliferare de rădăcini adventive; ~ **melie** (v. -melie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin scurtimea segmentelor proximale ale membrelor; ~ **morf** (v. -morf), adj., s.n.pl. **1.** Adj. De forma unei rădăcini. **2.** S.n.pl. Structuri filamentoase asemănătoare cu rădăcinile alcătuite dintr-o împletitură de hife, la unele ciuperci superioare; ~ **pode** (v. -pod), s.n.pl., clasă de protozoare unicelulare şi acvatice, care se mişcă cu ajutorul unor prelungiri protoplasmatice, numite pseudopode; ~ **plast** (v. -plast), s.n., filament citoplasmatic care uneşte blefaroplastul cu centrozomul juxtanuclear; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., strat de pământ în care se găsesc rădăcinile plantelor; ~ **sperm** (v. -sperm), adj. (despre plante) cu sporii sau cu seminţele dispuse lângă rădăcină; ~ **taxie** (v. -taxie), s.f., mod de dispunere a rădăcinilor şi a radiculelor; ~ **tom** (v. -tom), s.n., instrument cu care se taie rădăcinile plantelor; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei rădăcini a măduvei spinării.

ROD-, v. **RODO-.** #2 ~ **acant** (v. -acant), adj., cu spini roşii.

RODO- "trandafir, trandafiriu, rozaceu". #1 gr. *rhodon* "trandafir" > fr. *rhodo-,* engl. *id.*, it. *rodo-* > rom. *rodo-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe rozacee; ~ **cit** (v. -cit), s.n., globulă sanguină roşie; ~ **dendron** (v. -dendron), s.m., arbust alpin mediteranean, cu flori mari, roşii sau albe, cu frunze persistente; ~ **ficee** (v. -ficee), s.f.pl., clasă de alge roşii, răspândite în apele tropicale marine; ~ **fil** (v. -fil_2), adj., s.f. **1.** Adj. Cu frunze de culoare roşie. **2.** S.f. Pigment roşu, prezent în plastidele algelor roşii; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., încrengătură a algelor roşii; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a trandafirilor; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., tratat despre speciile de trandafiri; ~ **plast** (v. -plast), s.n., cromatofor al algelor roşii; ~ **sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe rozacee; ~ **spori** (v. -spor), s.m.pl., spori haploizi sau diploizi formaţi pe filamentele carposporagene ale algelor roşii.

ROMBI- "romb, rombic". #1 L tz. *rhombus* "romb" > fr. *rhombi-,* engl. *id.* > rom. *rombi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. în formă de romb.

ROMBO- "romb, rombic". #1 gr. *rhombos* "titirez, sfârlează" > fr. *rhombo-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *rombo-* > rom. *rombo-.* #2 **~ edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu toate feţele în formă de romb; **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj., s.n. (Figură) în formă de romb. **2.** S.n. Muşchi al spatelui, situat sub trapez.

ROPALO- "măciucă, clavat". #1 gr. *rhopalon* "bâtă, măciucă" > fr. *rhopalo-,* engl. *id.* > rom. *ropalo-.* #2 **~ cer** (v. -cer_1), adj. (despre insecte) cu antenele în formă de măciucă.

ROPTO- "absorbţie". #1 gr. *rhaptos* "absorbitiv" > fr. *rhapto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ropto-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea absorbţiei de apă din sol.

ROSTELI- "cioc mic, rostel". #1 L *rostellum* "cioc mic" > fr. *rostelli-,* engl. *id.* > rom. *rosteli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu un cioc mic; **~ form** (v. -form), adj., în formă de rostel.

ROSTRI- "cioc, rostru, rostrat". #1 L *rostrum* "cioc" > fr. *rostri-,* engl. *id.* > rom. *rostri-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu un rostru; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori rostrate; **~ form** (v. -form), adj., în formă de cioc.

-ROSTRU "cioc, rostru". #1 L *rostrum* "cioc, plisc" > fr. *-rostre* > rom. *-rostru.*

ROTI- "roată, circular". #1 L *rota* "roată" > fr. *roti-,* engl. *id.* > rom. *roti-.* #2 **~ fere** (v. -fer), s.n.pl., clasă de viermi inferiori, cu corpul cilindric sau sferic, înconjurat de cili vibratili; **~ form** (v. -form), adj., rotund şi plan, în formă de roată.

ROTULI- "rotulă". #1 L *rotula* "roată mică" > engl. *rotuli-* > rom. *rotuli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., care se aseamănă cu o roată mică.

RUBRI- "roşu". #1 L *ruber* "de culoare roşie" > fr. *rubri-*, engl. *id.* > rom. *rubri-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă de formă rotundă, cu nucleu mare şi cu citoplasmă bazofilă; **~ cit** (v. -cit), s.n., element nucleat al seriei roşii, care dă naştere eritrocitului.

RUGOZI- "asprime, rugozitate". #1 L *rugosus* "încreţit, zbârcit" > fr. *rugosi-* > rom. *rugozi-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea rugozităţii.

RUPI- "stâncă, bolovăniş". #1 L *rupes* "stâncă" > fr. *rupi-,* engl. *id.* > rom. *rupi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe stânci sau pe bolovănişuri.

RUPO- "murdărie". #1 gr. *rhypos* "murdărie" > fr. *rupo-* > rom. *rupo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă obsedantă de murdărie.

RURI- "câmp". #1 L *rus, ruris* "câmpie" > fr. *ruri-,* engl. *id.* > rom. *ruri-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe câmp.

SABULI- "nisip". #1 L *sabulum* "nisip, prundiş" > fr. *sabuli-,* engl. *id.* > rom. *sabuli-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte în locuri nisipoase.

SACELI- "săculeţ, sacelă". #1 L *sacellus* "săculeţ" > fr. *sacelli-,* engl. *id.* > rom. *saceli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre fructe) în formă de săculeţ.

SACI- "sac, săculeţ ". #1 L *saccus* "pungă, sac" > fr. *sacci-*, engl. *id.* > rom. *saci-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre plante) prevăzut cu un organ în formă de săculeţ; **~ form** (v. -form), adj., în formă de sac.

SACR-, v. **SACRO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea sacrală; *sin.* hieralgie, sacrodinie; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., sacralgie*.

SACRO- "regiune sacrală, sacroiliac, sacral". #1 L *[os] sacrum* "[osul] sacru" > fr. *sacro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *sacro-.* #2 **~ coxalgie** (v. cox-, v. coxo-, v. -algie), s.f., inflamaţie cronică tuberculoasă a simfizei sacroiliace; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., rezecţie a unei părţi a osului sacru.

SAGITI- "săgeată, sagitat". #1 L *sagitta* "săgeată" > fr. *sagitti-,* engl. *id.* > rom. *sagiti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre frunze) în formă de săgeată.

SAL-, v. **SALI-.** #2 **~ uretic** (v. -uretic), adj., s.n. (medicament) care favorizează excreţia renală de sodiu; **~ ureză** (v. -ureză), s.f., excreţie de sodiu prin urină.

SALI- "sare, sodiu". #1 L *sal, salis* "sare" > fr. *sali-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *sali-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine sare.

SALINO- "sare, salin". #1 L *salinus* "salin, de sare" > fr. *salino-*, engl. *id.* > rom. *salino-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument folosit pentru determinarea concentraţiei soluţiilor de sare.

SALMONI- "păstrăv". #1 L *salmo-, (-onis)* "specie de păstrăv" > fr. *salmoni-* > rom. *salmoni-.* #2 **~ cultor** (v. -cultor), s.m.,f., specialist în cultura păstrăvului; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., cultura peştilor din familia păstrăvului.

SALPING-, v. **SALPINGO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie a trompei uterine.

SALPINGO- "trompe uterine, salpinge". #1 gr. *salpinx, (-ingos)* "trompetă" > fr. *salpingo-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *salpingo-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a trompei uterine; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a trompei uterine cu ajutorul unei substanţe de contrast; **~ liză** (v. -liză), s.f., desfacere chirurgicală a aderenţelor care fixează trompa uterină de

organele din jur; ~ **neostomie** (v. neo-, v. -stomie), s.f., creare chirurgicală a unui orificiu artificial după rezecţia parţială a trompei uterine; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a trompei uterine la organele vecine; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., intervenţie chirurgicală constând în restabilirea permeabilităţii tubare, în caz de sterilitate prin obstrucţie; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a trompei uterine; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în salpingoscopie; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., explorare vizuală a orificiului intern al trompei lui Eustache; cu ajutorul salpingoscopului; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., intervenţie chirurgicală având ca scop refacerea unui orificiu tubar şi legarea acestuia de ovar; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a trompei uterine.

SALTI- "salt, săritură". #1 L *saltus* "săritură" > fr. *salti-,* engl. *id.* > rom. *salti-.* #2 ~ **grad** (v. -grad), adj., care merge prin salturi.

SAMARI- "samară, fruct indehiscent". #1 L *samara* "sământă de ulm" > fr. *samari-,* engl. *id.* > rom. *samari-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj., care poartă samare; ~ **form** (v. -form), adj., asemănător cu samara.

SANDALI- "sanda, pantof". #1 L *sandalium* "încălţăminte, sanda" > fr. *sandali-* > rom. *sandali-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de sanda sau de pantof.

SANO- "sănătate". #1 L *sanus* "sănătos" > fr. *sano-* > rom. *sano-*. #2 ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., ramură a medicinii care studiază mijloacele şi măsurile pentru promovarea şi întărirea stării de sănătate a populaţiei.

SAPR-, v. **SAPRO-.** #2 ~ **emie** (v. -emie), s.f., pătrundere în sânge a materiilor putrede.

SAPRO- "putrefacţie, putred, poluat". #1 gr. *sapros* "putred" > fr. *sapro-,* germ. *id.,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *sapro-*. #2 ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., studiul biologic, fiziologic şi biochimic al degradărilor bazinelor acvatice produse de materiile organice putrescibile; ~ **bionte** (v. -biont), adj., s.n.pl. (organisme) care prezintă nutriţie saprofitică; ~ **biotic** (v. -biotic), adj., care trăieşte în apele poluate sau pe resturi organice în stare de putrefacţie; ~ **bioză** (v. -bioză), s.f., mod de viaţă propriu organismelor din apele poluate cu resturi organice în putrefacţie; ~ **carp** (v. -carp), s.n., fruct cărnos care prezintă ţesuturi suculente în care se depozitează substanţele nutritive; ~ **col** (v. -col_3), s.n., sapropel transformat într-un gel solid, sub acţiunea timpului şi a presiunii; ~ **fag** (v. -fag), adj. (despre organisme) care se nutreşte cu materii organice în curs de descompunere; ~ **fil** (v. -fil_1), adj. **1.** Care preferă resturile organice.

2. Care creşte pe humus; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) care se hrănesc cu resturi organice; **~ fitic** (v. -fitic), adj., care creşte pe reziduuri organice aflate în descompunere; **~ fob** (v. -fob), adj. (despre organisme) care se dezvoltă numai în apele încărcate cu substanţe organice; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** (Despre bacterii) Care provoacă putrezirea substanţelor organice. **2.** Care creşte pe substanţe aflate în stare de putrefacţie; **~ geofite** (v. geo-, v. -fit), s.f.pl., încrengătură de plante saprobiotice cu flori; **~ pel** (v. -pel), s.n., mâl bogat în substanţe organice în curs de descompunere, aflat pe fundul lagunelor şi al mărilor; **~ pelic** (v. -pelic), adj. (despre plante) care se dezvoltă pe substanţele în curs de putrezire de pe fundul apelor cu mâl; **~ xene** (v. -xen), adj., s.n.pl. (organisme) care se dezvoltă în ape curate sau încărcate cu substanţe organice.

-SARC (-SARCĂ) "carne, ţesut cărnos, muşchi". #1 gr. *sarx, sarkos* "carne" > fr. *-sarque,* it. *-sarca,* germ. *-sarka*, engl. *-sarc, -sarca* > rom. *-sarc, -sarcă*.

-SARCĂ, v. **-SARC**.

SARCO- "carne, muşchi, ţesut muscular, sarcom". #1 gr. *sarx, sarkos* "carne" > fr. *sarco-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *sarko-* > rom. *sarco-.* #2 **~ bază** (v. -bază), s.f., ginobază cărnoasă în formă de disc; **~ carp** (v. -carp), s.n. **1.** Fruct cărnos. **2.** Mezocarp cărnos sau suculent al unor fructe; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., tumoare dură a testiculelor; **~ clad** (v. -clad), adj., cu ramuri cărnoase; **~ core (~ chore)** (v. -cor), adj., s.f.pl. (plante) care se răspândesc cu ajutorul propriilor fructe cărnoase; **~ derm** (v. -derm), s.n., strat median cărnos existent între sămânţă şi învelişul extern; *sin.* sarcodermă; **~ dermă** (v. -dermă), s.f., sarcoderm*; **~ fag** (v. -fag), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu carne; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze cărnoase; **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. În formă de sarcom. **2.** Adj. asemănător cu carnea. **3.** S.n. Leziune cutanată infiltrativă şi nodulară; **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., membrană periferică a fibrelor musculare striate; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere histolitică a fibrelor musculare striate; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul muşchilor; **~ mer** (v. -mer), s.n., porţiune a unei miofibrile, circumscrisă de două striuri ale lui Amici; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., grup de ciuperci cu ţesut cărnos; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasmă a fibrei, musculare; **~ plast** (v. -plast), s.n., celulă din care se formează fibrele musculare striate; **~ plastic** (v. -plastic), adj., relativ la sarcoplasmă; **~ pod** (v. -pod), adj., cu suport cărnos; **~ poietic (~ poetic)**, adj., care formează muşchi; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe cărnoase; **~ terapie** (v. -terapie), s.f.,

utilizare terapeutică a extractelor animale; **~ zom** (v. -zom), s.m, parte contractilă a unei fibre musculare.

SARMENTI- "lăstar aerian, sarment". #1 L *sarmentum* "lujer, mlădiţă" > fr. *sarmenti-*, engl. *id.* > rom. *sarmenti-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre tulpină) prevăzut cu sarmenţi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de lăstar aerian.

SATRO- "putrefacţie". #1 gr. *sathros* "putrezit" > fr. *sathro-,* engl. *id.* > rom. *satro-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care preferă resturile organice în putrefacţie; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care se nutresc cu resturi organice în curs de putrefacţie.

-SAUR, v. **-ZAUR.**

SAURO- "şopârlă, reptilă". #1 gr. *sauros* "şopârlă" > fr. *sauro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sauro-*. #2 **~ cor (~ chor)** (v. -cor), adj. (despre seminţe) răspândit prin intermediul şopârlelor; *sin.* saurofil; **~ corie (~ chorie)** (v. -corie_2), s.f., răspândire a seminţelor sau a sporilor prin intermediul şopârlelor; *sin.* saurofilie; **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu şopârle; **~ fil** (v. -fil_1), adj., saurocor*; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., saurocorie*; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a şopârlelor; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu o şopârlă; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., reptile fosile amfibii şi erbivore din era secundară, din care fac parte diplodocul, brontozaurul, gigantozaurul etc.

SAXI- "piatră, rocă, stâncă". #1 L *saxum* "piatră, rocă" > fr. *saxi-,* engl. *id.* > rom. *saxi-*. #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre organisme) care creşte sau care trăieşte pe stânci sau roci; **~ gen** (v. -gen_2), adj. (despre plante) care creşte pe stânci.

SCABRI- "aspru, rugos". #1 L *scaber, scabri* "aspru, zgrunţuros" > fr. *scabri-* > rom. *scabri-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori aspre, rugoase.

-SCAF "ambarcaţie, submersibil". #1 gr. *skaphe* "barcă" > fr. *-scaphe,* engl. *-scaph*, germ. *id.* > rom. *-scaf.*

SCAFO- "nacelă, ambarcaţie". #1 gr. *skaphe* "barcă" > fr. *scapho-,* engl. *id.*, germ. *skapho-* > rom. *scafo-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., cu capul în formă de barcă; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., deformaţie craniană care prezintă o scobitură adâncă, situată în partea de dinapoi a bregmei; **~ hidrocefalie** (v. hidro_1-, v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală constând în asocierea scafocefaliei cu hidrocefalie externă; **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. De forma unei bărci. **2.** S.n. Os voluminos al mâinii şi al labei piciorului; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., clasă de moluşte marine mici, cu picioare trilobate sau în formă de lopată şi cu cochilie tubulară.

SCALARI- "scară, treaptă". #1 L *scalaris* "de scară" > fr. *scalari-*, engl. *id.* > rom. *scalari-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre vase vegetale) în formă de scară sau de trepte.

SCALENO- "oblic, scalen". #1 gr. *skalenos* "oblic" > fr. *scaléno-,* engl. *id.*, germ. *skaleno-.* > rom. *scaleno-.* #2 **~ edru** (v. -edru), adj., s.n. (corp solid) limitat de douăsprezece triunghiuri scalene egale; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a muşchiului scalen pentru imobilitatea completă a coastelor I şi II.

SCALO- "intensitate, mărime". #1 L *scalae* "scări, trepte" > fr. *scalo-*, engl. *id.* > rom. *scalo-.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică cu ajutorul căreia se măsoară şi se ilustrează intensitatea opiniei publice.

SCALPELI- "bisturiu, briceag". #1 L *scalpellum* "cuţitaş" > fr. *scalpelli- >* rom. *scalpeli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de briceag sau bisturiu.

SCAPI- "tulpină, tijă vegetală". #1 L *scapus* "prăjină, tulpină de plantă" > fr. *scapi-*, engl. *id.* > rom. *scapi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu axă florală; **~ flor** (v. -flor), adj., cu floarea purtată de un scap; **~ form** (v. -form), adj., în formă de tulpină erbacee nefoliată.

SCAPO- "tijă, tulpină". #1 gr. *skapos* "stâlp, prăjină" > fr. *scapo-*, germ. *skapo-*, engl. *scapo-* > rom. *scapo-*. #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de tulpină erbacee nefoliată; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., mineral amorf, incolor sau opac, care se găseşte în unele roci vulcanice.

SCAPUL-, v. **SCAPULO-**. #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., afecţiune dureroasă a umărului; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a omoplatului.

SCAPULO- "umăr, omoplat". #1 L tz. *scapula* "umăr, spate" > fr. *scapulo-,* engl. *id.*, germ. *skapulo- >* rom. *scapulo-.* #2 **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a omoplatului, fie de coaste, fie de apofizele spinoase.

SCATO- "excremente, fecale, bălegar". #1 gr. *skor, skatos* "excrement" > fr. *scato-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *skato-* > rom. *scato-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj. (despre insecte) care se hrăneşte cu excremente; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., ingerare de materii fecale, întâlnită în cursul unor alterări psihice grave; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre ciuperci şi paraziţi) care trăieşte sau creşte pe excremente sau pe bălegar; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., formă de perversitate cu atracţie pentru murdărie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., tendinţă patologică de a folosi cuvinte scabroase.

SCENO- "scenă, teatru". #1 gr. *skene* "cort, adăpost" > fr. *scéno-,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *sceno-*. #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., arta de a picta şi de a aşeza decorurile în teatru; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., artă a punerii în scenă a spectacolelor; **~ pegie** (v. -pegie), s.f., sărbătoare a vechilor evrei,

închinată amintirii vieţii lor nomade din deşert.

SCEPTRI- "toiag, sceptru". #1 L *sceptrum* "nuia, vargă" > fr. *sceptri- >* rom. *sceptri-*. #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de toiag sau de sceptru.

SCHELETO- "schelet, sistem osos". #1 gr. *skeletos* "uscat, secat" > fr. *squeletto-,* germ. *skeleto-,* engl. *id.* > rom. *scheleto-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., din care se formează ţesutul osos; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Osteologie*. **2.** Studiul scheletelor (rapoarte, proporţii, aspectul oaselor etc.).

-SCHELIE (-SKELIE) "membru, picior". #1 gr. *skelos* "picior, gambă" > fr. -*skélie,* germ. *id.*, it. *-chelia >* rom. *-schelie, -skelie.*

SCHEPTO- (SKEPTO-) "rapid, fulgerător". #1 gr. *skeptos* "fulger" > fr. *skepto-,* germ. *id.*, it. *schepto-* > rom. *schepto-, skepto-.* #2 **~ filaxie (skeptofilaxie)** (v. -filaxie), s.f., profilaxie rapidă a alergiei alimentare, prin injectarea unei cantităţi mici de toxină organică.

SCHIA- (SKIA-) (SCIA-) "umbră, umbros". #1 gr. *skia* "umbră" > fr. *skia-, skia-*, it. *schia-, scia-*, germ. *skia-*, engl. *skia-* > rom. *schia-, skia-, scia-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante şi animale) care prezintă afinitate pentru locurile umbroase; **~ fite (sciafite)** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în locuri umbrite; **~ grafie (sciagrafie, skiagrafie)** (v. -grafie), s.f., înregistrare pe film fotografic a imaginii structurale a unui obiect, cu ajutorul razelor X; **~ gramă (skiagramă)** (v. -gramă), s.f., probă obţinută prin sciagrafie; **~ scop (skiascop)** (v. -scop), s.n., aparat folosit pentru determinarea obiectivă a refracţiei oculare prin schiascopie; **~ scopie (skiascopie)** (v. -scopie), s. f., măsurare a refracţiei ochiului prin interpretarea optică a unei umbre care apare în câmpul pupilar; **~ scotometrie (skiascotometrie)** (v. scoto-, v. -metrie_1), s.f., măsurare a timpului de întrerupere a percepţiei zonei obscure în cursul perimetriei.

SCHISTO- "ruptură, fisură, divizare". #1 gr. *skhistos* "despicat, fisurat" > fr. *schisto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *schisto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe despicate; **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru care prezintă un craniu fisurat, bifid; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonoideu cu linie lobară de tip ceratitic, având unul sau mai mulţi lobi divizaţi; **~ cit** (v. -cit), s.n., fragment dintr-o hematie; *sin.* schizocit; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze despicate; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată printr-o despicătură a limbii; **~ mel** (v. -mel_1), s.m., individ cu o extremitate despicată, fisurată; **~ prosop** (v. -prosop), s.m., făt teratologic care prezintă o fisură a feţii; **~ pter** (v. -pter), adj., cu aripile sau cu foliolele despicate.

SCHIZ-, v. **SCHIZO-.** #2 ~ **odonte** (v. -odont), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Cu dinţi despicaţi. **2.** S.n.pl. Ordin de lamelibranhiate homomiare, cu dentiţie de tip schizodont şi cu ligament extern.

-SCHIZĂ "fisură, despicare, diviziune". #1 gr. *skhisis* "diviziune, despicare" > fr. *-schisis*, germ. *id.* > rom. *-schiză*.

SCHIZO- "diviziune, fisurare, despicare". #1 gr. *skhizo, (-ein)* "a despica, a diviza" > fr. *schizo-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *schizo-*. #2 ~ **carp** (v. -carp), s.n., fruct uscat care, la maturitate, se desface în mai multe mericarpii monosperme indehiscente; ~ **cefal** (v. -cefal), s.m., monstru având capul fisurat longitudinal; ~ **cit** (v. -cit), s.n., schistocit*; ~ **cotilie** (v. -cotilie), s.f., multiplicare prin divizare a cotiledonului; ~ **fazie** (v. -fazie), s.f., vorbire incoerentă, confuză, în ciuda înţelegerii cuvintelor, întâlnită în formele avansate de schizofrenie; *sin.* disfrazie; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., grup de plante inferioare unicelulare, lipsite de nucleu, care se reproduc prin diviziune simplă; ~ **frenie** (v. -frenie), s.f., boală psihică manifestată printr-o scădere treptată a activităţii intelectuale, prin inversiune afectivă şi printr-un dezechilibru psihic general; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., reproducere asexuată prin diviziunea organismului, specifică unor anelide marine; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care ia naştere prin diviziune; *sin.* schizogenetic; ~ **genetic** (v. -genetic), s.f., schizogen*; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., reproducere asexuată prin despicarea celulei sau a organismului în mai multe părţi; *sin.* schizogenie; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., schizogeneză*; ~ **girie** (v. -girie), s.f., malformaţie cerebrală caracterizată prin separarea parţială a girilor; ~ **gonie** (v. -gonie), s.f., înmulţire pe cale asexuată, prin diviziune multiplă, întâlnită la protozoare şi la plantele inferioare; ~ **id** (v. -id), adj., s.m. (individ) caracterizat prin tendinţa spre izolare şi prin predominarea vieţii interioare; ~ **liză** (v. -liză), s.f., proces de fragmentare a hifelor miceliene sau a talului filamentos aparţinând unor alge; ~ **lizigen (~ lisigen)** (v. lizi-, v. -gen_1), adj. (despre spaţii intercelulare) rezultat prin despicare şi apoi prin lichefiere; ~ **lizogenie** (v. lizo-, v. -genie_1), s.f., proces de formare a spaţiilor intercelulare şi a canalelor secretoare glandulare; ~ **manie** (v. -manie), s.f., stare psihotică caracterizată prin autism şi dezadaptare faţă de mediu; ~ **mer** (v. -mer), adj., care se rupe în mai multe părţi; ~ **micete** (v. -micete), s.f.pl., microorganisme unicelulare microscopice, la care înmulţirea se face prin diviziune directă; ~ **petal** (v. -petal), adj., cu petale despicate; ~ **pode** (v. -pod), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Cu picioare despicate. **2.** S.n.pl. Ordin de crustacee mici terestre şi acvatice, cu picioare bifurcate; ~

pter (v. -pter), adj. (despre insecte) cu aripi despicate; **~ rexigen** (v. rexi-, v. -gen_1), adj. (despre spaţii intercelulare) format prin despicare şi rupere; **~ stel** (v. -stel), s.n., cilindru central separat în fascicule; **~ stelie** (v. -stelie), s.f., despicare în fascicule a stelului din tulpina unor plante acvatice; **~ timie** (v. -timie), s.f., constituţie psihică caracterizată prin afectivitate slabă şi prin tendinţa de interiorizare.

SCIA-, v. **SCHIA-**.

SCIADO- "umbră, umbrelă". #1 gr. *skias, (-ados)* "umbră, parasol" > fr. *sciado-*, engl. *id.* > rom. *sciado-.* #2 **~ fil_1** (v. -fil_1), adj., care creşte în locuri umbroase; **~ fil_2** (v. -fil_2), adj., cu frunze în formă de umbrelă; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în locurile umbroase; *sin.* sciofite; **~ fob** (v. -fob), adj. (despre plante) care evită locurile umbrite.

SCIENTO- "ştiinţă". #1 L *scientia* "cunoaştere, ştiinţă" > fr. *sciento-*, engl. *id.* > rom. *sciento-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină al cărei obiect de studiu îl constituie ştiinţa ca fenomen social, dezvoltarea şi structura acesteia, rolul şi locul ei în societate; *sin.* scientică.

SCIFI- "cupă, pâlnie". #1 L *scyphus* "cupă, vas de băut" > fr. *scyphi-,* engl. *id.* > rom. *scifi-*. #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre organe vegetale) în formă de cupă sau de pâlnie.

SCIFO- "vas, cupă". #1 gr. *skyphos* "cupă, ceaşcă" > fr. *scypho-,* engl. *id.* > rom. *scifo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de cupă; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., clasă de celenterate marine, cuprinzând polipii solitari în formă de cupă şi meduzele fără văl.

SCINTILO- "sclipire, scintilaţie". #1 L *scintilla* "scânteie" > fr. *scintillo-,* engl. *id.* > rom. *scintilo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare grafică a suprafeţei unui organ cu ajutorul unei substanţe radioactive; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a radioactivităţii unui ţesut după introducerea în organism a unei substanţe radioactive; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea sclipirii stelelor.

SCIO- "umbră, umbros". #1 gr. *skia* "umbră" > fr. *scio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *scio-*. #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care prezintă afinitate pentru locurile umbrite; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., sciadofite*; **~ graf** (v. -graf), s.m., pictor antic care excela în sciografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Arta de a picta umbrele. **2.** Metodă de a calcula ora după lungimea umbrelor.

SCITO- "piele, tegument; coriaceu". #1 gr. *skytos* "piele" > fr. *scyto-,* engl. *id.*, it. *scito-* > rom. *scito-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze coriacee; **~ id** (v. -id), adj. (despre organe vegetale) cu aspect rezistent şi elastic; *sin.* coriaceu.

SCIURO- "veveriţă". #1 gr. *skiouros* "veveriţă" > fr. *sciuro-*, engl. *id.* > rom. *sciuro-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu coada veveriţei; **~ morfe** (v. -morf), s.f.pl., subordin de mamifere rozătoare, cuprinzând sciuridele (veveriţa, marmota etc.) şi familiile înrudite.

SCIZI- "sciziune, împărţire, divizare". #1 L *scissus* "divizat, împărţit" > fr. *scissi-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *scizi-*. #2 **~ par** (v. -par), adj. (despre bacterii şi protozoare) care se reproduce prin sciziune în două sau mai multe părţi.

SCLER-, v. **SCLERO-.** #2 **~ adenie** (v. -adenie), s.f., adenopatie cu caracter scleros; **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., tumoare a corneei cu caracter scleros; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a scleroticii; **~ emie** (v. -emie), s.f., sclerodermie generalizată; **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut vegetal de susţinere format din celule moarte, cu membrane îngroşate şi lignificate; **~ odont** (v. -odont), adj., cu dinţi rigizi; **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., întărire patologică a ţesutului conjunctiv al ochiului; **~ onichie** (v. -onichie), s.f., îngroşare congenitală a unghiilor.

SCLERO- "dur, rigid, scleros; sclerotică". #1 gr. *skleros* "uscat, dur" > fr. *scléro-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *sklero-* > rom. *sclero-.* #2 **~ blaste** (v. -blast), s.n.pl., celule vegetale poliedrice moarte cu membrana îngroşată şi lignificată; **~ carp** (v. -carp), adj., s.n. **1.** Adj. Cu fructe tari. **2.** S.n. Înveliş dur al sâmburelui; **~ caul** (v. -caul), adj., care prezintă în structura tulpinii un ţesut scleronchimatic dezvoltat; **~ caulie** (v. -caulie), s.f., structură dură şi uscată a unei tulpini; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., formă de sclerodermie a extremităţilor degetelor; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., boală manifestată prin întărirea şi îngroşarea pielii şi a ţesuturior subcutanate; **~ desmie** (v. -desmie), s.f., creştere a consistenţei ligamentelor până la întărirea lor; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze dure şi cu cuticulă groasă, adaptată la secetă; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., grup de plante spinoase, lemnoase şi sărace în clorofilă, cu frunze persistente şi coriacee; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., voce lemnoasă; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Care provoacă întărirea patologică a ţesutului conjunctiv. **2.** (Despre plante) Care secretă lignină; *sin.* sclerogenic; **~ genic** (v. -genic), adj., sclerogen* (2); **~ id** (v. -id), adj., cu aspect dur; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., afecţiune constând în subţierea progresivă a scleroticii; **~ mer** (v. -mer), s.n., jumătatea caudală a unui sclerotom, din care derivă cea mai mare parte a unei vertebre; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare a durităţii mineralelor şi a corpurilor metalice; **~ nom** (v. -nom_1), adj. (despre legăturile sistemelor de puncte materiale) care nu variază în timp; **~ pod** (v. -pod), adj. (despre

plante) care prezintă un suport rigid; **~ poichilodermie (scleropoikilodermie)** (v. poichilo-, v. -dermie), s.f., sclerodermie progresivă asociată cu o pigmentaţie şi cu telangiectazie cutanată; **~ pter** (v. -pter), adj., cu aripi rigide; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru determinarea durităţii materialelor, prin reacţia elastică la lovirea unui percutor; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., zonă externă a scoarţei terestre în care rocile, din cauza presiunii litostatice, sunt casante la acţiunea eforturilor de deformare tectonică; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe uscate; **~ tom** (v. -tom), s.n., parte a somitei mezodemice care participă la formarea vertebrelor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie medicală a scleroticii; **~ trih** (v. -trih), adj., cu părul dur şi rigid; **~ xil** (v. -xil), adj., cu lemnul dur.

-SCLEROZĂ "întărire, induraţie, sclerozare". #1 gr. *sklerosis* "îngroşare, întărire" > fr. *-sclérose,* germ. *-sklerose* > rom. *-scleroză.*

SCOBI- "pilitură". #1 L *scobis* "rumeguş, pilitură" > fr. *scobi-,* engl. *id.* > rom. *scobi-*. #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma unor grăuncioare de pilitură.

SCOLECO- "vierme". #1 gr. *skolex, (-ekos)* "vierme" > fr. *scoléco-,* engl. *id.*, germ. *skoleko-* > rom. *scoleco-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj. (despre păsări) care se hrăneşte cu viermi; **~ id** (v. -id), adj., în formă de vierme; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor alungit şi filamentos, în formă de vierme.

SCOLIO- "curbat, arcuit". #1 gr. *skolios* "curbat, adus" > fr. *scolio-,* engl. *id.* > rom. *scolio-*. #2 **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre ovul, micropil etc.) în formă de arc.

-SCOLIOZĂ "încovoiere, curbare". #1 gr. *skoliosis* "arcuire, curbare" > fr. -*scoliose,* germ. *-skoliose* > rom. *-scolioză.*

-SCOP "indicator, observator, vizual". #1 gr. *skopos* "observator, supraveghetor" > fr. *-scop*, germ. *skop,* engl. *-scope,* it. *-scopo* > rom. -*scop.*

SCOPI- "mătură". #1 L *scopa* "bidinea, mătură, perie" > fr. *scopi-*, engl. *id.* > rom. *scopi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre inflorescenţe) în formă de mătură.

-SCOPIE "examinare, explorare, investigaţie, imagine". #1 gr. *skopia* "examinare" > fr. *-scopie,* it. *-scopia,* germ. *-skopie* > rom. *-scopie.*

SCORODO- "usturoi". #1 gr. *skorodon* "usturoi" > fr. *scorodo-,* engl. *id.* > rom. *scorodo-*. #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze de usturoi; **~ id** (v. -id) adj., cu frunze ca la usturoi.

SCORPIO- "răsucit, spiralat". #1 gr. *skorpios* "scorpion" > fr. *scorpio-,* engl. *id.* > rom. *scorpio-.* #2 **~ id** (v. -id), adj. **1.** (Despre organe vegetale) Curbat în formă de coadă de scorpion. **2.** (Despre frunze şi flori) Dispus în

formă de melc.

SCOT-, v. **SCOTO-**. #2 **~ opie** (v. -opie), s.f., adaptare a ochiului la întuneric.

SCOTO- "întuneric, obscuritate". #1 gr. *skotos* "întuneric" > fr. *scoto-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *skoto-* > rom. *scoto-.* #2 **~ cromogeni** (v. cromo-, v. -gen_1), s.m.pl., categorie eterogenă de micobacterii atipice care se pigmentează la întuneric; **~ fază** (v. -fază), s.f., perioadă a fotosintezei în care au loc reacţii de întuneric; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) cu afinitate pentru locurile întunecate; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe terenuri întunecoase; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de întuneric; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., determinare cu ajutorul campimetriei a zonelor din câmpul vizual, în care vederea este diminuată sau suprimată; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., orientare pozitivă a organelor vegetale către întuneric; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament cu ajutorul întunericului, excluzând total razele solare.

SCROFULO- "umflătură, nodul". #1 L tz. *scrofulae* "tumori, scrofule" > fr. *scrofulo-,* engl. *id.*, it. *id.*, germ. *skrofulo-* > rom. *scrofulo-.* #2 **~ dermă** (v. -dermă), s.f., formă de tuberculoză cutanată, caracterizată prin noduli localizaţi în hipoderm; **~ fimă** (v. -fimă), s.f., tuberculoză verucoasă a pielii.

SCROTI- "pungă, săculeţ". #1 L *scrotum* "pungă, scrot" > fr. *scroti-,* engl. *id.* > rom. *scroti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de săculeţ sau de pungă.

SCROTO- "scrot, scrotal". #1 L *scrotum* "pungă, scrot" > fr. *scroto-,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *scroto-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a scrotului.

SCUALO- "rechin". #1 L *squalus* "rechin" > fr. *squalo-*, engl. *id.* > rom. *scualo-.* #2 **~ ide** (v. -id), s.n.pl., peşti marini cunoscuţi din jurasic, asemănători rechinilor actuali, cu corpul fusiform şi cu scheletul cartilaginos.

SCUTELI- "scut mic". #1 L *scutella* "farfurioară" > fr. *scutelli-,* engl. *id.* > rom. *scuteli-*. #2 **~ form** (v. **-**form), adj. (despre embrion) de forma unui scutuleţ.

SCUTI- "scut, placă". #1 L *scutum* "pavăză, scut" > fr. *scuti-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *scuti-*. #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre cartilaje) în formă de scut.

SEBI- "grăsime, sebaceu". #1 L *sebum* "seu" > fr. *sébi-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *sebi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre plante) care conţine sau care secretă grăsime sau materii sebacee.

SEBO- "sebum, sebaceu". #1 L *sebum* "grăsime, seu" > fr. *sébo-,* engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *sebo-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul sebaceu; **~ poieză** (v. -poieză), s.f., secreţie de materie sebacee, **~ ree** (v. -ree), s.f., flux sebaceu exagerat, apărând în mod frecvent, la pubertate.

SECUNDI- "al doilea, secund". #1 L *secundus* "următor, al doilea" > germ. *secundi-,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *secundi-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu toate florile întoarse în aceeaşi parte; **~ pară** (v. -par), adj., s.f. (femeie) care naşte a doua oară.

SEDIMENTO- "sediment, aluviune". #1 L *sedimentum* "depozit, sediment" > fr. *sédimento-,* engl. *id.* > rom. *sedimento-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., depunere de diferite fracţiuni de roci rezultate din eroziunea litosferei; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., parte a geologiei care studiază modul de formare a sedimentelor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de determinare a dimensiunilor particulelor dintr-un amestec, bazată pe măsurarea vitezei de sedimentare.

SEIRO- "şir, serie". #1 gr. *seira* "coardă, funie" > fr. *séiro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *seiro-*. #2 **~ litic** (v. -litic_2), adj. (despre hibrizi) cu caractere ereditare separate; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., spori dispuşi în şiruri ramificate catenare, întâlniţi la ciuperci şi la algele roşii.

SEISMO- "unde seismice, cutremur, vibraţie". #1 gr. *seismos* "zguduire, cutremur, clătinare" > fr. *séismo-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *seismo-.* #2 **~ cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., înregistrare selectivă a vibraţiilor şi a bătăilor inimii sub forma unor curbe de frecvenţă; **~ genic** (v. -genic), adj., care determină apariţia unui cutremur; **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Aparat care înregistrează grafic, în mod automat, momentul, durata şi intensitatea mişcărilor seismice. **2.** Aparat folosit în prospecţiuni geofizice, cu ajutorul căruia se înregistrează vibraţiile produse de anumite explozii subterane provocate în scopuri ştiinţifice; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., parte a seismologiei care se ocupă cu înregistrarea undelor seismice şi cu interpretarea acestor înregistrări; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă a mişcărilor seismice înregistrate cu ajutorul seismografului; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în seismologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a geofizicii care studiază cutremurele de pământ; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu măsurarea mărimilor mecanice caracteristice seismelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat asemănător cu seismograful, folosit pentru observaţii directe, fără să înregistreze; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare a organelor vegetale provocate de lovire sau de zguduire; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru punerea în evidenţă

a cutremurelor de pământ; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., reacţie pozitivă sau negativă a organismelor faţă de acţiunea unor agenţi mecanici; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a vibraţiilor mecanice regulate şi de mică amplitudine; *sin.* vibroterapie.

-SEISTĂ "cutremur, seism". #1 gr. *seistes* "scuturat, clătinat" > fr. *-séiste,* germ. *id.* > rom. *-seistă.*

SELEN, v. **SELENO-.** #2 **~ odont** (v. -odont), adj. (despre molari) cu creste arcuite dispuse anteroposterior.

SELENO- "lună, semilună". #1 gr. *selene* "lună" > fr. *séléno-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *seleno-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe în formă de falcă; **~ dezie** (v. -dezie), s.f., disciplină care studiază forma şi dimensiunile lunii; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în selenografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază descriptiv luna sub aspectul elementelor naturale, al structurii sau al proceselor fizice; **~ id** (v. -id), adj. (despre organe vegetale) în formă de semilună; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în selenologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază materia componentă a scoarţei lunare şi evoluţia ei în timp; **~ stat** (v. -stat), s.n., instrument care permite observarea automată a lunii, fără să se deplaseze luneta; **~ tropic** (v. -tropic), adj. (despre plante) care prezintă mişcări de curbare sub influenţa razelor de lună.

SELI- "şa". #1 L *sella* "şa" > fr. *selli-,* engl. *id.* > rom. *seli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de şa.

SEMASIO- "sens, înţeles, semnificaţie". #1 gr. *semasia* "marcă, semn" > fr. *sémasio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sémasio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., parte a lingvisticii care studiază sensurile cuvintelor din punct de vedere descriptiv, comparativ şi istoric.

SEMEIO-, v. **SEMIO-.**

SEMI- "jumătate, doime". #1 L *semi* "pe jumătate" > fr. *sémi-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *semi-*. #2 **~ bifid** (v. bi-, v. -fid), adj. (despre ligule) despicat numai pe jumătate; **~ cordiform** (v. cordi-, v. -form), adj., care este cordat numai pe jumătate; **~ decandru** (v. dec-, v. deca-, v. -andru), adj., cu cinci stamine; **~ digin** (v. di-, v. -gin), adj. (despre ovar) cu două carpele concrescute la bază; **~ gamopetal** (v. gamo-, v. -petal), adj., cu petalele concrescute numai în partea lor inferioară; **~ hercogamie** (v. herco-, v. -gamie), s.f., polenizare prin intermediul insectelor; **~ mezofitic** (v. mezo-, v. -fitic), adj., care face trecerea de la mezofitic la xerofitic; **~ oviform** (v. ovi-, v. -form), adj. (despre frunze) de forma unei jumătăţi de ou; **~ trigin** (v. tri-, v. -gin), adj., cu două pistile concrescute până la

jumătate, iar cu al treilea liber.

-SEMIE "sens, semnificaţie". #1 gr. *sema* "sens, semnificaţie" > fr. *-sémie*, germ. *id.*, it. *-semia*, engl. *-semy* > rom. *-semie.*

SEMINI- "sămânţă". #1 L *semen, (-inis)* "sămânţă" > fr. *sémini-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *semini-*. #2 **~ col** (v. -col_1), adj., **1.** Care se dezvoltă pe seminţe; **2.** Care se dezvoltă în seminţe; **~ fer** (v. -fer), adj. **1.** Care conduce lichidul seminal. **2.** Care produce elemente seminale; **~ form** (v. -form), adj., de forma seminţelor; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu seminţe.

SEMIO- (SEMEIO-) "semn, simptom". #1 gr. *semeion* "semn, amprentă" fr. *séméio-, sémio-*, germ. *semeio-, semio-*, engl. *semeio-, semio-* > rom. *semio-, semeio-.* #2 **~ logie (semeiologie)** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină care studiază simptomele şi semnele bolilor în vederea diagnosticării. **2.** Ramură a logicii simbolice care se ocupă cu studiul general al semnelor şi al comunicării prin intermediul acestora; *sin.* semiotică.

SENZORI- "senzaţie, senzorial". #1 L tz. *sensorium* "organ de simţ" > fr. *sensori-*, engl. *id.* > rom. *senzori-*. #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ramură a psihofiziologiei care studiază variaţiile senzaţiilor în funcţie de acelea ale stimulului; **~ motor** (v. -motor), adj., care se raportează în acelaşi timp la funcţiile senzoriale şi la motricitate.

SEPI- "gard, îngrăditură". #1 L *sepes (saepes)* "gard" > fr. *sépi-*, engl. *id.* > rom. *sepi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe garduri.

SEPIO- "os de sepie". #1 gr. *sepion* "parte osoasă a sepiei" > fr. *sépio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sepio-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă vulcanică sticloasă şi poroasă care pluteşte pe apă, formată prin degajarea de gaze în timpul răcirii lavei; *sin.* spumă de mare.

-SEPSIE "infecţie, putrefacţie". #1 gr. *sepsis* "putrefacţie, infecţie" > fr. *-sepsie,* it. *-sepsi* > rom. *-sepsie.*

SEPTI- "perete, sept". #1 L *septum* "gard, despărţitură" > fr. *septi-,* engl. *id.* > rom. *septi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj. (despre fructe) care se deschide de-a lungul liniilor de concreştere a carpelelor; **~ fer** (v. -fer), adj., care prezintă septuri sau pereţi despărţiţi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de perete despărţitor.

-SEPTIC "infecţios, microbian". #1 gr. *septikos* "putred, infecţios" > fr. *-septique,* engl. *-septic,* germ. *-septisch* > rom. *-septic.*

SEPTIC-, v. **SEPTICO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., infecţie generalizată a sângelui provocată de microbi.

SEPTICO- "microbian, infecţios". #1 gr. *septikos* "putred, infecţios" > fr.

septico-, engl. *id.*, germ. *septiko-* > rom. *septico-.* #2 **~ piemie** (v. pi-, v. -emie), s.f., formă particulară de septicemie, cu predominanţa febrei de tip supurativ; *sin.* septicopioemie; **~ pioemie** (v. pio-, v. -emie), s.f., septicopiemie*.

SERATI- "dinţat, dantelat". #1 L *serratus* "dinţat, zimţat" > fr. *serrati-,* engl. *id.* > rom. *serati-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori dinţate; **~ form** (v. -form), adj. (despre organe vegetale) care are aspectul unei pânze de ferăstrău.

SERI- "ferăstrău; dinţat, dantelat". #1 L *serra* "ferăstrău" > fr. *serri-,* engl. *id.* > rom. *seri-.* #2 **~ corn** (v. -corn), adj. (despre insecte) cu antene dantelate; **~ form** (v. -form), adj., în formă de ferăstrău; **~ rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu cioc zimţat.

SERICI- "mătase, mătăsos". #1 L tz. *sericum* "mătase" > fr. *sérici-* > rom. *serici-*. #2 **~ col** (v. -col_1), adj., referitor la sericicultură; **~ cultor** (v. -cultor), s.m.,f., persoană care se ocupă cu sericicultura; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a zootehniei care se ocupă cu creşterea viermilor de mătase; **~ gen** (v. -gen_2), adj. (despre glande) care produce mătase; *sin.* sericipar; **~ par** (v. -par), adj., sericigen*.

SERIO- "şir, rând, serie". #1 L *series* "şir, succesiune" > fr. *sério-*, germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *serio-*. #2 **~ graf** (v. -graf), s.m., accesoriu al aparatului radiologic pentru executarea de radiografii în serie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare a unei serii de clişee cu ajutorul seriografului; **~ scop** (v. -scop), s.n., megaloscop special care permite examinarea simultană a mai multor filme; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen radiologic constând în a lua succesiv mai multe filme.

SERO- "ser, seros". #1 L *serum* "zer" > fr. *sero-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *sero-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care studiază proprietăţile serului din sânge; **~ orogenic** (v. oro-, v. -genic), adj. (despre intruziuni de roci magmatice) care s-a produs după faza de cutare principală dintr-un geosinclinal; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor boli infecţioase prin administrarea de seruri; **~ tip** (v. -tip), s.n., populaţia unui patogen (virus sau bacterie), în care toţi indivizii au caracter serologic comun; **~ zim** (v. -zim), s.m., factor sanguin inactiv, cu rol esenţial în coagularea sângelui; *sin.* protrombină.

SERPENTI- "şarpe, şerpuitor, flexuos". #1 L *serpens, (-ntis)* "şarpe" > fr. *serpenti-,* engl. *id.* > rom. *serpenti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma flexuoasă a unui şarpe.

SERTI- "cunună, ghirlandă". #1 L *sertum* "cunună, ghirlandă" > fr. *serti-* >

rom. *serti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de ghirlandă sau de cunună.

SERULI- "dinţi; zimţat, dantelat". #1 L *serrula* "ferăstrău mic" > engl. *serruli-* > rom. *seruli-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori zimţate.

SESAMO- "grăunte de susan". #1 gr. *sesamon* "susan" > fr. *sésamo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *sesamo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.n. pl. **1.** Adj. Care se aseamănă cu un grăunte de susan. **2.** S.n.pl. Formaţiuni anatomice osoase şi rotunjite care se dezvoltă în grosimea unor tendoane musculare.

SESILI- "fără peţiol, nepedicelat, sesil". #1 L *sessilis* "cu baza largă" > fr. *sessili-* > rom. *sesili-*. #2 **~ flor** (v. -flor), adj., care are flori sesile, nepedicelate.

SESTONO- "seston". #1 gr. *seston* "ciur, sită" >fr. *sestono-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sestono-.* #2 **~ fage** (v. -fag), adj., s.n. pl. (organisme) care se hrănesc cu materialul organic viu sau mort din masa apei; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul sestonului.

SETI- "păr, coamă, setă". #1 L *seta* "coamă, păr aspru" > fr. *séti-,* engl. *id.* > rom. *seti-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre organe vegetale) care prezintă peri lungi şi rigizi; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori păroase; **~ form** (v. -form), adj. (despre organe vegetale) de forma unei sete.

SETULI- "setă mică". #1 L tz. *setula* "coamă mică" > fr. *sétuli-,* engl. *id.* > rom. *setuli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă sete mici; **~ form** (v. -form), adj., în formă de setă mică.

SEXI- "şase". #1 L *sex* "şase" > engl. *sexi-* > rom. *sexi-.* #2 **~ fid** (v. -fid), adj. (despre corolă, caliciu etc.) divizat în şase lobi; **~ ped** (v. -ped_2), adj., cu şase picioare.

SEXO- "sex, sexualitate". #1 L *sexus* "sex" > fr. *sexo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sexo-.* #2 **~ carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului ca urmare a fecundaţiei; **~ logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază problemele legate de sexualitate; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., studiul fenomenelor şi legilor biologice de care depind reproducerea şi repartiţia sexelor.

SFAGNO- "turbărie, muşchi". #1 gr. *sphagnos* "turbărie, muşchi" > fr. *sphagno-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *sfagno-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în turbării; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., studiul muşchilor din care se formează turba.

SFALERO- "vizibil". #1 gr. *sphaleros* "aparent" >fr. *sphaléro-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sfalero-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct în formă de bacă, monosperm şi indehiscent.

SFENO- "colţ, unghi; colţuros, cuneat". #1 gr. *sphen, (-os)* "unghi, colţ, pană"

> fr. *sphéno-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *sfeno-* > rom. *sfeno-.* #2 ~ **fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze colţuroase; ~ **id** (v. -id), s.n., os median, nepereche, situat în partea mijlocie a bazei craniului; ~ **pteris** (v. -pteris), s.m., plantă fosilă din carbonifer şi liasic, prezentând caractere de ferigă arborescentă, cu foliole mărunte şi opuse; ~ **tripsie** (v. -tripsie), s.f., operaţie chirurgicală de zdrobire a sfenoidului.

SFER-, v. **SFERO-.** #2 ~ **enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut vegetal format din celule sferice.

SFERĂ "strat, înveliş". #1 gr. *sphaira* "glob, sferă" > fr. *-sphére,* it. *-sfera,* germ. *-sphäre,* engl. *-sphere* > rom. *-sferă.*

SFERO- "sferă, glob; globular, globulos". #1 gr. *sphaira* "glob, sferă" > fr. *sphéro-,* it. *sfero-,* germ. *sphäro-* > rom. *sfero-.* #2 ~ **campimetru** (v. campi-, v. -metru_1), s.n., instrument oftalmologic prevăzut cu cupolă, pentru măsurarea câmpului vizual; ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe sferice; ~ **cefal** (v. -cefal), adj., cu capul globulos; ~ **cit** (v. -cit), s.n., globul roşu cu diametrul redus; ~ **fachie (sferofakie)** (v. -fachie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin sfericitatea cristalinului; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante cu fructificaţii globuloase; ~ **id** (v. -id), s.n., corp asemănător cu o sferă, format prin rotirea unei elipse în jurul uneia dintre axele sale; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., agregat mineral de formă sferică; ~ **litic** (v. -litic_1), adj. (despre roci) care conţine sferolite; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea curburii suprafeţelor sferice; ~ **plast** (v. -plast), s.n., celulă de formă sferică; ~ **sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe globuloase; ~ **spor** (v. -spor), s.m., grup de patru spori obligatorii, formaţi în sporange, la feoficee şi rodoficee; ~ **sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., zoosporange de formă sferică, prezent la peronosporacee; ~ **tecă** (v. -tecă), s.f., corp sferic de fructificaţie, cu peridie uniloculară, prezent la ascomicete; ~ **zom** (v. -zom), s.m., totalitatea microzomilor unei celule.

-SFIGMIE "puls". #1 gr. *sphygmos* "puls" > fr. *-sphygmie,* germ. *id.*, it. *-sfigmia* > rom. *-sfigmie*.

SFIGMO- "puls, pulsaţie". #1 gr. *sphygmos* "puls" > fr. *sphygmo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *sfigmo-* > rom. *sfigmo-.* #2 ~ **bolometrie** (v. bolo-, v. -metrie_1), s.f., metodă de înregistrare a intensităţii undei pulsului; ~ **cardiograf** (v. -cardio-, v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea simultană a bătăilor cardiace şi a pulsului radial; ~ **graf** (v. -graf), s.n. sfigmometru înregistrator; *sin.* arteriograf; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., măsurare şi înregistrare a pulsului şi a presiunii arteriale cu ajutorul

sfigmografului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la sfigmograf; *sin.* arteriogramă; **~ manometru** (v. mano-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea tensiunii arteriale; *sin.* sfigmotensiometru; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a pulsului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument folosit pentru măsurarea pulsului; **~ tensiometru** (v. tensio-, v. -metru_1), s.n., sfigmomanometru*; **~ tonometru** (v. tono-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru determinarea elasticitiţii pereţilor arteriali.

SFINCTER-, v. **SFINCTERO-**. #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere la nivelul unui sfincter; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unui sfincter.

SFINCTERO- "sfincter, muşchi circular". #1 gr. *sphinkter, (-eros)* "care strânge" > fr. *sphinctéro-,* germ. *sphinktero-,* it. *sfinctero-* > rom. *sfinctero-.* #2 **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a unui sfincter distrus; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare operatorie a unui sfincter.

SFINGO- "fluture de noapte". #1 gr. *sphinx, (-ingos)* "monstru fabulos" > fr. *sphingo-*, engl. *id.* > rom. *sfingo-*. #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., polenizat de fluturi de noapte.

-SFIXIE "puls, pulsaţie". #1 gr. *sphyxis* "pulsaţie" > fr. *-sphyxie,* germ. *id.* > rom. *-sfixie*.

SIAL-, v. **SIALO-.** #2 **~ agog** (v. -agog), adj., s.n. (medicament) care provoacă secreţie salivară.

-SIALIE "salivă, salivaţie". #1 gr. *sialon* "salivă" > fr. *-sialie,* germ. *id.*, it. *-sialia* > rom. *-sialie.*

SIALO- "salivă, salivaţie". #1 gr. *sialon* "salivă" > fr. *sialo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *sialo-*. #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care provoacă salivaţie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., explorare radiologică a glandelor salivare cu ajutorul unei substanţe de contrast; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune salivară; **~ ree** (v. -ree), s.f., secreţie exagerată de salivă.

SICHNO-, v. **SICNO-.**

SICNO- (SICHNO-) "numeroşi, mulţi". #1 gr. *sykhnos* "des, frecvent" > fr. *sychno-,* engl. *id.* > rom. *sicno-, sichno-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., care înfloreşte şi fructifică de mai multe ori în cursul unui ciclu vegetal.

SICO- "smochină, globulos". #1 gr. *sykon* "smochină" > fr. *syco-*, germ. *syko-*, it. *sico-* > rom. *sico-*. #2 **~ stom** (v. -stom), s.m., gasteropod cu cochilia globuloasă, cu spiră scurtă şi cu conul sifonal mic, care a trăit în eocen.

SIDER-, v. **SIDERO-_1.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţă a fierului în

sânge; ~ **urgie** (v. -urgie), s.f. **1.** Ştiinţă care se ocupă cu studiul proprietăţilor fizice şi chimice ale fierului şi ale aliajelor lui. **2.** Metalurgie a fierului; ~ **urie** (v. -urie), s.f., prezenţă a fierului în urină.

SIDERO-_1 "fier, feric, feruginos". #1 gr. *sideros* "fier" > fr. *sidéro-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *sidero-.* #2 ~ **blast** (v. -blast), s.n., celulă a măduvei osoase, care conţine incluziuni ferice şi nu hemoglobinice; ~ **cit** (v. -cit), s.n., globulă roşie conţinând incluziuni ferice şi nu hemoglobinice; ~ **fil** (v. -fil_1), adj. **1.** (Despre elemente chimice) Care alcătuieşte zona centrală a globului terestru. **2.** (Despre bacterii) Care preferă substraturile feroase; ~ **filie** (v. -filie_1), s.f., afinitate a unor bacterii pentru fier; ~ **fob** (v. -fob), adj. (despre bacterii) care evită substraturile feroase; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., arta gravării în fier; ~ **lit** (v. -lit_1), s.m., meteorit format aproape numai din fier; ~ **penie** (v. -penie), s.f., diminuare a cantităţii de fier din sânge; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., fixare a fierului în ţesuturile organice; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru detectarea prezenţei unui corp feros în ochi; ~ **tehnie** (v. -tehnie), s.f., tehnica confecţionării potcoavelor; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a fierului şi a compuşilor lui; ~ **trof** (v. -trof), adj. (despre bazine acvatice) cu cantităţi mari de săruri de fier.

SIDERO-_2 "stea, astral". #1 L *sidus, (-eris)* "astru, stea" > fr. *sidéro-,* engl. *id.* > rom. *sidero-.* #2 ~ **stat** (v. -stat), s.n., aparat destinat să anuleze pentru observator mişcarea aparentă a aştrilor.

SIFO- "tub, tubular". #1 gr. *siphon* "tub, ţeavă" > fr. *sipho-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sifo-.* #2 ~ **micete** (v. -micete), s.f.pl., clasă de ciuperci inferioare cu miceliul format din hife tubuloase plurinucleate; *sin.* sifonomicete.

SIFON-, v. **SIFONO-**. #2 ~ **antie** (v. -antie), s.f., conformaţie tubuloasă a florilor radiare ligulate din antodii, la compozee.

SIFONO- "tub, ţeavă, sifon; tubular". #1 gr. *siphon* "ţeavă, tub" > fr. *siphono-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sifono-*. #2 ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl, plante care au numai flori tubuloase în antodiu; ~ **fore** (v. -for), s.n.pl., ordin de celenterate hidrozoare coloniale, care au un organ locomotor bazat pe principiul sifonului; ~ **gam** (v. -gam), adj., care prezintă sifonogamie; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., fecundare a ovulului cu polenul transmis printr-un tub polinic; ~ **micete** (v. -micete), s.f. pl. sifomicete*; ~ **plast** (v. -plast), s.n., hifă ramificată dar neseptată, conţinând citoplasmă şi numeroşi nuclei, specifică algelor şi fungilor; ~ **stel** (v. -stel), s.n., cilindru central cu parenchim medular, înconjurat de vasele lemnoase şi liberiene sub formă

de inele.

SIGILO- "sigiliu". #1 L *sigillum* "pecete" > fr. *sigillo-,* engl. *id.* > rom. *sigilo-*. #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., studiul sigiliilor; *sin.* sufragistică.

-SILAB "silabă". #1 gr. *syllabe* "asamblare" > fr. *-syllabe >* rom. *-silab.*

-SILABIE "silabă". #1 gr. *syllabe* "asamblare" > fr. *-syllabie,* germ. *id.*, it. *-sillabia >* rom. *-silabie.*

SILIC-, v. **SILICO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., concentraţie de siliciu în sânge.

SILICI- "siliciu, silicios". #1 L *silex, (-icis)* "cremene, silex" > fr. *silici-,* engl. *id.* > rom. *silici-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe soluri silicioase; **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine siliciu.

SILICULI- "fruct uscat, siliculă". #1 L *silicula* "păstaie mică" > fr. *siliculi- >* rom. *siliculi-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care prezintă silicule; **~ form** (v. -form), adj., în formă de siliculă.

SILICVI- "păstaie, silicvă". #1 L *siliqua* "păstaie" > L sav. *siliqui-,* fr. *siliqui-*, engl. *id.* > rom. *silicvi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma silicvei.

SILVI- "pădure". #1 L *sylva (silva)* "pădure" > fr. *sylvi-,* engl. *id.* > rom. *silvi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. **1.** Relativ la silvicultură. **2.** (Despre plante) Care creşte în pădure; **~ cultor** (v. -cultor), s.m.,f., specialist în silvicultură; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul culturii, amenajării şi exploatării pădurilor.

SILVO- "pădure". #1 L *sylva* "pădure" > fr. *sylvo- >* rom. *silvo-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., ramură a silviculturii care studiază procesele şi legile de viaţă ale pădurii; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţa despre pădure ca fenomen natural; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., acţiune profilactică şi curativă a arborilor şi arbuştilor asupra bolnavilor.

SIMBIO- "convieţuire, simbioză". #1 gr. *symbios* "care trăieşte cu" > fr. *symbio-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *simbio-.* #2 **~ trof** (v. -trof), adj. (despre plante) care se nutreşte pe calea simbiozei.

-SIMBOLIE "simbol". #1 gr. *symbolon* "semn, simbol" > fr. *-symbolie,* germ. *id.*, it. *-simbolia >* rom. *-simbolie.*

SIMETRO- "simetrie, simetric". #1 gr. *symmetros* "de aceeaşi măsură" > fr. *symmétro-,* engl. *id.* > rom. *simetro-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe simetrice; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru măsurarea devierilor dentomaxilare transversale de la linia mediană.

SIMFI-, v. **SIMFIO-.** #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe concrescute; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., simfiogeneză*.

SIMFIO- "reunire, concreştere". #1 gr. *symphyo* "a creşte împreună" > fr.

symphyo-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *simfio-*. #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre organe vegetale) format prin concreşterea părţilor separate; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., formare a organului vegetal prin reunirea unor organe care până atunci erau separate; *sin.* simfigeneză; **~ stemon** (v. -stemon), adj., cu staminele sudate.

SIMFITO- "grupare, asociaţie, uniune". #1 gr. *symphytos* "care creşte cu" > fr. *symphyto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *simfito-.* #2 **~ geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., ramură a geografiei plantelor care se ocupă cu studiul grupărilor botanice; **~ gin** (v. -gin), adj., care are pistilul aderent la caliciu.

SIMFIZIO- "simfiză". #1 gr. *symphysis* "unire, concreştere, sudare" > fr. *symphysio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *simfizio-*. #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare a simfizei pubiene.

SIMPAT-, v. **SIMPATO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere a sistemului nervos simpatic; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie a ganglionilor sau a fibrelor nervoase ale sistemului nervos simpatic.

SIMPATO- "sistemul nervos simpatic". #1 gr. *sympathos* "cu simpatie, cu compasiune" > fr. *sympatho-,* engl. *id.* > rom. *simpato-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă nervoasă simpatică embrionară care se diferenţiază în celule ganglionare simpatice; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., celulă primitivă a sistemului nervos simpatic, derivată din neuroblastele crestei ganglionare a tubului neural; **~ litic** (v. -litic_2), adj., s.n. (substanţă) care paralizează sistemul nervos simpatic; **~ liză** (v. -liză), s.f., distrugere a elementelor nervoase ale sistemului nervos simpatic; **~ logie** (v. -logie_1) s.f., studiul reacţiilor simpatice fiziologice sau patologice; **~ mimetic** (v. -mimetic), adj., s.n. (medicament) care reproduce parţial sau în întregime efectele excitării sistemului nervos simpatic.

SIMPTOMATO- "semn, simptom". #1 gr. *symptoma* "întâlnire, coincidenţă" > fr. *symptomato-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *simptomato-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Parte a medicinii care se ocupă cu studiul bolilor. **2.** Totalitate a simptomelor unei boli.

SINAPTO- "reunire, împreunare". #1 gr. *synaptos* "legat, unit" > fr. *synapto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sinapto-.* #2 **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., membrană sinaptică; **~ mere** (v. -mere), s.n.pl., puncte de unde începe formarea complexului sinaptonemal; **~ spermie** (v. -spermie), s.f. **1.** Reunire, la cădere, a seminţelor sau a fructelor monosperme, pentru a fi diseminate prin vânt. **2.** Diseminarea împreună a seminţelor pentru a forma pâlcuri dese; **~ spori** (v. -spor) s.m.pl., spori dispuşi în serii sau în grupe neregulate.

SINARMO- "concrescut, sudat". #1 gr. *synarmos* "reunit, sudat" > fr. *synarmo-*, engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *sinarmo-*. #2 **~ fite** (v. -fit), s.f. pl. plante cu flori la care staminele sunt concrescute cu stilele; **~ fitic** (v. -fitic), adj., cu staminele concrescute cu stilul.

SINCOLI- "sudat, unit". #1 gr. *synkollos* "alipit" > fr. *syncolli-*, engl. *id.*, germ. *synkolli-* > rom. *sincoli-*. #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante la care periantul este lipit de pericarp.

SINCORO- "împrăştiere, distribuţie". #1 gr. *synkhoreo* "a se răspândi" > fr. *synchoro-,* engl. *id.* > rom. *sincoro-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază distribuţia geografică a asociaţiilor de plante şi de animale, precum şi factorii care o condiţionează.

SINCRONO- "simultan, sincron". #1 gr. *synkhronos* "simultan, în acelaşi timp" > fr. *synchrono-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sincrono-.* #2 **~ gamie** (v. -gamie), s.f., maturizare simultană a florilor mascule şi femele de pe acelaşi individ; **~ logie** (v. -logie_1) s.f., disciplină care studiază sub aspect istoric dezvoltarea şi frecvenţa asociaţiilor vegetale; **~ scop** (v. -scop), s.n. **1.** Instrument care indică dacă două fenomene periodice sunt sincrone. **2.** Instrument care determină momentul în care a fost realizată sincronizarea a două tensiuni electrice alternative. **3.** Instrument asemănător cu un oscilograf, folosit pentru prezentarea vizuală a formelor de undă; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., spori produşi simultan, pe o porţiune a miceliului sau pe conidiofor.

SINDESMO- "ligament, tendon, ţesut conjunctiv". #1 gr. *syndesmos* "fâşie, bandă" > fr. *syndesmo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sindesmo-.* #2 **~ fit** (v. -fit), s.n., produs de osificare a unui ligament articular; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a ligamentelor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a anatomiei care se ocupă cu studiul articulaţiilor; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală în vederea remedierii rupturii unui ligament; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie medicală de refacere a unui ligament distrus; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unui ligament.

-SINDEZĂ "împerechere, conjugare, joncţiune". #1 gr. *syndesis* "legătură, joncţiune" > fr. *-syndése,* germ. *id.* > rom. *-sindeză.*

SINEC-, v. **SINECO-_1** #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., sinecotomie*.

SINECO_1- "simfiză, aderenţă". #1 gr. *synekhes* "unit, legat, neîntrerupt" > fr. *synécho-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sineco-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de secţionare a aderenţelor sinechiale; *sin.* sinectomie*.

SINECO-_2 "asociaţie, comunitate". #1 gr. *synoikos* "care locuieşte

împreună" > fr. *synéco-,* engl. *id.* > rom. *sineco-*. #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul condiţiilor ecologice ale asociaţiilor organismelor animale sau vegetale.

SINISTRO- "stâng, partea stângă". #1 L *sinister* "stâng" > fr. *sinistro-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *sinistro-.* #2 **~ cardie** (v. -cardie), s.f., deplasare a inimii spre stânga, dincolo de poziţia ei normală; *sin.* levocardie; **~ gir** (v. -gir), adj. (despre tulpină) răsucit de la dreapta spre stânga; **~ stilie** (v. -stilie), s.f., stare a stilelor florale înclinate spre stânga.

SINTAXO- "clasificare, sistematică". #1 gr. *syntaxis* "aranjament, ordonare" > fr. *syntaxo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sintaxo-*. #2 **~ nomie** (v. -nomie), s.f., clasificare a comunităţilor biologice, animale sau vegetale.

SINUSO- "cavitate, sinus". #1 L *sinus* "adâncitură, cavitate" > fr. *sinuso-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sinuso-*. #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a sinusurilor craniului cu ajutorul unei substanţe de contrast.

SIRENO- "fuzionare, alipire". #1 gr. *seiren, (-enos)* "sirenă" > fr. *siréno-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *sireno-.* #2 **~ mel** (v. -mel_1), adj., s.m. (monstru) care prezintă sirenomelie; **~ melie** (v. -melie), s.f., malformaţie congenitală caracterizată prin fuzionarea extremităţilor inferioare.

SIRING-, v. **SIRINGO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a glandelor sudoripare din regiunea facială.

SIRINGO- "tub, fistulă". #1 gr. *syrinx, (-ingos)* "tub, canal, ţeavă" > fr. *syringo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *siringo-*. #2 **~ biu** (v. -biu), adj. (despre ectoparaziţi) care trăieşte în partea goală din axul penelor; **~ bulbie** (v. -bulbie), s.f., formă clinică de siringomelie cu localizare bulbară; **~ dendron** (v. -dendron), s.m., tulpină fosilă de sigillaria; **~ mielie** (v. -mielie), s.f., boală a sistemului nervos caracterizată prin apariţia unor cavităţi în porţiunea centrală a măduvei spinării; **~ mielocel** (v. mielo-, v. -cel_2), s.n., formă de meningocel spinal asociat cu o dilataţie chistică a canalului medular central; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în siringotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de deschidere largă a unei fistule.

SIRTIDO- "banc de nisip". #1 gr. *syrtis, (-idos)* "nisipuri mişcătoare" > fr. *syrtido-,* engl. *id.* > rom. *sirtido-*. #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte pe bancurile de nisip; **~ fite** (v. -fit), s.f., plante care cresc pe bancurile de nisip.

SISTELO- "concreştere, unire". #1 gr. *systello* "a înveli, a acoperi" > fr. *systello-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sistelo-*. #2 **~ fite** (v. -fit) s.f.pl., plante cu caliciul persistent, făcând corp comun cu fructul.

-SISTOLIE "contracţie, sistolă". #1 gr. *systole* "contracţie" > fr. *-systolie,* germ. *id.* > rom. *-sistolie*.

SITIO- "hrană, nutriţie, aliment". #1 gr. *sition* "hrană, aliment" > fr. *sitio-*, germ. *id.,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *sitio-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de mâncare, sindrom observat în unele boli mintale; *sin.* sitofobie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul alimentelor; *sin.* sitologie; **~ manie** (v. -manie), s.f., stare psihotică morbidă de a mânca continuu; *sin.* sitomanie.

SITO- "hrană, nutriţie". #1 gr. *sitos* "hrană, mâncare" > fr. *sito-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *sito-*. #2 **~ biu** (v. -biu), adj. (despre insecte) care trăieşte în produsele alimentare din depozite; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre insecte) care caută produsele alimentare înmagazinate pentru a se hrăni cu ele; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., sitiofobie*; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., sitiologie*; **~ manie** (v. -manie), s.f., sitiomanie*.

-SKELIE, v. **-SCHELIE.**

SKEPTO-, v. **SCHEPTO-.**

SOBOLI- "lăstar, lujer". #1 L *soboles* "urmaş, vlăstar" > fr. *soboli-*, engl. *id.* > rom. *soboli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă lăstari; **~ form** (v. -form), adj., în formă de lujer.

SOCI-, v. **SOCIO-**. #2 **~ onim** (v. -onim), s.n., nume de comunităţi etnice.

SOCIO- "grup social, societate". #1 L *socius* "aliat, asociat" > fr. *socio-,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *socio-*. #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., studiere de pe baze biologice a grupurilor animale şi a societăţilor umane; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., totalitate a factorilor psihogeni traumatizanţi de ordin social, care provoacă boli psihice; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., cercetare a genezei relaţiilor caracteristice societăţilor civilizate; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Observare, înregistrare şi descriere a societăţilor ca formaţiuni istorice concrete. **2.** Disciplină sociologică empirică, descriptivă şi inductivă; **~ gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Metodă sociologică de reprezentare grafică, pe bază de teste sociometrice, a relaţiilor existente între membrii unui microgrup social. **2.** Reprezentare grafică a evoluţiei unui fenomen social; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Ştiinţă care studiază societatea omenească şi legile ei de dezvoltare. **2.** Studiul asocierii organismelor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblul procedeelor sociologice folosite în studierea cantitativă a relaţiilor psihice dintre membrii grupurilor sociale mici; **~ morfologie** (v. morfo-, v. -logie_1), s.f., sociologie descriptivă; **~ patie** (v. -patie), s.f., tulburare de comportament determinată de defectele educaţiei generate de medii sociale nefavorabile;

~ **psihiatrie** (v. psiho-, v. -iatrie), s.f., disciplină care studiază acţiunea patogenă a mediului concret asupra vieţii psihice; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., psihosferă*; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., ansamblu de tehnici psihoterapeutice prin care se urmăreşte reducerea tulburărilor mintale prin folosirea interacţiunilor psihologice dintre bolnav şi mediul social în care acesta trăieşte; ~ **tip** (v. -tip), s.n., tip biopsihic specific unei comunităţi sociale, realizat prin procesul de educaţie complexă a componenţilor ei.

-SOF, v. **-ZOF.**

-SOFIE, v. **-ZOFIE.**

SOLARI- "radiaţie solară". #1 L *solaris* "solar, de soare" > fr. *solari-* > rom. *solari-.* #2 ~ **graf** (v. -graf), s.n., solarimetru înregistrator; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea radiaţiilor solare globale.

SOLEN-, v. **SOLENO-.** #2 ~ **acant** (v. -acant), adj., cu spini tubulari; ~ **odont** (v. -odont), adj., cu dinţi canaliculaţi.

SOLENO- "tub, ţeavă". #1 gr. *solen, (-os)* "tub, canal" > fr. *soléno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *soleno-.* #2 ~ **id** (v. -id), s.m., bobină electrică cilindrică fără miez feromagnetic; ~ **pore** (v. -por), s.f.pl., alge marine din silurian, cu talul străbătut de pori aşezaţi în şiruri longitudinale; ~ **stel** (v. -stel), s.n., cilindru central tubular, cu floem intern şi extern.

SOLI- "unic, singular". #1 L *solus* "singur" > fr. *soli-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *soli-*. #2 ~ **flor** (v. -flor), adj., cu o singură floare; ~ **ped** (v. -ped_2), adj., s.n. (animal) care are un singur deget la picioare; *sin.* monodactil.

-SOM (-SOMĂ) "granulă, granulaţie, corpuscul, organit". #1 gr. *soma* "corp" > fr. *-some*, it. *-soma,* germ. *-som*, engl. *-some* > rom. *-som, -somă*.

SOMAT-, v. **SOMATO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere corporală.

SOMATO- "corp, corpuscul, granulă, organit". #1 gr. *soma, (-atos)* "corp" > fr. *somato-*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *somato-*. #2 ~ **blast** (v. -blast), s.n., celulă care, pe cale de diviziune, dă naştere unor celule somatice; ~ **cit** (v. -cit), s.n., celulă somatică; ~ **crome** (v. -crom), s.f.pl., celule nervoase având un corp celular bine definit, înconjurând nucleul pe toate părţile; ~ **estezie** (v. -estezie), s.f., modalitate de recepţie a proceselor care se produc în segmente somatice sau corporale; ~ **fite** (v. -fit), s.f., plante superioare provenite din celule somatice; ~ **fiziogramă** (v. fizio-, v. -gramă), s.f., diagramă cuprinzând cerinţele şi contraindicaţiile medicale, fiziologice, ale unei profesiuni sau loc de muncă; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., formare a sporofitului din celule vegetative fuzionate; ~ **gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Dezvoltat din celule somatice. **2.** Cu caractere dobândite; ~ **genetic** (v. -genetic), adj., relativ la somatogeneză; ~ **geneză** (v. -

geneză), s.f., tulburare care apare la un organism, datorită unei mutaţii în celulele somatice; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., apariţie a unor caractere somatice sub influenţa condiţiilor ecologice; **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., posibilitate de a cunoaşte diferitele segmente ale corpului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a cerinţelor biomedicale, proprii unei profesiuni; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul corpului vieţuitoarelor, atât din punct de vedere anatomic, cât şi fiziologic; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., anomalie constând în creşterea exagerată a întregului corp; *sin.* gigantism; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Ramură a antropologiei care se ocupă cu măsurarea şi cu calculul statistic al elementelor corpului omenesc. **2.** Ansamblu de măsurători efectuate pentru determinarea dimensiunilor şi formelor corpului animalelor; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., înmulţire prin copularea a două celule vegetative; **~ pag** (v. -pag), s.n., monstru fetal dublu, cu trunchiurile unite; **~ pedie** (v. -pedie), s.f., ramură a defectologiei care studiază deficienţele fizice somatice; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă a corpului celular, exceptând celulele germinale; **~ pleură** (v. -pleură), s.f., membrană parietală a mezodermului animalelor celomate; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen vizual al constituţiei somatice; **~ tip** (v. -tip), s.n., complex de caractere somatice individuale; **~ tom** (v. -tom), s.n., segment transversal al unui corp animal organizat după tipul metamerelor somatice, identice şi succesive; *sin.* embriotom (2); **~ tonie** (v. -tonie), s.f., componentă psihică a personalităţii caracterizată prin predominanţa funcţiilor musculare, a activităţii, a energiei, a dorinţei de a se impune; **~ topie** (v. -topie), s.f., corespondenţa existentă între zonele nervoase centrale talamice sau corticale şi teritoriile somatice; **~ trofic** (v. -trofic), adj. (despre hormoni, auxine etc.) care stimulează procesele de nutriţie şi creştere; **~ trop** (v. -trop), adj. **1.** Care are afinitate pentru corp. **2.** (Despre hormoni) Care stimulează creşterea organismului.

-SOMĂ, v. **-SOM.**

-SOMIE "granulă, granulaţie". #1 gr. *soma* "corp" > fr. *-somie*, germ. *id.*, it. -*somia* > rom. *-somie.*

SONO- "sunet, zgomot". #1 L *sonus* "sunet, zgomot" > fr. *sono-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *sono-*. #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică faţă de zgomote; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare a profilului vocii; **~ manometrie** (v. mano-, v. -metrie_1), s.f., metodă aplicată în tratamentul surdităţii premature, care permite realizarea presiunii necesare pentru deschiderea trompei lui Eustache; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., studiu

comparat al sunetelor cu ajutorul sonometrului (2); **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument pentru verificarea legilor de vibraţie a coardelor pentru compararea înălţimii sunetelor. **2.** Aparat folosit la măsurarea obiectivă a nivelelor de intensitate acustică a zgomotelor produse de o sursă determinată; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., arhivă conţinând înregistrări de sunete şi zgomote.

SOPORI- "somn, somnolenţă". #1 L *sopor, (-oris)* "somn profund" > fr. *sopori-,* engl. *id.* > rom. *sopori-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., s.n. (medicament) care produce somn.

-SOR "grup, grămadă, cuib, agregat". #1 gr. *soros* "grămadă" > fr. *-sore*, engl. *id.* > rom. *-sor.*

SORO- "cuib, agregat". #1 gr. *soros* "vraf, grămadă" > fr. *soro-*, engl. *id.* > rom. *soro-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct compus constituit din bace agregate, pe jumătate sudate între ele, cu învelişul cărnos.

SOTERIO- "salvare, mântuire". #1 gr. *soterion* "scăpare, salvare" > germ. *soterio-,* fr. *id.*, engl. *id.* > rom. *soterio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., capitol al dogmaticii creştine care tratează despre doctrina mântuirii prin jertfe benevole.

SPADICI- "inflorescenţă racemoasă, spadice". #1 L *spadix, (-icis)* "creangă de palmier" > fr. *spadici-,* engl. *id.* > rom. *spadici-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu spadice; **~ flore** (v. -flor), adj., s.f. pl. **1.** Adj. Cu flori dispuse în spadice. **2.** S.f.pl. Ordin de plante erbacee monocotiledonate având ca inflorescenţă un spadice; **~ form** (v. -form), adj., în formă de spadice.

SPAN-, v. **SPANO-.** #2 **~ andrie** (v. -andrie), s.f., raritate sau reducere numerică a descendenţilor masculi; **~ emie** (v. -emie), s.f., scădere a numărului de globule roşii din sânge; *sin.* anemie.

SPANIO- "puţin, în număr mic". #1 gr. *spanios* "puţin, redus" > fr. *spanio-,* engl. *id.* > rom. *spanio-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe puţine.

SPANO- "scădere, împuţinare, reducere". #1 gr. *spanos* "sărac, puţin" > fr. *spano-*, engl. *id.,* germ. *id.*, it. *id.* > rom. *spano-*. #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze puţine; **~ ginie** (v. -ginie), s.f., împuţinare sau raritate numerică a descendenţilor femeli; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., încetinire a ritmului respiratoriu; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu fructe puţine.

SPARSIO- "împrăştiat, rar". #1 L *sparsus* "răsfirat, împrăştiat" > fr. *sparsio-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sparsio-.* #2 **~ plaste** (v. -plast), s.n.pl., elaioplaste variabile ca număr şi poziţie, prezente la algele diatomee.

-SPASM "contracţie, convulsie". #1 gr. *spasmos* "convulsie, contracţie" > fr.

-spasme, engl. *-spasm*, it. *-spasmo* > rom. *-spasm.*

SPASMO- "convulsie, contracţie". #1 gr. *spasmos* "contracţie" > fr. *spasmo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *spasmo-*. #2 **~ femie** (v. -femie), s.f., tulburare spasmodică a ritmului şi a fluenţei vorbirii; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., predispoziţie la convulsii datorită unei excitabilităţi exagerate a sistemului nervos muscular; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care provoacă spasme; **~ litic** (v. -litic_2), adj., s.n. (medicament) care reduce tonusul şi spasmul muşchilor; *sin.* antispastic.

-SPASTIE "convulsie, contracţie". #1 gr. *spastia* "chircire, încovoiere" > fr. *-spastie,* germ. *id.,* it. *-spastia* > rom. *-spastie*.

SPATI- "spat, bractee mare". #1 L *spatha* "sabie, spadă" > fr. *spathi-,* engl. *id.* > rom. *spati-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., asemănător cu un spat vegetal.

SPECIO- "specie". #1 L *species* "specie, speţă" > fr. *spécio-,* engl. *id.* > rom. *specio-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., tratat despre speciile biologice.

SPECTRO- "spectru, spectral". #1 L *spectrum* "apariţie, arătare" > fr. *spectro-,* engl. *id.*, germ. *spektro-* > rom. *spectro-.* #2 **~ bologramă** (v. bolo-, v. -gramă), s.f., curbă care reprezintă repartiţia energiei, exprimată în unităţi relative, în funcţie de lungimea de undă; **~ bolometru** (v. bolo-, v. -metru_1), s.n., tip de bolometru cu care se determină intensitatea şi repartiţia energiei la limita superioară a atmosferei; **~ colorimetru** (v. colori-, v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument medical pentru determinarea discromatopsiei; **2.** Instrument cu care se pot face determinări colorimetrice cu radiaţii de mai multe lungimi de undă; **~ fotometrie** (v. foto-, v. -metrie_1), s.f., capitol al spectrometriei care se ocupă cu determinarea intensităţii radiaţiilor monocromatice într-un spectru; **~ fotometru** (v. foto-, v. -metru_1), s.n., instrument optic folosit în spectrofotometrie; **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument utilizat la înregistrarea fotografică a spectrului luminii; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., studiere a spectrelor luminii cu ajutorul spectrografului; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., fotografiere a unui spectru obţinută cu ajutorul spectrografului; **~ heliograf** (v. helio-, v. -graf), s.n., spectrograf special pentru fotografierea soarelui în lumină monocromatică; **~ heliogramă** (v. helio-, v. -gramă), s.f., fotografie a soarelui obţinută cu ajutorul spectroheliografului; **~ helioscop** (v. helio-, v. -scop), s.n., instrument folosit pentru observarea vizuală a soarelui în lumină monocromatică; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Tehnică de măsurare a liniilor spectrelor şi a lungimilor de undă. **2.** Comparare a intensităţilor luminoase a două radiaţii

monocromatice; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument pentru studiul spectrelor prin măsurarea intensităţii fiecărei radiaţii monocromatice din spectru. **2.** Instalaţie complexă folosită în fizica nucleară pentru studierea spectrului de viteză sau de energii ale particulelor; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument optic folosit pentru observarea spectrelor luminoase; **~ scopie** (v. -scopie), s.f. **1.** Parte a opticii care studiază spectrele luminoase. **2.** Capitol al fizicii nucleare care se ocupă cu studiul spectrelor energetice ale radiaţiilor.

SPELEO- "peşteră, cavernă". #1 gr. *spelaion* "grotă, peşteră" > fr. *spéléo-,* engl. *id.*, it. *id.*, germ. *speläo-* > rom. *speleo-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., speolog*; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., speologie*; **~ morfic** (v. -morfic), adj., care prezintă aspectul unei caverne; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen al unei caverne pulmonare; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere operatorie a unei caverne pulmonare tuberculoase; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratare a unor boli pulmonare prin utilizarea peşterilor şi a salinelor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei caverne pulmonare; *sin.* cavernotomie.

SPEO- "peşteră, cavernă". #1 gr. *speos* "grotă, cavernă" > fr. *spéo-* > rom. *speo-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul vieţuitoarelor din peşteri; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces geologic de formare a peşterilor; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în speologie; *sin.* speleolog; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care studiază formarea peşterilor şi viaţa din interiorul acestora; *sin.* speleologie.

-SPERM "sămânţă, germen, spor". #1 gr. *sperma* "sămânţă" > fr. *-sperme,* engl. *-sperm,* germ. *id.* > rom. *-sperm.*

SPERMA- "sămânţă, spermă, spori". #1 gr. *sperma* "sămânţă" > fr. *sperma-,* engl. *id.* > rom. *sperma-.* #2 **~ podiu** (v. -podiu), s.n., suport ramificat al pistilului umbeliferelor; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., organ al insectei femele, care înmagazinează spermatozoizii.

SPERMAT-, v. **SPERMATO-.** #2 **~ urie** (v. -urie), s.f., prezenţă a spermatozoizilor în urină.

SPERMATI- "sămânţă, spermatie". #1 L tz. *sperma, (-atis)* "sămânţă" > fr. *spermati-,* engl. *id.* > rom. *spermati-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă sămânţă sau spermatii.

SPERMATO- "sămânţă, spor, granule". #1 gr. *sperma, (-atos)* "sămânţă" > fr. *spermato-,* engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *spermato-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă sexuală primordială, care se găseşte în tuburile seminifere ale testiculului; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., stare a fructelor

lipsite de carpele şi complet închise de bractee; **~ cel** (v. -cel_2), s.n., tumefacţie formată prin acumulare de spermă în testicul sau epididim; **~ cinetic** (v. -cinetic), adj., care are tendinţa de a produce elemente mascule; **~ cist** (v. -cist), s.n., celulă mamă a anteridei; **~ cistectomie** (v. cist-, v. cisto-, v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a veziculelor seminale; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă vegetativă formată în androconidie, care dă naştere unui anterozoid; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., încrengătură a regnului vegetal, cuprinzând plantele vasculare cu flori şi seminţe; **~ for** (v. -for), s.m., grup de spermatozoizi cuprinşi într-o capsulă de secreţie, prezenţi la unele insecte; **~ gen** (v. -gen_1), adj. **1.** Care produce celule germinale masculine. **2.** Care produce seminţe; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare şi dezvoltare a spermatozoizilor la animale; *sin.* spermogeneză; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., spermogonie*; **~ goniu** (v. -goniu), s.n., celulă sexuală primordială masculă; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a seminţelor; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., spermogramă*; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasmă a celulei mascule; **~ plast** (v. -plast), s.n., celulă sexuală masculă; *sin.* spermatosferă; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere spontană a lichidului seminal, la bărbaţi; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., spermatoplast*; **~ zoid** (v. -zoid), s.m., celulă sexuală masculină matură, prezentând mişcări ondulatorii; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., celulă masculă mobilă, rezultată în anteridie.

-SPERMIE "sămânţă, lichid seminal". #1 gr. *sperma* "sămânţă" > fr. -*spermie,* germ. *id.,* it. *-spermia,* engl. *-spermy* > rom. *-spermie.*

SPERMIO- "sămânţă, celule sexuale". #1 gr. *spermeion* "sămânţă" > fr. *spermio-,* germ. *id.,* engl. *id.*, it. *id.* > rom. *spermio-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltare a celulelor sexuale mascule din spermatogonii.

SPERMO- "sămânţă, celule sexuale". #1 gr. *sperma* "sămânţă" > fr. *spermo-,* engl. *id.*, germ. *id.,* it. *id.* > rom. *spermo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., oogon fecundat; **~ centru** (v. -centru), s.n., centrozomul mascul în timpul fecundării; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., metodă de diagnostic folosită pentru depistarea gonococului în sperma individului bolnav de blenoragie; **~ dermă** (v. -dermă), s.f., înveliş seminal; **~ for** (v. -for), s.n., ginofor prezent la umbelifere; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., spermatogeneză*; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., celulă germinală producătoare de spermatii; *sin.* spermatogonie; **~ goniu** (v. -goniu), s.n., organ de fructificaţie în formă de butelie, prezent la fungi şi licheni; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., examen microscopic sau macroscopic al spermei, cu redarea tabelară a rezultatelor; *sin.* spermatogramă; **~ logie** (v. -logie_1), s.f.,

studiu al seminţelor şi sporilor; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat de sol care înconjoară seminţele în curs de germinare; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor format în spermogoniu; **~ tecă** (v. -tecă), s.f. **1.** Totalitate a învelişurilor unui fruct. **2.** Peretele capsulei vegetale; **~ tip** (v. -tip), s.n., exemplar vegetal crescut din sămânţa tipului original.

SPICI- "spic, spicat". #1 L *spicum* "spic" > fr. *spici-,* engl. *id.* > rom. *spici-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă spice; **~ flor** (v. -flor), adj., cu florile dispuse în spic; **~ form** (v. -form), adj., în formă de spic.

SPICULI- "spiculeţ". #1 L *spicula* "spic mic" > fr. *spiculi-,* engl. *id.* > rom. *spiculi-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă spiculeţe; **~ form** (v. -form), adj., în formă de spiculeţ; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce spiculeţe.

SPILADO- "argilă, argilos". #1 gr. *spilas, (-ados)* "argilă" > fr. *spilado-,* engl. *id.* > rom. *spilado-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care preferă solurile argiloase; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe locurile argiloase.

SPINI- "spin, ghimpe". #1 L *spina* "spini, ghimpi" > fr. *spini-*, engl. *id.* > rom. *spini-*. #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe spinoase; **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu ghimpi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de spin.

SPINTARI- "scânteie, scânteiere". #1 gr. *spintharis* "scânteie" > fr. *spinthari-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *spintari-.* #2 **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru observarea scânteilor care se produc când razele emise de o substanţă radioactivă lovesc un ecran acoperit cu un strat de sulfură de zinc.

SPINTERO- "scânteie". #1 gr. *spinther, (-eros)* "scânteie" > fr. *spinthéro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *spintero-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară valorile tensiunilor electrice înalte; **~ scop** (v. -scop), s.n. **1.** Aparat care produce scânteia electrică la aparatele de telegrafie fără fir. **2.** Aparat electric folosit pentru generarea oscilaţiilor de înaltă frecvenţă.

SPINULI- "spin mic, spinişor". #1 L *spinula* "spin mic" > fr. *spinuli-,* engl. *id.* > rom. *spinuli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu spinişori; **~ form** (v. -form), adj., în formă de spinişor.

-SPIRĂ "buclă, spirală, răsucire". #1 gr. *speira* "buclă, spirală" > fr. *-spire,* engl. *id.*, germ. *-spira,* it. *id.* > rom. *-spiră.*

SPIRI- "spiră, spiralat". #1 L *spira* "spirală" > fr. *spiri-,* engl. *id.* > rom. *spiri-.* #2 **~ fere** (v. -fer), s.n.pl., gen fosil de brahiopode din era primară, caracterizate prin suporturi brahiale în spirală; **~ form** (v. -form), adj., în formă de buclă, de spiră.

SPIRO-_1 "spiră, spirală; spiralat, ondulat". #1 gr. *speira* "buclă" > fr. *spiro-,*

engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *spiro-.* #2 **~ centru** (v. -centru), adj., cu pinteni spiralaţi; **~ chete** (v. -chete), s.f.pl., bacterii saprofite patogene unicelulare, cu corp ondulat, lung, flexibil şi mobil; **~ ciclic** (v. ciclic), adj. (despre flori) aşezat în spirală; **~ ciclie** (v. -ciclie), s.f., dispunere a elementelor florale după o linie spirală; **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (medicament administrat împotriva sifilisului; *sin.* antiluetic; **~ id** (v. -id), adj., în formă de spirală; **~ trop** (v. -trop), adj., răsucit în spirală; *sin.* spirotropic; **~ tropic** (v. -tropic), adj., spirotrop*.

SPIRO-_2 "respiraţie, plămâni". #1 L *spiro, (-are)* "a respira" > fr. *spiro-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *spiro-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., spirometru înregistrator; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare a unei curbe care permite măsurarea cantitativă în circuit închis a ventilaţiei pulmonare; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la spirograf; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de măsurare a capacităţii pulmonare cu ajutorul spirometrului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument medical pentru măsurarea capacităţii de respiraţie a plămânilor.

SPLANCHNO-, v. **SPLANHNO-.**

SPLANHN-, v. **SPLANHNO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie operatorie a nervilor splanhnici.

-SPLANHNIE "viscere, organe abdominale". #1 gr. *splankhnon* "măruntaie, viscere" > fr. *-splanchnie* > rom. *-splanhnie*.

SPLANHNO- (SPLANCHNO-) "viscere, organe abdominale". #1 gr. *splankhnon* "măruntaie, viscere" > fr. *splanchno-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *splanhno-*, *splanchno-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a viscerelor abdominale; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a viscerelor realizală cu ajutorul unei substanţe de contrast; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care studiază viscerele; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., creştere anormală în volum a viscerelor; **~ micrie** (v. -micrie), s.f., scădere a volumului şi a greutăţii viscerelor; **~ pleură** (v. -pleură), s.f., perete compus din endoderm şi pătura splanhnică a mezodermului lateral; **~ ptoză (splanchnoptoză)** (v. -ptoză), s.f., cădere sau deplasare a viscerelor; **~ tomie (splanchnotomie)** (v. -tomie), s.f., disecţie a organelor abdominale; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre substanţe sau microbi) care se fixează în mod electiv pe viscere.

SPLEN-, v. **SPLENO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere a splinei; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a splinei; **~ ectopie** (v. -ectopie), s.f., deplasare a splinei.

-SPLENIE "splină". #1 gr. *splen* "splină" > fr. *-splénie,* germ. *id.*, engl. -

splenia, it. *id.* > rom. *-splenie.*

SPLENO- "splină". #1 gr. *splen, splenos* "splină" > fr. *spléno-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *spleno-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a splinei; **~ cit** (v. -cit), s.n., element reticulohistiocitar al ţesutului splenic; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care îşi are originea în splină; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a splinei cu ajutorul unei substanţe radioopace; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., formulă a elementelor celulare splenice; **~ id** (v. -id), adj., care are aparenţa splinei; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de dezintegrare a ţesutului splenic; **~ manometrie** (v. mano-, v. -metrie_1), s.f., metodă de determinare prin puncţionare a presiunii din interiorul splinei; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., mărire patologică a splinei; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., evaluare a gradului de mărire a volumului splinei, la bolnavii de malarie; **~ patie** (v. -patie), s.f., boală a splinei; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a splinei; **~ portografie** (v. porto-, v. -grafie), s.f., radiografie a sistemului venos port, realizată după o injectare opacă intrasplenică; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a splinei; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură operatorie a splinei; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie splenică; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., transformare fibroasă a splinei; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie operatorie a splinei.

SPODO- "cenuşă, praf". #1 gr. *spodos* "scrum, cenuşă" > fr. *spodo-,* engl. *id.,* germ. *id.,* it. *id.* > rom. *spodo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze cenuşii; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care este produs de praf sau de detritusuri celulare; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., imagine microscopică a membranei celulare mineralizate, după arderea substanţelor organice; **~ trih** (v. -trih), adj., cu peri cenuşii.

-SPONDIL "vertebră, vârf ascuţit". #1 gr. *spondylos* "vertebră" > fr. *spondyle,* engl. *-spondyl* > rom. *-spondil.*

SPONDIL-, v. **SPONDILO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere vertebrală; *sin.* spondilodinie; **~ artroză** (v. -artroză), s.f., afecţiune degenerativă a vertebrelor şi a articulaţiilor; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., spondilalgie*.

-SPONDILIE "vertebră". #1 gr. *spondylos* "vertebră" > fr. *-spondylie* > rom. *-spondilie.*

SPONDILO- "vertebră, şira spinării; vertebral". #1 gr. *spondylos* "vertebră" > fr. *spondylo-*, germ. *id.*, engl. *id.,* it. *spondilo-* > rom. *spondilo-.* #2 **~ liză** (v. -liză), s.f., anomalie congenitală constând în întreruperea continuităţii arcurilor vertebrale; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a coloanei vertebrale; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a coloanei vertebrale în cavitatea pelviană; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., rezecţie

chirurgicală a coloanei vertebrale.

-SPONGIE "porozitate, spongiozitate". #1 gr. *spongia* "burete" > fr. -*spongie,* engl. *-spongia* > rom. *-spongie.*

SPONGIO- "burete, spongios". #1 gr. *spongion* "burete mic" > fr. *spongio-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *spongio-*. #2 **~ blast** (v. -blast), s.n. **1.** Celulă primordială a nevraxului, din care se formează nevroglia. **2.** Celulă a mezenchimului, care secretă spongina în corpul spongierilor; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă nevroglică; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., structură spongioasă şi reticulară a citoplasmei, cuprinsă într-o materie fluidă hialină; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., leziune osoasă produsă de condensarea trabeculelor spongioase până la dispariţia spaţiilor medulare.

SPONGO- "burete, spongios". #1 gr. *spongos* "burete de mare" > fr. *spongo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *spongo-.* #2 **~ filă** (v. -fil_2), s.f., frunză cu parenchim spongios; **~ id** (v. -id), adj., cu aparenţă spongioasă; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., rocă sedimentară biogenă cu aspect de bureţi.

-SPOR "sămânţă, spor, conidie". #1 gr. *spora* "sămânţă" > fr. *-spore,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-spor.*

SPOR-, v. **SPORO-.** #2 **~ ange** (v. -ange), s.m., organ în formă de sac în care se formează şi se dezvoltă sporii plantelor criptogame; *sin.* sporangiu; **~ angiu** (v. -angiu), s.n., sporange*; **~ angiocarp** (v. angio-, v. -carp), s.n., formaţiune caracteristică unor grupe de plante inferioare care închide în interiorul său mai mulţi sporangi; **~ angiofor** (v. angio-, v. -for), s.m., suport care poartă sporangele; **~ angiosor** (v. angio-, v. -sor), s.m., grup de sporangi prezenţi la alge; **~ angiospor** (v. angio-, v. -spor), s.m., spor endogen format într-un sporange sferic, fiind susţinut de un sporangiofor.

SPORI- "spor". #1 gr. *spora* "sămânţă" > fr. *spori-,* engl. *id.* > rom. *spori-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine sau care poartă spori; **~ par** (v. -par), adj., care produce spori.

-SPORIE "diseminare, împrăştiere". #1 gr. *spora* "sămânţă" > fr. *-sporie,* germ. *id.*, engl. *-spory* > rom. *-sporie*.

SPORO- "seminţe, spori, germinaţie". #1 gr. *spora* "grăunte, sămânţă" > fr. *sporo-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sporo-.* #2 **~ biont** (v. -biont), s.n., sporofit*; **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă care dă naştere celulei-mame sporifere din capsula muşchilor sau din sporangele ferigilor; **~ carp** (v. -carp), s.n. **1.** Organ capsular care conţine şi care protejează sporii. **2.** Membrana protectoare a sporilor pteridofitelor; **~ cist** (v. -cist), s.n. **1.** Stadiu larvar din evoluţia unor trematode. **2.** (La unele plante inferioare) Formaţiune chistică veziculară care conţine spori unisexuaţi; **~ cite** (v. -

cit), s.n.pl., celule ale ţesutului sporogen care produc sporii în urma diviziunii reducţionale; *sin.* celula-mamă a sporului; **~ cladiu** (v. -cladiu), s.n., ramură sporiferă, prezentă la alge; **~ core (~ chore)** (v. -cor), adj., s. f. pl. (plante) la care diseminarea se face prin spori; **~ dermă** (v. -dermă), s.f., înveliş extern al sporilor; **~ dochiu** (v. -dochiu), s.n., grupare de conidiofori şi de conidii în formă de perniţă, prezentă la unele ciuperci; **~ filă** (v. -fil_2), s.f., frunză fertilă pe care se formează sporangele, prezentă la pteridofite; **~ fit** (v. -fit), s.n., faza diploidă din ciclul vital al plantelor purtătoare de spori; *sin.* sporobiont; **~ fitic** (v. -fitic), adj., care produce spori şi alternează cu generaţia sexuată; **~ for** (v. -for), adj., s.m. **1.** S.m. Corp de fructificaţie pedicelat, care formează spori, prezent la ciuperci. **2.** S.m. Tal ramificat cu spori. **3.** Adj. Care poartă spori; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., proces de producere a sporilor fără contopirea gameţilor; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce spori ; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare şi maturare a sporilor; **~ gon** (v. -gon_1), s.m., organ rezultat după fecundarea oosferei din arhegon prin divizarea oului sau a zigotului; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., mod de înmulţire asexuată prin spori; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., dispunere a sporilor pe o bucată de hârtie, care însoţeşte ierbarele micologice; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu sporii; *sin.* sporomorf; **~ morf** (v. -morf), adj., sporoid*; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă a sporului; **~ stazie** (v. -stazie), s.f., inhibare a germinaţiei sporilor de către substanţele elaborate de propria cultură; **~ stegiu** (v. -stegiu), s.n., înveliş celular al fructificaţiei; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., capsulă purtătoare de spori; **~ trih** (v. -trih), s.m., gen de ciuperci din clasa hifomicetelor, cuprinzând unele specii parazite pentru om; **~ trofofilă** (v. trofo-, v. -fil_2), s.f., frunză asimilatoare şi purtătoare de spori, prezentă la pteridofite; **~ zoare** (v. -zoar), s.n.pl., clasă de protozoare parazite cu structură simplă, care se înmulţesc prin spori; **~ zoid** (v. -zoid), s.m., spor ciliat mobil, format în sporangele algelor şi fungilor; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., corpuscul de reproducere la plantele inferioare.

STABILO- "stabil, fixat, constant". #1 L *stabilis* "nemişcat, statornic" > fr. *stabilo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *stabilo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru studiul caracteristicilor mecanice ale solurilor; **~ plaste** (v. -plast), s.n.pl., elaioplaste colorate, cu poziţie şi număr constante.

STADI- "distanţă, spaţiu". #1 gr. *stadia* "miră, stadie" > fr. *stadi-,* engl. *stadi-* > rom. *stadi-*. #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare indirectă a distanţelor cu ajutorul tahimetrului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument folosit în ridicările topografice efectuate prin metoda

stadimetriei.

STAFIL-, v. **STAFILO-.** #2 ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a stafilomului cornean.

-STAFILIE "palat, văl palatin, luetă". #1 gr. *staphyle* "ciorchine de struguri" > fr. *-staphylie,* germ. *id.*, it. *-stafilia* > rom. *-stafilie.*

STAFILO- "ciorchine, uvulă". #1 gr. *staphyle* "ciorchine de struguri" > fr. *staphylo-,* engl. *id.,* germ. *id.*, it. *stafilo-* > rom. *stafilo-.* #2 ~ **coc** (v. -coc), s.m., bacterie din clasa schizomicetelor, ai cărei indivizi sunt dispuşi în ciorchini; ~ **dermie** (v. -dermie), s.f., afecţiune a pielii şi a mucoaselor provocată de stafilococi; ~ **plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a vălului palatului; ~ **rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a vălului palatului; ~ **tom** (v. -tom), s.n., instrument folosit în stafilotomie; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei tumori a corneei.

STAGNI- "apă stătătoare, mlaştină". #1 L *stagnum* "baltă, mlaştină" > fr. *stagni-,* engl. *id.* > rom. *stagni-.* #2 ~ **col** (v. -col_1), adj., care creşte în ape stătătoare.

STAGNO- "apă stătătoare". #1 L *stagnum* "baltă" > fr. *stagno-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *stagno-.* #2 ~ **fili** (v. -fil_1), adj., s.m.pl. (peşti) care depun icrele în ape stătătoare.

STALAGMO- "picătură, scurgere". #1 gr. *stalagmos* "curgere, picătură" > fr. *stalagmo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stalagmo-.* #2 ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă dinamică de măsurare a tensiunii superficiale a lichidelor sau soluţiilor; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument folosit în stalagmometrie pentru determinarea tensiunii superficiale a fluidelor.

STAMINI- "stamină". #1 L *stamen, (-inis)* "urzeală, fire" > fr. *stamini-,* engl. *id.* > rom. *stamini-.* #2 ~ **form** (v. -form), adj., în formă de stamină.

STANI- "staniu". #1 L *stannum* "staniu" > fr. *stanni-*, engl. *id.* > rom. *stani-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj. (despre roci) care conţine staniu.

STASI- "oprire, stabilizare". #1 gr. *stasis* "oprire, încetare" > fr. *stasi-*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *stasi-.* #2 ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., stabilizare şi persistenţă a tipurilor vegetale, precum şi modul lor de organizare în cursul procesului evolutiv; ~ **morfie** (v. -morfie), s.f., oprire a dezvoltării unui organ vegetal în faza iniţială a acestuia, producând schimbarea formei sale normale.

STASO- "stătător, stagnant". #1 gr. *stasis* "oprire, stagnare" > fr. *staso-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *staso-.* #2 ~ **fil** (v. -fil_1), adj., care creşte în ape stătătoare; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante din apele stătătoare; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a se menţine în picioare.

-STAT "care stă, care menţine, stabil, stabilizator". #1 gr. *statos* "stabil, nemişcat, care opreşte**"** > fr. *-stat,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-stat.*

STAT-, v. **STATO-.** #2 **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut vegetal format din statociste.

-STATIC "care menţine, care opreşte". #1 gr. *statikos* "care opreşte" > fr. -*statique*, engl. *-static*, it. *-statico,* germ. *-statisch* > rom. *-static.*

STATMO- "blocare, oprire, inhibare". #1 gr. *stathmos* "oprire, staţionare" > fr. *stathmo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *statmo-.* #2 **~ chineză (~ kineză)** (v. -chineză), s.f., blocare sau inhibare a diviziunii celulare sub acţiunea unor factori externi; **~ telofază** (v. telo_1-, v. -fază), s.f., telofază a celulelor tratate cu colchicină.

STATO- "echilibru, echilibrare; care stă drept, staţionar". #1 gr. *statos* "stabil, nemişcat" > fr. *stato-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stato-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., corpuscul specializat pentru reproducerea asexuată la briozoare, adaptat la condiţiile nefavorabile din timpul iernii; **~ cist** (v. -cist), s.n. **1.** Organ în formă de veziculă prezent la nevertebrate, compus dintr-un lichid în care sunt înglobate statolite (1) şi având un rol important în menţinerea poziţiei corpului; *sin.* otocist. **2.** Celulă vegetală senzitivă specială pentru perceperea excitaţiilor gravitaţionale; **~ cit** (v. -cit), s.n. **1.** Celulă care conţine statolite. **2.** Celulă din conul de creştere al rădăcinii, care conţine grăunciori de amidon; **~ conie** (v. -conie), s.f., pulbere de carbonat de calciu prezentă în labirintul membranos al urechii interne; *sin.* nisip auditiv; **~ crat** (v. -crat), adj. (despre organisme) care trăieşte în condiţii ecologice stabile; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., fotografie obţinută la statoscop; **~ lite** (v. -lit_1), s.n.pl. **1.** Concreţiuni calcaroase prezente în statociste. **2.** Grăuncioare de amidon mobile intracelulare care, sub acţiunea gravitaţiei, influenţează direcţia creşterii organelor vegetale; **~ plaste** (v. -plast), s.n.pl., grăuncioare mobile de amidon; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument de măsură care indică cele mai sensibile schimbări de altitudine ale unei aeronave; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., spori de conservare.

STAŢIO- "poziţie, reper costier". #1 L *statio* "staţie navală, port" > it. *stazio-* > rom. *staţio-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument de navigaţie pentru determinarea pe o hartă a poziţiei unei nave cu ajutorul a două unghiuri orizontale măsurate la trei repere costiere.

STAUR-, v. **STAURO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini încrucişaţi.

STAURO- "cruce, încrucişare, palisadă". #1 gr. *stauros* "cruce, gard, palisadă" > fr. *stauro-,* it. *id.*, engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *stauro-.* #2 **~ filă**

(v. -fil_2), s.f., frunză formată din celule palisadice; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., polenizare încrucişată; **~ id** (v. -id), adj., în formă de cruce; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., silicat natural de aluminiu şi fier, cristalizat în sistemul rombic; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie încrucişată a membrelor corpului; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor în formă de stea, cu trei sau mai multe braţe; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., glomerul cu patru grăuncioare de polen.

-STAZĂ "încetare, oprire, stagnare". #1 gr. *stasis* "reţinere, oprire" > fr. -*stase,* germ. *id.* > rom. *-stază*.

-STAZIE "stabilitate, staţionare". #1 gr. *stasis* "oprire, încetare" > fr. *-stasie,* germ. *id.*, it. *-stasia,* engl. *-stasy* > rom. *-stazie.*

STEATO- "gras, adipos; adipozitate". #1 gr. *stear, steatos* "grăsime" > fr. *stéato-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *steato-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce grăsime; **~ litic** (v. -litic_2), adj. (despre substanţe) care dizolvă grăsimile; **~ liză** (v. -liză), s.f., proces de dizolvare a grăsimilor în timpul digestiei intestinale; **~ necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a ţesutului gras; **~ pig** (v. -pig), adj. (despre femei) care prezintă steatopigie; **~ pigie** (v. -pigie), s.f., depunere abundentă de grăsime în regiunea fesieră; **~ ree** (v. -ree), s.f., eliminare excesivă de grăsime odată cu materiile fecale, datorită insuficienţei exocrine a pancreasului.

STECHIO-, v. **STOICHIO-.**

STEFANO- "cerc, coroană, verticil". #1 gr. *stephanos* "coroană" > fr. *stéphano-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stefano-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructele dispuse în formă de coroană; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din jurasic, cu ombilic mare, cu pântecele larg şi cu o coroană de tuberculi pe cochilie; **~ cont** (v. -cont), s.m., zoospor sferic care prezintă la polul apical o coroniţă de cili, prezent la algele verzi; **~ odofite** (v. odo-, v. -fit), s.f.pl., plante cu achene inferioare.

-STEG "carapace, înveliş, crustă". #1 gr. *stegos* "adăpost, acoperiş" > fr. -*stége,* engl. *id.* > rom. *-steg.*

STEGANO- "acoperit". #1 gr. *steganos* "acoperit" > fr. *stégano-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stegano-*. #2 **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., ordin de păsări palmipede, caracterizate printr-o membrană care reuneşte cele patru degete, din care fac parte pelicanii, cormoranii etc.

-STEGIE "înveliş, armură, carapace". #1 gr. *stege* "edificiu, acoperiş" > fr. -*stégie* > rom. *-stegie.*

-STEGIU "strat protector, înveliş". #1 gr. *stege* "acoperiş, înveliş" > germ. -*stegium*, engl. *id.* > rom. *-stegiu.*

STEGO- "acoperiş, armură". #1 gr. *stegos* "acoperiş" > fr. *stégo-,* engl. *id.,* it. *id.,* germ. *id.* > rom. *stego-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., capsulă a briofitelor, care prezintă atât opercul cât şi peristom; **~ cefali** (v. -cefal), s.m.pl., ordin de amfibieni primitivi fosili care au trăit din devonian până în triasic, având corpul acoperit cu plăci osoase groase; **~ zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă erbivoră uriaşă fosilă, din mezozoic, care avea o armură dorsală osoasă.

STEIRO- "sterilitate". #1 gr. *steiros* "sterp, steril" > fr. *stéiro-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *steiro-.* #2 **~ notie** (v. -notie), s.f., sterilitate absolută la hibrizi.

-STEL (-STELĂ) "columnă, cilindru central". #1 gr. *stele* "coloană, columnă" > fr. *-stéle,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-stel, -stelă.*

-STELĂ, v. **-STEL.**

STELI- "stea, stelat". #1 L *stella* "stea" > fr. *stelli-,* engl. *id.* > rom. *steli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de stea.

-STELIE "tijă vegetală, cilindru central". #1 gr. *stele* "stâlp, coloană" > fr. *-stélie,* germ. *id.*, engl. *-stely* > rom. *-stelie.*

STELO- "cilindru central". #1 gr. *stele* "stâlp, coloană" > fr. *stélo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stelo-.* #2 **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., ţesut vegetal care acoperă cilindrul central.

-STEMIU "stamină". #1 gr. *stemon* "fir, stamină" > germ. *-stemium,* engl. *id.* > rom. *-stemiu.*

-STEMON "stamină, filament". #1 gr. *stemon* "urzeală, fire" > fr. *-stémone,* germ. *-stemon* > rom. *-stemon*.

-STEMONIE "stamină, filament". #1 gr. *stemon* "fire, urzeală" > fr. *-stémonie,* germ. *id.,* engl. *-stemony* > rom. *-stemonie*.

STEN-, v. **STENO-.** #2 **~ odont** (v. -odont), adj., cu dinţi înguşti; **~ oxibionte** (v. oxi-, v. -biont), s.n.pl., organisme care suportă numai mici schimbări în cantitatea de oxigen din mediul lor de viaţă.

-STENIE "putere, forţă, energie". #1 gr. *sthenos* "forţă, putere" > fr. *-sthénie,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *-stenia* > rom. *-stenie*.

STENO- "restrâns, limitat, redus, puţin". #1 gr. *stenos* "îngust, strâmt" > fr. *sténo-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *steno-.* #2 **~ bar** (v. -bar), adj. (despre vieţuitoare) sensibil la variaţiile presiunii atmosferice; **~ bate** (v. -bat_1), s.n.pl., organisme marine care vieţuiesc la o anumită adâncime; **~ batic** (v. -batic), adj. **1.** Adj. (Despre plancton) Cu adaptabilitate redusă faţă de zonele de adâncime. **2.** Adj. Relativ la distribuţia pe verticală a organismelor vegetale acvatice în mări şi oceane; **~ bionte** (v. -biont), adj., s.n.pl. (organisme) care suportă doar variaţii limitate ale factorilor de

mediu; ~ **bioză** (v. -bioză), s.f., stare a speciilor care permite suportarea unor variaţii restrânse ale factorilor de mediu; ~ **cardie** (v. -cardie), s.f., senzaţie de strângere precordială, specifică anghinei pectorale; ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe înguste; ~ **cefal** (v. -cefal), adj., cu craniul îngust; ~ **cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., asociaţie vegetală sau animală cu un areal limitat de distribuţie; ~ **cist** (v. -cist), s.n., celulă axilară prezentă în frunzele unor muşchi; ~ **clad** (v. -clad), adj., cu ramuri înguste; ~ **core** (v. -cor), adj., s.f.pl. (animale sau vegetale) ca areal restrâns la răspândire; ~ **corie (~ chorie)** (v. -corie_2), s.f., răspândire geografică limitată la un areal mic; ~ **fag** (v. -fag), adj., s.n. (organism) care se hrăneşte cu un număr redus de specii animale sau vegetale; ~ **file** (v. -fil_2), adj., s.f.pl. **1.** Adj. Cu frunze înguste. **2.** S.f.pl. Frunze reduse, rezultate în urma adaptării istorice a plantelor la anumite condiţii de viaţă; ~ **fot** (v. -fot), adj. (despre plante şi animale) cu adaptabilitate redusă faţă de variaţiile de lumină; *sin.* stenofotic; ~ **fotic** (v. -fotic), adj., stenofot*; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică rapidă a vorbirii cuiva cu ajutorul unor semne convenţionale; *sin.* brahigrafie, tahigrafie; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., text înregistrat prin stenografie; ~ **haline** (v. -halin), adj., s.n.pl. (organisme) cu adaptabilitate redusă faţă de condiţiile de salinitate a apei; ~ **higrobiont** (v. higro-, v. -biont), adj. (despre specii) care, pentru menţinerea existenţei, necesită condiţii de umiditate strict limitate şi determinate; ~ **mer** (v. -mer), adj. (despre agenţi patogeni) care atacă un număr restrâns de organe ale plantei-gazdă; ~ **morf** (v. -morf) adj. (despre plante) cu înfăţişare mai mică decât la forma tipică; ~ **petal** (v. -petal), adj., cu petale înguste; ~ **pter** (v. -pter), adj., cu aripi înguste; ~ **riz** (v. -riz), adj., cu rădăcina îngustă; ~ **sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe înguste; ~ **spermocarpie** (v. spermo-, v. -carpie), s.f., degenerare a ovulelor după fertilizare, având ca rezultat fructe parţial sau complet lipsite de seminţe; ~ **term** (v. -term), adj. (despre organisme) care suportă doar variaţii limitate ale temperaturii mediului înconjurător; *sin.* stenotermic; ~ **termic** (v. -termic), adj., stenoterm*; ~ **top** (v. -top), adj. **1.** (Despre plante şi animale) Care prezintă o răspândire ecologică limitată. **2.** Adaptat la condiţii ecologice puţin variabile; *sin*. stenotopic; ~ **topic** (v. -topic), adj., stenotop* (2); ~ **topie** (v. -topie), s.f., adaptabilitate a organismelor faţă de variatele condiţii ecologice; ~ **trof** (v. -trof), adj. (despre agenţi patogeni) care produce infecţii în limite foarte înguste ale condiţiilor ecologice; ~ **tropic** (v. -tropic), adj., care nu poate suporta variaţii mari ale factorilor ecologici; ~ **xen** (v. -xen), adj. (despre paraziţi) adaptat la o

gazdă unică sau la mai multe gazde din grupe zoologice apropiate.

-STENOZĂ "îngustare, strâmtare, strictură". #1 gr. *stenosis* "strâmtare, îngustare" > fr. *-sténose*, germ. *id.* > rom. *-stenoză.*

-STER (-STERĂ) "volum". #1 gr. *steros* "solid, consistent" > fr. *-stére*, engl. *id.* > rom. *-ster, -steră.*

-STERĂ, v. **-STER**.

STERCO- "excremente, fecale". #1 L *stercus* "bălegar, gunoi" > fr. *sterco-,* engl. *id.* > rom. *sterco-.* #2 **~ fagie** (v. -fagie), s.f., ingerare de materii fecale, întâlnită în cursul unur boli psihice; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte pe excremente; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., concreţiune fecală.

STERE-, v. **STEREO-.** #2 **~ oramă** (v. -oramă), s.f., hartă topografică în relief.

STEREO- "solid, în relief, tridimensinnal". #1 gr. *stereos* "solid, cubic, masiv" > fr. *stéréo-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *stereo-.* #2 **~ autograf** (v. auto-, v. -graf), s.n., aparat pentru trasarea automată a curbelor de nivel şi a liniilor de planimetrie după stereograme; **~ autografie** (v. auto-, v. -grafie), s.f., întocmire a hărţilor cu ajutorul stereoautografului; **~ bat** (v. -bat_2), s.n., masiv de zidărie care formează soclul unei construcţii de tip clasic; **~ campimetru** (v. campi-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea întinderii câmpului vizual concomitent la ambii ochi; **~ cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., vectocardiografie tridimensională în care buclele vectoriale sunt înregistrate în plan frontal, sagital şi orizontal; **~ cartograf** (v. carto-, v. -graf), s.n., aparat pentru schiţarea automată a planului unei localităţi pe baza stereogramelor; **~ cartografie** (v. carto-, v. -grafie), s.f., metodă de întocmire a hărţilor cu ajutorul stereogramelor; **~ chineză (~ cineză, ~ kineză)** (v. -chineză), s.f., reacţie a organismului vegetal ajuns în contact cu o suprafaţă solidă la care tinde să adere sau s-o evite; **~ cinefluorografie** (v. cine-, v. fluoro-, v. -grafie), s.f., imagine radiocinematografică executată după principiul stereofotografiei, oferind imagini în mişcare cu aspect tridimensional; **~ cinematografie** (v. cinemato-, v. -grafie), s.f., cinematografie care redă imaginile în relief; **~ cite** (v. -cit), s.n.pl., celule cu pereţii îngroşaţi, constituind stereomul; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., tehnică de a executa picturi în relief folosind un strat de mortar special preparat; **~ encefalotomie** (v. encefalo-, v. -tomie), s.f., intervenţie chirurgicală stereotactică urmărind distrugerea anumitor structuri din profunzimea encefalului cu ajutorul curentului electric şi al izotopilor radioactivi; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze tari; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., procedeu de

înregistrare şi de redare a sunetului, permiţând reconstituirea spaţială a sursei sonore în timpul audiţiei; **~ fotocartograf** (v. foto-, v. carto-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric de stereorestituţie, folosit la construcţia grafică automată de planuri şi hărţi; **~ fotogoniometru** (v. foto-, v. gonio-, v. -metru_1), s.n., aparat folosit la măsurarea unghiurilor şi a direcţiilor unghiulare din câmpul stereogramelor formate din fotograme conjugate; **~ fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f. **1.** Ramură a fotografiei care se ocupă cu tehnica obţinerii fotografiilor conjugate. **2.** Dublă imagine constituită prin fotografii ale unui obiect, luate sub unghiuri diferite; **~ fotogramă** (v. foto-, v. -gramă), s.f., stereogramă*; **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., facultate de a recunoaşte prin simţul tactil, fără participare vizuală, proprietăţile fizice ale obiectelor; **~ goniometru** (v. gonio-, v. -metru_1), s.n., aparat utilizat pentru controlul informaţiei stereofonice şi pentru aprecierea diferenţei de intensitate şi de fază între semnalele stereofonice; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în stereografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., arta de a reprezenta prin proiecţii corpurile solide pe o suprafaţă plană; **~ grafometru** (v. grafo-, v. -metru_1), s.n., aparat fotogrammetric care serveşte la stereorestituţia expeditivă a fotogramelor conjugate şi la executarea fototriangulaţiei radiale; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., grup de două fotografii ale aceluiaşi obiect care, privite la un stereoscop, permit obţinerea imaginii în spaţiu a obiectului; *sin.* stereofotogramă; **~ izomeri** (v. izo-, v. -mer), s.m.pl., substanţe izomere care diferă între ele prin modul de aranjare în spaţiu a atomilor dintr-o moleculă; **~ izomerie** (v. izo-, v. -merie), s.f., proprietate a unor substanţe de a forma stereoizomeri; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., ramură a geometriei care studiază determinarea şi măsurarea volumului corpurilor solide; **~ metrograf** (v. metro_2-, v. -graf), s.n., aparat automat utilizat pentru restituţia grafică şi numerică a fotogramelor nadirale pe cupluri izolate; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument care serveşte la determinarea volumelor corpurilor solide. **2.** Aparat cu ajutorul căruia se întocmesc hărţile topografice sau se măsoară elementele spaţiale ale obiectelor fotografiate; **~ micrometrie** (v. micro-, v. -metrie_1), s.f., tehnică a măsurării paralaxelor stereoscopice cu ajutorul stereomicrometrului; **~ micrometru** (v. micro-, v. -metru_1), s.n., instrument care serveşte la măsurarea paralaxelor longitudinale pe cupluri de fotograme; **~ microscop** (v. micro-, v. -scop), s.n., microscop binocular la care preparatele pot fi observate stereoscopic; **~ microscopie** (v. micro-, v. -scopie), s.f., tehnica observaţiei la stereomicroscop; **~ monoscop** (v. mono-, v. -scop), s.n.,

dispozitiv optic pentru examinarea vizuală stereoscopică a imaginilor fotografice conjugate; **~ nomogramă** (v. nomo_1-, v. -gramă), s.f., nomogramă construită pe principiul proiectării şi observării stereoscopice; **~ oftalmoscop** (v. oftalmo-, v. -scop), s.n., oftalmoscop folosit pentru examinarea stereoscopică a interiorului ochiului; **~ oftalmoscopie** (v. oftalmo-, v. -scopie), s.f., operaţie de examinare a interiorului ochiului cu ajutorul unui stereooftalmoscop; **~ pantograf** (v. panto-, v. -graf), s.n., aparat de stereorestituţie folosit la întocmirea de hărţi topografice după stereograme aeriene şi terestre; **~ pantometru** (v. panto-, v. -metru_1), aparat de stereorestituţie folosit pentru măsurarea stereoscopică pe fotograme negative şi pozitive; **~ planigraf** (v. plani-, v. -graf), s.n., aparat folosit pentru întocmirea de hărţi şi planuri topografice, după stereograme aeriene şi terestre; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., partea solidă a protoplasmei celulare; **~ radiofotografie** (v. radio-, v. foto-, v. -grafie), s.f., radiofotografie tridimensională; **~ radioscopie** (v. radio-, v. -scopie), s.f., radioscopie care dă senzaţie de relief; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument optic prin care două imagini suprapuse prin vederea binoculară dau impresia unei singure imagini în relief; **~ scopie** (v. -scopie), s.f. **1.** Ramură a opticii care studiază vederea în relief, metodele şi instrumentele stereoscopice. **2.** Procedeu de înregistrare şi de redare a imaginii, care permite reconstituirea tridimensională a subiectului fotografiat sau filmat; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe tari; **~ spondili** (v. -spondil), s.m.pl., subordin de amfibieni stegocefali fosili, care au trăit din devonian până în triasic, cu craniul complet osificat şi cu vertebre puternice rezultate din contopirea mai multor piese; **~ tahigraf** (v. tahi-, v. -graf), s.n., aparat folosit în tahimetrie pentru măsurarea distanţei de la punctul de staţie la un anumit punct din teren, bazat pe principiul stereoscopului; **~ taxie** (v. -taxie), s.f. **1.** Metodă de identificare radiologică a unor structuri nervoase. **2.** Tigmotaxie*; **~ telemetrie** (v. tele-, v. -metrie_1), s.f., telemetrie bazată pe măsurători stereoscopice; **~ telemetru** (v. tele-, v. -metru_1), s.n., telemetru folosit în stereotelemetrie; **~ tipie** (v. -tipie), s.f. **1.** Procedeu de multiplicare a zaţului sau a clişeelor tipografice prin turnare în forme solide. **2.** Simptom al unor boli mintale, manifestat prin repetarea stereotipă a aceloraşi cuvinte sau mişcări; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul metodelor de tăiere, de fasonare şi de îmbinare a corpurilor solide utilizate în construcţii; **~ top** (v. -top), s.n., aparat de stereorestituţie folosit pentru întocmirea hărţilor la scări mici; **~ topograf** (v. topo-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric de

stereorestituţie care foloseşte proiecţia optică şi acţionarea mecanică; **~ topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., tehnică a întocmirii hărţilor topografice cu ajutorul stereorestitutoarelor la scări mici; **~ topometrie** (v. topo-, v. -metrie_1), s.f., tehnică a determinării coordonatelor în spaţiu şi a întocmirii de planuri topografice cu ajutorul stereorestitutoarelor; **~ topometru** (v. topo-, v. -metru_1), s.n., aparat fotogrammetric folosit la întocmirea de planuri şi de hărţi topografice.

-STEREZĂ "degenerare, descompunere". #1 gr. *steresis* "pierdere, pagubă" > fr. *-stérése,* germ. *id.* > rom. *-stereză.*

-STERIE "dispunere, componenţă". #1 gr. *stereon* "relief" > fr. *-stérie,* germ. *id.*, engl. *-stery* > rom. *-sterie*.

STERN-, v. **STERNO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., nevralgie a sternului; *sin.* sternodinie; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., sternalgie*.

STERNO- "stern, torace". #1 gr. *sternon* "piept, torace" > fr. *sterno-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *sterno-.* #2 **~ pag** (v. -pag), adj., s.m. (monstru) care prezintă sternopagie; **~ pagie** (v. -pagie), s.f., monstruozitate dublă constând în alipirea feţilor la nivelul toracelui prin stern, având un ombilic comun; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în sternotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a sternului; **~ trib** (v. -trib), adj. (despre antere) dispus în aşa fel încât transmiterea polenului să aibă loc prin intermediul părţii ventrale a insectei polenizatoare.

STERO- "mlaştină, nămol". #1 gr. *sterros* "plin, consistent" > fr. *sterro-,* engl. *id.* > rom. *stero-*. #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte în mlaştini; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante din mediul mlăştinos.

STETO- "piept, cutie toracică". #1 gr. *stethos* "cutie, torace" > fr. *stetho-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *steto-* > rom. *steto-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument medical care înregistrează mişcările toracelui în timpul respiraţiei; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument medical pentru măsurarea conturului toracic; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument acustic cu ajutorul căruia se pot percepe mai puternic zgomotele respiraţiei şi bătăile inimii; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen al plămânilor şi al inimii cu ajutorul stetoscopului.

STICHO-, v. **STIHO-.**

STICTO- "pătat, punctat". #1 gr. *stiktos* "pătat, punctat" > fr. *sticto-,* engl. *id.* > rom. *sticto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe pătate; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze punctate; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale punctate.

STIGMATI- "stigmat". #1 L tz. *stigma, (-atis)* "urmă, pată" > fr. *stigmati-,* engl. *id.* > rom. *stigmati-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă stigmate; **~**

form (v. -form), adj., în formă de stigmat.

STIGMATO- "stigmat". #1 gr. *stigma, (-atos)* "semn, pată, marcă" > fr. *stigmato-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *stigmato-.* #2 **~ for** (v. -for), adj., s.n. **1.** Adj. Care poartă stigmate. **2.** S.n. Parte terminală a stilului care poartă stigmatele; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de stigmat; **~ nomiu** (v. -nomiu), s.n., cavitate în formă de pete produsă, prin roadere, în parenchimul vegetal, de către larvele unor insecte; **~ stegiu** (v. -stegiu), s.n., tegument al stigmatului.

-STIGMĂ "semn, pată". #1 gr. *stigma* "pată, semn" > fr. *-stigma,* engl. *id.* > rom. *-stigmă*.

STIGO- "murdar, poluat". #1 gr. *stygos* "repulsie" > fr. *stygo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stigo-*. #2 **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme care trăiesc în ape murdare, poluate; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre specii) care trăieşte în apele subterane din peşteri; **~ xen** (v. -xen), adj. (despre vieţuitoare) care se dezvoltă numai accidental în apele subterane din peşteri.

-STIH "rând, şir, linie". #1 gr. *stikhos* "şir, rând" > fr. *-stiche, -stique,* engl. *-stich* > rom. *-stih*.

STIHO- (STICHO-) "şir, rând, linie, vers". #1 gr. *stikhos* "şir, rând" > fr. *sticho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *stiho-, sticho-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe dispuse în linie spirală; *sin.* stihocarpic; **~ crom** (v. -crom), adj. (despre neuronii motorii) cu corpii Nissl aşezaţi în şiruri; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., divizare a unei lucrări literare pe versete.

-STIL "stâlp, coloană, stil vegetal". #1 gr. *stylos* "coloană, stâlp" > fr. *-style,* engl. *id.* > rom. *-stil.*

STIL-, v. **STILO-.** #2 **~ omatofore** (v. omato-, v. -for), s.f.pl., ordin de moluşte gasteropode pulmonate terestre, având ochii situaţi la extremitatea tentaculelor mari.

STILI- "stil botanic". #1 L *stylus* "băţ, beţigaş" > fr. *styli-,* engl. *id.* > rom. *stili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu stil; **~ form** (v. -form), adj., în formă de stil.

-STILIE "stil vegetal". #1 gr. *stylos* "par, stâlp, columnă" > fr. *-stylie,* germ. *id.*, engl. *-styly* > rom. *-stilie.*

STILO- "coloană, vârf ascuţit, stil botanic". #1 gr. *stylos* "stâlp, coloană" > fr. *stylo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *stilo-* > rom. *stilo-.* #2 **~ bat** (v. -bat_2), s.m., piedestal care susţine un şir de coloane; **~ dozimetru** (v. dozi-, v. -metru_1), s.n., dozimetru de radiaţie portativ, de forma unui stilou; **~ for** (v. -for), adj. (despre plante) înzestrat cu stil; **~ graf** (v. -graf), s.n., unealtă

ascuţită cu care se înţeapă hârtia pentru a face punctele care redau alfabetul orbilor; **~ grafie** (v. -grafie) s.f., procedeu tehnic de obţinere cu ajutorul electrolizei a unor imitaţii de desene în peniţă, de gravuri etc.; **~ hioid** (v. hio-, v. -id), s.n., piesă principală a arcului de susţinere hioidian; **~ id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. În formă de stil vegetal sau de pumnal. **2.** S.n. Parte ascuţită, în formă de pumnal, a unui os sau a unei apofize; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., aspect al suprafeţei de separaţie dintre două strate sau din interiorul unei roci sedimentare omogene; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., expansiune vegetală în formă de disc la baza stilului; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor alungit format la vârful filamentului micelian sau în picnidiile lichenilor sau fungilor; **~ stegiu** (v. -stegiu), s.n., scufie a stilului aparţinând plantelor asclepiadacee.

STIPI- "tulpină, suport vegetal". #1 L *stipes* "tijă, tulpină" > fr. *stipi-,* engl. *id.* > rom. *stipi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre ovar) care prezintă un suport sau un piciouş.

STIPITI- "tulpină, stip botanic". #1 L *stipes, (-itis)* "tijă, tulpină" > fr. *stipiti-,* engl. *id.* > rom. *stipiti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., de forma unui stip vegetal.

STIPULI- "tulpiniţă, stipul". #1 L *stiupula* "tulpiniţă" > fr. *stipuli-,* engl. *id.* > rom. *stipuli*-. #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre frunze) prevăzut cu stipule; **~ form** (v. -form), adj., în formă de apendice foliaceu.

STOECHIO-, v. **STOICHIO-.**

STOICHIO- (STECHIO-) (STOECHIO-) "corp, element". #1 gr. *stoikheion* "element" > fr. *stoichio-, stoechio-, stéchio-,* it. *stechio-*, engl. *stoichio-, stoechio-,* germ. *stöchio-* > rom. *stoichio-, stechio-, stoechio-.* #2 **~ logie (stechiologie, stoechiologie)** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază raporturile dintre volumele şi greutăţile corpurilor; **~ metrie (stechiometrie, stoechiometrie)** (v. -metrie_1), s.f., parte a chimiei care se ocupă cu studiul raporturilor cantitative dintre substanţele care intră în compoziţia elementelor.

-STOLĂ "dilataţie, alungire". #1 gr. *stello, (-ein)* "a arma, a echipa" > fr. -*stole,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-stolă.*

STOLONI- "lăstar, lujer". #1 L *stolo, (-onis)* "mlădiţă, lujer" > fr. *stoloni-*, engl. *id.* > rom. *stoloni-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre plante) care are stoloni; **~ form** (v. -form), adj., în formă de stolon.

-STOM (-STOMĂ) "gură, orificiu, aparat bucal". #1 gr. *stoma* "orificiu, gură" > fr. *-stome,* engl. *id.* > rom. *-stom, -stomă.*

STOM-, v. **STOMO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere bucală.

STOMATO- "gură, orificiu, deschizătură". #1 gr. *stoma, (-atos)* "gură, deschizătură, gaură" > fr. *stomato-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stomato-.* #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct monocarpic care se deschide printr-o crăpătură oblică; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., defect de vorbire caracterizat prin faptul că bolnavul nu poate pronunţa vocalele nazale; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în stomatologie; *sin.* odontoiatru; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care studiază anatomia, fiziologia şi patologia cavităţii bucale şi a dinţilor; *sin.* odontoiatrie; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală, prin autoplastie, a cavităţii bucale; **~ podiu** (v. -podiu), s.n., ramură care pătrunde prin stomate în mezofil, unde formează numeroşi haustori; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie bucală; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru examinarea cavităţii bucale; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de investigaţie a mucoasei cavităţii bucale cu ajutorul stomatoscopului.

-STOMĂ, v. **-STOM.**

-STOMIE "orificiu bucal, deschidere". #1 gr*. stoma* "gură, orificiu" > fr. -*stomie,* germ. *id.*, it. *-stomia,* engl. *-stomy* > rom. *-stomie.*

STOMO- "gură, deschizătură". #1 gr. *stoma* "gură" > fr. *stomo-*, engl. *id.* > rom. *stomo-.* #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru cu gura rudimentatră sau nulă, cu ochii alăturaţi; **~ cord** (v. -cord), s.n., apendice anterodorsal situat deasupra cavităţii bucale, la stomocordate, având rol de schelet de susţinere.

-STOMOZĂ "deschizătură, îmbucare". #1 gr. *stomosis* "deschidere" > fr. -*stomose,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-stomoză.*

STRABO- "cruciş, strabism". #1 gr. *strabos* "cruciş, şasiu" > fr. *strabo-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *strabo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea gradului de deviaţie a ochilor atinşi de strabism; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală făcută la muşchii ochiului pentru remedierea strabismului.

STRATI- "strat, pătură, sediment". #1 L *stratum* "pătură, întindere" > fr. *strati-,* germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *strati-.* #2 **~ densigrafie** (v. densi-, v. -grafie), s.f., metodă de explorare a capacităţii respiratorii pulmonare, constând în compararea cantităţilor de raze X care traversează plămânul în inspiraţie şi în expiraţie; **~ form** (v. -form), adj. **1.** Dispus în formă de straturi. **2.** (Despre nori) Care este de tip stratus; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., s.m.,n. **1.** S.m.,f. Specialist în stratigrafie. **2.** S.n. Tomograf*; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Parte a geologiei care studiază determinarea vârstei şi a succesiunii rocilor sedimentare; *sin.* geologie istorică. **2.**

Metodă radiografică de redare a imaginii plămânului la diferite adâncimi; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., pătură de roci sedimentare de la suprafaţa litosferei; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metodă radiografică de iradiere convergentă, la care tubul se deplasează de-a lungul unei suprafeţe, pe trasee diferite.

STRATO- "strat geologic, pătură". #1 L *stratus* "întindere, pătură" > fr. *strato-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *strato-.* #2 **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., asociaţie de plante şi animale caracteristică unui strat (etaj) de vegetaţie; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat cu care se determină direcţia şi înclinarea stratelor străbătute de o gaură de sondă; **~ pauză** (v. -pauză), s.f., strat al atmosferei cuprins între stratosferă şi mezosferă; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat al atmosferei cuprins între troposferă şi ionosferă, în care predomină deplasările orizontale ale aerului; **~ stat** (v. -stat), s.n., aerostat cu nacelă ermetică, folosit pentru zborurile stratosferice.

STREPSI- "răsucit, spiralat". #1 gr. *strepsis* "răsucire, torsiune" > fr. *strepsi-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *strepsi-.* #2 **~ nemă** (v. -nemă), s.f., filament cromozomic răsucit; **~ pter** (v. -pter), adj., s.f.pl. **1.** Adj. Cu aripile deformate. **2.** S.f.pl. Ordin de insecte mici şi parazite, cu corpul împărţit în două regiuni printr-un gât, cu aripile anterioare scurte şi cu aparatul bucal rudimentar; **~ ten** (v. -ten), s.n., faza finală a diplotenului, caracterizată prin încetarea mişcărilor de rotaţie din cadrul cariocinezei.

STREPTO- "răsucit, spiralat". #1 gr. *streptos* "răsucit, contorsionat" > fr. *strepto-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *strepto-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe răsucite; **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpina torsionată; **~ cid** (v. -cid), s.n., medicament utilizat împotriva streptococilor; **~ coci** (v. -coc), s.m.pl., gen de bacterii din clasa schizomicetelor, cuprinzând indivizi grupaţi în lanţuri; **~ cocemie** (v. -coc, v. -emie), s.f., infectare a sângelui cu streptococi; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., afecţiune a mucoaselor şi a pielii produsă de streptococi; **~ fil** (v. -fil_1), adj., cu frunze răsucite; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., gen de ciuperci din clasa actinomicetelor, cu aspect filamentos, din care unele specii constituie sursa pentru diferite antibiotice; **~ petal** (v. -petal), adj., cu petale răsucite.

STRIGI- "buhă, cucuvea". #1 L *strix, (-igis)* "bufniţă, cucuvea" > fr. *strigi-,* engl. *id.* > rom. *strigi-.* #2 **~ forme** (v. -form), s.f.pl., ordin de păsări de pradă care vânează noaptea, cu auzul şi văzul foarte dezvoltate, cu cioc puternic şi ascuţit, cuprinzând bufniţa, striga, cucuveaua, huhurezul etc.; *sin.* răpitoare de noapte.

STRINGO- "bufniţă". #1 gr. *strinx, (-ingos)* "bufniţă" > fr. *stringo-* > rom. *stringo-*. #2 **~ cefal** (v. -cefal), s.m., gen fosil de brahiopod din devonianul

mediu, a cărui cochilie prezenta valve puternic bombate, aproape circulare şi suprafaţa netedă.

STRIO- "canal, tunel". #1 L *stria* "uluc, canal" > fr. *strio-,* engl. *id.* > rom. *strio-.* #2 **~ scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de cercetare fotografică a fenomenelor care au loc în masa unui fluid într-un tunel aerodinamic.

STROBILI- "con de pinacee, strobil". #1 L tz. *strobilus* "con de pin" > fr. *strobili-,* engl. *id.* > rom. *strobili-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu conuri femele; **~ form** (v. -form), adj., care are forma unui con mic de pin.

STROBILO- "con de brad". #1 gr. *strobilos* "con de brad" > fr. *strobilo-,* engl. *id.* > rom. *strobilo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu conul pinaceelor.

STROBO- "rotaţie, răsucire; circular, giratoriu". #1 gr. *strobos* "rotire, răsucire" > fr. *strobo-,* it. *id.*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *strobo-.* #2 **~ fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., studiul fotografic şi analitic al mişcărilor periodice, constând în înregistrarea intermitentă pe unul şi acelaşi negativ a diferitelor poziţii ale unui corp în mişcare; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat optic care permite observarea anumitor mişcări periodice foarte rapide; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de cercetare a mişcărilor periodice, constând în observarea lor la un interval de timp regulat; **~ stereoscopie** (v. stereo-, v. -scopie), s.f., observare stereoscopică a obiectelor cu ajutorul stroboscopului.

-STROF (-STROFĂ) "care întoarce, care răstoarnă, care roteşte". #1 gr. *strophe* "răsucire, întoarcere". > fr. *-strophe,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *strof, -strofă.*

-STROFĂ, v. **-STROF.**

-STROFIE "întoarcere, rotire". #1 gr. *strophe* "răsucire, întoarcere" > fr. *-strophie,* germ. *id.,* it. *-strofia,* engl. *-strophy* > rom. *-strofie.*

STROFO- "răsucire, torsiune". #1 gr. *strophos* "răsucire, rotire" > fr. *stropho-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *strofo-* > rom. *strofo-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., diferenţiere a unei singure generaţii în mai multe faze, considerată ca alternanţă de generaţii; **~ idă** (v. -id), s.f., curbă plană, loc geometric al focarelor conicelor obţinute prin intersectarea unui con cu un plan care se roteşte în jurul unei perpendiculare, pe o generatoare a conului; **~ manie** (v. -manie), s.f., torsiune teratologică a tulpinii, în care filotaxia devine neregulată; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., orânduire a organelor vegetale în urma mişcării de răsucire.

-STROM, v. **-STROMĂ.**

STROMATI- "stromă, masă de filamente". #1 L tz. *stroma, (-atis)* "covor, cuvertură" > fr. *stromati-,* engl. *id.* > rom. *stromati-.* #2 **~ fer** (v. -fer),

adj., prevăzut cu stromă vegetală; **~ form** (v. -form), adj., asemănător cu stroma vegetală; *sin.* stromatoid.

STROMATO- "schelet, concreţiune". #1 gr. *stroma, (-atos)* "înveliş, covor" > fr. *stromato-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stromato-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., stromatiform*; **~ lite** (v. -lit_1), s.n.pl., concreţiuni calcaroase considerate ca produse ale activităţii vitale ale unor alge albastre; **~ pore** (v. -por), s.n.pl., hidrozoare cu scheletul coloanei masiv, care au trăit din ordovician până la sfârşitul cretacicului, formând recife.

-STROMĂ (-STROM) "strat, extern, înveliş". #1 gr. *stroma* "covor, înveliş, saltea" > fr. *-strome, -stroma*, germ. *-stroma,* engl. *id.* > rom. *-stromă, -strom*.

STROMBI- "spirală". #1 L *strombus* "titirez" > fr. *strombi-,* engl. *id.* > rom. *strombi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre frunze) răsucit în spirală.

STROMBULI- "spiral, spiralat". #1 L *strombulus* "titirez mic" > fr. *strombuli-,* engl. *id.* > rom. *strombuli-*. #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre organe vegetale) care este răsucit în spirală.

STRONGILO- "rotund, cilindric". #1 gr. *strongylos* "cilindric, rotund" > fr. *strangylo-,* engl. *id.* > rom. *strongilo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe rotunde; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze cilindrice; **~ ide** (v. -id), s.n.pl., gen de viermi paraziţi din clasa nematodelor constituind agentul etiologic al strongiloidozei.

STRUMI- "tumoare, guşă, protuberanţă". #1 L *struma* "gâlci, guşă" > fr. *strumi-*, germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *strumi-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu protuberanţe sau umflături; **~ form** (v. -form), adj. în formă de tumoare sau guşă; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce guşă.

SUBERI- "plută, ţesut suberos". #1 L *suber, (-eris)* "plută" > fr. *subéri-*, engl. *id.* > rom. *suberi-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine ţesut suberos; **~ form** (v. -form), adj., asemănător cu pluta.

SUBERO- "ţesut suberos". #1 L *suber, (-eris)* "plută" > fr. *subéro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *subero-*. #2 **~ gen** (v. -gen), adj., care produce ţesut suberos.

SUBULI- "vârf ascuţit, sulă". #1 L *subula* "sulă" > fr. *subuli-,* engl. *id.* > rom. *subuli-*. #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre frunze) ascuţit la vârf în formă de sulă; **~ rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul ascuţit.

SUCCI- "suc". #1 L *succus* "zeamă, suc" > fr. *succi-*, engl. *id.* > rom. *succi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conduce suc.

SUDORI- "sudoare". #1 L *sudor, (-oris)* "sudoare" > fr. *sudori-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sudori-.* #2 **~ par** (v. -par), adj. (despre glande) care

secretă sudoare.

SUI- "porc". #1 L *sus, suis* "porc, scroafă" > fr. *sui-*, engl. *id.* > rom. *sui-*. #2 **~ forme** (v. -form), s.f.pl., subordin de mamifere paricopitate nerumegătoare şi omnivore, cu pielea groasă şi acoperită cu peri tari, cuprinzând porcul, mistreţul, hipopotamul etc.

SULC- "despicat, crăpat, brăzdat". #1 L *sulcus* "brazdă, arătură" > fr. *-sulque, -sulce* > rom. *-sulc*.

SULCI- "brazdă, brăzdat". #1 L *sulcus* "brazdă, arătură" > fr. *sulci-,* engl. *id.* > rom. *sulci-*. #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpină brăzdată; **~ form** (v. -form), adj., în formă de brazdă.

SURCULI- "lăstar, mlădiţă". #1 L *surculus* "lujer, lăstar" > fr. *surculi-,* engl. *id.* > rom. *surculi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă lăstari; **~ form** (v. -form), adj., în formă de lăstar tânăr.

SURDO- "surditate, hipoacuzie". #1 L *surdus* "surd" > engl. *surdo-,* it. *surdo-* > rom. *surdo-*. #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a defectologiei care studiază tulburările auzului; **~ pedagogie** (v. ped_1-, v. pedo_1-, v. -agogie), s.f., ramură a defectologiei care se ocupă cu educarea şi cu instruirea persoanelor cu deficienţe de auz; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., ramură a psihologiei speciale care studiază particularităţile psihice ale deficienţilor auditivi.

SUTURI- "sutură, suturat". #1 L *sutura* "cusătură" > fr. *suturi-* > rom. *suturi-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre organe vegetale) prevăzut cu sutură.

TABULO- "maşină de calcul". #1 L *tabula* "listă, document" > fr. *tabulo-* > rom. *tabulo-.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la maşinile de calcul.

TACHI-, v. **TAHI-.**

-TACTIC "dispus, aşezat, organizat". #1 gr. *taktikos* "orânduit, aşezat" > fr. *-tactique,* germ. *-taktisch,* engl. *-tactic* > rom. *-tactic.*

TACTO- "pipăit, tactil". #1 L *tactus* "atingere, pipăire" > fr. *tacto-,* engl. *id.* > rom. *tacto-.* #2 **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., posibilitate de recunoaştere a obiectelor prin simţul tactil.

-TAF "mormânt". #1 gr. *taphos* "mormânt" > fr. *-taphe,* germ. *-taph* > rom. *-taf*.

TAFO- "mormânt, îngropare, fosilizare". #1 gr. *taphos* "mormânt" > fr. *tapho-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *tafo-* > rom. *tafo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a nu fi îngropat de viu; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care studiază condiţiile de fosilizare a vieţuitoarelor.

TAFR-, v. **TAFRO-.** #2 **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut vegetal format din

celule sau canale poroase.

TAFRO- "şanţ, canal". #1 gr. *taphros* "şanţ, groapă" > fr. *taphro-,* engl. *id.* > rom. *tafro-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte prin canale sau şanţuri; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a structurilor faliate în regiunile de platformă tânără; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., formă de zăcământ a unor roci magmatice, care mulează o depresiune tectonică.

-TAHĂ "viteză". #1 gr. *takhos* "viteză" > fr. *tache,* germ. *id.* > rom. *-tahă.*

TAHEO- "viteză, rapiditate". #1 gr. *takheos* "repede, rapid" > fr. *tachéo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *taheo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., tahigraf* (2); **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., tahimetrie*; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., tahimetru* (1).

TAHI- (TACHI-) "repede, rapid". #1 gr. *takhys* "rapid, repede" > fr. *tachy-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *tachi-* > rom. *tahi-, tachi-*. #2 **~ auxeză** (v. -auxeză), s.f., dezvoltare mai rapidă a unui organ faţă de altul similar; **~ cardie** (v. -cardie), s.f., accelerare anormală a ritmului cardiac; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., acţiune de a ingera repede alimentele cu masticaţie insuficientă; **~ femie** (v. -femie), s.f., tulburare de vorbire caracterizată prin accelerarea ritmului verbal; **~ filaxie** (v. -filaxie), s.f., protecţie rapidă a organismului obţinută prin injectarea unei cantităţi mici de toxină organică; **~ frazie** (v. -frazie), s.f., vorbire foarte rapidă; **~ frenie** (v. -frenie), s.f., procese mintale rapide; **~ geneză (tachigeneză)** (v. -geneză), s.f., dezvoltare accelerată în filogenie; **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Aparat înregistrator de viteze. **2.** Instrument folosit în topografie la întocmirea planurilor şi hărţilor; *sin.* taheograf; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., stenografie*; **~ grafometru** (v. grafo-, v. -metru_1), s.n., aparat topografic folosit la măsurarea distanţelor orizontale şi a diferenţelor de altitudine; **~ lalie** (v. -lalie), s.f., defect de vorbire caracterizat printr-un debit exagerat de cuvinte; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de măsurare indirectă a distanţelor şi a diferenţelor de nivel dintre anumite puncte de pe teren, cu ajutorul tahimetrului; *sin.* celerimetrie, taheometrie; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument care permite determinarea directă a distanţei până la punctul vizat prin citire pe o miră aşezată în acest punct; *sin.* taheometru. **2.** Instrument pentru determinarea frecvenţei mişcărilor unui organ, turaţiei motoarelor etc. *sin.* celerimetru. **3.** Aparat pentru măsurarea vitezei curentului cursurilor de apă; **~ pnee** (v. -pnee), s.f., accelerarea anormală a ritmului de respiraţie; **~ psihie** (v. -psihie), s.f., accelerare anormală a ritmului de gândire; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat folosit la studierea pieselor în mişcare ale unui dispozitiv mecanic, cu

ajutorul unor fotografii parţiale; **~ sistolie** (v. -sistolie), s.f., accelerare anormală a sistolelor cardiace; **~ sporie** (v. -sporie), s.f., răspândire timpurie şi rapidă a seminţelor; **~ top** (v. -top), s.n., instrument tahimetric care serveşte la măsurători de distanţă şi de diferenţe de nivel, în vederea întocmirii planurilor topografice.

TAHISTO- "repede, iute". #1 gr. *takhystos* "foarte repede" > fr. *tachysto-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *tahisto-.* #2 **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat care permite prezentarea vizuală a unor imagini într-un timp foarte scurt, în vederea studierii legilor percepţiei şi ale atenţiei.

TAHO- "viteză, iuţeală, turaţie". #1 gr. *takhos* "viteză, iuţeală" > fr. *tacho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *taho-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n. **1.** Tahometru înregistrator. **2.** Aparat medical pentru înregistrarea frecvenţei pulsului şi respiraţiei; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., măsurare şi înregistrare a vitezei unui fluid; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la tahometru; **~ metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea turaţiei motoarelor.

-TAL "ramură, lujer". #1 gr. *thallos* "lăstar, ramură" > fr. *-thalle* > rom. *-tal.*

TALAMI- "receptacul vegetal". #1 L *thalamus* "pat nupţial, dormitor" > fr. *thalami-,* engl. *id.* > rom. *talami-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., (despre flori) cu staminele şi petalele dispuse nemijlocit pe receptacul.

TALAMO- "talamus, talamic". #1 gr. *thalamos* "pat nupţial, dormitor" > fr. *thalamo-,* engl. *id.* > rom. *talamo-*. #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de suprimare a unor conexiuni ale talamusului.

TALAS-, v. **TALASO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., anemie hemolitică, prin defect corpuscular, datorată persistenţei hemoglobinei fetale; *sin.* anemie mediteraneană, leptocitoză ereditară.

TALASO- "mare, ocean; marin, pelagic". #1 gr. *thalassa* "marea" > fr. *thalasso-,* germ. *id.,* engl. *id.*, it. *talasso-* > rom. *talaso-.* #2 **~ craţie** (v. -craţie), s.f., putere întemeiată pe supremaţie maritimă; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte în apa mărilor; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl. **1.** Alge marine. **2.** Plante maritime; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de valurile mării; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de formare a mărilor şi oceanelor; *sin.* talatogeneză; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a mărilor şi oceanelor; **~ id** (v. -id), adj. (despre specii animale marine) care a pătruns în apele dulci prin migraţie; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., sondă marină; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a băilor de mare şi a climatului marin; **~ toci** (v. -toc), adj., s.m.pl. (peşti) care migrează din fluvii în mare, în vederea reproducerii.

TALATO- "mare, ocean". #1 gr. *thalatta* "marea" > germ. *thalatto-,* engl. *id.*

> rom. *talato-.* #2 **~ cratic** (v. -cratic), adj. (despre mări şi oceane) care prezintă mişcări tectonice de scufundare; *sin.* talatogenetic, talatogenic; **~ genetic** (v. -genetic), adj., talatocratic*; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., talasogeneză*; **~ genic** (v. -genic), adj., talatocratic*.

TALO- "ramură, tal". #1 gr. *thallos* "ramură, lăstar" > fr. *thallo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *talo-.* #2 **~ clor** (v. -clor), s.n., pigment palid-verde prezent la licheni; **~ dibionte** (v. di-, v. -biont), s.n.pl., plante inferioare la care generaţia gametofitică este independentă de cea sporofitică; **~ fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) cu corpul vegetativ format dintr-un tal şi care se înmulţesc prin spori, diviziune sau gameţi; **~ id** (v. -id), adj., asemănător cu un tal; **~ monobionte** (v. mono-, v. -biont), s.n.pl., plante inferioare la care gametofitul este legat permanent de sporofit; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., spori formaţi prin fragmentarea bazipetală sau acropetală a hifelor miceliene; **~ terofite** (v. tero_1-, v. -fit), s.f.pl., formă biologică în care sunt încadrate mixomicetele, ciupercile, algele marine şi ferigile anuale.

TALPI- "cârtiţă". #1 L *talpa* "cârtiţă" > fr. *talpi-,* engl. *id.* > rom. *talpi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., cu aspect de cârtiţă.

-TALPIE "căldură, temperatură ridicată". #1 gr. *thalpos* "încălzire, căldură" > fr. *-thalpie,* germ. *id.*, engl. *-thalpy >* rom. *-talpie.*

-TANASIE "moarte, mortificare". #1 gr. *thanatos* "moarte" > fr. *-thanasie,* germ. *id.*, it. *-tanasia* > rom. *-tanasie.*

TANATO- (THANATO-) "moarte, mortal". #1 gr. *thanatos* "moarte" > fr. *thanato-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *tanato-* > rom. *tanato-, thanato-.* #2 **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., ansamblu de organisme moarte sau de fosile; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de moarte; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., studiu al cauzelor şi mecanismelor care produc moartea; **~ id** (v. -id), adj., cu efect mortal; **~ logie (thanatologie)** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază natura şi cauzele morţii; **~ top** (v. -top), s.n., spaţiu ocupat de tanatocenoză.

TAPEINO-, v. **TAPINO-.**

TAPINO- (TAPEINO-) "plat, neted". #1 gr. *tapeinos* "jos, plat" > fr. *tapéino-, tapino-*, germ. *tapeino-,* engl. *tapeino-, tapino-* > rom. *tapino-, tapeino-*. #2 **~ cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (persoană) care prezintă tapinocefalie; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală a cutiei craniene, care este mică şi netedă în partea anterioară.

-TARAXIE "emoţie, tulburare". #1 gr. *taraxis* "tulburare" > fr. *-taraxie,* germ. *id.*, engl. *-taraxy* > rom. *-taraxie.*

TARDI- "încet, lent, târziu". #1 L *tardus* "greoi, încet" > fr. *tardi-,* engl. *id.* > rom. *tardi-*. #2 **~ flor** (v. -flor), adj. (despre flori) care înfloreşte târziu; **~ grad** (v. -grad), adj., s.n.pl. **1.** Adj. Care merge încet. **2.** S.n.pl. Grup de animale nevertebrate edentate, cu corpul oval şi care se deplasează greoi pe cele patru perechi de picioare.

TARS-, v. **TARSO_1-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea tarsiană; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie chirurgicală a oaselor tarsului; **~ ectopie** (v. -ectopie), s.f., dislocare a tarsului.

TARSO-_1 "tars, tarsian". #1 gr. *tarsos* "talpa piciorului" > fr. *tarso-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tarso-*. #2 **~ clast** (v. -clast), s.n., aparat pentru redresarea ortopedică extemporanee a picioarelor strâmbe; **~ clazie** (v. -clazie), s.f., fracturare închisă a oaselor tarsiene; **~ fimă** (v. -fimă), s.f., tumoare a tarsului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a articulaţiei tarsului.

TARSO-_2 "pleoapă" #1 gr. *tarsos* "marginea pleoapei" > fr. *tarso-,* germ. *id.* > rom. *tarso-*. #2 **~ malacie** (v. -malacie), s.f., ramolisment al pleoapei; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a pleoapei.

TASI- "tendinţă". #1 gr. *tasis* "încordare, sforţare" > fr. *tasi-,* germ. *id.* > rom. *tasi-*. #2 **~ chinezie (tasikinezie)** (v. -chinezie), s.f., tendinţă patologică de a merge sau de a alerga.

TAUR-, v. **TAURO-.** #2 **~ odonţie** (v. -odonţie), s.f., dezvoltare excesivă a cavităţii pulpare a molarilor.

TAURO- "taur". #1 gr. *tauros* "taur" > fr. *tauro-,* it. *id.*, germ. *id.* > rom. *tauro-.* #2 **~ bol** (v. -bol), s.n., sacrificiu expiator al unui taur adus zeului Mitra şi zeiţei Cibele; **~ cefal** (v. -cefal), s.m., monstru mitic cu cap de taur; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tauri; **~ mahie** (v. -mahie), s.f. **1.** Arta de a lupta cu taurii. **2.** Luptă mitică a taurilor cu oamenii.

TAUT-, v. **TAUTO-.** #2 **~ onim** (v. -onim), s.n., epitet specific care repetă numele generic al plantei.

TAUTO- "la fel, identic". #1 gr. *tauto* "acelaşi" > fr. *tauto-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *tauto-.* #2 **~ cron** (v. -cron), adj. **1.** Care se produce la intervale identice de timp. **2.** Care este situat la intervale egale de timp; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., repetiţie supărătoare a aceloraşi sunete; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., gen de poezie în care toate cuvintele încep cu aceeaşi literă; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Greşeală de limbă care constă în repetarea inutilă a aceleiaşi idei, formulată cu alte cuvinte. **2.** Judecată în care subiectul şi predicatul sunt exact aceeaşi noţiune. **3.** Expresie care în

cadrul unui sistem formal este adevărată în orice interpretare; **~ mer** (v. -mer), adj. (despre substanţe) care prezintă tautomerie; **~ merie** (v. -merie), s.f., caracteristică a unor substanţe organice izomere de a trece cu uşurinţă una în cealaltă.

TAX-, v. **TAXO-.** #2 **~ odonte** (v. -odont), s.f.pl., ordin de lamelibranhiate marine, sedentare sau fixate, la care dinţii sunt dispuşi perpendicular pe platoul cardinal.

TAXI- "ordine, aranjare, clasificare". #1 gr. *taxis* "ordine, rang, aranjare" > fr. *taxi-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *taxi-*. #2 **~ dermie** (v. -dermie), s.f., arta împăierii animalelor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., taxologie*; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat de înregistrare a taxei pentru automobile; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., taxonomie* (1); **~ terie** (v. -terie), s.f., anomalie cu puţine abateri de la forma normală a vegetalelor.

-TAXIE "ordine, aranjament, dispunere". #1 gr. *taxis* "ordine, aranjament" > fr. *-taxie,* germ. *id.*, engl. *-taxy* > rom. *-taxie.*

TAXO- "ordine, aranjare". #1 gr. *taxis, (-eos)* "ordine" > fr. *taxo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *taxo-*. #2 **~ cen** (v. -cen_2), s.n., asociaţie naturală apropiată ecologic şi taxonomic; **~ cenologie** (v. ceno-_1, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu clasificarea grupărilor naturale de plante şi animale; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă a clasificărilor; *sin.* taxilogie; **~ nomie** (v. -nomie), s.f. **1.** Ştiinţă a legilor de clasificare a organismelor vii; *sin.* taxinomie. **2.** Studiu al unei grupe de plante sau de animale din punctul de vedere al clasificării şi descrierii speciilor.

TEATRO- "teatru, teatral". #1 gr. *theatron* "teatru" > fr. *théâtro-,* engl. *id.* > rom. *teatro-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în teatrologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care tratează despre istoria, teoria, estetica şi critica teatrală; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a improvizaţiilor teatrale în scop terapeutic.

TECA- "conceptacul, teacă". #1 gr. *theke* "cutie, casetă, teacă" > fr. *théca-,* engl. *id.,* germ. *theka-* > rom. *teca-*. #2 **~ for** (v. -for), adj., care poartă teci; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor închis într-un conceptacul.

-TECĂ "receptacul, capsulă, teacă, colecţie". #1 gr. *theke* "cutie, casetă" > fr. *-théque,* it. *-teca,* germ. *-thek* > rom. *-tecă.*

TECI- "teacă". #1 L *theca* "învelitoare, teacă" > fr. *théci-,* engl. *id.* > rom. *teci-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă teci; **~ form** (v. -form), adj., în formă de teacă.

-TECIU "receptacul, capsulă, lojă". #1 gr. *theke* "cutie, casetă" > fr. *-thecium,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-teciu.*

TECNO- "imatur, tânăr". #1 gr. *teknon* "copil" > fr. *tecno-,* it. *id.,* germ. *tekno-* > rom. *tecno-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., element celular tânăr, intermediar între mielocit şi granulocitul nesegmentat; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat nemijlocit din organele de reproducere mascule sau femele.

TECTI- "acoperiş". #1 L *tectum* "acoperiş" > fr. *tecti-,* engl. *id.* > rom. *tecti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de acoperiş.

-TECTIC "care topeşte, care se lichefiază". #1 gr. *tektos* "topit, solubil" > fr. *-tectique,* engl. *-tectic* > rom. *-tectic.*

TECTO-_1 "structură, organizare". #1 gr. *tekton* "constructor, dulgher" > fr. *tecto-,* engl. *id.,* germ. *tekto-* > rom. *tecto-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a structurilor geologice de cutare şi faliere; *sin.* tectonogeneză; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a morfologiei care se ocupă cu structura organismelor, în special cu aceea a coloniilor de animale; **~ plesiotip (~ pleziotip)** (v. plesio-, v. -tip), s.n., exemplar vegetal ales pentru analiza structurii microscopice a tipului iniţial al speciei sau al genului, dar cu exemplarele descrise mai târziu; **~ tip** (v. -tip), s.n., fragment al exemplarului vegetal tipic folosit pentru analize microscopice.

TECTO-_2 "acoperiş". #1 L *tectum* "acoperiş" > fr. *tecto-*, engl. *id.* > rom. *tecto-.* #2 **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., anomalie congenitală constând în prezenţa unei cutii craniene turtite, în formă de acoperiş de casă.

TECTONO- "structură, organizare". #1 gr. *tekton, (-onos)* "dulgher, constructor" > germ. *tektono-* > rom. *tectono-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., tectogeneză*; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., geosferă de la periferia globului terestru, în care materialele componente iau parte la procesele orogenetice şi epirogenetice care afectează scoarţa.

TEFR-, v. **TEFRO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini cenuşii.

TEFRO- "cenuşiu, substanţă cenuşie". #1 gr. *tephros* "cenuşă" > fr. *téphro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tefro-.* #2 **~ cronologie** (v. crono-, v. -logie_1), s.f., cronologie bazată pe studierea depozitelor vulcanice; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze de culoare cenuşie; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., formă particulară de mielomalacie care constă în atrofia izolată şi neprogresivă a muşchilor mici ai mâinii; **~ trih** (v. -trih), adj., cu peri cenuşii.

TEGULI- "olane, ţigle". #1 L *tegulo* "ţiglă, acoperiş" > fr. *téguli-,* engl. *id.* > rom. *teguli-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe acoperişuri sau pe ţiglele caselor.

-TEHNIE "tehnică, procedeu tehnic". #1 gr. *tekhne* "meserie, artă" > fr. *-technie,* engl. *-techny* > rom. *-tehnie.*

TEHNO- "tehnică, profesie". #1 gr. *tekhne* "meşteşug, meserie" > fr. *techno-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *tehno-.* #2 **~ craţie** (v. -craţie), s.f. **1.** Doctrină şi curent social-politic contemporan, care postulează cadrul unor structuri în care puterea să aparţină nu factorilor politici, ci oamenilor de ştiinţă, tehnicienilor şi organizatorilor; *sin.* tehnocratism; **2.** Intelectualitate tehnocratică; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre specii animale) care se adaptează uşor la civilizaţia tehnică; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a diferitelor profesii şi a procedeelor lor de lucru; **~ log** (v. -log), s.m.,f. specialist în tehnologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Ştiinţă a procedeelor şi a mijloacelor de prelucrare a materialelor. **2.** Ansamblu al proceselor, metodelor, procedeelor, operaţiilor etc. utilizate în scopul obţinerii unui anumit produs; **~ patie** (v. -patie), s.f., denumire generală pentru bolile profesionale; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., ramură a patologiei care tratează despre bolile produse prin deficienţe în tehnica întreţinerii şi exploatării animalelor; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., ramură a psihologiei care se ocupă de mijloacele aplicării practice a psihologiei teoretice; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., zonă de activitate tehnică a omului.

TEICO- "membrană". #1 gr. *teikhos* "zid, perete" > fr. *teicho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *teico-.* #2 **~ zom** (v. -zom), s.m., picătură sau sferulă din membrana celulară.

TEL-, v. **TELO-_1.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., senzaţie de durere care apare în altă parte decât în locul leziunii; **~ angiectazie** (v. angi-, v. angio-, v. -ectazie), s.f., dilataţie a vaselor capilare din piele; **~ autograf** (v. auto-, v. -graf), s.n., teleautograf*; **~ encefal** (v. -encefal), s.n., partea anterioară a creierului.

TELE- "departe, de la distanţă; televiziune". #1 gr. *tele* "departe, la distanţă" > fr. *télé-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *tele-.* #2 **~ autograf** (v. auto-, v. -graf), s.n., aparat care poate transmite la distanţă scrisul şi desenele; *sin.* teleautograf; **~ autografie** (v. auto-, v. -grafie), s.f., transmitere la distanţă a scrisului şi desenelor prin intermediul teleautografului; **~ cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., înregistrare a electrocardiogramei de la distanţă; **~ chinezie (~ kinezie)** (v. -chinezie), s.f., acţiune mecanică la distanţă fără instrumente materiale; **~ cinematograf** (v. cinemato-, v. -graf), s.n., aparat care serveşte la transmiterea unui film de lung metraj la televiziune; **~ clinometru** (v. clino-, v. -metru_1), s.n., instrument cu ajutorul căruia se măsoară deviaţia sondelor de la verticală, la care indicaţiile sunt transmise, pe cale electrică, la suprafaţă; **~ dinamie** (v. -dinamie), s.f., acţiune de transmitere la

distanţă a energiei; **~ fon** (v. -fon), s.n. **1.** Telecomunicaţie constând în realizarea de convorbiri la distanţă prin intermediul undelor electromagnetice propagate de-a lungul unor fire. **2.** Aparat electric care are un transmiţător şi un receptor cu ajutorul căruia se pot face convorbiri la distanţă; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., transmitere bilaterală la distanţă a sunetelor cu ajutorul telefonului; **~ fonometrie** (v. fono_1-, v. -metrie_1), s.f., operaţie de determinare a calităţii transmisiunilor telefonice; **~ fonometru** (v. fono_1-, v. -metru_1), s.n., aparat care indică numărul şi durata convorbirilor telefonice; **~ fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., transmitere de imagini statice prin intermediul curentului electric; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., capacitate a unor indivizi masculi de a atrage femelele de la mare distanţă, datorită eliberării unor substanţe specifice, numite feromoni; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., reproducere prin însămânţare artificială; **~ gnozie** (v. -gnozie), s.f., prezumtivă cunoaştere a evenimentelor, depărtate ca loc sau timp, pe alte căi decât cele perceptive sau intelectuale; **~ gonie** (v. -gonie), s.f., teorie eronată potrivit căreia o femelă vivipară conservă toată viaţa sa amprenta primului mascul care a fecundat-o; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat folosit pentru producerea, recepţia şi transformarea semnalelor telegrafice în scopul transmiterii telegramelor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., transmitere la distanţă, prin semnale electromagnetice, optice etc. a unui text scris; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., comunicare transmisă cu ajutorul telegrafului sau al radiotelegrafului; **~ limnigraf** (v. limni-, v. -graf), s.n., limnigraf comandat de la distanţă; **~ manie** (v. -manie), s.f., preocupare excesivă pentru emisiunile de televiziune; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., tehnică a măsurării distanţelor cu ajutorul telemetrului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument optic utilizat la măsurarea rapidă a distanţei care separă un observator de un punct depărtat sau inaccesibil; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., schimbare a formei unui organ sau organism sub influenţa unor stimuli care acţionează de la distanţă; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare în perceperea distanţelor prin care obiectele sunt percepute la o distanţă mai mare decât sunt în realitate; **~ patie** (v. -patie), s.f., posibilitate parapsihologică de a transmite gândul la distanţă, fără intermediul organelor de simţ; **~ pedagogie** (v. ped_1-, v. pedo_1-, v. -agogie), s.f., ramură a pedagogiei, care studiază problemele teoretice şi practice ale instrucţiei şi educaţiei prin televiziune; **~ radiofotografie** (v. radio-, v. foto-, v. -grafie), s.f., aplicare a televiziunii în radiofotografie; **~ radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s. f., radiografie care se execută plasând

sursa de raze la o distanţă mare de subiect; ~ **radioscopie** (v. radio-, v. -scopie), s.f., aplicare a televiziunii la radioscopie; ~ **radioterapie** (v. radio-, v. -terapie), s.f., radioterapie la care sursa de raze se află la o distanţă mare; ~ **scaf** (v. -scaf), s.n., teleferic submarin care circulă pe un plan înclinat; ~ **scop** (v. -scop), s.n., instrument optic utilizat la observarea corpurilor cereşti; ~ **stereograf** (v. stereo-, v. -graf), s.n., aparat cu care se pot transmite la distanţă desene, texte, fotografii etc., imprimate în prealabil pe un film special; ~ **stereoscop** (v. stereo-, v. -scop), s.n., aparat care permite, prin lărgirea câmpului vizual, o mărire a paralaxelor, ceea ce generează efecte de vedere în relief; ~ **tecă** (v. -tecă), s.f., colecţie de filme de televiziune; ~ **termometru** (v. termo-, v. -metru_1), s.n., termometru a cărui citire se face de la distanţă; ~ **tip** (v. -tip), s.n., instalaţie telegrafică la care receptarea semnalelor se realizează sub formă de caractere tipografice; ~ **top** (v. -top), s.n., aparat topografic format dintr-o busolă şi un telemetru optic cu bază variabilă.

TELEO-_1 "complet, total". #1 gr. *teleios* "pe deplin, complet" > fr. *téléo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *teleo-.* #2 ~ **ptil** (v. -ptil), s.n., penajul propriu-zis al păsărilor, cuprinzând atât penajul juvenil, din prima îmbrăcare după puful embrionar, cât şi penajul pentru faza adultă; ~ **stomi** (v. -stom), s.m.pl., peşti evoluaţi, cu organizaţie superioară, cunoscută încă din devonian, caracterizaţi prin osificarea progresivă a scheletului şi cu corpul acoperit cu solzi; ~ **zaur** (v. -zaur), s.m., crocodilian fosil din era secundară.

TELEO-_2 "scop, finalitate". #1 gr. *telos, (-eos)* "sfârşit, capăt" > fr. *téléo-,* germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *teleo-.* #2 ~ **fază** (v. -fază), s.f., telofază*; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Teorie a finalităţii. **2.** Concepţie filozofică idealistă care susţine că procesele din univers s-ar desfăşura în conformitate cu un anumit scop; ~ **nomie** (v. -nomie), s.f. **1.** Mod de explicare ştiinţifică a comportamentului orientat al sistemelor biologice. **2.** Mecanism de reglare celulară determinat în mod obiectiv de anumite legităţi; ~ **taxie** (v. -taxie), s.f., orientare de la distanţă a unui animal în sensul apropierii sau depărtării de o sursă de excitaţie luminoasă, calorică etc.

TELEUTO- "matur, final". #1 gr. *teleute* "final, desăvârşire" > fr. *téléuto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *teleuto-.* #2 ~ **sor** (v. -sor), s.m., cuib de teleutospori maturi; ~ **spori** (v. -spor), s.m.pl., celule reproducătoare asexuate care se formează la sfârşitul perioadei de vegetaţie.

TELI- "femeie, femel". #1 gr. *thelys* "femeie" > fr. *thély-,* germ. *id.*, engl. *id.,*

it. *teli-* > rom. *teli-.* #2 **~ blast** (v. -blast), s.n., gamet femel matur; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre o femelă) care naşte mai mulţi descendenţi de sex feminin decât de sex masculin; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., producere de urmaşi în majoritate sau în exclusivitate femeli; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă a celulelor germinative feminine; **~ toc** (v. -toc), adj., referitor la partenogeneza producătoare numai de femele; **~ tochie** (v. -tochie), s.f., tip de partenogeneză numai cu urmaşi de sex femel; **~ tonic** (v. -tonic), adj., rezultat prin partenogeneză.

-TELIE "mamelă, mamelon". #1 gr. *thele* "mamelon" > fr. *-thélie,* germ. *id.*, it. *-telia* > rom. *-telie.*

TELIO- "la depărtare, la distanţă". #1 gr. *teleios* "final, sfârşit, ultim" > engl. *telio-* > rom. *telio-.* #2 **~ sor** (v. -sor), s.m., agregat format din hife organogene producătoare de teliospori; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor sexuat binucleat, cu rol de rezistenţă, reproducere şi de răspândire, specific uredinalelor şi ustilaginalelor.

-TELIU "strat celular". #1 gr. *thele* "ridicătură, mamelon" > fr. *-thélium,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-teliu.*

TELMATO- "mlaştină, baltă". #1 gr. *telma, (-atos)* "mlaştină" > fr. *telmato-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *telmato-.* #2 **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme care trăiesc în bălţi şi mlaştini; **~ fil** (v. -fil_1), adj., care preferă locurile mlăştinoase; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc pe terenurile mlăştinoase; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul mlaştinilor.

-TELMĂ "mlaştină, apă stătătoare". #1 gr. *telma* "apă stătătoare, baltă" > fr. *-telma,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-telmă.*

TELO-_1 "capăt, sfârşit; final, terminal". #1 gr. *telos* "sfârşit, capăt" > fr. *télo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *telo-.* #2 **~ blaste** (v. -blast), s.n.pl., celule care apar după formarea gastrulei în cavitatea blastoceliană, în regiunea blastoporului; **~ blastie** (v. -blastie), s.f., tip de formare a mezodermului sau a mezoblastului la metazoarele protostomiene, începând de la câteva celule iniţiale; **~ cel** (v. -cel_1), s.n., cavitate a telencefalului; **~ centric** (v. -centric), adj. (despre cromozomi) cu centromerul terminal; **~ chineză** (v. -chineză), s.f., stadiu final al cariochinezei, în care cei doi nuclei sunt deja formaţi; **~ crat** (v. -crat), adj., care este intermediar între mezocrat şi criocrat, încheind ciclul unei noi perioade glaciare; **~ cromomere** (v. cromo-, v. -mer), s.n.pl., cromomere localizate terminal; **~ cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom cu centromer terminal; **~ dendron** (v. -dendron), s.m., arborizaţie terminală a unui axon; **~ fază** (v. -fază), s.f.,

ultima fază a mitozei, în care se formează nucleul şi noua membrană; *sin.* teleofază; **~ fragmă** (v. -fragmă), s.f., membrană subţire care intersectează discul izotropic în fibra musculară şi formează marginea unui sarcomer; *sin.* membrana lui Krause; **~ lecit** (v. -lecit) adj. (despre ouă) care se caracterizează printr-un volum remarcabil de vitelus la unul dintre poli; **~ lemă** (v. -lemă_1), s.f., membrană situată peste o plăcuţă motorie terminală într-o fibră musculară scheletică; **~ mere** (v. -mer), s.n.pl., capete ale cromozomilor situaţi distal faţă de centromer; **~ sindeză** (v. -sindeză), s.f., proces de împerechere cap la cap a cromozomilor omologi în cursul primei diviziuni meiotice; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., deplasare a unui organism pe direcţia de acţiune a stimulului; **~ zom** (v. -zom), s.m., cromozom telocentric, având centromerul situat la extremitatea cromatidelor.

TELO-_2 "mamelon". #1 gr. *thele* "mamelon" > fr. *thélo-,* engl. *id.*, it. *telo-* > rom. *telo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de mamelon; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie prin mamelon.

TELURO- "distanţă, pământ". #1 L *tellus, (-uris)* "ţinut, pământ" > fr. *telluro-,* engl. *id.* > rom. *teluro-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument electronic pentru măsurarea distanţelor, care utilizează unde electromagnetice din domeniul invizibil. **2.** Aparat care serveşte la măsurarea rezistenţelor de pământ.

TEMATO- "temă, subiect". #1 gr. *thema, (-atos)* "subiect" > fr. *thémato-* > rom. *temato-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care tratează despre istoria şi circulaţia temelor în literatura universală.

TEMNO- "divizat, împărţit". #1 gr. *temno, (-ein)* "a tăia" > fr. *temno-,* engl. *id.* > rom. *temno-.* #2 **~ cefali** (v. -cefal), s.m.pl., ordin de viermi din încrengătura platelminţilor, cuprinzând specii parazite, la care partea anterioară are două sau mai multe prelungiri tentaculare; **~ spondili** (v. -spondil), s.m.pl., ordin de amfibieni stegocefali, cu scheletul complet osificat, având vertebrele formate din mai multe piese nesudate.

-TEN "fir, filament, panglică". #1 gr. *tainia* "bandă, panglică" > fr. *-téne,* germ. *-tän,* engl. *-tene* > rom. *-ten.*

TEN-, v. **TENO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere în tendoanele muşchilor; *sin.* tenontodinie.

TENEBRI- "loc întunecos". #1 L *tenebrae* "întuneric" > fr. *ténébri-,* engl. *id.* > rom. *tenebri-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte în locuri întunecoase.

TENI- "tenie, panglică". #1 L *taenia* "bandă, panglică" > fr. *téni-* > rom.

teni-. #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (medicament) care distruge teniile; **~ form** (v. -form), adj., în formă de tenie; **~ fag** (v. -fag), adj., s.n. (substanţă) care provoacă expulzarea teniilor.

-TENIE "panglică, bandă". #1 gr. *tainia* "bandă, panglică" > fr. *-ténie,* germ. *id.*, it. *-tenia,* engl. *id.* > rom. *-tenie.*

TENIO- "panglică, bandă". #1 gr. *tainia* "bandă, panglică" > fr. *taenio-,* engl. *id.* > rom. *tenio-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze în formă de panglică; **~ id** (v. -id), adj., în formă de panglică.

TENO- "tendon, ligament". #1 gr. *tenon* "tendon" > fr. *téno-,* germ. *id.*, it. *id.* > rom. *teno-.* #2 **~ cite** (v. -cit), s.n.pl., celule conjunctive modificate prinse între fibrele tendoanelor; **~ deză** (v. -deză), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a unui tendon de os; **~ fite** (v. -fit), s.n.pl., formaţiuni osoase metaplazice sau cartilaginoase, apărute accidental în structura unui tendon; **~ liză** (v. -liză), s.f., intervenţie medicală prin care un ligament este desprins din ţesuturile din jur; **~ logie** (v. -logie_1); s.f., ramură a anatomiei care se ocupă cu studiul tendoanelor; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecţiunile tendoanelor; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie de chirurgie plastică de refacere a unui tendon distrus; *sin.* tenontoplastie; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură medicală a ligamentelor; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în tenotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de secţionare a unui tendon; *sin.* tenontotomie.

TENONT-, v. **TENONTO-.** #2 **~ odinie** (v. -odinie), s.f., tenalgie*.

TENONTO- "tendon, ligament". #1 gr. *tenon, (-antos)* "tendon" > fr. *tenonto-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *tenonto-.* #2 **~ plastie** (v. -plastie), s.f., tenoplastie*; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., tenotomie*.

TENSIO- "tensiune". #1 L *tensio* "întindere, alungire" > fr. *tensio-,* engl. *id.* > rom. *tensio-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul tensiunilor mecanice în materialele transparente, utilizând fenomenul de birefringenţă tensională; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument pentru determinarea tensiunii arteriale. **2.** Aparat de măsurat tensiunea superficială a fluidelor. **3.** Instrument cu care se măsoară deformările unui corp supus unor tensiuni exterioare.

TENSO- "alungire, deformaţie". #1 L *tensus* "întins, alungit" > fr. *tenso-*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *tenso-.* #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s. f., determinare a tensiunilor din piesele finite supuse la solicitări, prin măsurarea deformaţiilor; **~ metru** (v. -metru_1) s.n., instrument pentru măsurarea deformaţiei pieselor supuse la tensiuni exterioare.

TENUI- "subţire, fin". #1 L *tennis* "subţire, îngust" > fr. *ténui-,* engl. *id.* > rom. *tenui-.* #2 ~ **caul** (v. -caul), adj., cu tulpina subţire; ~ **flor** (v. -flor), adj., cu flori subţiri; ~ **rostre** (v. -rostru), s.f.pl., subordin de păsărele cu ciocul subţire şi lung.

TEO- "zeu, divinitate". #1 gr. *theos* "zeu, zeitate" > fr. *théo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *teo-* > rom. *teo-.* #2 ~ **botanologie** (v. botano-, v. -logie_1), s.f., studiu al plantelor menţionate în lucrările ecleziastice; ~ **centric** (v. -centric), adj., care situează pe Dumnezeu în centrul experienţei religioase; ~ **crat** (v. -crat), s.m., membru al unei teocraţii; ~ **craţie** (v. -craţie), s.f., formă de guvernământ caracteristică orânduirii sclavagiste, în care autoritatea, considerată ca emanând de la divinitate, este exercitată de către casta sacerdotală; ~ **fanie** (v. -fanie), s.f., apariţie sau manifestare a divinităţii; ~ **foric** (v. -foric), adj., s.n. (nume) de zeu; ~ **gamie** (v. -gamie), s.f., împerechere a unui zeu cu o muritoare, prin care se acredita ideea descendenţei divine a copilului dobândit; ~ **gonie** (v. -gonie), s.f., totalitate a miturilor având ca temă originea şi genealogia zeilor; ~ **latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a unui zeu; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu expunerea şi fundamentarea teoretică a izvoarelor şi dogmelor unei religii; ~ **mahie** (v. -mahie), s.f., luptă mitică între zei; ~ **manie** (v. -manie), s.f., stare patologică religioasă contemplativă; ~ **morf** (v. -morf), adj., cu înfăţişare de zeu; ~ **zofie** (v. -zofie), s.f., doctrină filozofică şi religioasă de origine orientală, care susţine ideea unei pretinse cunoaşteri nemijlocite a esenţei divinităţii.

-TERAPIE "tratament, medicaţie, vindecare". #1 gr. *therapeia* "tratament, vindecare" > fr. *-thérapie,* germ. *id.*, it. *-terapia,* engl. *-therapy* > rom. *-terapie.*

TERAT-, v. **TERATO-.** #2 ~ **encefalie** (v. -encefalie), s.f., nume genetic pentru monstruozităţile encefalice.

TERATO- "monstru, monstruozitate; malformaţie". #1 gr. *teras, (-atos)* "monstru" > fr. *térato-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *terato-.* #2 ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care produce malformaţii; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., apariţie şi formare a monstruozităţilor; ~ **genie** (v. -genie_1), s.f., geneza morfozelor teratologice; ~ **id** (v. -id), adj., asemănător unui monstru; ~ **log** (v. -log), s.m.,f., specialist în teratologie; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul aberaţiilor morfologice şi al monstruozităţilor animale şi vegetale; ~ **pag** (v. -pag), s.m., monstru format din indivizi sudaţi la diverse nivele.

-TERĂ "vară, timpul verii". #1 gr. *theros* "vară" > fr. *-there,* engl. *id.*, germ.

id. > rom. *-teră.*

TERETI- "cilindric, circular". #1 L *teres, (-etis)* "rotund, cilindric" > fr. *téréti-,* engl. *id.* > rom. *tereti-.* #2 **~ caul** (v. -caul), adj., care are tulpina circulară.

TERI-_1 "pământ, teren". #1 L *terra* "pământ" > fr. *terri-,* it. *id.*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *teri-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte sau care trăieşte pe pământ; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante terestre; **~ gen** (v. -gen_2), adj. **1.** Care a apărut din pământ. **2.** (Despre depozite marine) Format din materiale aduse de pe uscat.

TERI_2-, v. **TERIO-.** #2 **~ odonte** (v. -odont), s.f.pl., reptile fosile din ordinul teromorfelor, cu dentiţie diferenţiată, din care se trag mamiferele.

-TERIE "monstruozitate, anomalie". #1 gr. *teras* "fiară, monstru" > fr. *-térie,* germ. *id.,* engl. *id.*, it. *-teria* > rom. *-terie.*

TERIO- "fiară, animal sălbatic". #1 gr. *therion* "fiară, animal sălbatic" > fr. *thério-,* engl. *id.*, it. *terio-* > rom. *terio-.* #2 **~ morf** (v. -morf), adj. (despre motive ornamentale) în formă de fiară.

-TERIU "fiară, monstru". #1 gr. *therion* "fiară, animal sălbatic" > fr. *thérium,* L sav. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-teriu.*

-TERM "căldură, radiaţie, termic". #1 gr. *therme* "căldură" > fr. *-therme,* germ. *-therm,* it. *-thermo* > rom. *-term.*

-TERMIC "referitor la căldură, de căldură". #1 gr. *thermos* "cald" > fr. *-thermique,* engl. *-thermic,* it. *-termico* > rom. *-termic*.

-TERMIE "călduri, radiaţie termică". #1 gr. *therme* "căldură" > fr. *-thermie,* germ. *id.*, it. *-termia,* engl. *-thermy* > rom. *-termie.*

TERMINO- "termen, denumire". #1 L *terminus* "termen, definiţie" > fr. *termino-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *termino-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., totalitatea termenilor de specialitate apariţinând unei discipline, unei arte sau unei ştiinţe.

TERMITO- "termite". #1 L tz. *termes, (-itis)* "vierme care roade lemnul" > fr. *termito-,* engl. *id.* > rom. *termito-.* #2 **~ fag** (v. -fag), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu termite; **~ file** (v. -fil_1), s.f.pl., ciuperci care trăiesc în coloniile de termite.

TERMO- "căldură, temperatură". #1 gr. *therme* "căldură" > fr. *thermo-,* engl. *id.*, germ. *id.,* it. *termo-* > rom. *termo-*. #2 **~ anemometru** (v. anemo-, v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea vitezei vântului, bazat pe măsurarea rezistenţei electrice a unui filament încălzit; **~ barograf** (v. baro-, v. -graf), s.n., termobarometru înregistrator; **~ barometru** (v. baro-, v. -metru_1), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea temperaturii şi a presiuni; **~ biogramă** (v. bio-, v. -gramă), s.f., curbă care indică cantitatea

de căldură degajată de un sistem viu, individ, populaţie sau biocenoză; ~ **biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studierea efectelor temperaturii asupra organismelor vii; ~ **cleistogamie** (v. cleisto-, v. gamie), s.f., autofecundare a florilor rămase nedeschise din cauza temperaturii nefavorabile; ~ **clină** (v. -clin), s.f., zonă termică dintr-un lac adânc, care separă două straturi de apă la temperatutri diferite; ~ **cromie** (v. -cromie), s.f., proprietate a unor substanţe colorate de a se închide la culoare prin încălzire şi de a reveni la nuanţa iniţială la răcire; ~ **dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la transferul de energie termică; ~ **estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate la variaţiile de temperatură; ~ **esteziometru** (v. estezio-, v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea sensibilităţii la căldură; ~ **fază** (v. -fază), s. f., etapă de iarovizare a plantelor; ~ **fen** (v. -fen), adj., s.n. (genotip) a cărui expresie fenotipică este influenţată de temperatura ambiantă; ~ **fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante, bacterii etc.) care poate trăi la temperaturi ridicate; ~ **filie** (v. -filie_1), s.f., preferinţă a unor organisme pentru temperaturile ridicate; ~ **fite** (v. -fit), s.f.pl., plante iubitoare de căldură; ~ **genetic** (v. genetic), adj., care stimulează producerea de căldură în organism; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a energiei calorice de către organismul animal; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., curbă de înregistrare grafică a temperaturii; ~ **higrograf** (v. higro-, v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea temperaturii şi umidităţii aerului; ~ **liză** (v. -liză), s.f. **1.** Descompunere a unei legături chimice cu ajutorul căldurii. **2.** Proces fiziologic prin care organismul cedează mediului ambiant surplusul de căldură; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul căldurii; ~ **manometru** (v. mano-, v. -metru_1), s.n., aparat care indică în acelaşi timp temperatura şi presiunea; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., ramură a fizicii care se ocupă cu metodele de măsurare a temperaturii; ~ **metrograf** (v. metro_2-, v. -graf), s.n., termometru înregistrator; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea temperaturii; ~ **morfoză** (v. -morfoză), modificare morfologică a unui organ datorat temperaturii; ~ **nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare produsă de variaţii termice la unele flori, care se închid la frig şi care se deschid la cald; ~ **pexie** (v. -pexie), s.f., proprietate pe care o au corpurile fizice de a fixa căldura; ~ **plaste** (v. -plast), s.n.pl., mase plastice având proprietatea de a se înmuia prin încălzire; ~ **plastic** (v. -plastic), adj. (despre substanţe) care devine plastic sub influenţa căldurii şi a presiunii; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat la punerea în evidenţă a unei diferenţe de temperatură; ~ **scopie** (v. -

scopie), s.f., operaţie de măsurare a temperaturii; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat atmosferic în care temperatura creşte odată cu altitudinea; **~ stat** (v. -stat), s.n., aparat care serveşte la menţinerea unei temperaturi constante într-o incintă sau într-un circuit; *sin.* termoregulator; **~ static** (v. -static), adj., care este apt de a menţine o anumită temperatură; **~ stenoterme** (v. stene-, v. -term), s.n.pl., organisme adaptate la anumite temperaturi ridicate; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., mişcare de locomoţie a microorganismelor în direcţia temperaturii optime; **~ telefon** (v. tele-, v. -fon), s.n., telefon la care vibraţiile sonore sunt produse prin vibraţiile de temperatură ale unui fir subţire de platină; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a căldurii în scop terapeutic; **~ tropofite** (v. tropo-, v. -fitie), s.f., formaţiune vegetală caracterizată printr-un anotimp cald şi unul rece.

TERO-_1 "vară, timpul verii". #1 gr. *theros* "vară" > fr. *théro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tero-.* #2 **~ file** (v. -fil_2), adj., s.f. pl. (plante) cu frunze căzătoare, rezultate în perioada aceleiaşi veri; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante erbacee anuale, lipsite de capacitatea de a forma organe de hibernare; **~ megatermă** (v. mega-, v. -term), s.f., temperatură medie de vară de peste 20°C; **~ mezotermă** (v. mezo-, v. -term), s.f., temperatură medie de vară între 12-20°C; **~ microtermă** (v. micro-, v. -term), s.f., temperatură medie de vară sub 12°C.

TERO-_2 "monstru, fiară". #1 gr. *ther, (-os)* "animal sălbatic, fiară" > fr. *théro-*, engl. *id.* > rom. *tero-.* #2 **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a animalelor sălbatice; **~ morfe** (v. -morf), s.f.pl., ordin de reptile fosile acvatice sau terestre, prezentând caractere comune cu stegocefalii şi cu mamiferele; **~ pitec** (v. -pitec), s.m., maimuţă din familia cercopitecidelor, cu biotopul reprezentat prin munţi înalţi şi stâncoşi din Etiopia; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., subordin de reptile dinozauriene carnivore şi bipede, apărute în triasic, atingând dimensiuni uriaşe în cretacicul superior.

TESTO- "testicul, testicular". #1 L *testis* "testicul" > fr. *testo-,* engl. *id.* > rom. *testo-.* #2 **~ id** (v. -id), s.n. **1.** Structură cu aspect asemănător cu acela al testiculului, de culoarea sidefie a albugineei. **2.** Hormon steroid cu acţiune androgenă.

TETARTO- "un sfert, o pătrime". #1 gr. *tetartos* "al patrulea" > fr. *tétarto-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tetarto-.* #2 **~ edrie** (v. -edrie), s.f., calitate a unor forme cristalografice meriedrice de a poseda un sfert din numărul feţelor formelor holoedrice corespunzătoare; **~ edru** (v. -edru), s.n., dodecaedru pentagonal tetraedric.

TETRA- "patru, de patru ori, împătrit". #1 gr. *tetras* "patru" > fr. *tétra-,* it.

id., engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tetra-.* #2 **~ centru** (v. -centru), adj., cu patru pinteni; **~ cer** (v. -cer_1), adj., cu patru coarne; **~ ciclic** (v. -ciclic), adj., care este compus din patru cicluri sau verticile de piese florale; **~ cite** (v. -cit), s.n.pl., cele patru celule haploide rezultate din diviziunea reducţională a unei celule diploide; **~ coc** (v. -coc), adj., cu patru bace; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., compus din patru elemente cromatice; **~ cromie** (v. -cromie), s.f. **1.** Ansamblu de patru culori. **2.** Tipar în patru culori; **~ dactil** (v. -dactil) adj. (despre animale) care prezintă câte patru degete la fiecare picior; **~ dactilie** (v. -dactilie), s.f., stare caracterizată prin prezenţa a patru degete la unul sau la mai multe membre; **~ didim** (v. -didim), adj., cu patru perechi; **~ dinam** (v. -dinam), adj., cu patru stamine mai lungi şi cu două mai scurte; **~ edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu patru feţe triunghiulare; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu patru frunze sau foliole; **~ filetic** (v. -filetic), adj. (despre hibrizi) derivat din patru specii deosebite; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., tehnică de înregistrare şi redare muzicală bazată pe folosirea a patru surse acustice; **~ genic** (v. -genic), adj. **1.** (Despre organisme) Care prezintă patru gene diferite pe un locus specific. **2.** (Despre caractere) Care este controlat de patru gene; **~ gin** (v. -gin), adj. (despre flori) cu patru carpele sau patru pistile; **~ gon** (v. -gon_2), s.n. poligon cu patru unghiuri şi cu patru laturi; **~ gonocarp** (v. gono-, v. -carp), adj., cu fructe tetragonale; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., nume compus din patru litere; **~ lofodont** (v. lof-, v. lofo-, v. -odont), adj., care are patru creste pe acelaşi dinte molar; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., **1.** Ansamblu de patru piese dramatice, prezentate în continuare una după alta, la vechii greci. **2.** Serie de patru opere literare sau muzicale legate între ele printr-o idee comună; **~ mer** (v. -mer), adj. **1.** Constituit din patru părţi. **2.** Care se divide în patru; **~ metru** (v. -metru_1), s.m., vers clasic greco-latin compus din patru unităţi ritmice; **~ mite** (v. -mite), s.f.pl., grup de patru cromatide conjugate în cadrul primei profaze meiotice; **~ morf** (v. -morf), adj., cu patru forme diferite; **~ pareză** (v. -pareză), s.f., diminuare a forţei musculare la cele patru membre; **~ petal** (v. -petal), adj., cu patru petale; **~ pil** (v. -pil_1), s.n., portic cu patru intrări; **~ piren** (v. -piren), adj. (despre fructe) cu patru sâmburi osoşi; **~ plegie** (v. -plegie), s. f., paralizie afectând cele patru membre; **~ pod** (v. -pod), adj., cu patru picioare; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., supraclasă de vertebrate cu patru membre adaptate pentru deplasarea în mediu acvatic, terestru sau aerian; *sin.* patrupede; **~ podie** (v. -podie), s.f., metru ritmic în prozodia greacă, constând din două dipodii de acelaşi fel; **~ pter** (v. -pter), adj., cu patru

aripi; **~ silab** (v. -silab), adj., s.m. (cuvânt) compus din patru silabe; **~ sperm** (v. -sperm), adj. (despre fructe) cu patru seminţe; **~ spor** (v. -spor), s.m., grup de patru spori obligatorii formaţi în sporange; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange care conţine tetraspori; **~ sporofit** (v. sporo-, v. -fit), s.n., sporofit care produce tetraspori; **~ stemon** (v. -stemon), adj., cu patru stamine; **~ stih** (v. -stih), adj. **1.** (Despre strofe) De patru versuri. **2.** (Despre organe vegetale) Dispus pe patru rânduri sau serii; **~ stil** (v. -stil), adj., s.n. **1.** Adj., s.n. (Edificiu) cu patru coloane. **2.** Adj., (Despre flori) Care are patru stile; **~ termă** (v. -term), s.f., temperatură medie a celor patru luni mai calde din sezonul de vegetaţie forestieră; **~ tip** (v. -tip), s.n. **1.** Ască cu tipuri de spori, două parentale şi două recombinate. **2.** Tetradă constituită din patru genotipuri diferite; **~ valent** (v. -valent) adj. **1.** Care are valenţa patru. **2.** Prevăzut cu patru cromozomi; **~ zom** (v. -zom), s. m., formaţiune alcătuită din patru cromozomi omologi; **~ zomi** (v. -zomie), s.f., stare a unui organism diploid care prezintă doi cromozomi omologi supranumerari.

TETRACO- "în patru, din patru părţi". #1 gr. *tetrakhos* "din patru părţi" >fr. *tétracho-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tetraco-.* #2 **~ tomie** (v. -tomie), s.f. divizare a tulpinii sau a axei în patru ramuri de acelaşi ordin.

TETRADO- "tetradă vegetală". #1 gr. *tetras, (-adis)* "tetradă" > fr. *tétrado-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tetrado-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., formare a tetradelor de cromatide în timpul primei diviziuni meiotice.

TETRAPLO- "de patru ori". #1 gr. *tetraploos* "de patru ori" > fr. *tétraplo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *tetraplo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.n. (organism) care posedă patru garnituri cromozomice în nucleu; **~ stemon** (v. -stemon), adj. (despre flori) care are cu de patru ori mai multe stamine decât petale.

-TEXIE "topire, dezagregare". #1 gr. *texis* "topire" > fr. *-texie*, germ. *id.* > rom. *-texie.*

TEXTI- "reţea, ţesătură". #1 L *textum* "împletitură, ţesătură" > fr. *texti-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *texti-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. de forma unei ţesături.

TEXTO- "ţesut, ţesătură". #1 L *textum* "ţesătură" > fr. *texto-,* engl. *id.* > rom. *texto-.* #2 **~ blastic** (v. -blastic), adj., care formează un ţesut regenerativ; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., material electroizolant format din straturi de ţesături impregnate cu răşini sintetice.

-TEZĂ "aşezare, susţinere, prezentare". #1 gr. *thesis* "poziţie, punere" > fr. *-thése,* germ. *id.* > rom. *-teză.*

THANATO-, v. **TANATO-.**

TICHO-, v. **TIHO-.**

TIFL-, v. **TIFLO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilataţie a cecului; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a cecului.

TIFLO- "orb, orbire; cec, cecal". #1 gr. *typhlos* "orb, închis" > fr. *typhlo-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *tiflo-* > rom. *tiflo-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument utilizat de orbi la scris; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., sistem de scriere pentru orbi; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., parte a defectologiei care se ocupă cu studiul orbilor; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., creştere anormală a primei părţi a intestinului gros; **~ pedagogie** (v. ped_1-, v. pedo_1-, v. -agogie), s.f., ramură a defectologiei care tratează despre educarea şi instruirea copiilor orbi; **~ pexie** (v. -pexie), s.f., operaţie chirurgicală de fixare a cecului de peretele abdominal; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., psihologie a persoanelor cu deficienţe senzoriale auditive; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură medicală a cecului; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de deschidere a cecului; **~ surdologie** (v. surdo-, v. -logie_1), s.f., ramură a defectologiei care studiază deficienţele auditive şi vizuale; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a cecului.

TIFO-_1 "tifos". #1 gr. *typhos* "febră, sfârşeală" > fr. *typho-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *tifo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu tifosul.

TIFO-_2 "baltă, lac". #1 gr. *tiphos* "lac, baltă, heleşteu" > fr. *tipho-,* engl. *id.* > rom. *tifo-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în bălţi şi lacuri.

TIGMO- "pipăire, tactil, contact". #1 gr. *thigma* "pipăit, atingere" > fr. *thigmo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tigmo-.* #2 **~ chineză** (v. -chineză), s.f., răspuns dat de celulele şi de organismele mobile la contactul cu anumiţi stimuli; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., schimbare a formei şi a structurii organelor vegetale produsă de excitaţii de contact; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare autonomă şi activă a organelor vegetale provocată de excitaţii de contact; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., reacţie a organului vegetal ajuns în contact cu o suprafaţă solidă la care tinde să adere sau s-o evite; *sin.* haplotaxie, stereotaxie (2).

TIHO- (TICHO-) "întâmplare, ocazional, întâmplător". #1 gr. *tykhe* "întâmplare, hazard" > fr. *tycho-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tiho-, ticho-.* #2 **~ cene** (v. -cen_2), adj., s.f.pl. (plante) în cadrul unei biocenoze care cresc rapid în variate condiţii ecologice; **~ pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre plancton) aflat numai temporar la suprafaţa apelor pelagice, obişnuit fiind pe fundul acestora; **~ potamic** (v. -potamic), adj., care creşte numai ocazional în apele râurilor; **~ telitochie (tichotelitochie)**

(v. teli-, v. -tochie), s.f., tip de partenogeneză la care din ovulul nefecundat rezultă numai întâmplător indivizi femeli.

-TIL "concreţiune". #1 gr. *tyle* "umflătură" > fr. *-tyle,* engl. *id.*, germ. *-tyl* > rom. *-til.*

TILO- "umflătură, calozitate". #1 gr. *tylos* "cocoaşă, umflătură" > fr. *tylo-*, engl. *id.* > rom. *tilo-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe având umflături; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze prevăzute cu protuberanţe; **~ pode** (v. -pod), s.n.pl., mamifere rumegătoare cu degetele căptuşite cu perniţe, fiind lipite de copite, din care fac parte cămilele, lamele etc.; **~ zaur (~ saur)** (v. -zaur), s.m., reptilă uriaşă acvatică din cretacic, cu corpul lung şi cu membre scurte transformate în palete înotătoare.

-TILOZĂ "umflătură, calozitate". #1 gr. *tylosis* "induraţie, îngroşare" > fr. *-tylose* > rom. *-tiloză*.

-TIMIE "tonus afectiv, comportament, stare mintală". #1 gr. *thymos* "spirit, afectivitate" > fr. *-thymie,* germ. *id.*, it. *-timia* > rom. *-timie.*

TIMO-_1 "timus, emoţie, afectivitate". #1 gr. *thymos* "principiu vital" > fr. *thymo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *timo-* > rom. *timo-.* #2 **~ cit** (v. -cit), s.n., limfocit mic generat de timus; **~ leptic** (v. -leptic), s.n., substanţă antidepresivă din grupa imipraminei; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a timusului.

TIMO-_2 "valoare". #1 gr. *time* "stimă, preţ, valoare**"** > fr. *timo-*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *timo-*. #2 **~ craţie** (v. -craţie), s.f., tip de regim politic în care puterea aparţine unor persoane alese prin cens; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază înlănţuirea coerentă a axiomelor; *sin.* axiomatică.

TIMPAN-, v. **TIMPANO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a timpanului.

TIMPANO- "timpan, membrană". #1 gr. *tympanon* "tobă, timpan" > fr. *tympano-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *timpano-* > rom. *timpano-.* #2 **~ labirintoscleroză** (v. labirinto-, v. -scleroză), s.f., afecţiune caracterizată printr-o hipoacuzie progresivă de tip mixt, produsă de sclerozarea labirintului; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie de chirurgie plastică pentru refacerea timpanului perforat; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., întărire patologică a timpanului, care provoacă surditate; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument lanceolat utilizat în timpanotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., puncţie medicală a timpanului.

TINI- "dună de nisip". #1 gr. *this, thinos* "dună de nisip" > fr. *thini-* > rom. *tini-*. #2 **~ col** (v. -col_1), adj., care creşte pe dunele de nisip.

TINO- "dună de nisip". #1 gr. *this, (-inos)* "grămadă de nisip" > fr. *thino-*,

engl. *id.* > rom. *tino-.* #2 **~ fil** (v. -fil_1), adj., care creşte pe dunele de nisip; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante de pe dunele de nisip.

TIO- "sulf, sulfat, sulfuric". #1 gr. *theion* "sulf" > fr. *thio-*, engl. *id.,* germ. *id.*, it. *tio-* > rom. *tio-*. #2 **~ crom** (v. -crom), s.m., produs de oxidare menajeră a tiaminei, de culoare galbenă; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre bacterii) care prosperă în mediile bogate în sulf; **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre coloranţi) care conţine sulf; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre bacterii) care reduce compuşii sulfului până la sulful molecular; **~ plaste** (v. -plast), s.n.pl., răşini sintetice care conţin sulf în moleculă.

-TIP "model, exemplar". #1 gr. *typos* "amprentă, model" > fr. *-type,* engl. *id.,* it. *-tipo,* germ. *-typ* > rom. *-tip.*

TIP-, v. **TIPO-.** #2 **~ onim** (v. -onim), s.n., nume bazat pe un tip biologic.

-TIPIC "referitor la formă, caracterial, tipic". #1 gr. *typikos* "simbolic, exemplar" > fr. *-typique,* engl. *-typic,* germ. *-typisch* > rom. *-tipic.*

-TIPIE "imprimare, tipărire, organizare, caracter". #1 gr. *typos* "amprentă, urmă" > fr. *-typie,* germ. *id.*, engl. *-typy* > rom. *-tipie.*

TIPO- "caracter, formă, tipar, imprimare; tipic, tipografic, caracterial". #1 gr. *typos* "semn, amprentă, model, caracter, marcă" > fr. *typo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *tipo-* > rom. *tipo-.* #2 **~ geneză** (v. -geneză), s.f., fază de evoluţie cantitativă a organismelor, în timpul căreia ia naştere un tip caracterial; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., întreprindere în care se execută tipărirea diferitelor publicaţii; **~ litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., metodă de imprimare a unor texte culese cu litere mobile, mai întâi pe hârtie şi apoi pe piatră litografică; **~ liză** (v. -liză), s.f., fază care precedă extincţia tipului biologic; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Ştiinţă a elaborării tipurilor în care se pot clasifica obiectele şi fenomenele dintr-un anumit domeniu. **2.** Ramură a psihologiei care se ocupă cu studiul trăsăturilor psihice ale diferitelor tipuri de oameni; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., procedeu de reproducere cartografică, utilizându-se forme compuse din elemente tipografice şi clişee; **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument cu care se măsoară corpul literelor tipografice. **2.** Riglă divizată în unităţi tipografice, utilizată la măsurarea dimensiunilor machetei, a textelor etc.; **~ radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., tipar radiografic; **~ stază** (v. -stază), s.f., etapă statică în filogenie, caracterizată prin absenţa relativă a formării tipurilor noi.

TIRANO- "feroce, crud". #1 gr. *tyrannos* "asupritor, despot" > fr. *tyranno-*, engl. *id.* > rom. *tirano-.* #2 **~ zaur (~ saur)** (v. -zaur), s.m., reptilă teropodă fosilă din cretacic, fiind cel mai puternic şi cel mai feroce dintre

dinozaurii carnivori.

TIREO- "glandă tiroidă, tiroidian". #1 gr. *thyreos* "pavăză, scut" > fr. *thyréo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tireo-*. #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., de origine tiroidiană; **~ megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofie a tiroidei; **~ patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a glandei tiroide; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare în jos a tiroidei; *sin.* tiroptoză; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a tiroidei; *sin.* tirotomie; **~ trop** (v. -trop), adj., s.n. (hormon) care are afinitate pentru glanda tiroidă; *sin.* tirotrop.

TIRO- "glandă tiroidă, tiroidian". #1 gr. *thyra* "uşă" > fr. *thyro-,* engl. *id.*, it. *tiro-* > rom. *tiro-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.f. **1.** Adj. Referitor la tiroidă; *sin.* tiroidian. **2.** S.f. Glandă endocrină situată pe partea anterioară a laringelui; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., tireoptoză*; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., tireotomie*; **~ trop** (v. -trop) adj., s.n., tireotrop*.

TIRSI- "panicul, tirs". #1 L *thyrsus* "trunchi de plantă, tirs" > fr. *thyrsi-,* engl. *id.* > rom. *tirsi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă inflorescenţă în formă de con de brad; **~ form** (v. -form), adj., în formă de panicul, de tirs; *sin.* tirsoid.

TIRSO- "tirs botanic, panicul". #1 gr. *thyrsos* "toiag, tirs" > fr. *thyrso-,* engl. *id.* > rom. *tirso-*. #2 **~ id** (v. -id), adj., tirsiform*.

TITANO- "uriaş, gigantic". #1 gr. *titan, (-anos)* "gigant, uriaş" > fr. *titano-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *titano-.* #2 **~ mahie** (v. -mahie), s.f., luptă între giganţi; **~ teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer mare şi greoi din oligocen, cu craniul armat cu două protuberanţe osoase; **~ zaur (~ saur)** (v. -zaur) s.m., reptilă fosilă uriaşă din grupul sauropodelor, care a trăit în cretacic.

TITILO- "roadere, scărpinare". #1 L *titillo, (-are)* "a scărpina, a gâdila, a zgândări" > fr. *titillo-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *titilo-*. #2 **~ manie** (v. -manie), s.f. **1.** Impulsie morbidă pentru scărpinare. **2.** Tendinţă patologică de a-şi roade unghiile.

TIXO- "atingere, agitare". #1 gr. *thixis* "atingere" > fr. *thixo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tixo-.* #2 **~ trop** (v. -trop), adj. (despre geluri) care prezintă tixotropie; **~ tropie** (v. -tropie), s.f., proprietate a unui sistem coloidal de a se lichefia prin agitaţie şi de a se reface imediat.

TIZAN-, v. **TIZANO-.** #2 **~ ure** (v. -ur), s.f.pl., ordin de insecte primitive fără aripi, cu trei apendice filiforme la capătul abdomenului.

TIZANO- "apendice, franj, franjurat". #1 gr. *thysanos* "franj" > fr. *thysano-*, engl. *id.* > rom. *tizano-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe franjurate; **~ ptere** (v. -pter), s.n.pl., ordin de insecte mici, cu corpul alungit şi cu două perechi de aripi membranoase prevăzute cu cili pe margini.

-TOC "care naşte, care procreează, care reproduce". #1 gr. *tokos* "naştere, zămislire" > fr. *-toque* > rom. *-toc.*

-TOCHIE (-TOCIE) (-TOHIE) (-TOKIE) "naştere, procreaţie, înmulţire". #1 gr. *tokos* "copil, urmaş" > fr. *-tokie, -tocie,* germ. *-tokie, -tocie,* it. *-tocia,* engl. *-toky, -tokia* > rom. *-tochie*, *-tocie, -tohie, -tokie.*

-TOCIC "de naştere, natal". #1 gr. *tokos* "naştere" > fr. *-tocique* > rom. -*tocic.*

-TOCIE, v. **-TOCHIE.**

TOCO- "naştere, procreaţie, înmulţire". #1 gr. *tokos* "naştere, urmaş" > fr. *toco-,* it. *id.*, germ. *toko-,* engl. *toco-, toko-* > rom. *toco-.* #2 **~ cist** (v. -cist), s.n., celulă diploidă în care are loc o diviziune reducţională; *sin.* tocospor; **~ dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru înregistrarea forţei de contracţie a uterului; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de naştere; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea grafică a frecvenţei şi a intensităţii contracţiei uterine; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul formelor de naştere; **~ spor** (v. -spor), s.m., tococist*; **~ stom** (v. -stom), s.m., orificiu de depunere a ouălor la viermii botriocefali.

-TOHIE, v. **-TOCHIE.**

-TOKIE, v. **-TOCHIE.**

TOLO-_1 "tulbureală, turbiditate". #1 gr. *tholós* "tulbure" > fr. *tholo-* > rom. *tolo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea gradului de tulbureală a apei.

TOLO-_2 "cupolă". #1 gr. *thólos* "cupolă, boltă**"** > fr. *tholo-,* engl. *id.* > rom. *tolo-.* #2 **~ lite** (v. -lit_1), s.n.pl., formaţiuni endocarstice care se prezintă ca nişte cupole de piatră agăţate de tavanul peşterilor.

-TOM "care taie, care segmentează". #1 gr. *tomos* "secţionat, tăiat" > fr. -*tome,* it. *-tomo,* germ. *-tom* > rom. *-tom.*

-TOMIE "tăiere, secţionare, incizie". #1 gr. *tome* "secţionare, tăiere" > fr. -*tomie,* germ. *id.,* it. *-tomia,* engl. *-tomy* > rom. *-tomie.*

TOMO- "tăiere, secţionare". #1 gr. *tome* "tăiere, secţionare" > fr. *tomo-,* it. *id.*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *tomo-.* #2 **~ fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., procedeu medical care constă în fotografierea ecranului radioscopic pe care se proiectează imaginea realizată prin tomografie; **~ graf** (v. -graf), s.n., aparat cu ajutorul căruia se execută o tomografie; *sin.* planigraf, radiotom, stratigraf (2); **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Metodă radiologică permiţând obţinerea de imagini de la diferite adâncimi ale organelor examinate. **2.** Clişeu care conţine o asemenea imagine; *sin.* tomogramă; **~**

gramă (v. -gramă), s.f. tomografie* (2); **~ manie** (v. -manie), s.f. **1.** Tendinţă maladivă de a executa intervenţii chirurgicale. **2.** Tendinţă patologică de a fi supus la intervenţii chirurgicale.

-TON "tensiune, inflexiune, accent". #1 gr. *tonos* "vigoare, tensiune" > fr. *-tone,* germ. *-ton*, it. *-tono,* engl. *-tone* > rom. *-ton*.

-TONIC "întăritor, fortifiant, accentuat". #1 gr. *tonikos* "care întăreşte, întăritor" > fr. *-tonique,* it. *-tonico,* engl. *-tonic,* germ. *-tonisch* > rom. *-tonic.*

-TONIE "vigoare, tensiune, tonus, turgescenţă". #1 gr. *tonos* "tensiune, întindere" > fr. *-tonie,* germ. *id.*, it. *-tonia*, engl. *id.* > rom. *-tonie*.

TONO- "tensiune, pulsaţie, presiune, întindere". #1 gr. *tonos* "întindere, încordare" > fr. *tono-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *tono-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., tonometru înregistrator; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu tonometric de înregistrare grafică a tensiunii intraoculare; **~ liză** (v. -liză), s.f., alterare a celulelor, determinată de variaţiile osmotice ale mediului în care acestea se află; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f. **1.** Determinare a presiunii de vapori aparţinând unei soluţii. **2.** Măsurare a tensunii arteriale, venoase sau oculare. **3.** Procedeu utilizat la măsurarea presiunilor de vapori ai soluţiilor diluate ale unor substanţe nevolatile; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se determină presiunea sau tensiunea sângelui; **~ plast** (v. -plast), s.n., membrană care desparte citoplasma de o vacuolă celulară; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat care măsoară presiunea arterei centrale a retinei; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare oftalmoscopică a pulsaţiilor arteriale retiniene; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., sensibilitate a vegetalelor la variaţiile osmotice, ca reacţie la schimbarea mediului înconjurător; **~ trop** (v. -trop), adj., relativ la tonusul muscular.

TONSIL-, v. **TONSILO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a amigdalelor.

TONSILO- "amigdale". #1 L *tonsillae* "amigdale" > fr. *tonsillo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tonsilo-.* #2 **~ patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a amigdalelor; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în tonsilotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a amigdalelor.

-TOP "loc, regiune, întindere, areal". #1 gr. *topos* "loc, regiune, suprafaţă" > fr. *-tope,* engl. *id.,* germ. *-top,* it. *-topo* > rom. *-top.*

TOP-, v. **TOPO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., senzaţie de durere precis localizată; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unei arii citoarhitectonice corticale; **~ onim** (v. -onim), s.n., nume de loc; *sin.* toponimic (2); **~ onimic** (v. -onimic), adj., s.n. **1.** Adj. Care aparţine

toponimiei. **2.** S.n. Toponim*; **~ onimie** (v. -onimie), s.f. **1.** Totalitate a numelor proprii de locuri ale unei regiuni sau ţări. **2.** Ramură a lingvisticii care se ocupă cu studiul numelor proprii de locuri; *sin.* toponomastică. **3.** Parte a morfologiei medicale care indică poziţia şi direcţia organelor şi părţilor anatomice.

-TOPIC "relativ la o regiune, de areal". #1 gr. *topikos* "de loc" > fr. *-topique,* engl. *-topic,* germ *-topisch,* it. *-topico* > rom. *-topic.*

-TOPIE "situare, localizare, aşezare, areal". #1 gr. *topos* "loc" > fr. *-topie,* germ. *id.*, it. *-topia,* engl. *-topy* > rom. *-topie.*

TOPO- "loc, regiune, spaţiu, areal, direcţie". #1 gr*. topos* "loc" > fr. *topo-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *topo-.* #2 **~ bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme caracteristice şi dominante într-un biotop; **~ centru** (v. -centru), s.n., loc de observaţie ca punct de origine; **~ climatologie** (v. climato-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul elementelor meteorologice din imediata apropiere a solului; **~ dem** (v. -dem), s.n., populaţie care ocupă o regiune geografică mai mult sau mai puţin bine definită; **~ ergogramă** (v. ergo-, v. -gramă), s.f., psihoprofesiogramă*; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă dată de un anumit loc; **~ fototaxie** (v. foto-, v. -taxie), s.f., mişcare de reacţie a plantelor în direcţia izvorului de lumină; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare şi dezvoltare a configuraţiei morfologice a organismelor în cursul ontogeniei; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în topografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Ramură a geodeziei care se ocupă cu tehnica măsurătorilor unei porţiuni mici a suprafeţei terestre văzute orizontal, precum şi cu tehnica reprezentării grafice sau numerice a acesteia. **2.** Descriere a configuraţiei şi situaţiei unui loc sau a unei regiuni; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Disciplină care tratează despre proprietăţile figurilor din spaţiu, din punct de vedere calitativ. **2.** Structură matematică definită pe un spaţiu cu ajutorul unor părţi ale acestuia; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu tehnica măsurătorilor şi a calculelor necesare pentru întocmirea hărţilor şi a planurilor; **~ metru** (v. -metru_1), s.m.,f., specialist în lucrări de topometrie; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre un organism sau o populaţie) care prezintă o serie de particularităţi produse de mediu; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., mişcare de orientare a plantelor în funcţie de izvorul de excitaţie; **~ tip** (v. -tip), s.m., organism cu acelaşi habitat cu al tipului original.

TORAC-, v. **TORACO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie a mai multor coaste; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., nevralgie intercostală.

-TORACIE "cutie toracică". #1 gr. *thorax, (-akos)* "piept, torace" > fr. -*thoracie* > rom. *-toracie.*

TORACO- "piept, torace, pleură; toracal, pleural". #1 gr. *thorax, (-akos)* "cutie toracică" > fr. *thoraco-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *toraco-.* #2 ~ **centeză** (v. -centeză), s.f., puncţie pleurală; ~ **didim** (v. -didim), s.m., toracopag*; ~ **frenolaparotomie** (v. freno_1-, v. laparo-, v. -tomie), s.f., incizie a peretelui toracic şi a diafragmei, în vederea pătrunderii în regiunea superioară a cavităţii abdominale; ~ **gastrodidim** (v. gastro-, v. -didim), s.m., făt lipit de fratele său geamăn prin torace şi abdomen; ~ **liză** (v. -liză), s.f., intervenţie chirurgicală de secţionare a aderenţelor pleuropulmonare, în vederea eliberării mişcărilor pulmonare; ~ **mel** (v. -mel_1), s.m., făt teratologic caracterizat printr-un membru parazit ataşat la torace; ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurarea cutiei toracice; ~ **pag** (v. **-**pag), s.m., făt lipit de fratele său geamăn prin torace sau prin regiunea epigastrică; *sin.* toracodidim; ~ **plastie** (v. -plastie) s.f., operaţie chirurgicală la plămân, realizată pentru înlăturarea părţilor atacate de tuberculoză; ~ **pleuroplastie** (v. pleuro-, v. -plastie), s.f., procedeu chirurgical de tratare a acumulărilor de puroi cronice prin rezecţii costale; ~ **pleuropneumonectomie** (v. pleuro-, v. pneumon-, v. pneumono-, v. -ectomie), s.f., intervenţie chirurgicală care constă în asocierea unei toracoplastii cu o pleuropneumonectomie; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f., examinare vizuală a toracelui; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., rezecţie costală în vederea reducerii presiunii intratoracice; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a cavităţii toracice; ~ **xifopag** (v. xifo-, v. -pag), s.m., monstru dublu monocefalian, caracterizat prin sudarea sternului şi a cartilajelor costale, cu comunicarea sacilor pericardici.

TORENTI- "torent, torenţial". #1 L *torrens, (-ntis)* "puhoi, torent" > fr. *torrenti-* > rom. *torenti-.* #2 ~ **col** (v. -col_1), adj. (despre vieţuitoare) care trăieşte în ape repezi.

TORO- "curbă, mulură". #1 L *torus* "coardă, încolăcire" > fr. *toro-,* it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *toro-.* #2 ~ **id** (v. -id), s.n. **1.** Suprafaţă generată de o curbă închisă care se roteşte în jurul unei axe din planul curbei şi care nu o intersectează. **2.** Corp solid mărginit de un toroid (1).

TORSIO- "deformaţie, torsiune". #1 L *torsio* "răsucire" > fr. *torsio-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *torsio*-. #2 ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea şi înregistrarea grafică a deformaţiei barelor supuse la torsiune; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a deformaţiei la torsiune; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Instrument cu care se măsoară deformaţia la

torsiune a barelor. **2.** Aparat utilizat pentru determinarea numărului de răsuciri pe o anumită lungime a unui fir textil.

TOXICO- "otravă, toxine, toxic". #1 gr. *toxikon* "otravă" > fr. *toxico-,* engl. *id.*, germ. *toxiko-* > rom. *toxico-.* #2 **~ dermie** (v. -dermie), s.f., erupţie cutanată datorată acţiunii substanţelor toxice; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de otrăvuri; *sin.* toxofobie; **~ for** (v. -for), adj., care secretă sau care conduce otravă sau substanţe toxice; *sin.* toxofor; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce substanţe toxice; *sin.* toxogen; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care tratează despre otrăvuri şi despre acţiunea lor asupra organismului; **~ manie** (v. -manie), s.f., tendinţă morbidă de a consuma doze crescânde de substanţe toxice sau de stupefiante.

-TOXIE "otravă, intoxicaţie". #1 gr. *toxon* "arc otrăvit" > fr. *-toxie,* germ. *id.* > rom. *-toxie.*

TOXO- "sagitat, arcuit; otravă, toxină". #1 gr. *toxon* "săgeată otrăvită" > fr. *toxo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *toxo-*. #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze sagitate; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., toxicofobie*; **~ for** (v. -for), adj., toxicofor*; **~ gen** (v. -gen_1), adj., toxicogen*; **~ id** (v. -id), s.n., toxină detoxifiată prin acţiunea unor antiseptice, capabilă să stimuleze producerca de anticorpi; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., protozoar parazit unicelular din clasa sporozoarelor, întâlnit în leucocitele vertebratelor şi în globulele roşii.

TRACHI-, v. **TRAHI-.**

TRACTO- "tract anatomic". #1 L *tractus* "cale, drum" > fr. *tracto-,* engl. *id.*, germ. *trakto-* > rom. *tracto-.* #2 **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument medical utilizat în tractotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală de secţionare a unui tract de fibre nervoase.

TRAH-, v. **TRAHI-.** #2 **~ enchim** (v. -enchim), s.n., ţesut format din vase lemnoase imperfecte sau din vase închise.

-TRAHELIE "regiune cervicală, gât". #1 gr. *trakhelos* "gât, grumaz" > fr. *-trachélie* > rom. *-trahelie.*

TRAHELO- "col uterin". #1 gr. *trakhelos* "gât" > fr. *trachélo-*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *trahelo-.* #2 **~ pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a colului uterin; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a colului uterin; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a colului uterin; **~ tomie** (v. -tomie) s.f., incizie a colului uterin.

TRAHEO- "trahee, traheal; aspru, rugos". #1 gr. *trakheia* "trahee" > fr. *trachéo-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *id.* > rom. *traheo-*. #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., tumoare gazoasă situată la gât; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante

superioare care posedă un ţesut conducător bine dezvoltat, cuprinzând pteridofitele, gimnospermele şi angiospermele; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere a cartilajului traheal; **~ patie** (v. -patie), s.f., afecţiune a traheei; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a traheii în caz de strâmtare patologică; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a traheii; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se examinează traheea; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examen radiologic al traheei; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a traheii; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în traheotomie; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a traheii.

TRAHI- (TRACHI-) "aspru, rugos, încreţit". #1 gr. *trakhys* "aspru" > fr. *trachy-***,** germ. *id.*, engl. *id.*, it. *trachi-* > rom. *trahi-, trachi-.* #2 **~ ant** (v. -ant), adj., cu flori aspre; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe aspre; **~ ceras** (v. -ceras), s.m., amonit fosil din jurasic, cu cochilia ombilicată şi ornamentată cu numeroase coaste radiare, pe care sunt dispuse şiruri de tuberculi; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze rugoase; **~ odont** (v. -odont), adj., cu dinţi rugoşi; **~ onichie** (v. -onichie), s.f., stare patologică manifestată printr-un aspect rugos al suprafeţei unghiilor; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe aspre.

TRANSVERSO- "colon transvers". #1 L *transversus* "pieziş, transversal" > germ. *transverso-,* engl. *id.* > rom. *transverso-.* #2 **~ proctie** (v. -proctie), s.f., operaţie chirurgicală de creare a unui anus artificial pe colonul transvers; *sin.* tranversostomie; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., transversoproctie*; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a colonului transvers.

TRAPEZI- "trapez". #1 L tz. *trapezium* "măsuţă" > fr. *trapézi-,* engl. *id.* > rom. *trapezi-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de trapez.

TRAPEZO- "trapez". #1 gr. *trapeza* "masă cu patru picioare" > fr. *trapézo-,* engl. *id.* > rom. *trapezo-.* #2 **~ edru** (v. -edru), s.n., corp geometric cu feţe trapezoidale; **~ id** (v. -id), s.n., suprafaţă generată prin rotirea unui trapez în jurul unei axe din planul său, pe care nu-l intersectează.

TRAUMATO- "rană, traumă, leziune". #1 gr. *trauma, (-atos)* "rană, rănire" > fr. *traumato-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *traumato-.* #2 **~ dineză** (v. -dineză), s.f., mişcare de circulaţie a citoplasmei provocată de rănire; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul şi cu tratamentul traumatismelor; **~ nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare a organelor vegetale ca răspuns la acţiunea unor stimuli traumatici; **~ pnee** (v. -pnee), s.f. **1.** Intrare şi ieşire a aerului printr-o plagă toracică, la fiecare inspiraţie şi expiraţie. **2.** Modificare posttraumatică a ritmului respirator; **~ taxie** (v.

-taxie), s.f., mişcare a citoplasmei şi a nucleului în direcţia rănirii.

TREMAT-, v. **TREMATO-_1** #2 **~ ode** (v. -od), s.n.pl., clasă de viermi laţi şi paraziţi, cu corpul turtit dorsoventral, acoperit cu o cuticulă şi prevăzut cu ventuze pentru fixarea pe animale sau pe plante.

TREMATO-_1 "gaură, orificiu". #1 gr. *trema, (-atos)* "gaură, scobitură" > fr. *trémato-,* engl. *id.* > rom. *tremato-.* #2 **~ for** (v. -for), adj., prevăzut cu orificii; **~ zaur** (v. -zaur), s.m., amfibian stereospondil sau labirintospondil, de talie mare, care a trăit în cretacic.

TREMATO-_2 "creştere, cultivare". #1 gr. *thremma, (-atos)* "nutriţie, hrănire" > fr. *tremmato-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tremato-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţa cultivării plantelor în condiţii de aclimatizare.

-TREMĂ "gaură, orificiu". #1 gr. *trema* "gaură, orificiu" > fr. *-tréme,* engl. *-trema* > rom. *-tremă.*

TREPO- "spirală, spiralat". #1 gr. *trepo, (-ein)* "a răsuci" > fr. *trépo-,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *trepo-.* #2 **~ nemă** (v. -nemă), s.f., specie de protozoar de formă spiralată, agent specific al infecţiei sifilitice.

-TREPSIE "nutriţie, hrănire". #1 gr. *threpsis* "nutriţie" > fr. *-thrépsie,* germ. *id.*, it. *-trepsia >* rom. *-trepsie.*

-TREZIE "orificiu, gaură". #1 gr. *tresis* "perforaţie, gaură" > fr. *-trésie,* germ. *id.,* it. *-tresia* > rom. *-trezie.*

TRI- "întreit, de trei ori, triplu". #1 gr. *treis* "trei" şi L *tres, id.* > fr. *tri-,* it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tri-.* #2 **~ acant** (v. -acant), adj, care prezintă trei spini; **~ adelf** (v. -adelf), adj., cu staminele reunite în trei mănunchiuri; **~ andru** (v. -andru), adj. (despre flori) care are trei stamine; **~ ant** (v. -ant), adj. (despre inflorescenţă) care prezintă trei flori; **~ anter** (v. -anter), adj., cu trei antere; **~ arh** (v. -arh), adj. (despre rădăcini) care prezintă trei fascicule lemnoase şi trei liberiene; **~ brah** (v. -brah), s.n., picior metric format din trei silabe scurte; **~ carp** (v. -carp), adj., care are trei carpele; **~ cefal** (v. -cefal), adj. **1.** Care are trei capete. **2.** Care prezintă trei capitule; **~ centric** (v. -centric), adj. (despre cromozomi) cu trei centromeri; **~ clinic** (v. -clinic), adj., care cuprinde toate formele cristalografice raportabile la trei axe de referinţă inegale, asimetrice şi înclinate una faţă de alta; **~ corn** (v. -corn), adj., cu trei proeminenţe osoase; **~ crom** (v. -crom), adj., care au trei culori diferite; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., care se referă la cele trei culori fundamentale; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., suprapunere a trei culori fundamentale; **~ cuspid** (v. -cuspid), adj., care are trei vârfuri; **~ dactil** (v. -dactil), adj., cu trei degete; **~ dinam** (v. -dinam), adj. (despre androceu) format din şase stamine, dintre care trei

sunt mai lungi; **~ edru** (v. -edru), adj., s.n. **1.** Adj. Care are trei feţe plane. **2.** S.n. Figură geometrică formată din trei semidrepte concurente care se găsesc în planuri diferite; **~ falangie** (v. -falangie), s.f., prezenţa a trei falange la degetul cel mare; **~ fid** (v. -fid), adj. (despre frunze) care este despicat în trei părţi sau lobi; **~ fil** (v. -fil_2), adj. (despre frunze) cu trei foi pe acelaşi peţiol; **~ filetic** (v. -filetic), adj. (despre hibrizi) care provine din trei linii de descendenţă; **~ flor** (v. -flor), adj., cu trei flori; **~ ftong** (v. -ftong), s.m., unire în aceeaşi silabă a trei vocale diferite; **~ game** (v. -gam), adj., s.f.pl. (plante) care au flori masculine, feminine şi hermafrodite pe acelaşi individ; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., stare în care se găsesc plantele trigame; **~ genic** (v. -genic), adj. **1.** (Despre un caracter) Care este condiţionat de trei perechi de gene. **2.** (Despre o celulă, un organism) Care are trei gene diferite pe un locus oarecare; **~ gin** (v. -gin), adj. (despre flori) care prezintă trei pistile; **~ gon** (v. -gon_2), s.n. **1.** Arie sau regiune cu trei margini naturale sau arbitrare. **2.** Lamă de materie nervoasă situată dedesubtul corpului calos; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., cuvânt format din trei litere; **~ lemă** (v. -lemă_2), situaţie care pune trei alternative, dintre care trebuie aleasă numai una; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., monument megalitic format din trei blocuri; **~ lofodont** (v. lof-, v. lofo-, v. -odont), adj., care are dinţi cu trei creste; **~ logie** (v. -logie_1), s.f. **1.** Ansamblu de trei tragedii tratând aceeaşi temă, prezentate la concursurile dramatice din Grecia antică. **2.** Grup de trei opere literare sau muzicale care formează o unitate şi ale căror subiecte constituie fiecare urmarea celui precedent; **~ mer** (v. -mer), adj., care este divizat în trei părţi; **~ meristel** (v. meri-, v. -stel), s.n., cilindru central format din trei componente; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., vers greco-latin compus din trei perechi de picioare; **~ monoecie** (v. mon-, v. mono-, v. -oecie), s.f., prezenţa de flori mascule, femele şi hermafrodite pe aceeaşi plantă; **~ monoic** (v. mon-, v. mono-, v. -oic), adj. (despre plante) care posedă flori masculine, feminine şi hermafrodite pe acelaşi individ; **~ morf** (v. -morf), adj. **1.** Care cristalizează în trei sisteme diferite. **2.** (Despre organe vegetale) Care prezintă trei forme; **~ nom** (v. -nom_2), s.n., expresie algebrică formată din trei termeni; **~ odă** (v. -odă), s.f., tub electronic cu trei electrozi; **~ odometru** (v. odo-, v. -metru_1), s.n., aparat electronic pentru determinarea pH-ului şi a conductibilităţii soluţiilor; **~ oic** (v. -oic), adj., care formează flori masculine, feminine şi hermafrodite pe indivizi diferiţi; **~ orhid** (v. -orhid), adj., s.m. (individ) care prezintă triorhidie; **~ orhidie** (v. -orhidie), s.f., prezenţa a trei testicule la acelaşi individ; ~

petal (v. -petal), adj. (despre flori) cu trei petale; **~ piren** (v. -piren), adj., cu trei seminţe osoase; **~ plazie** (v. -plazie), s.f., despicare a unui organ vegetal în trei formaţii analoage; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., hemiplegie însoţită de paralizia unui membru din partea opusă a corpului; **~ pter** (v. -pter), adj., cu trei aripi sau foliole; **~ silab** (v. -silab), s.n., vers format din trei silabe; **~ sperm** (v. -sperm), adj. (despre fructe) care are trei seminţe; **~ spor** (v. -spor), adj., cu trei spori; **~ stih** (v. -stih), adj. **1.** (Despre celule) Dispus în trei rânduri sau serii. **2.** (Despre frunze, muguri) Dispus pe trei şiruri longitudinale; **~ stil** (v. -stil), adj., cu trei stile; **~ stilie** (v. -stilie), s.f., prezenţa unor stile scurte, mijlocii şi lungi pe aceeaşi plantă; **~ sulc** (v. -sulc), adj., care are trei brazde; **~ valent** (v. -valent), adj. **1.** (Despre elemente chimice) Care are valenţa trei. **2.** (Despre celule) Cu trei cromozomi omologi; **~ valv** (v. -valv), adj., cu trei valve; **~ xenie** (v. -xenie), s.f., parazitare succesivă pe trei plante-gazdă diferite; **~ zomie (~ somie)** (v. -zomie), s.f., aberaţie cromozomială în care apare un cromozom supranumerar într-o pereche cromozomică.

-TRIB "care zdrobeşte, care freacă, care transportă". #1 gr. *tribos* "frecare, zdrobire; cale, drum" > fr. *-tribe,* engl. *id.*, germ. *-trib* > rom. *-trib.*

TRIBO- "frecare, fricţiune". #1 gr. *tribo, (-ein)* "a freca" > fr. *tribo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tribo-.* #2 **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul frecării, ungerii şi uzării mecanismelor; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., măsurare a intensităţii frecării; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru măsurarea intensităţii frecării.

-TRIC, v. **-TRIH.**

-TRICHIE "păr, pilozitate". #1 gr. *thrix*, *trikhos* "păr" > fr. *-trichie,* germ. *id.*, it. *-trichia* > rom. *-trichie.*

TRICHO-, v. **TRICO-_1.**

TRICO-_1 (TRICHO-) (TRIHO-_1) "fire de păr, perişori, pilozitate; pilos, ciliar". #1 gr. *thrix, trikhos* "fir de păr" > fr. *tricho-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *trico-* > rom. *trico-, tricho-, triho-*. #2 **~ blaste** (v. -blast), s.n. pl. **1.** Idioblaste diferite ca formă şi ramificaţie. **2.** Celule ale epidermei vegetale, generatoare de peri absorbanţi; **~ carp (trichocarp)** (v. -carp), adj., cu fructe păroase; **~ caul** (v. -caul), adj., cu tulpină piloasă; **~ cefal** (v. -cefal), adj., s.m.pl. **1.** Adj. Cu capitule păroase. **2.** S.m.pl. Viermi paraziţi din clasa nematodelor, cu extremităţi foarte fine; **~ centru** (v. -centru), adj., (despre plante) cu spini păroşi; **~ clad** (v. -clad), adj. cu ramuri păroase; **~ clazie** (v. -clazie), s.f. rupere a firelor de păr; **~ clazomanie** (v. clazo-, v. manie) s.f., stare obsesivă de a-şi smulge părul; **~ coc** (v. -coc),

adj., cu bace păroase; **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze păroase; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante ale căror frunze sunt păroase; **~ fiţie** (v. -fiţie), s.f., boală parazitară produsă de unele ciuperci care atacă pielea capului, provocând căderea părului; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de firele de păr; **~ for (trihofor)** (v. -for), s.n. **1.** Suport al tricoginului. **2.** Trunchi filamentos, prezent la fungi; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce creşterea părului; **~ gin** (v. -gin), s.n. **1.** Prelungire cilindrică a carpogonului, servind ca recipient al gametului masculin, la rodoficee. **2.** Proeminenţă curbată pe vârful ascogonului care asigură fecundarea ascomicetelor; **~ hidrofite (trihohidrofite)** (v. hidro_1-, v. -fit), s.f.pl., plante cu sistem radicular dezvoltat care pătrunde în straturile adânci ale solului, folosind apa care se ridică prin capilaritate din pânza freatică; **~ id (trichoid)** (v. -id), adj., asemănător cu părul; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază structura, funcţiile şi bolile părului; **~ malacie** (v. -malacie), s.f., afecţiune caracterizată prin plăci alopecice, pe suprafaţa cărora se află fire de păr groase şi foarte fragile; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile părului; **~ petal** (v. -petal), adj. cu petale păroase; **~ ptere** (v. -pter), s.f.pl., ordin de insecte care au aripi mari, acoperite cu peri sau cu mici solzişori fini; **~ ptiloză** (v. -ptiloză), s.f., fisurare longitudinală a extremităţilor firelor de păr, de obicei traumatică; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a firelor de păr; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe păroase; **~ spori** (v. -spori), s.m.pl., paraziţi criptogamici care infectează părul; **~ sporie** (v. -sporie), s.f., afecţiune a părului provocată de unii paraziţi criptogamici.

TRICO-_2, v. **TRIHO-_2.**

TRIGONO- "triunghi, triunghiular". #1 gr. *trigonon* "triunghi" > fr. *trigono-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *trigono-.* #2 **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe triunghiulare; **~ cefal** (v. -cefal), s.m., reptilă veninoasă din familia ofidienilor, având capul triunghiular; **~ cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie craniană în formă de triunghi; **~ encefalie** (v. -encefalie), s.f., malformaţie de dezvoltare a creierului, fiind secundară trigonocefaliei; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile metrice dintre laturile şi unghiurile unui triunghi; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe triunghiulare.

-TRIH (-TRIC) "fir de păr, cil, flagel". #1 gr. *thrix, trikhos* "păr" > fr. *-trique, -triche,* germ. *-trich* > rom. *-trih, tric.*

TRIHO-_1, v. **TRICO-_1.**

TRIHO-_2 (TRICO-_2) "în trei". #1 gr. *trikha* "în trei" > fr. *tricho-,* engl. *id.*, it.

trico- > rom. *triho-, trico-* #2 **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange multilocular, prezent la feosporacee; **~ tom** (v. -tom), adj., s.n. (organ vegetal) divizat în trei ramuri; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., împărţire în trei părţi, grupe sau specii.

TRIPANO- "burghiu, sfredel". #1 gr. *trypanon* "burghiu" > fr. *trypano-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *tripano-* > rom. *tripano-.* #2 **~ zomă (~ somă)** (v. -zomă), s.f., gen de protozoar flagelat, cu corpul fusiform, care trăieşte parazit în sângele şi ţesuturile nevertebratelor, cărora le provoacă unele boli.

TRIPL-, TRIPLO-. #2 **~ opie** (v. -opie), s.f., defect de vedere care constă în a vedea de trei ori imaginea aceluiaşi obiect.

TRIPLO- "triplu, întreit". #1 gr. *triploos* "întreit" > fr. *triplo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *triplo-.* #2 **~ blastic** (v. -blastic), adj., care are trei pături germinale: ectoderm, endoderm şi mezoderm; **~ caul** (v. -caul), adj. **1.** Cu trei tulpini sau axe vegetale. **2.** Cu axele de ordinul al treilea rezultate din mugurii laterali ai axei de ordinul al doilea; **~ id** (v. -id), adj. (despre celule) care conţine de trei ori numărul haploid de cromozomi; **~ stemonie** (v. -stemonie), s.f., dispoziţie a staminelor în trei cicluri; **~ stih** (v. -stih), adj. (despre celule) dispus în trei rânduri sau serii.

-TRIPSIE "strivire, zdrobire, sfărâmare". #1 gr. *tripsis* "frecare" > fr. *-tripsie,* germ. *id.*, it. *-tripsia,* engl. *-tripsy* > rom. *-tripsie.*

TRISTI- "tristeţe". #1 L *tristis* "întunecat, trist" > fr. *tristi-* > rom. *-tristi-.* #2 **~ man** (v. -man_1), s.m.,f., persoană care suferă de tristimanie; **~ manie** (v. -manie), s.f., înclinare patologică spre tristeţe.

TROCHO-, v. **TROHO-.**

TROCTO- "măcinat, ros, granular". #1 gr. *troktos* "tocit, ros, mâncat" > fr. *trocto-,* engl. *id.* > rom. *trocto-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze măcinate; **~ lit** (v. -lit_1), s.m., varietate de rocă eruptivă cu structură granulară, constituită din plagioclaz şi olivină.

-TROF "care hrăneşte, nutritiv". #1 gr. *trophe* "hrană, mâncare" > fr. *-trophe,* germ. *-troph,* it. *-trofo* > rom. *-trof.*

-TROFIC "de nutriţie, nutritiv". #1 gr. *trophikos* "nutritiv" > fr. *-trophique,* engl. *-trophic,* germ. *-trophisch* > rom. *-trofic.*

-TROFIE "hrană, nutriţie". #1 gr. *trophe* "hrană" > fr. *-trophie,* germ. *id.*, it. *-trofia,* engl. *-trophy* > rom. *-trofie.*

TROFO- "nutriţie, hrănire, aliment". #1 gr. *trophe* "hrană, nutriţie" > fr. *tropho-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *trofo-* > rom. *trofo-.* #2 **~ bioză** (v. -bioză), s.f., tip de simbioză pe aceeaşi plantă între furnici şi alte insecte, primele asigurând apărarea, iar ultimele asigurând hrana; **~ blast** (v. -blast), s.n.,

epiteliul ectodermal extern al blastocitului mamiferelor; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă nutritivă; **~ derm** (v. -derm), s.n. **1.** Trofoblast corionic. **2.** Partea activă, în dezvoltare, a trofoblastului din regiunea placentară; **~ ecologie** (v. eco_1-, v. -logie_1), s.f., ramură a ecologiei care se ocupă cu ansamblul relaţiilor de hrănire din cadrul unei biocenoze; **~ file** (v. -fil_2), s.f.pl., frunze verzi şi sterile, cu rol asimilator, prezente la pteridofite; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce substanţe nutritive; **~ gon** (v. -gon_1), s.n., anteridie redusă la un simplu filament, care învăluie ascogonul ciupercilor perisporacee, servind pentru hrănire; **~ litic** (v. -litic_2), adj. (despre zona acvatică) unde are loc descompunerea materiei organice sub influenţa bacteriilor; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., fuzionare a nucleilor vegetativi; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică a vegetalelor datorită condiţiilor de nutriţie; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., plasmonemă*; **~ noză** (v. -noză), s.f., maladie produsă de agenţi de nutriţie; **~ patie** (v. -patie), s.f., maladie care afectează nutriţia organismului; **~ plasmă** (v. -plasmă), s.f., partea alveolară a citoplasmei, cu funcţie nutritivă; **~ plaste** (v. -plast) s.n.pl., corpusculi granulari din citoplasmă, care conţin pigmenţi sau pot forma pigmenţi; *sin.* plastide; **~ spongie** (v. -spongie), s.f., mucoasa internă uterină vasculară care formează pătura externă a placentei; **~ sporofilă** (v. sporo-, v. -fil_2), s.f., frunză asimilatoare şi purtătoare de spori, prezentă la pteridofite; **~ sporozom** (v. sporo-, v. -zom), s.m., corpuscul sau organ la talofite, care serveşte atât la nutriţie, cât şi la reproducere; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., tendinţă de orientare a plantelor în direcţia mediului bogat în substanţe nutritive; **~ zom (~ som)** (v. -zom), s.m., corpuscul având numai funcţii de nutriţie, prezent la talofite.

TROGLO- "peşteră, grotă". #1 gr. *trogle* "cavernă, peşteră" > fr. *troglo-,* germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *troglo-.* #2 **~ bie** (v. -bie), s.f., stare a vieţuitoarelor care trăiesc numai în peşteri; **~ biont** (v. -biont), s.n., organism care trăieşte în caverne sau peşteri; **~ dit** (v. -dit), adj., s.m.,f. **1.** Adj. (Despre plante şi animale) Care creşte în caverne. **2.** S.m.,f. Om preistoric care trăia în peşteri; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre vieţuitoare) care trăieşte şi se reproduce în peşteri, fără a rămâne aici în mod exclusiv; **~ xen** (v. -xen), adj., care trăieşte, numai accidental, ca oaspete, în peşteri.

TROHLEARI- "şurub". #1 L *trochlearis* "scripete" > fr. *trochléari-,* engl. *id.* > rom. *trohleari-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., răsucit în formă de şurub.

TROHO- (TROCHO-) (TROCO-) "roată, coroană; rotund, ciclic". #1 gr. *trokhos* "cerc, roată" > fr. *trocho-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *troco-* > rom. *troho-, trocho-, troco-.* #2 **~ cardie** (v. -cardie), s.f., deplasare a inimii prin

rotaţie în jurul axului său lung; ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe rotate; ~ **cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie craniană caracterizată prin forma rotunjită a capului; ~ **idă (trochoidă)** (v. -id), s.f., curbă descrisă de un punct al unui cerc care se deplasează pe o suprafaţă plană.

TROMB-, v. **TROMBO-.** #2 ~ **astenie** (v. -astenie), s.f., afecţiune datorată unei disfuncţii trombocitare şi caracterizată prin sindrom hemoragipar; ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie a unui segment vascular trombozat; ~ **elastografie** (v. elasto-, v. -grafie), s.f., metodă care permite înregistrarea fotografică a unor proprietăţi fizice ale cheagului de sânge; ~ **elastometrie** (v. elasto-, v. -metrie_1), s.f., măsurare, a alungirii şi a coeficientului de elasticitate ale cheagului sanguin.

TROMBO- "cheag de sânge, trombus, coagulare". #1 gr. *thrombos* "cheag de sânge" > fr. *thrombo-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *trombo-* > rom. *trombo-.* #2 ~ **cit** (v. -cit), s.n., celulă sanguină fără nucleu, având un rol important în coagularea sângelui; *sin.* plachetă sanguină; ~ **citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., înmulţire excesivă a trombocitelor; ~ **citocrit** (v. cito-, v. -crit), s.n., aparat pentru determinarea volumului trombocitar într-o anumită cantitate de sânge; ~ **citoliză** (v. cito-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a trombocitelor; ~ **citopatie** (v. cito-, v. -patie), s.f., boală a trombocitclor; ~ **citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., trombopenie*; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., s.n. **1.** Adj. Care produce tromboză. **2.** S.n. Factor sanguin inactiv în stare normală, care, în contact cu tromboplastina, se transformă în trombină; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a cheagurilor de sânge în vene sau artere; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., studiul coagulării sanguine; ~ **liză** (v. -liză), s.f., metodă terapeutică de dizolvare a unui cheag de sânge; ~ **patie** (v. -patie), s.f., predispoziţie de a forma cheaguri de sânge în vene sau artere; ~ **penie** (v. -penie), s.f., reducere a numărului de trombocite în sânge; *sin.* trombocitopenie; ~ **plastic** (v. -plastic), adj. (despre substanţe) care favorizează coagularea sângelui; ~ **poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., proces de formare a trombocitelor; ~ **static** (v. -static), adj., s.n. (medicament) care împiedică formarca cheagului de sânge.

-TROP "care se răsuceşte". #1 gr. *trope* "întoarcere, răsucire, schimbare" > fr. *-trope,* germ. *-trop,* engl. *-trope* > rom. *-trop.*

-TROPIC "care se curbează, orientat spre". #1 gr. *tropikos* "răsucit, întors" > fr. *-tropique,* germ. *-tropisch,* engl. *-tropic* > rom. *-tropic.*

-TROPIE "curbare, întoarcere, afinitate, transformare, curbare". #1 gr. *trope* "răsucire, direcţie, schimbare" > fr. *-tropie,* germ. *id.*, engl. *-tropy* > rom. -*tropie.*

TROPO- "mişcare, întoarcere, direcţie, schimbare, torsiune". #1 gr. *tropos* "direcţie, orientare, variaţie" > fr. *tropo-,* germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *tropo-.* #2 **~ chineză** (v. -chineză), s.f., mitoză de tip anormal, indusă de colchicină, caracterizată prin orientarea neregulată a fusului celular; **~ crom** (v. -crom), adj. (despre celulele glandelor salivare) care prezintă proprietatea de a lua aceeaşi culoare ca şi colorantul; **~ file** (v. -fil_2), adj.pl. (despre plante) care îşi leapădă frunzele; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care, în perioadele de secetă, îşi pierd frunzele şi intră în repaus biologic; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază figurile de stil; **~ pauză** (v. -pauză), s.f., strat al atmosferei situat între troposferă şi stratosferă; **~ seismometru** (v. seismo-, v. -metru_1), s.n., aparat care pune în evidenţă mişcările terestre orizontale; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., strat atmosferic situat între suprafaţa terestră şi stratosferă, în care se produc fenomenele meteorologice obişnuite; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., reacţie direcţională a organismelor care conduce la o orientare simetrică.

TRUNCI- "trunchi, tulpină". #1 L *truncus* "trunchi de copac" > fr. *trunci-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *trunci-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre alge, ciuperci) care creşte pe trunchiurile arborilor; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care a apărut pe trunchiul unui arbore.

TUBERCUL-, v. **TUBERCULO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., trecere a bacililor tuberculozei în sânge.

TUBERCULI- "umflătură, excrescenţă". #1 L *tuberculum* "umflătură mică" > fr. *tuberculi-,* engl. *id.* > rom. *tuberculi-.* #2 **~ fer** (v. -fer) adj., prevăzut cu tuberculi sau cu asperităţi veruciforme; **~ form** (v. -form), adj., de forma tuberculilor.

TUBERCULO- "tuberculoză, bacil tuberculos". #1 L *tuberculum* "umflătură mică" > fr. *tuberculo-,* engl. *id.*, germ. *tuberkulo-* > rom. *tuberculo-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., în formă de tubercul; **~ static** (v. -static), adj., s.n. (substanţă) care împiedică înmulţirea bacilului tuberculozei.

TUBERI- "tulpină modificată, tuber". #1 L *tuber, (-eris)* "umflătură" > fr. *tubéri-,* engl. *id.* > rom. *tuberi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă tuberi vegetali; **~ form** (v. -form), adj., în formă de tuber vegetal.

TUBI- "tub, tubular". #1 L *tubus* "conduct, tub" > fr. *tubi-,* engl. *id.* > rom. *tubi-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre viermi, păianjeni) care locuieşte într-un tub; **~ flore** (v. -flor), s.f.pl., ordin de plante dicotiledonate şi erbacee, cu flori tubulare; *sin.* tubuliflore; **~ form** (v. -form), adj., în formă de tub; *sin.* tubuliform; **~ pore** (v. -por), s.n.pl., gen de coralieri care prezintă un polipier calcaros, format din tuburi juxtapuse.

TUBULI- "ţeavă, tub, tubular". #1 L *tubulus* "tub mic" > fr. *tubuli-,* engl. *id.* > rom. *tubuli-*. #2 ~ **fere** (v. -fer), s.n.pl., subordin de insecte tizanoptere, la care ultimul segment abdominal este în formă de tub; ~ **flore** (v. -flor), s.f.pl., tubiflore*; ~ **form** (v. -form), adj., tubiform*.

TUBULO- "tub, tubular". #1 L *tubulum* "tub mic" > fr. *tubulo-,* engl. *id.* > rom. *tubulo-.* #2 ~ **displazie** (v. -dis-, v. -plazie), s.f., nefropatie a epiteliului tubular, caracterizată prin leziuni histologice sau biochimice; ~ **patie** (v. -patie), s.f., nefropatie tubulară; ~ **rexie** (v. -rexie), s.f., leziune tubulară circumscrisă, caracteristică rinichiului.

TUMORI- "tumoare, umflătură". #1 L *tumor, (-oris)* "umflătură" > fr. *tumori-,* engl. *id.* > rom. *tumori-.* #2 ~ **fer** (v. -fer), adj., care conţine tumori; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de tumoare; ~ **gen** (v. -gen_2), adj., care produce tumori; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de apariţie şi dezvoltare a tumorilor; *sin.* etiologie a tumorilor.

TURBIDI- "tulbureală, dispersie". #1 L *turbidus* "tulbure" > fr. *turbidi-,* engl. *id.* > rom. *turbidi-.* #2 ~ **metrie** (v. -metrie_1), s.f., ansamblu de metode şi procedee pentru studierea mediilor disperse cu ajutorul turbidimetrului; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument pentru determinarea tulburelii mediilor disperse.

TURBIN-, v. **TURBINO-.** #2 ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie a cornetelor foselor nazale.

TURBINO- "cornet nazal". #1 L *turbo, (-inis)* "titirez, sfârlează" > engl. *turbino-* > rom. *turbino-*. #2 ~ **tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în turbinotomie; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a cornetelor foselor nazale.

TURBO- "turaţie". #1 L *turbo* "vânt puternic, vâltoare" > fr. *turbo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *turbo-.* #2 ~ **tahometru** (v. taho-, v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea turaţiei turboforului în timpul funcţionării acestuia la talpa sondei.

TURGO- "umflare, turgescenţă". #1 L *turgor* "umflare" > fr. *turgo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *turgo-.* #2 ~ **nastie** (v. -nastie), s.f., mişcare a organelor vegetale sub influenţa turgescenţei.

TURI- "turn, ţuguiat". #1 L *turris* "turn" > fr. *turri-,* engl. *id.* > rom. *turi-*. #2 ~ **cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (persoană) care prezintă turicefalie; ~ **cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformaţie congenitală a craniului care ia forma unui turn; ~ **encefalie** (v. -encefalie), s.f., defect de dezvoltare a creierului, fiind secundar turicefaliei; ~ **form** (v. -form), adj., în formă de turn.

TUSI- "tuse". #1 L *tussis* "tuse" > fr. *tussi-* > rom. *tusi-.* #2 ~ **gen** (v. -

gen_2), adj., care produce tuse.

UDO- "precipitaţii". #1 L *udus* "umed, ud" > fr. *udo-*, germ. *id.* > rom. *udo-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat utilizat pentru determinarea cantităţii de precipitaţii căzute într-o regiune, într-un interval de timp.

UL-, v. **ULO-_2**. #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere în gingii.

ULCERO- "ulcer". #1 L *ulcus, (-eris)* "bubă, rană" > fr. *ulciro-,* engl. *id.* > rom. *ulcero-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce ulcer.

-ULIE "gingie". #1 gr. *oulon* "gingie" > fr. *-ulie* > rom. *-ulie.*

ULO-_1 "creţ, încreţit, crispat". #1 gr. *oulos* "creţ, cârlionţat" > fr. *ulo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ulo-.* #2 **~ fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze creţe; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe încreţite; **~ trih** (v. -trih), adj., cu părul creţ.

ULO-_2 "gingie, gingival". #1 gr. *oulon* "gingie" > fr. *ulo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ulo-.* #2 **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a gingiilor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., rezecţie a marginii gingivale.

ULO-_3 "cicatrice". #1 gr. *oule* "cicatrice" > fr. *ulo-,* engl. *id.* > rom. *ulo-.* #2 **~ dendron** (v. -dendron), s.m., plantă fosilă din carbonifer, având pe trunchi o serie de cicatrice foliare rombice, dispuse în şiruri longitudinale.

UMANO- "om, uman". #1 L *humanus* "omenesc" > fr. *humano-* > rom. *umano-.* #2 **~ id** (v. -id), adj., s.m. (fiinţă) cu aspect sau caracter omenesc.

UMBELI- "umbelă, tip de inflorescenţă". #1 L *umbella* "umbrelă" > engl. *umbelli-,* germ. *id.*, it. *id.* > rom. *umbeli-.* #2 **~ fere** (v. -fer), s.f.pl., familie de plante erbacee, dicotiledonate, ale căror flori sunt dispuse în umbele; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori la care pedunculii pornesc toţi din acelaşi punct; **~ form** (v. -form), adj., în formă de umbrelă.

UMBRATI- "umbros, umbrit". #1 L *umbratus* "umbrit" > engl. *umbrati-,* fr. *ombrati-* > rom. *umbrati-*. #2 **~ col** (v. -col_1), adj. (despre plante) care creşte pe locuri umbrite.

UMIDI- "umed, umezeală". #1 L *humidus* "umed" > fr. *humidi-* > rom. *umidi-.* #2 **~ fug** (v. -fug), adj., care nu se umezeşte.

UMIDO- "umezeală, umiditate". #1 L *humidus* "umed" > fr. *humido-* > rom. *umido-*. #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Aparat folosit pentru determinarea umidităţii corpurilor solide. **2.** Higrometru*; **~ stat** (v. -stat), s.n., instrument folosit în supravegherea umidităţii aerului dintr-o încăpere.

UNCI- "cârlig, curbat". #1 L *uncus* "cârlig" > fr. *unci,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *unci-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de cârlig; **~ rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu cioc curbat.

UNGULI- "unghie, copită". #1 L *ungula* "gheară, unghie" > it. *unguli-,* engl. *id.*, fr. *onguli-* > rom. *unguli-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de

unghie; **~ grade** (v. -grad), adj., s.n.pl. (mamifere) care calcă pe vârful degetelor, acestea fiind acoperite de o copită.

UNI- "unic, singular, solitar". #1 L *unus* "unu" > fr. *uni-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *uni-*. #2 **~ caul** (v. -caul), adj., cu o singură tulpină; **~ color** (v. -color), adj., care are o singură culoare; **~ corn** (v. -corn), adj. **1.** Care are un singur corn. **2.** Care nu are dezvoltat decât unul din cele două coarne uterine; **~ cuspid** (v. -cuspid), adj. (despre dinţi) cu un singur vârf; **~ fer** (v. -fer), adj., care înfloreşte şi fructifică o singură dată pe an; **~ flor** (v. -flor), adj., cu o singură floare; **~ par** (v. -par), adj., s.f. pl. **1.** Adj. Care a născut un singur pui sau copil. **2.** S.f.pl., adj. (Mamifere) care nasc un singur pui; **~ petal** (v. -petal), adj., cu o singură petală; **~ silab** (v. -silab), adj., monosilab*; **~ valent** (v. -valent), adj. (despre cromozomi) care, în cursul meiozei, nu formează bivalenţi; **~ valv** (v. -valv), adj., cu cochilia formată dintr-o singură valvă; **~ voc** (v. -voc), adj. **1.** (Despre cuvinte sau expresii) Care are un singur sens. **2.** (Despre elementele unei mulţimi) Care corespunde unui singur element din altă mulţime; **~ vor** (v. -vor), adj., cu un singur fel de nutriţie.

-UR "coadă". #1 gr. *oura* "coadă" > fr. *-ure,* engl. *id.* > rom. *-ur*.

UR-, v. **URO-_1.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., creştere patologică a cantităţii de uree sau de acid uric din sânge; **~ hidroză** (v. -hidroză), s.f., sudoare care conţine multă uree; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., micţiune dureroasă.

URANO- "boltă cerească, palat, cerul gurii". #1 gr. *ouranos* "cer, boltă cerească" > fr. *urano-*, it. *id.,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *urano-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în uranografie; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a cerului; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., adoraţie a corpurilor cereşti de către unele popoare; **~ lit** (v. -lit_1), s.m., corp care cade pe pământ, provenind din spaţiul interplanetar; *sin.* meteorit; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ramură a astronomiei care se ocupă cu studiul cerului; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care studiază măsurarea distanţelor interastrale; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a vălului palatului; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a vălului palatului; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument astronomic pentru studierea corpurilor cereşti; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a cerului; **~ stafilorafie** (v. stafilo-, v. -rafie), s.f., închidere chirurgicală a despicăturilor congenitale ale palatului dur şi ale vălului palatin.

UREDO- "rugina grâului". #1 L *uredo* "tăciune, rugină" > fr. *urédo-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *uredo-*. #2 **~ sori** (v. -sor), s.m.pl., grup de uredospori; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., spori produşi de rugina grâului şi care

răspândesc această boală.

URETER-, v. **URETERO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere pe traiectul ureterelor; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablaţie chirurgicală a unei părţi din ureter.

URETERO- "ureter, ureteral". #1 gr. *oureter* "conduct urinar" > fr. *urétéro-,* germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *uretero-.* #2 **~ calicostomie** (v. calico_1-, v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de realizare a unei anastomoze între ureter şi calicele inferior sau mijlociu; **~ cel** (v. -cel_1), s.n., dilataţie chistică a extremităţii inferioare a uresterului; **~ cistoneostomie** (v. cisto-, v. neo-, v. -stomie), s.f., operaţie chirurgicală de implantare a ureterului terminal în vezică; **~ cistostomie** (v. cisto-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între ureter şi vezică; **~ colostomie** (v. colo_1-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între ureter şi colon; **~ enterocistoplastie** (v. entero-, v. cisto-, v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de anastomozare a unuia sau a ambelor uretere la o ansă intestinală legată de vezică; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., explorare radiologică a ureterelor; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul ureteral; **~ litotomie** (v. lito-, v. -tomie), s.f., ureterotomie făcută în scopul extragerii unui calcul; **~ pielografie** (v. pielo-, v. -grafie), s.f., metodă de explorare radiologică a ureterului şi a bazinetului renal; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., operaţie chirurgicală de refacere a ureterului; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a ureterului; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a ureterului; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a ureterului.

-URETIC "urinar, excretor". #1 gr. *ouretikos* "relativ la urină" > fr. *-urétique,* engl. *-uretic* > rom. *-uretic.*

URETR-, v. **URETRO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere a uretrei; **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecţie a unei porţiuni din peretele uretral.

-URETRIE "uretră". #1 gr. *ourethra* "uretră" > fr. *-uréthrie,* engl. *-urethria* > rom. *-uretrie.*

URETRO- "uretră, uretral". #1 gr. *ourethra* "uretră" > fr. *uréthro-,* germ. *id.,* engl. *id.,* it. *uretro-* > rom. *uretro-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., explorare radiologică a uretrei; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a uretrei; **~ rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a uretrei; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie uretrală; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat medical utilizat la examinarea mucoasei uretrale; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare endoscopică a uretrei; **~ stenie** (v. -stenie), s.f., strictură uretrală; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a unui canal urinar artificial pe traiectul uretrei; **~ tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în

uretrotomie; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a uretrei.

-UREZĂ "urină, urinare". #1 gr. *ouresis* "urinare" > fr. *-urése,* germ. *id.* > rom. *-ureză*.

-URG "creator, lucrător". #1 gr. *ergon* "acţiune, lucru, creaţie" > fr. *-urge,* germ. *-urg,* it. *-urgo >* rom. *-urg*.

-URGIE "creaţie, lucrare, construcţie". #1 gr. *ergo, (-ein)* "a face, a crea" > fr. *-urgie,* germ. *id.*, it. *-urgia >* rom. *-urgie.*

-URIE "urină, uree, urinare". #1 gr. *ouron* "urină" > fr. *-urie,* germ. *id.*, it. *-uria >* rom. *-urie.*

URINI- "urină, urinar". #1 L *urina* "urină" > fr. *urini-*, engl. *id.* > rom. *urini-*. #2 ~ **fer** (v. -fer), adj. **1.** Care transportă urina. **2.** Care se referă la urină sau la organele urinare; ~ **par** (v. -par), adj., care produce urină.

URO-_1 "urină, urinar, uree, acid uric". #1 gr. *ouron* "urină" > fr. *uro-*, germ. *id.*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *uro-.* #2 ~ **chimografie (~ kimografie)** (v. chimo_1-, v. -grafie), s.f., metodă radiochimografică pentru studiul mişcărilor chinetice ale arborelui ureteropielocaliceal; ~ **crom** (v. -crom), s.n., substanţă azotoasă care conţine pigmenţi urinari; ~ **cultură** (v. -cultură), s.f., examinare metodică a culturii microbiene din urină; ~ **densimetru** (v. densi-, v. -metru_1), s.n., aparat cu care se măsoară densitatea urinii; ~ **fobie** (v. -fobie), s.f., teamă de a nu fi surprins de nevoia de a urina; ~ **gen** (v. -gen_1), adj., care produce urina; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., examen radiologic al căilor urinare; ~ **gramă** (v. -gramă), s.f., metodă de determinare cantitativă a elementelor formate din sedimentul urinar; ~ **lit** (v. -lit_1), s.n., calcul urinar; ~ **logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază căile urinare şi patologia acestora; ~ **metru** (v. -metru_1), s.n., instrument care foloseşte la determinarea densităţii urinii; ~ **patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a căilor urinare; ~ **poieză (~ poeză)** (v. -poieză), s.f., proces de formare a urinii; ~ **scopie** (v. -scopie), s.f. **1.** Examinare endoscopică a urinii. **2.** Analiză de laborator a urinii; ~ **terapie** (v. -terapie), s.f., întrebuinţare terapeutică a urinii; ~ **toxie** (v. -toxie), s.f., grad de toxicitate pe care îl prezintă urina în cursul anumitor infecţii.

URO-_2 "coadă, caudat". #1 gr. *oura* "coadă" > fr. *uro-*, it. *id.,* engl. *id.* > rom. *uro-.* #2 ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe caudate; ~ **dele** (v. -del), s.n.pl., ordin de amfibieni cu corp alungit, prevăzut cu coadă; *sin.* caudate; ~ **pod** (v. -pod), s.n., apendice abdominal la crustacee; ~ **pter** (v. -pter), adj. (despre peşti) cu aripioare la coadă.

UTER-, v. **UTERO-.** #2 ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere a uterului; ~ **ectomie**

(v. -ectomie), s.f., excizie a uterului.

UTERO- "uter, uterin". #1 L *uterus* "burduf, matrice" > fr. *utéro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *utero-*. #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie a uterului; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., explorare radiologică a uterului, cu ajutorul unei substanţe de contrast; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., calcul uterin; **~ manie** (v. -manie), s.f., excitaţie sexuală excesivă la femei; **~ patie** (v. -patie), s.f., boală a uterului; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie uterină; **~ ree** (v. -ree), s.f., scurgere uterină; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare endoscopică a uterului.

UTRI- "sac, burduf". #1 L *uter, utris* "burduf" > engl. *utri- >* rom. *utri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj., în formă de sac.

UTRICULI- "utriculă, cavitate saciformă". #1 L *utriculus* "burduf mic" > fr. *utriculi-,* engl. *id.* > rom. *utriculi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., înzestrat cu utricule; **~ form** (v. -form), adj., de forma utriculei.

UVI- "boabe de strugure, bacă". #1 L *uva* "strugure" > fr. *uvi-,* engl. *id.* > rom. *uvi-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă boabe de strugure; **~ form** (v. -form), adj., în formă de boabă de strugure.

UVO- "strugure". #1 L *uva* "strugure" > fr. *uvo-* > rom. *uvo-*. #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a soiurilor de struguri; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul strugurilor.

UVULO- "uvulă, luetă, omuşor". #1 L tz. *uvulo* "strugure mic" *>* fr. *uvulo-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *uvulo-.* #2 **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., alungire patologică a luetei, determinată de un proces inflamator sau tumoral; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a uvulei.

VACCINO- "vaccin, vaccinare". #1 L *vaccinus* "de vacă" > fr. *vaccino-,* engl. *id.,* it. *id.* > rom. *vaccino-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care produce vaccin; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltare şi evoluţie a leziunilor produse de virusul vaccinal; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de imunizare a organismului prin administrarea de vaccinuri.

VAGIN-, v. **VAGINO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a vaginului; **~ odinie** (v. -odinie), s.f., durere vaginală neînsoţită de inflamaţie sau de leziuni.

VAGINI- "teacă, vagină vegetală". #1 L *vagina* "teacă" > fr. *vagini-,* engl. *id.* *>* rom. *vagini-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre frunze) prevăzut cu o vagină sau teacă; **~ form** (v. -form), adj., în formă de teacă.

VAGINO- "vagin, vaginal". #1 L *vagina* "teacă" > fr. *vagino-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *vagino-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., hernie vaginală; **~ patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile vaginului; **~ plastie** (v. -plastie),

s.f., operaţie reparatorie a vaginului pentru preîntâmpinarea unui prolaps; **~ ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie vaginală; **~ scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în vaginoscopie; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare endoscopică a cavităţii vaginale; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a vaginului; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre hormoni) care acţionează asupra vaginului.

VAGO- "nervul vag, nervul pneumogastric". #1 L *vagus* "schimbător" > fr. *vago-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *vago-.* #2 **~ litic** (v. -litic_2), adj., care paralizează pneumogastricul; **~ mimetic** (v. -mimetic), adj. (despre substanţe) a cărei acţiune imită pe aceea a nervului vag; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a nervului vag; **~ tonie** (v. -tonie), s.f., tulburare neurovegetativă dominată de tonusul crescut al nervului vag.

-VALENT "care valorează, valenţă". #1 L *valens* "tare, puternic" > fr. *-valent,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-valent.*

-VALV "valvă". #1 L *valva* "canat, uşă dublă" > fr. *-valve,* engl. *id.* > rom. -*valv.*

VALVI- "valvă". #1 L *valva* "canat, uşă dublă" > fr. *valvi-,* engl. *id.* > rom. *valvi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj. (despre fructe) care se deschide prin valve; **~ form** (v. -form), adj., asemănător cu o valvă.

VARICO- "varice, varicos". #1 L *varix, (-icis)* "venă dilatată" > fr. *varico-,* germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *varico-.* #2 **~ cel** (v. -cel_2), s.n., dilataţie varicoasă permanentă a venelor organului spermatic; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a unei vene varicoase; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei vene varicoase.

VARIO- "variaţie, schimbare, variat, diferit". #1 L *varius* "diferit, deosebit" > fr. *vario-,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *vario-.* #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n. **1.** Aparat pentru măsurarea variaţiilor câmpului magnetic terestru. **2.** Instrument pentru măsurarea modificărilor presiunii atmosferice. **3.** Aparat pentru măsurarea vitezei verticale a avioanelor. **4.** Aparat care produce o inductivitate variabilă; **~ sperm** (v. -sperm), adj., cu seminţe diferite.

VASI- "vas, conduct; tubular, vascular". #1 L *vas, vasis* "vas, strachină" > fr. *vasi-*, engl. *id.,* rom. *vasi-*. #2 **~ centric** (v. -centric), adj. (despre parenchim) care este dispus în jurul vaselor conducătoare; **~ form** (v. -form), adj., în formă de tub.

VASO- "sistem vascular, canal, conduct, vase anatomice". #1 L *vas, vasis* "vas, oală, recipient" > fr. *vaso-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *vaso-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a aparatului circulator; **~ motor** (v. -motor), adj. **1.** Care determină contractarea şi dilatarea vaselor sanguine.

2. (Despre nervi) Care se exercită asupra pereţilor vaselor sanguine; **~ plegie** (v. -plegie), s.f., dilataţie generalizată a vaselor sanguine; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a vaselor deferente; **~ tripsie** (v. -tripsie), s.f., procedeu hemostatic constând în strivirea vaselor cu ajutorul unei pense medicale; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre substanţe) care se fixează în mod electiv pe vasele sanguine.

VECTO- "vector, vectorial". #1 L *vector* "care poartă, care transportă" > fr. *vecto-,* engl. *id.* > rom. *vecto-.* #2 **~ cardiograf** (v. cardio-, v. -graf), s.n., aparat electronic utilizat în vectocardiografie; **~ cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., electrocardiografie care permite urmărirea directă pe un ecran de televiziune a biocurenţilor inimii; **~ cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., diagramă obţinută la vectocardiograf; **~ scopie** (v. -scopie), s.f., observare pe ecranul vectocardiografului a figurii trasate prin deplasarea spotului luminos.

VELI- "velum, văl membranos". #1 L *velum* "înveliş, voal" > fr. *véli-,* engl. *id.* > rom. *veli-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj. (despre moluşte) care poartă velum; **~ form** (v. -form), adj. (despre moluşte cefalopode) în formă de văl membranos.

VELO- "alergare, iuţeală, viteză". #1 L *velox* "iute, rapid" > fr. *vélo-* > rom. *velo-.* #2 **~ ergometru** (v. ergo-, v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară cantitatea de energie consumată de organismul uman; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat folosit pentru măsurarea directă a vitezei curentului de aer.

VEN-, v. **VENO-.** #2 **~ ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilataţie a unei vene.

VENENI- "venin, otravă". #1 L *venenum* "otravă" > fr. *vénéni-,* engl. *id.* > rom. *veneni-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care poartă otravă.

VENERO- "boli venerice, venerian". #1 L *venus, (-eris)* "dragoste fizică" > fr. *vénéro-,* it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *venero-.* #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în venerologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină medicală care studiază bolile venerice.

VENO- "venă, venos". #1 L *vena* "vână" > fr. *véno-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *veno-*. #2 **~ cliză** (v. -cliză_2), s.f., administrare intravenoasă continuă a unei substanţe medicamentoase sau nutritive; **~ scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de sclerozare a venelor; **~ stază** (v. -stază), s.f., încetinire a circulaţiei sângelui din vene; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unei vene.

VENTRICULO- "ventricul, ventricular". #1 L *ventriculos* "cavitate mică" > fr. *ventriculo-,* engl. *id.*, germ. *ventriculo-* > rom. *ventriculo-.* #2 ~

atriostomie (v. atrio-, v. -stomie), s.f., derivaţie ventriculoatrială; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de cercetare radiologică a ventriculelor cerebrale; **~ gramă** (v. -gramă), s.f. **1.** Înregistrare grafică obţinută la ventriculografie. **2.** Diagramă a activităţii electrice a ventriculului; **~ stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a unui ventricul; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a unui ventricul.

VENTRO- "abdomen". #1 L *venter, (-tris)* "pântece, burtă" > fr. *ventro-,* engl. *id.* > rom. *ventro-.* #2 **~ scopie** (v. -scopie), s.f., examinare endoscopică a abdomenului.

VERBO- "vorbire". #1 L *verbum* "cuvânt" > fr. *verbo-,* engl. *id.* > rom. *verbo-.* #2 **~ manie** (v. -manie), s.f., tendinţă către manifestările verbale excesive.

VERMI- "vierme, vermicular". #1 L *vermis* "vierme" > fr. *vermi-,* it. *id.*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *vermi-.* #2 **~ cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanţă) care ucide viermii paraziţi; **~ form** (v. -formă), adj., în formă de vierme; **~ fug** (v. -fug), adj., s.n., (medicament) care distruge viermii intestinali; **~ vor** (v. -vor), adj., care se hrăneşte cu viermi.

VERSI- "divers, variat". #1 L *versus* "schimbat, întors" > fr. *versi-,* it. *id.,* engl. *id.* > rom. *versi-.* #2 **~ color** (v. -color), adj. (despre organe sau organisme) care îşi poate schimba coloritul; **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori diferite; **~ form** (v. -form), adj. (despre organisme) care are proprietatea de a-şi schimba forma.

VERTEBRO- "vertebră, vertebral". #1 L *vertebra* "articulaţie" > fr. *vertebro-,* engl. *id.* > rom. *vertebro-.* #2 **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical al unor afecţiuni vertebrale prin elongaţii de coloană.

VERTIGO- "ameţeală". #1 L *vertigo* "vârtej, ameţeală" > fr. *vertigo-* > rom. *vertigo-.* #2 **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de ameţeală.

VERUCI- "neg, aluniţă". #1 L *verruca* "ridicătură, neg" > fr. *verruci-,* engl. *id.* > rom. *veruci-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu protuberanţe dure; **~ form** (v. -form), adj., de forma unui neg.

VERUCULI- "verucozitate mică, veruculos". #1 L *verrucula* "neg mic" > fr. *verruculi-,* engl. *id.* > rom. *veruculi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu verucozităţi mici.

VEZICUL, v. **VEZICULO-.** #2 **~ ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unei vezicule.

VEZICULI- "veziculă, băşicuţă". #1 L *vesicula* "băşică mică" > fr. *vésiculi-,* engl. *id.* > rom. *veziculi-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., acoperit cu băşicuţe; **~ form** (v. -form), adj., în formă de veziculă.

VEZICULO- "veziculă, vezicular". #1 L *vesicula* "băşică mică" > fr. *vésocule-,* it. *id.*, engl. *id.*, germ. *vesikulo-* > rom. *veziculo-.* #2 **~ grafie** (v. -grafie), s.f., explorare radiologică a unei vezicule cu ajutorul unei substanţe de contrast; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a veziculelor seminale.

VIBRO- "oscilaţie, vibraţie". #1 L *vibro, (-are)* "a tremura, a vibra" > fr. *vibro-,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *vibro-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument cu care se înregistrează şi se măsoară valorile unor vibraţii; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat pentru măsurarea deplasărilor liniare care se produc în cursul unei vibraţii; **~ scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se măsoară frecvenţa, amplitudinea şi faza fenomenului de vibraţie; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., seismoterapie*.

VIDEO- "imagine, vedere, vizual". #1 L *video, (-ere)* "a vedea" > fr. *vidéo-,* it. *id.*, germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *video-.* #2 **~ fon** (v. -fon), s.n., videotelefon*; **~ fonie** (v. -fonie_1), s.f., transmitere prin videofon; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., imagine fotografică realizată prin mijloace video; **~ tecă** (v. -tecă), s.f., colecţie de videofilme înregistrate pe videocasete; **~ telefon** (v. tele-, v. -fon), s.n., telefon prevăzut cu un mecanism care transmite şi imagini; *sin.* videofon; **~ telefonie** (v. tele-, v. -fonie_1), s.f., telefonie care poate transmite la distanţă şi imagini.

VILI- "peri, păros". #1 L *villus* "smoc de păr" > fr. *villi-,* engl. *id.* > rom. *vili-*. #2 **~ fer** (v. -fer), adj., cu peri lungi şi lânoşi; **~ form** (v. -form), adj., în formă de peri lungi şi moi.

VINI- "vin, vie". #1 L *vinum* "vin" > fr. *vini-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *vini-*. #2 **~ col** (v. -col_1), adj., referitor la vii şi la producţia vinului; **~ color** (v. -color), adj., de culoarea purpurie a vinului; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., viticultură*; **~ fer** (v. -fer), adj., care produce vin.

VIR-, v. **VIRO-.** #2 **~ emie** (v. -emie), s.f., prezenţă a unui virus în sânge.

VIRIDI- "verde". #1 L *viridis* "verde" > fr. *viridi-* > rom. *viridi-.*

VIRO- "virus, viral, virotic". #1 L *virus* "venin, otravă" > fr. *viro-,* engl. *id.* > rom. *viro-.* #2 **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., afanobionte*; **~ forie** (v. -forie), s.f., mecanism de purtare a unor virusuri adsorbite la suprafaţa unor microbi; **~ id** (v. -id), s.m., agent infecţios subviral, format dintr-o moleculă de acid ribonucleic, lipsită de înveliş proteic; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul virusurilor; *sin.* virusologie.

VIRUSO- "virus, viral". #1 L *virus* "otravă, venin" > fr. *viruso-* > rom. *viruso-*. #2 **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în virusologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., virologie*.

VISCER-, v. **VISCERO-.** #2 **~ algie** (v. -algie), s.f., durere a viscerelor.

VISCERO- "viscere, organe interne". #1 L *viscera* "măruntaie" > fr. *viscero-,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *viscero-.* #2 **~ graf** (v. -graf), s.n., instrument pentru înregistrarea activităţii unor viscere; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare cu ajutorul viscerografului a contracţiilor tubului digestiv; **~ ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare patologică a viscerelor; **~ trop** (v. -trop), adj. (despre medicamente, virusuri, etc.) care se fixează în mod electiv pe viscere.

VISCO- "viscozitate". #1 L *viscum* "clei" > fr. *visco-,* engl. *id.* > rom. *visco-.* #2 **~ gramă** (v. -gramă), s.f., monogramă pentru determinarea pe cale grafică a viscozităţii unui ulei la o temperatură dată; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., viscozimetru*.

VISCOZI- "viscozitate". #1 L tz. *viscosus* "cleios, lipicios" > fr. *viscosi-,* engl. *id.,* germ. *viskosi-* > rom. *viscozi-*. #2 **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu măsurarea viscozităţii fluidelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea viscozităţii lichidelor; *sin.* viscometru.

VITELI- "vitelus, vitelin". #1 L *vitellus* "gălbenuş de ou" > engl. *vitelli-* > rom. *viteli-.* #2 **~ gen** (v. -gen_2), adj., care produce vitelus; *sin.* vitelogen.

VITELO- "vitelus". #1 L *vitellus* "gălbenuş de ou" > fr. *vitello-,* engl. *id.* > rom. *vitelo-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., viteligen*; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a vitelusului.

VITI- "viţă, vie". #1 L *vitis* "viţă de vie" > fr. *viti-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *viti-.* #2 **~ col** (v. -col_1), adj., relativ la cultura viţei de vie; **~ cultor** (v. -cultor), s.m.,f., persoană care se ocupă cu cultura viţei de vie; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă cu cultura viţei de vie; *sin.* viniculturā.

VIVI- "viu, viaţă". #1 L *vivus* "viu" > fr. *vivi-,* engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *vivi-.* #2 **~ par** (v. -par), adj. **1.** (Despre animale) Care naşte pui vii. **2.** (Despre plante) Care se reproduce pe cale vegetativă prin bulbilii care germinează în inflorescenţă.

VIZIBILI- "vizibilitate". #1 L *visibilis* "care se vede" > fr. *visibili-* > rom. *vizibili-*. #2 **~ metru** (v. -metru_1), s.n., aparat cu care se determină vizibilitatea.

-VOC "sens, înţeles". #1 L *vox, vocis* "cuvânt, voce" > fr. *-voque,* germ. *-vok*, it. *-voco* > rom. *-voc.*

VOCO- "vocală". #1 L *vox, vocis* "voce, glas" > fr. *voco-,* engl. *id.* > rom. *voco-.* #2 **~ idă** (v. -id), adj., s.f. (sunet) oral, central, rezonator, al cărui tip reprezentativ este vocala.

VOLUTI- "spirală, volută". #1 L *volutus* "răsucit, încolăcit" > fr. *voluti-*, engl. *id.* > rom. *voluti-.* #2 **~ flor** (v. -flor), adj., cu flori în spirală; **~ form** (v. -form), adj., în formă de volută.

-VOR "care înghite, care roade, care mănâncă". #1 L *voro, (-are)* "a devora, a înghiţi" > fr. *-vore,* engl. *id.*, germ. *-vor* > rom. *-vor.*

VULCANO- "vulcan, vulcanic". #1 L *vulcanus* "foc, flacără" > fr. *vulcano-,* engl. *id.*, germ. *vulkano-* > rom. *vulcano-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj., care generează vulcani; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul fenomenelor vulcanice.

VULVO- "vulvă, vulvar". #1 L *vulva* "uter, matrice" > fr. *vulvo-,* engl. *id.* > rom. *vulvo-.* #2 **~ patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a vulvei.

XANT-, v. **XANTO-.** #2 **~ acant** (v. -acant), adj., cu spini galbeni; **~ elasmă** (v. -elasmă), s.f., pată galbenă, cu margini regulate, apărută pe pleoape; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a vederii care face ca bolnavul să vadă totul într-o culoare galbenă.

XANTO- "galben, gălbui". #1 gr. *xanthos* "galben" > fr. *xantho-,* germ. *id.,* engl. *id.*, it. *xanto-* > rom. *xanto-.* #2 **~ carpe** (v. -carp), adj., s.f.pl. (plante) care au fructele sau corpurile de fructificaţie galbene; **~ cit** (v. -cit), s.n., celulă care conţine pigmenţi galbeni; **~ clor** (v. -clor), adj., de culoare verde-gălbui; **~ cromatic** (v. -cromatic), adj., colorat în galben; **~ cromie** (v. -cromie), s.f., coloraţie în galben a serului din sânge; **~ derm** (v. -derm), adj., cu piele galbenă; **~ dermie** (v. -dermie), s.f., coloraţie galbenă a pielii; **~ eritrodermie** (v. eritro-, v. -dermie), s.f., boală a pielii caracterizată prin erupţii eritromatoase roşii gălbui, puţin scuamoase şi uneori pruriginoase; **~ filă** (v. -fil_2), s.f., pigment galben care se găseşte în frunzele verzi; **~ for** (v. -for), s.m., cromatofor galben; *sin.* xantoleucofor; **~ leucofor** (v. leuco-, v. -for), s.m., xantofor*; **~ plaste** (v. -plaste), s.n.pl. **1.** Plastide galbene. **2.** Cromoplaste şi cromatofori de culoare galbenă; **~ sperme** (v. -sperm), adj., s.f.pl. (plante) care au seminţe cu tegument galben.

-XEN "gazdă". #1 gr. *xenos* "oaspete, străin" > fr. *-xéne,* engl. *id.*, germ. *-xen* > rom. *-xen.*

-XENIE "gazdă, ospitalitate". #1 gr. *xenia* "ospitalitate" > fr. *-xénie,* germ. *id.,* engl. *-xeny* > rom. *-xenie*.

XENO- "străin, parazit". #1 gr. *xenos* "străin, oaspete" > fr. *xéno-,* it. *id.,* engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *xeno-.* #2 **~ autogamie** (v. auto-, v. gamie), s.f., polenizare încrucişată, care în anumite condiţii nefavorabile se realizează prin autofertilizare; **~ bioză** (v. -bioză), s.f., vieţuire în asociaţii

străine sau în dauna unui alt organism vegetal sau animal; **~ blast** (v. -blast), s.n., cristal care se formează în şisturile cristaline, în altă formă cristalografică decât cea proprie; **~ carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului ca rezultat al xenogamiei; **~ fil** (v. -fil_1), s.m.,f., adj. (persoană) care iubeşte pe străini; **~ filie** (v. -filie_1), s.f., dragoste pentru tot ceea ce este străin; **~ fob** (v. -fob), adj., s.m.,f. (persoană) care urăşte pe străini; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., fenomen de patologie socială constând în teama şi ostilitatea faţă de străini; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., polenizare încrucişată între indivizii deosebiţi ai aceleiaşi specii; **~ genetic** (v. -genetic), adj., (despre un organism) care este derivat din strămoşi diferiţi; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces de apariţie a unor urmaşi neasemănători în cadrul aceleiaşi specii vegetale sau animale; **~ glosie** (v. -glosie), s.f., fenomen constatat la mediumurile care în timpul somnului hipnotic vorbesc limbi necunoscute de ei; **~ grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de tipar pentru imagini, unde se foloseşte fenomenul de fotoconductibilitate; **~ lit** (v. -lit_1), s.n. fragment de piatră străin de roca în care se găseşte; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază relaţiile dintre gazdă şi stadiile ontologice ale unui parazit specific; **~ man** (v. -man_1), s.m.,f., persoană care are o preferinţă deosebită pentru tot ce este străin; **~ manie** (v. -manie), s.f., pasiune exagerată pentru tot ceea ce e străin; **~ mixie** (v. -mixie_1), s.f., unire a doi gameţi produşi de indivizi care aparţin unor linii sau populaţii diferite; **~ morf** (v. -morf), adj. (despre minerale) care prezintă xenomorfie; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., proprietate a unui mineral de a se prezenta şi sub altă formă decât cea obişnuită; *sin.* xenomorfism; **~ morfoză** (v. -morfoză), s.f., fenomen de regenerare a unui organ vegetal sub altă formă; **~ patie** (v. -patie), s.f., manifestare patologică în care bolnavul crede că se acţionează asupra lui de la distanţă prin hipnoză, sugestie etc.; **~ plastic** (v. -plastic), adj., (despre grefaje) executat pe diferite portaltoiuri.

XER-, v. **XERO-.** #2 **~ oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., uscare a corneei şi a conjunctivei.

-XERĂ "uscare, distrugere". #1 gr. *xeros* "uscat, arid" > fr. *-xéra,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *-xeră*.

XERO- "uscare, ariditate; sec, arid, deşertic". #1 gr. *xeros* "dur, arid, sec" > fr. *xéro-*, germ. *id.,* it. *id.*, engl. *id.* > rom. *xero-*. #2 **~ bole** (v. -bol), s.f.pl., plante anemocore sau dinamocore care îşi răspândesc seminţele prin expulzare după crăparea carpelelor uscate; **~ carp** (v. -carp), adj., cu fructe uscate; *sin.* xerocarpic; **~ cazie (~ chazie)** (v. -cazie), s.f.,

răspândire a seminţelor prin uscarea şi ruperea pericarpului fructelor; ~ **cheilie** (v. -cheilie), s.f., uscare a buzelor; ~ **cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., cleistogamie în condiţii de uscăciune extremă; ~ **dermie** (v. -dermie) s.f., boală congenitală caracterizată prin uscăciunea şi descuamarea pielii; ~ **fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu alimente uscate; ~ **fagie** (v. -fagie), s.f., regim alimentar bazat pe alimente uscate, seci; ~ **fil** (v. -fil_1), adj. (despre plante) care creşte pe terenuri uscate; ~ **filie** (v. -filie_1), adj., proprietate a organismelor xerofile; ~ **fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. (plante) care cresc pe locuri aride; ~ **fitic** (v. -fitic), adj., adaptat la condiţii de sol cu umiditate scăzută; ~ **fob** (v. -fob), adj. (despre plante) care nu poate trăi în ţinuturi secetoase; ~ **geofite** (v. -geo-, v. -fit), s.f.pl. **1.** Plante la care stadiul de repaus biologic corespunde cu perioada de uscăciune. **2.** Plante care în perioada de uscăciune persistă prin organele lor subterane; ~ **graf** (v. -graf), s.n., aparat folosit în xerografie; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de tipar la care se foloseşte o pulbere încărcată cu electricitate statică; ~ **helofite** (v. helo_1-, v. -fit), s.f.pl., plante de mlaştini caracterizate prin transpiraţie pronunţată; ~ **higrobionte** (v. higro-, v. -biont), s.f.pl., plante care nu pot suporta vreme îndelungată lipsa apei; ~ **menie** (v. -menie), s.f., apariţie a simptomelor organice ale perioadei menstruale, fără menstruaţie; ~ **morf** (v. -morf), adj. (despre plante) adaptat la secetă; ~ **morfie** (v. -morfie), s.f., totalitate a adaptărilor morfologice ale plantelor la condiţiile de uscăciune; *sin.* xeromorfoză, xeromorfism; ~ **morfoză** (v. -morfoză), s.f., xeromorfie*; ~ **poiofil** (v. poio-, v. -fil_1), adj., care creşte pe păşuni uscate; ~ **poiofite** (v. poio-, v. -fit), s.f.pl., plante erbacee spontane, fără valoare economică, adaptate să trăiască împreună cu plantele cultivate; *sin.* buruieni; ~ **spori** (v. -spor), s.m.pl., spori uscaţi, diseminaţi pe timp secetos; ~ **stomie** (v. -stomie), s.f., uscare a mucoasei bucale; ~ **term** (v. -term), adj. (despre plante) adaptat la un climat uscat şi cald; *sin.* xerotermic; ~ **termic** (v. -termic), adj., xeroterm*; ~ **termofil** (v. termo-, v. -fil_1), adj. (despre plante) care suportă bine climatul uscat şi cald; ~ **termofite** (v. termo-, v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în zonele cu climat cald şi uscat.

-XEROZĂ "uscăciune, ariditate". #1 gr. *xerosis* "uscare" > fr. *-xérose,* germ. *id.* > rom. *-xeroză.*

XIF-, v. **XIFO-.** #2 ~ **acant** (v. -acant), adj., cu spini în formă de sabie; ~ **odinie** (v. -odinie), s.f., xifoidalgie*.

XIFO- "vârf de sabie, apendice xifoid". #1 gr. *xiphos* "sabie" > fr. *xipho-,* engl. *id.* > rom. *xifo-.* #2 ~ **fil** (v. -fil_2), adj., cu frunze în formă de sabie;

~ id (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. în formă de spadă. **2.** S.n. Cartilaj de forma unui vârf de sabie, situat la extremitatea inferioară a sternului; **~ idalgie** (v. -id, v. -algie), s.f., durere la nivelul apendicelui xifoid; *sin.* xifodinie; **~ pag** (v. -pag), s.m., monstru dublu la care cele două corpuri sunt unite de la ombilic până la apendicele xifoid; **~ sternopexie** (v. sterno-, v. -pexie) s.f., detaşare chirurgicală a apendicelui xifoid şi de suturare a acestuia pe faţa anterioară a sternului.

-XIL (-XILĂ) "lemn". #1 gr. *xylon* "lemn" > fr. *-xyle,* germ. *-xyl* > rom. *-xil, -xilă*.

-XILĂ, v. **-XIL.**

XILO- "lemn, copac, pădure; lemnos, lignificat". #1 gr. *xylon* "lemn, pădure" > fr. *xylo-,* germ. *id.*, engl. *id.,* it. *xilo-* > rom. *xilo-*. #2 **~ carp** (v. -carp), s.n., fruct uscat de pădure; **~ crom** (v. -crom), s.m., ansamblu de pigmenţi taninici din lemn; **~ fag** (v. -fag), adj. **1.** (Despre ciuperci) Care atacă lemnul copacilor. **2.** (Despre insecte) Care sapă galerii în lemn, hrănindu-se cu acesta; **~ fagie** (v. -fagie), s.f., acţiune a insectelor xilofage; **~ fil** (v. -fil_1), adj. (despre organisme) care creşte pe ramurile plantelor moarte; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante lemnoase, cuprinzând arbori, arbuşti şi subarbuşti; **~ fon** (v. -fon), s.n., instrument muzical format din lamele de lemn; **~ gen** (v. -gen_1), adj., care generează ţesut lemnos; **~ graf** (v. -graf), s.m., gravor în lemn; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Gravură în lemn. **2.** Procedeu de imprimare cu tipare săpate în lemn; **~ gramă** (v. -gramă), s.f., clişeu tipografic în lemn; **~ id** (v. -id), adj., cu o structură asemănătoare cu aceea a lemnului; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., cult al zeilor de lemn; **~ lit** (v. -lit_1), s.n., lemn fosilizat; **~ litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeu tipografic la care clişeele se realizează pe plăci de lemn acoperite cu un strat de calcar; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul lemnului; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se măsoară cubajul lemnelor; **~ riz** (v. -riz), adj., cu rădăcini lignificate; **~ stromă** (v. -stromă), s.f., miceliu al ciupercilor xilofage, dezvoltat în interiorul ţesutului lemnos; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical pe baza unor varietăţi de lemn; **~ tipie** (v. -tipie), s.f., tipar cu litere de lemn; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., studiu microscopic şi anatomic al ţesuturilor lemnoase aparţinând plantelor fosile sau actuale.

ZAHARI- "zahăr". #1 L *succharum* "zahăr" > fr. *sacchari-,* engl. *id.* > rom. *zahari-.* #2 **~ fer** (v. -fer), adj., care conţine sau care produce zahăr; **~ gen** (v. -gen_2), adj., care se poate transforma în zahăr prin hidratare; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., metodă de determinare a concentraţiei soluţiilor

de zahăr; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument cu care se poate determina concentraţia unei soluţii de zahăr.

ZAHARO- "zahăr, zaharoză". #1 gr. *sakkharon* "zahăr" > fr. *saccharo-,* engl. *id.* > rom. *zaharo-.* #2 **~ for** (v. -for), adj., care produce zahăr; **~ id** (v. -id), adj., cu aspect de zahăr; **~ metru** (v. -metru), s.n., instrument cu care se determină densitatea soluţiilor de zahăr; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., ciuperci microscopice care produc fermentaţie alcoolică în materii zaharoase.

-ZAUR (-SAUR) "şopârlă, reptilă". #1 gr. *sauros* "şopârlă" > L sar. *-saurus,* fr. *-saure* > rom. *-zaur, -saur*.

-ZEMIE "pierdere, lipsă". #1 gr. *zemia* "lipsă; neajuns" > fr. *-zémie,* germ. *id.*, it. *-zemia* > rom. *-zemie*.

ZEO- "fierbere". #1 gr. *zeo, (-ein)* "a fierbe, a clocoti" > fr. *zéo-,* germ. *id.,* engl. *id.* > rom. *zeo-.* #2 **~ lit** (v. -lit_1), s.m., silicat natural din rocile vulcanice; *sin.* geolit; **~ litic** (v. -litic_1), adj., care posedă proprietăţile zeoliţilor.

-ZIGIE "unire, joncţiune, acuplare". #1 gr. *zygos* "jug" > fr. *-zygie,* germ. *id.* > rom. *-zigie.*

ZIGO- "unire, cuplu, joncţiune, acuplare". #1 gr. *zygon* "jug, cuplu" > fr. *zygo-,* engl. *id.*, germ. *id.*, it. *zigo-* > rom. *zigo-.* #2 **~ auxospor** (v. auxo-, v. -spor), s.m., auxospor de rezistenţă; **~ cist** (v. -cist), s.n., celulă rezultată din conjugarea a doi gameţi similari, înconjurată de o membrană rezistentă; **~ dactil** (v. -dactil), adj. (despre păsări) cu degete reunite; **~ fază** (v. -fază), s.f., diplofază din ciclul evolutiv al unui organism vegetal; **~ fite** (v. -fit), s.f.pl., plante rezultate din conjugarea celor doi gameţi; **~ for** (v. -for), s.n., ramificaţie hifală plurinucleată din care se formează zigosporii; **~ gamie** (v. -gamie), s.f., tip de fecundaţie la care participă doi izogameţi sau două organisme unicelulare; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., proces genetic ca urmare a unei fertilizări sexuate; **~ genic** (v. -genic), adj., zigogenetic*; **~ genetic** (v. -genetic), adj., rezultat din fecundare; *sin.* zigogenic; **~ liză** (v. -liză), s.f., separare a perechilor alelomorfe de caractere reunite; **~ mer** (v. -mer), adj., s.n. **1.** Adj. Divizat în perechi. **2.** S.n. Regiune cromozomială care asigură împerecherea cromozomilor omologi, în meioză; **~ micete** (v. -micete), s.f.pl., grupă de ciuperci inferioare, cuprinzând mucoraceele, care se înmulţesc prin zigospori; **~ mite** (v. -mite), s.f.pl., filamente cu potenţe sexuale diferite, care participă la procesul de conjugare; **~ morf** (v. -morf), adj., care are un singur plan de simetrie; *sin.* monosimetric; **~ morfie** (v. -morfie), s.f., tip de simetrie a

florilor şi frunzelor zigomorfe; *sin.* zigomorfism; **~ nemă** (v. -nemă), s.f., filament cromozomial în stadiul zigotic al meiozei; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., celulă sexuală masculă sau femelă din garnitura cromozomică haploidă care, prin copulare cu un alt gamet de sex opus, dă naştere zigotului; **~ sperm** (v. -sperm), s.n., zigospor*; **~ spor** (v. -spor), s.m., celulă rezultată din unirea a doi gameţi; *sin.* zigosperm; **~ sporange** (v. spor-, v. sporo-, v. -ange), s.m., sporange care conţine zoospori; **~ taxie** (v. -taxie), s.f. **1.** Atracţie reciprocă dintre celulele şi organele sexuale masculine şi feminine. **2.** Atracţie dintre talurile de sex diferit pentru conjugare; **~ ten** (v. -ten), s.n., stadiu al profazei meiotice de la începutul împerecherii cromozomilor omologi; **~ zom** (v. -zom), s.m., cromozom rezultat din fuzionarea a doi cromozomi omologi în profaza meiotică; **~ zoospor** (v. zoo-, v. -spor), s.m., spor ciliat mobil, rezultat din conjugarea a două celule sexuale omoloage.

-ZIM (-ZIMĂ) "enzimă, ferment". #1 gr. *zyme* "drojdie" > fr. *-zyme,* engl. *-zym, -zyme*, it. *-zima* > rom. *-zim, -zimă*.

-ZIMĂ, v. **-ZIM.**

ZIMO- "ferment, fermentaţie". #1 gr. *zyme* "drojdie, ferment" > fr. *zymo-,* engl. *id.*, it. *zimo-* > rom. *zimo-.* #2 **~ gen** (v. -gen_1), adj. (despre bacterii) care produce fermentaţie; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., totalitate a proceselor biochimice care duc la sinteza enzimelor; **~ genic** (v. -genic), adj. (despre bacterii) care produce enzime; **~ liză** (v. -liză), s.f., dezintegare a substanţelor sub acţiunea enzimelor; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fermenţilor; **~ tehnic** (v. -tehnic), s.f., tehnică a producerii procesului de fermentaţie; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a fermenţilor în scop terapeutic.

-ZIT "hrană, nutriţie". #1 gr. *silos* "hrană, mâncare" > fr. *-site,* engl. *id.*, germ. *-sit* > rom. *-zit*.

ZO-, v. **ZOO-.** #2 **~ alospor** (v. alo-, v. -spor), s.m., spor ciliat mobil format în sporange; **~ androspor** (v. andro-, v. -spor), s.m. **1.** Androspor mobil. **2.** Anterozoid*; **~ antrop** (v. -antrop), adj., s.m.,f. (persoană) care suferă de zoantropie; **~ antropie** (v. -antropie), s.f., stare delirantă în care bolnavul se crede transformat într-un animal; **~ onim** (v. -onim), s.n., nume de animale; **~ opsie** (v. -opsie), s.f., viziune halucinantă de animale hidoase sau periculoase, caracteristică anumitor intoxicaţii.

-ZOAR "vietate, organism". #1 gr. *zoarion* "animal mic" > fr. *-zoaire,* L sav. *-zoarium* > rom. *-zoar.*

-ZOF (-SOF) "înţelept, învăţat, cunoscător". #1 gr. *sophos* "înţelept" > fr. -

sophia, germ. *-soph,* it. *-sofo* > rom. *-zof, -sof*.

-ZOFIE (-SOFIE) "ştiinţă, cunoaştere". #1 gr. *sophia* "înţelepciune" > fr. *-sophie,* germ. *id.*, it. *-sofia* > rom. *-zofie, -sofie*.

-ZOIC "care trăieşte, viu". #1 gr. *zoikos* "de viaţă, de animal" > fr. *-zoique,* it. *-zoico*, engl. *-zoic* > rom. *-zoic.*

-ZOID "fiinţă, organism". #1 gr. *zoidion* "animal mic" > fr. *-zoide,* engl. *id.*, germ. *-zoid* > rom. *-zoid.*

ZOIDIO- "animale, anterozoizi". #1 gr. *zoidion* "animal mic" > fr. *zoîdio-,* engl. *id.,* germ. *id.* > rom. *zoidio-*. #2 **~ gam** (v. -gam), adj. **1.** Polenizat prin intermediul animalelor. **2.** Fecundat prin anterozoizi. **3.** (Despre plante) Cu gameţi masculini mobili; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Polenizare prin intermediul animalelor. **2.** Fecundaţie prin anterozoizi; **~ spori** (v. -spor), s.m.pl., spori diseminaţi prin intermediul animalelor.

-ZOM (-ZOMĂ) "corpuscul, granulă". #1 gr. *soma* "corp, corpuscul" > fr. *-some,* engl. *id.*, germ. *-som* > rom. *-zom, -zomă.*

-ZOMĂ, v. **-ZOM.**

-ZOMIE "cromozom, granulaţie". #1 gr. *soma* "corp" > fr. *-somie*, germ. *id.,* it. *-somia,* engl. *-somy* > rom. *-zomie.*

ZONULO- "zonă mică, zonulă". #1 L *zonula* "centură" > fr. *zonulo-* > rom. *zonulo-.* #2 **~ liză** (v. -liză), s.f., desprindere a zanulei Zinn de cristalin sub acţiunea enzimelor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f., secţionare chirurgicală a ligamentului suspensor al cristalinului.

ZOO- "animal, animalic, animalier". #1 gr. *zoon* "animal" > fr. *zoo-*, it. *id.,* germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *zoo-.* #2 **~ biologie** (v. bio-, v. -logie_1), s.f., disciplină care studiază biologia animală; **~ biotic** (v. -biotic), adj. **1.** Aflat sub influenţa factorilor animali. **2.** (Despre paraziţi) Care creşte pe animale; **~ blast** (v. -blast), s.n., celulă animală; **~ cenocit** (v. ceno_1-, v. -cit), s.n., celulă plurinucleară, ciliată şi cu mişcări libere, prezentă la alge; **~ cenologie** (v. ceno_1-, v. -logie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul zoocenozelor; **~ cenoză** (v. -cenoză_1), s.f., grupare naturală a tuturor animalelor care trăiesc într-un anumit mediu; **~ cist** (v. -cist), s.n., zoosporange rezultat din fragmentarea unui cenocist; **~ core (~ chore)** (v. -cor), adj., s.f.pl. (plante) adaptate pentru răspândirea seminţelor prin intermediul animalelor; **~ corie (~ chorie)** (v. -corie_2), s.f., diseminare a plantelor prin intermediul animalelor; **~ cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă cu creşterea animalelor; **~ economie** (v. eco_1-, v. -nomie), s.f., aplicare a principiilor de economie rurală la creşterea animalelor; **~ fag** (v. -fag), adj., care se hrăneşte cu carne de animale; **~ fagie** (v. -

fagie), s.f., faptul de a se hrăni cu carne de animale; **~ fil** (v. -fil_1), adj. **1.** Care manifestă dragoste exagerată pentru animale; **2.** (Despre plante) Polenizat de diferite specii de animale; **~ filie** (v. -filie_1), s.f. **1.** Dragoste morbidă pentru animale. **2.** Preferinţă a ţânţarilor pentru sângele animalelor; **~ fite** (v. -fit), s.n.pl., încrengătură cuprinzând animalele inferioare a căror formă aminteşte pe aceea a plantelor; **~ fitic** (v. -fitic), adj. (despre simbioză) cu relaţii între plante şi animale; **~ fitologie** (v. fito-, v. -logie_1), s.f., studiul zoofitelor; **~ fob** (v. -fob), adj. **1.** Atins de zoofobie. **2.** (Despre plante) Care prezintă unele adaptări de apărare împotriva animalelor erbivore; **~ fobie** (v. -fobie), s.f., teamă excesivă de animale; **~ for** (v. -for), s.n., friză din ordinul ionic sau corintic, ornată cu figuri de animale; **~ foric** (v. -foric), adj., care serveşte ca suport unei figuri de animal; **~ gam** (v. -gam), adj. **1.** Fertilizat prin intermediul animalelor. **2.** Fecundat prin anterozoizi; **~ gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Fertilizare cu transportul polenului prin intermediul animalelor. **2.** Fuzionare a doi gameţi de sex opus; **~ gen** (v. -gen_1) adj. (despre roci) de origine animală; **~ geneză** (v. -geneză), s.f., explicaţie mitică a genezei omului din animale sacre; **~ genie** (v. -genie_1), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul dezvoltării animalelor; **~ geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază repartiţia speciilor animale pe suprafaţa terestră; **~ glee** (v. -glee), s.f., colonie de celule bacteriene cuprinse într-o masă mucilaginoasă; **~ gonange** (v. gon-, v. gono-, v. -ange), s.m., celulă reproducătoare care generează planogameţii; **~ graf** (v. -graf), s.m.,f., specialist în pictura animalelor; **~ grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Descriere a diferitelor specii de animale. **2.** Arta picturii animaliere; **~ iatrie** (v. -iatrie), s.f., medicină veterinară; **~ iatru** (v. -iatru), s.m., medic veterinar; **~ id** (v. -id), adj., s.m.pl. **1.** Adj. (Despre minerale) Care are forma unei figuri de animal. **2.** S.m.pl. Spori ciliaţi mobili, formaţi în sporange; **~ latrie** (v. -latrie), s.f., divinizare a animalelor; **~ latru** (v. -latru), adj., s.m.,f. (persoană) care se închină la animale; **~ lit** (v. -lit_1), s.m., parte petrificată dintr-un animal fosil; **~ log** (v. -log), s.m.,f., specialist în zoologie; **~ logie** (v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul animalelor; **~ manie** (v. -manie), s.f., afecţiune morbidă pentru animale; **~ metrie** (v. -metrie_1), s.f., studiu al dimensiunilor animalelor; **~ metru** (v. -metru_1), s.n., instrument folosit pentru măsurători la animale; **~ morf** (v. -morf), adj. **1.** Relativ la zoomorfie; *sin.* zoomorfic. **2.** Care reprezintă în mod plastic animale; **~ morfic** (v. -morfic), adj., zoomorf* (1); **~ morfie** (v. -morfie), s.f. disciplină care studiază conformaţia animalelor; **~ morfoză**

(v. -morfoză), s.f., tip de morfogeneză realizată sub influenţa agenţilor animali; **~ nomie** (v. -nomie), s.f., totalitatea legilor după care se desfăşoară viaţa animală; **~ noză** (v. -noză), s.f. infecţie contagioasă la animale, transmisibilă omului; **~ paleontologie** (v. pale-, v. paleo-, v. onto-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă care se ocupă cu studiul animalelor fosile; **~ patie** (v. -patie), s.f., tulburare patologică în timpul căreia bolnavul e convins că are animale în corp; **~ patologie** (v. pato-, v. -logie_1), s.f., ştiinţă despre bolile animalelor; **~ plastie** (v. -plastie), s.f., transplantare a unui ţesut animal în organismul uman; **~ psihologie** (v. psiho-, v. -logie_1), s.f., psihologie animală; **~ sferă** (v. -sferă), s.f., zoospor prevăzut cu doi cili, specific algelor; **~ sifonogamie** (v. sifono-, v. -gamie), s.f., fecundaţie cu anterozoizii rezultaţi din divizarea celulei anteridiale; **~ spermie** (v. -spermie); s.f., prezenţa spermatozoizilor în spermă; **~ spor** (v. -spor), s.m., spor prevăzut cu flageli sau cili vibratili, cu ajutorul cărora se mişcă; **~ sporange** (v. spor-, sporo-, v. -ange), s.m., sporange care produce zoospori; **~ sporangiofor** (v. spor-, v. sporo-, v. angio-, v. -for), s.m., suport al zoosporangelui; **~ succivor** (v. succi-, v. -vor), adj. (despre animale) care se hrăneşte cu sângele supt de la alte specii; **~ taxie** (v. -taxie), s.f., clasificare a regnului animal; **~ tehnie** (v. -tehnie), s.f., ştiinţă care studiază creşterea animalelor domestice; **~ terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical aplicat animalelor; **~ tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Ştiinţă care studiază structura corpului animalelor. **2.** Disecţie practicată pe animale; **~ zigosferă** (v. zigo-, v. -sferă), s.f., gamet mobil prevăzut cu cili sau flageli, la alge; **~ zigospor** (v. zigo-, v. -spor), s.m., zigospor mobil.

ZOSTERI- "zona zoster, boală infecţioasă". #1 L *zoster, (-eris)* "erizipel" > fr. *zostéri-,* engl. *id.* > rom. *zosteri-.* #2 **~ form** (v. -form), adj. (despre erupţii) asemănător cu zona zoster.